การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

พรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2568

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

พรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2568

THE DEVELOPMENT OF A TEACHING AND LEARNING MODEL TO ENHANCE ADVANCED READING COMPETENCY AMONG HIGH SCHOOL STUDENTS

BHORNPAWIT NANTHACHATCHAWANKUL

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFLLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DORTOR DEGREE OF EDUCATION
PROGRAM IN TEACHING THAI LANGUAGE
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2025

หัวข้อดุษฎีนิพนธ์	:	การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ชื่อนักศึกษา	:	พรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล
ชื่อปริญญา	:	ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา	:	การสอนภาษาไทย
ปีพุทธศักราช	:	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	ดร.คชา ปราณีตพลกรัง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์:
ประธานกรรมการ .....
(รศ.ดร.สุทัศน์ วงศ์กระบากถาวร)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(ดร.คชา ปราณีตพลกรัง)

กรรมการ .....
(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)

กรรมการ .....
(พระพุทธิวชิรเมธี, ผศ.ดร.)

กรรมการ .....
(พระมหาศุภชัย สุภกิจฺโจ, รศ.ดร.)

กรรมการ .....
(รศ.ดร.สิทธิพล อาจอินทร์)

/กรรมการ...

กรรมการ .....

(ดร.อรรถพงษ์ ผิวเหลือง)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Dissertation Topic	:	The Development of a Teaching and Learning Model to Enhance Advanced Reading Competency Among High School Students
Student's Name	:	Pornpawit Nanthachatchavankul
Degree Sought	:	Doctor of Education
Program	:	Teaching Thai Language
Anno Domini	:	2025
Advisor	:	Dr.Khacha Praneetpolkrung

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Education (Teaching Thai Language)

Dean of Faculty of Education .....
(Phrakhrusrivirakhunsunthorn, Asst.Prof.Dr.)

Dissertation Committee:
Chairman .....
(Assoc.Prof.Dr.Suthas Vongkrabakthaworn)

Member (Advisor) .....
(Dr.Khacha Praneetpolkrung)

Member .....
(Phrasutheevajiradhamma, Asst.Prof.Dr.)

Member .....
(Phrabuddhivajiramedhi, Asst.Prof.Dr.)

Member .....
(Phramaha Suphachai Suphakicco, Assoc.Prof.Dr.)

Member .....
(Assoc.Prof.Dr.Sitthipon Art-in)

/Member...

Member .....

(Dr.Atthaphong Phiwhlaung)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ชื่อนักศึกษา : **พรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล**

ชื่อปริญญา : **ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต**

สาขา : **วิชาการสอนภาษาไทย**

ปีพุทธศักราช : **2568**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **ดร. คชา ประณีตพลกรัง**

การวิจัยและพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 4) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ เลือกผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีเจาะจงกลุ่ม ครูผู้สอนภาษาไทยในโรงเรียน 10 คน อาจารย์สอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัย 10 คน และนักเรียน 10 คน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเจาะจงกลุ่มครูผู้สอนภาษาไทย 40 คน ส่วนนักเรียนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน 400 คน 2) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายผ่านวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยพัฒนาร่างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากข้อมูลข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และสนทนากลุ่มกับร่วมกับทรงคุณวุฒิ 9 คน ประกอบด้วยด้านการสอนภาษาไทย 3 คน ด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3 คน และด้านสมรรถนะ 3 คน เพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขั้นตอนนี้ใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงทดลองโดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียน 1 ห้องเรียน 40 คน มาจากการสุ่มแบบเจาะจงห้องเรียนที่มีความเป็นตัวแทนประชากรโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง เก็บข้อมูลปริมาณด้วย ข้อสอบ แบบวัดสมรรถนะ และแบบสอบถาม และ 4) ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องโดยเลือกแบบเจาะจงกลุ่ม ครูผู้สอนภาษาไทย 10 คน หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย 10 คน และ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 10 คน รวม 30 คน ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยแบบประเมิน และให้ข้อมูลผ่านแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลเชิงประมาณใช้สถิติพื้นฐาน ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น และสถิติ t-test ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1. ผู้เรียนขาดทักษะในการวิเคราะห์เนื้อหา การจับใจความสำคัญ และการวิพากษ์อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการใช้วิจารณญาณในการตั้งคำถาม ซักถาม และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลอย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนภาษาไทยและอาจารย์มหาวิทยาลัยมีความต้องการและเจตนารมณ์ในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นและความเร่งด่วนในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีสมรรถนะการอ่านที่มีประสิทธิภาพและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงในยุคปัจจุบัน

2. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมี 8 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการมีสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566) ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนจึงเหมาะสมกับบริบทการศึกษาไทย 2) เป้าหมายมุ่งให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ตีความ และวิจารณ์ข้อความ 3) สาระการเรียนการสอน ศึกษาจาก 3 แหล่ง คือ บทความข่าว กรณีศึกษา และสื่อวิเคราะห์ โดยมี 7 หน่วยการ ประกอบด้วย 3.1) รู้จักการอ่านขั้นสูง 3.2) การอ่านสารคดีขั้นสูง 3.3) การอ่านบทความขั้นสูง 3.4) การอ่านหนังสือพิมพ์ขั้นสูง 3.5) การอ่านเรื่องสั้นขั้นสูง 3.6 การอ่านร้อยกรองขั้นสูง และ 3.7) การอ่านสื่อดิจิทัลขั้นสูง รวม 18 แผนสอนครั้งละ 50 นาทีต่อแผน 4) วิธีการและเทคนิคการสอน 4 วิธี ได้แก่ 4.1 การอภิปรายกลุ่ม 4.2) การเรียนรู้ร่วมมือ 4.3) การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา และ 4.4) การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น 5) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน 5.1) กระตุ้นความสนใจและจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วม 5.2) วิเคราะห์และทำความเข้าใจเนื้อหา 5.3) อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นและข้อสังเกต 5.4) สังเคราะห์และสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน และ 5.5) ประเมินผลและสะท้อนความคิดเพื่อนำไปพัฒนาทักษะต่อเนื่อง 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 6.1) บทความข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ 6.2) กรณีศึกษา 6.3) สื่อวิเคราะห์ 6.4) สื่อดิจิทัล/เทคโนโลยี และ 6.5) ห้องสมุดและฐานข้อมูลดิจิทัล 7) การประเมินผล 4 สมรรถนะ คือ 7.1) การวัดความรู้ (Knowledge Assessment) 7.2) การวัดทักษะ 7.3) การวัดเจตคติ และ 7.4 การประเมินความพึงพอใจ และ 8) ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย 8.1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ 8.2) สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย 8.3) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 8.4) การสนับสนุนจากผู้บริหารและนโยบายโรงเรียน และ 8.5) การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครอง

3. ผลการวิจัย พบว่า ด้านความรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 21.32$, $p = 0.00$) และด้านทักษะผลประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูง 6 ด้าน ได้แก่ การประเมินความเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์

เนื้อหาหรือข้อความ การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ การสังเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ และการใช้วิจารณญาณ อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.63) ด้านเจคตินักเรียนมีความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูงในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.67)

4. ครูผู้สอนภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการให้คะแนนประเมินเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.74) และมีข้อเสนอว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเสนอแนะให้มีการปรับปรุง 6 ประเด็นได้แก่ ควนปรับระดับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพิ่มรายละเอียดคู่มือการใช้รูปแบบการสอนและเอกสารประกอบ บูรณาการรูปแบบกับเนื้อหาท้องถิ่นอบรมพัฒนาครูให้ใช้รูปแบบการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามและประเมินผลการใช้รูปแบบและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีให้การเรียนการสอนน่าสนใจ

คำสำคัญ : สมรรถนะการอ่าน การอ่านขั้นสูง รูปแบบการเรียนการสอน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ABSTRACT

Thesis Title	**: The Development of a Teaching and Learning Model to Enhance Advanced Reading Competency among High School Students**
Student's Name	**: Bhornpawit Nanthachatchawankul**
Degree Sought	**: Doctor of Education**
Program	**: Thai language teaching**
Anno Domini	**: 2025**
Advisor	**: Khacha Praneetponkrung, Dr.**

This research and development aimed to: 1) study the fundamental information and essential needs for developing an instructional model to enhance the advanced reading competency of upper secondary school students; 2) develop an instructional model to enhance the advanced reading competency of upper secondary school students; 3) examine the results of implementing the instructional model to enhance the advanced reading competency of upper secondary school students; and 4) evaluate and improve the instructional model to enhance the advanced reading competency of upper secondary school students. The study was conducted in four phases. In the first phase, the fundamental information and essential needs of the instructional model were studied. Qualitative data were collected through document analysis and interviews using a structured interview form. Key informants were purposively selected, consisting of 10 Thai language teachers from secondary schools, 10 Thai language lecturers from universities, and 10 students. Quantitative data were collected using a questionnaire distributed to a purposive sample of 40 Thai language teachers. For student participants, a sample of 400 students was selected using stratified random sampling based on proportional allocation. In the second phase, the instructional model to enhance advanced reading competency was developed through qualitative research methods. The researcher designed the draft model based on the fundamental information and essential needs, and then conducted a focus group discussion with nine experts: three in Thai language instruction, three in instructional model development, and three in competency development, in order to improve the model. In the third phase, the results of implementing the instructional model were examined through an experimental research design. The model was implemented with one purposively selected classroom of 40 students, which was representative of the general student population under the Singburi Angthong Secondary Educational Service Area Office. Quantitative data were collected using a competency test and

a questionnaire. In the fourth phase, the instructional model was evaluated and improved. A total of 30 relevant stakeholders were purposively selected: 10 Thai language teachers, 10 heads of Thai language learning areas, and 10 deputy directors of academic affairs. They evaluated the model using an evaluation form and provided additional information through interviews. Quantitative data were analyzed using basic statistics, priority Needs Index and t-tests, while qualitative data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that :

1. Students lacked skills in analyzing content, identifying main ideas, and critically evaluating effectively (Negative), which directly affected their ability to use judgment in questioning, probing, and systematically verifying the credibility of information (Negative). On the positive side, Thai language teachers and university lecturers demonstrated a clear desire and commitment to developing students' advanced reading skills (Positive), reflecting the necessity and urgency to improve the teaching model to align with learners' needs and the current educational context (Interesting), in order to prepare students with effective reading competencies to live securely in the present era.

2. The developed instructional model to enhance advanced reading competence comprised eight components: (1) Principles that aligned with the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (Revised Edition B.E. 2566), emphasizing the development of students' core competencies, (2) Goals that focused on students' ability to analyze, interpret, and critique texts, (3) Content based on three sources news articles, case studies, and analytical media structured into seven units: 3.1) Introduction to Advanced Reading, 3.2) Advanced Nonfiction Reading, 3.3) Advanced Article Reading, 3.4) Advanced Newspaper Reading, 3.5) Advanced Short Story Reading, 3.6) Advanced Poetry Reading, and 3.7) Advanced Digital Media Reading, totaling 18 lesson plans at 50 minutes each, (4) Instructional methods and techniques including group discussion, cooperative learning, case-based learning, and active learning, (5) Five learning activity steps: stimulating interest, analyzing and understanding content, discussing and sharing opinions, synthesizing and summarizing, and assessing and reflecting to improve further reading skills, (6) Learning materials and resources such as print and online news articles, case studies, analytical media, digital/technological media, and digital libraries and databases, (7) Evaluation of four competencies: knowledge, skills, attitudes, and satisfaction, and (8) Supporting factors including qualified teachers, diverse and appropriate learning materials, supportive learning environments, school administrative and policy support, and active student-parent involvement.

3. The experimental results showed that students' post-test mean scores were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level ($t = 21.32$, $p = 0.00$). In terms of skills, students demonstrated high levels of advanced reading competence in six areas:

understanding content, analyzing texts, evaluating accuracy and reliability, synthesizing information, connecting information with prior knowledge, and applying critical judgment ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.63. Regarding attitudes, students expressed high satisfaction with the advanced reading instruction ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.67).

4. Thai language teachers, heads of Thai language departments, and academic vice principals rated the instructional model at a high level of appropriateness and effectiveness ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.74). Suggestions for improvement included: adjusting activity difficulty to suit the student level, enhancing the instructional manual and supplementary materials, integrating local content, providing teacher training, monitoring and evaluating implementation, and encouraging the use of technology to increase instructional engagement.

Keywords : Reading Competency, Advanced Reading, Teaching Model, Senior High School Students

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก พระสุธีวชิรธรรม ผศ.ดร. และ อาจารย์ ดร.คชา ปราณีตพลกรัง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก พระพุทธิวชิรเมธี ผศ.ดร. พระมหาศุภชัย สุภกิจฺโจ, รศ.ดร. รองศาสตราจารย์ ดร. สุทัศน์ วงศ์กระบากถาวร ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์ อาจารย์ ดร.อรรถพงษ์ ผิวเหลือง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะ ให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยดีตลอดมา จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ธนรัชฏ์ ศิริสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยหะกร รองศาสตราจารย์ ดร.กมลพัชธ์ ใจเยือกเย็น รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา ห้อมฟุ้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ์ คงเผ่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์สง่า วงศ์ไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เด่นดาว ชลวิทย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีรศักดิ์ สร้อยคีรี พระมหานิวัฒน์ มหาโชติวฑฺฒโน ดร.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ และอาจารย์ ดร.กฤติยา สุทธิประภา ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจเครื่องมือการวิจัย โดยให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญให้งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง ขอบใจนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง โรงเรียนสตรีอ่างทอง ที่ให้ข้อมูลด้านต่างๆ พร้อมทั้งอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในสถานศึกษา ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อร่วมรุ่น สาขาวิชาการสอนภาษาไทยรุ่น 1 ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ และความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณบิดามารดา ที่ให้การอบรมสั่งสอนจนทำให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ขอขอบคุณครอบครัว และคนสำคัญในชีวิต ที่คอยเป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยมเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและพลังในการทำวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จ ขอขอบคุณญาติ พี่ น้อง ทุกคนที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาของ พ่อ แม่ ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณที่ให้ชีวิตอันดีงามของผู้วิจัย

พรภวิษย์ นันทชัยวาลย์กุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ซ

กิตติกรรมประกาศ..... ฎ

สารบัญ..... ฎ

สารบัญตาราง..... ฑ

สารบัญภาพ..... ณ

บทที่

1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 คำถามการวิจัย..... 7

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย..... 7

1.4 สมมติฐานของการวิจัย..... 7

1.5 ขอบเขตของการวิจัย..... 7

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 9

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 11

2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 12

2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551..... 12

2.2 การอ่านขั้นสูง..... 27

2.3 สมรรถนะการอ่านขั้นสูง..... 77

2.4 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน..... 81

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 115

2.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย..... 123

3 วิธีดำเนินการวิจัย 126

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น
ของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
การอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย..... 128

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม
สมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย..... 136

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม
สมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย..... 146

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน
เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยม

ศึกษาตอนปลาย..... 149
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 152
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 152
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ..... 220
5.1 สรุปการวิจัย..... 221
5.2 อภิปรายผล..... 228
5.3 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย..... 238
5.4 ข้อเสนอแนะ..... 240
บรรณานุกรม..... 242
ภาคผนวก..... 260
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยและให้ข้อมูลการวิจัย.... 261
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัยและคุณภาพเครื่องมือวิจัย..... 264
ภาคผนวก ค หนังสือราชการ..... 393
ประวัติผู้วิจัย..... 407

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เชื่อมโยงมาตรฐาน ตัวชี้วัด และแนวทางพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง....	19
2.2	ปรัชญาทางการศึกษาที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง.....	27
2.3	เปรียบเทียบระดับความคิดตาม Bloom's Taxonomy และ PISA พร้อมพฤติกรรมผู้เรียนและตัวอย่างกิจกรรม.....	57
2.4	ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง....	86
2.5	การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน.....	89
2.6	รูปแบบการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	98
2.7	แนวคิดและหลักการทางการศึกษาเพื่อการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอน.....	104
2.8	สรุปประเภทตามลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน.....	111
2.9	การสังเคราะห์กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	114
2.10	การสรุปงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องและการประยุกต์ใช้	120
2.11	การสรุปงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องและการประยุกต์ใช้.....	123
3.1	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	134
3.2	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Research : R2).....	145
3.3	สรุป ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Research :R2).....	149
3.4	ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	151
4.1	ตารางที่ 16 ปัญหาการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	170
4.2	ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	171
4.3	แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	174
4.4	ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้.....	182

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.5	ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ.....	183
4.6	ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล.	185
4.7	ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	186
4.8	การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านความรู้.....	188
4.9	การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านทักษะ.....	189
4.10	การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านความมีเหตุผล.....	190
4.11	การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	191
4.12	สรุปลำดับความจำเป็น (PNI Ranking) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI).....	192
4.13	ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	207
4.14	การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน.....	209
4.15	ผลประเมินทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน.....	210
4.16	ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน.....	213
4.17	ผลประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง.....	215
4.18	แสดงเสียงสะท้อนและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง.....	218

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	องค์ประกอบของสมรรถะการอ่าน	80
2.2	แผนภาพแสดงขั้นตอนการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	115
2.3	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	125
3.1	กรอบการดำเนินการวิจัย.....	127
4.1	เพศของครูภาษาไทยที่ตอบแบบสอบถาม.....	168
4.2	ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานของครูภาษาไทยที่ตอบแบบสอบถาม.	168
4.3	ระดับชั้นที่สอนของครูภาษาไทยที่ตอบแบบสอบถาม.....	169
4.4	เพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม.....	180
4.5	ขนาดของโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม.....	180
4.6	ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม.....	181
4.7	รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	205
4.8	Instructional Model to Promote Advanced Reading Competency in Upper Secondary Education	206
5.1	รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	239

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นรากฐานสำคัญของการสื่อสารและการดำรงชีวิตในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพราะการอ่าน คือ จุดเริ่มต้นของกระบวนการรับรู้และถอดรหัสสัญลักษณ์ซึ่งแทนภาษาของมนุษย์โดยมีพลวัตการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่ยุคที่ใช้สัญลักษณ์เลียนแบบธรรมชาติจนถึงยุคปัญญาประดิษฐ์ การสื่อสารจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องมือหลักในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ ซึ่งมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ และความสัมพันธ์ทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศ และนานาชาติ Littlejohn and Foss (2009) อธิบายว่าการสื่อสารเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยการส่งสาร การตีความ และการเข้าใจบริบทซึ่งมีอิทธิพลต่อความหมายของสาร Shannon and Weaver (1949) เสนอโมเดลการสื่อสารที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับ โดยมีสัญญาณรบกวนเป็นปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการรับรู้สาร ส่วน Berlo (1960) ได้นำเสนอโมเดล SMCR ซึ่งชี้ให้เห็นว่าภูมิหลัง ประสบการณ์ ความรู้ และกรอบความคิดของผู้ส่งและผู้รับล้วนมีผลต่อการสื่อสาร กล่าวคือ สารเดียวกันอาจถูกตีความต่างกันตามบริบทของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น การใช้ภาษาคลุมเครือ หรือ ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมอาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดหรือความขัดแย้งได้ ในทางกลับกันการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความขัดแย้ง และเสริมสร้างความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์

ความสำคัญของการสื่อสารในฐานะทักษะพื้นฐานจึงมิได้จำกัดอยู่เพียงการส่งสาร หากแต่ครอบคลุมถึงการตีความ การตอบสนอง และการเข้าใจบริบทที่เกี่ยวข้องกับภาษา วัฒนธรรม และเจตคติของผู้สื่อสารแต่ละฝ่าย ซึ่งล้วนส่งผลโดยตรงต่อความเข้าใจ ความร่วมมือ และความสัมพันธ์ในสังคมทั้งในระดับบุคคลและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยการสื่อสารที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยทักษะการคิดวิเคราะห์ควบคู่ไปกับการทำความเข้าใจสาร ในบริบทที่หลากหลายทางสังคม โดยทักษะการอ่านมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นกระบวนการรับรู้ วิเคราะห์ และประเมินสารจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีสมรรถนะในการอ่านระดับสูงจะสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น ประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ตลอดจนตีความเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารได้อย่างมีวิจารณญาณ (UNESCO, 2015) เป็นทักษะที่ส่งเสริมให้การสื่อสารเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลและนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้ การส่งเสริมสมรรถนะการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นช่วงวัยสำคัญของการวางรากฐานทักษะชีวิตและการเรียนรู้ โดยรายวิชาภาษาไทยมีบทบาทสำคัญในกระบวนการนี้ ด้วยการบูรณาการทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อยกระดับความสามารถของผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ และสื่อสารได้อย่างรอบด้าน มีวิจารณญาณ และ

สามารถปรับตัวในสังคมที่เต็มไปด้วยข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ahmed and Khan, 2020; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ทักษะการอ่านภาษาไทยเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสื่อสารที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยเฉพาะในบริบทของสังคมไทยที่การเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังอ้างอิงกับตัวบทและเอกสารภาษาไทย การอ่านจึงมิใช่เพียงการรู้คำหรือออกเสียงอย่างถูกต้องเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการทางปัญญาที่ครอบคลุมการตีความ วิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และการสังเคราะห์สาระเพื่อใช้ประโยชน์ได้จริง (Verhovtsova et al., 2022) ผู้เรียนจึงต้องสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากับความรู้เดิม ถอดรหัสภาษา และคิดอย่างมีระบบ เช่น การตั้งคำถาม การตรวจสอบอคติ และการแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทักษะการอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการความรู้ ผู้เรียนไม่เพียงแต่ต้อง “อ่านออก” แต่ต้อง “อ่านเป็น” และ “อ่านอย่างมีวิจารณญาณ” เพื่อคัดเลือก วิเคราะห์ และเชื่อมโยงข้อมูลกับสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม ทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นรากฐานของทักษะสำคัญทั้งการคิด การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นคุณลักษณะจำเป็นของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ดังนั้น การส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยในระดับสูงจึงมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมวิธีคิดและพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กล่าวได้ว่าการอ่านเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จในชีวิตและการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยให้มนุษย์สามารถสื่อสาร เข้าถึงข้อมูล และพัฒนาศักยภาพทางปัญญา อารมณ์ และสังคม (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2552) ผู้ที่มีทักษะการอ่านที่ดีจะสามารถแสวงหาความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ ทำให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และยืนหยัด ปรับตัว และดำรงอยู่ในสังคมในศตวรรษที่ 21 (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2557)

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นไปอย่างรวดเร็วจากอิทธิพลการพัฒนาของกระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล และการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศ ส่งผลต่อวิถีชีวิตมนุษย์ทั้งการทำงาน และระบบการศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะอ่านขั้นสูงสามารถคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สู่การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกภาคส่วนส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Onebunne, 2022) สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดกรอบในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านผ่าน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ผ่านวรรณกรรมเพื่อปลูกฝังอัตลักษณ์ทางภาษา ส่งเสริมการอ่านสู่การคิดวิเคราะห์ด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565; Verhovtsova et al., 2022; Wang et al., 2020)

ทักษะการอ่านเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ในทุกศาสตร์วิชา เพราะการเรียนรู้ผ่านตัวอักษรหรือสัญลักษณ์จำเป็นต้องอาศัยการแปลความ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจแนวคิดหลักและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง การอ่านจึงไม่เพียงเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้แต่ยังเป็นฐานของการเรียนรู้แบบบูรณาการในทุกสาขาวิชา โดยเฉพาะในวิชาภาษาไทย การ

อ่านยังมีมิติทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ผ่านวรรณกรรมที่ถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย การอ่านจึงมีบทบาทในการปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และความเข้าใจในบริบทสังคม นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็น “พลเมืองที่มีความรู้เท่าทันทางภาษาและวัฒนธรรม” ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของการดำรงชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เต็มไปด้วยความหลากหลายและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาทักษะการอ่านควรมุ่งเน้นทั้งการเข้าใจเนื้อหาและการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมต่อการฝึกฝนกระบวนการคิดเชิงเหตุผลและการเชื่อมโยงองค์ความรู้ข้ามศาสตร์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวได้ในโลกยุคใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญของชีวิต ซึ่งต้องตัดสินใจระหว่างการเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นการมีสมรรถนะการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเอื้อต่อการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียน สื่อดิจิทัล ฐานข้อมูลออนไลน์ หรือสื่อร่วมสมัยอื่น ๆ ที่ปรากฏในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในช่วงวัยนี้ ผู้เรียนเริ่มเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยความเข้าใจอย่างมีเหตุผลและการประมวลผลข้อมูลในเชิงลึก ส่งผลให้ความสามารถในการวิเคราะห์ ตีความ และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ กลายเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น ประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการเชื่อมโยงข้อมูลในหลายมิติ (Ahmed and Khan, 2020) นอกจากนี้ ทักษะการอ่านยังมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับทั้งการเรียนในระดับอุดมศึกษาและการทำงานในอนาคต ซึ่งเต็มไปด้วยความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังส่งเสริมทักษะชีวิตในด้านการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะการอ่านควรควบคู่กับการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณในช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงเป็นการลงทุนทางการศึกษาที่มีคุณค่าสูงและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเตรียมเยาวชนให้พร้อมรับมือกับโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Rayner et al., 2016)

การอ่านเป็นกระบวนการรับข้อมูลผ่านประสาทสัมผัสเพื่อนำเข้าสู่การคิดวิเคราะห์และประเมินสาระของเนื้อหาซึ่งต้องอาศัยทักษะระดับสูง เช่น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า การอนุมาน และการเชื่อมโยงสาระสำคัญกับบริบททั้งในระดับบุคคล สังคม และโลกยุคใหม่ ผู้ที่มีสมรรถนะการอ่านที่ดีจะสามารถตีความความหมายแฝงของข้อความ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลได้อย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงสามารถนำสิ่งที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการเรียนรู้ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาในชีวิตจริง นอกจากนี้ ยังช่วยเสริมศักยภาพในการปรับตัวและเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของโลกที่ข้อมูลหมุนเวียนอย่างรวดเร็วและซับซ้อน ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านควรเน้นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ ตีความ สังเคราะห์ความรู้ และประเมินข้อมูลอย่างมีเหตุผล เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้และดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคมปัจจุบันและอนาคต (Arends, 2011)

สมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นความสามารถในการอ่านและเข้าใจเนื้อหาผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การจำความและจับใจความสำคัญของข้อความ การวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลอย่างลึกซึ้ง รวมถึงการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาต่อยอด สร้างแนวคิดหรือผลงานใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงถือเป็นทักษะที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับความเข้าใจ การวิเคราะห์ การประเมินผล จนถึงการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้และการสื่อสารในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Dick and Carey, 2005; ทิศนา แขมมณี, 2566) จากการศึกษาข้อมูลและเอกสารรายงานผู้วิจัย พบว่า นักเรียนไทยมีผลการประเมิน PISA ปี 2022 ด้านการอ่านมีคะแนนอยู่ที่ 379 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ถึง 93 คะแนน และมีเพียงร้อยละ 35 ของนักเรียนไทยที่ทำได้ในระดับพื้นฐานขึ้นไป ขณะที่ค่าเฉลี่ยของ OECD อยู่ที่ร้อยละ 77 (OECD, 2023) ในขณะเดียวกัน ผลสอบ O-NET ปี 2567 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยอยู่ที่ 46.2 จาก 100 คะแนน ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานที่จำเป็นสำหรับการศึกษาต่อหรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน (สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ., 2567) จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้สามารถส่งเสริมสมรรถนะการอ่านแก่นักเรียนไทยให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น (Niculescu and Dragomir, 2023)

การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เจตนาของผู้เขียน ตีความความหมายข้อความ ประเมินข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนสามารถแยกแยะความจริงจากความคิดเห็น ข้อเท็จจริงจากข้อมูลบิดเบือน สู่การตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและหลักฐานที่ผ่านการกลั่นกรองอย่างรอบคอบและถือเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งในยุคดิจิทัลที่ข้อมูลจำนวนมหาศาลมาจากหลากหลายแหล่ง ทั้งที่ถูกต้องและคลาดเคลื่อนปะปนกันด้วยเหตุนี้ การฝึกฝนทักษะการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเตรียมผู้เรียนให้สามารถกลั่นกรอง ตีความ และประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีคุณภาพในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ ในยุคสมัยปัจจุบัน (Kendeou et al., 2019) ดังนั้น การบูรณาการเทคโนโลยีจึงกลายเป็นอีกแนวทางสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ โดยปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีเป็นคลังข้อมูลออนไลน์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และแอปพลิเคชันที่มีเครื่องมือช่วยวิเคราะห์ข้อความ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว หลากหลาย และทันสมัย อีกทั้งยังเอื้อต่อการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคลที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของระดับความสามารถและความสนใจส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการอ่านมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบโต้ตอบ ผ่านกิจกรรมการอภิปรายออนไลน์ การใช้เกมการศึกษา แบบฝึกหัดที่มีปฏิสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ นำมาสู่การอ่านควบคู่ไปกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และนอกจากนี้เทคโนโลยียังเอื้อต่อการฝึกทักษะการอ่าน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถาม ตรวจสอบเจตนาของผู้เขียน และประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นอย่างยิ่งในยุคที่ข้อมูลจำนวนมากเผยแพร่โดยไร้การกลั่นกรอง จึงสรุปได้ว่าเทคโนโลยีนั้นเป็นกลไกสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และการสร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (Gillies, 2016)

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ผ่านสมรรถนะสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี เพื่อ

เตรียมความพร้อมในการปรับตัวและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรักชาติ การใฝ่รู้ การคิดวิเคราะห์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ และความห่วงใยในสังคมและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีข้อจำกัดสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านศักยภาพของครูผู้สอน ซึ่งหลายรายยังขาดความรู้และทักษะในการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านไปสู่ระดับสูง อีกทั้งการใช้สื่อการเรียนการสอนจำนวนมากยังไม่ตอบสนองต่อความสนใจและบริบทของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการอ่าน และไม่เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการเรียนรู้ (นัยนา ถาวรายุศม์, 2565)

ครูผู้สอนควรมีความพร้อมทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งถือเป็นหัวใจของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยครูต้องสามารถออกแบบกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงการรับข้อมูลเท่านั้น แต่ต้องสามารถตั้งคำถาม วิเคราะห์ ตีความ และประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาการอ่านขั้นสูงถือเป็นก้าวสำคัญในการยกระดับศักยภาพครูสู่การเป็นผู้นำทางการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ครูสามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการอ่านผ่านกลยุทธ์การสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมทั้งการจัดกิจกรรมอภิปรายกลุ่ม การตั้งคำถาม และการประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคม ประกอบด้วย การฟังอย่างตั้งใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง อันเป็นทักษะสำคัญในการสร้างผู้เรียนที่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ครูจำเป็นต้องมีความเข้าใจ เทคโนโลยีและองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อการขับเคลื่อนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะผู้เรียนไปสู่เป้าหมายซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยรูปแบบการเรียนการสอนควรถูกออกแบบให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งควรมีการฝึกฝนการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การตีความ และการแสดงออกอย่างมีเหตุผล และควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อสะท้อนความเข้าใจของตนเองต่อข้อมูลและปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจ และตีความความจริงทางสังคมได้อย่างมีวิจารณญาณ (OECD, 2023; Kendeou et al., 2019)

ผู้วิจัยมุ่งพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการอ่านขั้นสูงที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและครู และยังสอดรับกับยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเน้นผลลัพธ์เชิงสมรรถนะที่วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในบริบทชีวิตจริง โดยรูปแบบได้บูรณาการหลักการ แนวคิด วิธีการ เครื่องมือ และกระบวนการที่สอดประสานกันเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้านการขั้นสูงอย่างมีประสิทธิภาพ (Joyce, Weil and Calhoun, 2015) ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน บริบทการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย อย่างเป็นระบบเพราะการอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษายุคใหม่ที่ยึดแนวคิดการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม

บทบาทเชิงรุก และสนับสนุนให้ผู้เรียนควรสร้างความรู้ใหม่ (Piaget, 1972; Vygotsky, 1978) รวมทั้งการเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมาย วางแผนการเรียนรู้ และประเมินความก้าวหน้าของตนเองอยู่เสมอเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมีจุดมุ่งหมาย และสามารถพัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง (Kendeou et al., 2019) สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้บนฐานสมรรถนะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพในโลกยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในปัจจุบัน จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี เข้ามาเสริมความน่าสนใจและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 สามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา และส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะการวิเคราะห์ และตีความผ่านกิจกรรมที่ได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสมรรถนะที่ต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตระหนักในความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการอ่าน จึงต้องการพัฒนานวัตกรรมการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันและการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการประยุกต์ใช้ เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนในภาพรวม จึงได้ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ครอบคลุม และเป็นระบบ จึงออกแบบขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ความต้องการของครู ความต้องการของผู้เรียนเพื่อการออกแบบรูปแบบการเรียน ก่อนนำไปทดลองใช้ในบริบทจริงและเก็บข้อมูลข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง โดยมุ่งหวังว่าจะช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์และตีความข้อมูลสู่การตัดสินใจบนพื้นฐานเหตุผลและหลักฐาน รวมถึงสื่อสารความคิดอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม และความสามารถในการปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตอย่างมั่นคงในสังคมโลกยุคใหม่

และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายจึงออกแบบการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของครูและนักเรียน การพัฒนารูปแบบโดยอิงจากหลักการ ทฤษฎี และผลการวิเคราะห์ข้อมูล การทดลองใช้รูปแบบในชั้นเรียน พร้อมเก็บข้อมูลผลลัพธ์ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และการประเมินและปรับปรุงรูปแบบตามผลสะท้อนจากการใช้งานจริง ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จึงเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง อาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนรายวิชาภาษาไทยในระดับปริญญาตรี ผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมพัฒนาและประเมินรูปแบบ และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยคาดว่าจะสามารถค้นพบแนวทางจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริงและการศึกษาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยอย่างยั่งยืน

1.2 คำถามการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างไร

2. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะเป็นอย่างไร

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างไร

4. การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อสงเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนด (IOC=0.67-1.0)

2. ผู้ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อสงเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้คะแนนผ่านเกณฑ์ (>3.50 คะแนนขึ้นไป)

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับมากขึ้นไป (>3.50 คะแนนขึ้นไป)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนาและได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วนำข้อมูลมาพัฒนา ทดสอบ ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 เลือกแบบเจาะจงกลุ่ม (Purposive Sampling) ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทองที่สอนในปีการศึกษา 2567 ที่สมัครใจเข้าและยินดีให้ข้อมูล จำนวน 10 คน

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2 เลือกแบบเจาะจงกลุ่ม (Purposive Sampling) อาจารย์ผู้สอนสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย ที่สมัครใจเข้าและยินดีให้ข้อมูล จำนวน 10 คน

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 เลือกแบบเจาะจงกลุ่ม (Purposive Sampling) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีอ่างทองที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 คน

ข้อมูลเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 เลือกแบบเจาะจงกลุ่ม (Purposive Sampling) ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทองที่สอนในปีการศึกษา 2567 ทั้งหมด จำนวน 40 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี-อ่างทอง จำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา จำนวนประชากรทั้งหมด 8,198 คน ผู้วิจัยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 381 คน และเก็บเพิ่มเผื่อกรณีข้อมูลสูญหาย (missing data) รวมเป็น 400 คน (Yamane, 1973)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ด้านการสอนภาษาไทย 3 คน ด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3 คน และด้านสมรรถนะ 3 คน คุณสมบัติ 1) มีความรู้และประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปี และ/หรือ 2) มีผลงานที่โดดเด่นในระดับชาติ ขึ้นไป และ/หรือ

3) มีวุฒิการศึกษาในสาขาที่เชี่ยวชาญระดับปริญญาเอก และ/หรือ 4) มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป และ/หรือ 5) มีตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้เลือกแบบเจาะจงกลุ่ม (Purposive Sampling) ผู้สอนวิชาภาษาไทย 1 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีอ่างทองที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 ที่อาสาเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 40 คน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้เลือกแบบเจาะจงกลุ่ม (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน 2) หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน และ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน รวม 30 คน

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในปีการศึกษา 2567 จำนวน 18 คาบ คาบละ 50 นาที ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชั้นมัธยมศึกษาซึ่งครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้สำคัญตาม มาตรฐาน ท 1.1 ผู้เรียนใช้กระบวนการอ่านเพื่อสร้างความรู้และความคิด สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน และมาตรฐาน ท 5.1 ผู้เรียนสามารถเข้าใจและแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ต่อวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างมีเหตุผล เห็นคุณค่า และสามารถนำแนวคิดจากวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถนะการอ่าน หมายถึง กระบวนการที่เชื่อมโยงกันหลายด้าน ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลซึ่งเป็นพื้นฐานของการถอดรหัสและแปลงสัญลักษณ์เป็นความหมาย การเข้าใจข้อความที่ต้องอาศัยการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ การตีความเนื้อหาอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแยกแยะและหาความสัมพันธ์ การประเมินเนื้อหาอย่างมีเหตุผล การสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจใหม่ ตลอดจนการตอบสนองต่อเนื้อหาที่อ่านผ่านการแสดงความคิดเห็นหรือการนำเสนอข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้งและนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอ่านขั้นสูง หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการใช้ทักษะการอ่านข้อมูลที่หลากหลายในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย ทักษะวิเคราะห์เนื้อหา ตีความหมาย เชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ สังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง ประเมินและเลือกใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้อย่างมีวิจารณญาณและมีเหตุผล

สมรรถนะการอ่านขั้นสูง หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการอ่านเพื่อตีความข้อมูลจากข้อความที่อ่าน รวมถึงการใช้ทักษะคิดวิเคราะห์ วิจารณญาณ และสังเคราะห์สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์ประกอบของการประเมินประกอบด้วย การประเมินความเข้าใจเนื้อหา ซึ่งมุ่งวัดความสามารถในการจับใจความ สรุปสาระสำคัญ และบ่งชี้ข้อเท็จจริงหลักจากข้อความ การวิเคราะห์เนื้อหาและโครงสร้างข้อความ ซึ่งรวมถึงการแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น และการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาความแม่นยำและข้อบกพร่องของข้อมูลที่อ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ การสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งหรือหลายส่วนของข้อความเพื่อสร้างข้อสรุปใหม่ที่มีความหมาย การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านเข้ากับความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เพื่อสร้างความเข้า และการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงเหตุผล ความสามารถในการแยกแยะข้อโต้แย้งและการตัดสินใจอย่างเหมาะสมในบริบทการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต

การเรียนการสอน หมายถึง แนวทางหลักในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเป็นระบบและสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างลึกซึ้ง เริ่มจากการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อสร้างบริบทการเรียนรู้ที่มีความหมาย ตามด้วยการฝึกฝนทักษะการวิเคราะห์และการอภิปรายอย่างมีเหตุผล ผ่านการถกเถียงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงลึก จากนั้นผู้เรียนได้ฝึกการสังเคราะห์ความรู้และสะท้อนความเข้าใจอย่างเป็นระบบ ก่อนเข้าสู่กระบวนการประเมินสมรรถนะการอ่านและการสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ขั้นตอนดังกล่าวช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านในระดับสูงทั้งด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์ พร้อมปลูกฝังความรับผิดชอบและคุณค่าทางปัญญาอย่างรอบด้าน

รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง กรอบแนวคิดหรือโครงสร้างที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ หลักการ เป้าหมาย สาระการเรียนรู้ วิธีการและเทคนิคการสอน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินผล และปัจจัยสนับสนุน ซึ่งได้รับการออกแบบและพัฒนาโดยอิงจากข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็น และบริบทของผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สามารถวิเคราะห์ ตีความ วิจารณ์ สังเคราะห์ และใช้วิจารณญาณต่อเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูผู้สอน สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบแผนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน

2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมโครงการวิจัยนำทักษะการอ่านขั้นสูงประกอบด้วย ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้ข้อมูลจากการอ่านในการแก้ปัญหาในชีวิตจริง และในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. นักวิจัยและผู้ที่สนใจด้านการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย สามารถใช้ผลการวิจัยฉบับนี้เป็นแนวทางในการศึกษา คิดค้น และพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ใหม่ที่มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียนที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 4) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้น ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและเรียบเรียงไว้ ดังนี้

2.1 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.2 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2.3 การอ่านขั้นสูง
2.4 สมรรถนะการอ่านขั้นสูง
2.5 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    2.6.1 งานวิจัยในประเทศ
    2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ
2.7 กรอบแนวคิดของการวิจัย

2.1 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นกรอบการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนานักเรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางจริยธรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ใฝ่เรียนรู้ และจิตสาธารณะ โดยหลักสูตรจะมีความยืดหยุ่นในการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน ครอบคลุม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม และสนับสนุนให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการเติบโตอย่างมีคุณภาพ ท่ามกลางความท้าทายในอนาคตอย่างมั่นใจและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

2.1.1.1 หลักการ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า หลักสูตรดังกล่าวได้กำหนดหลักการ 6 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล โดยมีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน

2. มุ่งให้ทุกคนในสังคมมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่เหมาะสมและเท่าเทียม

3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากสังคมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามความต้องการและสภาพของท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาสอดคล้องกับบริบทและความเป็นจริง

4. ความยืดหยุ่นทั้งในด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

5. เน้นการพัฒนานักเรียนให้เป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับความต้องการและศักยภาพของนักเรียนเป็นหลัก

6. ครอบคลุมการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยเพื่อจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์จากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

ดังนั้น หลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการอ่าน โดยมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากสังคมและการปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นทั้งในด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน นอกจากนี้ยังเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนสมรรถนะการอ่านในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิผล

2.1.2 จุดหมาย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถสรุปได้ 5 จุดมุ่งหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เพื่อให้นักเรียนจะต้องเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และสามารถปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ศาสนาที่ตนนับถือ โดยยึดมั่นในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความยั่งยืน

2. มุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้อันเป็นสากลและมีทักษะในการสื่อสารโดยนักเรียนจะต้องมีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี รวมทั้งการพัฒนาทักษะชีวิต ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตและทำงานในสังคม

3. มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีสู่การเป็นผู้มีสุขนิสัยที่ดี รักการออกกำลังกาย และดูแลสุขภาพของตนเองให้สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

4. มุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความรักชาติและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยนักเรียนจะต้องยึดมั่นในวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย และมีความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองไทยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยโดยนักเรียนต้องมีความรับผิดชอบในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม รวมถึงสร้างสรรค์ในสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดี ความรู้และทักษะที่จำเป็น สุขภาพที่ดี ความรักชาติ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และยังสนับสนุนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะการคิดและการแก้ปัญหาผ่านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดจนการสร้างความรู้สึกมีความรับผิดชอบในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม การออกแบบการเรียนการสอนพัฒนาทักษะการอ่าน แต่ยังเป็นการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นในสังคมปัจจุบัน ประกอบด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการปฏิบัติตนในสังคมอย่างมีความรับผิดชอบ

2.1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนานักเรียนในหลายมิติที่สำคัญเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญกับโลกในปัจจุบันและอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรนี้มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในฐานะพลเมืองที่ดีของสังคมทั้งในระดับชาติและระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารนักเรียนจำเป็นต้องมีความสามารถในการรับและส่งสาร โดยใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และประสบการณ์ พร้อมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้ง รวมถึงการเลือกรับ ไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยเหตุผลและความถูกต้อง และการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิดนักเรียนจำเป็นต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนจำเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เผชิญได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตนักเรียนจำเป็นความสามารถในการนำกระบวนการไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งอย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีนักเรียนจำเป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้าน และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

นอกจากที่ได้กล่าวมาผู้วิจัยยังได้ทำการสรุปและทำการตีความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 8 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยต้องการนักเรียนที่มีความรู้จักคุณค่าในตนเอง มีวินัย และยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ศาสนาที่ตนนับถือ และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

2. รักชาติและภูมิใจในความเป็นไทยโดยต้องการนักเรียนที่มีความรักชาติ รู้จักการมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ

3. มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมโดยต้องการนักเรียนมีความรู้ในวิชาการสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาตนเองได้

4. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาโดยต้องการนักเรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลและเหตุการณ์เพื่อหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

5. มีทักษะในการสื่อสารโดยต้องการนักเรียนสามารถใช้ภาษาทั้งการพูดและการเขียนในการสื่อสารให้เกิดการเข้าใจและมีประสิทธิภาพ

6. มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยต้องการนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และความร่วมมือในกิจกรรมโดยการช่วยเหลือและทำประโยชน์แก่สังคม

7. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมโดยต้องการนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษามรดกทางวัฒนธรรม

8. มีทักษะชีวิตที่ดีโดยต้องการนักเรียนสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวันและพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

ดังนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้หลักสูตรยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน 8 ประการ ได้แก่ ความมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี ความรักชาติและภูมิใจในความเป็นไทย ความรู้และทักษะที่เหมาะสม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะในการสื่อสาร ความรับผิดชอบต่อสังคม

จิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม และทักษะชีวิตที่ดี เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมทั้งในด้านวิชาการและด้านสังคม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ โดยการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและประมวลผลข้อมูลได้ดีขึ้น พร้อมทั้งสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีวิจารณญาณและมีคุณธรรม

2.1.4 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติและยังเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป โดยภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้วคำประพันธ์ชนิด การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไป ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบ ของการเขียนซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิด การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราว อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาส ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภท และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2.1.5 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสารของนักเรียน เพื่อให้สามารถใช้ภาษาในการสร้างความรู้ ความคิด และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด รวมถึงการเข้าใจหลักการใช้ภาษาไทยและการศึกษาเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคมที่เต็มไปด้วยข้อมูลและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การเรียนรู้ในแต่ละสาระของหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมในการใช้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะการพัฒนานิสัยรักการอ่านและการเข้าใจคุณค่าของภาษาไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ โดยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มีดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1

ใช้กระบวนการอ่านเพื่อสร้างความรู้ ความคิด และสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน รวมถึงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1

ใช้กระบวนการเขียนเพื่อการสื่อสารในรูปแบบ ประกอบด้วย การเขียนเรียงความ การย่อความ การเขียนเรื่องราว การรายงานข้อมูล และการศึกษาค้นคว้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1

สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงการพูดเพื่อแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาส อย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1

เข้าใจธรรมชาติของภาษาไทย หลักภาษา การเปลี่ยนแปลงของภาษา พลังของภาษาและภูมิปัญญาทางภาษา รวมถึงการอนุรักษ์ภาษาไทยในฐานะมรดกของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1

มีความเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย พร้อมทั้งตระหนักถึงคุณค่า และนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2.1.6 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนการเรียนรู้แกนกลาง

การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาไทยในทุกด้าน ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด โดยเน้นการใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมถึงการเข้าใจและเห็นคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมไทย เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และรักษาภาษาไทยให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ จากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยเรียบเรียงข้อมูลไว้ จึง พบว่า มีมาฐานและตัวชีวัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง มีดังนี้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต และมีนิสัยรักกากรอ่าน

ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความแปลความและขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์และวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมทีเหตุผล

ท 1.1 ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึก ย่อความ และรายงาน

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ความคิดไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ท 1.1 ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ

ดังนั้น เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการนำมาตรฐานและตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงที่มีระดับสรรนะตั้งแต่ระดับการตีความ การวิเคราะห์ วิจารณ์ การประเมินค่า และการสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการประยุกต์ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ส่งเสริมความสามารถในการอ่านขั้นสูง คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ตามมาตรฐานการวัดระดับ ความรู้ ทักษะ และเจตคติของ PISA ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การวัดตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม จึงออกแบบกิจกรรมการอภิปรายเชิงวิเคราะห์ การเรียนรู้แบบโครงงาน และการสร้างสื่อผังความคิด และยังมีการวัดความรู้ผ่านแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน วัดทักษาด้วยแบบวัดทักษะ ตลอดจนการประเมินชิ้นงานจากกิจกรรมเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาสู่การเป็นผู้ที่มีทักษะการอ่านขั้นสูงที่สามารถดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 เชื่อมโยงมาตรฐาน ตัวชี้วัด และแนวทางพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	การอ่านขั้นสูง	การประยุกต์	วิธีการสอน	การวัดและประเมินผล
มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวน การอ่านเพื่อสร้างความรู้ ความคิด แก้ปัญหา และมีนิสัยรักการอ่าน						
มุ่งพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา เรียนรู้ตลอดชีวิต	ม.4–6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องไพเราะและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วประเภทต่างๆ เช่น บทความ นวนิยาย และความเรียง - บทร้อยกรอง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่ายและลิลิต	- คิดวิเคราะห์ - ประเมิน - สังเคราะห์	สร้างกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดจากการอ่านขั้นสูง	- การใช้PISA เป็นฐานคิดในการออกแบบการเรียนการสอน - การเรียนรู้เชิงรุก	วัดสมรรถนะการอ่านขั้นสูง แบบสอบวัดสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ก่อน-หลัง เรียน
	ท 1.1 ม. 4-6/2 ตีความ แปลความ ขยายความเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็ก - ทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน - บทความ - นิทาน - เรื่องสั้น - นวนิยาย - วรรณกรรมพื้นบ้าน - วรรณคดีในบทเรียน - บทโฆษณา - สารคดี - บันเทิงคดี	- การอ่านตีความ	ฝึกการตีความด้วยคำถามปลายเปิด	การอ่านวิเคราะห์ด้วยแผนผังช่วยจัดระบบความคิด	แบบฝึกตีความพร้อม rubrics แบบสรุปใจความ
	ท 1.1 ม. 4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์และประเมินค่าเพื่อนำไปใช้		- การอ่านเพื่อประเมินค่า	ประเมินเนื้อหาและคาดเดาเหตุการณ์	การตั้งคำถามเชิงทำนาย	แบบฝึกประเมินเหตุการณ์ร่วมกับคำอธิบายเหตุผล
	ท 1.1 ม. 4-6/5 วิเคราะห์วิจารณ์แสดง		- การอ่านเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดวิเคราะห์เชิงลึก	การเรียนรู้แบบโต้แย้งสู่การการเขียนเชิงวิเคราะห์	แบบประเมินการอภิปราย/ข้อเขียน rubrics การ

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	การอ่านขั้นสูง	การประยุกต์	วิธีการสอน	การวัดและประเมินผล
	ความคิดเห็นโต้แย้งเสนอแนวคิดใหม่	- ปาฐกถา - พระบรมราโชวาท เทศนา ยนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้กาษาไทย				เขียนเชิงวิพากษ์
	ท 1.1 ม. 4-6/7 เขียนกรอบแนวคิดย่อความรายงาน		- การสังเคราะห์และการสื่อสาร	ฝึกสรุปและสร้างความรู้ใหม่จากสิ่งที่อ่าน	เขียนแผนผังภาพข้อมูล	ตรวจงานสรุปย่อความ / บันทึกผังความคิด ตามเกณฑ์รูบริก
	ท 1.1 ม. 4-6/8 สังเคราะห์จากสื่อ/แหล่งเรียนรู้พัฒนาตน/อาชีพ		- การเรียนรู้ตลอดชีวิต	ใช้สื่อหลากหลายฝึกการคิดและแก้ปัญหา	โครงงานบูรณาการ	ประเมินชิ้นงาน/โครงงานจากช็กลิสต์ และการประเนด้วยตนเอง
มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและวิจารณ์วรรณคดีไทยอย่างเห็นคุณค่า						
มุ่งพัฒนาคุณลักษณะรักชาติ เข้าใจวรรณคดีวิจารณ์สังคม	ท 5.1 เข้าใจและวิจารณ์วรรณคดีไทยอย่างเห็นคุณค่า	-	- ความเข้าใจทางวัฒนธรรมและคุณธรรม	ใช้วรรณคดีวิเคราะห์ค่านิยมและปัญหาสังคม	วรรณคดีเชิงสร้างสรรค์ การสวมบทบาท	แบบประเมินการวิจารณ์คุณค่าวรรณคดีและแบบสะท้อนคิด

2.1.7 คุณภาพผู้เรียนภาษาไทยเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ความคาดหวังตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในด้านคุณภาพนักเรียนนั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ต้องการให้นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าใจ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง และนำเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างสมเหตุสมผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน นำเสนอสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ รวมถึงนำความรู้ ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนิน

ชีวิตได้ สะท้อนให้เห็นถึงบริบทของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนไทยที่มีความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ต้องเรียนรู้ คือ การอ่าน ผ่านสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ซึ่งสาระที่ 1 การอ่าน มีความเชื่อมโยง สัมพันธ์กับสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ในแง่มุมของการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ซึ่งประกอบด้วย การอ่านวิเคราะห์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการอ่านเพื่อการประเมินค่า อันจะนำไปสู่การผลิตนักเรียนไทยให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยกำหนดนั้น การอ่านขั้นสูงถือได้ว่า เป็นสมรรถนะสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมให้แก่นักเรียนไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลข้างต้นเชื่อมโยงไปสู่การวิจัยและพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและจากที่ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาสาระในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับความหมายและความสำคัญของสมรรถนะ องค์ประกอบของสมรรถนะ การประเมินสมรรถนะ การอ่านวิเคราะห์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านเพื่อการประเมินค่า รวมถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นความสามารถที่แสดงออกมาให้เห็นเด่นชัดในรูปแบบของพฤติกรรม การกระทำด้วยตนเอง มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความรู้ (Knowledge 2) ทักษะ (Skill) และ 3) เจตคติ (Attitude) สำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน กิจกรรมใดได้สำเร็จทั้งนี้สมรรถนะมีความสำคัญในตัวตนของแต่ละคน ซึ่งจะทำให้เห็นถึงทักษะ ความรู้ ความสามารถที่ถ่ายทอดออกมาให้เห็น ในการปฏิบัติงานที่มีศักยภาพและมีประโยชน์ต่อตัวผู้ปฏิบัติงานต่อตัวองค์กร หากองค์กรสามารถจัดสรรคนให้ตรงกับความสามารถของแต่ละบุคคลจะเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น โดยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้รับการออกแบบเพื่อสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และคุณธรรมที่จำเป็นต่อการเติบโตของบุคคล โดยเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะที่รวมถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่สำคัญต่อการสร้างบุคคลที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต เพื่อให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและสมดุล พร้อมทั้งการส่งเสริมความรักชาติและความเป็นพลเมืองที่ดี เพื่อให้บุคคลมีความภาคภูมิใจและพร้อมมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับท้องถิ่นและสังคมยังเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการใช้ความรู้ในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะชีวิต (Life Skills) ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างบุคคลที่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและพร้อมรับมือกับความท้าทายในทุกช่วงเวลา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตัวแปรและสรุปไว้สนับสนุนงานวิจัย

อีกนัยหนึ่ง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่หลากหลายทั้งด้านความรู้ ความคิด และคุณธรรม การพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงกับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะ ที่กำหนดในหลักสูตร การอ่านขั้นสูงช่วยเสริมสร้างทักษะในการคิดวิจารณ์ การสังเคราะห์ข้อมูล และการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่ง

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถในการใช้ความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิต การพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงจึงยังเสริมสร้างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการสื่อสารความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมให้บุคคลสามารถรับมือกับความท้าทายในชีวิตได้อย่างมั่นคง โดยจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงให้กับนักเรียนเพื่อให้กลายเป็นประชากรที่มีคุณภาพ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณค่า

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสรมรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจึงได้รวบรวมและเรียบเรียงปรัชญาการศึกษาหลัก 5 แนวทาง ได้แก่ สารัตถนิยม (Essentialism) นิรันตรนิยม (Perennialism) พิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) และอัตถิภาวนิยม (Existentialism) ดังนี้

1) สารัตถนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่เน้นการจัดการเรียนการสอนโดยยึดถือ “สาระสำคัญ” “แก่นสาร” ขององค์ความรู้ที่มีคุณค่าต่อวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตประกอบด้วย ภาษา วรรณกรรม ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดมรดกทางปัญญาและคุณธรรมให้แก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีวินัย ผ่านการสอนที่ชัดเจนเข้มงวด และใช้ครูเป็นศูนย์กลางของการถ่ายทอดความรู้ แนวคิดนี้เชื่อว่าผู้เรียนจะสามารถพัฒนาเป็นพลเมืองที่มีเหตุผล มีระเบียบวินัย และมีคุณธรรมได้ หากได้รับความรู้พื้นฐานที่มั่นคงและมีคุณค่า การน้อมนำแนวคิดสารัตถนิยมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงช่วยสร้างรากฐานความรู้และค่านิยมที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายและยั่งยืน (กาญจนา คุณารักษ์, 2558; วัชรา เล่าเรียนดี, 2558; จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และคณะ, 2563) โดยปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่มีรากฐานมาจากปรัชญาตะวันตกในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่า “ความรู้บางอย่าง” “สาระสำคัญของวิชา” (Essential Knowledge) เป็นสิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนทุกคนควรได้รับการถ่ายทอด เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคมซึ่งลักษณะสำคัญของปรัชญาสารัตถนิยมมี ดังนี้

1.1) ยึดหลักสาระความรู้ที่มั่นคง เชื่อว่ามีเนื้อหาวิชาพื้นฐานซึ่งเป็น “แก่น” ที่ทุกคนควรเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษา วรรณกรรม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ซึ่งถือเป็นองค์ความรู้ที่สั่งสมและกลั่นกรองมาอย่างยาวนานในวัฒนธรรม

1.2) ครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered) สารัตถนิยมให้ความสำคัญกับบทบาทของครูในฐานะผู้ถ่ายทอดความรู้ โดยใช้วิธีการสอนที่เป็นระบบ ชัดเจน และมีวินัย เน้นการควบคุมห้องเรียนอย่างเคร่งครัด

1.3) มุ่งเน้นคุณธรรมและระเบียบวินัย การเรียนรู้ภายใต้แนวคิดนี้ ไม่ได้เน้นเพียงแค่ความรู้ทางวิชาการ แต่ยังมุ่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียนด้วย

1.4) เน้นการพัฒนาทางสติปัญญา โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในหลักการพื้นฐานของวิชาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีเหตุผล

สำหรับตัวอย่างนักปรัชญา William C. Bagley เป็นนักการศึกษาชาวอเมริกันที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดสารัตถนิยมทางการศึกษา เขาเห็นว่าโรงเรียนควรมุ่งสอนองค์ความรู้พื้นฐานให้ผู้เรียนอย่างเข้มข้น เพื่อสร้างสังคมที่มั่นคง ต่อมาในทศวรรษ 1980 กลุ่มนัก

การศึกษาอนุรักษนิยมในสหรัฐฯ ได้กลับมาให้ความสำคัญกับแนวคิดนี้อีกครั้ง โดยเห็นว่าโรงเรียนในยุคนั้นอ่อนแอด้านวิชาการและควรกลับสู่ “สาระสำคัญ” และปรัชญาสารัตถนิยมนั้นเหมาะกับการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการเรียนรู้ที่ต้องการเน้นความรู้แกนกลาง ประกอบด้วย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในด้านการอ่าน การเขียน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องการให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้แน่นก่อนจะต่อยอดไปสู่การเรียนรู้

ดังนั้น การนำปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) มาใช้เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถดำเนินการได้โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น "สาระสำคัญ" ของเนื้อหาและทักษะการอ่านที่จำเป็นต่อการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สารในบทความ การตีความเชิงนามธรรม และการสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งโดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ชี้นำเนื้อหาหลัก ให้แนวทางการคิดที่เป็นระบบ มีการจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้จากง่ายไปยาก และใช้บทเรียนที่มีคุณค่าทางวิชาการ วรรณกรรมบทความที่เป็นมรดกทางปัญญาเพื่อฝึกฝนการอ่าน นอกจากนี้ การเรียนการสอนตามแนวสารัตถนิยมยังเน้นการฝึกวินัยทางปัญญา (Intellectual Discipline) โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่ชัดเจน ประกอบด้วย ความสามารถในการอธิบายประเด็นหลัก แสดงเหตุผลรองรับ ตีความข้อมูลเชิงสัญลักษณ์ และประเมินคุณค่าของเนื้อหา ซึ่งล้วนเป็นทักษะสำคัญของการอ่านขั้นสูง ทั้งนี้ยังต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนด้วยแบบฝึก ทดสอบ อภิปรายกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในความรู้ การใช้แนวคิดนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีเป้าหมาย เข้าใจเนื้อหา และเชื่อมโยงกับบริบททางวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ

2) นิรันตรนิยม (Perennialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้ที่เป็นสากลและคงคุณค่าเหนือกาลเวลา (timeless truths) โดยเชื่อว่าการศึกษาควรช่วยให้มนุษย์เข้าถึงความจริงอันถาวรที่เป็นแก่นสารของมนุษยชาติ ประกอบด้วย ความดี ความจริง ความงาม และเหตุผล โดยอาศัยผลงานชิ้นเอกทางวรรณกรรม ปรัชญา และวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็น “มรดกทางปัญญา” ของโลก ประกอบด้วย ผลงานของเพลโต อริสโตเติล เชกสเปียร์ ไอน์สไตน์ เป็นฐานของการเรียนรู้ แนวคิดนี้เชื่อว่ามนุษย์มีธรรมชาติร่วมกัน การศึกษาจึงควรมีโครงสร้างหลักสูตรที่มั่นคง เป็นแบบเดียวกันสำหรับทุกคน มุ่งพัฒนาสติปัญญาและเหตุผลผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และอภิปราย โดยครูเป็นผู้นำทางปัญญา (intellectual coach) ที่ตั้งคำถาม กระตุ้นการใช้เหตุผล และนำผู้เรียนเข้าสู่การค้นหาความจริงในระดับสูง ในทางปฏิบัติ นิรันตรนิยมมักปรากฏในรูปแบบของ "การศึกษาคลาสสิก" (Classical Education) ที่ใช้วิธีการอภิปรายแบบโสเครติค (Socratic method)การอ่านวรรณกรรมชั้นสูง (Great Books), และการฝึกฝนตรรกะ เพื่อพัฒนาจิตใจและคุณธรรมของผู้เรียนในระยะยาว (สมพงษ์ จิตระดับ, 2546; Ozmon, and Craver,2012; Gutek, 2009) โดยลักษณะของปรัชญานิรันตรนิยม (Perennialism) นั้นมีดังนี้

1) มุ่งเน้นความรู้ที่เป็นสากลและคงคุณค่าเหนือกาลเวลา ประกอบด้วย ความจริง ความดี ความงาม ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของมนุษยชาติ

2) เน้นการพัฒนาสติปัญญา (Intellectual Development) โดยเฉพาะความสามารถในการใช้เหตุผลและการคิดเชิงตรรกะ

3) เนื้อหาหลักสูตรยึดตามผลงานชิ้นเอกของโลก (Great Books) ประกอบด้วย งานของเพลโต อริสโตเติล เชกสเปียร์ ดาร์วิน ไอน์สไตน์

4) ครูเป็นผู้นำทางปัญญา (Intellectual Coach) ทำหน้าที่ตั้งคำถาม กระตุ้นการถกเถียง และพาผู้เรียนแสวงหาความจริง

5) ใช้วิธีการอภิปรายแบบโสเครติค (Socratic Method) คือ การถาม-ตอบ เพื่อกระตุ้นการคิด

ผู้วิจัยได้นำตัวอย่างการนำไปใช้ในชั้นเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยการเรียนรู้ การอ่านวรรณกรรมคลาสสิกเพื่อวิเคราะห์แนวคิดเชิงปรัชญา การเลือกอ่าน วรรณกรรมชั้นสูง ประกอบด้วย Antigone ของ Sophocles พระราชพิธีสิบสองเดือน (สำหรับบริบทไทย) การให้นักเรียน ตั้งคำถามเชิงปรัชญา ประกอบด้วย “หน้าที่ของปัจเจกชนกับรัฐควรเป็นประกอบด้วย ไร การจัดกิจกรรม อภิปรายวิเคราะห์ (Socratic Seminar) โดยใช้หลักฐานจากข้อความในบทอ่าน โดยที่ครูเป็นผู้อำนวยความเข้าใจ สรุปข้อคิดเห็นของนักเรียน และชี้ให้เห็นคุณค่าเหนือกาลเวลาในเนื้อหานั้น และจบด้วยการให้เขียนเรียงความที่อ้างอิงหลักปรัชญาและการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

3) พิพัฒนาการนิยม (Progressivism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีความหมายเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงและสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการมีจิตสำนึกต่อสังคม แนวคิดนี้เสนอว่าผู้เรียนควรเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ (Child-centered learning) และครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) มากกว่าการถ่ายทอดความรู้แบบเดิม (กาญจนา คุณารักษ์, 2558) การประยุกต์ใช้แนวคิดนี้ในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจทำได้ผ่านกิจกรรมการอ่านแบบวิเคราะห์ วิจารณ์ และสะท้อนคิด รวมถึงการอ่านบทความที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมและชีวิตประจำวัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถตีความ ประเมินข้อมูล และแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ โดยลักษณะสำคัญของพิพัฒนาการนิยม คือ การกำหนดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ (Child-centered learning) การส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาการใช้การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-based learning) และเชื่อว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาสังคม ส่วนตัวอย่างการนำไปใช้ในชั้นเรียนยกตัวอย่างประกอบด้วย การให้นักเรียนเลือกหัวข้อที่สนใจแล้วค้นคว้าด้วยตนเอง การใช้บทความข่าว วรรณกรรมร่วมสมัยเป็นสื่อ เพื่อฝึกอ่านจับประเด็น วิเคราะห์ และอภิปรายในบริบทปัจจุบัน การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านประสบการณ์จริง สถานการณ์จำลอง และการให้ผู้เรียนเขียนสะท้อนคิด (Reflective writing) หลังอ่าน เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ (วัชรา เล่าเรียนดี, 2558)

4) ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่มีแนวคิดว่าการศึกษาควรเป็นเครื่องมือสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคม โดยเน้นการสร้างความตระหนักรู้ในผู้เรียนเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้เรียนมีบทบาทในการแก้ปัญหาและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมที่ดีขึ้น ปฏิรูปนิยมจึงเน้นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต

จริง การอภิปราย และการลงมือปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผู้จุดประกายความคิดทางสังคมให้แก่ผู้เรียน (Brameld, 1965) โดยผู้วิจัยได้นำตัวอย่างการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งการใช้แนวคิดปฏิรูปนิยมในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอ่านบทความ บทวิเคราะห์ ข่าวสารที่เกี่ยวกับปัญหาสังคม ประกอบด้วย ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน แล้วให้นักเรียนอภิปราย แสดงความคิดเห็น เขียนบทสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และจิตสำนึกพลเมืองอย่างมีวิจารณญาณโดยลักษณะของปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ประกอบกอบด้วย การมองการศึกษาเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงสังคมโดยการศึกษาควรไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่ต้องเป็นพลังในการแก้ไขปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การส่งเสริมความตื่นตัวทางสังคมและจริยธรรมโดยผู้เรียนควรได้รับการปลูกฝังให้มีจิตสำนึกต่อความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน และความเป็นธรรมทางสังคม เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคม เน้น (Critical Thinking) ผู้เรียนต้องได้รับการส่งเสริมให้คิดอย่างมีวิจารณญาณ กล้าตั้งคำถามและเสนอทางออกต่อปัญหาสังคม ใช้เนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและปัญหาสังคมร่วมสมัย สื่อการเรียนรู้ควรเป็นเรื่องราว ประเด็นที่ผู้เรียนพบเห็น เผชิญในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อม การเลือกตั้ง ความเหลื่อมล้ำ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ (Experiential Learning) การเรียนรู้ควรมีรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ทั้งในการแสดงความคิดเห็น การทำกิจกรรม การรณรงค์ การพัฒนาโครงการเพื่อสังคม และการให้ครูทำหน้าที่เป็นผู้ชี้นำทางความคิด ไม่ใช่แค่ผู้ถ่ายทอดความรู้โดยบทบาทของครูคือการเป็น "ผู้ปลุกเร้า" (Catalyst) ให้ผู้เรียนตื่นตัวต่อประเด็นและส่งเสริมให้เรียนรู้ผ่านการค้นคว้าและลงมือทำ

5) อัตถิภาวนิยม (Existentialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นปัจเจกบุคคลและเสรีภาพในการเลือกทางชีวิตของแต่ละคน โดยเชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนมีความเป็นเอกลักษณ์ มีอิสระในการตัดสินใจ และต้องรับผิดชอบต่อการกระทำและการเลือกของตนเอง () การศึกษาจึงเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นพบความหมายของชีวิตและตัวตนผ่านประสบการณ์และการสะท้อนคิด แทนที่จะยึดติดกับเนื้อหา กรอบความคิดที่ตายตัว ครูในแนวคิดนี้จึงทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุน และเคารพความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน พร้อมส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ คุณค่า และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น การประยุกต์ใช้ปรัชญาอัตถิภาวนิยมในการเรียนการสอน ประกอบด้วย การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเนื้อหา วิธีการ และประเด็นที่สนใจ รวมถึงส่งเสริมให้สะท้อนความคิดและความรู้สึกส่วนตัว เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในตัวเองและความหมายของชีวิตอย่างแท้จริง (Kneller, 1971) ปรัชญานี้จึงช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีอิสระทางความคิด กล้าตัดสินใจ และมีความรับผิดชอบในชีวิตของตนเองอย่างแท้จริง โดยลักษณะสำคัญของปรัชญาอัตถิภาวนิยมจะเน้นเสรีภาพในการเรียนรู้โดยผู้เรียนควรมีสิทธิเลือกสิ่งที่เรียนตามความสนใจและความหมายในชีวิตของตนเอง การศึกษาต้องเคารพความเป็นปัจเจกบุคคล การเรียนรู้เพื่อค้นหาความหมายของชีวิตโดยการเรียนรู้ไม่ใช่เพื่อรับความรู้ตามแบบแผน แต่เพื่อเข้าใจตนเองและโลก เพื่อกำหนดเป้าหมายในชีวิตด้วยตนเองให้ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเข้าใจความรู้สึกของผู้เรียนโดยไม่ใช่แค่ผู้ถ่ายทอด แต่เป็นผู้เข้าใจ รับฟัง และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เติบโตทางอารมณ์และความคิด ถือเป็นการเรียนรู้มีลักษณะเฉพาะตัว ไม่ตายตัวโดยไม่เน้นเนื้อหากลางแบบเดียวกันทุกคน แต่ยืดหยุ่น

เพื่อให้แต่ละคนค้นพบและแสดงออกถึงความเป็นตัวเองที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านจิตวิญญาณและคุณค่าในตนเอง ประกอบด้วย ความรัก ความกล้าหาญ ความรับผิดชอบ และการเคารพผู้อื่น ผู้วิจัยตัวอย่างการประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย ในวิชาวรรณคดี ผู้เรียนอาจได้อ่านวรรณกรรมที่สะท้อนความขัดแย้งในชีวิต ประกอบด้วย เรื่องของการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ยากลำบาก แล้วอภิปรายความหมายของชีวิตจากมุมมองของตนเอง เขียนเรียงความเพื่อสะท้อนตัวตนและค่านิยมที่ยึดถือ Ornstein and Hunkins, 2017

ผู้วิจัยเห็นว่าการอ่านเป็นรากฐานสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาทักษะทางปัญญาหลายด้าน กระบวนการอ่านเกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลจากตัวอักษรผ่านดวงตาไปยังสมองเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยง จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการอ่านไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ประกอบด้วย การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้สามารถตีความข้อมูลและกรองข้อมูลที่ถูกต้อง การส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงจึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้นำทางการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะช่วยเตรียมเยาวชนให้เป็นกำลังสำคัญของประเทศ สามารถคิดอย่างมีเหตุผลและปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้นำปรัชญาการศึกษาหลัก 5 แนวทางมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ สารัตถนิยม (Essentialism) ซึ่งเป็นปรัชญาหลักที่เน้นการจัดการเรียนรู้โดยยึดสาระสำคัญของวิชาความรู้และบทบาทของครูในการถ่ายทอดเนื้อหาอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างพื้นฐานความรู้และฝึกวินัยทางปัญญาให้แก่ผู้เรียน นิรันตรนิยม (Perennialism) ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านผลงานชิ้นเอกทางวรรณกรรมและการอภิปรายเพื่อเข้าถึงความรู้ที่คงคุณค่าเหนือกาลเวลา พิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านประสบการณ์ตรงและเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ซึ่งส่งเสริมการตระหนักรู้ปัญหาสังคมและการใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงสังคม และอัตถิภาวนิยม (Existentialism) ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อค้นหาความหมายของชีวิตและพัฒนาความเป็นปัจเจกของผู้เรียน โดยปรัชญาเหล่านี้ถูกนำมาบูรณาการในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงอย่างรอบด้านและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในปัจจุบัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2.2 ปรัชญาทางการศึกษาที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

ลำดับ	ปรัชญาการศึกษา	แนวคิดสำคัญ	การประยุกต์ใช้
1	สารัตถนิยม (Essentialism)	เน้นสาระสำคัญของความรู้ ครูเป็นศูนย์กลาง ถ่ายทอดเนื้อหาอย่างมีระบบ	จัดกิจกรรมอ่านบทความวรรณกรรมทางวิชาการ วิเคราะห์สาระสำคัญ ฝึกวินัยทางปัญญา
2	นิรันตรนิยม (Perennialism)	ส่งเสริมความรู้ที่คงคุณค่าเหนือกาลเวลา ใช้ผลงานชิ้นเอก กระตุ้นการคิดผ่านคำถาม	อ่านวรรณกรรมคลาสสิก ถกเถียงด้วย Socratic Method เขียนเรียงความวิเคราะห์แนวคิด
3	พิพัฒนาการนิยม (Progressivism)	ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เชื่อมโยงชีวิตประจำวัน	อ่านบทความข่าว วิเคราะห์สะท้อนคิด ร่วมกิจกรรมกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
4	ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)	การศึกษาคือเครื่องมือเปลี่ยนแปลงสังคม ตื่นรู้ปัญหาสังคม วิเคราะห์เชิงวิจารณ์	อ่านบทความเกี่ยวกับปัญหาสังคม อภิปราย แสดงความคิดเห็น เขียนสะท้อนคิด
5	อัตถิภาวนิยม (Existentialism)	เคารพความเป็นปัจเจก ส่งเสริมการค้นหาความหมายชีวิต เสรีภาพในการเรียนรู้	เลือกบทอ่านตามความสนใจ สะท้อนอารมณ์ เขียนเรียงความแสดงตัวตน ค่านิยมส่วนตัว

2.2 การอ่านขั้นสูง

การอ่านขั้นสูง (Advanced Reading) เป็นกระบวนการอ่านที่ระดับสูงกว่าระดับพื้นฐาน โดยเน้นการวิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเนื้อหา ข้อมูลจากบทความ ซึ่งต้องอาศัยทักษะการคิดขั้นสูงทั้งการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่า และการอนุมาน ตลอดจนการเชื่อมโยงสาระสำคัญกับบริบทในระดับบุคคล สังคม และโลกยุคใหม่ โดยผู้ที่มีสมรรถนะการอ่านขั้นสูงจะสามารถตีความความหมายแฝง ตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลได้อย่างมีวิจารณญาณ (Dick and Carey, 2005) พร้อมทั้งสามารถประยุกต์ความรู้จากการอ่านไปใช้ในการเรียนรู้ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในยุคที่ข้อมูลหมุนเวียนอย่างรวดเร็วและซับซ้อน การอ่านขั้นสูงจึงเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับตัวและเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ดี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านนี้ควรเน้นการคิดวิเคราะห์ การตีความ การสังเคราะห์ความรู้ และการประเมินข้อมูลอย่างมีเหตุผล (ทิศนา แขมมณี, 2562) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะนี้ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยผู้วิจัยได้เรียบเรียงข้อมูลไว้ ดังต่อไปนี้

2.2.1 การอ่าน

การอ่านเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จในชีวิตและการเรียนรู้ เนื่องจากการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งช่วยให้สามารถสื่อสาร เข้าถึงข้อมูล และ

พัฒนาศักยภาพทางปัญญา อารมณ์ และสังคมได้อย่างเต็มที่ (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2552) ผู้ที่มีทักษะการอ่านที่ดีจะสามารถแสวงหาความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ ทำให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และสามารถยืนหยัด ปรับตัว และดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืน (ไพพรรณ อินทนิล, 2546; สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2557) เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาการอ่านสู่การอ่านขั้นสูง ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเอกสารประกอบด้วย 2.2.1.1) ความหมายของการอ่าน 2.2.1.2) ความสำคัญของการอ่าน 2.2.1.3) องค์ประกอบของการอ่าน 2.2.1.4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการอ่าน 2.2.1.5) ลักษณะของการอ่านที่ดี 2.2.1.6) จุดประสงค์การอ่าน 2.2.1.7) ประเภทของการอ่าน และ 2.2.1.8 ระดับความเข้าใจในการอ่าน ดังนี้

2.2.1.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทักษะทางปัญญาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อให้เข้าใจความของการอ่านผู้วิจัยไดศึกษาข้อมูลของนักวิชาการประกอบด้วย ผกาศรี เย็นบุตร พนิตนันท์ บุญพามี ศิวกานท์ ปทุมสูติ ประเทิน มหาขันธ์ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ Frank Smith David Pearson Louise Rosenblatt Kern และ Pritchard and McAlister ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผกาศรี เย็นบุตร (2542) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการรับข้อมูลจากสัญลักษณ์ (ประกอบด้วย ตัวอักษร) ผ่านการใช้ความสามารถทางสายตา ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการแปลความหมายจากสัญลักษณ์เหล่านั้นให้เกิดการเข้าใจ โดยอาศัยความรู้เดิมและทักษะ ที่เกี่ยวข้องในด้านการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล การอ่านไม่ใช่เพียงแค่การเห็น รับข้อมูลที่ปรากฏบนหน้ากระดาษ แต่ยังหมายถึงการตีความและการเชื่อมโยงข้อมูลให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กระบวนการอ่านยังต้องการการฝึกฝนและพัฒนาทักษะในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้สามารถรับมือกับข้อมูลที่ซับซ้อนและหลากหลายได้อย่างเหมาะสมในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

พนิตนันท์ บุญพามี (2542) กล่าวว่า การอ่านคือกระบวนการรับข้อมูลและการแปลความหมายจากสัญลักษณ์ โดยเฉพาะตัวอักษร เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถใช้ข้อมูล ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงข้อมูลใหม่ เข้ากับความรู้ที่มีอยู่เดิม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การอ่านจึงเป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาความสามารถทางปัญญาและช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2553) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นกระบวนการรับข้อมูลจากตัวอักษรและสัญลักษณ์ รวมถึงการตีความข้อมูลเหล่านั้นเพื่อสร้างความหมาย การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะทางปัญญาหลายด้าน ประกอบด้วย การแปลความหมาย การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่เดิม และการประเมินค่าเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การอ่านยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการตัดสินใจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ประเทิน มหาขันธ์ (2530) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ เป็นการสร้างความเข้าใจและ

สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะในช่วงการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน การอ่านจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความรู้และทักษะทางภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2562) ได้เสนอว่าการอ่านเป็นกระบวนการทางจิตที่นักอ่านต้องเข้าใจความหมายที่อยู่ในข้อความและสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ส่วนตัว รวมถึงการสร้างความรู้ใหม่จากสิ่งที่ได้อ่าน การอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา ในชีวิตประจำวัน

Frank Smith (2004) กล่าวว่า การอ่านคือกระบวนการสร้างความหมายจากข้อความที่ปรากฏอยู่ต่อหน้าผู้อ่าน ซึ่งกระบวนการนี้ไม่ใช่แค่การถอดรหัสคำ สัญลักษณ์ แต่เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลจากสิ่งที่อ่านกับความรู้ที่มีอยู่ในความทรงจำของผู้อ่าน การอ่านเป็นกระบวนการทางปัญญาที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและตีความข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ ได้อย่างดี

David Pearson (2009) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นการใช้ทักษะในการแปลความหมายจากข้อความที่มีอยู่ โดยการนำข้อมูลที่ได้มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมและประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านที่ดี การถอดรหัสข้อความ แต่ยังรวมถึงการใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตีความและแสวงหาความหมายที่ซ่อนอยู่ในข้อความ

Louise Rosenblatt (1995) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับข้อความที่อ่าน โดยผู้อ่านนำประสบการณ์ ความรู้ และความคาดหวังส่วนตัวมาปรับใช้ในการสร้างความหมายจากข้อความ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีการโต้ตอบระหว่างผู้อ่านและข้อความเพื่อสร้างความหมายที่มีความหมายสำหรับผู้อ่าน

Kern (2022) ให้ความหมายการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่นักอ่านต้องเชื่อมโยงข้อความกับความรู้ที่มีอยู่แล้วในสมองและใช้ทักษะในการตีความเพื่อสร้างความหมายจากสิ่งที่อ่าน การอ่านไม่ใช่แค่การถอดรหัสตัวอักษร แต่ยังเป็นการทำความเข้าใจข้อความและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตของผู้อ่าน

Pritchard and McAlister (2021) กล่าวว่าการอ่านคือกระบวนการที่นักอ่านต้องใช้ความสามารถในการตีความข้อความในหลายมิติ การอ่านมีทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจข้อมูลจากตัวอักษรและการประมวลผลทางภาษาเพื่อสร้างความรู้ใหม่และเชื่อมโยงกับข้อมูลที่มีอยู่ในสมอง

การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านใช้ทักษะในการรับรู้และตีความข้อมูลจากข้อความสัญลักษณ์ที่ถูกรับเข้ามา รวมถึงการทำความเข้าใจเนื้อหา การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวผู้อ่าน และการสร้างความหมายจากสิ่งที่อ่าน เพื่อให้สามารถเข้าใจและประยุกต์ใช้ข้อมูล ในชีวิตประจำวัน การทำกิจกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ การตีความ และการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากข้อความ นักวิชาการไทยที่ศึกษาเรื่องการอ่าน สุภา ปิยะจิตต์ (2556) กล่าวว่า “การอ่าน คือ การทำความเข้าใจและตีความข้อมูลจากข้อความที่ได้รับ” เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านต้องใช้ทักษะในการตีความสาระและความหมายจากข้อความที่อ่าน โดยขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้พื้นฐานของผู้อ่านในการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่ ธนิต นาคทอง (2555) กล่าวว่าการอ่าน คือ กระบวนการที่ผู้อ่านเข้าใจและแปล

ความหมายจากสัญลักษณ์ ข้อความที่ถูกถ่ายทอด ซึ่งผู้อ่านต้องใช้ทักษะในการตีความจากข้อความ สุมิตร มโนมัย (2554) กล่าวว่าการอ่าน คือ การทำความเข้าใจข้อความและประสบการณ์จากการอ่าน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างข้อความและประสบการณ์ของผู้อ่าน อนุชิต เจริญชัย (2555) กล่าวว่าการอ่านสร้างความหมายจากประสบการณ์ของผู้อ่าน เป็นการสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของผู้อ่านในการสร้างความหมายจากข้อมูลที่ได้รับ บุญรักษ์ ไพรศรี (2554) กล่าวว่าการอ่าน คือ กระบวนการทางปัญญาที่ช่วยให้ผู้อ่านสร้างความหมายจากคำและข้อความ ทำให้เห็นว่า การอ่านไม่ใช่เพียงการรับรู้ข้อมูล แต่เป็นการตีความและประมวลผลข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการเข้าใจเนื้อหา

นักวิชาการต่างชาติที่ศึกษาเรื่องการอ่าน Marie Clay (1990) ได้เน้นว่า การอ่านไม่ใช่เพียงแค่การรับรู้คำ ข้อความ แต่เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านสร้างความหมายจากข้อความที่ได้รับโดยการอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ทักษะทางการจดจำและการทำนายเพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่รู้จักกับสิ่งใหม่ ที่พบในการอ่านส่วน Frank Smith (1971) อธิบายว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่ผู้อ่านใช้เพื่อสร้างความหมายจากข้อความ การอ่านเกิดขึ้นเมื่อผู้อ่านเชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่กับข้อมูลที่ได้รับจากข้อความโดยที่ Louise Rosenblatt (1938) เสนอว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านมีส่วนร่วมในการสร้างความหมายจากข้อความ ข้อความที่อ่านจะมีความหมายแตกต่างกันไปตามมุมมองและประสบการณ์ของผู้อ่าน Kenneth Goodman (1967) เน้นว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านทำนายและคาดเดาความหมายจากข้อความ โดยใช้ทักษะในการประมวลผลคำและข้อความที่มีการเชื่อมโยงกับความรู้ที่มีอยู่ในตัวผู้อ่าน David Pearson (1970) มองว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งรวมถึงการรับรู้ข้อมูลและการตีความข้อมูลที่ได้รับจากข้อความ การอ่านเป็นการประมวลผลข้อมูลที่ผู้อ่านได้รับเพื่อสร้างความเข้าใจและความหมาย Richard Anderson (1980) เน้นการเชื่อมโยงระหว่างการอ่านและการประมวลผลข้อมูลจากข้อความ โดยมองว่าการอ่านมีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการคิด Jean Chall (1980) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการรู้หนังสือจากการอ่านและการตีความข้อความ โดยเด็กจะเรียนรู้การอ่านผ่านการพัฒนาทักษะพื้นฐาน Sally Palmquist (1990) กล่าวถึง การอ่านว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และตีความข้อความจากสิ่งที่อ่าน โดยการอ่านต้องใช้ทักษะทางการคิดในการประมวลผลข้อมูลจากข้อความที่ได้รับ

สรุปได้ว่าการอ่านเป็นกระบวนการทางปัญญาที่ผู้อ่านใช้ในการรับรู้ ตีความ และสร้างความหมายจากสัญลักษณ์ หรือ ตัวอักษรที่ปรากฏในข้อความ โดยการอ่านเป็น การถอดรหัสอักษรเพื่อแปลความหมายโดยอาศัยความรู้เดิม ประสบการณ์ส่วนตัว และการคิดวิเคราะห์ การอ่านยังเกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับความรู้เดิม การประเมินค่า การสังเคราะห์ และการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การอ่านยังเป็นกระบวนการเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับข้อความที่มีการโต้ตอบในเชิงความหมาย ขึ้นอยู่กับบริบท ประสบการณ์ และความสามารถของผู้อ่าน จึงนับเป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาทางปัญญา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

2.2.1.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความคิดและการเรียนรู้ ช่วยเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการตัดสินใจ ซึ่งจำเป็นต่อการปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยได้เรียบเรียงนักวิชาการที่เชี่ยวชาญเรื่องการอ่านทั้งในและต่างประเทศได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้ ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) กล่าวว่าการอ่านคือกระบวนการที่ผู้อ่านใช้ทักษะในการรับรู้และตีความข้อมูลจากข้อความ เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาของสิ่งที่อ่าน โดยผู้อ่านจะต้องใช้ความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ส่วนตัวในการเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับกับสิ่งที่เคยรู้จักมาแล้ว การอ่านจึงไม่ใช่เพียงแค่การรับข้อมูลจากตัวอักษร สัญลักษณ์เท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างความหมายและประสบการณ์ใหม่ จากการเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้นกับความรู้และประสบการณ์ของตัวเอง

ไพพรรณ อินทนิล (2546) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และการเข้าใจข้อมูลเป็นกระบวนการในการรับข้อมูลจากข้อความ แต่ยังเกี่ยวข้องกับการตีความและการสร้างความหมายจากข้อความ เพื่อใช้ในการประยุกต์ในชีวิตประจำวันและในกิจกรรม การอ่านจึงเป็นการพัฒนาทักษะในการคิด วิเคราะห์และการเข้าใจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การอ่านยังช่วยในการพัฒนาความรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งยังส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการประมวลผลข้อมูล

อัญชัญ แก้วมณี (2565) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงข้อมูล และการประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

ศึกษา เรืองดำ (2565) กล่าวว่า การอ่านเป็นการสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพช่วยในการพัฒนาทักษะการคิดและการรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

Stanley Fish (1980) กล่าวว่า การอ่านไม่ใช่กระบวนการที่เป็นกลาง อัตโนมัติ แต่การตีความข้อความจะขึ้นอยู่กับ "ชุมชนการตีความ" (Interpretive Communities) ซึ่งหมายถึงกลุ่มของผู้คนที่มีประสบการณ์และค่านิยมที่เหมือนกัน ผู้อ่านจึงใช้กรอบความคิดของตัวเองในการตีความข้อความที่อ่านไป โดยเชื่อว่าไม่มีกฎเกณฑ์การตีความที่สามารถใช้ได้ในทุกกรณี

Ong (1982) กล่าวว่า การอ่านเป็นการใช้เทคโนโลยีของคำที่เปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดและการติดต่อสื่อสาร การอ่านในมุมมองของ Ong เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ความหมายจากการที่ผู้อ่านได้พิจารณาข้อความและโลกภายนอก

Tan (2022) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ทักษะในการตีความและประมวลผลข้อมูลเพื่อสร้างความหมายการอ่านทำให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ที่มีอยู่แล้วและพัฒนาความคิดที่มีความคิดสร้างสรรค์

Guthrie (2021) กล่าวว่า การอ่านเป็นการสร้างความหมายจากข้อความ ซึ่งผู้อ่านต้องมีทักษะในการเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อความกับความรู้ที่มีอยู่ในตัวเอง การอ่านเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างทักษะทางภาษาและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการศึกษาต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตีความ และการเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ที่มีอยู่ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาความรู้

การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านใช้ทักษะในการสร้างความหมายและประสบการณ์ใหม่ โดยการอ่านช่วยเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สำคัญการอ่านยังมีบทบาทในการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการประมวลผลข้อมูล

2.2.1.3 องค์ประกอบของการอ่าน

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง วนิดา พรมเขต (2559) นำเสนอองค์ประกอบของการอ่านไว้ 4 องค์ประกอบ คือ สาร ผู้อ่าน ความหมาย การนำไปใช้

1. สาร เป็นข้อความ เนื้อหาที่ผู้อ่านต้องทำการอ่านและตีความ ซึ่งสารสามารถมาในรูปแบบของหนังสือ บทความแม้แต่สัญลักษณ์ที่ต้องการการแปลความหมาย

2. ผู้อ่าน ผู้ที่ทำการอ่านและตีความสาร โดยผู้อ่านจะใช้ประสบการณ์ ความรู้พื้นฐาน และทักษะในการอ่านในการตีความสารเพื่อเข้าใจเนื้อหาของข้อความ

3. ความหมาย เป็นสิ่งที่ผู้อ่านสร้างขึ้นจากการตีความข้อความ การอ่านเป็นกระบวนการสร้างความหมายที่ผู้อ่านเชื่อมโยงกับประสบการณ์และความรู้ของตัวเอง

4. การนำไปใช้ การใช้ข้อมูล ความหมายที่ได้รับจากการอ่านในการตัดสินใจ การปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวัน โดยการอ่านยังเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบท เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

พัชรินทร์ จันทร์กระจ่าง (2565) กล่าวถึง องค์ประกอบของการอ่านในลักษณะที่คล้ายคลึงกับการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวมา โดยเน้นถึงสาร ผู้อ่าน กระบวนการตีความ และความหมาย โดยการตีความสารถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการสร้างความหมายจากข้อความที่อ่าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ในชีวิตจริงได้

บรรจง พลไชย (2556) กล่าวถึง องค์ประกอบของการอ่านที่ประกอบด้วยสาร ผู้อ่าน กระบวนการตีความ และการสร้างความหมาย โดยการตีความและการสร้างความหมายมีความสำคัญในการทำให้ผู้อ่านสามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการอ่านมาใช้ในการตัดสินใจ การปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

Frank Smith (2004) กล่าวว่าการอ่านประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ สาร (Text) ที่ผู้อ่านต้องทำการอ่านและตีความ, ผู้อ่าน (Reader) ที่นำประสบการณ์และความรู้มาช่วยในการตีความ, และ การสร้างความหมาย (Meaning) ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการตีความและการทำความเข้าใจข้อความที่อ่าน การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านเชื่อมโยงข้อความกับประสบการณ์ของตนเองและสร้างความหมายจากนั้น

David Pearson (2005) เน้นว่าองค์ประกอบหลักของการอ่านมีทั้ง ข้อความ (Text) ที่ผู้อ่านต้องตีความ การตีความของผู้อ่าน (Reader's Interpretation) ที่ได้รับผลกระทบจากประสบการณ์และการศึกษาของผู้อ่าน และ การสร้างความหมาย (Meaning Creation) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านสร้างความเข้าใจจากข้อความที่อ่าน โดยการเชื่อมโยงกับสิ่งที่ผู้อ่านรู้

Michele Anstey and Geoff Bull (2006) กล่าวถึง องค์ประกอบการอ่านว่าประกอบด้วย สาร (Text) ที่มีข้อมูลที่ต้องตีความ ผู้อ่าน (Reader) ที่มีบทบาทสำคัญในการแปล

ความหมายจากข้อความ และ การเชื่อมโยงความหมาย (Meaning-Making) ที่ผู้อ่านสร้างขึ้นจากข้อความและประสบการณ์ของตนเอง โดยการอ่านต้องมีการตีความและประยุกต์ใช้ข้อมูลในชีวิตจริง

Kintsch and Rawson (2022) ได้ กล่าวถึง การอ่านว่าเป็นกระบวนการที่มีการเชื่อมโยงระหว่างสารที่นำเสนอ (ข้อความ) และความสามารถของผู้อ่านในการตีความข้อมูล การตีความนั้นประกอบไปด้วยการใช้ประสบการณ์พื้นฐานและความรู้ของผู้อ่านในการสร้างความหมายจากข้อความ ซึ่งจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ การดำเนินชีวิต

Smith and Johnson (2021) ได้ กล่าวถึง องค์ประกอบของการอ่านว่า มีการเชื่อมโยงระหว่างผู้อ่านและสารที่อ่าน การตีความมีบทบาทสำคัญในการสร้างความหมายจากข้อความที่อ่าน ซึ่งรวมถึงการใช้ประสบการณ์ส่วนตัวและความรู้พื้นฐานในการเข้าใจเนื้อหาของข้อความ การอ่านช่วยในการพัฒนาทักษะการคิดและการวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลพอกล่าวได้ว่า การอ่านมีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ สาร ผู้อ่าน ความหมาย และการนำไปใช้ โดยสารเป็นข้อความ เนื้อหาที่ต้องตีความ ผู้อ่านใช้ประสบการณ์และทักษะในการตีความสาร ความหมาย คือ สิ่งที่ผู้อ่านสร้างจากการตีความข้อความ และการนำไปใช้ คือการประยุกต์ข้อมูลที่ได้รับในการตัดสินใจและการดำเนินชีวิตประจำวัน การตีความและการสร้างความหมายจากข้อความเป็นกระบวนการสำคัญในการนำข้อมูลมาใช้ในชีวิตจริง การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดและการวิเคราะห์ โดยผู้อ่านเชื่อมโยงข้อความกับประสบการณ์และความรู้ของตนเองเพื่อสร้างความหมายและประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง

2.2.1.4 องค์ประกอบของการอ่านขั้นสูง

การอ่านขั้นสูง (Advanced Reading) เป็นกระบวนการอ่านที่ผู้อ่านไม่ได้เพียงแค่รับรู้ข้อมูลตามตัวอักษร แต่สามารถดำเนินการทางความคิดในระดับสูงเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาที่ลึกซึ้งและซับซ้อนมากขึ้น โดยผู้อ่านจะต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ (analytical thinking) การคิดวิจารณ์ (critical thinking) การสังเคราะห์ (synthesis) และการประเมิน (evaluation) เพื่อแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น วิเคราะห์เจตนาของผู้เขียน ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และสร้างข้อสรุปหรือมุมมองใหม่จากสิ่งที่อ่าน ซึ่งถือเป็นการอ่านเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริง ไม่ใช่เพียงการท่องจำเนื้อหา (Dick and Carey, 2005; ทิศนา แขมมณี, 2562) จึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายและรวดเร็ว ผู้อ่านจำเป็นต้องสามารถประเมินข้อมูลเหล่านั้นได้อย่างมีเหตุผล และตัดสินใจเลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม การอ่านในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่เกิดขึ้นในวิชาภาษาไทยหรือภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการอ่านเพื่อการเรียนรู้ในทุกสาขาวิชา เช่น การอ่านบทความวิชาการ ข่าวสารเชิงวิพากษ์ งานวิจัย หรือแม้แต่การอ่านในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านโพสต์ในโซเชียลมีเดีย ที่ผู้อ่านจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณในการตีความและตัดสินข้อมูลที่ได้รับ (วนิดา พรมเขต, 2559) โดยคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ที่มีสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ได้แก่ ความสามารถในการตั้งคำถามที่ลึกซึ้ง เช่น “ข้อเท็จจริงที่นำเสนอมีแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือหรือไม่”, “ผู้เขียนมีอคติหรือเจตนาซ่อนเร้นหรือไม่”, “ข้อความนี้เชื่อมโยงกับประเด็นทางสังคมหรือชีวิตจริงอย่างไร” ซึ่งแสดงถึงการคิดแบบอุปนัยและนิรนัยที่เป็นระบบ ผู้ที่มีทักษะการอ่านขั้นสูงยังสามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อความที่อ่านกับประสบการณ์ส่วนตัว ความรู้เดิม และบริบทของสังคมหรือวัฒนธรรม เพื่อสร้าง “ความหมายใหม่” ที่มีความเฉพาะตัวและลึกซึ้งขึ้น ซึ่ง

เรียกว่ากระบวนการ “สร้างความหมาย” (meaning-making) (Frank Smith, 2004; David Pearson, 2005) ทั้งนี้การพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม เช่น การอภิปรายกลุ่ม การอ่านบทความวิชาการ การใช้กรณีศึกษา การเขียนวิจารณ์ หรือการตั้งคำถามปลายเปิดในชั้นเรียน การเรียนรู้ควรสร้าง “พื้นที่ปลอดภัย” ให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็น ตั้งคำถาม และโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะช่วยพัฒนาทั้งทักษะภาษาและทักษะการคิดไปพร้อมกัน (Brookfield and Preskill, 2005; Bonwell and Eison, 1991)

สรุปได้ว่า การอ่านขั้นสูงเป็นกระบวนการทางปัญญาที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีคุณภาพ จึงนับเป็นทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นระบบในกระบวนการเรียนการสอน (Kintsch and Rawson, 2022; Pritchard and McAlister, 2021) โดยองค์ประกอบของการอ่านขั้นสูงประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ สาร ผู้อ่าน ความหมาย และการนำไปใช้ โดย “สาร” หมายถึงเนื้อหาหรือข้อความที่เป็นจุดเริ่มต้นของการอ่าน อาจอยู่ในรูปแบบของบทความ ข่าว สารคดี หรือสื่อดิจิทัลที่มีความซับซ้อนและต้องการการตีความลึกซึ้ง “ผู้อ่าน” คือผู้ที่ทำหน้าที่แปลความหมายจากสาร โดยอาศัยประสบการณ์เดิม ความรู้พื้นฐาน และทักษะทางภาษาร่วมกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสังเคราะห์ในการสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้ง “ความหมาย” คือผลลัพธ์ของกระบวนการตีความที่ผู้อ่านสร้างขึ้นจากการเชื่อมโยงข้อความกับประสบการณ์ส่วนตน ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามบริบทของผู้อ่านแต่ละคน และสุดท้าย “การนำไปใช้” เป็นการประยุกต์ข้อมูลที่ได้จากการอ่านไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น การวิเคราะห์ การเขียน การอภิปราย หรือการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน ซึ่งแสดงถึงความเข้าใจในระดับที่สามารถใช้ความรู้เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั้ง 4 องค์ประกอบนี้แสดงให้เห็นว่าการอ่านขั้นสูงเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านมีบทบาทสำคัญในการสร้างความหมายและใช้ความรู้อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ (วนิดา พรมเขต, 2559; Frank Smith, 2004; Pearson, 2005; Anstey and Bull, 2006; Kintsch and Rawson, 2022)

จากภาพแสดงกระบวนการและองค์ประกอบของการอ่านขั้นสูงอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งออกเป็นสองส่วนหลัก คือด้านขวาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ สาร (ข้อความหรือเนื้อหาที่อ่าน) ผู้อ่าน (ผู้รับสารที่ใช้ประสบการณ์และทักษะในการตีความ) ความหมาย (ผลจากการตีความที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมของผู้อ่าน) และการนำไปใช้ (การประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่านในสถานการณ์จริง) ส่วนด้านซ้ายของภาพเป็นขั้นตอนการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงที่ไล่จากระดับพื้นฐานสู่ระดับสูง เริ่มจากการรับรู้เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อเท็จจริง การประเมินแหล่งที่มา การสังเคราะห์ข้อมูล การสร้างความหมาย และสิ้นสุดที่การนำไปใช้ในชีวิตจริง ซึ่งแสดงถึงลำดับชั้นของการคิดจากการรับรู้ไปสู่การประยุกต์ใช้ โดยมีลูกศรสองทิศทางเชื่อมระหว่างสองฝั่งของภาพเพื่อแสดงความสัมพันธ์ว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการอ่านจะส่งผลต่อความสามารถในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงลึกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ แผนภาพใช้สีและสัญลักษณ์เพื่อช่วยให้เข้าใจแต่ละขั้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และสะท้อนให้เห็นว่าการอ่านขั้นสูงเป็นกระบวนการคิดที่ซับซ้อนและสามารถฝึกพัฒนาได้ผ่านการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.1.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายในและภายนอก ประกอบด้วย ทักษะการอ่าน ความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ สมาธิ แรงจูงใจ และทัศนคติ นักวิจัยประกอบด้วย Grabe, Pressley, Snow, Kintsch, Guthrie และ Stanovich ได้เน้นถึงบทบาทของการฝึกฝนและแรงจูงใจในการเสริมสร้างความสำเร็จในการอ่าน ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมและสรุปไว้ดังนี้ ดังนี้

Grabe (2009) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการอ่าน ดังนี้

1. การมีทักษะในการอ่านที่ดี ประกอบด้วย การอ่านคล่อง การแยกแยะความหมายจากข้อความ และการตีความข้อมูล ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหามากขึ้นและสามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

2. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหัวข้อที่อ่านจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและตีความข้อความได้ดีขึ้น โดยเฉพาะเมื่อผู้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน

3. ประสบการณ์ชีวิตและการเรียนรู้ที่ผ่านมา จะช่วยเสริมสร้างการเข้าใจและการเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อความ ทำให้สามารถตีความได้

4. การมีสมาธิและความตั้งใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญ การอ่านโดยไม่มีสมาธิจะทำให้ข้อมูลที่ได้รับไม่ถูกประมวลผลอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การเลือกเหมาะสมชัดเจน กระชับ และตรงกับระดับความสามารถในการอ่าน จะช่วยให้กระบวนการอ่านประสบความสำเร็จ

6. กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม ประกอบด้วย การสแกนข้อมูล การอ่านทบทวน การอ่านแบบละเอียด ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้เร็วและถูกต้องมากขึ้น

7. สภาพแวดล้อมที่เงียบสงบและเหมาะสม ประกอบด้วย สภาพแสงที่ดีและไม่มีสิ่งรบกวน จะช่วยเพิ่มสมาธิในการอ่าน

8. ทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ประกอบด้วย การเปิดใจเรียนรู้และมองการอ่านเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและมีประโยชน์ จะช่วยเพิ่มความสำเร็จในการอ่าน

9. การได้รับการสนับสนุนจากครู ผู้ปกครอง ประกอบด้วย การอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหา

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2554) กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการอ่านในลักษณะที่เน้นการพัฒนาทักษะการอ่านในบริบทของการเรียนการสอน โดยมีการเน้นถึงการบูรณาการทักษะ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ได้แก่

1. การฝึกฝนทักษะการอ่านให้ครบทุกระดับ ทั้งการอ่านแบบการเข้าใจทั่วไป (Skimming) การอ่านอย่างละเอียด (Scanning) การอ่านเพื่อวิเคราะห์ (Critical Reading) และการอ่านเพื่อจำ (Memorization) เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการรับข้อมูลและตีความได้ดีขึ้น

2. การใช้กลยุทธ์การอ่าน ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจข้อมูลได้รวดเร็ว ประกอบด้วย การจดบันทึก การสรุปใจความสำคัญ และการใช้ภาพประกอบเพื่อเชื่อมโยงข้อมูล

3. ความรู้พื้นฐานในหัวข้อที่อ่านช่วยให้การตีความข้อความเป็นไปอย่างถูกต้องและแม่นยำ การศึกษาพื้นฐานของเนื้อหาจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและสร้างความหมายจากข้อความได้ดียิ่งขึ้น

4. การมีแรงจูงใจที่ดีในการอ่าน ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายในการอ่านให้ชัดเจน การเลือกเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจของผู้อ่าน ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพและสนุกสนานยิ่งขึ้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการอ่านไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางภายในและภายนอก ดังนี้

1. การมีทักษะที่ดีในการอ่าน ประกอบด้วย การอ่านเร็ว การจับใจความสำคัญ และการตีความหมายจากข้อความที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

2. ความรู้เบื้องต้นที่ผู้อ่านมีเกี่ยวกับเรื่อง มีผลต่อการเข้าใจเนื้อหาของข้อความ ถ้าผู้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาก่อนจะช่วยให้สามารถเข้าใจข้อความได้ดียิ่งขึ้น

3. การมีประสบการณ์ที่หลากหลายในการอ่าน ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและตีความข้อความได้ดีขึ้น

4. การใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม ประกอบด้วย การอ่านสรุป การอ่านทบทวน การสแกนเนื้อหา ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้เร็วและมีประสิทธิภาพ

5. ทัศนคติที่ดีและแรงจูงใจที่สูงในการอ่านมีส่วนสำคัญในการทำให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการอ่าน

Pressley and Afflerbach (1995) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการอ่านที่มีการประเมินผลจากการเข้าใจและการเชื่อมโยงข้อมูล โดยให้ความสำคัญกับการฝึกฝนกลยุทธ์การอ่านที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถตีความข้อมูลจากข้อความได้ดีขึ้น ประกอบด้วย การใช้กลยุทธ์การวิเคราะห์ (analytic strategies) และการเลือกใช้คำศัพท์ที่เหมาะสม (vocabulary acquisition) เพื่อการตีความที่ถูกต้อง

Snow (2002) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านและความรู้พื้นฐานที่ผู้อ่านมี โดยระบุว่าผู้ที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่านจะสามารถเข้าใจและตีความได้ดีขึ้น ดังนั้นการเสริมสร้างความรู้เบื้องต้นก่อนการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญในการทำความเข้าใจ

Kintsch (2004) กล่าวว่า ทฤษฎีการประมวลผลข้อมูล (construction-integration model) โดยเน้นว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความหมายจากข้อความที่ได้รับ ซึ่งผู้อ่านต้องเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับใหม่กับความรู้ที่มีอยู่แล้วในสมอง การฝึกฝนทักษะนี้จะช่วยให้สามารถเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดีขึ้น

Guthrie et al. (2004) กล่าวว่า ปัจจัยด้านการจูงใจในการอ่านโดยเชื่อว่าผู้อ่านที่มีแรงจูงใจสูงและความสนใจในเนื้อหาจะประสบความสำเร็จในการอ่านมากกว่า การสร้างแรงจูงใจในการอ่าน ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน การเลือกอ่านเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจของผู้อ่านจะช่วยให้กระบวนการอ่านมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Stanovich (2000) ได้ กล่าวถึง ทฤษฎี "the Matthew Effect" ที่อธิบายว่าเด็กที่มีทักษะการอ่านสูงจะสามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้รวดเร็วกว่าผู้ที่มีทักษะการอ่านต่ำกว่า ซึ่งแสดง

ให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะการอ่านในช่วงต้นของชีวิตเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาความสำเร็จในการอ่านในระยะยาว

Bowers and Kirby (2020) เสนอถึงการอ่านในฐานะกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการเข้าใจเนื้อหาและเชื่อมโยงข้อมูลใหม่ เข้ากับความรู้ที่มีอยู่ในสมอง โดยการฝึกฝนการใช้กลยุทธ์การอ่าน ประกอบด้วย การวิเคราะห์และการใช้คำศัพท์ที่เหมาะสม สามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดีขึ้น

Guthrie and Klauda (2021) กล่าวถึง การสร้างแรงจูงใจในการอ่าน โดยเน้นว่าผู้อ่านที่มีความสนใจและตั้งเป้าหมายในการอ่านมักจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่าน การเลือกเนื้อหาที่ผู้อ่านสนใจและการตั้งเป้าหมายการอ่านจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่าน

ดังนั้น การอ่านเป็นทักษะสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ความสำเร็จในการอ่านขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ประกอบด้วย ทักษะการอ่าน ความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ชีวิต กลยุทธ์การอ่าน สมาธิในการอ่าน แรงจูงใจ และทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน โดยมีนักวิจัยหลายท่านที่เสนอทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัย ประกอบด้วย การฝึกทักษะการอ่านในหลายระดับ การใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม และการเสริมสร้างความรู้พื้นฐานก่อนการอ่าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าใจเนื้อหาจากการอ่าน

2.2.1.5 ลักษณะของการอ่านที่ดี

ไพพรรณ อินทนิล (2546) กล่าวถึง ลักษณะของการอ่านที่ดีว่า การอ่านที่ดีควรมีคุณสมบัติหลายประการ ดังนี้

1. การอ่านต้องมีจุดมุ่งหมายและทิศทางที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น
2. ผู้อ่านต้องสามารถเข้าใจเนื้อหาและตีความข้อมูลที่อ่านได้ต้องสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและทำความเข้าใจในบริบทได้
3. การเลือกใช้เทคนิคการอ่าน ประกอบด้วย การอ่านเร็ว การอ่านอย่างละเอียดตามความเหมาะสมของเนื้อหา
4. การอ่านที่ดีต้องสามารถเข้าใจบริบทของข้อความได้ รวมถึงการแยกแยะข้อมูลสำคัญและไม่สำคัญ
5. ผู้อ่านต้องมีสมาธิและความสนใจในเนื้อหาที่อ่านเพื่อให้สามารถประมวลผลข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิวกานท์ปทุมสูติ (2554) กล่าวถึง ลักษณะของการอ่านที่ดีโดยเน้นถึงการฝึกฝนทักษะการอ่านในหลายระดับ ประกอบด้วย การอ่านแบบเข้าใจทั่วไป การอ่านอย่างละเอียด การอ่านเพื่อวิเคราะห์ และการอ่านเพื่อจำ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการรับข้อมูลและตีความได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการใช้กลยุทธ์การอ่าน ประกอบด้วย การจดบันทึกและการใช้ภาพประกอบเพื่อเชื่อมโยงข้อมูล

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) กล่าวถึง การใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม ประกอบด้วย การอ่านสรุป การอ่านทบทวน การสแกนเนื้อหา ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้เร็วและมี

ประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ความสำคัญกับทัศนคติที่ดีและแรงจูงใจในการอ่าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการอ่าน

ภัทรภร ศิริไพบูลย์ (2563) กล่าวถึง การอ่านที่ดีโดยเน้นว่าผู้อ่านต้องมีทักษะในการตีความข้อมูลที่อ่าน และต้องสามารถแยกแยะเนื้อหาที่สำคัญและไม่สำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกฝนการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมายและการเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับประเภทของเนื้อหาจะช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง

ทัศนีย์ ภู่ทอง (2564) กล่าวถึง การพัฒนาทักษะการอ่านที่ดีในบริบทของการศึกษาผู้เรียน โดยเน้นถึงความสำคัญของการเลือกกลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมและการฝึกฝนทักษะการอ่านเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อความ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Pritchard (2022) กล่าวถึง การพัฒนาทักษะการอ่านที่ดี โดยเน้นถึงการฝึกฝนทักษะการเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อความและการสร้างความหมายจากประสบการณ์และความรู้ของผู้อ่าน นอกจากนี้ยัง กล่าวถึง ความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่าน ประกอบด้วย การใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมและการอ่าน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

Zimmerman and Schunk (2021) กล่าวถึง การพัฒนาทักษะการอ่านและการเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อความ โดยเน้นถึงการใช้กลยุทธ์การอ่านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตีความและการเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน ทั้งยัง กล่าวถึง การเสริมแรงจูงใจในการอ่านและความตั้งใจที่สูงของผู้อ่าน

Grabe (2009) กล่าวถึง ลักษณะของการอ่านที่ดีโดยเน้นถึงการมีทักษะในการอ่านที่ดี ประกอบด้วย การอ่านคล่อง การแยกแยะความหมายจากข้อความ และการตีความข้อมูล ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหามากขึ้นและสามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

Pressley and Afflerbach (1995) พวกเขาเน้นถึงการพัฒนาทักษะการอ่านที่มีการประเมินผลจากการเข้าใจและการเชื่อมโยงข้อมูล โดยให้ความสำคัญกับการฝึกฝนกลยุทธ์การอ่านที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถตีความข้อมูลจากข้อความได้ดีขึ้น ประกอบด้วย การใช้กลยุทธ์การวิเคราะห์ (analytic strategies) และการเลือกใช้คำศัพท์ที่เหมาะสม (vocabulary acquisition) เพื่อการตีความที่ถูกต้อง

Snow (2002) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านและความรู้พื้นฐานที่ผู้อ่านมี โดยระบุว่าผู้ที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่านจะสามารถเข้าใจและตีความได้ดีขึ้น ดังนั้นการเสริมสร้างความรู้เบื้องต้นก่อนการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญในการทำความเข้าใจ

Kintsch (2004) ได้ กล่าวถึง ทฤษฎีการประมวลผลข้อมูล (construction-integration model) โดยเน้นว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความหมายจากข้อความที่ได้รับ ซึ่งผู้อ่านต้องเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับใหม่กับความรู้ที่มีอยู่แล้วในสมอง การฝึกฝนทักษะนี้จะช่วยให้สามารถเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดีขึ้น

Guthrie et al. (2004) พวกเขาเน้นถึงปัจจัยด้านการจูงใจในการอ่าน โดยเชื่อว่าผู้อ่านที่มีแรงจูงใจสูงและความสนใจในเนื้อหาจะประสบความสำเร็จในการอ่านมากกว่า การสร้างแรงจูงใจในการอ่าน ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน การเลือกอ่านเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจของผู้อ่าน จะช่วยให้กระบวนการอ่านมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากที่ได้กล่าวมาเบื้องต้นสามารถกล่าวได้ว่าลักษณะของการอ่านที่ดีสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) การอ่านควรมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น 2) ผู้อ่านต้องสามารถตีความข้อมูลที่อ่านได้และเชื่อมโยงข้อมูล ได้อย่างถูกต้องในบริบทของเนื้อหา 3) การเลือกใช้เทคนิคการอ่าน ประกอบด้วย การอ่านเร็ว การอ่านละเอียด ตามความเหมาะสมของเนื้อหาจะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากขึ้น 4) การอ่านที่ดีควรสามารถแยกแยะข้อมูลสำคัญและไม่สำคัญ รวมถึงเข้าใจบริบทของข้อความเพื่อช่วยในการประมวลผลข้อมูล 5) การฝึกฝนทักษะการอ่านทั้งในระดับพื้นฐานและระดับสูงจะช่วยเพิ่มความสามารถในการรับข้อมูลและตีความได้ดียิ่งขึ้น 6) การมีสมาธิในการอ่านและความสนใจในเนื้อหาที่อ่านจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดีขึ้น และ 7) การมีแรงจูงใจและความสนใจในการอ่านเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่าน

2.2.1.6 จุดประสงค์การอ่าน

สมบัติ จำปาเงิน (2548) กล่าวถึง จุดประสงค์ในการอ่านไว้ว่า การอ่านมีวัตถุประสงค์หลายประการที่สำคัญ ได้แก่ 1) การอ่านเพื่อหาความรู้ใหม่ ข้อมูลที่ต้องการใช้ในการตัดสินใจ การทำงาน 2) การอ่านเพื่อเข้าใจและตีความข้อความ ที่อ่าน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง 3) การอ่านเพื่อวิเคราะห์และประเมินข้อมูล เพื่อแยกแยะข้อมูลที่มีประโยชน์จากข้อมูลที่ไม่จำเป็น และ 4) การอ่านเพื่อความสนุกสนาน การหลบหนีจากความเครียดในชีวิตประจำวัน

เสาวนีย์ สงวนสิน (2549) กล่าวถึง จุดประสงค์ในการอ่านว่า การอ่านมีวัตถุประสงค์หลักหลายประการ ดังนี้ 1) ผู้อ่านต้องสามารถเข้าใจข้อความที่อ่านได้อย่างชัดเจนและครบถ้วน 2) การอ่านเพื่อเสริมสร้างข้อมูลใหม่ ที่ใช้ในการตัดสินใจ การพัฒนาตนเอง 3) การอ่านเพื่อฝึกฝนทักษะในการคิด วิเคราะห์ และตีความข้อมูล และ 4) เพื่อการหลีกหนีจากความเครียด เพื่อความสนุกสนาน

สุนิษา สวัสดิ์ (2563) กล่าวถึง จุดประสงค์ในการอ่านว่า การอ่านมีหลายวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย การค้นหาความรู้ใหม่ การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การเข้าใจข้อความ และการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง

สุภา ธีรภาพ (2564) กล่าวถึง จุดประสงค์ในการอ่านว่า การอ่านมีเป้าหมายเพื่อการเข้าใจและวิเคราะห์ข้อความ รวมถึงการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ในการใช้การอ่านเพื่อความสนุกสนานและการหลบหนีจากความเครียด

Miller (2022) กล่าวถึง จุดประสงค์ในการอ่านว่า การอ่านมีจุดประสงค์หลากหลาย ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะการคิดเสริมสร้างความเข้าใจในข้อมูล และการช่วยให้ผู้อ่านสามารถใช้ข้อมูลที่ได้รับในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Vaughn and Linan-Thompson (2021) กล่าวถึง การอ่านเพื่อการวิเคราะห์และตีความข้อมูล โดยเน้นถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน

Paulo Freire (1970) นักการศึกษาและนักคิดชาวบราซิลที่เน้นการศึกษาเพื่อการปลดปล่อยและการพัฒนาความคิด เขากล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสังคมและโลกที่พวกเขาอาศัยอยู่ ผ่านการวิจารณ์และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ

Nell K. Duke (2000) นักการศึกษาชาวอเมริกันที่ศึกษาการอ่านและการเรียนรู้ของเด็ก เธอเน้นความสำคัญของการอ่านเพื่อการสร้างความรู้และการพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ เพื่อเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนสามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

Michael F. Graves (2006) นักวิชาการด้านการศึกษาและการสอนอ่านที่เน้นการพัฒนาทักษะการอ่านในระดับประถมศึกษา โดยเขากล่าวว่า การอ่านมีจุดประสงค์หลายประการ ประกอบด้วย การสร้างความเข้าใจในข้อความ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการอ่านในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน

ดังนั้น จุดประสงค์ในการอ่านมีหลายประการที่สำคัญ ได้แก่ การอ่านเพื่อหาความรู้ใหม่ ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจและการทำงาน การอ่านเพื่อเข้าใจและตีความข้อความให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง การอ่านเพื่อวิเคราะห์และประเมินข้อมูลที่อ่าน เพื่อแยกแยะข้อมูลที่มีประโยชน์จากข้อมูลที่ไม่จำเป็น และการอ่านเพื่อความสนุกสนาน การหลบหนีจากความเครียดในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีการอ่านเพื่อเสริมสร้างข้อมูลใหม่ที่ใช้ในการพัฒนาตนเองและฝึกฝนทักษะการคิด วิเคราะห์ และตีความข้อมูล เพื่อการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจและแก้ปัญหา การอ่านจึงเป็นกระ บวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสังคมและโลกที่พวกเขาอาศัยอยู่ พร้อมทั้งพัฒนาทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน

2.2.1.7 ประเภทของการอ่าน

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญน์ (2548) กล่าวถึง ประเภทของการอ่านไว้ว่า การอ่านสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1. การอ่านออกเสียง คือ การอ่านโดยการออกเสียงคำ ข้อความที่อ่านออกมา การอ่านประเภทนี้ช่วยให้ผู้อ่านสามารถฝึกฝนการออกเสียงและพัฒนาทักษะในการอ่านออกเสียงอย่างถูกต้องและชัดเจน

2. การอ่านในใจ คือ การอ่านโดยไม่ต้องออกเสียงเสียงพูด โดยผู้อ่านจะอ่านและเข้าใจข้อความในใจ การอ่านประเภทนี้มักใช้ในการอ่านเพื่อค้นหาความหมาย ตรวจสอบข้อมูลอย่างรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องออกเสียง

ดวงพร เจียมสุข (2561) ได้ กล่าวถึง ประเภทการอ่านไว้ว่า การอ่านสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของการอ่าน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่

1. การอ่านออกเสียง (Oral Reading) คือ การอ่านโดยออกเสียงคำข้อความที่อ่านออกมาเพื่อให้ผู้อ่าน ผู้ฟังได้ยินเสียงคำ ข้อความ ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการออกเสียงและการฝึกฝนการอ่านให้ถูกต้อง

2. การอ่านในใจ (Silent Reading) คือ การอ่านที่ไม่ต้องออกเสียง โดยผู้อ่านจะอ่านและเข้าใจข้อความในใจ การอ่านประเภทนี้มักใช้ในกรณีที่ต้องการเข้าใจเนื้อหาอย่างรวดเร็ว เมื่อไม่จำเป็นต้องออกเสียง

3. การอ่านเพื่อความเข้าใจ (Reading for Understanding) คือ การอ่านที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจเนื้อหาและการตีความข้อมูลที่อ่าน เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่านในการแก้ปัญหา ทำการตัดสินใจ

ศิรินทร์ พัฒนาทรัพย์ (2563) กล่าวถึง ประเภทการอ่านว่า การอ่านสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทที่สำคัญ ประกอบด้วย การอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านเพื่อค้นหาข้อมูล การอ่านเพื่อวิเคราะห์ และการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ซึ่งแต่ละประเภทมีจุดประสงค์ที่ต่างกัน และช่วยพัฒนาทักษะการอ่านในด้าน

Snow and Uccelli (2021) กล่าวถึง ประเภทของการอ่านที่เน้นการอ่านเพื่อความเข้าใจและการอ่านเพื่อการวิเคราะห์ ซึ่งการพัฒนาทักษะทั้งสองประเภทนี้มีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในเด็กและเยาวชน

Guthrie and Wigfield (2022) ได้ กล่าวถึง ประเภทการอ่านที่มีความสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์และการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยการอ่านมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างทักษะ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

Nell K. Duke (2000) นักการศึกษาชาวอเมริกันที่ศึกษาการอ่านและการเรียนรู้ของเด็ก ได้ กล่าวถึง ประเภทการอ่านที่สำคัญ ซึ่งรวมถึง การอ่านในใจ (Silent Reading) และการอ่านออกเสียง (Oral Reading). การอ่านในใจจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและตีความข้อมูลได้เร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะที่การอ่านออกเสียงมักใช้ในการพัฒนาทักษะการออกเสียงและการฝึกทักษะภาษา

Michael F. Graves (2006) นักวิชาการด้านการศึกษาและการสอนอ่านได้แบ่งการอ่านออกเป็นหลายประเภท ประกอบด้วย การอ่านเพื่อความเข้าใจ (Reading for Understanding) และ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์ (Reading for Analysis), ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านสามารถพัฒนาทักษะในการตีความข้อมูลและวิเคราะห์ความหมายของข้อความได้ดีขึ้น

David Pearson (2004) นักการศึกษาชาวอเมริกันที่ศึกษาการอ่านและการเขียน ได้ กล่าวถึง การอ่านประเภท ที่เน้นทั้ง การอ่านเพื่อเข้าใจ (Reading for Comprehension) และ การอ่านเพื่อการวิจารณ์ (Critical Reading), ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและประเมินข้อมูลที่ได้รับอย่างมีวิจารณญาณ

ดังนั้น ประเภทของการอ่านสามารถแบ่งออกได้หลายประเภทตามลักษณะและวัตถุประสงค์ที่ผู้อ่านมีในการอ่าน โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทหลัก ดังนี้

1. การอ่านออกเสียง คือ การอ่านโดยการออกเสียงคำ ข้อความออกมา ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการออกเสียงและการอ่านให้ถูกต้อง

2. การอ่านในใจ คือ การอ่านที่ไม่ต้องออกเสียง โดยผู้อ่านจะอ่านและเข้าใจข้อความในใจ การอ่านประเภทนี้มักใช้ในการเข้าใจเนื้อหา หาความหมายอย่างรวดเร็ว

3. การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ การอ่านเพื่อให้ได้ความเข้าใจในเนื้อหาของข้อความและจับใจความสำคัญ

4. การอ่านเพื่อค้นหาข้อมูล คือ การอ่านเพื่อค้นหาคำตอบ ข้อมูลที่ต้องการอย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องอ่านเนื้อหาทั้งหมด

5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์ คือ การอ่านเพื่อวิเคราะห์และตีความเนื้อหาที่อ่าน เพื่อเข้าใจในแง่มุม ของข้อมูล

6. การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน คือ การอ่านเพื่อสนุกสนาน การหลีกหนีจากความเครียด โดยไม่ต้องมุ่งหวังที่จะเข้าใจ วิเคราะห์เนื้อหามากนัก

จากที่กล่าวมาถึงการอ่านสารมารถสรุปความได้ดังนี้ 1) การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตีความและเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การอ่านช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) การอ่านเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตีความ และการเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรู้ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทักษะการสื่อสาร การประมวลผลข้อมูล และการปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว 3) การอ่านประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ สาร ผู้อ่าน ความหมาย และการนำไปใช้ โดยผู้อ่านใช้ประสบการณ์ในการตีความสารและสร้างความหมายจากข้อความเพื่อประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา การอ่านช่วยพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ และการเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง 4) การอ่านเป็นทักษะสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยความสำเร็จในการอ่านขึ้นอยู่กับปัจจัย ประกอบด้วย ทักษะการอ่าน ความรู้พื้นฐาน กลยุทธ์การอ่าน สมาธิ และทัศนคติที่ดี ซึ่งสามารถพัฒนาได้ผ่านการฝึกฝนและเสริมสร้างความรู้พื้นฐานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าใจเนื้อหา 5) การอ่านที่ดีควรมีเป้าหมายชัดเจน สามารถตีความและเชื่อมโยงข้อมูลได้ ใช้เทคนิคการอ่านที่เหมาะสม แยกแยะข้อมูลสำคัญ ฝึกฝนทักษะการอ่านทั้งในระดับพื้นฐานและระดับสูง มีสมาธิ และมีแรงจูงใจในการอ่านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าใจเนื้อหา 6) จุดประสงค์ในการอ่านรวมถึงการหาความรู้ใหม่ การเข้าใจและตีความข้อมูล การวิเคราะห์และประเมินข้อมูล การอ่านเพื่อความสนุกสนาน และการพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ และตีความ เพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และ 7) การอ่านสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภทตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย การอ่านออกเสียงเพื่อพัฒนาทักษะการออกเสียง การอ่านในใจเพื่อเข้าใจเนื้อหาด้วยความรวดเร็ว การอ่านเพื่อความเข้าใจและจับใจความสำคัญ การอ่านเพื่อค้นหาข้อมูล การอ่านเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา และการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินเพื่อหลีกหนีจากความเครียด

นอกจากนี้ การอ่านเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทั้งระดับบุคคลและสังคม โดยไม่จำกัดแค่การรับสาร แต่เป็นการฝึกฝนกระบวนการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าข้อมูล การอ่านงานเขียนที่หลากหลายเปิดโลกทัศน์ทางปัญญาและขยายขอบเขตความคิด การอ่านในใจช่วยฝึกสมาธิและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งส่งเสริมการพัฒนาตนเองและสร้างทัศนคติเชิงบวก การอ่านยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมและการเมือง โดยการอ่านขั้นพื้นฐานอาจไม่เพียงพอกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องเพิ่มทักษะการอ่านขั้นสูงที่จะช่วยพัฒนาทักษะการคิดและสร้างสรรค์ ในยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการอ่านมีความสำคัญในการแยกแยะข้อมูลที่น่าเชื่อถือและประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้สามารถรับมือกับความท้าทายและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การนำทฤษฎี Bloom’s Taxonomy มาใช้ในการจำแนกระดับการอ่านช่วยให้สามารถวางแผนการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจการประมวลผลข้อมูลในแต่ละ

ขั้นตอนจากพื้นฐานไปสู่การสร้างสรรค์ความคิดใหม่ได้อย่างมีระบบโดยทฤษฎีนี้ช่วยให้สามารถแบ่งการอ่านออกเป็นหลายระดับตามความซับซ้อนของข้อมูล ดังนี้ 1) การอ่านเพื่อรับรู้ข้อมูลพื้นฐาน 2) การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา 3) การอ่านเพื่อเชื่อมโยงความรู้ 4) การอ่านเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ 5) การอ่านเพื่อประเมินความถูกต้อง และ 6) การอ่านเพื่อเชื่อมโยงข้อมูล

2.2.1.8 ระดับความเข้าใจในการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ โดยสามารถแบ่งระดับการอ่านออกเป็นหลายขั้นตอนตามความซับซ้อนของเนื้อหาและความสามารถของผู้อ่าน ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และวิจารณญาณที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทักษะการจึงได้เรียบเรียงได้ (Harper and Sain, 2022) ดังนี้

ทฤษฎีความคิดของบลูม (Bloom's Taxonomy แบ่งกระบวนการคิดออกเป็น 6 ระดับหลักที่แสดงถึงลำดับขั้นของความคิดจากการรับรู้ข้อมูลเบื้องต้นจนถึงการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ โดยเริ่มจากการ จำ (Remembering) ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย การท่องจำคำศัพท์ เข้าใจ (Understanding) ข้อมูลและตีความให้เข้าใจได้ง่าย นำไปใช้ (Applying) ความรู้ในการแก้ปัญหา ใช้ในสถานการณ์ใหม่ วิเคราะห์ (Analyzing) ข้อมูลและแยกแยะความสัมพันธ์ ประเมินผล (Evaluating) การพิจารณาคุณภาพและความน่าเชื่อถือ, และ สร้างสรรค์ (Creating) การคิดค้นออกแบบวิธีใหม่เพื่อแก้ปัญหา เสริมสร้างการคิดและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้และการทำงาน และจากการศึกษาเกี่ยวกับการแบ่งระดับการอ่านในภาษาอังกฤษ จะมีการแบ่งระดับการอ่านตามความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลที่อ่านนั้นสามารถทำได้หลายระดับตามความซับซ้อนของเนื้อหา (Smith, 2021) ดังนี้

1. ระดับเบื้องต้น (Basic Reading) เป็นการอ่านเพื่อเข้าใจคำศัพท์ ข้อความ ประกอบด้วย การอ่านหนังสือสำหรับเด็ก ข้อความที่ใช้คำในการสื่อสาร เน้นคำศัพท์และความหมายพื้นฐานที่สามารถเข้าใจได้ง่าย

2. การอ่านเพื่อความเข้าใจ (Comprehension Reading) เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา ข้อความโดยรวม ตัวอย่างประกอบด้วย การสรุปเนื้อหา คำอธิบายที่แสดงถึงความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ซึ่งจะช่วยให้สามารถประมวลผลข้อมูลได้ดีขึ้น

3. การอ่านเชิงวิจารณ์ (Critical Reading) เป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์และประเมินเนื้อหาที่อ่าน ประกอบด้วย การพิจารณาเหตุผลและหลักฐานที่สนับสนุนข้อโต้แย้งในบทความ หนังสือ โดยมีจุดมุ่งหมายในการตรวจสอบความสมเหตุสมผลของข้อมูลและความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล

4. การอ่านเชิงสร้างสรรค์ (Creative Reading) เป็นการอ่านเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การนำแนวคิดใหม่ จากเนื้อหาที่อ่านมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ การตีความเนื้อหาในมุมมองที่แตกต่าง การสร้างแนวคิดใหม่จากการอ่าน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

5. การอ่านเชิงวิจัย (Analytical/Research Reading) เป็นการอ่านเพื่อรวบรวมข้อมูล โดยมักจะใช้ในกระบวนการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความซับซ้อน ประกอบด้วย การ

อ่านบทความวิจัย งานวิจัยที่ต้องการการตีความที่ละเอียดและครอบคลุม โดยมักใช้ในการค้นคว้าข้อมูลและการเขียนงานวิจัย

นอกจากนี้ยังพบว่า มีนักวิชาการได้ศึกษาและทำการแบ่งระดับความเข้าใจในการอ่าน (Reading Comprehension Levels) สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายระดับตามความซับซ้อนของการตีความข้อมูลจากข้อความที่อ่าน โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 4 ระดับหลัก Lapp and Flood (1986) ดังนี้

1. การอ่านเพื่อรับรู้ข้อมูล (Literal Comprehension) เป็นระดับพื้นฐานที่สุดของความเข้าใจในการอ่าน ผู้อ่านสามารถระบุข้อเท็จจริง รายละเอียด และข้อมูลที่ระบุไว้อย่างชัดเจนในข้อความ คำถามที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร่

2. การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเชิงตีความ (Inferential Comprehension) ต้องอาศัยการเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อความเพื่อสรุปความหมาย ผู้อ่านสามารถอ่านระหว่างบรรทัด (reading between the lines) และคาดการณ์ข้อมูลที่ไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน คำถามที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ข้อความนี้สื่อถึงอะไรอะไร คือ สาเหตุของเหตุการณ์นี้

3. การอ่านเพื่อวิเคราะห์และประเมินค่า (Critical Comprehension) เกี่ยวข้องกับการประเมินความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และเจตนาของผู้เขียน ผู้อ่านสามารถพิจารณาเหตุผล ข้อโต้แย้ง และมุมมอง ที่ปรากฏในข้อความ คำถามที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้เขียนมีอคติ ไม่ แนวคิดนี้มีหลักฐานสนับสนุนเพียงพอ ไม่

4. การอ่านเพื่อเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ (Applied or Creative Comprehension) เป็นระดับสูงสุดของความเข้าใจในการอ่าน ผู้อ่านสามารถนำข้อมูลจากข้อความไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ สร้างแนวคิดใหม่ขึ้นมา คำถามที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย คุณสามารถนำความรู้นี้ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร ถ้าคุณเป็นตัวละครในเรื่อง คุณจะแก้ปัญหาอย่างไร

สำหรับการอ่านภาษาไทย สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) ได้ กล่าวถึงระดับความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยว่า การอ่านสามารถแบ่งออกเป็นหลายระดับตามความสามารถในการเข้าใจและประมวลผลข้อมูลที่อ่าน โดยการแบ่งระดับเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาที่อ่านและทักษะของผู้อ่าน ดังต่อไปนี้

1. ระดับการรับรู้ เป็นการอ่านที่เริ่มต้นจากการรับรู้คำและเสียงในระดับพื้นฐาน ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านคำศัพท์และเข้าใจความหมายพื้นฐานของข้อความได้

2. ระดับความเข้าใจ เป็นการอ่านที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหา ข้อความในระดับที่สูงขึ้น โดยสามารถสรุปข้อมูล ทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้

3. ระดับการตีความเป็นการอ่านที่ผู้อ่านสามารถตีความและแปลความหมายของข้อความโดยพิจารณาถึงบริบทและความหมายที่แฝงอยู่ในข้อความ

4. ระดับการวิเคราะห์และวิจารณ์เป็นการอ่านในระดับที่สูงที่สุดที่ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์และวิจารณ์ข้อมูลในข้อความได้ รวมถึงการตรวจสอบข้อเท็จจริง ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล

วนิดา พรมเขต (2559) ได้ กล่าวถึง ระดับการอ่านในแง่ของการพัฒนาทักษะการอ่านและการเข้าใจข้อความที่อ่าน ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายระดับ ดังนี้

1. การอ่านเบื้องต้นเป็นการอ่านเพื่อรับรู้ข้อมูลพื้นฐานจากข้อความ โดยมุ่งเน้นคำศัพท์และการทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นพื้นฐาน ประกอบด้วย การอ่านเพื่อรู้จักคำศัพท์และการประมวลผลข้อมูล

2. การอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อจับใจความ สรุปเนื้อหาหลักจากข้อความที่อ่าน ผู้อ่านสามารถเข้าใจข้อความหลักและข้อมูลสำคัญจากการอ่านได้ดีขึ้น โดยสามารถแยกแยะข้อมูลที่สำคัญและไม่สำคัญออกจากกันได้

3. การอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์และแยกแยะรายละเอียดในข้อความ โดยมุ่งเน้นที่การทำความเข้าใจโครงสร้างเนื้อหา ข้อความที่ซับซ้อนมากขึ้น ประกอบด้วย การแยกแยะข้อเท็จจริง หลักฐาน และเหตุผลในข้อความเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล

4. การอ่านตีความเป็นการอ่านในระดับที่ผู้อ่านสามารถตีความและแปลความหมายของข้อความได้ โดยพิจารณาถึงบริบทที่แฝงอยู่ในข้อความ ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายที่ซ่อนอยู่ในเนื้อหาได้อย่างครบถ้วน

5. การอ่านแบบมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านในระดับที่ผู้อ่านสามารถประเมินและวิจารณ์ข้อความที่อ่านได้ โดยการพิจารณาความสมเหตุสมผล ความน่าเชื่อถือ และข้อดีข้อเสียของข้อมูลที่นำเสนอ โดยการอ่านในระดับนี้มักจะเกี่ยวข้องกับการตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่านและวิจารณ์ข้อมูลอย่างมีเหตุผล

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยพัฒนาความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยสามารถจำแนกระดับความสามารถในการอ่านได้ตามทฤษฎีความคิดของบลูม (Bloom’s Taxonomy) ซึ่งประกอบด้วย 6 ระดับ ได้แก่ การจำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ ประเมิน และสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Smith (2021) ที่เสนอระดับการอ่านตั้งแต่ระดับเบื้องต้น การอ่านเพื่อความเข้าใจ เชิงวิจารณ์ เชิงสร้างสรรค์ และเชิงวิจัย ส่วน Lapp และ Flood (1986) แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 4 ระดับ คือ การอ่านเพื่อรับรู้ข้อมูล การตีความ การวิเคราะห์ประเมินค่า และการเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ ในขณะที่แนวคิดของสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) และวนิดา พรมเขต (2559) ก็สะท้อนให้เห็นการแบ่งระดับการอ่านในบริบทภาษาไทย ตั้งแต่การรับรู้คำ ความเข้าใจเนื้อหา การตีความ การวิเคราะห์ และการอ่านแบบมีวิจารณญาณ โดยแต่ละระดับเน้นพัฒนาทักษะการคิดที่ลุ่มลึกยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ การคิดอย่างมีเหตุผล และการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จากประสบการณ์การเป็นครูผู้สอนสาระวิชาภาษาไทยโดยตรง ได้แบ่งระดับการอ่านออกเป็น 4 ระดับหลัก ได้แก่ 1) การอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นการสรุปเนื้อหาหลักและแยกแยะข้อมูลสำคัญจากข้อความ 2) การอ่านตีความที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ในข้อความ 3) การอ่านวิเคราะห์ที่เน้นการทำความเข้าใจโครงสร้างและความสัมพันธ์ของข้อมูลในข้อความ และ 4) การอ่านมีวิจารณญาณที่ช่วยในการประเมินความสมเหตุสมผล ความน่าเชื่อถือ และข้อดีข้อเสียของข้อมูลที่นำเสนอ การอ่านในแต่ละระดับนี้ช่วยให้ผู้อ่านพัฒนาทักษะการเข้าใจวิเคราะห์ และวิจารณ์ข้อมูลได้อย่างรอบคอบ ผู้วิจัยยังได้แบ่งระดับการอ่านออกเป็น 2 ระดับใหญ่ คือ ระดับการอ่านขั้นต้น ซึ่งประกอบด้วย การอ่านจับใจความและการอ่านตีความ และระดับการอ่านขั้นสูง ซึ่งประกอบด้วย การอ่านวิเคราะห์และการอ่านแบบมีวิจารณญาณ โดยการอ่านขั้นสูงเริ่มต้นที่

ระดับ การวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนการวิจัยและเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ที่ละเอียดและมีประสิทธิภาพ

2.2.2 การคิด

การคิด (Thinking) หมายถึง กระบวนการทางจิตที่บุคคลใช้ในการประมวลผลข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์อย่างเป็นระบบ โดยอาศัยเหตุผล การไตร่ตรอง และการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งความเข้าใจ ข้อสรุป ตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการแยกแยะองค์ประกอบของข้อมูล การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด การประเมินความถูกต้องของข้อมูล รวมไปถึงการสังเคราะห์แนวคิดใหม่ การคิดที่มีคุณภาพมักอาศัยหลักการที่มีเหตุผลและเป็นระบบ เพื่อให้สามารถจัดการกับข้อมูลจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ Facione (2015) กล่าว ดังนี้

1. การแยกแยะข้อมูลเป็นการแยกข้อมูลที่สำคัญและไม่สำคัญออกจากกัน รวมถึงการจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจ

2. การเปรียบเทียบ เป็นการเปรียบเทียบข้อมูล ข้อคิดเห็น เพื่อหาจุดเด่น จุดอ่อน ความแตกต่าง

3. การตั้งคำถามเป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับความสมเหตุสมผลของข้อมูล โดยถามคำถามที่ช่วยในการตรวจสอบ ทบทวนความถูกต้องของข้อสรุป

4. การประเมินความน่าเชื่อถือเป็นการประเมินแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อพิจารณาว่ามีความน่าเชื่อถือ ไม่

5. การเชื่อมโยงข้อมูลเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่ง เพื่อนำมาสร้างความเข้าใจที่สมบูรณ์และเป็นระบบ

ดังนั้น การคิดจึงเป็นกระบวนการทางปัญญาที่ช่วยให้บุคคลสามารถแยกแยะองค์ประกอบของข้อมูล ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด และประเมินความถูกต้องของข้อสรุปเหตุผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์มักเริ่มจากขั้นตอน Facione (2020) ดังนี้

1. การระบุปัญหาและเป้าหมาย เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์

2. การรวบรวมและประเมินข้อมูล โดยพิจารณาความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และอคติของแหล่งที่มา

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสอดคล้อง ข้อขัดแย้ง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2562) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์คือกระบวนการที่ผู้อ่าน ผู้ฟังสามารถพิจารณา วิเคราะห์ และแยกแยะข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีเหตุผลและมีความน่าเชื่อถือ รวมถึงการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลและการประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2559) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ เริ่มจาก การค้นหาข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งจะช่วยในการให้ข้อมูลที่มีคุณภาพแก่ผู้เรียน การสังเคราะห์ข้อมูลและเลือกประเด็นสำคัญจากการคิดวิเคราะห์ เพื่อสร้างสาระที่เป็นประโยชน์ การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการ

ค้นคว้าเพื่อสร้างสรรค์ผลงานและการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และการกระตุ้นผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง กระบวนการทางปัญญาที่ช่วยให้บุคคลสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างมีเหตุผล และการตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อสมมติฐาน การวิเคราะห์หลักฐาน และ องค์ประกอบหลักของการคิดวิเคราะห์มี (Paul and Elder, 2019) ดังนี้

1. การแยกข้อมูลที่ซับซ้อนออกเป็นส่วนย่อยเพื่อทำความเข้าใจวิธีการทำงาน การเชื่อมโยงของข้อมูล

2. การประเมินความน่าเชื่อถือและความสัมพันธ์ของข้อมูล ข้อโต้แย้ง เพื่อพิจารณาความถูกต้อง

3. การสรุปผลลัพธ์โดยใช้เหตุผลจากข้อมูลที่มีอยู่ โดยการระบุช่องว่าง ความไม่ชัดเจนในข้อมูล

4. การทำความเข้าใจและอธิบายความหมาย ความสำคัญของข้อมูลในบริบทที่ได้รับ

5. การใช้การคิดที่มีเหตุผลเพื่อหาทางออก วิธีการแก้ปัญหา โดยการประเมินทางเลือกทั้งหมดและผลกระทบที่จะตามมา

6. การสำรวจแนวคิดใหม่ท้าทายข้อสมมติฐาน และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนมุมมองตามข้อมูลและเหตุผลที่มี

สรุปได้ว่าการคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลสามารถแยกแยะและพิจารณาข้อมูลอย่างมีระบบและเหตุผล เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องและเหมาะสมต้องประเมินข้อมูลและตั้งคำถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือและความสมเหตุสมผลของข้อมูล การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยการแยกแยะข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล การตั้งคำถาม การประเมินความน่าเชื่อถือ และการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสร้างความเข้าใจที่ครบถ้วนและมีระเบียบ กระบวนการนี้เริ่มจากการระบุปัญหาเป้าหมาย การรวบรวมและประเมินข้อมูล และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล เพื่อหาความเชื่อมโยง ความขัดแย้ง ซึ่งช่วยในการตัดสินใจที่มีเหตุผลและการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ยังช่วยให้บุคคลสามารถประเมินข้อสมมติฐาน วิเคราะห์หลักฐานและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาทางออก วิธีการแก้ปัญหา รวมถึงการสำรวจแนวคิดใหม่ และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนมุมมองตามข้อมูลและเหตุผล

2.2.2.1 ความหมายของการคิด

การคิด (Thinking) เป็นกระบวนการทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา โดยการคิดช่วยให้บุคคลสามารถรับรู้และเข้าใจ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Cottrell มนัสวี ศรีนนท์ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ Beaty กับ Kenett และ Bloom เพื่อเรียบเรียความหมายของการคิดไว้ ดังนี้

มนัสวี ศรีนนท์ (2563) กล่าวถึง การคิดว่าเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์ และการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อสรุป การตัดสินใจที่เหมาะสม โดยกระบวนการคิดนั้นรวมถึงการใช้เหตุผล การตั้งคำถาม และการหาคำตอบที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้น การคิดจึงเป็นการกระทำที่ใช้สติปัญญาเพื่อแก้ปัญหา สร้างความเข้าใจใหม่ ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับการแยกแยะข้อมูล การประเมินข้อมูล และการหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในสถานการณ์

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2562) กล่าวถึง การคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ในการพิจารณาข้อมูลและข้อคิดเห็น ด้วยความรอบคอบ โดยการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลที่ได้รับ เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม การคิดอย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวข้องกับการตั้งคำถามเกี่ยวกับความถูกต้องและความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ได้รับ การพิจารณาหลักฐาน อย่างละเอียด และการตัดสินใจที่มีพื้นฐานจากข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความแม่นยำและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุดในการตัดสินใจในสถานการณ์

Beaty และ Kenett (2023) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์มักถูกมองว่าเกี่ยวข้องกับกระบวนการเชื่อมโยงในหน่วยความจำ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงแนวคิด เพื่อสร้างไอเดีย สิ่งประดิษฐ์ และงานศิลปะ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับการคิดเชื่อมโยงนั้นมีความยากลำบากเนื่องจากข้อจำกัดในการสร้างแบบจำลองโครงสร้างหน่วยความจำและกระบวนการดึงข้อมูล อย่างไรก็ตาม การพัฒนาแบบจำลองคำนิยามหน่วยความจำทางคอมพิวเตอร์ในช่วงหลังได้ช่วยให้นักวิจัยสามารถศึกษาวิธีที่ผู้คนนำทางในพื้นที่ความหมายของแนวคิด เมื่อสร้างการเชื่อมโยง ซึ่งเผยให้เห็นกลยุทธ์ในการค้นหาที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ ในบทความนี้ ผู้เขียนได้สังเคราะห์งานวิจัยจากทั้งด้านจิตวิทยา คอมพิวเตอร์ และประสาทวิทยาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และการคิดเชื่อมโยง บทความนี้ยังเน้นความแตกต่างระหว่างการเชื่อมโยงแบบอิสระและการเชื่อมโยงที่มุ่งหมาย รวมทั้งแสดงบทบาทของการคิดเชื่อมโยงในงานศิลปะ และเชื่อมโยงการคิดเชื่อมโยงกับระบบในสมองที่สนับสนุนทั้งหน่วยความจำเชิงความหมายและหน่วยความจำเชิงเหตุการณ์

Bloom (1956) กล่าวว่า การคิดเป็นการจัดประเภทกระบวนการคิดในด้านการศึกษาความรู้และการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ 1) การจำ (Remembering) คือข้อมูลพื้นฐาน 2) การเข้าใจ (Understanding) คือการตีความข้อมูลและอธิบายความหมาย 3) การประยุกต์ (Applying) คือการใช้ข้อมูลในสถานการณ์ใหม่ 4) การวิเคราะห์ (Analyzing) คือการแยกแยะและตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 5) การประเมิน (Evaluating) คือการตัดสินคุณค่าของข้อมูล แนวคิด 6) การสร้าง (Creating) คือการสร้างสิ่งใหม่จากองค์ประกอบที่มีอยู่ แนวคิดนี้ช่วยให้นักการศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และช่วยให้นักเรียนพัฒนาความคิดในหลายระดับทำให้การเรียนรู้มีความหลากหลายมากขึ้น

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าการคิดเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ซึ่งช่วยให้บุคคลเข้าใจสิ่ง และสามารถหาทางออกจากปัญหา ได้ การคิดจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญา โดยมีลักษณะ ประกอบด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาข้อมูลและตัดสินใจอย่างรอบคอบ การคิดสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงแนวคิด ในหน่วยความจำเพื่อสร้างไอเดียใหม่ และนวัตกรรม นอกจากนี้ Bloom ยังได้จัดประเภทกระบวนการคิดในด้านการศึกษาออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ การจำ การเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การประเมิน และการสร้าง ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2.2.2.2 ระดับของความคิด

ระดับของความคิด ผู้วิจัยได้ศึกษาและเรียบเรียงข้อมูลไว้ ดังนี้

Anderson และ Krathwohl (2001) กล่าวว่า พัฒนาแนวคิดของบลูมโดยการปรับปรุงการจัดประเภทของกระบวนการคิดให้มีการใช้คำกริยาในแต่ละระดับของความคิด ประกอบด้วย "การจำ" แทนการใช้ "Knowledge" และ "การสร้างสรรค์" แทน "Synthesis"

Paul และ Elder (2019) กล่าวว่า กล่าวถึง การคิดและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณและเชื่อมโยงการใช้ Bloom's Taxonomy ในการออกแบบการเรียนรู้

Cottrell (2021) กล่าวว่า เน้นถึงการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงในกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถใช้ Bloom's Taxonomy ในการช่วยให้นักเรียนเข้าใจการคิดในระดับ

Marzano (2007) กล่าวถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และทักษะการคิด โดยเน้นการประยุกต์ใช้ Bloom's Taxonomy ในการออกแบบหลักสูตรที่ช่วยส่งเสริมการคิดในทุกระดับ

สรุปแนวคิด Bloom's Taxonomy แบ่งระดับความคิดของผู้เรียนออกเป็น 6 ระดับ เรียงจากพื้นฐานไปสู่ขั้นสูง ดังนี้

ระดับที่ 1 การจำ (Remembering) การดึงข้อมูลจากความทรงจำ ประกอบด้วย การท่องจำข้อเท็จจริง คำศัพท์ แนวคิดหลัก

ระดับที่ 2 การเข้าใจ (Understanding) การแสดงว่าผู้เรียนเข้าใจข้อมูล ประกอบด้วย การอธิบาย ยกตัวอย่าง สรุปเนื้อหา

ระดับที่ 3 การนำไปใช้ (Applying) การประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่ การแก้ปัญหา

ระดับที่ 4 การวิเคราะห์ (Analyzing) การแยกแยะองค์ประกอบของข้อมูล วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และตรวจสอบเหตุผล

ระดับที่ 5 การประเมินผล (Evaluating) การตัดสินคุณค่า ประสิทธิภาพของแนวคิด วิธีการตามเกณฑ์

ระดับที่ 6 การสร้างสรรค์ (Creating) การรวมองค์ความรู้เพื่อสร้างสิ่งใหม่ ประกอบด้วย การวางแผน ออกแบบ พัฒนา

2.2.2.2.1 ระดับความคิดตามทฤษฎีความคิดของ Bloom

ทฤษฎีของ Bloom (1956) อธิบายลำดับขั้นของการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด แบ่งเป็น 6 ระดับ

1.1 ระดับ ความรู้ความจำ (Remembering) ใน Bloom’s Taxonomy เชื่อมโยงกับ การอ่านเชิงพื้นฐาน (Literal Reading) ซึ่งเน้นการจดจำข้อมูล ข้อเท็จจริง และรายละเอียดจากข้อความ ประกอบด้วย การระบุข้อมูลหลัก การเรียกคืนเหตุการณ์ การจดจำคำศัพท์ และการจัดลำดับเนื้อหา กิจกรรมที่ช่วยเสริมระดับนี้ ได้แก่ แบบฝึกหัดเติมคำ การจับคู่คำศัพท์ การตอบคำถามแบบจำ การจัดลำดับเหตุการณ์ และการใช้แฟลชการ์ด การพัฒนาทักษะนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจ วิเคราะห์ และสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ในระดับที่สูงขึ้น

1.2 ระดับ ความเข้าใจ (Understanding) ใน Bloom's Taxonomy เชื่อมโยงกับ การอ่านเชิงตีความ (Interpretive Reading) ซึ่งหมายถึงการทำความเข้าใจเนื้อหาและสามารถอธิบายได้ด้วยคำพูดของตนเอง ประกอบด้วย การสรุปใจความสำคัญ การแปลความหมายของคำศัพท์ ข้อความ การอธิบายแนวคิด การเปรียบเทียบ และการระบุเหตุและผล กิจกรรมที่ช่วยเสริมระดับนี้ ได้แก่ การเขียนสรุปเนื้อหา การตั้งคำถามปลายเปิด การอภิปราย การใช้แผนภาพความคิด และการจับคู่แนวคิดหลัก การพัฒนาทักษะนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้และพัฒนาการคิดวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น

1.3 ระดับ การนำไปใช้ (Applying) ใน Bloom's Taxonomy เชื่อมโยงกับ การอ่านเชิงประยุกต์ (Applied Reading) ซึ่งหมายถึงการนำความรู้จากเนื้อหาที่อ่านไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ประกอบด้วย การแก้ปัญหาโดยใช้หลักการที่เรียนรู้ การใช้ข้อมูลสนับสนุนแนวคิด การเขียนบทความโดยอ้างอิงจากแหล่งข้อมูล และการทดลองปฏิบัติตามแนวทางที่ศึกษา กิจกรรมที่ช่วยเสริมระดับนี้ ได้แก่ การแก้โจทย์ปัญหาจากกรณีศึกษา การอภิปรายเพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ การทำโครงงานที่ใช้ข้อมูลจากการอ่าน และการเขียนบทวิจารณ์ที่เชื่อมโยงกับแนวคิดในชีวิตจริง การพัฒนาทักษะนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหาและปรับใช้ในบริบทที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ระดับ การวิเคราะห์ (Analyzing) ใน Bloom's Taxonomy เชื่อมโยงกับ การอ่านวิเคราะห์ (Analytical Reading) ซึ่งหมายถึงการแยกแยะองค์ประกอบของข้อมูล เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ ระบุโครงสร้าง และประเมินความถูกต้องของเนื้อหา ประกอบด้วย การเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของแนวคิด การวิเคราะห์เหตุและผล การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และการหาอคติ มุมมองแฝงในบทความ กิจกรรมที่ช่วยเสริมระดับนี้ ได้แก่ การสร้างแผนผังแนวคิด การอภิปรายเปรียบเทียบแนวคิดที่ขัดแย้งกัน การวิเคราะห์โครงสร้างข้อโต้แย้ง และการวิจารณ์งานเขียนโดยใช้หลักฐานสนับสนุน การพัฒนาทักษะนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณและพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลได้ดียิ่งขึ้น

1.5 ระดับ การสังเคราะห์ (Creating) ใน Bloom's Taxonomy เชื่อมโยงกับ การอ่านเชิงสร้างสรรค์ (Creative Reading) ซึ่งหมายถึงการนำข้อมูลที่อ่านมาผสมผสานดัดแปลง พัฒนาเป็นแนวคิด สิ่งใหม่ ประกอบด้วย การเขียนบทความเชิงสร้างสรรค์ การออกแบบโครงการโดยอ้างอิงจากแหล่งข้อมูล การสร้างเรื่องราวจากแนวคิดเดิม และการพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาใหม่ กิจกรรมที่ช่วยเสริมระดับนี้ ได้แก่ การเขียนสรุปเชิงนวัตกรรม การออกแบบงานวิจัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้อมูลที่อ่าน และการเขียนบทความที่เสนอแนวคิดใหม่ การพัฒนาทักษะนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้และสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้

1.6 ระดับ การประเมินค่า (Evaluating) ใน Bloom's Taxonomy เชื่อมโยงกับ การอ่าน (Critical Reading) ซึ่งหมายถึงการตัดสินคุณค่าของข้อมูลโดยใช้เกณฑ์และเหตุผล ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของข้อโต้แย้ง การตรวจสอบอคติในการเขียน และการตัดสินว่างานเขียนมีความสมเหตุสมผลเพียงใด กิจกรรมที่ช่วยเสริมระดับนี้ ได้แก่ การเขียนบทวิจารณ์โดยใช้หลักฐานสนับสนุน การอภิปรายเกี่ยวกับ

ความถูกต้องของข้อมูล การเปรียบเทียบแนวคิดจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน และการให้ข้อเสนอแนะเชิงตรรกะ การพัฒนาทักษะนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจอย่างรอบคอบและใช้ความคิดวิเคราะห์ในการแยกแยะข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ใน Bloom's Taxonomy เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ทัศนคติ และค่านิยม ซึ่งสะท้อนถึงการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

2.1 การรับรู้ (Receiving) เป็นการให้ความสนใจกับข้อมูล สถานการณ์ ประกอบด้วย การตั้งใจฟังครูสอน การอ่านเนื้อหาโดยไม่ละเลยข้อมูลสำคัญ

2.2 การตอบสนอง (Responding) เป็นการมีปฏิกิริยาต่อข้อมูล ประกอบด้วย การแสดงความคิดเห็น อภิปราย เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 การให้ค่านิยม (Valuing) เป็นการให้ความสำคัญและยอมรับคุณค่าของแนวคิด ประกอบด้วย การตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรม การเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.4 การจัดระบบ (Organizing) เป็นการรวมค่านิยม ให้เป็นระบบ ประกอบด้วย การเปรียบเทียบหลักการทางศีลธรรมและเลือกแนวทางที่สอดคล้องกับความเชื่อของตน

2.5 การพัฒนาบุคลิกภาพ (Characterizing) เป็นการนำค่านิยมมาเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ประกอบด้วย การเป็นผู้นำที่ยึดมั่นในจริยธรรม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

2.6 การเรียนรู้ในระดับนี้สามารถพัฒนาได้ผ่านกิจกรรม ประกอบด้วย การอภิปรายทางจริยธรรม การสะท้อนความคิด (Reflection) การทำโครงการเพื่อสังคม และการฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนานิสัยที่ดี ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาอารมณ์และทัศนคติในทางที่เหมาะสมต่อสังคมและวิชาชีพ

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เกี่ยวข้องกับทักษะทางร่างกายและการปฏิบัติตามการเคลื่อนไหว ซึ่งมี 5 ระดับหลัก ดังนี้

3.1 การเลียนแบบ (Imitation) เป็นการทำตามสิ่งที่เห็นการเลียนแบบการเคลื่อนไหว การกระทำจากผู้อื่นในขั้นแรก ประกอบด้วย การทำตามท่าทางของครูผู้ฝึกสอน

3.2 การทำตามคำสั่ง (Manipulation) เป็นการสามารถทำตามคำแนะนำคำสั่งเพื่อให้การเคลื่อนไหว ทักษะนั้นสำเร็จ โดยต้องมีการฝึกซ้อม

3.3 การทำอย่างถูกต้อง (Precision) เป็นการทำการเคลื่อนไหว ทักษะได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐาน ประกอบด้วย การขับรถอย่างถูกต้องตามกฎ

3.4 การทำอย่างสร้างสรรค์ (Articulation) เป็นการรวมทักษะหลายอย่างเข้าด้วยกันเพื่อสร้างการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อนขึ้นในสถานการณ์ ประกอบด้วย การเต้น การเล่นกีฬา

3.5 การทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Naturalization) เป็นการทำทักษะ ได้อย่างเป็นธรรมชาติและสามารถทำได้อย่างราบรื่นโดยไม่ต้องคิด พยายาม ประกอบด้วย การขับรถโดยไม่ต้องคิดถึงการทำงานของเท้า มือ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีของบลูมแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านพุทธิพิสัยซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด แบ่งเป็น 6 ระดับคือ การจำ การเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า 2) ด้านจิตที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และทัศนคติ แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การให้ค่านิยม การจัดระบบ และการพัฒนาบุคลิกภาพ และ 3) ด้านทักษะพิสัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางร่างกาย แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ การเลียนแบบ การทำตามคำสั่ง การทำอย่างถูกต้อง การทำอย่างสร้างสรรค์ และการทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยแต่ละด้านช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในมิติทั้งด้านความคิด อารมณ์ และทักษะทางร่างกาย

2.2.2.2.2 ระดับความคิดตามทฤษฎีความคิดของ Marzano

การศึกษาพฤติกรรมและกระบวนการคิดของมนุษย์ นักการศึกษาและนักวิจัยได้พัฒนาแนวทางการจัดลำดับระดับความคิดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หนึ่งในแนวคิดที่สำคัญ คือ "Bloom’s Taxonomy" แต่ Marzano ได้เสนอ "The New Taxonomy of Educational Objectives" ซึ่งเน้นว่ากระบวนการคิดเป็นระบบที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน โดยแบ่งระดับความคิดออกเป็น 6 ระดับหลักภายใต้ 3 ระบบสำคัญ ซึ่งครอบคลุมด้านแรงจูงใจ อารมณ์ และการรับรู้ แนวคิดนี้ช่วยให้นักการศึกษาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมทักษะทางปัญญาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Marzano, 2012) ดังนี้

1. ระบบรับรู้ (The Self-System) เป็นระดับที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจและทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ มีผลต่อการตัดสินใจว่าผู้เรียนจะลงมือทำกิจกรรมทางปัญญา ไม่

2. ระบบเชิงอารมณ์และปฏิบัติการ (The Metacognitive System) เป็นระดับที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมกระบวนการคิดของตนเอง ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย การวางแผน และการตรวจสอบความเข้าใจ ซึ่งนักเรียนที่มีทักษะในระดับนี้สามารถประเมินและปรับปรุงกระบวนการคิดของตนเองได้

3. ระบบการรับรู้และกระบวนการคิด (The Cognitive System) Marzano แบ่งระบบนี้ออกเป็น 4 ระดับย่อย ดังนี้

1. Retrieval (การเรียกคืนข้อมูล) การจดจำข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย การจำคำศัพท์ นิยาม ข้อเท็จจริง

2. Comprehension (ความเข้าใจ) การอธิบายแนวคิดและการตีความข้อมูล ประกอบด้วย การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่เรียน

3. Analysis (การวิเคราะห์) การเปรียบเทียบ แยกแยะองค์ประกอบ และการระบุความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล4. Knowledge Utilization (การนำความรู้ไปใช้) เป็นระดับสูงสุดของการคิด ซึ่งนักเรียนสามารถใช้ความรู้แก้ปัญหา ตัดสินใจ และสร้างแนวคิดใหม่

ทฤษฎีของ Marzano มีความสำคัญต่อวงการศึกษาเนื่องจากช่วยปรับปรุงแนวทางการสอนและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีเหตุผลสำคัญดังต่อไปนี้

1. ปรับปรุง Bloom’s Taxonomy ให้ทันสมัยและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น Bloom’s Taxonomy เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนรู้มานานหลายทศวรรษ อย่างไรก็ตาม Marzano เห็นว่าทฤษฎีนี้มีข้อจำกัดบางประการ

ประกอบด้วย การมุ่งเน้นเฉพาะกระบวนการทางปัญญาโดยไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยทางอารมณ์และแรงจูงใจของผู้เรียน ดังนั้น Marzano's New Taxonomy จึงถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มากขึ้น

2. ครอบคลุมปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้Marzano เน้นว่า การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นจากกระบวนการคิดเพียงอย่างเดียว แต่ยังได้รับอิทธิพลจากอารมณ์และแรงจูงใจของผู้เรียน ดังนั้นระบบของเขาจึงแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ ระบบรับรู้ (The Self-System) ซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนคติและแรงจูงใจของผู้เรียน ระบบเชิงอารมณ์และปฏิบัติการ (The Metacognitive System) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถควบคุมและปรับปรุงกระบวนการคิดของตนเอง ระบบการรับรู้และกระบวนการคิด (The Cognitive System) ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจ วิเคราะห์ และใช้ความรู้

3. ช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยแนวคิดของ Marzano ช่วยให้ครูสามารถ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับความคิดของนักเรียนได้ดีขึ้น ตัวอย่าง ประกอบด้วย หากนักเรียนยังอยู่ในระดับการ เรียกคืนข้อมูล (Retrieval) ครูอาจใช้แบบฝึกหัดที่ช่วยให้นักเรียนจดจำข้อมูลพื้นฐาน หากนักเรียนพร้อมที่จะ วิเคราะห์ (Analysis) ครูอาจใช้กิจกรรมที่ช่วยให้พวกเขาเปรียบเทียบแนวคิด หาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล หากนักเรียนอยู่ในระดับ การนำความรู้ไปใช้ (Knowledge Utilization) ควรได้รับโอกาสแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

4. รองรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การศึกษาสมัยใหม่เน้นไปที่การพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การคิด (Critical Thinking) การแก้ปัญหา (Problem Solving), และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) Marzano's Taxonomy ถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรและการประเมินผล แนวคิดของ Marzano ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียน แต่ยังสามารถใช้ใน การพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลการเรียนรู้ และการฝึกอบรมครู ได้อีกด้วย

สรุปได้ว่า แนวคิด "The New Taxonomy of Educational Objectives" ของ Marzano ได้รับการพัฒนาเพื่อปรับปรุงและต่อยอดขยายแนวคิดของ Bloom's Taxonomy ให้สอดคล้องกับกระบวนการคิดของผู้เรียนในปัจจุบัน โดยแบ่งระดับความคิดออกเป็น 6 ระดับภายใต้ 3 ระบบสำคัญ ได้แก่ ระบบรับรู้ (The Self-System) ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจและทัศนคติ ระบบเชิงอารมณ์และปฏิบัติการ (The Metacognitive System) ที่ช่วยควบคุมและปรับปรุงกระบวนการคิด และ ระบบการรับรู้และกระบวนการคิด (The Cognitive System) ซึ่งประกอบด้วย 4 ระดับ ได้แก่ การเรียกคืนข้อมูล (Retrieval) ความเข้าใจ (Comprehension) การวิเคราะห์ (Analysis) และการนำความรู้ไปใช้ (Knowledge Utilization) ทฤษฎีนี้มีความสำคัญต่อวงการศึกษาเพราะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยคำนึงถึงปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ช่วยออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับความคิดของนักเรียนให้รองรับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และสามารถนำไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรและการประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.2.2.3 ระดับความคิดตามทฤษฎีการคิดของทิศนา แขมมณี

ทฤษฎีการคิดของ ทิศนา แขมมณี และคณะ (2553) ได้จัดแบ่งกระบวนการคิดออกเป็น 6 ระดับหลัก โดยใช้แนวคิดที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดในบริบทของการเรียนการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในการพัฒนาผู้เรียนในด้าน ดังนี้

1. การรับรู้ (Remembering) เกี่ยวข้องกับการรับรู้และจดจำข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ข้อเท็จจริง คำศัพท์ และความรู้ทั่วไป โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถท่องจำและสิ่งที่เรียนมา

2. การเข้าใจ (Understanding) เป็นการทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับมา โดยสามารถอธิบาย สรุปใจความสำคัญจากเนื้อหาที่เรียนรู้ได้

3. การประยุกต์ใช้ (Applying) การใช้ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ในสถานการณ์ บริบทใหม่ ประกอบด้วย การนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหา ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ (Analyzing) การแยกแยะข้อมูล แนวคิด เพื่อตรวจสอบ หาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่ง ประกอบด้วย การแบ่งแยกองค์ประกอบของปัญหา เนื้อหาหลัก

5. การประเมินผล (Evaluating) การประเมินค่า การตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ โดยอาศัยการใช้เกณฑ์ที่มีมาตรฐาน ประกอบด้วย การตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา การประเมินผลลัพธ์จากการทดลอง

6. การสร้าง (Creating) เป็นระดับที่สูงสุดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ การออกแบบ สร้างสิ่งใหม่ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ประกอบด้วย การพัฒนาโปรเจกต์ใหม่ การคิดค้นนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์

สรุปได้ว่า ทิศนา แขมมณี ได้แบ่งกระบวนการคิดออกเป็น 6 ระดับหลัก ตั้งแต่การจดจำข้อมูลพื้นฐานไปจนถึงการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับทฤษฎีของ Bloom และ Marzano โดยเน้นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงความรู้กับบริบทจริง วิเคราะห์ ประเมิน และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหา โดยการคิดสร้างสรรค์ถือเป็นระดับสูงสุด ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการศึกษาและทักษะชีวิต

สรุปได้ว่า ทฤษฎีของ Bloom, Marzano และแนวคิดของทิศนา แขมมณี มีจุดร่วม คือ การมุ่งพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดย Bloom เน้นการจัดลำดับพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยในเชิงลำดับขั้นของการเรียนรู้ ขณะที่ Marzano ได้ปรับปรุงแนวคิดเดิมของ Bloom ให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน โดยเน้นระบบคิดที่ครอบคลุมทั้งแรงจูงใจ อารมณ์ การควบคุมตนเอง และการใช้ความรู้ ส่วนทิศนา แขมมณี ได้นำแนวคิดเชิงระบบมาใช้ในบริบทการศึกษาไทย โดยเน้นการคิดอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การจดจำ วิเคราะห์ ไปจนถึงการคิดสร้างสรรค์ ทั้งสามแนวคิดมีความคล้ายคลึงกันในการเน้นพัฒนาความคิดระดับสูงและการเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติ แต่แตกต่างกันในมุมมองและโครงสร้างแนวคิด ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ร่วมกันในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.2.3 การคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ โดยเฉพาะในการจัดการกับข้อมูลที่มีความซับซ้อน ไม่ชัดเจน การคิดวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับการตีความ วิเคราะห์ และการประเมินข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปที่มีเหตุผลและเป็นประโยชน์ กระบวนการนี้มีหลายขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีบทบาทที่แตกต่างกันในการช่วยให้เราเข้าใจสถานการณ์ได้และมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Beyer, 1995) ผู้วิจัยได้เรียบเรียงข้อมูลไว้ ดังนี้

2.2.2.3.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) หมายถึง กระบวนการทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับการแยกแยะและประเมินข้อมูล ปัญหาอย่างละเอียด ผู้วิจัยได้เรียบเรียงความคิดเห็นของนักวิชาการที่ กล่าวถึง ความหมายของการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

Beyer (1995) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประเมินข้อมูลแยกแยะ และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลในสถานการณ์โดยเชื่อว่าการคิดวิเคราะห์สามารถช่วยในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเหตุผลและเหตุผลที่อาจจะขัดแย้งกันได้

Facione (2011) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์คือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการประเมินข้อมูลและสถานการณ์อย่างละเอียด และการตั้งคำถามอย่างมีระเบียบ เพื่อให้สามารถหาข้อสรุปที่เหมาะสมจากข้อมูลที่มีอยู่ โดยเน้นว่าการคิดวิเคราะห์มีบทบาทสำคัญในกระบวนการตัดสินใจที่มีคุณภาพ

Halpern (2014) อธิบายว่าการคิดวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะในการแยกแยะข้อมูลอย่างละเอียด และการทำความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลแต่ละส่วน เพื่อสามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องใช้ทักษะในการสังเกต การเปรียบเทียบและการประเมิน

Paul and Elder (2014) ชี้ให้เห็นว่าการคิดวิเคราะห์เป็นการใช้ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการประเมินข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด โดยมองว่าการคิดวิเคราะห์เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและช่วยในการตัดสินใจที่มีคุณภาพ

Ennis (2011) อธิบายว่า การคิดวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับการประเมินข้อเท็จจริงและการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลและสามารถใช้งานได้จริง เขายังเน้นถึงการตัดสินใจที่มีเหตุผล โดยต้องอาศัยการพิจารณาและแยกแยะข้อมูลจากมุมมอง

สรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับการแยกแยะและประเมินข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจในรายละเอียดและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนของข้อมูล ปัญหาโดยมีจุดมุ่งหมายในการช่วยให้สามารถมองเห็นมุมมองที่แตกต่างและซ่อนอยู่ในข้อมูลและสถานการณ์เพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การคิดวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะในการแยกแยะข้อมูล การประเมินสถานการณ์ และการใช้

วิจารณญาณในการตัดสินใจ โดยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้งานได้จริงในสถานการณ์

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีวิธีการใช้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ตีความ วิจารณ์ และสังเคราะห์โดยครูเริ่มจากการวิเคราะห์บริบทผู้เรียน กำหนดเป้าหมายและเลือกสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ประกอบด้วย บทความข่าว กรณีศึกษา สื่อวิเคราะห์ จากนั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกระตุ้นความสนใจ การอ่านและวิเคราะห์ การอภิปรายแลกเปลี่ยน การสังเคราะห์ความรู้ และการสะท้อนผลการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแบบ Active Learning และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พร้อมประเมินผลทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติผ่านเครื่องมือหลากหลาย ประกอบด้วย rubrics แบบฝึก และ reflection ซึ่งทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเพื่อยกระดับผู้เรียนให้มีสมรรถนะการอ่านและมีวิจารณญาณ ตามมาตรฐาน PISA และทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยมาตรฐาน PISA คือ การประเมินระดับนานาชาติที่จัดโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา เพื่อวัดสมรรถนะของนักเรียนอายุ 15 ปีในการนำความรู้ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยเฉพาะด้านการอ่านที่เน้นการวิเคราะห์ ตีความ และวิจารณ์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนทักษะในศตวรรษที่ 21 หมายถึงชุดทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต การเรียนรู้ และการทำงานในโลกยุคใหม่ ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การสื่อสาร (Communication) และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) ตลอดจนทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Partnership for 21st Century Learning, 2019) ทั้งสองแนวคิดมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีสมรรถนะในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และใช้ข้อมูลอย่างรอบคอบในโลกที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงรวดเร็วทั้งนี้มาตรฐาน PISA ด้านการอ่านมุ่งเน้นการวัดสมรรถนะของนักเรียนอายุ 15 ปีในการใช้ทักษะการอ่านเพื่อวิเคราะห์ ตีความ และประเมินข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลายในบริบทจริง ไม่ใช่เพียงการอ่านจับใจความ แต่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยครอบคลุม 3 ด้านหลัก ได้แก่ การเข้าถึงและดึงข้อมูล (Access and Retrieve) การบูรณาการและตีความ (Integrate and Interpret) และการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluate and Reflect) ซึ่งสะท้อนความสามารถในการใช้ความรู้ทางการอ่านเพื่อวิเคราะห์เจตนาผู้เขียน เปรียบเทียบมุมมอง ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล และใช้เหตุผลในการตัดสินใจ โดยนักเรียนที่อยู่ในระดับสูง (ระดับ 5–6) ต้องสามารถจัดการข้อมูลซับซ้อนจากหลายแหล่ง วิเคราะห์บริบทเชิงซ้อน และให้เหตุผลโดยมีหลักฐานสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะในการคิดและใช้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยเปรียบเทียบแนวทางการวัดประเมินผลตารางนี้เป็นการเปรียบเทียบระดับความคิดตาม Bloom’s Taxonomy กับระดับความคิดในแบบประเมิน PISA พร้อมทั้งบรรยายพฤติกรรมผู้เรียนที่สังเกตได้ในแต่ละระดับและตัวอย่างกิจกรรม คำถามที่เหมาะสม โดยแบ่งออกเป็น 6 ระดับหลัก เริ่มจากระดับจดจำ (Remember) ตรงกับ Access and Retrieve ใน PISA ซึ่งเน้นการระบุข้อมูลและจำข้อเท็จจริงจากข้อความด้วยคำถามเลือกตอบ เติมคำ จับคู่ ต่อมาระดับเข้าใจ (Understand) ตรงกับ Interpret ที่ผู้เรียนสามารถสรุปความหมายและเข้าใจเจตนาของผู้เขียนผ่านการเขียนสรุป ทำแผนผังความคิด สำหรับระดับประยุกต์ใช้ (Apply) เน้นการนำ

ความรู้ไปแก้ปัญหา สถานการณ์จริง ประกอบด้วย การจำลองสถานการณ์ วิเคราะห์กรณีศึกษา ซึ่งมีอยู่ใน PISA บ้างในบางกรณี ระดับวิเคราะห์ (Analyze) ตรงกับ Analyze, Integrate จะเป็นการแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นและวิเคราะห์โครงสร้าง อคติในข้อความด้วยการวิเคราะห์ข่าวถกเถียง ส่วนระดับประเมินค่า (Evaluate) ตรงกับ Evaluate, Reflect ผู้เรียนจะประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและตัดสินใจโดยมีหลักฐานรองรับ ประกอบด้วย การวิจารณ์บทความ ตรวจสอบความถูกต้องข้อมูล สุดท้ายระดับสร้างสรรค์ (Create) ตรงกับ Synthesize across texts ผู้เรียนจะสร้างแนวทางใหม่ ตั้งคำถามวิเคราะห์ และเขียนข้อคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การทำอินโฟกราฟิก เขียนบทวิจารณ์ ทั้งนี้ ตารางนี้ช่วยให้ครูและผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมและคำถามที่พัฒนาทักษะความคิดของผู้เรียนได้ครอบคลุมตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงตามกรอบ Bloom’s และ PISA ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2.3 เปรียบเทียบระดับความคิดตาม Bloom’s Taxonomy และ PISA พร้อมพฤติกรรมผู้เรียนและตัวอย่างกิจกรรม

ระดับ Bloom’s	ระดับ PISA	พฤติกรรมผู้เรียนที่สังเกตได้	พฤติกรรมผู้เรียนที่สังเกตได้
1. Remember (จดจำ)	Access and Retrieve	- ระบุข้อมูลจากข้อความตรง - จำคำหลัก ข้อเท็จจริงได้	คำถามเลือกตอบ เติมคำ จับคู่
2. Understand (เข้าใจ)	Interpret	- อธิบายความหมายของข้อความโดยสรุป - เข้าใจเจตนาของผู้เขียน	เขียนสรุป แผนผังความคิด ตอบ
3. Apply (ประยุกต์ใช้)	Apply	- ใช้ข้อมูลจากข้อความไปแก้ปัญหา สถานการณ์จริง	จำลองสถานการณ์ วิเคราะห์กรณีศึกษา
4. Analyze (วิเคราะห์)	Analyze and Integrate	- แยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น - วิเคราะห์เจตนา อคติ โครงสร้างข้อความ	วิเคราะห์ข่าว แบบฝึกคิดวิเคราะห์ ถกอภิปราย
5. Evaluate (ประเมินค่า)	Evaluate and Reflect	- ประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล - ตัดสินใจโดยมีเหตุผลและหลักฐานรองรับ	Rubric วิจารณ์บทความ peer review, fact-check
6. Create (สร้างสรรค์)	Synthesize across texts	- สร้างข้อเสนอแนวทางใหม่ - ตั้งคำถามวิเคราะห์ - เขียนข้อคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์	Infographic เขียนบทวิจารณ์ ตั้งคำถาม

2.2.2.3.2 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

การวิเคราะห์ หมายถึง กระบวนการแยกแยะและจำแนกองค์ประกอบ เพื่อหาความสัมพันธ์และสาเหตุที่แท้จริงของเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่อง อย่างมีระบบ โดยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหน่วยงาน สถาบัน และโครงร่างของการวิเคราะห์ประกอบด้วยขั้นตอน ประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ระบบแนวทางเลือก การกำหนดความเป็นไปได้ การพัฒนาเค้าโครง โครงร่างระบบ การพัฒนาระบบนำร่อง ระบบต้นแบบ การออกแบบระบบ การใช้ระบบ และการติดตามและประเมินผลระบบ (ปิยะพร กลิ่นมาลี ชุติมา สัจจานันท์ และ เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2567) และนอกจากนี้ ศศิมา สุขสว่าง (2567) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ 5 ขั้นตอน นำเสนอไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ทำความเข้าใจและระบุปัญหา ข้อมูลที่ต้องการแก้ไขอย่างชัดเจน โดยต้องเข้าใจรายละเอียดของปัญหาเพื่อให้การวิเคราะห์มีทิศทางที่ถูกต้อง

2. การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา จากแหล่ง ประกอบด้วย ข้อมูลทางสถิติ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การวิจัย แล้วนำมาประมวลผลให้เข้าใจมากขึ้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาผ่านการเปรียบเทียบข้อมูลและการใช้เครื่องมือ เทคนิค ประกอบด้วย การวิเคราะห์ SWOT 5 Whys

4. การพัฒนาแนวทาง วิธีการที่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ โดยอาจจะมีหลายแนวทางที่ต้องพิจารณา

5. การประเมินแนวทางที่พัฒนาขึ้นทั้งหมด โดยพิจารณาจากปัจจัย ประกอบด้วย ความเหมาะสม ประสิทธิภาพ และความสามารถในการดำเนินการ ก่อนที่จะเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาจริง

2.2.3 การอ่านวิเคราะห์

การอ่านวิเคราะห์หนึ่งในคุณสมบัติของผู้มีสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ถือเป็นหนึ่งในทักษะที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบันอย่างมาก เพราะในปัจจุบันนั้นสิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวัตถุ วิทยาการเทคโนโลยี การอ่านวิเคราะห์จึงเป็นสิ่งสำคัญจะช่วยเสริมสร้างความรู้และความคิดให้ดีขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านวิเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยไว้ (Adler and Van Doren, 1972) ดังนี้

2.2.3.1 ความหมายของการอ่านวิเคราะห์

จากการศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านวิเคราะห์ พบว่า การอ่านวิเคราะห์ เป็นกระบวนการอ่านที่ Sosothikul (2007) กล่าวว่า ต้องอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียดทั้งเล่มตั้งแต่ต้นจนจบ ต้องใช้ความระมัดระวัง ในการอ่านระหว่างอ่านมีการตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จากนั้นอ่านซ้ำเพื่อให้เกิดความสามารถทางความคิดในระดับที่สูงขึ้นที่จะวิเคราะห์แนวคิด โครงสร้างภาษา และเป้าหมายของผู้เขียน การุณันทน์ รัตนแสนวงษ์ (2555) กล่าวว่า ผู้อ่านต้องแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วนตามประเภทและลักษณะของเนื้อหา โดยใช้เหตุผลประกอบด้วย ความรอบคอบ ต้องอ่านอย่างละเอียดทุกตัวอักษร และเมื่ออ่านจบแล้วต้องแยกแยะได้ว่า อะไร คือ ข้อเท็จจริง อะไร คือ ข้อคิดเห็น อะไรถูก อะไรผิด โดยในการอ่านวิเคราะห์อาจเป็นการ

อ่านตำราเรียน วรรณคดี ร้อยกรอง เป็นต้น โดยต้องอาศัยการอ่านเอาเรื่องก่อนแล้วจึงใช้ความคิดแยกแยะและพิจารณาว่าส่วนใดมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน (อัมพร ทองใบ และมาลี พันธุ์ประเสริฐ, 2555)

การอ่านวิเคราะห์เป็นความสามารถในการมองเห็นรายละเอียด และจำแนกแยกแยะรูปแบบของงานประพันธ์ที่อ่านว่าเป็นอะไร แล้วพิจารณาเนื้อหาว่าประกอบด้วย อะไรบ้าง โดยแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วนให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพราะเหตุใด ทำไม พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง วิเคราะห์ทรรศนะของผู้แต่งเพื่อทราบจุดหมายที่อยู่เบื้องหลังผ่านทางภาษาและถ้อยคำที่ใช้ รวมถึงจำแนกแยกแยะข้อมูลองค์ประกอบของสิ่งไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ การจัดลำดับเหตุการณ์เป็นส่วนย่อยซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ เรื่องราวเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้ เพื่อหาความจริง ความสำคัญและ แก่นแท้ของเรื่อง นำไปสู่การสรุป การประยุกต์ใช้ ทำนาย คาดการณ์ได้ถูกต้อง (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556; วิทย์ มูลคำ, 2557; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2563) ในขณะที่ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554) ได้นำเสอนข้อมูลไว้ว่า การอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์ความหมายของข้อความ ทั้งนี้เพราะผู้เขียนอาจใช้คำและสำนวนภาษาในลักษณะ อาจเป็นภาษาโดยตรง มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ภาษาโดยนัยที่ต้องทำ ความเข้าใจ และภาษาที่มีความหมายตามอารมณ์และความรู้สึกของผู้เขียน ผู้อ่านที่มีความรู้ เรื่องคำศัพท์และสำนวนภาษาดี มีประสบการณ์ในการอ่านมาก และมีสมาธิในการอ่านดีย่อมสามารถวิเคราะห์ได้ตรงความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ และสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี และจากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการอ่านวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นสามารถ สรุปได้ว่าการอ่านวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านขั้นสูงประเภทหนึ่งที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบประกอบการอ่านเพื่อช่วยให้สามารถจำแนกแยกแยะส่วนประกอบจากเรื่องที่อ่านและอธิบายถึงความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างส่วนอย่างมีเหตุมีผล

2.2.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดวิเคราะห์กับการอ่านวิเคราะห์

การอ่านวิเคราะห์มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการอ่านงานเขียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการอ่านเพื่อศึกษา แสวงหาความรู้และข้อเท็จจริง เพราะการอ่านวิเคราะห์จะทำให้ผู้อ่านได้คิด และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน ดังนั้น นักวิชาการหลายท่านจึงได้ กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านวิเคราะห์ อาทิ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านวิเคราะห์เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ประกอบด้วย การอ่านวิเคราะห์ข้อความ คำกล่าวอ้าง โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่นำมากล่าวอ้างช่วยให้ผู้อ่านพบความถูกต้อง ผิดพลาดของข้ออ้างนั้น การอ่านวิเคราะห์ข่าว ช่วยให้ทราบข้อมูลอันเป็นเบื้องหน้าและเบื้องหลังของเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้น การอ่านวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในแง่มุม ทำให้ติดตามข้อมูลข่าวสารได้อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันตามความเป็นจริง ชวาล แพรัตกุล (2552) กล่าวว่า การวิเคราะห์เป็นสมรรถภาพสมองที่สำคัญมากของมนุษย์มีคุณค่าต่อชีวิตโดยตรงและเป็นที่ปรารถนาของการศึกษาทุกระดับชั้นบุคคลที่ไม่เคยถูก ฝึกฝนความคิดชนิดนี้จะรับรู้เรื่องราว ที่ตาเห็นและตามที่ตา หู จมูก ลิ้นสัมผัสเท่านั้นแล้วก็จะหยุดเพียงแค่

นั้น จะเห็นแต่สีสัน ทรวดทรง และพื้นผิวภายนอกของเรื่องเพียงประการเดียวเท่านั้น ไม่มีทั้งปัญญา และ ไร้ความสามารถที่จะมองเรื่องนั้นให้ทะลุลงไปในเนื้อหาสาระ แก่นแท้ ที่ซ่อนอยู่ได้

นอกจากนี้ การอ่านวิเคราะห์ยังช่วยให้ผู้อ่านได้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไปเป็นมาของเหตุการณ์ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง สำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏช่วยให้เราไม่ด่วนสรุปขณะเดียวกันก็ช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเดียว ช่วยพัฒนาความเป็น คนช่างสังเกตหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏ ทำให้เห็นข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่อง ได้อย่างถูกต้อง (สุวิทย์ มูลคำ, 2557) ดังนั้น การอ่านวิเคราะห์จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านที่มีจุดมุ่งหมายในการอ่านเพื่อหาข้อมูล เพื่อความบันเทิง และเป็นการอ่านที่ช่วยแก้ปัญหาการอ่านหนังสือที่มีความยาวและยาก (Adler and Van Doren, 1972)

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น สามารถ สรุปได้ว่า การอ่านวิเคราะห์มีความสำคัญในแง่มุมของการใช้กระบวนการทางปัญญาผ่านการคิดวิเคราะห์เพื่อให้สามารถจำแนกแยกแยะสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีสติในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ชี้บ่งได้ว่าข้อมูลใดมีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์และสามารถประเมินความน่าเชื่อถือในเรื่องที่อ่านได้ส่งผลให้ผู้อ่านเลือกรับข้อมูลข่าวสารได้ด้วยตนเองสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ ต่อยอดในด้านต่อไป

2.2.3.3 ความสำคัญของการอ่านวิเคราะห์

การอ่านวิเคราะห์มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการอ่านงานเขียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการอ่านเพื่อศึกษา แสวงหาความรู้และข้อเท็จจริง เพราะการอ่านวิเคราะห์จะทำให้ผู้อ่านได้คิด และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน ดังนั้น นักวิชาการหลายท่านจึงได้ กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านวิเคราะห์ อาทิ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านวิเคราะห์เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ประกอบด้วย การอ่านวิเคราะห์ข้อความ คำกล่าวอ้าง โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่นำมากล่าวอ้าง ช่วยให้ผู้อ่านพบความถูกต้อง ผิดพลาดของข้ออ้างนั้น การอ่านวิเคราะห์ข่าว ช่วยให้ทราบข้อมูลอันเป็นเบื้องหน้าและเบื้องหลังของเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้น การอ่านวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในแง่มุม ทำให้ติดตามข้อมูลข่าวสารได้อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันตามความเป็นจริง ชวาล แพรัตกุล (2552) กล่าวว่า การวิเคราะห์เป็นสมรรถภาพสมองที่สำคัญมากของมนุษย์มีคุณค่าต่อชีวิตโดยตรงและเป็นที่ปรารถนาของการศึกษาทุกระดับชั้นบุคคลที่ไม่เคยถูก ฝึกฝนความคิดชนิดนี้จะรับรู้เรื่องราวที่ตาเห็นและตามที่ตา หู จมูก ลิ้นสัมผัสเท่านั้นแล้วก็จะหยุดเพียงแค่นั้น จะเห็นแต่สีสัน ทรวดทรง และพื้นผิวภายนอกของเรื่องเพียงประการเดียวเท่านั้น ไม่มีทั้งปัญญา และไร้ความสามารถที่จะมองเรื่องนั้นให้ทะลุลงไปในเนื้อหาสาระ แก่นแท้ ที่ซ่อนอยู่ได้

นอกจากนี้ การอ่านวิเคราะห์ยังช่วยให้ผู้อ่านได้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไปเป็นมาของเหตุการณ์ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง สำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏช่วยให้เราไม่ด่วนสรุป ขณะเดียวกันก็ช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเดียว ช่วยพัฒนาความเป็น คนช่างสังเกตหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏ ทำให้เห็นข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมิน

และการตัดสินใจเรื่องได้อย่างถูกต้อง (สุวิทย์ มูลคำ, 2557) ดังนั้น การอ่านวิเคราะห์จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านที่มีจุดมุ่งหมายในการอ่านเพื่อหาข้อมูล เพื่อความบันเทิง และเป็นการอ่านที่ช่วยแก้ปัญหาการอ่านหนังสือที่มีความยาวและยาก

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น สามารถ สรุปได้ว่า การอ่านวิเคราะห์มีความสำคัญในแง่มุมของการใช้กระบวนการทางปัญญาผ่านการคิดวิเคราะห์เพื่อให้สามารถจำแนกแยกแยะสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีสติในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ชี้บ่งได้ว่าข้อมูลใดมีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์และสามารถประเมินความน่าเชื่อถือในเรื่องที่อ่านได้ส่งผลให้ผู้อ่านเลือกรับข้อมูลข่าวสารได้ด้วยตนเองสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ ต่อยอดต่อไป

2.2.3.4 กระบวนการอ่านวิเคราะห์

การอ่านวิเคราะห์หนึ่งในคุณสมบัติของผู้มีสมรรถนะการอ่านขั้นสูงถือเป็นหนึ่งในทักษะที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบันอย่างมาก เพราะในปัจจุบันนั้นสิ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวัตถุ วิทยาการเทคโนโลยี การอ่านวิเคราะห์จึงเป็นสิ่งสำคัญจะช่วยเสริมสร้างความรู้และความคิดให้ดีขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านวิเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยไว้ (Adler and Van Doren, 1972)

จากการศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านวิเคราะห์ พบว่า การอ่านวิเคราะห์ เป็นกระบวนการอ่านที่ Sosothikul (2007) กล่าวว่า ต้องอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียดทั้งเล่มตั้งแต่ต้นจนจบ ต้องใช้ความระมัดระวัง ในการอ่านระหว่างอ่านมีการตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จากนั้นอ่านซ้ำเพื่อให้เกิดความสามารถทางความคิดในระดับที่สูงขึ้นที่จะวิเคราะห์แนวคิด และเป้าหมายของผู้เขียน การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2555) กล่าวว่า ผู้อ่านต้องแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วน ตามประเภทและลักษณะของเนื้อหา โดยใช้เหตุผลประกอบด้วย ความรอบคอบ ต้องอ่านอย่างละเอียดทุกตัวอักษร และเมื่ออ่านจบแล้วต้องแยกแยะได้ว่า อะไร คือ ข้อเท็จจริง อะไร คือ ข้อคิดเห็น อะไรถูก อะไรผิด โดยในการอ่านวิเคราะห์อาจเป็นการอ่านตำราเรียนในสาขาวิชา วรรณคดี ร้อยกรอง เป็นต้น โดยต้องอาศัยการอ่านเอาเรื่องก่อนแล้วจึงใช้ความคิดแยกแยะและพิจารณาว่า ส่วนใดมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน ผู้อ่านต้องเข้าใจเนื้อหา สารที่ผู้เขียนนำเสนออย่างละเอียดและชัดเจน ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของคำแต่ละคำ แต่ละข้อความ สามารถสรุปความและเข้าใจความสัมพันธ์ของแต่ละใจความได้ (อัมพร ทองใบ และ มาลี พันธุ์ประเสริฐ, 2555)

การอ่านวิเคราะห์เป็นความสามารถในการมองเห็นรายละเอียด และจำแนกแยกแยะ รูปแบบของงานประพันธ์แล้วพิจารณาเนื้อหาว่าประกอบด้วย อะไรบ้าง โดยแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วนให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพราะเหตุใด ทำไม พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง วิเคราะห์ทรรศนะของผู้แต่งเพื่อทราบจุดหมายที่อยู่เบื้องหลังผ่านทางภาษาและถ้อยคำที่ใช้ รวมถึงจำแนกแยกแยะข้อมูลองค์ประกอบของสิ่งไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ การจัดลำดับเหตุการณ์เป็นส่วนย่อยซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ เรื่องราว เหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริง สิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้ เพื่อหาความจริง ความสำคัญและ แก่นแท้ของ

เรื่อง นำไปสู่การสรุป การประยุกต์ใช้ คาดการณ์ได้ถูกต้อง (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) ในขณะที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554) ได้นำเสนอข้อมูลไว้ว่า การอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์ความหมายของข้อความ ทั้งนี้เพราะผู้เขียนอาจใช้คำและสำนวนภาษาในลักษณะอาจเป็นภาษาโดยตรง มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ภาษาโดยนัยที่ต้องทำ ความเข้าใจ และภาษาที่มีความหมายตามอารมณ์และความรู้สึกของผู้เขียน ผู้อ่านที่มีความรู้ เรื่องคำศัพท์และสำนวนภาษาดี มีประสบการณ์ในการอ่านมาก และมีสมาธิในการอ่านดีย่อมสามารถวิเคราะห์ได้ตรงความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ และสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี และจากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการอ่านวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นสามารถ สรุปได้ว่า การอ่านวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านขั้นสูงประเภทหนึ่งที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบประกอบการอ่านเพื่อช่วยให้สามารถจำแนกแยกแยะส่วนประกอบ จากเรื่องที่อ่านออกเป็นส่วน และอธิบายถึงความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างส่วนนั้นอย่างมีเหตุมีผล

การอ่านวิเคราะห์มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการอ่านงานเขียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการอ่านเพื่อศึกษา แสวงหาความรู้และข้อเท็จจริง เพราะการอ่านวิเคราะห์จะทำให้ผู้อ่านได้คิด และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน ดังนั้น นักวิชาการหลายท่านจึงได้ กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านวิเคราะห์ อาทิ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านวิเคราะห์เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ประกอบด้วย การอ่านวิเคราะห์ข้อความ คำกล่าวอ้าง โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่นำมากล่าวอ้าง ช่วยให้ผู้อ่านพบความถูกต้อง ผิดพลาดของข้ออ้างนั้น การอ่านวิเคราะห์ข่าว ช่วยให้ทราบข้อมูลอันเป็นเบื้องหน้าและเบื้องหลังของเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้น การอ่านวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในแง่มุม ทำให้ติดตามข้อมูลข่าวสารได้อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันตามความเป็นจริง ชวาล แพรัตกุล (2552) กล่าวว่า การวิเคราะห์เป็นสมรรถภาพสมองที่สำคัญมากของมนุษย์มีคุณค่าต่อชีวิตโดยตรงและเป็นที่ปรารถนาของการศึกษาทุกระดับชั้นบุคคลที่ไม่เคยถูก ฝึกฝนความคิดชนิดนี้จะรับรู้เรื่องราวที่ตาเห็นและตามที่ตา หู จมูก ลิ้นสัมผัสเท่านั้นแล้วก็จะหยุดเพียงแค่นั้น จะเห็นแต่สีสัน ทรวดทรง และพื้นผิวภายนอกของเรื่องเพียงประการเดียวเท่านั้น ไม่มีทั้งปัญญา และ ไร้ความสามารถที่จะมองเรื่องนั้นให้ทะลุลงไปในเนื้อหาสาระ แก่นแท้ ที่ซ่อนอยู่ได้

นอกจากนี้ การอ่านวิเคราะห์ยังช่วยให้ผู้อ่านได้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไปเป็นมาของเหตุการณ์ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง สำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏช่วยให้เราไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ขณะเดียวกันก็ช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเดียว ช่วยพัฒนาความเป็น คนช่างสังเกตหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏ ทำให้เห็นข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น การอ่านวิเคราะห์จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านที่มีจุดมุ่งหมายในการอ่านเพื่อหาข้อมูลเพื่อความบันเทิง และเป็นการอ่านที่ช่วยแก้ปัญหาการอ่านหนังสือที่มีความยาวและยาก

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นสามารถ สรุปได้ว่า การอ่านวิเคราะห์มีความสำคัญในแง่มุมของการใช้กระบวนการทางปัญญาผ่านการคิดวิเคราะห์เพื่อให้สามารถจำแนกแยกแยะสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีสติใน

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ชี้บ่งได้ว่าข้อมูลใดมีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์และสามารถประเมินความน่าเชื่อถือในเรื่องที่อ่านได้ส่งผลให้ผู้อ่านเลือกรับข้อมูลข่าวสารได้ด้วยตนเองสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ ต่อยอด ต่อไป

2.2.3.5 องค์ประกอบของความสามารถในการอ่านวิเคราะห์

องค์ประกอบของความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ (Analytical Reading) ประกอบด้วยหลายมิติที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจและประเมินเนื้อหาได้ โดยเริ่มจาก 1) การทำความเข้าใจเนื้อหา ซึ่งรวมถึงการแยกแยะประเด็นหลักและประเด็นรอง วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของผู้เขียน และพิจารณาภาษาที่ใช้ในการนำเสนอ 2) การวิเคราะห์โครงสร้างของข้อความ โดยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด การจัดลำดับเนื้อหา และความสมเหตุสมผลของข้อโต้แย้ง 3) การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ซึ่งรวมถึงการพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน ความถูกต้องของหลักฐาน และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล 4) การตั้งคำถามและการตรวจสอบอคติ โดยพิจารณาว่ามีการใช้เหตุผลผิดพลาด มีเจตนาชี้นำ ไม่ รวมถึงเปรียบเทียบข้อมูลกับแหล่งอื่นเพื่อให้เห็นมุมมองที่หลากหลาย 5) การสรุปและการนำไปใช้ ซึ่งหมายถึงการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุปที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่เหมาะสม การพัฒนาองค์ประกอบช่วยให้ผู้อ่านสามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ (Lau, 2020; Ennis, 2018)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยจึงได้รวบรวมทัศนะที่นักวิชาการได้อธิบายถึงขั้นตอนในการอ่านวิเคราะห์ Potter (2005) กล่าวว่า การอ่านวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์หาข้อเท็จจริง แนวคิด ที่ต้องการจากข้อมูล โดยแบ่งข้อมูลทั้งหมดออกเป็นส่วน และพิจารณาความสัมพันธ์และ ความสอดคล้องซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ตั้งคำถามที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่ต้องการ 2) หาคำตอบเพื่อที่จะดำเนินการกับข้อมูล และ 3) ใช้คำตอบนั้นเพื่อหาสิ่งที่ต้องการ จากแนวคิดนี้ผู้อ่านจะต้องมองเห็นภาพรวมของเรื่องที่อ่านก่อนเพื่อให้สามารถวางแผนค้นหาคำตอบจากการอ่านอย่างละเอียดโดย ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) กล่าวว่า ผู้อ่านจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดสิ่งที่จะวิเคราะห์ว่าจะวิเคราะห์อะไร กำหนดขอบเขตและนิยามของสิ่งที่จะอ่านให้ชัดเจน 2) กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ว่าต้องการวิเคราะห์เพื่ออะไร ประกอบด้วย เพื่อจัดอันดับ เพื่อหาเอกลักษณ์ เพื่อหาข้อสรุป เพื่อหาสาเหตุ เพื่อหาแนวทางแก้ไข 3) พิจารณาข้อมูลความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่าจะใช้หลักใด เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และจะใช้หลักความรู้นั้น ควรใช้ในการวิเคราะห์อย่างไร และ 4) สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ได้เป็นระบบระเบียบชัดเจน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2563) กล่าวว่า ขณะที่ผู้อ่านกำลังอ่านจะต้องจำแนกแยกแยะให้ได้ว่า รูปแบบของงานประพันธ์ที่อ่านนั้นเป็นทั้งนิทาน บทละคร นวนิยาย เรื่องสั้น บทร้อยกรอง บทความพิจารณาว่าเนื้อหาประกอบด้วย อะไรบ้าง โดยแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง วิเคราะห์ทัศนะของผู้แต่งเพื่อทราบจุดมุ่งหมายที่อยู่เบื้องหลังผ่านทางภาษาและถ้อยคำที่ใช้ ชนาธิป พรกุล (2555) กล่าวว่า ต้องเริ่มจากการสำรวจข้อความทั้งหมด ค้นหาคำข้อความที่ไม่รู้ความหมาย สังเกตบริบท เครื่องหมาย ที่ชี้แนะความหมาย หากไม่พบก็สามารถค้นหา

ความหมายจากพจนานุกรม กิจกรรมนี้ คือ การแปลความ จากนั้นสำรวจต่อไปว่ายังคงมีคำ ข้อความที่ไม่เข้าใจและไม่สามารถหาความหมาย โดยตรงได้จำเป็นต้องใช้การตีความ สำรวจข้อมูลเพื่อมองภาพรวมด้วยการตั้งคำถาม ถามตัวเองเพื่อค้นหาคำตอบ เมื่อพบข้อมูลจำนวนมากลักษณะจำเป็นต้องจัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งต้องเริ่มด้วยการนำเสนอข้อมูล มาเปรียบเทียบและจำแนกประเภทเสียก่อน ข้อมูลบางข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันแต่มีปริมาณ ไม่เท่ากัน มีการเกิดก่อน-หลังจึงต้องจัดการเรียงลำดับ ข้อมูลที่จัดกลุ่มไว้ดีแล้วยังมีความเกี่ยวข้องกันระหว่างกลุ่มจึงต้องใช้การเชื่อมโยงและให้เหตุผล และขั้นตอนสุดท้าย คือ การให้เหตุผลจากข้อมูล ที่มีอยู่บางครั้งยังไม่เพียงพอจึงต้องอาศัยการสรุปอ้างอิงต่อไป

สำหรับการอ่านวิเคราะห์ในมุมมองของ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้นำเสนอข้อมูล กล่าวถึง ขั้นตอนการอ่านวิเคราะห์ตั้งแต่ระดับคำ ประโยค ทัศนะของผู้แต่ง รสของการเขียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์เนื้อหาต่อไปไว้ ดังนี้

1. การอ่านวิเคราะห์คำ เป็นการอ่านเพื่อให้ผู้อ่านแยกแยะถ้อยคำในวลี ประโยค ข้อความ โดยสามารถบอกได้ว่า คำใดใช้อย่างไร ใช้ผิดความหมาย ผิดหน้าที่ ไม่เหมาะสม ไม่ชัดเจนอย่างไร ควรจะต้องหาทางแก้ไข ปรับปรุงอย่างไร เป็นต้น

2. การอ่านวิเคราะห์ประโยค เป็นการอ่านเพื่อแยกแยะประโยค ว่าเป็นประโยคที่ถูกต้องชัดเจน ไม่ ใช้ประโยคผิดไปจากแบบแผนของภาษาอย่างไร เป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงใด ไม่ มีหน่วยความคิดในประโยคขาดเกิน ไม่เรียงลำดับความในประโยค ไม่ ประโยคที่ใช้ถูกต้องชัดเจน ไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือย ใช้รูปประโยคที่สื่อความหมายไม่ชัดเจน ไม่ เมื่อพบข้อบกพร่องแล้วก็สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้

3. การอ่านวิเคราะห์ทัศนะผู้แต่ง ผู้อ่านต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบว่าผู้เขียนเสนอทัศนะมีน้ำหนักเหตุผลประกอบข้อเท็จจริงน่าเชื่อถือเพียงใดเป็นคนมองโลกในแง่ใดเป็นต้น

4. การอ่านวิเคราะห์รส หมายถึง การอ่านอย่างพิจารณาถึงความซาบซึ้งและความประทับใจที่ได้จากการอ่าน วิธีการที่จะทำให้เข้าถึงรส คือ การวิเคราะห์รสของเสียงและรสของภาพ

4.1 ด้านรสของเสียง ผู้อ่านจะรู้สึกได้ชัดจากการอ่านออกเสียงดังไม่ว่าจะเป็นการอ่านอย่างปกติ อ่านทำนองเสนาะ จึงจะช่วยให้รู้สึกถึงความไพเราะของ จังหวะและความเคลื่อนไหวซึ่งแฝงอยู่ในเสียง ทำให้เกิดความรู้สึกไปตามท่วงทำนองของเสียงสูงต่ำจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

4.2 ด้านรสของภาพ เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความเข้าใจเรื่องในขณะเดียวกันก็จะทำให้เห็นภาพด้วย เป็นการสร้างเสริมให้ผู้อ่านได้เข้าใจความหมาย การเขียนบรรยายความด้วยถ้อยคำไพเราะ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ก่อให้เกิดภาพขึ้นในใจผู้อ่านทำให้เกิดความเพลิดเพลินและเข้าใจความหมายของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหาและการตีความเนื้อหาของข้อความซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา มีหลักปฏิบัติดังนี้

5.1.1 จัดประเภทหนังสือตามชนิดและเนื้อหา หนังสือ แต่ละประเภทมีวิธีอ่านแตกต่างกัน ก่อนอ่านต้องวิเคราะห์ให้รู้ว่าหนังสือเล่มนั้นอยู่ในประเภทใด การแบ่งประเภทของหนังสือจะดูแต่ชื่อเรื่อง ลักษณะภายนอกเพียงอย่างเดียวไม่ได้ต้องสำรวจเนื้อหาด้วย อย่างไรก็ตาม ชื่อเรื่องเป็นสิ่งแรกที่สามารถใช้เป็นแนวทางได้ เพราะผู้เขียนย่อมต้องพยายามตั้งชื่อเรื่องให้ตรงแนวเขียนจุดมุ่งหมายในการเขียนของตนมากที่สุด

5.1.2 สรุปให้สั้นที่สุดว่าหนังสือนั้น กล่าวถึง อะไร หนังสือที่ดี ทุกเล่มต้องมีเอกภาพมีการจัดองค์ประกอบของส่วนย่อยอย่างมีระเบียบ ผู้อ่านต้องพยายามสรุปภาพ ดังกล่าวออกมาเพียง 1-2 ประโยคว่า หนังสือเล่มนั้นมีอะไรเป็นจุดสำคัญ เป็นแก่นเรื่องแล้วจึงหาความสัมพันธ์กับส่วนสำคัญต่อไป

5.1.3 กำหนดโครงสังเขปของหนังสือ เมื่ออ่านต้องตั้งประเด็น ด้วยว่าจากเอกภาพของหนังสือเล่มนั้นมีส่วนประกอบสำคัญอะไรบ้าง ส่วนที่สำคัญนั้น มีความสัมพันธ์กันโดยตลอด ไม่ และแต่ละส่วนมีหน้าที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน ไม่

5.1.4 กำหนดปัญหาที่ผู้เขียนต้องการแก้ ผู้อ่านควรพยายาม อ่านและค้นพบว่าผู้เขียนเสนอปัญหาอะไร อย่างไร มีปัญหาย่อยอะไรและให้คำตอบไว้ตรง ไม่ การตั้งปัญหาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจเรื่องยิ่งตั้งปัญหาได้ ยิ่งเข้าใจได้เพิ่มขึ้นเพียงนั้น

5.2 การตีความเนื้อหาของหนังสือ เป็นสิ่งที่ผู้อ่านทำความเข้าใจ ความคิดของผู้เขียน พิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้บอกความหมาย นัยของข้อความที่เขียนออกมาตรงแต่ผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจบริบทของเรื่องเป็นอย่างดี จึงจะตีความได้ถูกต้อง การทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนนั้นไม่ว่าความคิดจะถูกต้อง ไม่ เราจะเห็นด้วย ไม่ก็ตาม แต่การพยายามเข้าใจประกอบด้วย นั้นทำให้เราไม่วิจารณ์ผู้เขียนอย่างไม่ยุติธรรม แต่จะพิจารณาทั้งข้อดี ข้อบกพร่องของงานเขียน การตีความเนื้อหาของหนังสือ ดังนี้

5.2.1 ตีความหมายของคำสำคัญและค้นหาประโยคสำคัญที่สุด ผู้อ่านจ้องพยายามเข้าใจความสำคัญ และเข้าใจประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนเสนอ เพื่อเข้าใจความคิดของผู้เขียน

5.2.2 สรุปความคิดสำคัญของผู้เขียน โดยพิจารณาว่าประโยค ใดเป็นเหตุประโยคใดเป็นผล ประโยคใดเป็นข้อสรุป ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้สรุปความคิดออกมาให้ เห็นชัดเจน แต่ผู้อ่านต้องพยายามสรุปออกมาให้ได้

5.2.3 ตัดสินว่าอะไร คือ การแก้ปัญหาของผู้เขียน เมื่อผู้อ่านตีความสำคัญให้ตรงกับผู้เขียน เข้าใจความคิดของผู้เขียน และสรุปความคิดของผู้เขียนได้แล้ว ผู้อ่านก็ จะวิเคราะห์และตัดสินได้ว่า จากเรื่องราว เหตุผล ที่ผู้เขียนนำมาเสนอนั้นมีความ สมเหตุสมผลหนักแน่นน่าเชื่อถือ เพื่อนำไปสู่การวิจารณ์หนังสือเรื่อง ต่อไป

ในขณะที่ Adler และ Van Doren (1972) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการอ่านวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นเป็นตอนและมีความชัดเจนว่า มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พิจารณาลักษณะเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน เป็นการพิจารณารายละเอียดของเรื่องที่อ่าน ประกอบด้วย

1.1 จำแนกประเภทและเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะเป็นขั้นเริ่มต้นใน การอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านต้องรู้ว่าตนเองอ่านเรื่องประเภทใด

ประกอบด้วย นิทาน บทละครนวนิยาย และควรรู้ก่อนที่จะเริ่มอ่าน การอ่านชื่อเรื่องอาจทำให้ผู้อ่านได้ทราบข้อมูลที่สำคัญก่อน การอ่านเนื้อเรื่อง ดังนั้น ผู้อ่านควรจะมีคำถามถามตนเองว่า เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องประเภทใด และ ถ้าไม่เคยถามคำถามก็จะเป็นคนที่ไม่สามารถตอบคำถามอื่นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

1.2 ระบุรายละเอียดของเรื่องที่อ่านในภาพรวมว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร บอกเอกภาพของเรื่องที่อ่านในภาพรวม โดยใช้ประโยค 1-3 ประโยค ผู้อ่านจะต้องเข้าใจแก่นเรื่อง ใจความสำคัญ และเอกภาพของเรื่องอย่างชัดเจนแล้วบอกตนเอง บอกคนอื่นว่า เอกภาพของเรื่องที่อ่าน คือ อะไรด้วยถ้อยคำสั้นและกระชับที่สุด เป็นการระบุใจความสำคัญ แก่นเรื่อง

1.3 ระบุ ยกตัวอย่างส่วนที่สำคัญของเรื่องที่อ่านตามลำดับและความสัมพันธ์และร่าง เค้าโครงของส่วน เหล่านั้นตามเค้าโครงที่วางไว้ ผู้อ่านอ่านเรื่องต่อไปจนถึงส่วนสำคัญของเรื่อง และแสดงให้เห็นว่ามีการเรียบเรียงอย่างไร ซึ่งผู้อ่านต้องอ่านเรื่อง จนจบ เพราะเรื่องแต่ละเรื่องมีความซับซ้อนในความเป็นเอกภาพของตัวเอง โดยมีใจความสำคัญ แก่นเรื่องที่ซับซ้อนมีการเรียบเรียงส่วน อย่างเป็นหมวดหมู่และมีความเชื่อมโยงเพื่อให้ได้ภาพรวมทั้งหมด โดยเปรียบเทียบกับการสร้างบ้าน ซึ่งองค์ประกอบแต่ละส่วนต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกันจนสร้างบ้านได้ทั้งหลัง

1.4 ระบุแนวคิด ปัญหาที่ผู้เขียนพยายามจะแก้ไข ผู้อ่านค้นพบว่า แนวคิดปัญหาของผู้เขียน คือ อะไร ผู้เขียนเริ่มด้วยการตั้งคำถาม ชุดของคำถาม ซึ่งผู้เขียนอาจจะบอก ไม่บอกก็ได้ เป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่จะตั้งคำถามให้ถูกต้อง ผู้อ่านสามารถบอกคำถาม หลักของเรื่องที่อ่านได้ พยายามให้คำตอบไว้และระบุคำถามรอง แล้วควรถามคำถามอย่างเป็นลำดับ ถ้าผู้อ่านสามารถรู้จักใช้คำถามก็จะเป็นคนที่มีความชำนาญในการค้นพบปัญหาของผู้เขียน

ขั้นตอนที่ 2 การตีความเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน เป็นการพิจารณาเนื้อหาข้อความของเรื่องที่อ่านโดยใช้ความรู้และทักษะทางภาษา ซึ่งมีวิธีการที่สำคัญ ได้แก่ การตีความภาษาที่มีความหมายโดยตรงและภาษาที่มีความหมายโดยนัย ประกอบด้วย

2.1 หาคำสำคัญและเข้าใจความหมายให้ใกล้เคียงกับผู้เขียนกล่าว คือ ผู้อ่านหาคำสำคัญในเรื่องที่อ่านและพิจารณาว่าผู้เขียนใช้อย่างไร โดยใช้วิธีการ 2 วิธี ได้แก่ หาคำสำคัญ ซึ่งเป็นคำที่ อาจก่อให้เกิดความหมายคลุมเครือและพิจารณาความหมายของคำเหล่านั้นตามที่ใช้ด้วยความถูกต้อง การค้นหาคำสำคัญเป็นการเริ่มต้นของการตีความ ดังนั้น ผู้อ่านจะต้องแปลความหมายของผู้เขียน ซึ่งผู้อ่านจะค้นพบความหมายของคำเหล่านั้นด้วยความอดทนและฝึกปฏิบัติ

2.2 หาประโยคสำคัญในเรื่องที่อ่านและระบุประโยคที่มีการโต้แย้ง ผู้อ่านหาประโยคสำคัญ ซึ่งเป็นประโยคที่ กล่าวถึง สิ่งที่กำลังโต้แย้ง ผู้อ่านจะต้องรู้ว่าประโยคนั้นหมายความว่าอย่างไร โดยรู้ความหมายของคำสำคัญที่อยู่ในประโยคและตีความคำทั้งหมดที่ใช้ในประโยคนั้นเพื่อช่วยในการตีความและช่วยให้เกิดความเข้าใจ ผู้อ่านควรอ่านประโยคนั้นอย่างช้าด้วยความตั้งใจ ผู้เขียนบางคนอาจจะช่วยผู้อ่านโดยแนะ ชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่กำลังโต้แย้งด้วยการบอกตำแหน่งเป็นระยะเพื่อนำไปสู่ประโยคสำคัญ ถ้าหากผู้อ่านสามารถมองเห็นความแตกต่างของข้อความที่อ่านก็จะเข้าใจและค้นพบประโยคสำคัญ มีตัวแนะหนึ่งที่ช่วยให้ค้นพบประโยคสำคัญ คือ คำที่ประกอบในประโยคสำคัญซึ่งสามารถนำผู้อ่านไปสู่ประโยคที่ควรได้รับความสนใจ การโต้แย้งมักจะเริ่ม ณ จุดใดจุดหนึ่ง

เป็นช่วงของความคิด ซึ่งอาจจะเริ่มด้วยการสรุปและให้เหตุผล อาจจะเริ่มด้วยหลักฐานและเหตุผล แล้วนำผู้อ่านไปสู่การสรุปต่อไป

2.3 หาย่อหน้าที่มีการโต้แย้งจากคำเชื่อมของประโยค จากประโยคที่มีการโต้แย้ง ผู้อ่านค้นหาย่อหน้าที่มีประโยคสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการแย้งของผู้เขียน โดยค้นหาจากคำที่เป็นคำเชื่อมของประโยคที่ปรากฏในเรื่องที่อ่าน ค้นหาจากประโยคที่มีการโต้แย้ง การโต้แย้งเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิด ประโยคที่มีการโต้แย้งจะให้เหตุผลซึ่งกันและกันและ อาจมีเพียงหนึ่งประโยค มากกว่าหนึ่งประโยคก็ได้ ผู้อ่านสามารถหาได้จากย่อหน้าที่มีการโต้แย้ง แต่ถ้าไม่มีการระบุประโยคโต้แย้ง ผู้อ่านจะต้องพยายามเขียนประโยคที่มีการโต้แย้งขึ้นมา โดยนำประโยคที่ได้จากข้อความมาเรียงลำดับเพื่อแสดงการโต้แย้ง

2.4 ระบุปัญหาที่ผู้เขียนได้แก้ไข ไม่สามารถแก้ไข ผู้อ่านจะต้องค้นพบว่าเรื่องที่อ่านนั้นนำเสนอปัญหาอะไรที่ผู้เขียนต้องการแก้ไขและผู้อ่านควรถามตนเองว่าปัญหาอะไรที่ผู้เขียนพยายามแก้ไขและประสบความสำเร็จในการแก้ไข ไม่ ผู้อ่านค้นพบบทสรุปของผู้เขียน โดยตัดสินได้ว่าอะไรเป็นปัญหาที่ผู้เขียนต้องการแก้ไข อะไรเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขและสิ่งใดที่ผู้เขียนทราบว่าแก้ไขไม่ได้ ผู้อ่านจะแน่ใจอย่างมีเหตุผลว่าตนเองเข้าใจเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 3 วิจารณ์เนื้อหาของเรื่องที่อ่าน ขั้นตอนนี้จะดำเนินหลังจากที่ผู้อ่านได้อ่านเรื่องแล้ว เมื่อผู้อ่าน พบว่าเนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่านสามารถแบ่งออกเป็นส่วนและมองเห็นองค์ประกอบในเรื่องของ ความคิด ความรู้ ความสำคัญ ประโยคที่มีการโต้แย้ง และการโต้แย้ง อาจกล่าวได้ว่า เข้าใจสิ่งที่อ่านใกล้เคียงกับผู้เขียน การที่ผู้วิจารณ์เนื้อหาของเรื่องที่อ่านได้เปรียบเสมือนเป็นเพื่อนคู่สนทนากับผู้เขียน และผู้อ่านสามารถโต้ตอบการสนทนากับผู้เขียน ซึ่งขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

3.1 ไม่ควรเริ่มวิจารณ์จนกว่าเค้าโครงของตนเอง และการตีความเรื่องที่อ่านจะเสร็จเรียบร้อย ผู้อ่านไม่ควรพูดว่า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แสดงความคิดเห็นจนกระทั่งตนเองอ่านเรื่องอย่างละเอียดจนสามารถพูดได้ว่า เข้าใจเรื่องที่อ่านแล้วผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แสดงความคิดเห็นจากความเข้าใจและมีเหตุผลด้วยคำพูดของตนเอง

3.2 ไม่ควรแสดงความคิดเห็นอย่างรุนแรง คึกคะนอง ผู้อ่านแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างมีเหตุผล ไม่ควรใช้ความรุนแรง ต้องการเป็นผู้ชนะในการโต้แย้ง ผู้อ่านควรมีการเตรียมตัวก่อนที่จะแสดงความคิดเห็นที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยและควรมีข้อมูลที่เพียงพอก่อนจะตัดสินใจด้วยตนเองตามความเป็นจริง โดยแสดงออกด้วยความจริงใจ ไม่ใช้อารมณ์มากกว่าความรู้และไม่ทำตัวให้เป็นปัญหา ชวนทะเลาะ

3.3 ระบุความแตกต่างระหว่างความรู้และความคิดเห็นส่วนตัวโดยบอกเหตุผลของ การตัดสินของตนเอง การเคารพในความรู้และความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคล โดยให้เหตุผลในเรื่องที่วิเคราะห์ ผู้อ่านไม่ควรแสดงความไม่เห็นด้วยโดยไม่มีเหตุผลประกอบ เนื่องจากมีความรู้ไม่เพียงพอ ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านควรจะวิเคราะห์เรื่องที่อ่านอย่างรอบคอบ แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น แล้วจึงวิเคราะห์ว่าตนเองเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยและให้เหตุผล ในการวิเคราะห์นั้น รวมทั้งแสดงความรารถนำที่จะให้เกิดการแก้ไขในทางที่ดีขึ้น

3.4 ระบุสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้ กล่าวถึง ผู้อ่านจะกล่าวว่า ผู้เขียนไม่ได้ระบุเมื่อผู้เขียนไม่ได้ กล่าวถึง ข้อมูลบางอย่างที่มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กับปัญหาที่ผู้เขียนพยายามจะแก้ไข ผู้อ่านจะต้องระบุข้อมูลที่ทำให้ทุกคนเห็นว่าผู้เขียนไม่ได้ กล่าวถึง และแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลนั้นสัมพันธ์กับปัญหาอย่างไร และเขียนข้อสรุปที่แตกต่างไปจากสิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนไว้

3.5 ระบุสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวผิดพลาด ผู้อ่านจะกล่าวว่าผู้เขียนเข้าใจผิด สิ่งที่ผู้เขียนพูดถึง ไม่ถูกต้อง เมื่อสิ่งที่ผู้เขียนนำมาใช้ในการวินิจฉัยเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับความเป็นจริง ข้อมูลนั้นไม่ถูกต้อง เชื่อถือได้น้อย ผู้เขียนกำลังอ้างถึงสิ่งที่ผู้เขียนไม่มีความรู้ ซึ่งผู้อ่านสามารถแสดงการโต้แย้งเกี่ยวกับข้อบกพร่องโดยจะต้องชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า สิ่งที่ผู้เขียนกล่าวมานั้นไม่ถูกต้อง

3.6 ระบุสิ่งที่ผู้เขียนไม่มีหลักการ เหตุผล ผู้อ่านจะกล่าวว่า ผู้เขียนไม่มีหลักการ เหตุผล มีความผิดพลาดในการให้เหตุผล เมื่อสิ่งที่ผู้เขียนสรุปนั้นไม่ได้มาจากเหตุผลและไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เขียนพยายามจะ กล่าวถึง หากผู้เขียนมีข้อบกพร่องในเรืองนี้จะทำให้เรื่องที่เขียนไม่ตรงประเด็นและไม่น่าเชื่อถือ ผู้อ่านจะวิจารณ์ความผิดพลาดของผู้เขียนในข้อบกพร่องนี้ได้จะต้องแสดงการโต้แย้งกับผู้เขียนให้ตรงประเด็น ถูกต้อง

3.7 ระบุสิ่งที่ผู้เขียนวิเคราะห์ เรืองราวที่ไม่สมบูรณ์ ผู้อ่านจะกล่าวว่าผู้เขียนเขียนงาน ไม่สมบูรณ์ เมื่อผู้เขียนไม่ได้แก้ปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มแรก ผู้เขียนใช้สื่อ วัสดุ ไม่เหมาะสม ผู้เขียนไม่ได้นำสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหามาใช้เป็นข้อบกพร่องเรื่องความสมบูรณ์ของเนื้อหาและเค้าโครงของเรื่อง ซึ่งไม่เพียงพอที่จะกล่าวว่าเรื่องที่อ่านไม่สมบูรณ์เพราะมนุษย์ทุกคนมีความจำกัดและผลงานของเขาก็มีความจำกัดด้วย ไม่มีประโยชน์ที่จะวิเคราะห์แบบนั้นจนกว่าผู้อ่านจะสามารถระบุความไม่สมบูรณ์ได้อย่างชัดเจน โดยอาศัยความรู้ที่มีอยู่ การอ่านเรื่องที่สัมพันธ์กับประเด็นดังกล่าว

จากการศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนของการอ่านวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนของการอ่านวิเคราะห์ มีดังนี้ 1) อ่านเนื้อหาโดยละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมของเรื่องที่อ่าน 2) ตีความเนื้อหาของเรื่องที่อ่านเพื่อพิจารณาเนื้อหา ข้อความของเรื่องที่อ่านทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย 3) วิจารณ์เนื้อหาของเรื่องที่อ่านเพื่อแสดง ความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อเรื่องที่อ่านตามหลักวิชาการและมีมารยาทในวิจารณ์ ทั้งนี้ในแต่ละขั้นตอนผู้อ่านจะฝึกการตั้งคำถามกับเรื่องที่อ่านให้มากที่สุด

2.2.3.6 การวัดและประเมินผลความสามารถการอ่านวิเคราะห์

การประเมินการอ่านวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้สอนทราบถึงพัฒนาการและคุณภาพของนักเรียน เพราะกระบวนการนี้จะช่วยให้ผู้สอนได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน รวมทั้งได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ใน การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพอีกด้วย ดังนั้น ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียน ครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการประเมินนักเรียน ซึ่งจากการค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินการอ่านวิเคราะห์ Adler and Van Doren (1972) อธิบายถึงการประเมินการอ่านวิเคราะห์ไว้ 3 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 1 เป็นการพิจารณาลักษณะเนื้อหา ซึ่งเป็นความสามารถในการพิจารณาประเภทและเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน ใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องและแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ ระดับที่ 2 เป็นการตีความเนื้อหา ซึ่งเป็นความสามารถใน

การพิจารณารายละเอียด เนื้อหาของเรื่องที่อ่าน โดยการวิเคราะห์คำสำคัญ ประโยคสำคัญ ย่อหน้าที่มีการโต้แย้ง และระบุจุดประสงค์ แนวคิดของผู้เขียน และระดับที่ 3 เป็นวิจารณ์เนื้อหา ซึ่งเป็นความสามารถในการพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่าน โดยแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล จากแนวคิดนี้ ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยรวม รวมถึงความเกี่ยวพันเชื่อมโยงของเนื้อเรื่องและแนวคิดของผู้เขียนให้ได้ก่อนจากนั้นจึงดำเนินการพิจารณารายละเอียดโดยวิเคราะห์ตั้งแต่คำและประโยคที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นถึงคุณค่าที่ได้จากเรื่องที่อ่าน ดังนั้น การประเมินการอ่านวิเคราะห์จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นว่าผู้อ่านทำได้ดีมากน้อยเพียงใด

สำหรับในแง่มุมของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554) กล่าวถึง การประเมินการอ่านวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการประเมินศักยภาพนักเรียนในการอ่านจากหนังสือ เอกสารและสื่อเพื่อหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์เพื่อความสุนทรีย์และประยุกต์ใช้แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาที่อ่านนำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่อง ดังนั้น การที่จะทราบได้ว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านวิเคราะห์อยู่ในระดับใดจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเรื่องการแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่อง ว่าเมื่อนักเรียนอ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างไรบ้าง สามารถให้เหตุผล อธิบายถึงความเชื่อมโยงสัมพันธ์ ข้อขัดแย้งในเนื้อเรื่องว่า เป็นอย่างไรบ้าง นักเรียนสามารถสังเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่านออกมาได้เป็นอย่างไรบ้าง รวมไปถึงการนำเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านไปสู่สร้างสรรค์ แก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด

จากการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินการอ่านวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินการอ่านวิเคราะห์เป็นการประเมินขั้นสูง สามารถทำได้หลายวิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการวัด ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงการอ่านวิเคราะห์ ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถในเรื่องดังกล่าว

1) ความสามารถในการพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์และแนวคิดของเรื่องโดยรวม

2) ความสามารถในการตีความเนื้อหา โดยพิจารณารายละเอียดด้วยการวิเคราะห์คำสำคัญ ประโยคสำคัญ รวมถึงย่อหน้าที่มีการโต้แย้ง

3) ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญเพื่อแยกแยะส่วนประกอบชี้ให้เห็นถึงสาเหตุ ต้นกำเนิด ผลลัพธ์ ประเด็นสำคัญ สาระสำคัญของเรื่อง รวมถึงการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านความสัมพันธ์และหลักการ

4) ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ

5) ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาว่า แก่น แนวคิด ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน คือ อะไร วัตถุประสงค์ เจตนา ทัศนคติของผู้เขียนเป็นอย่างไร

6) ความสามารถในวิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านโดยแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าการอย่างมีสมรรถนะการอ่านวิเคราะห์จำเป็นต้องควบคู่ไปกับ และการมีสมรรถนะการอ่านเพื่อการประเมินค่า เพราะการอ่านแบบประเมิน

ค่านั้นเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกัน โดยการอ่านวิเคราะห์มุ่งเน้นการพิจารณาโครงสร้าง แนวคิด และความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างละเอียด ขณะที่การอ่านเพื่อการประเมินค่า ต่อยอดจากกระบวนการดังกล่าวเพื่อตรวจสอบคุณค่า ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูล การเชื่อมโยงทั้งสองแนวคิดช่วยเสริมสร้างการคิด ทำให้ผู้อ่านสามารถแยกแยะข้อดีข้อเสียของแนวคิดและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมากขึ้น

2.2.4 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ซึ่งต้องกระทำควบคู่กับการคิดแบบมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินหลักฐาน และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ลดอคติ และป้องกันการถูกชักจูงจากข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ โดยอาศัยกระบวนการคิดเชิงตรรกะและหลักฐานเชิงประจักษ์ องค์ประกอบหลักของการคิดแบบมีวิจารณญาณ ได้แก่ การวิเคราะห์ (Analysis) ซึ่งช่วยให้สามารถแยกแยะองค์ประกอบของข้อมูล ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ การตีความ (Interpretation) คือการเข้าใจข้อมูลอย่างถูกต้องและสามารถอธิบายแนวคิดได้การประเมิน (Evaluation) เป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและข้อโต้แย้ง การอนุมาน (Inference) เป็นการสรุปผลจากหลักฐานที่มี การอธิบาย (Explanation) คือ ความสามารถในการนำเสนอข้อสรุปอย่างชัดเจน และการควบคุมตนเอง (Self-Regulation) เป็นการตรวจสอบกระบวนการคิดของตนเองเพื่อพัฒนาความแม่นยำของการตัดสินใจ ซึ่งทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณจะช่วยเพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจ ลดอคติ เสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา และพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยวิธีฝึกฝนการคิดเชิงวิจารณญาณ ได้แก่ การตั้งคำถามเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล วิเคราะห์และเปรียบเทียบแนวคิดจากหลายแหล่ง ฝึกอภิปราย ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และฝึกคิดย้อนกลับ (Brookfield, 2012) ตัวอย่างการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย การอ่านข่าวสารโดยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มา การตัดสินใจลงทุนโดยอาศัยข้อมูลที่ถูกต้องแทนการเชื่อข่าวลือ และการโต้แย้งประเด็นทางสังคมอย่างมีเหตุผล ทักษะนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในโลกยุคดิจิทัลที่ข้อมูลจำนวนมากไหลเวียนอย่างรวดเร็วและอาจมีการบิดเบือน (Stanovich and West, 2020)

ดังนั้น การอ่านแบบมีวิจารณญาณจึงต้องใช้ความคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในเนื้อหา เพื่อให้สามารถตัดสินใจและเลือกข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมที่สุด โดยการอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้ผู้อ่านสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น ความเชื่อส่วนบุคคล ตลอดจนเข้าใจมุมมอง และประเมินแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพในชีวิตประจำวันและประเมินแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพในชีวิตประจำวัน โดยผู้วิจัยได้เรียบเรียงข้อมูลไว้

2.2.4.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านที่ต้องใช้ความระมัดระวัง คล่องแคล่ว และไตร่ตรอง เป็นวิธีการในการค้นพบข้อมูล โดยมุ่งเน้นที่การทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน เนื่องจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องอาศัยทักษะการตีความและการประเมิน ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์และแยกแยะข้อมูลสำคัญออกจากเนื้อหาที่อ่านได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถจำแนกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ตลอดจนตัดสินจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียนได้ และ

ยังต้องใช้การอ้างอิงนอกเหนือจากสิ่งที่อ่านเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมและสรุปความได้อย่างสมเหตุสมผล (Pirozzi, Starks-Martin, and Dziewisz, 2010) โดยการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านขั้นสูงที่ส่งผลให้เกิดทักษะการวิเคราะห์และการตัดสิน โดยผู้อ่านจะดำเนินการตีความ วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินสิ่งที่อ่าน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเชื่อมโยงกับกระบวนการคิดที่มีต่อประเด็น ปัญหา เนื่องจากกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะเกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการประเมินข้อมูลที่ได้มา การอ่านประกอบด้วย ทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งต้องใช้กลวิธีหลายประการ ประกอบด้วย การจับใจความ การแปลความ ตีความ และการขยายความมาแก้ปัญหาด้วยตนเอง การใช้สติปัญญาในการอ่านจึงเป็นกลวิธีที่สำคัญและควรได้รับการฝึกฝนสม่ำเสมอเพื่อให้สามารถเข้าใจและอ่านได้ดีขึ้น (เสาวลักษณ์ รัตนวิชช์, 2550) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จึงเรียบเรียงข้อมูลไว้ ดังนี้

ลินจง จันทรวราทิตย์ (2542) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านมีทักษะในการประเมินข้อมูล เนื้อหาด้วยการพิจารณาความน่าเชื่อถือ ความสมเหตุสมผล และการระมัดระวังในแหล่งข้อมูล การพิจารณาอย่างรอบคอบถึงความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อมูล การอ่านในลักษณะนี้ช่วยให้ผู้อ่านสามารถแยกแยะข้อมูลที่ถูกต้องจากข้อมูลที่อาจมีการบิดเบือน มีอคติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างการตัดสินใจที่มีเหตุผลและเชื่อถือได้

สุพรรณี วราทร (2545) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านขั้นสูงที่มุ่งเน้นการพิจารณาข้อมูล ข้อความอย่างรอบคอบ โดยมีการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ การอ่านในลักษณะนี้ไม่ได้มองแค่เนื้อหาที่อ่านเพียงอย่างเดียว แต่ยังพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลและมุมมอง ที่อาจมีผลต่อความเข้าใจในข้อมูล การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้ผู้อ่านสามารถแยกแยะข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบด้านและมีความแม่นยำในโลกที่ข้อมูลหลากหลายและอาจมีการบิดเบือนเกิดขึ้น

สมบัติ จำปาเงิน (2548) กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านที่ผู้อ่านสามารถพิจารณาและวิเคราะห์ข้อมูลที่อ่านอย่างมีเหตุผล โดยการใช้ทักษะในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล วิเคราะห์และแยกแยะความถูกต้องของข้อมูล และตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกข้อมูลที่เหมาะสมในการใช้งาน สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมเมื่อเผชิญกับข้อมูลที่มีความหลากหลายและอาจมีความบิดเบือน ซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันที่ข้อมูลมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น

อมอร เนียมน้อย (2551) กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านที่ผู้อ่านใช้ทักษะในการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาแหล่งที่มาของข้อมูล, ความน่าเชื่อถือ และการใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจ การอ่านในลักษณะนี้ช่วยให้ผู้อ่านสามารถแยกแยะข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่อาจมีการบิดเบือน ผิดพลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาจากหลายมุมมองและสามารถพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำข้อมูลนั้นไปใช้ได้อย่างรอบคอบและเหมาะสม

นับลือ พฤกธวัน (2557) กล่าวถึง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการอ่านขั้นสูงรวมถึงการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลที่ได้รับมาอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะในการแยกแยะข้อมูลที่สำคัญและเชื่อถือได้จากข้อมูลที่อาจมีความบิดเบือน ไม่ถูกต้อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นเกี่ยวข้องกับการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การแยกแยะข้อโต้แย้ง ข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ และการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจที่มีเหตุผลและยุติธรรม โดยสามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุรีรัตน์ อักษรกาญจน์ (2559) อธิบายว่า การอ่านขั้นสูงเป็นการใช้ทักษะในการวิเคราะห์ ประเมินค่า และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาครบถ้วน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อมูลสำคัญและเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่ง เพื่อการตัดสินใจที่มีเหตุผล การอ่านแบบนี้ยังเน้นการใช้ทักษะคิดเพื่อประเมินและตีความข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ

ดังนั้น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านต้องใช้ความระมัดระวัง ไตร่ตรอง และความคล่องแคล่วทางความคิด โดยเน้นการตีความ การประเมิน และการวิเคราะห์เนื้อหาอย่างรอบด้าน เพื่อแยกแยะข้อมูลสำคัญจากเนื้อหาทั่วไป ตลอดจนสามารถจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และพิจารณาความสมเหตุสมผลของเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การใช้เหตุผล และการอ้างอิงข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทั้งยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาจากหลากหลายมุมมอง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาหรือใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม การอ่านในลักษณะนี้จึงเป็นทักษะที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในยุคที่ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2.2.4.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีความสำคัญทั้งในแง่มุมของการศึกษาเล่าเรียนและการทำงาน Kadir, Subki, Jamal, and Ismail (2014) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่ครูควรต้องสอนนักเรียนเพราะทักษะนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถเอาตัวรอดในสังคมได้เมื่อพวกเขาเรียนจบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพวกเขาต้องเข้าไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จากแนวคิดนี้จะเห็นได้ว่า ถ้าครูสามรถสอน พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้แก่นักเรียนได้จะเป็นผลดีต่อการพัฒนาตนเองของนักเรียนทำให้สามารถพัฒนาไปเป็นทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น สำหรับความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในแง่มุมของการทำงานนั้น สุนันท์ อัญชลีนุกูล และคณะ (2553) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ที่คิดอย่างมีวิจารณญาณได้จะสามารถคัดกรองข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถแก้ไขปัญหาตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นทักษะของบุคคลที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในองค์กร อีกทั้งยังเป็นองค์ประกอบของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอีกด้วย จึงข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงไม่ใช่มีความสำคัญเพียงแต่สำหรับนักเรียนอย่างเดียวแต่มีความสำคัญสำหรับคนทำงานด้วย หากนักเรียนได้รับการพัฒนาเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตั้งแต่ในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่จะติดตัวนักเรียนไปในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น เมื่อสำเร็จ

การศึกษาอกมาทำงานก็สามารถใช้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในกรทำงานได้ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดอย่างมีวิจารณญาณอีกด้วย จึงทำให้เห็นว่า การอ่านอย่าง มีวิจารณญาณมีความสำคัญทั้งในแง่มุมของการศึกษาเล่าเรียนและการทำงาน ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

กล่าวได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเข้าใจและประเมินข้อมูลที่ได้รับ ตีความ วิเคราะห์ และแยกแยะข้อมูลเพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการพิจารณาข้อเท็จจริงและความคิดเห็น การประเมินคุณภาพข้อมูล รวมถึงการใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นทั้งในด้านการศึกษาและการทำงาน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถรับข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล และนำไปใช้ในการตัดสินใจที่มีหลักการ รวมถึงการพัฒนาความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหาด้วยวิธีที่มีเหตุผล ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์คำที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.4.3 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจ วิเคราะห์ และประเมินข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ โดยไม่ได้อ่านเพียงเพื่อรับรู้เนื้อหา แต่ยังรวมถึงการตั้งคำถาม ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล วิเคราะห์ตรรกะของข้อโต้แย้ง ตีความความหมาย และเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่มีเหตุผลโดยกระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจประเด็นหลัก การประเมินว่ามีอคติ การบิดเบือนข้อมูล ไม่ และการสรุปข้อมูลอย่างมีหลักฐานสนับสนุน (Ennis, 2018) นอกจากนี้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น ป้องกันการถูกชี้นำโดยข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในบริบทได้อย่างเหมาะสม (Cottrell, 2021) ทักษะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาวิจัย การตัดสินใจเชิงธุรกิจ และการบริโภคข้อมูลในชีวิตประจำวัน หากได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Lau, 2020)

จากการศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีความสำคัญทั้งในแง่มุมของการศึกษาเล่าเรียนและการทำงาน Kadir, Subki, Jamal, and Ismail (2014) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่ครูควรต้องสอนนักเรียนเพราะทักษะนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถเอาตัวรอดในสังคมได้เมื่อพวกเขาเรียนจบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพวกเขาต้องเข้าไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จากแนวคิดนี้จะเห็นได้ว่า ถ้าครูสามรถสอน พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้แก่นักเรียนได้จะเป็นผลดีต่อการพัฒนาตนเองของนักเรียนทำให้สามารถพัฒนาไปเป็นทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น สำหรับความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในแง่มุมของการทำงานนั้น สุนันท์ อัญชลีนุกูล และคณะ (2553) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ที่คิดอย่างมีวิจารณญาณได้จะสามารถคัดกรองข้อมูลและนำข้อมูล ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถแก้ไขปัญหาตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นทักษะของบุคคลที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการ

ปฏิบัติงานในองค์กร อีกทั้งยังเป็นองค์ประกอบของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอีกด้วย จึงข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงไม่ใช่มีความสำคัญเพียงแต่สำหรับนักเรียนอย่างเดียวแต่มีความสำคัญสำหรับคนทำงานด้วย หากนักเรียนได้รับการพัฒนาเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตั้งแต่ในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่จะติดตัวนักเรียนไปในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษาอกมาทำงานก็สามารถใช้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในกรทำงานได้ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดอย่างมีวิจารณญาณอีกด้วย จึงทำให้เห็นว่า การอ่านอย่าง มีวิจารณญาณมีความสำคัญทั้งในแง่มุมของการศึกษาเล่าเรียนและการทำงาน ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

กล่าวได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเข้าใจและประเมินข้อมูลที่ได้รับ ตีความ วิเคราะห์ และแยกแยะข้อมูลเพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการพิจารณาข้อเท็จจริงและความคิดเห็น การประเมินคุณภาพข้อมูล รวมถึงการใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นทั้งในด้านการศึกษาและการทำงาน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถรับข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล และนำไปใช้ในการตัดสินใจที่มีหลักการ รวมถึงการพัฒนาความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหาด้วยวิธีที่มีเหตุผล ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์คำที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.4.4 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้มีประสิทธิภาพ ควรสอนไปตามลำดับขั้นตอนของการอ่าน ซึ่งลำดับขั้นตอนของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น Wallace (2003) ได้เสนอขั้นตอนการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ก่อนการอ่าน (Pre-reading) ก่อนอ่านบทอ่านควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน ประกอบด้วย เรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งใด เรื่องนี้สามารถเขียนด้วยวิธีใดได้บ้าง เหตุใดจึงมีการเขียนเรื่องนี้ขึ้นมา

2) ระหว่างการอ่าน (While-reading) ระหว่างที่อ่านควรถามตัวเองขณะอ่าน คือ สิ่งที่อ่านอยู่นี้มีวิธีการสื่อสารประกอบด้วย ไรเพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน ทั้งนี้เพราะการหาคำตอบ ลักษณะประกอบด้วย นี้จะช่วยให้ผู้อ่านพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน และในขณะที่กำลังอ่านผู้อ่านควรพยายามคาดเดาว่า สิ่งที่จะตามมา คือ อะไร คิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการเขียนทั้งหมด รวมทั้งใช้วิธีการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3) หลังการอ่าน (Post-reading) เมื่ออ่านจบแล้วควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายของสิ่งที่อ่านจบไปนั้น คือ ใคร ใครควรอ่านเรื่องนี้ ผู้เขียนสามารถเขียนด้วยวิธีอื่นได้อีก ไม่

จากกระบวนการดังกล่าวข้างต้น ผู้อ่านจะต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดีทั้งก่อนการอ่าน (Pre- reading) ระหว่างการอ่าน (While-reading) และหลังการอ่าน (Post-reading) โดยจะต้องทำความเข้าใจกับกิจกรรมที่จะดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอนให้กระจ่างแจ้ง ทั้งนี้การตั้งคำถามทั้ง 3 ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้อ่านคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านอย่างถี่ถ้วน ซึ่งนับได้ว่า เป็น

กลวิธีหนึ่งที่จะช่วยสอนให้ผู้อ่านมีวิจารณญาณในการอ่าน Gocsik (2004) ได้เสนอแนะขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ขยายภาพให้เห็นถึงรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมไว้ ดังนี้

1) กระบวนการก่อนการอ่าน (Previewing) ผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่า ผู้อ่านมีวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่ออะไร บริบทและวัตถุประสงค์ของเนื้อเรื่องเป็นอย่างไร รวมถึงบทนำและข้อสรุปจากเนื้อเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร

2) กระบวนการอ่านและทำหมายเหตุประกอบ (Reading and Annotating) ผู้อ่านจะต้องทบทวนอีกครั้งว่า มีวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่ออะไร จากนั้นจึงอ่านพร้อมขีดเส้นใต้จุดที่เป็นประเด็นสำคัญ ทำบันทึกไว้ด้านข้าง ขีดเส้นใต้ในประเด็นใหม่ ที่ผู้เขียน กล่าวถึง อาจทำเครื่องหมายวงกลมจุดที่เป็นประเด็นสำคัญ ทำเครื่องหมายดอกจันส่วนที่เป็นข้อมูลหลักฐานทางสถิติ พร้อมทั้งสรุปประเด็นเป็นวลี ประโยคสั้นในแต่ละประเด็น ทำเครื่องหมายคำถามจุดที่ยังไม่เข้าใจ อาจจะทำเครื่องหมายอัศเจรีย์ตรงประเด็นที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ที่น่าสนใจ เพื่อนำไปสู่การบันทึกสรุปการอ่านในครั้งนี้

นอกจากนี้ Sullivan (2004) ยังได้นำเสนอขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้ เริ่มจาก ศึกษาเรื่องที่อ่านอย่างคร่าวในประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง คำถามที่น่าสนใจ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ เป็นต้น จากนั้นจึงวิเคราะห์ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ประเมินความคิดเห็นของผู้เขียนที่แสดงในเรื่องราวว่าสมเหตุสมผล ไม่ หาข้อสนับสนุน ข้อโต้แย้ง โดยค้นหาข้อมูลที่ใช้อ้างอิง เป็นหลักฐานยืนยันความน่าเชื่อถือ การนำไปใช้ประโยชน์ รวมถึงสะท้อนความคิดว่า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พร้อมการโต้แย้งตามหลักฐานที่ค้นพบ

จากการศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเป็นธงสำหรับช่วยในการหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน 2) อ่านและพยายามทำความเข้าใจ จับใจความสำคัญเนื้อหาที่อ่าน พยายามคาดเดาว่าสิ่งที่จะตามมา คือ อะไรเพื่อหาคำตอบให้กับผู้อ่านเอง 3) สรุปความตีความจากเรื่องที่อ่านเพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างและภาพรวมของเรื่องที่อ่าน ประกอบด้วย ใคร สิ่งใด ทำอะไร เมื่อไร ที่ใด และลำดับเหตุการณ์ของเนื้อเรื่อง 4) ค้นหาประเด็นที่สนใจ ประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ จำแนกแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น พิจารณาเจตคติ จุดประสงค์รวมทั้งนัยยะแฝงของผู้เขียน ตลอดจนอ้างอิง ตัดสินประเมินค่าความน่าเชื่อถือของสิ่งที่อ่านด้วยเหตุผล และ 5) สังเคราะห์ความรู้ประโยชน์ แนวคิดเพื่อสรุปสิ่งที่ได้จากการอ่าน

2.2.4.5 การวัดและการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะทำให้ทราบว่า นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของจัดการเรียนการสอน ไม่ อย่างไร โดยการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น Watson and Glaser (2012) กล่าวว่า การประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ความสามารถในการสรุปอ้างอิง (Inferences) 2) ความสามารถใน การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumption) 3) ความสามารถในการนิรนัยและการตีความ (Deductive) และ 4) ความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments) ทั้งนี้การประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นการตั้งคำถามขั้นสูง โดยเกิดจากนักเรียน เป็นคนตั้งคำถามการวัดความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า โดยเป็น

การใช้ คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน ให้นักเรียนใช้เหตุผล เชื่อมโยงพร้อมกับหาหลักฐานสนับสนุนในการตอบคำถามได้อย่างสมเหตุสมผล

เอมอร เนียมน้อย (2551) กล่าวว่า การประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการประเมินว่าผู้อ่านมีการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มากน้อยเพียงใดนั้น ซึ่งผู้อ่านจะต้องแสดงถึงพฤติกรรม ดังนี้ 1) ความสามารถในการจำแนกประเภทของงานเขียน 2) ความสามารถแยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น 3) สามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน อุปมา 4) การตัดสินสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด 5) บอกจุดประสงค์ของผู้เขียนได้ 6) จับแนวคิดหลักได้ 7) จับน้ำเสียง ความรู้สึกของผู้เขียนได้ 8) บอกโครงเรื่อง สรุปเรื่องที่อ่านได้ 9) ประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

นอกจากนี้ วัชรา เล่าเรียนดี (2555) กล่าวถึง คำถามตามแนวคิด Bloom's taxonomy ที่นำมาใช้ในการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1) คำถามวัดความรู้ ความจำ (Knowledge) คือ คำถามวัดความรู้ ความจำข้อมูลที่เรียนไปแล้วเป็นคำถามประเภทที่มีคำตอบตายตัว เพราะเป็นการถามข้อเท็จจริงในเนื้อหา

2) คำถามวัดความเข้าใจ (Comprehension) คือ คำถามที่ใช้วัดความสามารถในการอธิบายความหมายเรื่องราว ด้วยความเข้าใจ โดยการพรรณนา ระบุ บอกความแตกต่าง ให้แปลความ ตีความหมาย และขยายความ

3) คำถามที่นำไปสู่การนำไปใช้ (Application) คือ คำถามที่นำสิ่งที่อ่านไปใช้ในสถานการณ์ ประกอบด้วย ให้สาธิต ให้ประยุกต์ ให้แสดง ให้ตรวจสอบ ให้ทดลอง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้

4) คำถามการวิเคราะห์ (Analysis) คือ คำถามที่ใช้วัดความสามารถในการแจกแจง แยกแยะให้นักเรียนจะใช้การคิดในส่วนย่อยและรายละเอียดของข้อมูล ประกอบด้วย อะไรคือ ความเหมือน แตกต่าง เปรียบเทียบ จัดกลุ่ม บอกความสัมพันธ์ที่บอกถึงจุดประสงค์ เจตนาของผู้เขียน

5) คำถามสังเคราะห์ (Synthesis) คือ คำถามวัดความสามารถในการเชื่อมโยงแนวคิดย่อยมาเรียบเรียงเป็นสิ่งใหม่โดยใช้ความรู้และทักษะเดิมที่มีอยู่ประกอบด้วย ให้เชื่อมโยง ให้ใช้แทน ให้คาดคะเน ทำนายผล เหตุการณ์

6) คำถามการประเมินผล (Evaluation) คือ คำถามการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ให้คุณค่าเรื่องที่อ่านโดยใช้เกณฑ์ที่ตั้งขึ้นเพื่อประเมินข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น โดยไม่มีคำตอบที่ถูก ผิด ประกอบด้วย ให้ประเมินตัดสิน วัด เลือก สรุปผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังกล่าวข้างต้นสามารถ สรุปได้ว่า การประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการประเมินขั้นสูง สามารถทำได้หลายวิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการวัด ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงการประเมินการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถในเรื่องดังกล่าว ได้แก่ 1) ความสามารถในการสรุปอ้างอิง 2) ความสามารถในการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น 3) ความสามารถในการนิรนัยและการตีความ 4) ความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง 5) ความสามารถในการจำแนกประเภทของงานเขียน 6) ความสามารถในการแยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น 7) ความสามารถในการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน อุปมา 8) ความสามารถในการตัดสินสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด

9) ความสามารถในการบอกจุดประสงค์ของผู้เขียน 10) ความสามารถในการจับแนวคิดหลัก 11) ความสามารถในการจับน้ำเสียง ความรู้สึกของผู้เขียน 12) ความสามารถในการบอกโครงเรื่อง สรุปเรื่องที่อ่าน และ 13) ความสามารถในการประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน

การที่ประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นจะต้องอาศัยคำถาม ดังนี้ 1) คำถามที่ใช้วัดความรู้ ความจำ (Knowledge) คือ คำถามวัดความรู้ ความจำข้อมูลที่เรียนไปแล้ว เป็นคำถามประเภทที่มีคำตอบตายตัว เพราะเป็นการถามข้อเท็จจริงในเนื้อหา 2) คำถามที่ใช้วัดความเข้าใจ (Comprehension) คือ คำถามที่ใช้วัดความสามารถในการอธิบายความหมายเรื่องราวด้วยความเข้าใจ โดยการพรรณนา ระบุ บอกความแตกต่าง ให้แปลความ ตีความหมาย และขยายความ 3) คำถามที่ใช้วัดการนำไปใช้ (Application) คือ คำถามที่นำสิ่งที่อ่านไปใช้ในสถานการณ์ ประกอบด้วย ให้สาธิต ให้ประยุกต์ ให้แสดง ให้ตรวจสอบ ให้ทดลอง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ 4) คำถามที่ใช้วัดการวิเคราะห์ (Analysis) คือ คำถามที่ใช้วัดความสามารถในการแจกแจง แยกแยะให้นักเรียนจะใช้การคิดในส่วนย่อยและรายละเอียดของข้อมูล ประกอบด้วย อะไร คือ ความเหมือน แตกต่าง เปรียบเทียบจัดกลุ่ม บอกความสัมพันธ์ที่บอกถึงจุดประสงค์ เจตนาของผู้เขียน 5) คำถามที่ใช้วัดสังเคราะห์ (Synthesis) คือ คำถามวัดความสามารถในการเชื่อมโยงแนวคิดย่อยมาเรียบเรียงเป็นสิ่งใหม่ โดยใช้ความรู้และทักษะเดิมที่มีอยู่ประกอบด้วย ให้เชื่อมโยง ให้ใช้แทน ให้คาดคะเน ทำนายผล เหตุการณ์ และ 6) คำถามที่ใช้วัดการประเมินผล (Evaluation) คือ คำถามการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ให้คุณค่าเรื่องที่อ่านโดยใช้เกณฑ์ที่ตั้งขึ้นเพื่อประเมินข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น โดยไม่มีคำตอบที่ถูก ผิด ประกอบด้วย ให้ประเมินตัดสิน วัด เลือก และสรุปผล

2.3 สมรรถนะการอ่านขั้นสูง

สมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของข้อมูลที่มีการเผยแพร่และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การอ่านขั้นสูงเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ ตีความความหมายแฝง และเชื่อมโยงความรู้เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง การอ่านขั้นสูงจึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างทักษะในการคิดและสังเคราะห์ข้อมูล การแยกแยะข้อเท็จจริงจากข่าวลวง และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Braten and Stromso, 2011; Kintsch, 2004) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านขั้นสูงยังมีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน (Vaughn, 2015) ดังนั้นการศึกษาประเด็นนี้จึงมีความจำเป็นเพื่อทำความเข้าใจบทบาทของการอ่านขั้นสูงในการเรียนรู้ การทำงาน และการดำเนินชีวิต ทั้งนี้การอ่านขั้นสูงยังเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และรับมือกับข้อมูลที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Ennis, 2011) ผู้วิจัยจึงได้ทำการทบทวนและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.1 ความหมายและความสำคัญของสมรรถนะ

สมรรถนะ (Competency) หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งผู้เรียนหรือบุคคลสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานหรือจัดการกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Spencer and Spencer, 1993; Boyatzis, 1982) สมรรถนะไม่ใช่แค่การมีความรู้หรือทักษะ

ในเชิงทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้นั้นให้เหมาะสมกับบริบทและความซับซ้อนของสถานการณ์จริง (Eraut, 1994) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความท้าทายที่เกิดขึ้นอยู่เสมอโดยในแง่ของการศึกษา สมรรถนะเป็นตัวชี้วัดศักยภาพและความพร้อมของผู้เรียนในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) เพราะผู้เรียนที่มีสมรรถนะสูง จะสามารถนำความรู้และทักษะอื่นไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (Candy, 1991; Merriam and Bierema, 2013) ทั้งนี้ สมรรถนะยังสะท้อนถึงการพัฒนาทักษะทางปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรมที่ครบถ้วน ซึ่งรวมถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะในบริบทของสมรรถนะการอ่านขั้นสูงนั้น หมายถึงความสามารถของผู้เรียนในการใช้ทักษะการอ่านที่ซับซ้อนและหลากหลาย (Bråten and Strømsø, 2011; Kintsch, 2004) ที่ครอบคลุมการถอดรหัสคำเพื่อเข้าใจเนื้อหาพื้นฐานรวมถึงการวิเคราะห์ ตีความ วิจารณ์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากข้อความเพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาที่อ่านเข้ากับความรู้เดิม ประสบการณ์ และบริบทเพื่อสร้างความหมายที่สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาหรือวางแผนการดำเนินงานในชีวิตจริงได้ (Wineburg, 1991; Ennis, 2011)

สมรรถนะการอ่านขั้นสูงจึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยผู้เรียนที่มีสมรรถนะนี้สามารถกรองข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและความถูกต้องได้ดี รู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นหรือข้อมูลที่บิดเบือนได้อย่างแม่นยำ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการตัดสินใจที่เหมาะสมและมีเหตุผลในชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม และนอกจากความสำคัญในการเรียนรู้ สมรรถนะการอ่านขั้นสูงยังส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Vygotsky, 1978; Wenger, 1998) เพราะการอ่านอย่างลึกซึ้งและมีวิจารณญาณช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจมุมมองและบริบทที่หลากหลาย ทำให้สามารถถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลได้อย่างถูกต้องชัดเจน รวมทั้งสร้างความเข้าใจร่วมกันในกลุ่มและชุมชนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ สมรรถนะการอ่านขั้นสูงยังเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) ที่ผู้เรียนต้องพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Candy, 1991; Merriam and Bierema, 2013) โดยการอ่านที่มีคุณภาพช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกสรรข้อมูลที่เหมาะสม วิเคราะห์ และประเมินความรู้ใหม่พร้อมกับปรับใช้ความรู้นั้นในบริบทได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ (Tough, 1979)

ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงจึงเป็นการส่งเสริมให้ความสามารถของผู้เรียนในการใช้ทักษะการอ่านข้อมูลที่หลากหลายในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย ทักษะวิเคราะห์เนื้อหา ตีความหมาย เชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ สังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง ประเมินและเลือกใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้อย่างมีวิจารณญาณและมีเหตุผล

2.3.2 องค์ประกอบของสมรรถะการอ่าน

องค์ประกอบของสมรรถนะการอ่านประกอบด้วยหลายปัจจัยที่ช่วยให้ผู้เรียน ผู้อ่านสามารถเข้าใจและตีความข้อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ Allan Luke (2000) ดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูล (Decoding) การสามารถอ่านและแปลงตัวอักษร สัญลักษณ์ ให้เป็นเสียง คำที่มีความหมาย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการอ่าน

2. การเข้าใจข้อความ (Comprehension) ความสามารถในการเข้าใจความหมายของข้อความ เนื้อหาที่อ่าน โดยต้องสามารถเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับสิ่งที่รู้แล้ว และทำความเข้าใจ

3. การตีความ (Interpretation) การสามารถตีความหมายของข้อความอย่างมีวิจารณญาณ โดยการพิจารณาความหมายที่ซ่อนอยู่ มองในหลายมุมมอง

4. การวิเคราะห์ (Analysis) การสามารถแยกแยะข้อมูล ในข้อความ เนื้อหาที่อ่าน เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างส่วน และหาความหมายที่ซับซ้อนจากการเชื่อมโยงข้อมูล

5. การประเมิน (Evaluation) ความสามารถในการประเมินข้อความ ข้อมูลที่ได้รับว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่ ประกอบด้วย การประเมินความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ความสมเหตุสมผลของข้อมูล

6. การสังเคราะห์ (Synthesis) ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง เพื่อสร้างความเข้าใจใหม่ ข้อสรุปที่สามารถนำไปใช้ได้ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา

7. การตอบสนอง (Response) การสามารถแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับข้อความที่อ่าน ประกอบด้วย การแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การเขียนสรุป

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะการอ่านประกอบด้วยกระบวนการที่เชื่อมโยงกันหลายด้าน ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลซึ่งเป็นพื้นฐานของการถอดรหัสและแปลงสัญลักษณ์เป็นความหมาย การเข้าใจข้อความที่ต้องอาศัยการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ การตีความเนื้อหาอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแยกแยะและหาความสัมพันธ์ การประเมินเนื้อหาอย่างมีเหตุผล การสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจใหม่ ตลอดจนการตอบสนองต่อเนื้อหาที่อ่านผ่านการแสดงความคิดเห็นหรือการนำเสนอข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้งและนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.3 การประเมินสมรรถนะ

การประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการตรวจสอบความสามารถในการอ่านและการตีความข้อมูลรวมถึงการวัดทักษะในการแยกแยะ วิเคราะห์ และประเมินข้อมูลที่อ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ โดยสามารถแบ่งองค์ประกอบของการประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้ David Pearson (2000s) ดังนี้

1. การประเมินความเข้าใจเนื้อหา (Comprehension Assessment) การประเมินความสามารถในการเข้าใจเนื้อหา ข้อความที่อ่าน ซึ่งรวมถึงการสามารถจับใจความสำคัญ สรุปเนื้อหา บ่งชี้ข้อเท็จจริงหลักได้

2. การวิเคราะห์เนื้อหา ข้อความ (Text Analysis) การประเมินความสามารถในการแยกแยะโครงสร้างของข้อความ การมองหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด การตีความในมุมมอง ประกอบด้วย การแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น การหาข้อได้เปรียบ ข้อเสียของข้อมูล

3. การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ (Evaluation of Validity and Reliability) การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล เนื้อหาที่อ่าน โดยการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและการระบุข้อบกพร่องในข้อความ

4. การสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) การประเมินความสามารถในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง จากหลายส่วนของข้อความ และนำมาสร้างเป็นข้อสรุปใหม่ที่มีความหมาย

5. การเชื่อมโยงข้อมูล (Connection to Existing Knowledge) การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้ ประสบการณ์ที่มีอยู่ การมองหาความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ใหม่และความรู้เดิม

6. การใช้วิจารณญาณ (Critical Thinking) การประเมินความสามารถในการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน ประกอบด้วย การแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริง การวิเคราะห์ข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องกับข้อความ

สรุปได้ว่า การประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นกระบวนการสำคัญเพื่อมุ่งตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนในการเข้าใจในการอ่านว่าสามารถตีความข้อมูลจากข้อความที่อ่าน รวมถึงการใช้ทักษะคิดวิเคราะห์ วิจารณญาณ และสังเคราะห์สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์ประกอบของการประเมินประกอบด้วย การประเมินความเข้าใจเนื้อหา ซึ่งมุ่งวัดความสามารถในการจับใจความ สรุปสาระสำคัญ และบ่งชี้ข้อเท็จจริงหลักจากข้อความ การวิเคราะห์เนื้อหาและโครงสร้างข้อความ ซึ่งรวมถึงการแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น และการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาความแม่นยำและข้อบกพร่องของข้อมูลที่อ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ การสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งหรือหลายส่วนของข้อความเพื่อสร้างข้อสรุปใหม่ที่มีความหมาย การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านเข้ากับความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เพื่อสร้างความเข้า และการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงเหตุผล ความสามารถในการแยกแยะข้อโต้แย้ง และการตัดสินใจอย่างเหมาะสมในบริบทการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ดังภาพที่ 1

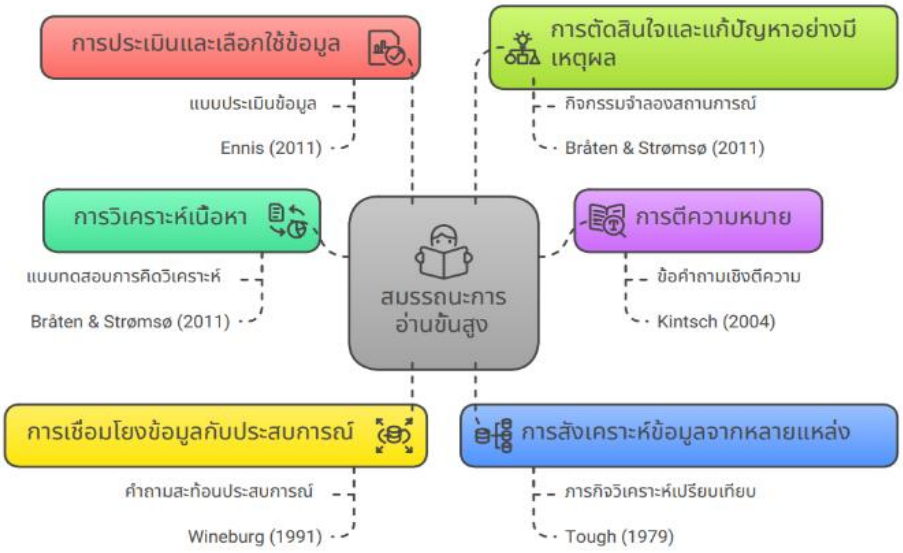

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของสมรรถนะการอ่าน

2.4 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นในการปรับปรุงและออกแบบวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ โดยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนควรพิจารณาจากลักษณะของผู้เรียน เนื้อหาวิชา และเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย การใช้การสอนแบบกิจกรรม (Activity-Based Learning) ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อกระตุ้นความสนใจและเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหา นอกจากนี้ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนยังต้องคำนึงถึงการประเมินผลที่สามารถสะท้อนถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แท้จริง โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ประกอบด้วย การทดสอบ การสำรวจความคิดเห็น การประเมินผลแบบพหุด้านเพื่อให้การพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน โดยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสามารถนำ ปรัชญาการศึกษาเป็นแนวคิดและกรอบความคิดที่ช่วยกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ และวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยปรัชญาการศึกษาเป็นแนวคิดและกรอบความคิดที่ช่วยกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ และวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีบทบาทสำคัญในการชี้นำทิศทางและรูปแบบของการจัดการศึกษาในทุกระดับ ปรัชญาการศึกษาสะท้อนค่านิยมและอุดมการณ์ของสังคม รวมถึงแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วน ดังนั้น การทำความเข้าใจปรัชญาการศึกษาในหลากหลายแนวทางจึงถือเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการออกแบบและพัฒนาระบบการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการและบริบทของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (Black and Wiliam, 1998)

2.4.1 ความหมายรูปแบบการเรียนการสอน

การออกแบบการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการวางแผนอย่างเป็นระบบผ่านขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์นักเรียนและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน การจัดระเบียบเนื้อหา กิจกรรม และสื่อที่เหมาะสม รวมทั้งการเลือกวิธีการสอนที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนในแต่ละบริบท โดยต้องคำนึงถึงลักษณะของนักเรียนที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย ความสนใจ ความสามารถ และประสบการณ์ที่มีอยู่ เพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน คำนึงถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ โดยการใช้สถานการณ์ สิ่งเร้าที่สามารถดึงดูดความสนใจและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและประสบการณ์จริงก็เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ การเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์จากบริบท ช่วยให้นักเรียนเห็นภาพรวมและเข้าใจเนื้อหา และนอกจากนี้การประเมินผลก็เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน เนื่องจากการประเมินผลจะช่วยให้สามารถตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนและปรับเปลี่ยนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ กระบวนการนี้จึงเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเนื้อหา การสอน และการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งในที่สุดจะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้และทักษะ ได้อย่างเต็มที่และนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง (Jonassen, 2000)

แนวคิดของ John Dewey กล่าวว่า การเรียนรู้ คือ การประสบกับประสบการณ์ที่ช่วยให้นักเรียนได้แก้ปัญหาและสะท้อนความคิดเห็นจากประสบการณ์ โดยการเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดจากประสบการณ์ตรงและการสะท้อนจากประสบการณ์ ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในทำนองเดียวกัน Benjamin Bloom (1956) ได้แบ่งการคิดออกเป็น 6 ระดับ ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์และการประเมินค่า โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดระดับสูงในการประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ Vygotsky (1978) เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการร่วมมือช่วยพัฒนาความสามารถทางปัญญาในการคิดวิจารณญาณ ขณะที่ Paulo Freire (1970) เชื่อว่า เป็นการปลดปล่อยและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างวิจารณญาณ" เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ในการเปลี่ยนแปลงสังคม ช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิจารณญาณและการประเมินค่า ซึ่งจำเป็นในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในชีวิตจริง

ดังนั้น การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวมานั้นจำเป็นและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการคิดวิจารณญาณและการประเมินข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการสะท้อนความคิดจากประสบการณ์จะช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ ในขณะเดียวกันการใช้การคิดในระดับสูง ประกอบด้วย การวิเคราะห์และการประเมินค่า ช่วยพัฒนาทักษะการคิดในการอ่านข้อมูล นักเรียนจะได้ฝึกฝนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานร่วมกันเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดและการอ่านที่มีคุณภาพ อีกทั้งการส่งเสริมการคิดวิจารณญาณจะช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ในการตัดสินใจและเข้าใจข้อมูลได้อย่างมีเหตุผลในชีวิตจริง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงที่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นเป็นหนึ่งในแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ในทิศทางบวกสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theories)

จากการศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน Joyce and Weil (1996) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบ แผนสามารถใช้เพื่อการสอนในห้องเรียน การสอนพิเศษเป็นกลุ่มย่อย เพื่อจัดสื่อการสอน ซึ่งรวมถึงภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และหลักสูตรรายวิชา แต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการสอนที่ช่วยให้เด็กบรรลุวัตถุประสงค์กัน Saylor and others (1981) มีความเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบของการเรียนการสอนที่มี การจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่งที่มีความแตกต่างกันเพื่อจุดหมาย จุดเน้นที่เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง

ในขณะที่ พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2543) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึงรายละเอียดของวิธีการจัดการเรียนการสอน วิธีดำเนินการสอนอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้รูปแบบการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบจะมีความสัมพันธ์กับแนวทฤษฎี ที่เป็นความเชื่อพื้นฐานของผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ความเชื่อดังกล่าวมีบทบาท ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กระบวนการเรียนการสอน บทบาทครู และบทบาทนักเรียนทำให้การจัดการเรียน

การสอนมีลักษณะที่แตกต่างกัน อาจเหมือกันในบางส่วนถ้ารูปแบบนั้นมาจากแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2545) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง แบบแผน ตัวแบบ ซึ่งเป็นลักษณะการจำลองภาพความเป็นจริงว่า ถ้าให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้นจะมีสิ่งใดบ้างที่น่าจะได้นำมาศึกษา และพิจารณาเพราะตัวแบบเป็นสิ่งที่ได้มาจากทางเลือกแต่ละทางที่มีระดับของการบรรลุวัตถุประสงค์

จากมุมมองของ พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2543) ดังกล่าวข้างต้น เป็นมุมมองในลักษณะเดียวกับ ทิศนา แขมมณี (2566) แต่การให้ความหมายของ ทิศนา แขมมณี (2566) กล่าวว่า ในเรื่องรูปแบบการสอนว่า หมายถึง สภาพ ลักษณะของการจัด การเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ความเชื่อ โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิค การสอน เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ ดังนั้น คุณลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอนจึงต้องประกอบด้วยสิ่ง ต่อไปนี้ 1) มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ความเชื่อ ที่เป็นพื้นฐาน เป็นหลักการของรูปแบบการสอน 2) มีการบรรยาย อธิบายสภาพ ลักษณะของการจัดการเรียนการสอน และ 3) มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายอย่าง มีประสิทธิภาพ โดยมีการพิสูจน์ ทดลองถึงประสิทธิภาพของระบบนั้น ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอน จึงหมายถึง สภาพ ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ความเชื่อ โดยมีการจัดกระบวนการ ขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอน เข้ามาช่วยทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน กล่าว คือ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) การพัฒนาด้านจิตพิสัย (affective domain) การพัฒนาด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) การพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ (process skills) การบูรณาการ (integration) ทั้งนี้รูปแบบดังกล่าวล้วนเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง แบบแผนของการการเรียนการสอนให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎี หลักการ แนวคิดเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2.4.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย เป้าหมายการเรียนรู้ ที่กำหนดผลลัพธ์ที่นักเรียนควรบรรลุ เนื้อหาการเรียนรู้ ที่เหมาะสม วิธีการสอน ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ช่วยเสริมประสบการณ์ และ การประเมินผล เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า ทั้งหมดนี้ดำเนินการโดยผู้สอนภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ Kibler (1974) ระบุว่าเป้าหมายการเรียนรู้ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ดังนี้

1. การวัดพฤติกรรมพื้นฐาน เป็นการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนก่อนการเรียนการสอนจริง

2. กระบวนการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน โดยเริ่มต้นจากพฤติกรรมพื้นฐานไปจนถึงพฤติกรรมปลายทาง

3. การวัดผลประเมินผล เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด มีวิธีการเรียนการสอนเหมาะสมเพียงใด

Joyce and Weil (1996) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่ กล่าวถึง ความเชื่อของแนวคิดทฤษฎีที่รองรับรูปแบบการสอน หลักของรูปแบบการสอนจะเป็นตัวชี้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นการดำเนินการในรูปแบบการสอo

2. จุดประสงค์ของรูปแบบการสอนเป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอน

3. เนื้อหาเป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรม ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการสอน

4. กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการเป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนหนึ่งเมื่อนำรูปแบบไปใช้

5. การวัดและประเมินผลเป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิพลของรูปแบบการสอน กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน มีองค์ประกอบสำคัญ (Arends, 1997) ดังนี้

1. หลักการตามทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3. วิธีสอนที่จะทำให้การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์

4. สิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ

นักวิชาการ ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์ (2559) ได้นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีหลักการสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 การเรียนรู้กลวิธีการอ่านจากต้นแบบและเชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้เดิม ให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการอ่านจากต้นแบบและนำประสบการณ์ ความรู้ที่มีอยู่แล้วมาเชื่อมโยงกับบทอ่านเพื่อเสริมความเข้าใจ

ประการที่ 2 การเรียนรู้บทอ่านจากการเชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้เดิมกับคำศัพท์สำนวน และข้อความสำคัญ เน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้เดิมของนักเรียนกับคำศัพท์และสำนวนในบทอ่าน เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้

ประการที่ 3 การระบุและขยายความรู้จากการอ่าน ฝึกให้นักเรียนสามารถระบุข้อมูลสำคัญจากการอ่านและขยายความรู้

ประการที่ 4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินการอ่านโดยแลกเปลี่ยนความรู้ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการตรวจสอบผลการอ่านร่วมกัน เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ

กิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเรียนรู้และฝึกอ่านตามต้นแบบ

ขั้นที่ 2 การอ่านและเชื่อมโยงความหมาย

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การอ่าน

การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านวิเคราะห์จะดำเนินการทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน เพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียนในระหว่างการเรียนรู้เป็นไปตามแนวคิดหลักของเรื่องช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนการถ่ายทอดความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน การอธิบายแนวคิดหลักยังเป็นการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยการระบุข้อคิดสำคัญที่ได้จากเนื้อหาและอธิบายให้ชัดเจน นักเรียนสามารถแสดงความเข้าใจในลักษณะที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะการสื่อสาร โดยที่การประเมินตัวเองในการอ่าน การประเมินตัวเองในการอ่านเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนประเมินความสามารถในการทำความเข้าใจและการใช้กลยุทธ์การอ่าน โดยการให้คะแนนตัวเอง การทำการประเมินตนเองในการอ่านช่วยให้นักเรียนสามารถมองเห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของตัวเองในการอ่านได้ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการปรับปรุงและพัฒนาทักษะการอ่านของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (Guthrie and Klauda, 2021) โดยที่การอ่านร่วมกัน (Collaborative Reading) เป็นการเรียนรู้ร่วมกันในการอ่านเป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การอ่าน ซึ่งเป็นการกระตุ้นการคิดและการเข้าใจเนื้อหาจากมุมมองที่หลากหลาย การอ่านร่วมกันสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ ประกอบด้วย การอ่านเป็นกลุ่ม การอภิปรายเนื้อหา การแชร์ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่านไปแล้ว การเรียนรู้ร่วมกันช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงการพัฒนาเทคนิคในการประเมินและถ่ายทอดความเข้าใจในเนื้อหา (Pressley and Afflerbach, 1995) และสรุปผลการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้กลวิธีการตั้งคำถามที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการอ่านประกอบด้วย การใช้กลวิธี QAR (Question-Answer Relationship) และการอ่านร่วมกัน (Collaborative Reading) จะช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การตีความสาระสำคัญ และการประเมินเนื้อหาอย่างมีวิจารณญาณ การฝึกฝนกลยุทธ์ ประกอบด้วย การตั้งคำถามระหว่างอ่านและการจับใจความสำคัญ จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านในระดับสูง ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและการปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Guthrie, 2022)

นอกจากนี้ พัชราวลัย อินทร์สุข (2560) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยบูรณาการแนวคิดการอ่านแบบชี้แนะกับกลวิธีความสัมพันธ์ของคำถามและคำตอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้พัฒนารูปแบบการสอนที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งมีการดำเนินการเรียนการสอนใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกระตุ้นความสนใจ การเรียนรู้และฝึกฝนกลยุทธ์การอ่าน การอ่านร่วมกันเป็นกลุ่ม การประเมินความเข้าใจของตนเอง และการตอบสนองต่อบทอ่าน โดยถูกออกแบบมาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียน โดยผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบ

นี้มีความสามารถในการอ่านวิเคราะห์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนอยู่ที่ 7.47 และ 16.78 คะแนนตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบูรณาการแนวคิดการอ่านแบบชี้แนะกับกลวิธีการใช้คำถามและคำตอบมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเรียนรู้ผ่านกระบวนการที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและการสะท้อนผลจากการอ่านบทเรียน

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง จำเป็นต้องมีการออกแบบขั้นตอนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับพัฒนาการทางความคิดของผู้เรียน และส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ข้อมูลหลากหลายและซับซ้อน การอ่านจึงไม่ใช่เพียงการถอดรหัสข้อความ แต่ต้องสามารถเชื่อมโยงความรู้ วิจารณ์ความน่าเชื่อถือ และนำไปใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ดังนั้นขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนจึงถูกออกแบบมาเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย ครอบคลุมตั้งแต่การจูงใจ วิเคราะห์ อภิปราย สังเคราะห์ ไปจนถึงการประเมินและสะท้อนตนเอง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้อ่านที่มีสมรรถนะรอบด้านและพร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 2.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

ขั้น	ขั้นตอน	รายละเอียด
1	กระตุ้นความสนใจและจูงใจ	สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ผ่านสื่อ/สถานการณ์/คำถามที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน เช่น คลิปข่าว บทกวี คำถามเชิงปรัชญา หรือสถานการณ์ปัญหาสังคม
2	วิเคราะห์และทำความเข้าใจ	นำผู้เรียนเข้าสู่การอ่านเชิงลึก โดยฝึกวิเคราะห์เนื้อหา โครงสร้าง เจตนาการใช้ภาษา และมุมมองของผู้เขียน รวมถึงการเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือข้อมูลจากแหล่งอื่น
3	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	จัดกิจกรรมอภิปรายกลุ่ม (เช่น Socratic Seminar) ให้ผู้เรียนแสดงความเห็นอย่างมีเหตุผล อ้างอิงข้อมูลจากบทอ่าน และเปิดรับมุมมองที่หลากหลาย สร้างการเรียนรู้ผ่านการแลกเปลี่ยนเชิงวิพากษ์
4	สังเคราะห์และสรุปความรู้	ช่วยให้ผู้เรียนรวมประเด็นสำคัญจากบทอ่าน คิดเชิงระบบ และสรุปสาระที่เกี่ยวข้องกับคุณค่า ความหมาย หรือข้อเสนอเชิงสังคม ผ่านการเขียนเรียงความ บันทึกสะท้อน หรือการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์
5	ประเมินผลและสะท้อนความคิด	ประเมินสมรรถนะการอ่านผ่านเครื่องมือหลากหลาย เช่น รูบริกการเขียนวิเคราะห์ แบบสอบถามสะท้อนตนเอง หรือผลงานการอภิปราย พร้อมให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้ (reflection) เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากตารางขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ขั้นดังกล่าวได้นำมาใช้ในการวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย” โดยทำหน้าที่เป็นแนวทางหลักในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเป็นระบบและสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างลึกซึ้ง เริ่มจากการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อสร้างบริบทการเรียนรู้ที่มีความหมาย ตามด้วยการฝึกฝนทักษะการวิเคราะห์และการอภิปรายอย่างมีเหตุผล ผ่านการถกเถียงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงลึก จากนั้นผู้เรียนได้ฝึกการสังเคราะห์ความรู้และสะท้อนความเข้าใจอย่างเป็นระบบ ก่อนเข้าสู่กระบวนการประเมินสมรรถนะการอ่านและการสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ขั้นตอนดังกล่าวช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านในระดับสูงทั้งด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์ พร้อมปลูกฝังความรับผิดชอบและคุณค่าทางปัญญาอย่างรอบด้าน

นอกจากนี้ เพ็ญวิษา วัฒนปรีชานนท์ (2561) กล่าวถึง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการสอนอ่านแบบมโนทัศน์และการเรียนรู้แบบสืบสอบ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยหลักการ 4 ประการ ได้แก่ 1) การสำรวจความต้องการอ่านของนักเรียน โดยการกระตุ้นจากผู้สอนเพื่อกำหนดเป้าหมายการอ่านและเลือกบทอ่านที่สอดคล้องกับเป้าหมายและการวางแผนกลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม 2) การเลือกกลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับประสบการณ์และลักษณะของบทอ่านแต่ละประเภท เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3) การสืบค้นข้อมูลจากประเด็นที่น่าสนใจเพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เดิม เพื่อสรุปผลและพัฒนาการอ่านวิเคราะห์ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการอภิปรายโดยการใช้ความรู้เดิมและประสบการณ์จริงเพื่อสะท้อนความคิดและสร้างความเข้าใจ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบนี้มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสำรวจ การเรียนรู้และฝึกอ่านโดยใช้กลยุทธ์ การตามติดและสืบค้นข้อมูล การสรุปผล และการตรวจสอบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาความเข้าใจ การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้นักเรียนกลุ่มทดลองยังมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนี้ปรากฏชัดเจน

นอกจากนี้ สกุลการ สังข์ทอง (2562) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA (Motivation, Exploration, Critical Thinking, Construction of Knowledge, Application) เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ได้แก่ หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก คือ การสร้างความสนใจ (Motivation) การสำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) การวิเคราะห์บทอ่าน (Critical Thinking) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of Knowledge) และการประยุกต์ใช้ (Application), การวัดและประเมินผลของการเรียนรู้ รวมถึงปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA มีประสิทธิผลในหลายด้าน ได้แก่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการ

อ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA อยู่ในระดับดี การขยายผลการใช้รูปแบบนี้กับกลุ่มนักเรียนขยายผล พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างอย่างชัดเจนและสามารถประยุกต์ใช้ได้ในห้องเรียนจริง

Davis School District (2000) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. เนื้อหา ได้แก่ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณค่า ซึ่งเป็นเป้าหมายของการศึกษา โดยเนื้อหาควรมีลักษณะเฉพาะเจาะจง และเหมาะสมกับความต้องการจำเป็น ความสนใจ และเป้าหมายของนักเรียน

2. วิธีการ จะต้องปรับตามความต้องการและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน การเรียนการสอนในทุกระดับชั้นจะต้องมีวิธีการ สื่อ และอุปกรณ์ การเรียนการสอนที่ได้รับพิสูจน์ทดสอบมาแล้ว

3. การประเมิน ซึ่งจะประเมินทั้งนี้เนื้อหาและวิธีการ โดยในกระบวนการเรียนการสอนจะให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน

ทิศนา แขมมณี (2566) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1) มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ความเชื่อที่เป็นพื้นฐาน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน 2) มีการบรรยาย อธิบายภาพ ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ 3) มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายของระบบกระบวนการนั้น และ 4) มีการอธิบาย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนจะช่วยให้กระบวนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ดังที่ได้กล่าวมาเบื้องต้นสามารถกล่าวได้ว่า การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอน เริ่มจาก การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักสูตร และสามารถวัดผลได้จริง โดยใช้แนวทาง SMART จากนั้นทำ การศึกษาข้อมูลนักเรียน วิเคราะห์ระดับความรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ และความต้องการของนักเรียนผ่านแบบสำรวจ แบบทดสอบเบื้องต้น เพื่อออกแบบ เนื้อหาการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับระดับนักเรียน โดยจัดลำดับเนื้อหาให้เชื่อมโยงกับบริบทจริงและใช้หลักการค่อยเป็นค่อยไป (Scaffolding) ในการพัฒนาองค์ความรู้ สำหรับ กลยุทธ์การสอน ควรเน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning, Problem-Based Learning (PBL) และ Collaborative Learning เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา รวมถึงใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม ประกอบด้วย การอภิปราย การสาธิต และการเรียนรู้ผ่านโครงการ ควบคู่ไปกับ การกำหนดสื่อและเครื่องมือการสอน ที่หลากหลาย ประกอบด้วย เอกสาร หนังสือ วีดิทัศน์ ซอฟต์แวร์การเรียนรู้ และเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย e-Learning Learning Management System (LMS) ส่วน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรออกแบบให้มีปฏิสัมพันธ์ ประกอบด้วย Workshop, Role Play, Case Study และการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้แบบโต้ตอบและการปฏิบัติจริง ในด้าน การวัดและประเมินผล ควรใช้ทั้งการประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment)

และการประเมินหลังเรียน (Summative Assessment) โดยวัดผลผ่านแบบทดสอบ การนำเสนอ การสังเกตพฤติกรรม พร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ต่อเนื่อง สุดท้าย คือ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่ควรเอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ ประกอบด้วย ห้องเรียนที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แพลตฟอร์มออนไลน์ที่ใช้งานง่าย เพื่อรองรับการเรียนรู้ทั้งแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เห็นตัวแปรสนับสนุนการวิจันที่ชัดเจนผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน	Kibler (1974)	Joyce and Weil (1986)	Arends (1997)	Davis School District (2000)	Dewey and Vygotsky (1978)	Bloom (1956)	ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์ (2559)	สกุลการ สังข์ทอง (2562)	พัชราวลัย อินทร์สุข (2560)	ทิศนา แขมมณี (2566)	ผู้วิจัย	ความถี่
1. หลักการ	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	9
2. วัตถุประสงค์	✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	9
3. สาระการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11
4. ขั้นตอนการเรียนการสอน	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	10
5. การวัดและประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	10

จากตารางผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการเรียนการสอน 5) การวัดและประเมินผลซึ่งการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการสร้างนักเรียนผ่านกระบวนการของการจัดการเรียนรู้โดยวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่นักเรียนมีความจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะอยู่เสมอ จึงเหมาะกับการนำทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเองมาเป็นหลักในวางรูปแบบการเรียนการอสนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด และการอ่านขั้นสูงเป็นทักษะที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตเพราะทำให้เข้าใจธรรมชาติของความเป็นจริงและสามารถตีความหมายปรากฏการณ์ทางสังคมได้ดียิ่งขึ้น และการวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อการวิจัยและการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง (Research and Development: RandD) เป็น

กระบวนการที่ได้รับการยอมรับและนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในหลายวงการ ทั้งภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และการศึกษา โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการอย่างแท้จริง ในบริบทของการศึกษานั้น การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนถือเป็นหนึ่งในลักษณะงานวิจัยที่สำคัญ เพื่อส่งเสริมศักยภาพและเพิ่มพูนความสามารถทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิผล สำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง กระบวนการวิจัยและพัฒนานี้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก (กิตติยา วงษ์ขันธ์, 2561; มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนทักษะการอ่านของนักเรียนในปัจจุบัน เพื่อระบุจุดอ่อน ความต้องการ และข้อจำกัดที่มีอยู่

ขั้นที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นกระบวนการออกแบบและสร้างสรรค์รูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับข้อมูลและข้อค้นพบจากขั้นตอนแรก โดยเน้นการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่มุ่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูงอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการทดลองนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อประเมินผลกระทบและศึกษาความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนจากผลการทดลอง เพื่อตรวจสอบว่ารูปแบบดังกล่าวสามารถยกระดับทักษะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียนได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนได้ถูกออกแบบสอดคล้องกับขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาจึงถูกให้ความหมายว่ากระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.4.3 ประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภท ขึ้นอยู่กับวิธีการที่ใช้ในการสอนและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยมีประเภทหลัก (Slavin, 2014) ดังนี้

1. การสอนแบบตรง (Direct Instruction) เป็นรูปแบบที่ครูเป็นผู้สอนหลัก โดยการอธิบายและสอนเนื้อหาผ่านการบรรยาย การอธิบายที่ชัดเจน และการให้คำแนะนำที่เป็นระเบียบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มักใช้ในกรณีที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่มั่นคง

2. การเรียนรู้ผ่านการค้นพบ (Discovery Learning) ผู้เรียนจะได้รับบทบาทสำคัญในการหาคำตอบและเรียนรู้ด้วยตัวเองผ่านการสำรวจ ปัญหา กิจกรรมที่ถูกออกแบบไว้ การเรียนรู้ประเภทนี้จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้แบบมีประสบการณ์จริง

3. การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) เป็นรูปแบบที่ผู้เรียนต้องทำงานในรูปแบบของโครงงานที่มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นผ่านกระบวนการค้นคว้าและการทำงานร่วมกัน โดยเน้นการแก้ปัญหาจริงในชีวิต สังคม ซึ่งช่วยเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมและการนำความรู้ไปใช้จริง

4. การเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning) เป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาจากหลายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่เรียนรู้ในวิชา และสามารถนำไปใช้ในบริบทที่หลากหลายได้ การเรียนรู้ประเภทนี้ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของแต่ละวิชาและวิธีการนำความรู้จากหลายด้านมาประยุกต์ใช้

5. การเรียนรู้ร่วมมือ (Cooperative Learning) ผู้เรียนจะทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน การเรียนรู้ประเภทนี้มุ่งเน้นที่การพัฒนาทักษะทางสังคม การทำงานเป็นทีม และการแก้ปัญหาด้วยกัน ในขณะเดียวกันก็ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมกลุ่มและสามารถแบ่งปันความรู้และประสบการณ์

6. การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี (Technology-Enhanced Learning) การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ประกอบด้วย สื่อดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ โปรแกรมการศึกษาที่ช่วยให้การเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามจังหวะของตนเองและสามารถเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

7. การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ (Creative Learning) การเรียนรู้ที่เน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา การพัฒนาผลงาน การนำเสนอในรูปแบบที่ใหม่และน่าสนใจ รูปแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดริเริ่ม และสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ได้

8. การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning) การเรียนรู้ที่เกิดจากการมีประสบการณ์จริง โดยผู้เรียนจะได้รับโอกาสให้ลงมือทำและสัมผัสกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน รูปแบบนี้มักใช้ในวิชาเชิงปฏิบัติ การฝึกงานในสาขาวิชาชีพ

การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียนในวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งทักษะการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ ความคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิผลโดยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นทักษะการอ่านขั้นสูงจำเป็นต้องอาศัยแนวทางและระบบแบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการวิจัยและพิสูจน์แล้วว่าสามารถส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และช่วยสร้างกรอบการวางแผนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ครอบคลุมทั้งการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม การพัฒนาสื่อการสอน รวมถึงการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาระบบแบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอนจากนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน เพื่อเป็นแนวทางและพื้นฐานในการพัฒนา

รูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.4.4 รูปแบบการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนเป็นนวัตกรรมสำคัญในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในการส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียน ฟัง พูด รวมถึงความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมของผู้เรียน รูปแบบการเรียนการสอนที่มีการออกแบบกิจกรรมอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสมช่วยส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งในด้านพุทธพิสัย ประกอบด้วย การวิเคราะห์และตีความข้อความ ด้านจิตพิสัย ประกอบด้วย การสร้างทัศนคติที่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรม ด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย การฝึกเขียนและออกเสียงอย่างถูกต้อง ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผนการเขียนและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการบูรณาการความรู้ทางภาษาไทยกับสาขาวิชาอื่นและประสบการณ์ชีวิตจริง ทั้งนี้ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยมีความครบถ้วนและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ (Fullan, 2007) ดังนี้

1. ระบบการเรียนการสอนแบบสำคัญ (A Common Model of Instructional Design) เป็นระบบการเรียนการสอนแบบสำคัญ ที่เรียกว่า A Common Model of Instructional Design เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวางแผนและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบททางการศึกษา ระบบนี้มักประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1) การวิเคราะห์ (Analysis) ศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน รวมถึงเป้าหมายการเรียนรู้ เนื้อหา และข้อจำกัดที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทิศทางของการออกแบบการสอนอย่างชัดเจน

1.2) การออกแบบ (Design) วางแผนรูปแบบการเรียนการสอน กำหนดวิธีการจัดกิจกรรมสอนและการประเมินผล เพื่อสร้างความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

1.3) การพัฒนา (Development) สร้างและจัดเตรียมสื่อการสอน เครื่องมือ และแหล่งเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการเรียนการสอน

1.4) การดำเนินการและประเมินผล (Implementation and Evaluation) นำรูปแบบการสอนไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งประเมินผลการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขตามความจำเป็น เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง

1.5) ระบบนี้มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับใช้กับบริบทการเรียนการสอนในหลากหลายสาขาวิชา รวมทั้งการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงที่ต้องการออกแบบกิจกรรมที่เน้นการวิเคราะห์และการตีความเนื้อหา (Smith, R., and Johnson, 2021) ด้วยการดำเนินงานตามระบบนี้ ผู้สอนสามารถสร้างสรรค์รูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิผล ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะและความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ระบบการเรียนการสอน ADDIE Model เป็นระบบการออกแบบการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยมีรากฐานมาจากแนวคิดของมหาวิทยาลัยฟลอริดา และ

ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงโดย Kevin Kruse (2011) เพื่อให้การออกแบบการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งกระบวนการออกแบบออกเป็น 5 ขั้นตอนสำคัญ (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2552) ดังนี้

2.1) ขั้นตอนของการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นตอนนี้จะเป็นการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน รวมถึงการกำหนดปัญหาและจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ โดยเฉพาะการวิเคราะห์สมรรถนะการอ่านในปัจจุบันของผู้เรียน เพื่อระบุช่องว่างระหว่างทักษะที่มีอยู่กับทักษะที่ต้องการพัฒนา นอกจากนี้ยังรวมถึงการวิเคราะห์บริบทการเรียนรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถวางแผนการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

2.2) ขั้นตอนของการออกแบบ (Design) เป็นขั้นตอนนี้จะกำหนดรูปแบบและแผนการเรียนรู้โดยละเอียด ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เฉพาะที่เน้นทักษะการอ่านขั้นสูง การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกสื่อและเครื่องมือ รวมถึงการวางแผนการประเมินผล ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนแรก เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน

2.3) ขั้นตอนของการพัฒนา (Development) เป็นขั้นตอนของการสร้างสื่อการสอนและเอกสารประกอบการเรียนการสอนตามแบบแผนที่ออกแบบไว้ในขั้นตอนก่อนหน้า รวมถึงการเตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียนในการใช้สื่อดังกล่าว เพื่อให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.4) ขั้นตอนของการนำไปใช้ (Implementation) เป็นขั้นตอนนี้จะเป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนและสื่อที่พัฒนาขึ้นไปใช้จริงในชั้นเรียน โดยต้องมีการจัดการบริหารจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี และผู้สอนสามารถใช้เทคนิคและวิธีการสอนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2.5) ขั้นตอนของการประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายนี้เป็นการประเมินผลทั้งในเชิงกระบวนการและผลลัพธ์ของการเรียนการสอน เพื่อวัดประสิทธิภาพของรูปแบบและสื่อที่พัฒนาขึ้นว่าสามารถพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียนได้ตามเป้าหมาย ไม่ รวมถึงการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการสอนให้ดีขึ้นในอนาคต

สรุปได้ว่า ADDIE Model เป็นกรอบการทำงานที่ช่วยให้นักออกแบบการเรียนการสอนสามารถพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการจนถึงการประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงในวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะสามารถรองรับการออกแบบกิจกรรมที่ซับซ้อนและเน้นการสร้างความเข้าใจของผู้เรียน

3) รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนของ ดิกค์ คาเรย์ และ คาเรย์ เป็นระบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบมีโครงสร้างชัดเจนและเน้นการออกแบบอย่างเป็นระบบ โดยถือว่าการเรียนรู้เกิดจากการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันในระบบ ซึ่งต่างจากแนวคิดเดิมที่เน้นการสอนเป็นกระบวนการของครูเพียงผู้เดียวโดยมีองค์ประกอบ 10 ขั้นตอนของโมเดล (Dick, Carey, and Carey, 2015) ดังนี้

3.1) ระบุเป้าหมายการเรียนรู้ (Identify Instructional Goals) โดยการวิเคราะห์และกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนควรสามารถทำได้หลังจากจบการเรียนการสอน

3.2) วิเคราะห์การเรียนรู้ (Conduct Instructional Analysis) โดยวิเคราะห์พฤติกรรม ขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมาย เพื่อหาทักษะย่อยที่ต้องสอน

3.3) วิเคราะห์ผู้เรียนและบริบท (Analyze Learners and Contexts) โดยการศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียนและสภาพแวดล้อม เพื่อปรับเนื้อหาและวิธีสอนให้เหมาะสม

3.4) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Write Performance Objectives) โดยจะระบุสิ่งที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้อย่างชัดเจน วัดผลได้ และสอดคล้องกับเป้าหมาย

3.5) พัฒนาแบบทดสอบ การประเมินผล (Develop Assessment Instruments) โดยออกแบบเครื่องมือที่ใช้ประเมินว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ไม่

3.6) พัฒนากลยุทธ์การสอน (Develop Instructional Strategy) โดยวางแผนการสอนโดยใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับเนื้อหา ผู้เรียน และบริบท

3.7) พัฒนาและคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน (Develop and Select Instructional Materials) โดยการผลิต เลือกสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และวัตถุประสงค์

3.8) ออกแบบและดำเนินการประเมินการสอนเบื้องต้น (Design and Conduct Formative Evaluation) โดยการทดลองใช้แผนการสอนกับกลุ่มย่อยเพื่อประเมินและปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

3.9) ปรับปรุงการเรียนการสอน (Revise Instruction) โดยการปรับปรุงเนื้อหา สื่อ วิธีการตามผลการประเมินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.10) ดำเนินการประเมินผลรวม (Conduct Summative Evaluation) โดยการประเมินผลกระทบโดยรวมของการเรียนการสอน ประกอบด้วย ความสำเร็จของผู้เรียน และการนำไปใช้จริง

ดังนั้น รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนของดิกค์ คาเรย์ และ คาเรย์ เป็นกรอบแนวคิดที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างเหมาะสม ด้วยการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน วิเคราะห์ทักษะและบริบทของผู้เรียน ออกแบบกิจกรรมและสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งใช้การประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4) รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนของ มอร์ริสัน รอสส์ เคลแมน และเคมพ์ เป็นโมเดลที่เน้นความยืดหยุ่นและความครอบคลุมในกระบวนการออกแบบ โดยไม่เรียงลำดับขั้นตอนอย่างเคร่งครัดเหมือนโมเดลอื่นแต่จะพิจารณาองค์ประกอบอย่างครบถ้วนและสัมพันธ์กันในระบบเดียวกันโดยจุดเด่นของโมเดล คือ การนำมาเป็นหลักในการออกแบบให้สามารถเริ่มต้นที่ขั้นตอนไหนก่อนก็ได้ และสามารถวนกลับไปแก้ไขขั้นตอนก่อนหน้าได้จึงเหมาะกับการออกแบบที่ต้องการความ

ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อบริบทและผู้เรียนหลากหลายซึ่งมีส่วนประกอบหลักของโมเดล (Morrison, Ross, Kemp, and Kalman, 2011) ดังนี้

4.1) ระบุปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

4.2) วิเคราะห์ผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้

4.3) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

4.4) กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้

4.5) ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้

4.6) กำหนดกลยุทธ์การสอน

4.7) ออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

4.8) วางแผนการประเมินผลและเครื่องมือวัด

4.9) การจัดการและการวางแผนการสอน

4.10) การติดตามและปรับปรุงการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนของมอร์ริสัน รอสส์ เคลแมน และเคมพ์ เป็นกรอบการออกแบบที่มีความยืดหยุ่นและครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญทุกด้านของกระบวนการสอน โดยไม่ยึดติดกับลำดับขั้นตอนแบบตายตัว ทำให้นักออกแบบการเรียนการสอนสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนารูปแบบการสอนให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม โมเดลนี้ประกอบด้วยขั้นตอนที่เน้นทั้งการวิเคราะห์ผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้ การวางแผนประสบการณ์การเรียนรู้และกลยุทธ์การสอน ตลอดจนการพัฒนาและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องโดยในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนที่มุ่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การใช้โมเดล Morrison, Ross, Kemp ช่วยให้นักวิจัยสามารถออกแบบการเรียนการสอนโดยเน้นที่ลักษณะเฉพาะของผู้เรียน ความต้องการและปัญหาด้านทักษะการอ่านขั้นสูง พร้อมทั้งเลือกเนื้อหาและกลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนของนักเรียนในแต่ละสถานศึกษา โมเดลนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นความคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนวางแผนการประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งการประเมินระหว่างเรียนและการประเมินผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดตามข้อมูลป้อนกลับอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายในการเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงให้กับนักเรียนมัธยมปลายได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิผล

5) รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนของ อเลสสิและทรอลลิป เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อดิจิทัลเป็นหลัก โดยมีกรอบการออกแบบที่มุ่งเน้นให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนในยุคดิจิทัล ลักษณะสำคัญของโมเดลจะเน้นการวางแผนและพัฒนาเนื้อหาให้เหมาะสมกับสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ ให้ความสำคัญกับการออกแบบสื่อการสอนที่ช่วยกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ มีขั้นตอนการประเมินและปรับปรุงเนื้อหาและสื่ออย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และมุ่งเน้นการออกแบบที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (learner-centered) ดังขั้นตอนหลักในโมเดล ดังนี้

5.1) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

5.2) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน

5.3) การออกแบบเนื้อหาและสื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

5.4) การพัฒนาสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี

5.5) การทดสอบและประเมินผลสื่อและการเรียนการสอน

5.6) การปรับปรุงสื่อและการเรียนรู้ตามผลการประเมิน

สรุปได้ว่ารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนของอเลสสิและทรอลลิปเน้นการพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลัก โดยให้ความสำคัญกับการออกแบบสื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งเน้นการประเมินและปรับปรุงสื่ออย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ โมเดลนี้จึงเหมาะสำหรับการออกแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในยุคดิจิทัล ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านสื่อที่หลากหลาย ทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนของวีนีซกีและโอซิน (Venezky and Osin) มุ่งเน้นการออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (systematic approach) ที่ครอบคลุมองค์ประกอบหลักหลายด้าน ได้แก่ ผู้เรียน เนื้อหา สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ วิธีการสอน และการประเมินผล โดยแต่ละองค์ประกอบจะถูกวิเคราะห์และออกแบบอย่างสัมพันธ์กัน เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนสามารถตอบสนองความต้องการและลักษณะเฉพาะของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โมเดลนี้เน้นการวางแผนที่รอบคอบ ตั้งแต่การระบุเป้าหมายการเรียนรู้ การวิเคราะห์ลักษณะและความต้องการของผู้เรียน ไปจนถึงการเลือกเนื้อหาและวิธีการสอนที่เหมาะสม รวมทั้งการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในบริบทที่หลากหลาย ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการประเมินผลในทุกขั้นตอนของการเรียนการสอน เพื่อเก็บข้อมูลสะท้อนผลสัมฤทธิ์และนำไปปรับปรุงกระบวนการสอนอย่างต่อเนื่อง (Venezky and Osin, 1988) สิ่งที่โดดเด่นในโมเดลนี้ คือความยืดหยุ่นในการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบททางการศึกษาและลักษณะผู้เรียนแต่ละกลุ่ม รวมถึงความสมดุลระหว่างเนื้อหาวิชาการและการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและยั่งยืน อีกทั้งยังเน้นการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน เพื่อให้เกิดสมรรถนะที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษา (Venezky and Osin, 1988) มีองค์ประกอบด้วยนี้

6.1) การวิเคราะห์ผู้เรียน (Learner Analysis) โดยศึกษาลักษณะ ความต้องการ พฤติกรรม และพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน เพื่อออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสม

6.2) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยกำหนดเนื้อหาวิชาที่จะสอนอย่างชัดเจน โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและลำดับความสำคัญ

6.3) การวิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อม (Context and Environment Analysis) โดยการพิจารณาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทั้งด้านกายภาพ เทคโนโลยี และสังคม เพื่อให้การออกแบบเหมาะสมกับสถานการณ์จริง

6.4) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objectives) โดยระบุเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ชัดเจน ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ

6.5) การออกแบบกิจกรรมและวิธีการสอน (Instructional Strategies and Activities)

วางแผนกิจกรรม สื่อ และวิธีการสอนที่เหมาะสม กระตุ้นการเรียนรู้ และส่งเสริมการพัฒนาทักษะขั้นสูง

6.6) การวางแผนการประเมินผล (Assessment Planning) โดยกำหนดวิธีการวัดผลการเรียนรู้ ทั้งการประเมินระหว่างเรียนและหลังเรียน เพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์และปรับปรุงการสอน

6.7) การติดตามและปรับปรุง (Feedback and Revision) โดยการใช้ข้อมูลจากการประเมินและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น โมเดลของวีนีซกีและโอซินจึงเหมาะสำหรับการออกแบบการเรียนการสอนในบริบทที่ต้องการความครอบคลุมและความยืดหยุ่นสูง ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะขั้นสูง การส่งเสริมสมรรถนะเฉพาะด้าน การเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคม โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้จริงในชีวิตประจำวันและการทำงาน

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิจัยที่มุ่งส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยได้นำเสนอรูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ได้แก่ ADDIE, Dick and Carey, Morrison-Ross-Kemp, Alessi and Trollip และ Venezky and Osin ซึ่งแต่ละโมเดลมีจุดเด่นและความยืดหยุ่นในการประยุกต์ใช้ตามบริบทที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม โมเดลดังกล่าวล้วนมีจุดร่วมที่สำคัญ คือ การวางกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เริ่มจากการวิเคราะห์ผู้เรียน ความต้องการ และบริบท ไปจนถึงการออกแบบวัตถุประสงค์ กิจกรรม สื่อ และการประเมินผล โดยมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านในระดับสูง ซึ่งครอบคลุมการวิเคราะห์ ตีความ วิพากษ์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากข้อความ

ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง ประกอบด้วย การอ่านตีความวรรณกรรม การตั้งคำถาม การอภิปรายเชิงวิเคราะห์ และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ นอกจากนี้ รูปแบบการเรียนการสอนยังเน้นความยืดหยุ่นในการปรับใช้ตามลักษณะเฉพาะของผู้เรียนตามหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนความหลากหลายในด้านพื้นฐานความรู้ ทักษะ และเจตคติทางภาษา โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่จำเป็นต้องมีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความแตกต่าง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการประเมินผลทั้งในระหว่างและหลังการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแพะเพื่อให้เห็นภาพรูปแบบการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน สู่การนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนสอน ผู้วิจัยได้สรุปไวดัง ตารางที่ 6

ตารางที่ 2.6 รูปแบบการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ลำดับ	รูปแบบการออกแบบ	องค์ประกอบหลัก	ลักษณะของรูปแบบ	ความเหมาะสมในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง	ผู้วิจัย/แหล่งที่มา
1	A Common Model	- วิเคราะห์ – ออกแบบ – พัฒนา – ดำเนินการ – ประเมินผล	ยืดหยุ่น ใช้ง่าย เหมาะกับทุกบริบท	วางระบบการเรียนการสอนพื้นฐานให้มีคุณภาพ	Branch (2009)
2	ADDIE Model	- วิเคราะห์ - ออกแบบ - พัฒนา - นำไปใช้ - ประเมินผล	โครงสร้างชัดเจน ครอบคลุมทุกขั้นตอน	สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการอ่านเป็นระบบ	Molenda (2003)
3	Dick and Carey Model	- กำหนดเป้าหมาย - วิเคราะห์ - ประเมิน	เชื่อมโยงวัตถุประสงค์ กิจกรรม และการประเมินผลได้ดี	เหมาะกับการสอนแบบมีเป้าหมายชัดเจนและวัดผลได้จริง	Dick, Carey and Carey (2009)
4	Morrison, Ross, and Kemp Model	- กำหนดเป้าหมาย - วิเคราะห์ - ประเมิน	ยืดหยุ่นสูง ปรับใช้ตามผู้เรียนและบริบท	ตอบสนองความหลากหลายของนักเรียนและเนื้อหา	Morrison, Ross, and Kemp (2004)
5	Alessi and Trollip Model	- วางแผน - ออกแบบ - พัฒนาสื่อดิจิทัล - ปรับปรุง	ใช้เทคโนโลยีเป็นศูนย์กลาง เหมาะกับยุคดิจิทัล	ส่งเสริมการคิดขั้นสูงผ่านสื่อดิจิทัลอย่างน่าสนใจ	Alessi and Trollip (2001)
6	Venezky and Osin Model	วิเคราะห์องค์ประกอบทุกด้าน (ผู้เรียน – เนื้อหา – บริบท – ประเมิน)	ครอบคลุมรอบด้าน ยืดหยุ่น เชื่อมโยงกับบริบทจริง	เหมาะกับบริบทหลากหลาย เน้นการวิเคราะห์	Venezky and Osin (1991)
7	ผู้วิจัย	- วิเคราะห์ – ออกแบบ – พัฒนา – ดำเนินการ – ประเมินผล	ผสมผสานแนวคิดจากทุกโมเดลอย่างเป็นระบบ	ออกแบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการอ่านขั้นสูง	ผู้วิจัย (2568)

ตารางสรุปรูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนทั้ง 7 รูปแบบแสดงให้เห็นถึงแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน โดยแต่ละรูปแบบมีจุดเด่นที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รูปแบบ A Common Model และ ADDIE มี

ความเหมาะสมทางโครงสร้างที่ชัดเจนและสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกบริบทการเรียนรู้ ขณะที่ Dick and Carey Model และ Morrison, Ross, and Kemp Model เหมาะสมการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้ดี ส่วน Alessi and Trollip Model และ Venezky and Osin Model เหมาะสมต่อการนำมาเป็นหลักในการใช้เทคโนโลยีและการวิเคราะห์บริบทอย่างรอบด้านเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงในการอ่าน

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนทั้ง 7 รูปแบบมาผสมผสานอย่างเป็นระบบ โดยใช้ A Common Model และ ADDIE Model เป็นโครงสร้างหลักที่มีขั้นตอนชัดเจน ตั้งแต่การวิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนา ดำเนินการ และประเมินผล ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกบริบทการเรียนรู้ ขณะที่ Dick and Carey Model และ Morrison, Ross, and Kemp Model ถูกนำมาใช้เพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน Alessi and Trollip Model และ Venezky and Osin Model มีบทบาทสำคัญในการวางแผนการใช้เทคโนโลยีและการวิเคราะห์บริบทการเรียนรู้อย่างรอบด้าน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงผ่านการอ่าน โดยผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนของตนเองจากการผสานจุดเด่นของทั้ง 6 รูปแบบเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการอ่านเชิงวิเคราะห์ การตีความสาร การสะท้อนคิด และการประเมินผลอย่างมีระบบ ซึ่งตอบโจทย์การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในบริบทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายว่าเป็นกระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.4.4 รูปแบบการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน และเป้าหมายทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ซึ่งต้องการการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีองค์ประกอบที่ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ได้จริงในห้องเรียน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจึงต้องอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่หลากหลาย เพื่อสร้างแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มี

ประสิทธิภาพ สามารถยกระดับทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยนำเสนอไว้ดังนี้

2.4.4.1 ความหมายการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการปรับปรุงสร้างสรรค์แนวทาง วิธีการ ระบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน เนื้อหา วัตถุประสงค์ และเทคโนโลยีในแต่ละยุคสมัย โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ มีส่วนร่วม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง (สุวิมล ว่องวาณิช, 2563) โดยรูปแบบการเรียนการสอนอาจรวมถึง วิธีการถ่ายทอดความรู้ ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Joyce, Weil, and Calhoun, 2015) การใช้สื่อ เทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้ประกอบด้วย e-Learning, Blended Learning (Molenda, 2013) การออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนมีบทบาทมากขึ้น (Learner-Centered Approach) การวัดและประเมินผลที่หลากหลายและยืดหยุ่น ดังนั้น การพัฒนารูปแบบ จึงเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตโดยรูปแบบการเรียนการสอนเป็นนวัตกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน โดยเฉพาะในการสอนภาษาไทย ซึ่งทักษะการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความรู้และการสื่อสารของผู้เรียน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านจึงต้องอาศัยกระบวนการออกแบบที่เป็นระบบ มีการเชื่อมโยงระหว่างหลักการ แนวคิด และทฤษฎีทางการศึกษาเข้ากับบริบทและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง นักวิชาการหลายท่าน ประกอบด้วย เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ (2564) และสมจิต จันทร์ฉาย (2557) เห็นว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเป็นการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้ ซึ่งในกรณีของการสอนอ่านภาษาไทยนั้น รูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการพัฒนาจะช่วยให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านที่ดีขึ้น ทั้งในด้านการอ่านจับใจความ การวิเคราะห์ความหมาย การตีความ และการสร้างความเข้าใจในเนื้อหาภาษาไทย

ยุทธกรณ์ ก่อนศิลป์ (2562) ได้เน้นถึงความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนที่ช่วยจัดความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของกระบวนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนสามารถนำวิธีการสอนที่เหมาะสมไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สุเทพ อ่วมเจริญ (2559) ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นนวัตกรรมที่ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะเมื่อรูปแบบนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาและหลักการทางภาษาไทย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านอย่างครบถ้วนทั้งการอ่านเพื่อความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริง จิตนา ศิริธัญญารัตน์ และวัชรา เล่าเรียนดี (2563) ยังได้กล่าวว่า การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนเป็นกระบวนการเชิงระบบที่ส่งเสริมพัฒนาสติปัญญา ทักษะ และเจตคติของผู้เรียน ทั้งในด้านการคิดวิเคราะห์และทักษะทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาทักษะการอ่านในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิผล

สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการพัฒนาอย่างมีระบบและมีฐานรองรับทางทฤษฎีถือเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของผู้เรียน โดยการออกแบบและพัฒนารูปแบบนี้ต้องอาศัยการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน รวมทั้งการเลือกใช้แนวทางและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะผู้เรียนและบริบทของการเรียนรู้ การมีฐานรองรับทางทฤษฎีช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนมีความน่าเชื่อถือและเป็นระบบ ทำให้ครูผู้สอนมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นทักษะการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการอ่านวิเคราะห์ การตีความ การสังเคราะห์ความรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ นอกจากนี้ การเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นอย่างรอบด้านยังช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมแรงจูงใจและความสนใจของผู้เรียน ทำให้การพัฒนาทักษะการอ่านเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เป็นการวางรากฐานที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาศักยภาพทางภาษาในระยะยาวอีกด้วย ดังนั้น การมีรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการพัฒนาระบบและทฤษฎีรองรับจึงเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการศึกษาไทยไปสู่ความก้าวหน้าและความยั่งยืนในด้านทักษะการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนอย่างแท้จริง

2.4.4.2 องค์ประกอบการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

องค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน เป็นระบบ และสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยทั่วไปมีองค์ประกอบหลัก (สุวิมล ว่องวาณิช, 2563; Joyce, Weil, and Calhoun, 2015) ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ (Learning Objectives) เป็นการกำหนดเป้าหมาย ผลลัพธ์ที่ผู้เรียนควรบรรลุหลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. เนื้อหา (Content) เป็นสาระ ข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ต้องมีความถูกต้อง ทันสมัย และเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Instructional Process) เป็นขั้นตอน วิธีการและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การสอนแบบร่วมมือ การใช้สถานการณ์สมมติ การเรียนรู้ผ่านโครงงาน

4. สื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ (Instructional Media and Technology) เป็นเครื่องมือ เทคโนโลยีที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย วิดีโอ อีเลิร์นนิง แอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์

5. การวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) เป็นกระบวนการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยอาจใช้การประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

6. บริบทของผู้เรียน (Learner Context) เป็นลักษณะเฉพาะของผู้เรียน ประกอบด้วย อายุ ความสามารถ พื้นฐานความรู้ ความสนใจ วิถีชีวิต เพื่อออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

นอกจากนี้องค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจำเป็นต้องอาศัยปรัชญา ทฤษฎี และหลักการที่ชัดเจน ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้มุมมองเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญ เพื่อสร้างระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนี้

1. การจัดระบบ (Systematic Organization) ทิศนา แขมมณี (2562) และนักวิชาการ Arends (2011), Dick and Carey (2005) ต่างเห็นพ้องกันว่า การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนต้องมีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของส่วนภายในระบบอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมาย ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดระบบนี้เป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันในทุกขั้นตอน

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งคือการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน โดยผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนี้ จะเป็นเป้าหมายของรูปแบบการเรียนรู้และการออกแบบกิจกรรมการสอน นักวิชาการอย่าง Remley (2002) เน้นการมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนช่วยให้การสอนเป็นไปอย่างมีทิศทางและสามารถวัดผลได้

3. สาระการเรียนรู้และลักษณะการจัดการเรียนการสอน (Content and Instructional Design) โดยสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมและลักษณะการจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดที่ยึดถือ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนต้องคัดเลือกเนื้อหาและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเป้าหมาย โดยเน้นเทคนิคและวิธีการที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Arends, 2011)

4. ขั้นตอนวิธีการจัดการเรียนการสอน (Instructional Procedures) โดยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนต้องมีการกำหนดลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบและมีความต่อเนื่อง รวมถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำรูปแบบไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Remley, 2002)

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้ (Instructional Media and Resources) สื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ ผู้พัฒนารูปแบบการสอนต้องเลือกใช้สื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่ออกแบบไว้ (Anderson, 1997)

6. การประเมินผลและการวัดผล (Evaluation and Assessment) การวัดและประเมินผลเป็นเครื่องมือที่แสดงหลักฐานการยอมรับประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนนั้นอย่างชัดเจน การประเมินที่ดีจะช่วยให้ผู้สอนและผู้พัฒนารูปแบบสามารถปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง (ทิศนา แขมมณี, 2562)

7. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมและปัจจัยสนับสนุน (Environmental and Supporting Factors) โดยสุดท้าย ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมในกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย สภาพห้องเรียน ทรัพยากรและปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย ความร่วมมือของครู นักเรียน และผู้บริหาร มีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้น สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดผลตามที่ตั้งใจ

สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพจำเป็นต้องออกแบบระบบอย่างเป็นองค์รวมที่ครบทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่การจัดระบบที่มีเป้าหมายชัดเจน การเลือกสาระและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม การจัดลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบ การเลือกใช้สื่อการสอนที่สนับสนุน ไปจนถึงการประเมินผลและการคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การเรียนการสอนนั้นส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริงโดยแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักการจัดการเรียนการสอนตามกรอบของนักวิชาการ ต่างเน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดระบบการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมที่ครอบคลุมทุกส่วนประกอบอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกันอย่างสอดคล้อง ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ชัดเจนและเจาะจง ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด เพราะวัตถุประสงค์จะเป็นกรอบแนวทางในการวางแผนสาระการเรียนรู้ วิธีการสอน การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน และการจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมไปถึงการกำหนดขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้อย่างรอบคอบและมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ทุกองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนต้องได้รับการบูรณาการและประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน อันนำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์ทางการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ซึ่งครอบคลุมมากกว่าการเข้าใจข้อความพื้นฐาน แต่รวมถึงการวิเคราะห์ ตีความ เชื่อมโยง และสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลายอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมจึงควรเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถาม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ เช่น การอภิปราย การใช้คำถามกระตุ้นการคิด และกรณีศึกษา ตลอดจนการใช้สื่อดิจิทัล อินเทอร์แอคทีฟ และแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและขยายโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของนักวิชาการ คือ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรี และส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ตั้งคำถาม และมีส่วนร่วมอย่างมั่นใจ โดยครูมีบทบาทในการสร้างแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ขณะเดียวกันการประเมินผลต้องครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยเน้นการประเมินเชิงปฏิบัติ ผลงาน และการมีส่วนร่วม เพื่อสะท้อนความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง ซึ่งช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนได้ตรงกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน องค์ความรู้เหล่านี้จึงเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับบริบทยุคปัจจุบัน ดังตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 แนวคิดและหลักการทางการศึกษาเพื่อการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอน

หลักการ	ทิศนา แขมมณี (2562)	Arends (2011)	Dick and Carey (2005)	Remley (2002)	Anderson (1997)	ผู้วิจัย
หลักการพื้นฐานแนวคิด	การจัดระบบ คือ การจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบ เพื่อพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบกระบวนการ	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	เป้าหมายของรูปแบบการเรียนรู้	เป้าหมายวัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน
สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ	ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผลลัพธ์และประสิทธิภาพ	กำหนดเนื้อหาและสาระที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้	เน้นเนื้อหาที่ชัดเจนและตรงตามความต้องการผู้เรียน	เน้นเนื้อหาที่เหมาะสมและสร้างสรรค์	สาระที่เน้นพัฒนาทักษะและเจตคติของผู้เรียน
วิธีการสอนและเทคนิคการสอน	อธิบาย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ	อธิบายกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล	เน้นเทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสมและเป็นระบบ	แนะนำวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม	เน้นวิธีการสอนที่สร้างแรงจูงใจและความเข้าใจ	วิธีการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมและความแตกต่างของผู้เรียน
ขั้นตอนวิธีการจัดการเรียนการสอน	ลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ขั้นตอนการวางแผนและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นระบบ	การวางแผนและดำเนินการตามขั้นตอน	ลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ	ขั้นตอนที่สามารถปฏิบัติได้จริงและยืดหยุ่น
สื่อและแหล่งเรียนรู้	การเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน	การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการส่งเสริมการเรียนรู้	สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้	แนะนำสื่อที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการสอน	การเลือกสื่อที่กระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วม	สื่อที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน
การประเมินผล	การวัดและการประเมินผลที่แสดงการยอมรับ	การประเมินผลเพื่อวัด	การวัดผลที่สอดคล้องกับ	การประเมินเพื่อปรับปรุง	การใช้การประเมินอย่าง	การประเมิน

หลักการ	ทิศนา แขมมณี (2562)	Arends (2011)	Dick and Carey (2005)	Remley (2002)	Anderson (1997)	ผู้วิจัย
	ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน	ความสำเร็จของการเรียนรู้	เป้าหมายและเนื้อหา	การเรียนการสอน	ต่อเนื่องเพื่อพัฒนา	ผลที่เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมในกระบวนการเรียนการสอน	ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม	ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน	การเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม	ปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

จากข้อมูลใน ตารางที่ 2.7 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบอย่างมีระบบโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สามารถทักษะวิเคราะห์เนื้อหา ตีความหมาย เชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ สังเคราะห์ข้อมูล ประเมินและเลือกใช้ข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้อย่างมีวิจารณญาณและมีเหตุผล โดยมี 8 องค์ประกอบ 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) สาระการเรียนรู้ 4) วิธีการและเทคนิคการสอน 5) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 7) การประเมินผล และ 8) ปัจจัยสนับสนุน

2.4.4.3 ประเภทของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ประเภทตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ ประเภทตามบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ประเภทตามการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ประเภทตามลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ และประเภทตามระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ (Slavin, 2015; Woolfolk, 2016) ดังนี้

ประเภทตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้

1. แนวพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นแนวคิดทางการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนผ่านการเสริมแรง (reinforcement) และการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ โดยเชื่อว่าพฤติกรรมสามารถวัดและสังเกตได้อย่างชัดเจน รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญในแนวนี้ได้แก่ การฝึกซ้ำ (Drill and Practice) ซึ่งเน้นการทำซ้ำของทักษะ เนื้อหาเพื่อให้เกิดความชำนาญ ประกอบด้วย การฝึกอ่าน เขียน คำนวณ โดยมีการให้ผลตอบกลับทันทีเพื่อกระตุ้นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และการสอนโดยตรง (Direct Instruction) ซึ่งครูทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้โดยมีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน ประกอบด้วย การอธิบายเนื้อหา แสดงตัวอย่าง ฝึกปฏิบัติร่วมกัน และให้นักเรียนฝึกทำ

ด้วยตนเอง พร้อมการประเมินผลทันที แนวคิดนี้จึงเหมาะกับการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่ต้องการความแม่นยำและการตอบสนองที่รวดเร็ว ประกอบด้วย ภาษา คณิตศาสตร์ และทักษะปฏิบัติโดยเป็นพื้นฐานสำคัญก่อนต่อยอดไปสู่การคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น (Slavin, 2015; Woolfolk, 2016)

2. แนวพุทธินิยม (Cognitivism) เป็นแนวคิดทางการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการทางจิตของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการคิด การเข้าใจ การจดจำ และการประมวลผลข้อมูลอย่างมีระบบ แนวคิดนี้เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ในโครงสร้างความคิดภายในสมอง ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้จึงเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางความคิดอย่างกระตือรือร้น ตัวอย่างของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพุทธินิยม ได้แก่ การใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อช่วยจัดระบบและเชื่อมโยงความรู้ให้เห็นภาพรวมและความสัมพันธ์ของข้อมูลได้ชัดเจน การตั้งคำถามวิเคราะห์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแยกแยะประเด็น และมองเห็นมุมมองที่หลากหลาย ตลอดจนการเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา (Problem Solving) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างมีเหตุผล ประยุกต์ใช้ความรู้ และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม แนวคิดนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะด้านการคิดขั้นสูง และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคที่ต้องเผชิญกับข้อมูลและความรู้จำนวนมหาศาล (Slavin, 2015; Woolfolk, 2016)

3. แนวสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) เป็นแนวคิดทางการเรียนรู้ที่เชื่อว่าผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับความรู้จากครูเท่านั้น แต่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติจริง และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและบุคคลรอบตัว การเรียนรู้ตามแนวสร้างสรรค์นิยมจึงเน้นการสร้างความหมายจากบริบทที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น รูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดนี้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน สำรวจ แก้ปัญหา และสร้างผลงานจากการทำงานเป็นทีม โดยเชื่อมโยงกับสถานการณ์ ประเด็นจริงที่ท้าทายความคิด นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบสืบเสาะ (Inquiry-Based Learning) ยังเป็นอีกหนึ่งรูปแบบสำคัญที่เน้นให้ผู้เรียนตั้งคำถาม ค้นคว้า ทดลอง และหาข้อสรุปด้วยตนเอง ซึ่งกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยง และการสังเคราะห์ข้อมูล แนวคิดสร้างสรรค์นิยมจึงช่วยส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และพัฒนาทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และการสร้างนวัตกรรม (Slavin, 2015; Woolfolk, 2016)

4. แนวสังคมสร้างสรรค์นิยม (Social Constructivism) เป็นแนวคิดทางการเรียนรู้ที่เน้นว่าความรู้ไม่ได้เกิดขึ้นจากผู้เรียนเพียงลำพัง แต่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในบริบททางสังคม โดยเฉพาะผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และวัฒนธรรมระหว่างผู้เรียน แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของ Vygotsky ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งเกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของ “เขตพัฒนาการใกล้เคียง” (Zone of Proximal Development: ZPD) ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งที่ยากเกินความสามารถตนเองได้ เมื่อได้รับการชี้แนะ สนับสนุนจากผู้อื่น รูปแบบการเรียนรู้ที่สะท้อนแนวคิดนี้

ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แบ่งหน้าที่ แลกเปลี่ยนความคิด และช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ อีกทั้งการถกเถียงอภิปราย (Group Discussion) ก็เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการคิด การรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย และการพัฒนาความเข้าใจร่วมกัน แนวสังคมสร้างสรรค์นิยมจึงช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในสังคมที่มีความหลากหลาย (Slavin, 2015; Woolfolk, 2016)

5. แนวจิตวิทยามนุษยนิยม (Humanism) เป็นแนวคิดทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ โดยถือว่าผู้เรียนแต่ละคนมีคุณค่าเฉพาะตัว มีความสามารถในการเติบโตและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหากได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสม แนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับความต้องการพื้นฐาน ความรู้สึก แรงจูงใจภายใน และการมีตัวตนของผู้เรียน โดยเชื่อว่าการเรียนรู้ที่มีความหมายจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ได้รับการยอมรับ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการแสดงออก รูปแบบการเรียนรู้ที่สะท้อนแนวคิดนี้คือ การเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Learning) ซึ่งครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง และวิธีการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้ ยังรวมถึงการเรียนรู้ตามความสนใจ (Interest-Based Learning) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกศึกษาในเรื่องที่ตนสนใจจริง ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจภายในและความพึงพอใจในการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างสมดุลและยั่งยืน (Slavin, 2015; Woolfolk, 2016)

ประเภทตามบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

1. ครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Instruction) โดยบทบาทของครูเป็นผู้ควบคุมการเรียนการสอน และทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้จากครูโดยตรง โดยมีบทบาทในการฟังและจดบันทึก และตัวอย่าง คือ การบรรยาย การสอนแบบคลาสสิก

2. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Instruction) โดยบทบาทของครูทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ อำนวยความสะดวก และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนบทบาทของผู้เรียนมีบทบาทหลักในการเรียนรู้และตัดสินใจเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน ซึ่งตัวอย่างการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) การเรียนรู้แบบอภิปราย และการทำงานกลุ่ม

3. การสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) โดยบทบาทของครูจะสอนทั้งในห้องเรียนและผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ควบคุมและดูแลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่วนบทบาทของผู้เรียนเรียนรู้ทั้งจากกิจกรรมในชั้นเรียนและการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ตามที่ครูกำหน และตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนรู้ในชั้นเรียน คือ การใช้สื่อดิจิทัล

4. การสอนแบบพลิกกลับ (Flipped Classroom) โดยบทบาทของครูจัดเตรียมเนื้อหาการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัล สื่อที่ผู้เรียนสามารถศึกษาเองก่อนหน้า โดยบทบาทของผู้เรียนศึกษาภาพรวมของเนื้อหาก่อนเข้าเรียน และใช้เวลาในชั้นเรียนเพื่ออภิปรายและทำกิจกรรมที่

เชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เรียน ซึ่งตัวอย่างการดูวิดีโอการสอน การอ่านเอกสารก่อนเข้าเรียน แล้วทำกิจกรรม โครงการในชั้นเรียน

ประเภทตามการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้

ประเภทตามการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ สามารถแบ่งออกได้หลายรูปแบบ ตามลักษณะของการใช้งานและบทบาทของเทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning) เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางหลัก ประกอบด้วย การเรียนผ่านระบบ LMS (Learning Management System) ประกอบด้วย Moodle, Google Classroom คอร์สออนไลน์ ประกอบด้วย Coursera, edX, Thai MOOC

2. การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบดั้งเดิม (พบปะในห้องเรียน) กับการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี ประกอบด้วย เรียนในห้องครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งเรียนออนไลน์

3. การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบดิจิทัล (Self-paced Learning / e-Learning) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามจังหวะของตนเอง ผ่านสื่อดิจิทัล ประกอบด้วย วิดีโอ บทเรียนออนไลน์ เอกสารประกอบการเรียน

4. การเรียนรู้ผ่านมือถือ (Mobile Learning) การเรียนรู้ที่ใช้สมาร์ตโฟน แท็บเล็ต ประกอบด้วย แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา คำถาม และแบบฝึกหัดออนไลน์

5. การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีเสมือน (Immersive Learning) ใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง (VR), เสมือนผสม (AR), โลกเสมือน (Metaverse) เพื่อสร้างประสบการณ์เสมือนจริง ประกอบด้วย การจำลองสถานการณ์ ห้องทดลองเสมือน และ การเดินทางเสมือนในประวัติศาสตร์ธรรมชาติ

6. การเรียนรู้ผ่านเกม (Game-based Learning/ Gamification) ใช้เกมองค์ประกอบของเกมในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การสะสมคะแนน การปลดล็อกด่าน การแข่งขันในกลุ่ม

7. การเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านเทคโนโลยี (Collaborative Learning with Technology) ใช้เทคโนโลยีช่วยในการทำงานกลุ่ม การอภิปราย การแชร์ความรู้ ประกอบด้วย การใช้ Google Docs ร่วมกัน การสนทนาผ่าน Zoom Microsoft Teams

8. การเรียนรู้ด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI-based Learning) เป็นการใช้ AI วิเคราะห์และแนะนำการเรียนรู้ให้ตรงกับความสามารถ จุดอ่อนของผู้เรียน ประกอบด้วย ระบบแนะนำเนื้อหาเฉพาะบุคคล (Personalized Learning)

ประเภทตามลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้

ประเภทของ การเรียนรู้ตามลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถจำแนกได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวิธีการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียน โดยมีรูปแบบหลักที่นิยมใช้ในทางการศึกษา (Johnson, Becker, Estrada, and Freeman, 2015) ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบบรรยาย (Lecture-based Learning) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการถ่ายทอดความรู้ โดยผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รับฟังและจดจำข้อมูลที่ผู้สอนถ่ายทอดเป็นหลัก ลักษณะของการเรียนรู้แบบนี้มักพบในการสอนแบบดั้งเดิมในระบบการศึกษาที่เน้นเนื้อหาและประสิทธิภาพในการส่งต่อความรู้จำนวนมากในเวลาจำกัด ผู้สอนจะทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระสำคัญ อธิบายแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาวิชาการตามลำดับขั้นตอน โดยอาจมีการใช้สื่อประกอบ ประกอบด้วย สไลด์ หนังสือเรียน เอกสารประกอบการบรรยาย อย่างไรก็ตาม แม้การเรียนรู้แบบบรรยายจะมีประสิทธิภาพในการนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นระบบ แต่ก็มีข้อจำกัดในด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติ และการกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ ดังนั้น การเรียนรู้แบบนี้จึงเหมาะกับการปูพื้นฐานความรู้ การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มเนื้อหาที่มีลักษณะทฤษฎีมาก แต่ควรเสริมด้วยกิจกรรม เทคนิคอื่นเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Hands-on / Experiential Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนผ่านการลงมือทำจริง โดยให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์ตรง ฝึกทักษะ และเรียนรู้จากการทดลอง การสำรวจ การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงใกล้เคียงกับความเป็นจริง ประกอบด้วย การทดลองในห้องแล็บ การสร้างชิ้นงาน การทำกิจกรรมภาคสนาม การฝึกงานในสถานประกอบการ การจำลองสถานการณ์ จุดเด่นของการเรียนรู้รูปแบบนี้คือช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สามารถเชื่อมโยงความรู้กับการปฏิบัติจริงได้ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตจริง ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้แนวคิดของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ได้รับการสนับสนุนจากนักการศึกษาอย่าง David Kolb ที่เสนอวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ประสบการณ์ตรง (Concrete Experience) การสะท้อนคิด (Reflective Observation) การสรุปแนวคิด (Abstract Conceptualization) และการนำไปใช้ (Active Experimentation) ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะรอบด้านและช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความหมายและยั่งยืน

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และความรู้ระหว่างกัน โดยเน้นการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม การรับฟังซึ่งกันและกัน และการสร้างความรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม การเรียนรู้ในรูปแบบนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ผ่านกิจกรรมประกอบด้วย การทำโครงงานกลุ่ม การอภิปรายประเด็นปัญหา การระดมความคิด การแก้โจทย์ร่วมกัน จุดเด่นของ Collaborative Learning คือการเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากผู้รับความรู้มาเป็นผู้สร้างความรู้ร่วมกัน และเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และมีความหมาย นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคม อารมณ์ และจิตใจ ที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างสร้างสรรค์อีกด้วย

4. การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการเผชิญและแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน โดยปัญหานั้นอาจเป็นกรณีศึกษาจริงในชีวิตประจำวัน สถานการณ์ในท้องถิ่น โจทย์ในวิชาชีพที่

เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา ซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและแรงจูงใจในการค้นหาคำตอบ ผู้เรียนจะต้องใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ทั้งการคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การอภิปรายแลกเปลี่ยนกับเพื่อนร่วมกลุ่ม และการสังเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหา โดยมีผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) แทนการสอนโดยตรง ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาและนำไปใช้ได้จริง แต่ยังส่งเสริมทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อีกด้วย

5. การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning: PjBL) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและลงมือทำโครงงานจริง ซึ่งโครงงานมักเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา สร้างสรรค์ผลงานในสถานการณ์จริง ประกอบด้วย การทำโครงงานวิทยาศาสตร์เพื่อทดลองและค้นหาคำตอบ การจัดทำโครงงานชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ การออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชัน เว็บไซต์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้ เป็นต้น การเรียนรู้แบบนี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ วางแผน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์จริง ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิผล ทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมอีกด้วย

6. การเรียนรู้แบบสืบค้นด้วยตนเอง (Inquiry-based Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการตั้งคำถาม ค้นคว้าข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างมีความหมาย โดยผู้เรียนจะเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามที่น่าสนใจ มีความสงสัย จากนั้นจึงใช้แหล่งข้อมูลหลากหลาย ประกอบด้วย หนังสือ อินเทอร์เน็ต สื่อมัลติมีเดีย การสัมภาษณ์ผู้รู้ เพื่อรวบรวมข้อมูลและหลักฐานในการหาคำตอบ กระบวนการนี้ยังรวมถึงการตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การทดลอง การสังเกตการณ์จริง เพื่อทดสอบความถูกต้องของสมมติฐานซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิทยาศาสตร์และการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความอยากรู้ กระตือรือร้น และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองอย่างสูง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยฝึกทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นเมื่อต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลอภิปรายผลการค้นคว้าอีกด้วย

7. การเรียนรู้แบบสะท้อนคิด (Reflective Learning) คือกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีเวลาหยุดคิดและไตร่ตรองประสบการณ์ กิจกรรมที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อสร้างความเข้าใจและเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นอย่างมีความหมาย ผู้เรียนอาจจดบันทึกสะท้อนคิด (Reflective Journal) เพื่อบันทึกความรู้สึก ความคิด และข้อสังเกตเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างกิจกรรม การเรียนรู้ รวมถึงวิเคราะห์ว่ามีสิ่งใดที่ประสบความสำเร็จ มีอุปสรรคอย่างไร การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ผู้สอนหลังจบกิจกรรมก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นการสะท้อนคิด ซึ่งกระบวนการนี้ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักรู้จุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการพัฒนาตนเอง รวมถึงสามารถปรับปรุงแนวทางการเรียนรู้และการทำงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบสะท้อนคิดยังส่งเสริมทักษะการคิดและการแก้ปัญหา ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งในด้านความรู้และทักษะอย่างรอบด้านและยั่งยืนมากยิ่งขึ้นด้วย

8. การเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้เรียนเป็นหลัก โดยผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง และเลือกวิธีการ รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการส่วนบุคคล ในขณะที่ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุน และชี้แนะ โดยช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง กระตุ้นความอยากรู้ และส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ รวมถึงการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การเรียนรู้แบบนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดอย่างอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง และสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ผ่านกิจกรรมกลุ่ม โครงการซึ่งช่วยเพิ่มพูนทักษะทางสังคมและการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีความสามารถรอบด้านและพร้อมรับมือกับความท้าทายของโลกยุคปัจจุบันและอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 สรุปประเภทตามลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน

ลำดับ	ประเภทการเรียนการสอน	ลักษณะเด่น	ตัวแปรเชิงเนื้อหา (Keyword/Concept)
1	การเรียนรู้แบบบรรยาย (Lecture-based)	ครูเป็นศูนย์กลาง ถ่ายทอดความรู้ตามลำดับขั้น	การถ่ายทอดความรู้ ผู้เรียนรับฟัง เนื้อหาเป็นระบบ
2	การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Hands-on / Experiential)	เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือทำ	ประสบการณ์จริง การทดลอง การฝึกทักษะ
3	การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative)	ทำงานกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน	ทำงานเป็นทีม สร้างความรู้ร่วม ทักษะสังคม
4	การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning - PBL)	แก้ปัญหาจริง ค้นหาคำตอบจากโจทย์	ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น การคิดวิเคราะห์ สืบค้นข้อมูล
5	การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning - PjBL)	ทำโครงงานจริง สร้างชิ้นงาน แนวทางแก้ปัญหา	วางแผนโครงงาน ทำงานจริง ผลงานจับต้องได้
6	การเรียนรู้แบบสืบค้นด้วยตนเอง (Inquiry-based)	ตั้งคำถาม ค้นคว้า ทดลองเพื่อหาคำตอบ	ค้นหาความรู้ ตั้งสมมติฐาน แหล่งข้อมูลหลากหลาย
7	การเรียนรู้แบบสะท้อนคิด (Reflective)	ไตร่ตรองสิ่งที่เรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงตนเอง	บันทึกสะท้อน วิเคราะห์ตนเอง พัฒนาแนวคิด

ลำดับ	ประเภทการเรียนการสอน	ลักษณะเด่น	ตัวแปรเชิงเนื้อหา (Keyword/Concept)
8	การเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered)	ผู้เรียนกำหนดทิศทางการเรียนรู้ของตนเอง	ความสนใจผู้เรียน เลือกวิธีเรียนรู้ อิสระในการคิด

ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนักวิชาการที่เกี่ยวข้องและมีความเชี่ยวชาญ Tripp and Bichelmeyer (1990) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) การหาความจำเป็น วิเคราะห์เนื้อหา และกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การสร้างต้นแบบ การออกแบบ และ 3) การนำต้นแบบไปใช้ ทำการวิจัย และ 4) การวางระบบและการดูแลรักษาระบบที่กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Dick and Carey, 2015) ดังนี้

1. ขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (Studying Basic Data and Related Literature Phase) โดยการวิเคราะห์ปัญหาประเมินความต้องการเพื่อให้ได้รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา มีปัญหา ไม่มีปัญหาอะไรเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนปัญหานั้นเป็นปัญหาที่แท้จริง ไม่ อะไร คือ สาเหตุของปัญหา อะไร คือ วิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้การประเมินความต้องการเป็นการกำหนดให้เข้าใจว่าการสอนที่จะทำการออกแบบและพัฒนานั้นเป็นสิ่งที่ต้องการแน่แท้ ไม่ รวมถึงการวิเคราะห์นักเรียน คุณลักษณะของนักเรียนทั้งด้านเพศ อายุ พื้นฐานสังคมเศรษฐกิจ ความถนัด แรงจูงใจ ความรู้พื้นฐานเดิมที่มีมาก่อนรวมทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคลและรูปแบบการเรียน

2. ขั้นการพัฒนา (Development/Production Phase) ในขั้นตอนนี้จำแนกออกเป็นการพัฒนาเนื้อหาความรู้ กระบวนการเรียนรู้ แบบทดสอบ สื่อและวัสดุการสอน ประกอบด้วย การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ควรทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ว่าจะดำเนินการอย่างไรบ้าง โดยทั่วไปการสอนที่มีประสิทธิภาพจะประกอบด้วยกิจกรรมขั้นจูงใจ ให้วัตถุประสงค์แก่นักเรียน คำนึงถึงความรู้พื้นฐานของนักเรียน ให้สาระสนเทศและตัวอย่าง รวมถึงการสร้างข้อทดสอบต้องศึกษาวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในหน่วยวิชานั้น เพื่อสร้างข้อทดสอบให้สอดคล้องและควรเป็นข้อสอบที่วัดได้ครบตามต้องการ อีกทั้งพัฒนาสื่อและวัสดุการสอนผู้ออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องดูแลทุกขั้นตอนการผลิต เพื่อให้แน่ใจว่าการผลิตได้ดำเนินไปตามคำแนะนำที่ให้ตามแนวทางของการออกแบบมีความคงเส้นคงวาต่อเนื่องและมีคุณภาพ

3. ขั้นการนำไปทดลองใช้ (Implementation Phase) การนำไปทดลองใช้ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ คือ 1) การสอนและการบริหารการสอน ข้อควรตระหนักในขั้นการจัดการเรียนรู้ คือ เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน คือ ครูเป็นผู้ทำหน้าที่เหมือนผู้จัดการเรียน จัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ มีแรงจูงใจที่อยากจะเรียนรู้ การเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลครูผู้สอนต้องเป็นที่ปรึกษาให้แก่นักเรียน และ 2) ต้องพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ

4. ขั้นการประเมินผล (Evaluation Phase) เป็นการวัดว่า วงจรการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนั้นสมบูรณ์แล้ว ข้อมูลย้อนกลับจึงเป็นส่วนสำคัญที่ได้จากการประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงในส่วนของแต่ละขั้นตอนให้ดีขึ้นและตรงตามวัตถุประสงค์ ถ้าการประเมินผลพบว่าจุดใดควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงก็ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในประเทศไทยมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจากการศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องบุญชม ศรีสะอาด (2560) กล่าวว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนต้องอาศัยหลักเหตุผลและการค้นคว้าที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีและผลการวิจัย รวมถึงการปรับปรุงรูปแบบตามข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและการทดลองใช้งานจริง ขณะที่ ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา และคณะ (2561) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในเรื่องการอ่านเชิงรุก โดยประกอบด้วยการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การออกแบบและทดสอบความเหมาะสมของรูปแบบ รวมถึงการหาประสิทธิภาพจากการทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่าง ส่วน ปัญญาวิทย์ แจ่มกระจ่าง (2564) ได้แบ่งกระบวนการพัฒนาเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างรูปแบบ การตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ และการศึกษาผลการใช้รูปแบบดังกล่าว ในขณะที่ ทิศนา แขมมณี (2566) ได้อธิบายว่ารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีการจัดระบบที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระเบียบ โดยใช้หลักปรัชญา ทฤษฎีเป็นพื้นฐานและการทดสอบประสิทธิภาพ เพื่อให้การเรียนการสอนสามารถบรรลุเป้าหมายด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นสามารถทำการสังเคราะห์กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเป็นการรวมปรัชญา ทฤษฎี และหลักการ เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ประกอบด้วย การพัฒนาพุทธิพิสัย (cognitive) จิตพิสัย (affective) ทักษะพิสัย (psychomotor) ทักษะกระบวนการ (process skills) เพื่อให้การออกแบบการเรียนการสอนเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม นอกจากนี้ยังต้องเลือกใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสม ประกอบด้วย ทฤษฎีของพีอาเจต์ สกินเนอร์ และออกแบบกระบวนการการเรียนการสอนที่มีระบบและเชื่อมโยงกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ การเลือกวิธีและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปราย การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเนื้อหาและนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งต้องมีการประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งหมดนี้ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์และพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวโดยสรุปในภาพรวม จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอน ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบแผนของการการเรียนการสอนให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎี หลักการ แนวคิด เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการเรียนการสอน 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสามารถดำเนินการได้ตามกระบวนการ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 2.9 การสังเคราะห์กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	Tripp and Bichelmeyer (1990)	Dick and Carey (1996)	บุญชม ศรีสะอาด (2553)	ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา และคณะ (2561)	ปัญญาวิทย์ แจ่มกระจ่าง (2564)	ทิศนา แขมมณี (2566)	**ผู้วิจัย (2568)**	**ความถี่**
1. ข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการจำเป็นของรูปแบบการ	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
2. การกำหนดวัตถุประสงค์	✓	✓		✓	✓	✓	✓	7
3. การออกแบบรูปแบบ	✓	✓	✓			✓	✓	5
4. การสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ	✓		✓	✓	✓	✓	✓	6
5. การทดลองใช้นำร่องและหาคุณภาพ		✓	✓		✓	✓	✓	5
6. การทดลองใช้/ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ	✓		✓	✓		✓	✓	5
7. การประเมินทดลองใช้รูปแบบ	✓	✓	✓	✓		✓	✓	6
8. การปรับปรุงรูปแบบ	✓	✓	✓		✓		✓	5

ดังนั้น กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่แสดงในภาพ เป็นกระบวนการที่มีลักษณะเป็นระบบ (systematic process) และมีความต่อเนื่อง (iterative process) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างมีหลักการและมีข้อมูลสนับสนุนในทุกขั้นตอน เริ่มจาก การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น เช่น ความต้องการของผู้เรียน ปัญหาหรือข้อจำกัดในบริบทปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ต่อด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นการระบุเป้าหมายเชิงพฤติกรรมหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการบรรลุ โดยต้องสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษามาแล้ว จากนั้นจึงเข้าสู่ ขั้นตอนการออกแบบ ซึ่งเป็นการวางโครงสร้างเนื้อหา กิจกรรม วิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลอย่างละเอียด เพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอนนั้น ๆ ถัดมาคือ การสร้างเครื่องมือ ซึ่งครอบคลุมทั้งสื่อการสอน แบบทดสอบ หรือเครื่องมือที่ช่วยในการ

ประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำรูปแบบไปทดลองใช้ได้จริงในบริบทที่ควบคุมได้ ซึ่งก็คือ ขั้น การศึกษานำร่อง โดยจะทดลองในกลุ่มย่อยเพื่อค้นหาข้อผิดพลาดและปรับปรุงในเบื้องต้น ก่อนเข้าสู่ การทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งเป็นการทดลองในวงกว้างขึ้นและตรวจสอบผลลัพธ์ของรูปแบบอย่างละเอียด หลังจากเก็บข้อมูลผลการใช้งานแล้ว จะเข้าสู่ การประเมินผลการทดลองใช้ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงลึก ทั้งในด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิผล (Effectiveness) และความพึงพอใจ (Satisfaction) ของผู้ใช้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ใน การปรับปรุงรูปแบบ ให้สมบูรณ์และเหมาะสมที่สุด กระบวนการทั้งหมดนี้จึงสะท้อนแนวคิดของการพัฒนาเชิงวิจัย (Research and Development: RandD) ที่เน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อออกแบบ พัฒนา ทดสอบ และปรับปรุงรูปแบบอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิผล ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2.2 แผนภาพแสดงขั้นตอนการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้เรียบเรียงผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัยไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

อังคณา ขจร (2560) ได้วิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน เปรียบเทียบความสามารถก่อนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้น ม.5/4 โรงเรียน

บัวขาว จำนวน 46 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ส่วนผลการวิจัยของอังคณา ขจร (2560) พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยแบบ ASRCA Model ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น ม.5 อยู่ในระดับสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด (88.19/84.42 > 80/80) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของกาญจนา วุฒิศักดิ์ (2561) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิด “สอนแบบไม่สอน” เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยทดลองกับนักเรียน 2 ห้องเรียน พบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบดังกล่าวมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนในระดับดีโดยที่ กาญจนา วุฒิศักดิ์ (2561) พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิด “สอนแบบไม่สอน” ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก และมีขั้นการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ซึ่งได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้จริง ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งก่อนและหลังเรียน และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งมีพฤติกรรมการอ่านและความพึงพอใจในระดับมาก

นอกจากนี้ ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา และคณะ (2561) พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การสังเคราะห์ข้อมูล การออกแบบและหาประสิทธิภาพ การทดลองใช้ และการพัฒนาและขยายผล โดยผลการประเมินแสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในด้านความสามารถในการอ่านเชิงรุกและการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ ยังได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญในระดับดีมาก พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นสร้างแรงจูงใจและท้าทายความสามารถในการอ่าน 2) ขั้นกำหนดเป้าหมายและวางแผนการอ่าน 3) ขั้นการฝึกปฏิบัติการอ่านอย่างมีส่วนร่วม 4) ขั้นสะท้อนผลและการประเมินการอ่าน 5) ขั้น สร้างสรรค์ความรู้จากการอ่านสู่การเขียนและการนำไปใช้ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

มาเรียม ลูกสะเดา (2562) พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการพัฒนาผ่านการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยแบ่งเป็นสองระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาทางคุณภาพเพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณที่ทำการประเมินผลการใช้รูปแบบในโรงเรียนเทศบาลจังหวัดสงขลา 3 โรงเรียน ผลการประเมินพบว่าครูมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้และนักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียวแสดงให้เห็นว่า

นักเรียนมีทักษะการอ่านที่สูงขึ้นหลังจากการทดลอง และสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยแบบโครงสร้างความรู้โดยใช้แผนผังความคิด ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักและ 6 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) ขั้นนำ ซึ่งเป็นการทำสมาธิเพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่ 2) ขั้นกิจกรรมที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 2.1) ขั้นกระทำ คือ การสร้างความเข้าใจและค้นหาข้อความที่สำคัญของเนื้อหา 2.2) ขั้นค้นคว้า คือ การหาความรู้จากสื่อและแหล่งข้อมูล 2.3) ขั้นฝึกทักษะ คือ การฝึกปฏิบัติจริงในการคิดวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล 2.4) ขั้นการวิเคราะห์ คือ การฝึกให้นักเรียนสามารถตรวจสอบความรู้ตนเองว่าเข้าใจมากน้อยเพียงใด 3) ขั้นสรุป ซึ่งนักเรียนจะสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะการอ่านภาษาไทยด้วยแผนผังความคิด หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้พบว่าครูผู้สอนมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากกระบวนการและขั้นตอนมีความชัดเจนและสอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้ง 3 โรงเรียน พบว่า หลังการเรียนการสอน นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิจัยของปรภัสร์ มาสะอาด และคณะ (2566) พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทยในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ, การนำองค์รวมของความรู้สู่ประสบการณ์ การเจาะประเมินอย่างครบถ้วน การทวนผลการเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งผลการทดลองหาประสิทธิผล พบว่า สมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทยมีการพัฒนาขึ้นในสามภาค ได้แก่ ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และภาคคุณลักษณะ โดยมีผลสัมฤทธิ์จากการวัดและประเมินผลสมรรถนะระหว่างเรียนและการทดสอบก่อน/หลังเรียนได้ประสิทธิผลตามเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 ที่ 86.10/87.33 ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ (85/85) โดยผลการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

อลงกรณ์ อัศวโสวรรณ อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกูล และ อรอุมา เจริญสุข (2566) พบว่า องค์ประกอบของความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม (2) การอยู่ร่วมกันบนโลกดิจิทัลอย่างมีความสุข และ (3) การปกป้องตนเองและผู้อื่นจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยโมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี และผ่านเกณฑ์ทางสถิติทุกตัว (Chi-Square = 39.12, df = 27, p = .061, GFI = .989, AGFI = .974, RMSEA = .026) นอกจากนี้ ยังพบว่านักศึกษาวิชาชีพครูมีความเป็นพลเมืองดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.245, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.581)

ชลธิชา หอมฟุ้ง (2565) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการสอนคติชนวิทยาโดยบูรณาการการเรียนรู้เชิงรุกกับการใช้เรื่องเล่าทางคติชนเพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้เรียนประสบปัญหาในการเรียนคติชนวิทยา ได้แก่ ด้านสื่อ การนำเสนอชิ้นงาน การเก็บข้อมูลภาคสนาม และความเข้าใจเนื้อหา จึงได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจ เสริมประสบการณ์ผ่านเรื่องเล่า การอภิปรายและสรุปมโนทัศน์ การเขียนเรื่องเล่า การนำเสนองาน การวิจารณ์ และการสะท้อนความคิด โดยมีการพัฒนาเรื่องเล่าคติชน 5 เล่มจากเพชรบุรีและอินเดีย ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีผลการเรียนรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการสะท้อนความคิดของผู้เรียนแสดงให้เห็นว่าแนวทางดังกล่าวช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ความสัมพันธ์

ในครอบครัว และการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางคติชน โดยความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อเรื่องเล่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ปิยะวรรณ ศรีสุรักษ์ และคณะ (2566) พบว่า 1) ชุมชนใน 3 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำมูล ลุ่มน้ำสงคราม และลุ่มน้ำชี มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 2) หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 10 ประการ ได้แก่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหา ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แนวทางบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษา การวัดและประเมินผล เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน และรายละเอียดเนื้อหา โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐานใน 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นนำเสนอ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ และขั้นการประเมินผล 3) ผลการใช้หลักสูตรพบว่าผู้เข้าร่วมอบรมมีความสนใจและตั้งใจเรียนรู้ทุกขั้นตอน และสามารถต่อยอดความรู้สู่การสร้างอาชีพ โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม (17.67) สูงกว่าก่อนอบรม (14.39) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ผลการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นรินทร์ สังข์รักษา และคณะ (2567) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการสร้างนักเล่าเรื่องและสื่อความหมายเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก พบว่าพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกมีความหลากหลายของการท่องเที่ยวทั้งเชิงธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น โดยคัดเลือกพื้นที่ศึกษาจาก 4 จังหวัด จังหวัดละ 1 แหล่ง เพื่อครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ จากนั้นพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการอบรมพร้อมรูปแบบการสร้างนักเล่าเรื่องในชื่อ “SEKUNA Model” ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การพัฒนาตนเอง (Self-developing-S) ความอุตสาหะ (Effort-E) แรงขับ/พลังภายใน (Driving Forces-D) การแสวงหาความรู้จากประสบการณ์ (Knowledge Inquiry for Experience-K) ความเป็นสากล (Universal-U) เครือข่ายวิชาการ (Networking-N) และแหล่งท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์ (Attraction-A) ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าคะแนนก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในระดับมากต่อการอบรมดังกล่าว

สมเกียรติ อินทสิงห์และคณะ (2561) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) และเจตคติต่อวิชาชีพครู พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เจตคติของนักศึกษาต่อวิชาชีพครูโดยรวมค่อนข้างดี และนักศึกษาส่วนใหญ่ตั้งใจประกอบอาชีพข้าราชการครูหลังสำเร็จการศึกษา

เปรม สวนสมุทร (2560) ศึกษาความแตกต่างระหว่างอาหารชาววังกับอาหารทั่วไปในท้องตลาด พบว่า อาหารชาววังโดดเด่นในด้านความคิดสร้างสรรค์ในการคิดค้นตำรับใหม่ ความประณีตในการปรุงและการนำเสนอ รวมถึงการคัดสรรวัตถุดิบคุณภาพสูง ทำให้อาหารชาววังมีมูลค่าเพิ่มและความพิเศษแตกต่างจากอาหารทั่วไป นอกจากนี้ การสร้างสรรค์อาหารชาววังยังสะท้อนขนบประเพณีการประกอบอาหารของชนชั้นสูงในอดีตที่ส่งต่อมายังคนไทยร่วมสมัย

ศศิลักษณ์ ขยันกิจ (2554) ศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการวัดผลและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับนิสิตระดับปริญญา

โท ภาคนอกเวลาราชการ จำนวน 32 คน โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์บันทึกสะท้อนการเรียนรู้ และการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษาประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การเตรียมชีวิตและวิชา (2) การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ (3) การประเมินผลแบบองค์รวม ครอบคลุมภาคจิตวิญญาณ ภาควิชาชีพ และภาควิชาการ โดยผลลัพธ์สำคัญคือการตระหนักรู้ต่อตนเอง ผู้อื่น และวิชาชีพ ซึ่งสะท้อนถึงพัฒนาการทางจิตใจและทักษะของนิสิต

คนึงนิตย์ ดีพันธ์, อภิรักษ์ อนะมาน และสุวรรณี ยหะกร (2562) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS (Goal – Process – Assessment – Scaffolding) ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนด้วยวิธี GPAS สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 Ffpความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.82 ซึ่งเครื่องมือวัดได้รับการตรวจสอบคุณภาพอย่างรอบด้าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.43-0.70 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าวิธี GPAS ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติของผู้เรียน

สิทธิพล อาจอินทร์ อังคณา ตุงคะสมิต จตุภูมิ เขตจัตุรัส และดาวรุวรรณ ถวิลการ (2562) ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยพบว่า ครูมีสภาพการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.69, S.D.=0.75) และมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.60, S.D.=0.67) ผลการพัฒนาพบว่าครูที่ผ่านการอบรมมีคะแนนทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมหลังการอบรมเฉลี่ย 39.91 คิดเป็นร้อยละ 79.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับคุณภาพ “ดีมาก” จำนวน 37 คน (78.72%) และระดับ “ดี” จำนวน 10 คน (21.28%) ขณะที่ผลที่เกิดกับนักเรียนพบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 78.32 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.63, S.D.=0.61)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การพัฒนาการอ่านภาษาไทย สมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย พบว่านวัตกรรมรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยในแต่ละงานวิจัยพัฒนาขึ้นสามารถช่วยส่งเสริม พัฒนาตัวแปรตามที่ศึกษาได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า จะต้องมีกระบวนการศึกษา วิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การออกแบบและร่างรูปแบบการเรียนการสอน การประเมินคุณภาพ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนการสอน การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และการศึกษาความคิดเห็น ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทั้งทางบวกและทางลบ

ตาราง 2.10 การสรุปงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องและการประยุกต์ใช้

ลำดับ	ผู้วิจัย/ปี	ประเด็นสำคัญ	การนำมาใช้
1	อังคณา ขจร (2560)	พัฒนารูปแบบ ASRCA Model ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	เป็นแนวทางในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นวิเคราะห์และสะท้อนคิดจากการอ่าน
2	กาญจนา วุฒิศักดิ์ (2561)	สอนภาษาอังกฤษแบบ “ไม่สอน” เน้นการอ่านเพื่อความเข้าใจ	ช่วยเสริมแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง
3	ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา และคณะ (2561)	พัฒนารูปแบบการอ่านเชิงรุก 5 ขั้นตอน	นำมาใช้สร้างขั้นการเรียนรู้ที่ท้าทายและเน้นการอ่านเชิงวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล
4	มาเรียม ลูกสะเดา (2562)	ใช้แผนผังความคิดในกระบวนการอ่าน	เป็นเครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงแบบมีโครงสร้างและการคิดอย่างเป็นระบบ
5	ปรภัสร์ มาสะอาด และคณะ (2566)	เสริมสมรรถนะด้านการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา	ช่วยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ
6	อลงกรณ์ อัศวโสวรรณ และคณะ (2566)	ความเป็นพลเมืองดิจิทัล	สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในกิจกรรมการอ่านขั้นสูง และการสร้างความรับผิดชอบในการใช้ข้อมูล
7	ชลธิชา หอมฟุ้ง (2565)	สอนคติชนโดยใช้เรื่องเล่าและการเรียนรู้เชิงรุก	ช่วยพัฒนากิจกรรมการอ่านที่มีเนื้อหาเชิงวัฒนธรรม พร้อมฝึกคิด วิเคราะห์ และสื่อความหมาย
8	ปิยะวรรณ ศรีสุรักษ์ และคณะ (2566)	พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมชุมชน	สนับสนุนการเรียนรู้แบบมีบริบท และบูรณาการกับพื้นที่จริง ซึ่งเชื่อมโยงกับการอ่านเพื่อเข้าใจสังคม
9	นรินทร์ สังข์รักษา และคณะ (2567)	พัฒนาโมเดลนักเล่าเรื่อง (SEKUNA Model)	ช่วยออกแบบกิจกรรมการสื่อความเข้าใจจากการอ่านสู่การถ่ายทอด/การเล่าเรื่องอย่างสร้างสรรค์
10	สมเกียรติ อินทสิงห์ และคณะ (2561)	ความพึงพอใจต่อหลักสูตรวิชาภาษาไทย	สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียน และความตั้งใจสู่วิชาชีพครูด้านภาษา
11	ศศิลักษณ์ ขยันกิจ (2554)	ใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในการสอน	ใช้เป็นแนวทางบูรณาการการเรียนรู้ด้านจิตวิญญาณและการใคร่ครวญในการอ่าน

ลำดับ	ผู้วิจัย/ปี	ประเด็นสำคัญ	การนำมาใช้
12	คนึงนิตย์ ดีพันธ์ และคณะ (2562)	การเรียนรู้แบบ GPAS เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	นำแนวคิด GPAS มาสนับสนุนการออกแบบกิจกรรมอ่านเชิงลึกตามเป้าหมายของสมรรถนะ
13	สิทธิพล อาจอินทร์ และคณะ (2562)	พัฒนาครูด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม	สะท้อนความสำคัญของครูในการส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และสร้างนวัตกรรมการอ่านในศตวรรษที่ 21

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Bengu AKSU ATAÇ (2015) ศึกษาเรื่อง "จากการเขียนเชิงพรรณนาสู่การเขียน" โดยมุ่งตรวจสอบทักษะการคิดและการเขียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนในแผนก ELT ของ Nevşehir H. B.V. University จำนวน 49 คน การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสังเกตในชั้นเรียน การตรวจสอบงานเขียนเรียงความ การถามคำถามปลายเปิด และการบันทึกปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและผู้สอน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเชิงบวกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิด การเขียน และการสอนการอ่านและการเขียนขั้นสูง ซึ่งช่วยส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ Whitten, Labby, and Sullivan (2016) พบว่า นักเรียนที่อ่านเพื่อความบันเทิงมีเกรดเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่ไม่อ่าน ดังนั้น ครูควรตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินและความสำเร็จทางวิชาการ แม้ว่าจะมีข้อจำกัดจากหลักสูตรและแบบทดสอบที่กำหนด

Ntereke and Ramoroka (2017) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสามารถในการอ่านของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบอท์สวานา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินระดับการอ่าน 2) ศึกษาความเพียงพอในการเตรียมตัวด้านการอ่าน และ 3) ศึกษาข้อควรปรับปรุงด้านการอ่าน กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 51 คน ที่ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรการสื่อสารและการรู้หนังสือเชิงวิชาการที่มหาวิทยาลัยบอท์สวานา การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดสอบการอ่านในภาคเรียนที่ 1 และเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาหลังจากที่นักเรียนได้ผ่านหลักสูตรการรู้หนังสือเชิงวิชาการแล้ว ข้อค้นพบของการศึกษา ครั้งนี้ระบุว่านักศึกษามีระดับความสามารถในการอ่านที่หลากหลายและไม่ได้เตรียมตัวสำหรับ การอ่านในมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอ มีความจำเป็นที่จะต้องออกแบบหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านและตีความเนื้อหาในหนังสือเรียนและสื่ออื่นซึ่งถือว่า เป็นองค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในระดับมหาวิทยาลัย

Meylana (2019) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และปัญหาการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูงในชั้นเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูงในชั้นเรียนของนักศึกษาภาควิชาภาษาอังกฤษ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูงของนักศึกษาและปัจจัยที่สร้างช่องว่างระหว่างนักศึกษาที่มีความเข้าใจในการอ่านที่ดีและไม่ดี โดยใช้วิธีการเชิงพรรณนาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากคะแนนสอบและแบบสอบถามสำหรับนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จำแนกความสามารถของนักศึกษาตามรายการคะแนนจากนั้นนำไปแปลความหมาย ผู้วิจัยใช้

ทฤษฎีคุณลักษณะของความเข้าใจในการอ่านที่ไม่ดีและดีจากแอนเดอร์สันและคณะเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูงของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูงแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูงอยู่ในระดับต่ำจะมีพฤติกรรมตรงข้ามกับนักศึกษาที่มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูงในระดับสูงที่มีความสนใจในการอ่านภาษาอังกฤษดีขึ้น ยังคงใช้ภาษาอังกฤษแม้เลิกเรียนแล้ว ใช้เทคนิคการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งใจทำแบบทดสอบการอ่าน และ ไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับไวยากรณ์อย่างรุนแรง แต่ทว่านักศึกษาที่มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูงอยู่ในระดับต่ำมีความพยายามในการใช้พจนานุกรมมากขึ้นเมื่อเผชิญกับคำที่ไม่คุ้นเคย และเตรียมพร้อมสำหรับการทดสอบอยู่เสมอ สำหรับข้อเสนอแนะนี้มีประโยชน์มากสำหรับนักศึกษาภาควิชาภาษาอังกฤษและนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูงให้แก่นักศึกษาต่อไป

การศึกษาของ Shahmirzadi (2019) เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงโดยการใช้กลยุทธ์การสอนเชิงกลยุทธ์ในกลุ่มนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษมานานเกือบ 3 ปี พบว่านักเรียนที่มีอายุระหว่าง 22-30 ปีและมีแรงจูงใจในการเตรียมตัวสอบ IELTS TOEFL มีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะการอ่านโดยใช้กลยุทธ์ ประกอบด้วย การอนุมาน การทำนาย และการสรุป ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมแฟ้มผลงานและแบบทดสอบประเมินตนเองแสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถพัฒนาความเข้าใจในการอ่านได้ แต่การใช้งานกลยุทธ์เหล่านั้นยังไม่สามารถทำได้อย่างเหมาะสมในทุกกรณี เนื่องจากขาดความรู้ว่าจะใช้กลยุทธ์เมื่อใดและอย่างไร การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการฝึกฝนและการสังเกตของครูเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว และแม้ว่านักเรียนจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุดได้ แต่ก็มีการตระหนักรู้ถึงวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านในระดับหนึ่ง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การสอนการอ่านขั้นสูงสามารถช่วยเพิ่มความมั่นใจในการอ่านและการตอบคำถามของนักเรียนได้ แต่ก็มีความแตกต่างระหว่างบุคคลในการพัฒนา โดยบางคนมีความสามารถในการวิเคราะห์และเข้าใจเนื้อหาดีกว่า ในขณะที่บางคนต้องพัฒนาทักษะอื่นเพิ่มเติม ข้อค้นพบจากงานวิจัยยังพบว่า การใช้กลยุทธ์การอ่านที่มีประสิทธิภาพและการส่งเสริมการอ่านที่มีการวิจารณ์ในระดับสูงสามารถช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ รวมทั้งบุคลิกภาพส่วนบุคคลก็มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

สรุปได้ว่า งานวิจัยต่างประเทศหลายฉบับได้เน้นย้ำความสำคัญของทักษะการอ่านและการคิดขั้นสูงต่อความสำเร็จทางวิชาการ โดย Bengu AKSU ATAÇ (2015) พบว่าการบูรณาการการอ่านและการเขียนช่วยส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา ขณะที่ Whitten, Labby, และ Sullivan (2016) ชี้ให้เห็นว่าการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ส่วน Ntereke และ Ramoroka (2017) พบว่านักศึกษามีความสามารถในการอ่านที่หลากหลายและขาดการเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย จึงควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการตีความและการเข้าใจเนื้อหา Meylana (2019) วิเคราะห์ว่า นักศึกษาที่มีทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูงมักมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจและความสนใจในการอ่านมากกว่าผู้ที่มีทักษะในระดับต่ำ และยังชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่มได้ ในขณะที่ Shahmirzadi (2019) แสดงให้เห็นว่า แม้

การใช้กลยุทธ์การอ่านเช่น การอนุมาน การทำนาย และการสรุปจะช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน แต่การใช้อย่างมีประสิทธิภาพยังขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถเฉพาะตัว และบุคลิกภาพของผู้เรียน งานวิจัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มที่สอดคล้องกันว่า การอ่านขั้นสูงเป็นทักษะที่ต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านกลยุทธ์การเรียนรู้ แรงจูงใจ และการออกแบบการสอนที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตาราง 2.11 การสรุปงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องและการประยุกต์ใช้

ลำดับ	ผู้วิจัย/ปี	ประเด็นสำคัญ	การนำมาใช้
1	Bengu AKSU ATAÇ (2015)	ความสัมพันธ์ระหว่างการคิด การเขียน และการอ่านขั้นสูง	เป็นพื้นฐานแนวคิดในการออกแบบการสอนที่บูรณาการการอ่านกับการคิดวิเคราะห์และการเขียน
2	Whitten, Labby, and Sullivan (2016)	การอ่านเพื่อความเพลิดเพลินสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ใช้ส่งเสริมการสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และการออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นความสนุกและความเข้าใจ
3	Ntereke and Ramoroka (2017)	นักศึกษาขาดการเตรียมพร้อมด้านการอ่านระดับอุดมศึกษา	ใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงว่าการอ่านขั้นสูงควรเริ่มตั้งแต่ระดับมัธยม และออกแบบกิจกรรมเสริมความพร้อมด้านการตีความเนื้อหา
4	Meylana (2019)	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูง	สนับสนุนการวิเคราะห์ความแตกต่างของผู้เรียน และออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะอ่านวิเคราะห์ให้เหมาะกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม
5	Shahmirzadi (2019)	การใช้กลยุทธ์การอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง	ใช้แนวคิดกลยุทธ์ เช่น การอนุมาน การทำนาย และการสรุป เพื่อออกแบบกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะการอ่านของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามเป้าหมายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่าน วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ โดยยึดตามตัวชี้วัดกลุ่มสาระภาษาไทย อาทิ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์และประเมินสาร การประยุกต์ใช้สิ่งที่อ่าน การวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรม และการเขียนแสดงความคิด ซึ่งสามารถพัฒนาได้ตามลำดับขั้นของบลูม ตั้งแต่ระดับความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ไปจนถึงการประเมินค่า ในขณะที่สมรรถนะการอ่านขั้นพื้นฐานเน้นการสรุปและประยุกต์ใช้เนื้อหา สมรรถนะการอ่านขั้นสูงเน้นการแยกแยะ วิเคราะห์ เจตนา อคติ และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล รวมถึงการใช้สารที่อ่านเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง การออกแบบรูปแบบ

การเรียนรู้จึงควรดำเนินตามกระบวนการ 8 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน กำหนดวัตถุประสงค์ ออกแบบรูปแบบ สร้างเครื่องมือ ทดลองนำร่อง ตรวจสอบคุณภาพ ประเมินผล และปรับปรุงรูปแบบ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหลักการ วัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรม และการประเมินผลตามกรอบ KSA เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นนักคิด นักวิเคราะห์ และสามารถใช้การอ่านเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพในโลกยุคใหม่ ดังภาพที่ 3

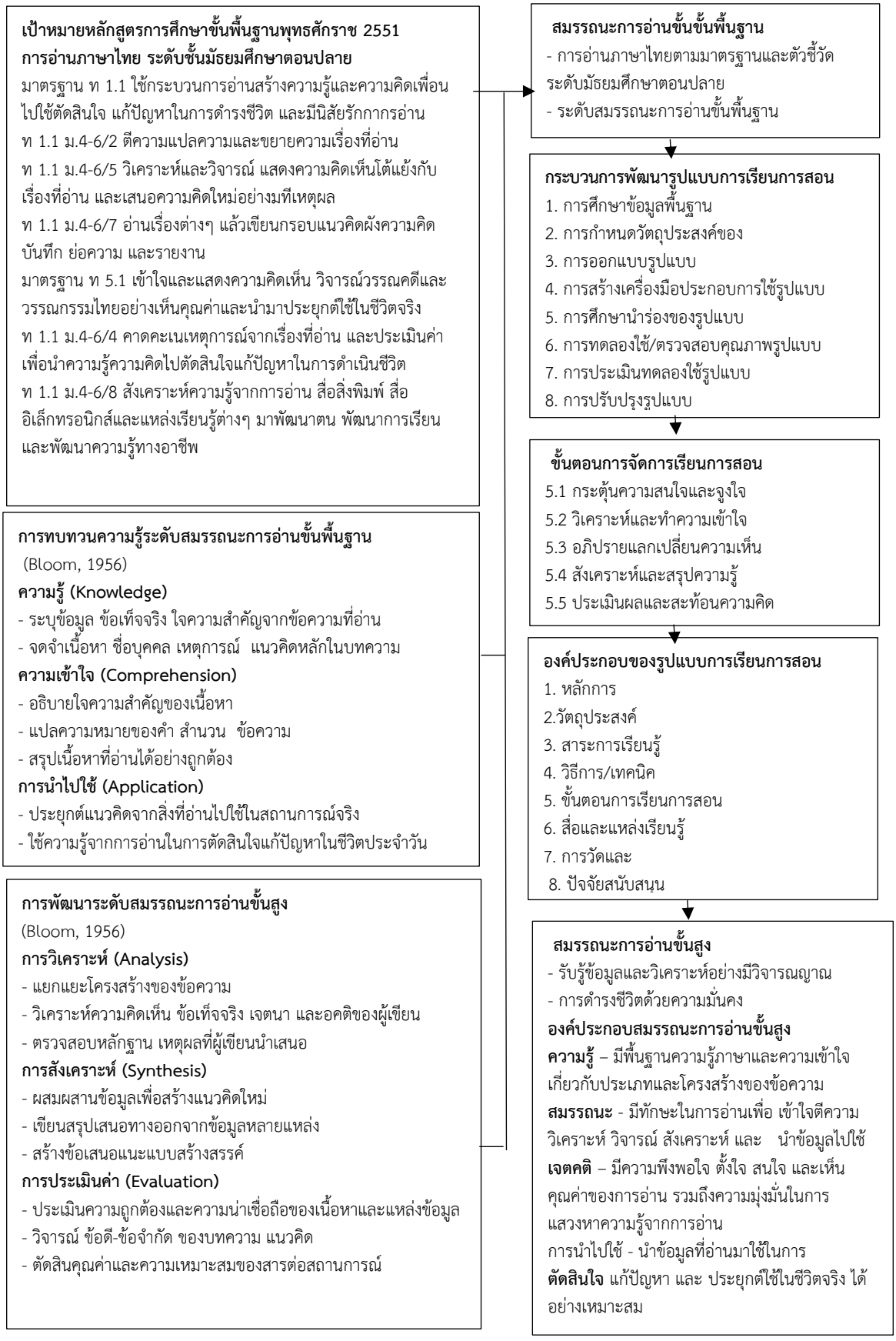

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้วิธีวิทยาการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 4) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

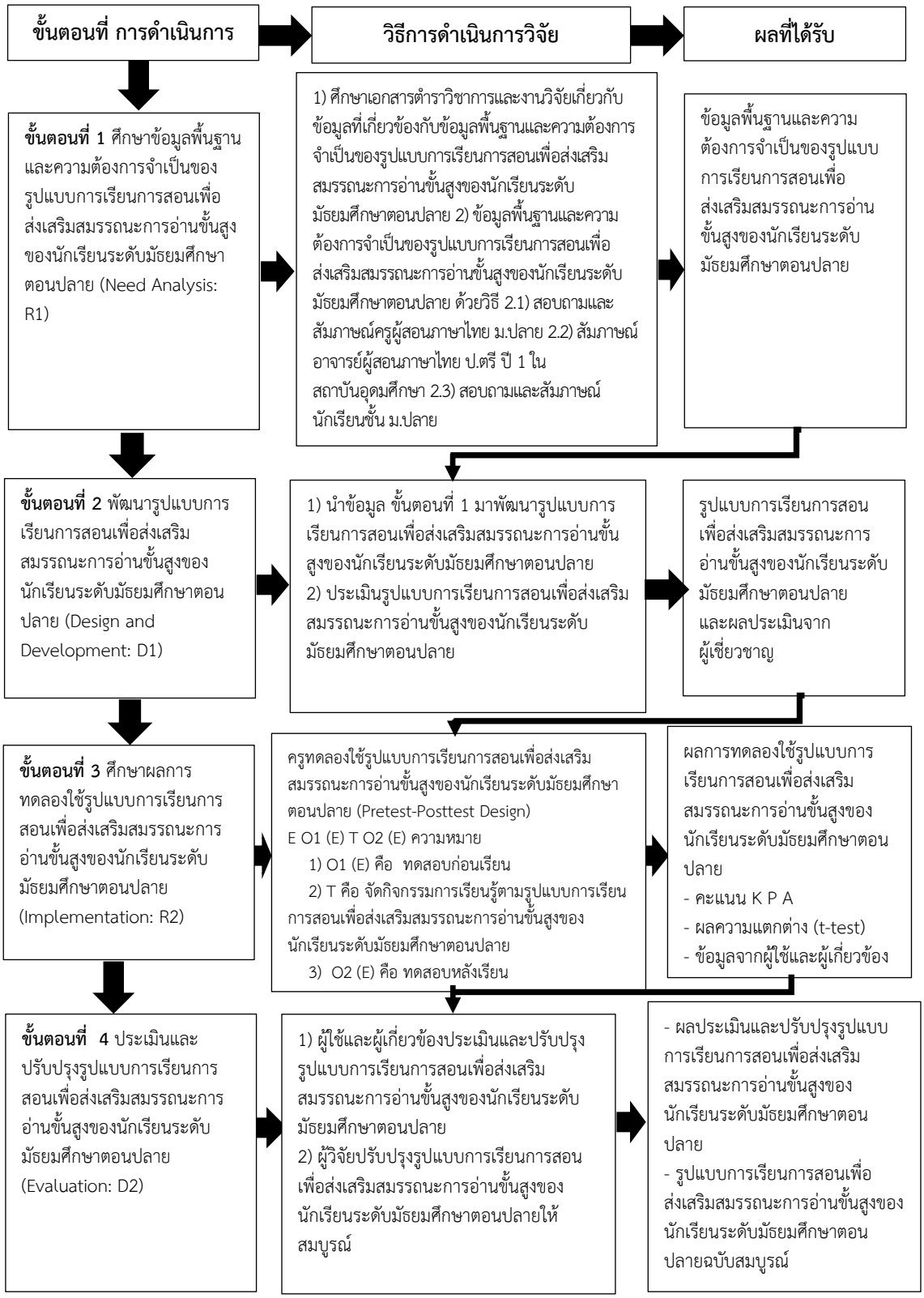

ภาพที่ 3.1 กรอบการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Need Analysis: R1)

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน เพื่อได้ข้อมูลมายืนยันตามหลักสามเส้า (Triangulation technique) ดังนี้

1. ดำเนินการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ดำเนินการสัมภาษณ์และสอบถามครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ดำเนินการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. สอบถามและสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. ดำเนินการสรุปข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลหลัก

แหล่งข้อมูลเอกสาร

1) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาการอ่าน

2) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการอ่านขั้นสูง

3) เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4) เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

5) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

แหล่งข้อมูลบุคคล

1) ครูผู้สอนภาษาไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง จำนวน 10 คน (เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ)

2) อาจารย์สอนภาษาไทยในระดับชั้นอุดมศึกษา จำนวน 10 คน (เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ)

3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง ปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 คน (เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ)

4) ครูผู้สอนภาษาไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง จำนวน 40 คน (เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ)

5) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง ปีการศึกษา 2567 จำนวน 400 คน (เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ)

เครื่องมือในการวิจัย

1) แบบศึกษาเอกสาร

2) แบบสังเคราะห์เอกสาร

3) แบบสอบถาม

4) แบบสัมภาษณ์

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบศึกษาเอกสาร

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบศึกษาเอกสาร

2) ร่างแบบศึกษาเอกสารโดยกำหนดประเด็น ประกอบด้วย การวิเคราะห์สิ่งที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3) นำแบบศึกษาเอกสารที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบเบื้องต้นพร้อมปรับปรุงแก้ไขแบบตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5) นำแบบศึกษาเอกสารที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อขอความคิดเห็นและยืมแนวทางการประเมินของการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อหาค่าความสอดคล้องเนื้อหาของแบบศึกษาตามเกณฑ์การให้คะแนน (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155) ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องเหมาะสม = 1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่เหมาะสม = -1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

เกณฑ์การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาจะมีค่าระหว่าง 0-1 โดยดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากสูตร (IOC = $\sum R/n$) สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ กรณีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 ต้องมีการแก้ไข หรือ ตัดประเด็นที่ค่าไม่ถึงเกณฑ์ออก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงโครงสร้าง (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155)

6) นำแบบศึกษาเอกสารไปเก็บข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. แบบสังเคราะห์เอกสาร

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสังเคราะห์เอกสาร

2) ร่างแบบสังเคราะห์เอกสารโดยกำหนดประเด็น ประกอบด้วย การวิเคราะห์สิ่งที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3) นำแบบสังเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบเบื้องต้นพร้อมปรับปรุงแก้ไขแบบตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5) นำแบบสังเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อขอความคิดเห็นและยืมแนวทางการประเมินของการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อหาค่าความสอดคล้องเนื้อหา ตามเกณฑ์การให้คะแนน (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155) ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องเหมาะสม = 1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่เหมาะสม = -1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

เกณฑ์การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาจะมีค่าระหว่าง 0-1 โดยดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากสูตร (IOC = $\sum R/n$) สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ กรณีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 ต้องมีการแก้ไข หรือ ตัดประเด็นที่ค่าไม่ถึงเกณฑ์ออก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงโครงสร้าง (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155)

6) นำแบบสังเคราะห์ไปเก็บข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

2) ร่างแบบสอบถามโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ศึกษาข้อมูลครอบคลุม 3 ประเด็น (1) ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูในการพัฒนากับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (2) ปัญหาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ (3) แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง และ ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในส่วนของคำถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของผู้ตอบแบบสอบถาม (มาเรียม นิลพันธ์, 2555 : 179) ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมาย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ การนำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาแปลความหมายตามเกณฑ์ (มาเรียม นิลพันธ์, 2555 : 196) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00 หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49 หมายถึง ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49 หมายถึง ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49 หมายถึง ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49 หมายถึง ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบเบื้องต้นพร้อมปรับปรุงแก้ไขแบบตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน ประเมินเพื่อหาค่าความสอดคล้องเนื้อหา (IOC) ตามเกณฑ์การให้คะแนน (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155) ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องเหมาะสม = 1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่เหมาะสม = -1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

เกณฑ์การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาจะมีค่าระหว่าง 0 - 1 โดยดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากสูตร (IOC = $\sum R/n$) สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ กรณีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 ต้องมีการแก้ไข หรือ ตัดประเด็นที่ค่าไม่ถึงเกณฑ์ออก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงโครงสร้าง (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155)

6) แบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง จำนวน 30 คน (Tryout) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha) (ค่าความเชื่อมั่น ระหว่าง 0 - 1) ซึ่งยอมรับได้ตั้งค่ามากกว่า 0.70 ขึ้นไป (คำนวณผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS) ปรับแก้ไข

7) นำแบบแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับครูที่สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 40 คน และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 400 คน

4. แบบสัมภาษณ์

1) ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

2) ร่างแบบสัมภาษณ์ 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ครูและอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยที่สอนรายวิชาภาษาไทยระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 3 ข้อ โดยใช้คำถามปลายเปิดถามคำถามเกี่ยวกับประเด็น (1) ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (2) ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ (3) แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อศึกษาความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 3 ข้อ โดยใช้คำถามปลายเปิดถามคำถามเกี่ยวกับประเด็น (1) ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้านความรู้ (2) ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้านทักษะหรือความสามารถ และ (3) ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้านเจตคติ จำนวน 10 คน

3) นำแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับที่ได้จากข้อ 2) เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบสำนวนของข้อคำถามที่ใช้และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาให้ชัดเจน แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4) นำแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับที่ได้จากข้อ 3) ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน โดยประเมินความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยกำหนดการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องเหมาะสม = 1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่เหมาะสม = -1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

เกณฑ์การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาจะมีค่าระหว่าง 0-1 โดยดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากสูตร (IOC = $\sum R/n$) สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ กรณี

ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 ต้องมีการแก้ไข หรือ ตัดประเด็นที่ค่าไม่ถึงเกณฑ์ออก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงโครงสร้าง (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155)

6) นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาปัญหาแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับครูที่สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจารย์ที่สอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(Need Analysis: R1) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารตำราวิชาการและงานวิจัย การสอบถามครูผู้สอนภาษาไทยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย และการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการดังนี้

1) แบบศึกษาเอกสารวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธี PNI (Positive, Negative, Interesting) เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูลและสรุปความคิดเห็นเชิงลึกเกี่ยวกับข้อดี ข้อจำกัด และประเด็นที่น่าสนใจในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

2) แบบสังเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธี PNI เพื่อช่วยจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์มุมมองเชิงบวก เชิงลบ และจุดที่ควรพิจารณาเพิ่มเติม

3) แบบสอบถามวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยการใช้สถิติพื้นฐาน (Basic statistics)

4) แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธี PNI เพื่อสังเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลในมิติของข้อดี ข้อจำกัด และประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม

ข้อมูลที่ได้มาเป็นไปตามหลักยืนยันข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation technique) เพื่อให้ได้ผลที่ได้จากการดำเนินการ คือ ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 3.1 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	- รวบรวมและคัดเลือกเอกสารวิชาการ ตำรา งานวิจัย และหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง - วิเคราะห์เนื้อหาเอกสารโดยใช้กรอบ PNI: (แบ่งความคิดเห็น/ข้อมูลออกเป็น Positive ข้อดี, จุดแข็ง Negative ข้อด้อย, ปัญหา Interesting ประเด็นที่น่าสนใจหรือควรพิจารณาเพิ่มเติม	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ: 1) เป้าหมายการพัฒนาการอ่านขั้นสูง 2) ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง 3) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 4) งานวิจัยและตำราที่เกี่ยวข้อง 5) สมรรถนะการอ่านขั้นสูง	แบบฟอร์มศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร	- วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจำแนกข้อมูลเชิงคุณภาพตามหลัก PNI - สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นและพื้นฐาน	ได้ข้อมูลสังเขปของพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
		- ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ - สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ - ในการสัมภาษณ์ใช้กรอบ PNI เพื่อจำแนกความคิดเห็น (Positive: ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะ Negative: ปัญหาอุปสรรค หรือ	ครูผู้สอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 50 คน: – แบบสอบถาม 40 คน – สัมภาษณ์ 10 คน	- แบบสอบถาม - แบบสัมภาษณ์	- วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน (Mean, SD) - วิเคราะห์เนื้อหาสัมภาษณ์โดยใช้ PNI เพื่อจัดกลุ่มความคิดเห็นและแนวโน้ม	ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่สะท้อนความต้องการและอุปสรรคในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงจากมุมมองครู

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
		ข้อจำกัด Interesting: ประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม)				
		- สัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แนวทาง PNI เพื่อจำแนกข้อมูลและวิเคราะห์ (Positive: ข้อเสนอแนะที่สนับสนุนและส่งเสริมรูปแบบการเรียนการสอน Negative: ข้อจำกัดหรือข้อเสนอที่ควรระวัง interesting: ประเด็นที่เป็นนวัตกรรมหรือความเห็นที่น่าสนใจ)	อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 10 คน	แบบสัมภาษณ์	วิเคราะห์เนื้อหาสัมภาษณ์โดยใช้วิธี PNI เพื่อจำแนกและสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	ได้ข้อมูลเชิงลึกและข้อเสนอแนะสำคัญที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้สมบูรณ์และตอบโจทย์ผู้เรียน
		- ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ - สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ - ใช้กรอบ PNI ในการวิเคราะห์ความคิดเห็น: (Positive: ทักษะที่มีและจุดแข็ง Negative: ปัญหาและจุดอ่อน Interesting: ประเด็นที่น่าสนใจความต้องการหรือความคาดหวัง)	นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 410 คน: – แบบสอบถาม 400 คน – สัมภาษณ์ 10 คน			

ตารางขั้นตอนการวิจัยนี้แสดงกระบวนการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยดำเนินการผ่านการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย ปัญหา แนวทางพัฒนา และหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง พร้อมใช้กรอบ PNI ในการจำแนกข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นกลุ่มข้อดี (Positive) ข้อด้อย (Negative) และประเด็นน่าสนใจ (Interesting) เพื่อสังเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอน นอกจากนี้ ยังเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนและอาจารย์มหาวิทยาลัยผ่านแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้กรอบ PNI วิเคราะห์ความคิดเห็นเพื่อแยกแยะข้อเสนอแนะ ปัญหา และประเด็นสำคัญ รวมทั้งเก็บข้อมูลจากนักเรียนผ่านแบบสอบถามและสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ครอบคลุมและสะท้อนมุมมองของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างครบถ้วน ทั้งนี้ การใช้กรอบ PNI ช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นระบบและลึกซึ้ง สามารถนำไปใช้ในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อบริบทและความต้องการจริงของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Design and Development: D1)

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นฐานข้อมูล

2. ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นฐานข้อมูล

3. ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือสำหรับใช้ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นฐานข้อมูล

4. ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือสำหรับใช้ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จน

สมบูรณ์เพื่อนำไปดำเนินการต่อใน ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูลหลัก

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ด้านการสอนภาษาไทย 3 คน ด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3 คน และด้านสมรรถนะ 3 คน ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปี และ/หรือ 2) มีผลงานที่โดดเด่นในระดับชาติขึ้นไป และ/หรือ 3) มีวุฒิการศึกษาในสาขาที่เชี่ยวชาญระดับปริญญาเอก และ/หรือ 4) มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป และ/หรือ 5) มีตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

เครื่องมือในการวิจัย/ วิธีการวิจัย

- โครงสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อสร้างเครื่องมือการวิจัยที่จะนำใช้ในขั้นตอนที่ 3 ประกอบด้วย 4 เครื่องมือ ดังนี้

1) รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) เครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย)

3) แบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับดารกำหนดโครงสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

2) ร่างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อสร้าง รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) แบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไข

3) นำข้อคำถามตามโครงสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะ 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน โดยประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มย่อย (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องเหมาะสม = 1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่เหมาะสม = -1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

เกณฑ์การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาจะมีค่าระหว่าง 0-1 โดยดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากสูตร (IOC = ∑R/n) สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ กรณีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 ต้องมีการแก้ไข หรือ ตัดประเด็นที่ค่าไม่ถึงเกณฑ์ออก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงโครงสร้าง (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155)

5) นำโครงสร้างคำถามการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ไปใช้เพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือการวิจัยที่จะนำใช้ในขั้นตอนที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือการวิจัยที่จะนำใช้ในขั้นตอนที่ 3 ประกอบด้วย 4 เครื่องมือ ดังนี้

1) รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) เครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย แผนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ข้อสอบ

3) แบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) นำข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นผลการศึกษาใน ขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลหลักสำหรับการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) ร่างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3) เสนอร่างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแก่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางหลักวิชาการ และความเหมาะสมของการใช้ภาษา

4) ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5) ประเมินความเหมาะสม/สอดคล้อง/ความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้เชี่ยวชาญตามโครงสร้างประเด็นคำถามที่กำหนดไว้

6) ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7) นำรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไปทดลองใช้กับนักเรียน

2. เครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) นำข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลหลักสำหรับการออกแบบเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย แผนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ข้อสอบ แบบประเมินสมรรถนะ แบบสอบถามความพึงพอใจ

2) ร่างเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบด้วย แผนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ข้อสอบ แบบประเมินสมรรถนะ แบบสอบถามความพึงพอใจ

3) เสนอเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบด้วย แผนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ข้อสอบ แบบประเมินสมรรถนะ แบบสอบถามความพึงพอใจ แก่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางหลักวิชาการ และความเหมาะสมของการใช้ภาษา

4) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบด้วย แผนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ข้อสอบ แบบประเมินสมรรถนะ แบบสอบถามความพึงพอใจ ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5) ประเมินความเหมาะสม/สอดคล้อง/ความเป็นไปได้ของเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ได้แก่ (แผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) ด้วยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้เชี่ยวชาญตามโครงสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ที่กำหนดไว้

6) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้แก่ (แผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. แบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1) ข้อสอบวัดความรู้แบบปรนัยเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) นำข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลหลักสำหรับการออกแบบข้อสอบแบบปรนัยเพื่อประเมินสมรรถนะด้านความรู้การอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) กำหนดโครงสร้างและเกณฑ์การให้คะแนนข้อสอบวัดความรู้แบบปรนัยเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา

3) ร่างข้อสอบวัดความรู้แบบปรนัยเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาที่กำหนด

4) นำข้อสอบวัดความรู้แบบปรนัยเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางหลักวิชาการ และความเหมาะสมของการใช้ภาษา

5) ปรับปรุงแก้ไขข้อสอบวัดความรู้แบบปรนัยเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6) นำข้อสอบวัดความรู้แบบปรนัยเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะ 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน โดยกำหนดการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (พิสณุ ฟองศรี, 2552 : 155)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องเหมาะสม = 1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่เหมาะสม = -1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

เกณฑ์การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาจะมีค่าระหว่าง 0-1 โดยดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากสูตร (IOC = $\sum R/n$) สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ กรณีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 ต้องมีการแก้ไข หรือ ตัดประเด็นที่ค่าไม่ถึงเกณฑ์ออก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงโครงสร้าง (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155)

7) ปรับปรุงแก้ไขข้อสอบวัดความรู้แบบปรนัยเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ

8) นำข้อสอบวัดความรู้แบบปรนัยเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญเสร็จเรียบร้อยไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน (หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกเฉพาะ ข้อสอบวัดความรู้แบบปรนัย และค่าความเชื่อมั่น)

9) นำกระดาษคำตอบและแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

10) นำข้อมูลดิบที่ได้จากการตรวจให้คะแนนมาหาคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ ค่าความยากง่ายรายข้อ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการ Kuder-Richardson (KR-20) โดยมีเกณฑ์พิจารณา

11) จัดทำข้อสอบวัดความรู้แบบปรนัยเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้จริง

3.2) ออกแบบแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) นำข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลหลักสำหรับการออกแบบแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) กำหนดโครงสร้างและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา

3) ร่างข้อคำถามตามโครงสร้างของแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาที่กำหนด

4) นำแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางหลักวิชาการ และความเหมาะสมของการใช้ภาษา

5) ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6) นำแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะ 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน โดยประเมินความสอดคล้อง

ของข้อคำถามที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกำหนดการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (พิสณุ ฟองศรี, 2552 : 155)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องเหมาะสม = 1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่เหมาะสม = -1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

เกณฑ์การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาจะมีค่าระหว่าง 0-1 โดยดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากสูตร (IOC = ∑R/n) สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ กรณีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 ต้องมีการแก้ไข หรือ ตัดประเด็นที่ค่าไม่ถึงเกณฑ์ออก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงโครงสร้าง (พิสณุ ฟองศรี, 2552: 155)

7) ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ

8) นำแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญเสร็จเรียบร้อยไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

9) นำกระดาษคำตอบและแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

10) นำข้อมูลดิบที่ได้จากการตรวจให้คะแนนมาหาคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ค่า Cronbach's alpha กำหนดค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 96-100)

11) จัดชุดแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้จริง

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) นำข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลหลักสำหรับการออกแบบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) กำหนดโครงสร้างและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา

3) ร่างข้อคำถามตามโครงสร้างของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาที่กำหนด

4) จัดข้อคำถามดังข้อ 3) เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางหลักวิชาการ และความเหมาะสมของการใช้ภาษา

5) ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามในแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะ 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน โดยประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามแบบสอบถาม ความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกำหนดการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (พิสณุ ฟองศรี, 2552 : 155)

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องเหมาะสม = 1 คะแนน
ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่เหมาะสม = -1 คะแนน
ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งผลจากการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0-1 พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สร้างขึ้น มีความสอดคล้อง

7) ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามในแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ

8) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญเสร็จเรียบร้อยไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

9) นำข้อมูลดิบที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้คะแนนมาหาคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยมีเกณฑ์พิจารณาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตั้งแต่ .70 ขึ้นไปบุญชม ศรีสะอาด, 2560)

11) จัดชุดแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญเสร็จเรียบร้อยไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปลายฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Design and Development: D2) เป็นการเก็บรวบรวมจาก ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ด้านการสอนภาษาไทย 3 คน ด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3 คน และด้านสมรรถนะ 3 คน ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปี และ/หรือ 2) มีผลงานที่โดดเด่นในระดับชาติขึ้นไป และ/หรือ 3) มีวุฒิการศึกษาในสาขาที่เชี่ยวชาญระดับปริญญาเอก และ/หรือ 4) มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป และ/หรือ 5) มีตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไปซึ่งผู้วิจัยร่วมการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อสร้างเครื่องมือการวิจัยที่จะนำใช้ในขั้นตอนที่ 3 ประกอบด้วย 4 เครื่องมือ 1) รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) 3) แบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ระหว่างการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งจะมีการวิเคราะห์ข้อมูล ตามผลการสนทนากลุ่มเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาผลการประเมินความเหมาะสม/สอดคล้อง/ความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ข้อมูลสถิติพื้นฐานร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2) ศึกษาผลการประเมินความเหมาะสม/สอดคล้อง/ความเป็นไปได้ของเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ข้อมูลสถิติพื้นฐานร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3) หาคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ค่าความยาก (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) และข้อมูลสถิติพื้นฐานร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4) หาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ข้อมูลสถิติพื้นฐานร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5) หาคุณภาพของข้อคำถามตามโครงสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลที่ได้จากการดำเนินวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. แผนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. แบบประเมินสรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 3.2 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมขสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Research : R2)

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	- สังเคราะห์เอกสาร - สนทนากลุ่มย่อย - การหาประสิทธิภาพของรูปแบบฯ	แหล่งข้อมูลประกอบ ข้อมูลขั้นตอนที่ 1 - ผู้เชี่ยวชาญ - ครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย - อาจารย์ภาษาไทยระดับอุดมศึกษา - นักเรียน	- ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม - แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	- การวิเคราะห์เนื้อหา - สถิติพื้นฐาน	- รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2) เครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอน		- สังเคราะห์เอกสาร - สนทนากลุ่ม	1) ข้อมูลขั้นตอนที่ 1	- ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม	- การวิเคราะห์เนื้อหา - สถิติพื้นฐาน	- แผนการการเรียนการสอน ข้อสอบแบบประเมินสมรรถนะ

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		- ทดสอบเครื่องมือ - หาค่า IOC -หาค่าความยากง่าย - การหาค่าอำนาจจำแนก - การหาค่าความ (KR-20)	2) ผู้เชี่ยวชาญ 3) ครูภาษาไทยชั้น ม.ปลาย 4) อาจารย์ภาษาไทยระดับอุดมศึกษา 5) นักเรียน 6) นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง	- แบบประเมินประสิทธิภาพเครื่องมือ		แบบสอบถามความพึงพอใจตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือสำหรับใช้ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		- การสังเคราะห์เอกสาร - การหาค่าความเชื่อมั่น - การหาค่าความสอดคล้อง	1) ข้อมูลขั้นตอนที่ 1 2) ผู้เชี่ยวชาญ 3) ครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 4) อาจารย์ภาษาไทยระดับอุดมศึกษา 5) นักเรียน	- ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม - แบบประเมินความสอดคล้องของเนื้อหา	- การวิเคราะห์เนื้อหา - สถิติพื้นฐาน	1) แบบประเมิน สรรถนะการอ่าน ขั้นสูง 2) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Implementation: R2)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ดำเนินการทดสอบความรู้ก่อนเรียนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ดำเนินการทดลองใช้การรูปแบบการเรียนการสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามแผนการเรียนการสอน ข้อสอบ แบบประเมินสมรรถนะแบบสอบถามความพึงพอใจ

3. ดำเนินการทดสอบความรู้หลังเรียนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. ดำเนินการประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. ดำเนินการสรุปผลข้อมูล ผลการทดสอบความรู้ก่อนเรียนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการทดลองใช้การรูปแบบการเรียนการสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามแผนการเรียนการสอน ข้อสอบ แบบประเมินสมรรถนะแบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการทดสอบความรู้หลังเรียนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และผลการประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยทดลองสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สร้างขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Implementation: R2) เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research)

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (The Single Group, Pretest-Posttest Design)

E O1 (E) T O2 (E)

โดย O1(E) คือ ทดสอบก่อนเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

T คือ จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

O2 (E) คือ ทดสอบหลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แหล่งข้อมูล

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2567 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง จำนวน 8,198 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีอ่างทองที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 โดยเจาะจงกลุ่มห้องเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง ที่สามารถเป็นตัวแทนและมีความพร้อม จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 40 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยที่ใช้ในการดำเนินการขั้นตอนที่ 3 ได้แก่

1) รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) เครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย แผนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ข้อสอบ แบบประเมินสมรรถนะ แบบสอบถามความพึงพอใจ

3) แบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และแบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Implementation: R2) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีอ่างทองที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 สุ่มแบบเจาะจงกลุ่ม (purposive sampling random) จำนวน 1 ห้องเรียน ที่สามารถเป็นตัวแทนที่มีความพร้อมในการเป็นกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการดังนี้

การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยการเปรียบเทียบด้วยการตรวจสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการอ่านขั้นสูงก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติทดสอบที (Dependence sample t-test)

ผลที่ได้จากการดำเนินวิจัย คือ ผลการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการอ่านขั้นสูงก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติทดสอบที (Dependence sample t-test)

ตารางที่ 3.3 สรุป ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Research :R2)

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	- ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้ - วัดความรู้ก่อนเรียน - สอนตามแผนการเรียนการสอน - วัดสมรรถนะการอ่านขั้นสูง - วัดความพึงพอใจ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีอ่างทองที่กำลังศึกษา จำนวน 1 ห้องเรียน	1. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2. เครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอน 3. แบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1. สถิติพื้นฐาน 2. ทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ t-test 3. การวิเคราะห์เนื้อหา	- ผลทดสอบความรู้ก่อนเรียน - ผลทดลองใช้การรูปแบบการเรียนการสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามแผนการเรียนการสอน ข้อสอบ แบบประเมินสมรรถนะ แบบสอบถามความพึงพอใจ - ผลทดสอบความรู้หลังเรียน - ผลประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(Evaluation: D2)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

เลือกแบบเจาะจงกลุ่ม (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนภาษาไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน 2) หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน และ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน รวม 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ดำเนินการปรับรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับสมบูรณ์

3. ดำเนินการสรุปผลการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และผลการปรับรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับสมบูรณ์เพื่อรายงานผลการวิจัย

วิธีดำเนินการ

1) สอบถามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามความคิดเห็นของนักเรียนและผลที่ได้จากการทดลองสอน

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Evaluation: D2) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบปริมาณ

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยที่ใช้ในการดำเนินการขั้นตอนที่ 4 ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Evaluation: D2) จากกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้เลือกแบบเจาะจงกลุ่ม (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนภาษาไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน 2) หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน และ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน รวม 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการดังนี้

การศึกษาผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลที่ได้จากการดำเนินวิจัย คือ ความคิดเห็นของครูผู้สอนภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับปรับปรุงแก้ไขหลังนำไปทดลองใช้

ตารางที่ 3.4 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 4 การวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	- ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	- ครูผู้สอนภาษาไทย -หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย - รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	- แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย - แบบสัมภาษณ์เพื่อการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1. สถิติพื้นฐาน 2. วิเคราะห์เนื้อหา	- ผลประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย - รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้วิธีวิทยาของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ดังนี้

1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีรายละเอียดดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ได้เรียบเรียงและนำเสนอผลการวิจัยได้ ประกอบด้วย 1) ผลข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) ผลการศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 4) ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้เรียนขาดทักษะวิเคราะห์เนื้อหา จับใจความสำคัญ และวิพากษ์เนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการใช้วิจารณญาณในการตั้งคำถาม ซักถาม และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลอย่างเป็นระบบ ครูระดับมัธยมและอาจารย์มหาวิทยาลัยต่างเห็นความสำคัญและมีอาสาในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง เนื่องจากทักษะดังกล่าวส่งผลต่อความมั่นคงในการดำรงชีวิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เอกสาร ประกอบด้วย 1) ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายเป้าหมายการพัฒนาการอ่านขั้นสูง 2) ปัญหาและแนวทางพัฒนาการอ่านขั้นสูง 3) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ.2566) 4) เอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 5) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูง จึงได้นำเสนอข้อมูลไว้เพื่อ

สนับสนุนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

1.1.1) ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาการอ่านขั้นสูง

ข้อมูลเชิงนโยบายของประเทศชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมเยาวชนให้พร้อมต่อการศึกษาต่อและการทำงานในศตวรรษที่ 21 โดยประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติและนโยบายด้านการศึกษาไทยเพราะผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านทำความเข้าใจยังอยู่ในเกณฑ์ที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพในการคิดวิเคราะห์การเชื่อมโยงความรู้ และการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมของเยาวชนในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เป็นยุคแห่งข้อมูลและเทคโนโลยี ทักษะการอ่านขั้นสูงเป็นเครื่องมือสำคัญในการแยกแยะข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากข้อมูลที่บิดเบือน รวมถึงการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ต่างกัน นโยบายการศึกษาของไทยจึงมุ่งเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสังเคราะห์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่า โดยการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 4 มุ่งเน้นจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต ถือเป็นรากฐานที่ช่วยให้นักเรียนมีศักยภาพในการปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยจากการศึกษาข้อมูลชี้ให้เห็นว่านโยบายการศึกษาไทยนั้นมีการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการอ่านขั้นสูง และคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านการตั้งคำถาม การอภิปรายกลุ่ม และการแก้ปัญหาแบบบูรณาการ พร้อมกับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการศึกษาต่อ การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงจึงเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในมิติที่มากขึ้น ทั้งในด้านปัญญา การสร้างนวัตกรรม และการเรียนรู้อย่างยั่งยืน เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมต่อการแข่งขัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563; ศูนย์วิจัยพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2565; กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2565)

1.1.2) ปัญหาที่พบในการพัฒนาการอ่านขั้นสูงและแนวทางการพัฒนาการพัฒนาการอ่านขั้นสูง

การพัฒนาการอ่านขั้นสูงเป็นความท้าทายที่สำคัญ เนื่องจากนักเรียนในปัจจุบันมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตีความข้อมูลที่ยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น โดยส่วนใหญ่ระบบการเรียนการสอนยังคงเน้นการท่องจำเป็นหลัก ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่ได้กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์หรือการสร้างความเข้าใจที่ยั่งยืนจากข้อมูลที่ได้รับ การท่องจำเพียงอย่างเดียวอาจช่วยให้นักเรียนสามารถจำสิ่งที่เรียนได้ในระยะสั้น แต่ไม่สามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาและเชื่อมโยงความรู้ได้ในระยะยาว หรือสามารถใช้ความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ โดยการขาดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้เกิดการอ่านขั้นสูงยังเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญ ซึ่งการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา วิเคราะห์ และตีความข้อมูล อย่างมีวิจารณญาณ การมีการอภิปรายเนื้อหาผ่านการตั้งคำถามหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสรุปประเด็นสำคัญและวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ มีส่วนช่วยอย่างยิ่งในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการทำความเข้าใจข้อมูลได้ดียิ่งขึ้น และ

การประยุกต์ใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แนวทางในการพัฒนาในการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นที่การพัฒนาทักษะการคิดและการอ่านขั้นสูง สามารถทำได้ผ่านการออกแบบกิจกรรมที่มีส่วนร่วมจากนักเรียน ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม หรือการทำงานร่วมกันในการสรุปประเด็นสำคัญจากข้อมูลที่อ่าน และการวิจารณ์ข้อมูลเพื่อให้เห็นถึงมุมมองที่หลากหลายของเนื้อเรื่อง นักเรียนจะได้ฝึกทักษะในการเชื่อมโยงความรู้จากหลายแหล่งและนำไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาหรือข้อมูลในโลกจริง นอกจากนี้การพัฒนาทักษะการอ่านในชีวิตจริงทั้งการอ่านบทความวิจัย หรือบทความวิเคราะห์จะช่วยเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ โดยการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ถือเป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญในการพัฒนาการอ่านในยุคดิจิทัลนี้ การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลและสื่อมัลติมีเดียสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การใช้วิดีโอคลิปหรือการจำลองสถานการณ์ (simulation) ที่ช่วยให้นักเรียนเห็นภาพ หรือเข้าใจข้อมูลได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การใช้สื่อมัลติมีเดีย ได้แก่ อินโฟกราฟิกส์ (infographics) หรือแอปพลิเคชันการเรียนรู้ ยังช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลายและเข้าใจได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ด้วยวิธีนี้นักเรียนจะสามารถพัฒนาทักษะการอ่านอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านการเข้าใจข้อมูล การคิดวิเคราะห์ และการใช้ข้อมูลในสถานการณ์จริงอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการอ่านยังสามารถเพิ่มความสนุกสนานและความมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่มีความชื่นชอบในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ การนำสื่อดิจิทัลเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนที่มีความท้าทายที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างเต็มที่ (Tan and Chan, 2019; UNESCO, 2020)

1.1.3) การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันได้กำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน โดยเน้นการอ่านเพื่อการวิเคราะห์ ตีความ และวิพากษ์วิจารณ์สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้สามารถเข้าใจและประเมินข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของโลกยุคดิจิทัลซึ่งเต็มไปด้วยข้อมูลและเทคโนโลยี จึงเป็นทักษะสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต โดยจากการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ยังไม่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงได้อย่างครอบคลุม โดยส่วนใหญ่ยังเน้นการอ่านเพื่อความเข้าใจระดับพื้นฐานหรือการตอบคำถาม ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การอภิปราย สังเคราะห์ และการประเมินสาระสำคัญของเนื้อหา อีกทั้งยังขาดการบูรณาการการอ่านขั้นสูงเข้ากับสาระวิชาต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาซับซ้อน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ซึ่งต้องอาศัยทักษะการตีความและเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้ง หากขาดการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ อาจส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างเต็มที่ และจำกัดความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ดังนั้นการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการอ่านขั้นสูงควบคู่กับการบูรณาการในหลากหลายกลุ่มสาระจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการเรียนรู้และการใช้ชีวิต (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ, 2562; กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2563; การศึกษาและการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ , 2564)

1.1.4) เอกสารตำรางานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

นักวิจัยศึกษาข้อมูลนำเสนอไว้ ดังนี้

Hmelo-Silver et al. (2011) ชี้ให้เห็นว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาเป็นวิธีการที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดวิเคราะห์สถานการณ์ที่ซับซ้อนซึ่งมีความใกล้เคียงกับชีวิตจริง โดยการเรียนรู้ลักษณะนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พิจารณาประเด็นจากหลากหลายมุมมอง ฝึกการตั้งคำถาม การค้นคว้าข้อมูล และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล อันเป็นการส่งเสริมกระบวนการคิดระดับสูง ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะการอ่าน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างลึกซึ้งในบริบทการเรียนรู้ยุคใหม่

Kolb (1984) ได้นำเสนอแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่งถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนจะผ่านวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีประสบการณ์จริง การสะท้อนกลับ การสร้างแนวคิด และการทดลองนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งจากประสบการณ์ตรง และสามารถเชื่อมโยงความรู้กับบริบทในชีวิตจริงได้อย่างมีความหมาย โดยเฉพาะในการพัฒนาทักษะการคิดและการอ่านวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์

ทิศนา แขมมณี (2563) กล่าวถึงการอภิปรายกลุ่มว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทอย่างกระตือรือร้นในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้แสดงออกถึงกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล การอภิปรายกลุ่มเป็นวิธีการที่ส่งเสริมการฟังอย่างตั้งใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการยอมรับความแตกต่างทางความคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อีกทั้งยังช่วยฝึกฝนการใช้ภาษาและทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมอย่างยิ่งในการส่งเสริมการอ่านเชิงลึกและการเรียนรู้เนื้อหาที่ซับซ้อน

อรวรรณ ด่านไพบูลย์ (2562) ศึกษาการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยพบว่า การอภิปรายกลุ่มสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งคำถาม วิเคราะห์เนื้อหา เปรียบเทียบข้อมูล และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์ และสามารถถ่ายทอดความเข้าใจผ่านการพูดและการเขียนได้ดีขึ้น เทคนิคนี้จึงมีความเหมาะสมในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในบริบทของการเรียนรู้ภาษาและการศึกษาขั้นสูง

จากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนข้างต้นสนับสนุนการวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย” ได้อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากแนวคิดของ Hmelo-Silver et al. (2011), Kolb (1984), ทิศนา แขมมณี (2563) และอรวรรณ ด่านไพบูลย์ (2562) ต่างชี้ให้เห็นว่าการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนรู้จากกรณีศึกษา การเรียนรู้จากประสบการณ์ การอภิปรายกลุ่ม และการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ล้วนส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของสมรรถนะการอ่านขั้นสูง โดยเฉพาะในด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์สาระจากเนื้อหาหลากหลายประเภท การบูรณาการแนวทางเหล่านี้ในการพัฒนารูปแบบ

การเรียนการสอนจึงเป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายของการวิจัยในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการอ่านอย่างลึกซึ้งและมีวิจารณญาณ

1.1.5) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงจึงได้เรียบเรียงไว้ ดังนี้

Snow (2002) กล่าวว่าการเรียนรู้การอ่านขั้นสูงไม่ใช่แค่การเข้าใจเนื้อหาพื้นฐาน แต่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางภาษาที่สามารถช่วยในการตีความข้อมูลได้อย่างมีเหตุผลและ โดยการฝึกฝนทักษะการอ่านในระดับสูงจะทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากับความรู้ทางวิชาการขึ้นและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดีขึ้น

Anderson Pearson (1984) อธิบายว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้เบื้องต้น (schema) ทำให้ผู้อ่านสามารถสร้างความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับเนื้อหาและสามารถตีความข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีการเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับความรู้ที่มีอยู่

Kintsch (1998) อธิบายว่า การสร้างความเข้าใจจากการประมวลผลข้อความมีทั้งการประมวลผลในระดับพื้นฐาน (ได้แก่ การแปลความหมายของคำหรือประโยค) และในระดับสูง (ได้แก่ การเชื่อมโยงข้อมูลและการตีความเนื้อหาในมุมมองที่) ต้องใช้การคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ข้อมูลในบริบท

Pearson and Gallagher (1983) กล่าวถึงการสอนการอ่านที่เน้นการสร้างความเข้าใจที่ดีและทักษะการคิดที่หลากหลายช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลในระดับขึ้น การอ่านในระดับนี้ช่วยในการสร้างความเข้าใจที่มากกว่าการรู้คำศัพท์และยังต้องการการฝึกทักษะในการคิดที่ช่วยในการตีความข้อมูล

Duke and Pearson (2002) กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถในการอ่านขั้นสูงต้องการกลยุทธ์ที่หลากหลาย ได้แก่ การเชื่อมโยงเนื้อหาที่อ่านกับความรู้ที่มีอยู่แล้วและการฝึกฝนทักษะที่ช่วยในการวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากหลายมุมมอง

Snow (2010) เน้นการอ่านขั้นสูงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาษาในสภาพแวดล้อมวิชาการต้องการความสามารถในการเข้าใจข้อมูล ตีความและเชื่อมโยงเนื้อหากับบริบทวิชาการ

Afflerbach (2016) กล่าวว่า การทดสอบทักษะการอ่านขั้นสูงควรประเมินต้องวัดความสามารถในการวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหลายแหล่งข้อมูล เพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อหาในบริบทที่กว้างขึ้น

O'Flahavan (1991) ชี้ให้เห็นว่าการอ่านขั้นสูงต้องการกระบวนการคิดเพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อหาที่ไม่สามารถทำได้ด้วยการอ่านพื้นฐานเพียงอย่างเดียว การวิเคราะห์เนื้อหาและการประเมินข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญ

McNamara (2007) เน้นว่าในการอ่านขั้นสูง จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงและตีความข้อมูลได้อย่างเหมาะสม อาจเกี่ยวข้องกับการอ่านหลายแหล่งข้อมูลและการสร้างความเข้าใจที่มีมิติ

Shanahan and Shanahan (2008) กล่าวถึงการอ่านในบริบทของวิชาการที่ต้องใช้ทักษะการคิดที่หลากหลายและซับซ้อน โดยการอ่านในระดับสูง สามารถวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ข้อมูลในหลายบริบท

Cook and McNamara (2007) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านในระดับมหาวิทยาลัยที่ต้องการกลยุทธ์ที่ช่วยในการเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการ โดยเฉพาะในเนื้อหาที่มีความซับซ้อนและต้องใช้การตีความ

Gallagher (2010) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนทักษะการอ่านที่สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและช่วยในการแก้ปัญหาหรือวิเคราะห์ข้อมูล เน้นที่การใช้ทักษะในการคิดและการวิเคราะห์

Searle (2018) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านที่สามารถเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูล โดยเน้นการฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อมูลที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น

Glover and Pohl. (2014) พูดถึงการใช้เทคนิคการอ่านขั้นสูงในการพัฒนาและฝึกทักษะการอ่านในกลุ่มนักเรียนที่มีระดับความรู้สูง โดยมุ่งเน้นที่การฝึกฝนการตีความและวิเคราะห์ข้อมูลในหลายๆ ด้าน

Vacca, Vacca, and Mraz, M. (2016) กล่าวว่าการพัฒนาทักษะการอ่านต้องการการสอนที่ช่วยให้สามารถประมวลผลข้อมูลจากหลายแหล่งและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลในระดับ เพื่อให้สามารถตีความเนื้อหาได้อย่างมีมิติ

Hirsh (2012) เน้นการพัฒนาทักษะการอ่านที่ช่วยให้สามารถตีความข้อมูลในแหล่งที่มาที่แตกต่างกัน ทำให้การอ่านมีความซับซ้อนและสามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่งได้

Graham and Perin (2007) กล่าวว่า การอ่านขั้นสูงควรมุ่งเน้นไปที่การคิดวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวิพากษ์และการตีความข้อมูลในระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลในบริบทที่ต่างกัน

Tovani (2000) กล่าวถึงวิธีการฝึกทักษะการอ่านที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหา โดยการใช้กลยุทธ์ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตีความเนื้อหาในบริบทที่กว้างขึ้น

Norris and Phillips (2003) กล่าวว่าการเรียนรู้การอ่านขั้นสูงนั้นเชื่อมโยงกับการพัฒนาความสามารถในการตีความข้อมูลที่หลากหลายและการคิดวิเคราะห์ในบริบทเป็นการฝึกฝนการอ่านที่ไม่เพียงแต่เข้าใจเนื้อหาที่ตรงไปตรงมา แต่ยังสามารถตีความและวิเคราะห์ในหลายมุมมอง

สรุปได้ว่า แนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับการอ่านขั้นสูงสอดคล้องกันว่า การอ่านขั้นสูงเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งต้องอาศัยการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ (schema) การประมวลผลข้อมูลในหลายระดับ รวมถึงการใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายเพื่อวิเคราะห์ ตีความ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการประยุกต์ใช้ข้อมูลในบริบทวิชาการและชีวิตจริง ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนผ่านกิจกรรมการอ่านที่มีความท้าทายและหลากหลาย ทั้งในด้านเนื้อหา กลยุทธ์ และบริบท เพื่อให้สามารถเข้าใจสาระสำคัญของข้อความ สร้างความหมายใหม่ และใช้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ อันเป็นทักษะสำคัญสำหรับการเรียนรู้ยุคปัจจุบัน

1.2 ผลการสัมภาษณ์

1.2.1) ปัญหาที่พบในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้

ปัญหาที่พบในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้ คือ นักเรียนยังขาดความสามารถในด้านการวิเคราะห์และการตีความเนื้อหาโดยเฉพาะในเรื่องการพิจารณาใจความสำคัญและแนวคิดโดยรวม การตีความเนื้อหาและวิเคราะห์คำสำคัญ การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริง

และข้อคิดเห็น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และหลักการในเรื่องที่อ่าน การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาอย่างมีเหตุผล รวมถึงการสรุปอ้างอิงและการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น นักเรียนยังมีข้อจำกัดในการประเมินข้อโต้แย้ง การจำแนกประเภทงานเขียน การอธิบายความหมายของคำศัพท์และสำนวน ตลอดจนการจับแนวคิดหลัก ความรู้สึก และจุดประสงค์ของผู้เขียน ทั้งยังขาดทักษะในการบอกโครงเรื่องหรือสรุปเรื่อง และการประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

ครูที่สอนภาษาไทยในโรงเรียน

“นักเรียนยังขาดความสามารถในด้านการวิเคราะห์และการตีความเนื้อหาอย่าง ” (10/10/2567)

"นักเรียนยังขาดทักษะในการแยกแยะใจความสำคัญและการตีความเนื้อหาเป็นปัญหาหลักที่ทำให้การเรียนการสอนในเรื่องการอ่านขั้นสูงมีความท้าทาย" (12/10/2567)

"การวิเคราะห์และการตีความเนื้อหาไม่ใช่ทักษะที่นักเรียนได้เรียนรู้มาอย่างเต็มที่ในระดับก่อนหน้า ทำให้ต้องใช้เวลาและความพยายามในการส่งเสริมทักษะในห้องเรียน" (18/10/2567)

"การคิดวิเคราะห์และการตีความเนื้อหาต้องการการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ถ้าหากนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนจากต้นทาง จะทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะนี้ได้อย่างเต็มที่" (21/10/2567)

"จากการประเมินผลการเรียนการสอนในหลายครั้ง พบว่านักเรียนยังไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นได้ และยังมีปัญหาในการตีความเนื้อหา" (21/10/2567)

"นักเรียนมักมีปัญหาต่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาที่อ่านกับหลักการและเหตุผล เพราะขาดทักษะในการมองภาพรวมของเรื่อง" (24/10/2567)

"ในปัจจุบัน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตีความเนื้อหาคือทักษะสำคัญที่นักเรียนควรได้รับการพัฒนา แต่ยังมีข้อจำกัดมากมายในการฝึกฝนทักษะ" (21/11/2567)

"การสอนการอ่านขั้นสูงต้องเริ่มต้นจากการสอนทักษะการวิเคราะห์เนื้อหาที่อ่านและนักเรียนต้องเข้าใจวิธีการตีความในบริบท เพื่อให้สามารถเข้าใจและวิพากษ์วิจารณ์ได้ดีขึ้น" (21/11/2567)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า นักเรียนยังขาดความสามารถในการวิเคราะห์และตีความเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งสะท้อนจากปัญหาหลายด้าน ได้แก่ การแยกแยะใจความสำคัญ การตีความความหมายในบริบท การแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น ตลอดจนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเนื้อหากับหลักการหรือแนวคิดที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานทักษะที่เพียงพอจากระดับการศึกษาก่อนหน้า ทำให้ต้องใช้เวลาและความพยายามในการพัฒนา ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูงมีความท้าทาย อีกทั้งการฝึกฝนทักษะดังกล่าวยังขาดความต่อเนื่องและระบบ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์และการเข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ

อาจารย์ที่สอนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา

"นักศึกษาควรได้รับการฝึกฝนในการวิเคราะห์และตีความเนื้อหาเพื่อพัฒนาแนวคิดการฝึกฝนนี้ช่วยให้พวกเขาเข้าใจเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณค่า" (22/12/2567)

"การวิเคราะห์ใจความสำคัญและแนวคิดโดยรวมเป็นทักษะที่จำเป็นในการอ่านขั้นสูง นักศึกษาควรเรียนรู้วิธีการแยกแยะข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลรองเพื่อใช้ในการตีความอย่างถูกต้อง" (25/12/2567)

"การฝึกให้นักศึกษาวิเคราะห์คำสำคัญในเนื้อหาช่วยให้พวกเขาสามารถเข้าใจข้อความที่ซ่อนอยู่ภายใต้คำพูดและสำนวนที่ใช้ในบทความ ได้อย่างถูกต้อง" (27/12/2567)

"การฝึกนักศึกษาให้สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นจะช่วยเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์และทำให้พวกเขาสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาได้ใน" (28/12/2567)

"การพัฒนาแนวคิดในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และหลักการในเนื้อหาที่อ่านช่วยให้เกิดการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล นักศึกษาจะสามารถเชื่อมโยงข้อมูล ได้ดียิ่งขึ้น" (29/12/2567)

"การฝึกทักษะในการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาช่วยให้สามารถประเมินข้อโต้แย้งและความคิดเห็นของผู้เขียนได้อย่างมีเหตุผลและยุติธรรม" (26/12/2567)

"การพัฒนาทักษะการจับแนวคิดหลักและจุดประสงค์ของผู้เขียนจะช่วยให้นักศึกษาสามารถเข้าใจทิศทางของเนื้อหาได้ชัดเจน และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้" (27/12/2567)

"การประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาการอ่านนักศึกษาจะสามารถใช้การอ่านเพื่อพัฒนาความคิดและทักษะในการเรียนรู้ ได้ดีขึ้น" (20/12/2567)

จากข้อความทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และตีความเนื้อหาเป็นกระบวนการสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะใจความสำคัญและข้อมูลรอง วิเคราะห์คำสำคัญ แยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นและเชื่อมโยงเนื้อหากับหลักการหรือแนวคิดอย่างมีเหตุผล รวมถึงฝึกการประเมินข้อโต้แย้งและความคิดเห็นของผู้เขียนอย่างยุติธรรม การฝึกฝนทักษะเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้ง เห็นทิศทางและจุดประสงค์ของผู้เขียนอย่างชัดเจน ตลอดจนประเมินคุณค่าของเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้และชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณค่า

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

"การตีความเนื้อหาบางครั้งทำให้ยากสำหรับฉัน เพราะไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ชัดเจน หรือไม่เข้าใจแนวคิดหลักที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ" (1/01/2568)

"เวลาอ่านบทความยาว ๆ ฉันมักจะไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นได้ ทำให้การตีความเป็นเรื่องยากขึ้น" (2/01/2568)

"การวิเคราะห์คำสำคัญในบทความนั้นทำให้ฉันต้องคิดหลายรอบ บางครั้งฉันไม่แน่ใจว่าคำไหนคือคำสำคัญหรือคำที่ใช้เป็นตัวชี้แนะ" (2/01/2568)

"เมื่ออ่านบทความที่มีข้อมูลหลายประเภท บางครั้งฉันไม่สามารถจับแนวคิดหลักได้ทันที เพราะมันมีข้อมูลย่อยๆ ที่หลากหลาย" (5/01/2568)

"ฉันมักจะคิดว่าคำที่ผู้เขียนใช้ในงานเขียนบางคำไม่ได้มีความหมายตรงตัว มันทำให้ฉันไม่สามารถตีความคำพูดได้อย่างถูกต้อง" (8/01/2568)

"ฉันไม่ค่อยมั่นใจในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา บางครั้งมันดูเหมือนจะเชื่อมโยงกัน แต่ฉันไม่สามารถหาหลักการได้ชัดเจน" (11/01/2568)

"การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทความทำให้ฉันรู้สึกไม่มั่นใจในความคิดเห็นของตัวเอง บางครั้งไม่รู้จะเริ่มต้นจากจุดไหนหรือใช้เหตุผลอย่างไร" (13/01/2568)

สรุปได้ว่า นักศึกษายังประสบปัญหาในการตีความและวิเคราะห์เนื้อหาอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะการจับใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น การวิเคราะห์คำสำคัญ รวมถึงการเข้าใจแนวคิดหลักและความสัมพันธ์ของข้อมูลในบทความที่มีความซับซ้อน นอกจากนี้ นักศึกษายังไม่มั่นใจในการตีความความหมายเชิงนัยของถ้อยคำ ตลอดจนรู้สึกไม่มั่นใจเมื่อต้องวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาและแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ ทำให้การอ่านเชิงลึกเป็นเรื่องที่ท้าทายและยังต้องการการฝึกฝนเพิ่มเติมอย่างมีระบบเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านขั้นสูงอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง

1.2.2) ปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ

ปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ คือ ผู้เรียนยังขาดทักษะที่สำคัญในการวิเคราะห์และตีความเนื้อหาไม่สามารถพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดโดยรวมได้อย่างครบถ้วน รวมถึงยังขาดความสามารถในการตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ ประโยคสำคัญ การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ตลอดจนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และหลักการในเรื่องที่อ่าน นอกจากนี้ยังพบข้อจำกัดในทักษะการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหา การสรุปอ้างอิง การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น และการนิรนัยหรือการตีความ ผู้เรียนยังไม่สามารถประเมินข้อโต้แย้ง จำแนกประเภทของงานเขียน หรืออธิบายความหมายของคำศัพท์และสำนวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังขาดทักษะในการตัดสินสิ่งที่ถูกและผิด บอกจุดประสงค์ของผู้เขียน จับแนวคิดหลัก ความรู้สึกของผู้เขียน สรุปเรื่อง และประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ ปัญหาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านขั้นสูงที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน

ครูผู้สอนในกลุ่มสาระภาษาไทย

"การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความเป็นสิ่งสำคัญที่เราควรเน้นการฝึกฝนอย่างจริงจัง เพราะการทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างช่วยให้ผู้เรียนสามารถจับประเด็นสำคัญได้ดีขึ้น และไม่หลงทางในรายละเอียดที่ไม่สำคัญ" (2/10/2567)

"การฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะในการอ่านแต่ละประเภทเนื้อหา เราต้องสามารถเข้าใจได้ว่าเนื้อหานั้นเป็นข้อมูลที่ยืนยันได้จริงหรือเป็นแค่ความคิดเห็นส่วนบุคคล" (5/10/2567)

"ทักษะการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนไม่เพียงแค่เข้าใจเนื้อหาภายใน แต่ยังสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เขียนได้ จะช่วยให้การเรียนรู้เกิดความและเต็มไปด้วยการพิจารณา" (6/10/2567)

"การเรียนรู้คำศัพท์และสำนวนในบริบท ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตีความได้อย่างแม่นยำ การแนะนำให้ผู้เรียนศึกษาคำและสำนวนที่มีความหมายในเนื้อหาจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง" (5/10/2567)

"การอ่านต้องมีการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประเด็น ในข้อความ เราควรฝึกให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประเด็นในเนื้อหาได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจใน" (7/10/2567)

"ผู้เรียนต้องสามารถจับแนวคิดหลักและเป้าหมายของผู้เขียน การสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้การทำความเข้าใจและประเมินความรู้สึกของผู้เขียนจะช่วยให้พวกเขารู้จักตีความเนื้อหาได้หลากหลายมุมมอง" (7/10/2567)

"การสรุปเนื้อหาหรือจับโครงเรื่องทำให้ผู้เรียนสามารถเห็นภาพรวมและเข้าใจใจความสำคัญได้ชัดเจน การให้ผู้เรียนฝึกสรุปเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มทักษะการจัดระเบียบความคิดในขณะอ่าน" (3/10/2567)

"การแยกแยะประเด็นหลักจากประเด็นรองเป็นเรื่องที่ต้องฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เราควรให้ผู้เรียนได้ฝึกการคัดเลือกสิ่งที่สำคัญจากข้อมูลที่มีมากมาย" (11/10/2567)

จากข้อความทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียนควรมุ่งเน้นการฝึกฝนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการวิเคราะห์เนื้อหา การแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล การตีความคำศัพท์และสำนวนในบริบท การจับแนวคิดหลักและเป้าหมายของผู้เขียน ตลอดจนการเชื่อมโยงประเด็นในเนื้อหาอย่างมีระบบ นอกจากนี้ การฝึกสรุปใจความสำคัญ การแยกแยะประเด็นหลักจากประเด็นรอง และการจัดระเบียบความคิดขณะอ่าน ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อาจารย์ที่สอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา

"การฝึกให้ผู้เรียนสามารถตีความและวิเคราะห์ข้อความได้อย่างเป็นสิ่งที่เราต้องให้ความสำคัญ เพราะการอ่านไม่ใช่แค่การเข้าใจคำพูด แต่ต้องเข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ในเนื้อหาด้วย" (14/01/2568)

"การวิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง ผู้เรียนต้องฝึกแยกแยะข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลที่ไม่จำเป็น เพื่อให้สามารถจับประเด็นหลักได้อย่างแม่นยำ" (14/01/2568)

"การฝึกฝนทักษะการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถี่ถ้วน และยังสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลได้ดีขึ้น" (11/01/2568)

"การพัฒนาทักษะการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นมุมมองที่หลากหลาย และสามารถแยกแยะข้อดีข้อเสียของการนำเสนอข้อมูลอย่างรอบคอบ" (16/01/2568)

"การฝึกสรุปเนื้อหาหรือการจับโครงเรื่องจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาพรวมของเนื้อหามากขึ้น และยังช่วยในการประมวลผลข้อมูลที่ได้อ่านให้มีประสิทธิภาพ" (18/01/2568)

"การเข้าใจคำศัพท์และสำนวนที่ใช้ในเนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนสามารถตีความได้อย่างถูกต้อง การให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ที่หลากหลายเป็นวิธีที่ดีในการเสริมทักษะการอ่านขั้นสูง" (1/01/2568)

จากข้อความทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงควรให้ความสำคัญกับการฝึกฝนผู้เรียนในการตีความและวิเคราะห์ข้อความอย่างลึกซึ้ง โดยเน้นการเข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ในเนื้อหา ไม่ใช่เพียงการอ่านอย่างผิวเผิน ผู้เรียนควรได้รับการฝึกแยกแยะคำสำคัญ ประโยคสำคัญ และข้อมูลที่จำเป็นจากสิ่งที่ไม่สำคัญ รวมถึงการแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล นอกจากนี้ การฝึกทักษะการวิพากษ์วิจารณ์ การจับโครงเรื่อง และการสรุปเนื้อหาจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาพรวมของบทความได้ดีขึ้น

ขณะเดียวกัน การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์และสำนวนอย่างหลากหลายก็มีส่วนสำคัญต่อการตีความเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านในระดับสูง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

"บางครั้งฉันรู้สึกว่าไม่สามารถแยกแยะประเด็นสำคัญจากประเด็นรองได้อย่างชัดเจน เพราะเนื้อหาที่อ่านมีรายละเอียดเยอะมากและเชื่อมโยงกันไปหมด ทำให้รู้สึกสับสนในการหาจุดหลักของเรื่อง" (11/01/2568)

"การตีความคำสำคัญหรือประโยคสำคัญในเนื้อหาบางครั้งยากเกินไป บางครั้งคำบางคำมีหลายความหมาย และต้องการความเข้าใจในบริบทที่ถูกต้อง ฉันยังคงรู้สึกไม่มั่นใจในการตีความ" (12/01/2568)

"ฉันรู้สึกว่าการแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นในบทความทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น แต่บางครั้งก็ยากที่จะรู้ว่าอะไรคือข้อเท็จจริงและอะไรคือความคิดเห็นของผู้เขียน" (13/01/2568)

"ในการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหา ฉันยังไม่มั่นใจว่าควรจะพูดถึงอะไรบ้าง หรือต้องวิจารณ์อย่างไรให้เป็นเชิงวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับมุมมองส่วนตัวของผู้เขียน" (14/01/2568)

"การฝึกสรุปเนื้อหาเป็นสิ่งที่ฉันรู้สึกว่าต้องฝึกฝนเยอะที่สุด การจับใจความสำคัญจากข้อความที่ยาวๆ ทำให้ยากที่จะเห็นภาพรวมได้อย่างชัดเจน" (15/01/2568)

"บางครั้งฉันไม่ค่อยเข้าใจคำศัพท์ที่ใช้ในเนื้อหา หรือมีการใช้สำนวนที่ทำให้ตีความยาก ต้องการคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์ในแต่ละบท" (16/01/2568)

"การจับแนวคิดหลักและเข้าใจความรู้สึกของผู้เขียนเป็นสิ่งที่ฉันพยายามทำ แต่บางครั้งก็รู้สึกไม่แน่ใจว่าเข้าใจได้ถูกต้องตามที่ผู้เขียนตั้งใจจะสื่อหรือไม่" (17/01/2568)

"ฉันยังไม่ชำนาญในการตัดสินสิ่งที่ถูกและผิดจากเนื้อหาที่อ่าน เพราะบางเรื่องมันมีความซับซ้อน และบางครั้งก็มีข้อมูลที่ไม่ตรงกันในแหล่งที่ต่างกัน" (18/01/2568)

"การประเมินความสำคัญของเรื่องที่อ่านทำให้ฉันรู้สึกมั่นใจขึ้นในการสรุปเรื่อง แต่บางครั้งก็ยังรู้สึกไม่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการเลือกสิ่งที่สำคัญจริงๆ" (19/01/2568)

"แม้ว่าฉันจะเข้าใจเนื้อหาบางส่วนได้ดี แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่ต้องการเวลาในการทำความเข้าใจ และการเชื่อมโยงเนื้อหากับความรู้เดิมของตัวเองยังไม่ค่อยแน่น" (20/01/2568)

จากข้อความสะท้อนความรู้สึกในการอ่านเนื้อหาตั้งแต่วันที่ 11-20 มกราคม 2568 พบว่าผู้เรียนประสบปัญหาในการแยกแยะประเด็นสำคัญจากประเด็นรอง เนื่องจากเนื้อหามีรายละเอียดมากและเชื่อมโยงกัน ทำให้สับสนในการค้นหาจุดหลัก นอกจากนี้ยังรู้สึกว่าการตีความคำหรือประโยคสำคัญในบริบทที่ถูกต้องเป็นเรื่องยาก รวมถึงการแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นในบทความก็ทำได้ไม่ชัดเจน ผู้เรียนยังไม่มั่นใจในการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาอย่างเชิงวิชาการ โดยเฉพาะเมื่อเจอมุมมองส่วนตัวของผู้เขียน การสรุปเนื้อหาและจับใจความสำคัญจากข้อความยาวๆ เป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนมากขึ้น พร้อมกับมีความยากลำบากในการเข้าใจคำศัพท์หรือสำนวนบางคำ รวมถึงความไม่แน่ใจในการจับแนวคิดหลักและความตั้งใจของผู้เขียน ผู้เรียนยังขาดความชำนาญในการตัดสินความถูกผิดของข้อมูลที่ซับซ้อนหรือขัดแย้งกัน รวมถึงการประเมินความสำคัญของเนื้อหาเพื่อสรุปสาระสำคัญยัง

ไม่มั่นใจอย่างเต็มที่ แม้ว่าจะเข้าใจบางส่วนดี แต่ยังต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจและเชื่อมโยงเนื้อหากับความรู้เดิมอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2.3) ปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล

ปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล คือ ผู้เรียนขาดทักษะสำคัญในการสืบค้นและซักถามข้อมูลเพื่อคลายข้อสงสัยและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอย่างมีระบบ อีกทั้งยังขาดความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูล โดยเฉพาะการระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล รวมถึงการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น นอกจากนี้ยังขาดทักษะในการบันทึกข้อมูลสำคัญ อภิปรายร่วมกับผู้อื่น และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งขาดความสามารถในการเชื่อมโยงและปรับปรุงองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านให้สอดคล้องกับความเป็นเหตุเป็นผล ส่งผลให้การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงเหตุผลยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังตัวอย่างการสนทนาด้านล่างนี้

ครูผู้สอนในกลุ่มสาระภาษาไทย

"*การขาดทักษะในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลในบทความได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การทำความเข้าใจเนื้อหายากขึ้น*" (11/01/2568)

"ผู้เรียนยังไม่คุ้นเคยกับการซักถามข้อมูลอย่างมีระบบ เป็นทักษะสำคัญในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การฝึกทักษะนี้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาการอ่านเชิงเหตุผล" (12/01/2568)

"การบันทึกข้อมูลสำคัญจากการอ่านเป็นทักษะที่ควรฝึกฝน แต่หลายคนยังไม่สามารถเลือกข้อมูลที่สำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ยากที่จะนำไปอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล" (13/01/2568)

"การที่ผู้เรียนไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นทำให้การตีความเนื้อหาที่อ่านเป็นไปได้ยากและไม่แม่นยำ เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการอ่านเชิงเหตุผล" (14/01/2568)

"*การอภิปรายร่วมกับผู้อื่นช่วยให้ผู้เรียนเห็นมุมมองที่หลากหลาย แต่ก็พบว่าผู้เรียนบางคนยังขาดทักษะในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ทำให้การอภิปรายไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ*" (15/01/2568)

"ความสามารถในการเชื่อมโยงและปรับปรุงองค์ความรู้จากการอ่านเป็นสิ่งที่ผู้เรียนยังขาดทักษะนี้สำคัญในการสร้างความเข้าใจที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน" (16/01/2568)

"การวิเคราะห์ข้อมูลและการระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลยังเป็นจุดอ่อนของผู้เรียน ต้องการการฝึกฝนและการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้พวกเขามีโอกาสฝึกทักษะนี้อย่างต่อเนื่อง" (17/01/2568)

"การส่งเสริมการสืบค้นข้อมูลเพื่อคลายข้อสงสัยเป็นการพัฒนาทักษะที่สำคัญในการอ่านเชิงเหตุผล แต่ผู้เรียนบางคนยังไม่มีทักษะในการหาข้อมูลที่หลากหลายและเชื่อถือได้" (18/01/2568)

ผู้เรียนยังขาดทักษะสำคัญในการอ่านเชิงเหตุผล ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลในบทความได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงยังไม่คุ้นเคยกับการซักถามข้อมูลอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นพื้นฐานในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผู้เรีย นยัง

ประสบปัญหาในการบันทึกข้อมูลสำคัญและเลือกข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อนำไปอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นก็ยังทำได้ไม่ชัดเจน ส่งผลให้การตีความเนื้อหาขาดความแม่นยำ นอกจากนี้ การอภิปรายร่วมกับผู้อื่นยังไม่เต็มประสิทธิภาพเนื่องจากขาดทักษะการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ความสามารถในการเชื่อมโยงและปรับปรุงองค์ความรู้จากการอ่านยังต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการวิเคราะห์และระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่เป็นจุดอ่อน นอกจากนี้การส่งเสริมทักษะการสืบค้นข้อมูลเพื่อลดข้อสงสัยก็เป็นสิ่งสำคัญ แต่ผู้เรียนบางคนยังขาดความชำนาญในการค้นหาข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ ทำให้จำเป็นต้องมีการฝึกฝนและจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะเหล่านี้อย่างสม่ำเสมอ

อาจารย์ที่สอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา

"ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามักขาดทักษะในการสืบค้นข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ การฝึกการใช้แหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูล" (11/01/2568)

"การแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นเป็นทักษะสำคัญที่ผู้เรียนยังขาดอยู่ ในการอ่านเชิงเหตุผล เราจึงต้องเน้นการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำได้แก่นี้" (12/01/2568)

"ผู้เรียนบางคนยังไม่เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลในเนื้อหาที่อ่าน ทำให้พวกเขาไม่สามารถสรุปความคิดได้อย่างมีเหตุผล ควรมีการฝึกฝนทักษะนี้อย่างจริงจัง" (13/01/2568)

"การบันทึกข้อมูลสำคัญและการอภิปรายร่วมกับเพื่อนยังคงเป็นจุดอ่อนของนักศึกษา ในการส่งเสริมการอ่านเชิงเหตุผล จำเป็นต้องมีการฝึกให้ผู้เรียนสามารถสรุปและอภิปรายข้อมูลได้อย่างมีระบบ" (14/01/2568)

"ผู้เรียนยังขาดทักษะในการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากหลายแหล่งมาใช้ในการอธิบายปัญหา ทำให้การวิเคราะห์ในไม่สามารถทำได้ การฝึกฝนนี้ต้องใช้เวลาและความพยายาม" (15/01/2568)

"การประเมินข้อมูลและการตั้งคำถามเพื่อคลายข้อสงสัยยังเป็นทักษะที่ผู้เรียนหลายคนขาดไป จึงต้องมีการสอนให้รู้วิธีการประเมินข้อมูลและการตั้งคำถามอย่างมีวิจารณญาณ" (16/01/2568)

ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษายังขาดทักษะสำคัญหลายด้านในการอ่านเชิงเหตุผล ได้แก่ การสืบค้นข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ การแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น รวมถึงความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลซึ่งส่งผลต่อการสรุปความคิดอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ การบันทึกข้อมูลสำคัญและการอภิปรายร่วมกับเพื่อนยังเป็นจุดอ่อน ทำให้ยังไม่สามารถสรุปและอภิปรายข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ผู้เรียนยังขาดทักษะในการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากหลายแหล่งเพื่อวิเคราะห์และอธิบายปัญหาอย่างครบถ้วน รวมถึงการประเมินข้อมูลและการตั้งคำถามเพื่อคลายข้อสงสัยยังไม่ชำนาญ ทำให้จำเป็นต้องมีการฝึกฝนและส่งเสริมทักษะเหล่านี้อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการสอนที่เหมาะสมและมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิจารณญาณควบคู่ไปด้วย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

"หนูพบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเหตุผลเป็นเรื่องยากมาก เพราะไม่ค่อยแน่ใจว่าจะต้องแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นอย่างไร" (11/01/2568)

"ในบางครั้ง หนูไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับสิ่งที่เรียนมาในวิชาอื่น ๆ ได้ ทำให้ไม่สามารถเข้าใจข้อมูลทั้งหมดได้อย่างมีเหตุผล" (12/01/2568)

"การบันทึกข้อมูลสำคัญจากที่อ่านยังเป็นปัญหาของหนู เพราะไม่แน่ใจว่าจะเลือกข้อมูลไหนที่สำคัญจริง ๆ" (13/01/2568)

"หนูรู้สึกว่าไม่สามารถประเมินข้อมูลหรือความคิดเห็นที่พบในบทความได้อย่างชัดเจน การขาดทักษะนี้ทำให้หนูไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าข้อมูลใดมีความถูกต้อง" (17/01/2568)

"แม้ว่าจะมีการฝึกฝนในการอ่านเชิงเหตุผล แต่บางครั้งหนูก็ยังไม่สามารถจับจุดสำคัญของเนื้อหาและเชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจอย่างมีเหตุผลได้" (18/01/2568)

"บางครั้งหนูรู้สึกว่าการวิเคราะห์เหตุผลในเนื้อหาที่ยาก ๆ ทำให้หนูรู้สึกท้อแท้ เพราะหนูไม่แน่ใจว่าต้องมองอะไรบ้าง" (19/01/2568)

"การพยายามใช้ข้อมูลที่ได้จากการอ่านในชีวิตจริงเป็นเรื่องที่ยากมาก บางครั้งข้อมูลที่เราอ่านไม่สามารถเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตจริงได้" (20/01/2568)

ผู้เรียนประสบความยากลำบากในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผล โดยเฉพาะการแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นซึ่งยังไม่ชัดเจน และมีความลำบากในการเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้จากวิชาอื่น ทำให้ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างครบถ้วน ผู้เรียนยังพบปัญหาในการบันทึกข้อมูลสำคัญ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าควรเลือกข้อมูลใด นอกจากนี้ยังขาดทักษะในการประเมินความถูกต้องของข้อมูลหรือความคิดเห็นในบทความ ส่งผลให้ตัดสินใจได้ยากว่าข้อมูลใดน่าเชื่อถือ แม้ว่าจะได้รับการฝึกฝนด้านการอ่านเชิงเหตุผล แต่บางครั้งก็ยังจับจุดสำคัญของเนื้อหาไม่ได้และเชื่อมโยงความเข้าใจอย่างมีเหตุผลได้ไม่เต็มที่ ผู้เรียนบางคนรู้สึกท้อแท้เมื่อเจอเนื้อหาที่ยาก เนื่องจากไม่แน่ใจว่าจะต้องวิเคราะห์ในมุมใด และยังพบความยากลำบากในการนำข้อมูลที่อ่านไปใช้ในชีวิตจริงเพราะบางข้อมูลไม่สามารถเชื่อมโยงกับเหตุการณ์จริงได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและสนับสนุนทักษะการวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความมั่นใจและประสิทธิภาพในการอ่านเชิงเหตุผล

1.2.4) ปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การขาดแนวทางที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังขาดการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ รวมถึงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น และฝึกฝนทักษะในสถานการณ์จริง นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการประเมินผลการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย และการสนับสนุนให้ผู้เรียนแก้ไขข้อผิดพลาดหรือปรับปรุงแนวคิดของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้การเรียนรู้ไม่ได้พัฒนาไปสู่ความยั่งยืนและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ครูผู้สอนในกลุ่มสาระภาษาไทย

"การขาดแนวทางที่เป็นระบบทำให้การเรียนรู้ไม่ต่อเนื่องและขาดความท้าทายสำหรับผู้เรียน สิ่งนี้ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ได้" (11/01/2568)

"การกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่เพียงพอจะส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการสร้างองค์ความรู้ใหม่" (12/01/2568)

"เรายังขาดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ในกิจกรรมการเรียนรู้ การไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงนี้จะทำให้การเรียนรู้ไม่ยั่งยืน" (13/01/2568)

"การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเป็นเรื่องสำคัญ แต่มักจะไม่สามารถทำได้ในบางครั้งเพราะยังไม่มีโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะในสถานการณ์จริง" (14/01/2568)

"กิจกรรมการเรียนรู้ที่เราจัดส่วนใหญ่ยังขาดความหลากหลาย และยังไม่ได้ให้ผู้เรียนมีโอกาสในการฝึกฝนและทบทวนข้อผิดพลาดของตนเองอย่างต่อเนื่อง" (15/01/2568)

"การจัดกิจกรรมที่สามารถกระตุ้นความคิดและการแก้ปัญหาได้เป็นสิ่งที่สำคัญ แต่เราไม่สามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายเพียงพอ" (16/01/2568)

"การจัดกิจกรรมควรจะเชื่อมโยงกับความสนใจของผู้เรียนมากขึ้น เพราะเมื่อผู้เรียนมีความสนใจในเรื่องนั้น ๆ จะทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ" (17/01/2568)

การเรียนการสอนยังขาดแนวทางที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนไม่เกิดความท้าทายและพัฒนาได้อย่างเต็มที่ โดยกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างเพียงพอ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ นอกจากนี้ ยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ในกิจกรรม ทำให้การเรียนรู้ไม่ยั่งยืน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมยังมีข้อจำกัด เนื่องจากขาดโอกาสฝึกฝนทักษะในสถานการณ์จริง กิจกรรมที่จัดยังขาดความหลากหลายและไม่มีการฝึกทบทวนข้อผิดพลาดอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ก็ยังไม่ครอบคลุมหลากหลายด้านอย่างเพียงพอ สุดท้าย การจัดกิจกรรมควรเน้นเชื่อมโยงกับความสนใจของผู้เรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากขึ้น

อาจารย์ที่สอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา

"การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เชื่อมโยงกับความสนใจของผู้เรียนทำให้การเรียนรู้ไม่เป็นระบบ และไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดวิเคราะห์หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้" (11/01/2568)

"การจัดกิจกรรมที่ขาดการมีส่วนร่วมของผู้เรียนจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่ยั่งยืน และไม่สามารถสร้างบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะได้" (12/01/2568)

"ปัญหาคือการขาดการประเมินผลที่หลากหลาย ส่งผลให้การติดตามพัฒนาการของนักเรียนไม่ชัดเจน ไม่สามารถเห็นพัฒนาการและการปรับปรุงในตัวผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ" (13/01/2568)

"การไม่สามารถปรับปรุงแนวคิดหรือแก้ไขข้อผิดพลาดในระหว่างการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนไม่พัฒนาทักษะอย่างเต็มที่ การสนับสนุนการเรียนรู้จากข้อผิดพลาดจึงสำคัญมาก" (16/01/2568)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ได้เชื่อมโยงกับความสนใจของผู้เรียนและขาดการมีส่วนร่วม ส่งผลให้การเรียนรู้ขาดความต่อเนื่องและไม่ยั่งยืน อีกทั้งไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างเต็มที่ ปัญหาการขาดการประเมินผลที่หลากหลายทำให้ไม่สามารถติดตามและเห็นพัฒนาการของผู้เรียนอย่างชัดเจน รวมถึงการไม่สามารถปรับปรุงแนวคิดหรือ

แก้ไขข้อผิดพลาดในระหว่างการเรียนรู้ยิ่งทำให้ทักษะของผู้เรียนไม่พัฒนาเต็มศักยภาพ ดังนั้น การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการประเมินและการเรียนรู้จากข้อผิดพลาดจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

"การเรียนที่ไม่เชื่อมโยงกับสิ่งที่เราสนใจทำให้รู้สึกไม่อยากเรียน และไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดี" (11/01/2568)

"กิจกรรมที่ขาดการมีส่วนร่วมทำให้รู้สึกว่าไม่สามารถฝึกฝนทักษะได้เต็มที่ เพราะไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือแก้ปัญหาจริงๆ" (12/01/2568)

"การไม่ได้รับการสนับสนุนในการแก้ไขข้อผิดพลาดทำให้เราไม่สามารถเรียนรู้จากความผิดพลาดและพัฒนาตัวเองได้" (16/01/2568)

"การขาดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เราคิดวิเคราะห์ทำให้การเรียนรู้ไม่น่าสนใจและไม่ท้าทาย" (17/01/2568)

"ถ้ามีกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับความสนใจของเราจะช่วยให้เราเข้าใจเนื้อหามากขึ้นและรู้สึกอยากเรียนรู้" (18/01/2568)

"การประเมินผลควรมีวิธีที่หลากหลายเพื่อให้เรารู้ว่าตนเองพัฒนาไปในทางไหนบ้างและต้องปรับปรุงอะไร" (20/01/2568)

ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นหากเชื่อมโยงกับความสนใจของตนเอง เพราะหากขาดความเชื่อมโยงดังกล่าว จะทำให้ไม่อยากเรียนและไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดี ผู้เรียนยังเห็นว่ากิจกรรมที่ไม่มีส่วนร่วมทำให้ไม่สามารถฝึกทักษะได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและการแก้ปัญหาจริง นอกจากนี้ การไม่ได้รับการสนับสนุนให้เรียนรู้จากข้อผิดพลาดส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนยังเน้นว่าควรมีกิจกรรมที่กระตุ้นให้คิดวิเคราะห์เพื่อสร้างความท้าทายในการเรียน และเสนอว่าการประเมินผลควรมีความหลากหลายเพื่อให้สามารถเห็นพัฒนาการและแนวทางในการปรับปรุงตนเองได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.3 การสอบถาม

1.3.1) ผลการสอบถามความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของครูสอนภาษาไทย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทองที่สอนในปีการศึกษา 2567 ทั้งหมด จำนวน 40 คนเมื่อพิจาณา พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 85 มากกว่าเพศชายที่มีจำนวนเพียง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ดังภาพที่ 4.1

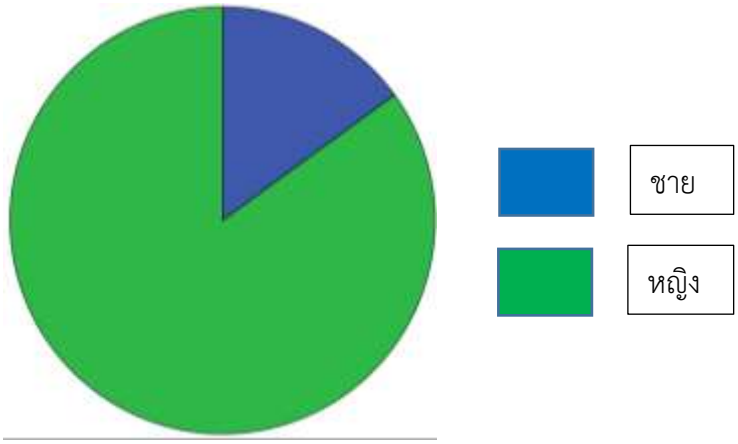

ภาพที่ 4.1 เพศของครูภาษาไทยที่ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 40 คน ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 15 คน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ลำดับต่อมาเป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และลำดับสุดท้ายเป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 6 คิดเป็นร้อยละ 15 ดังภาพ 6

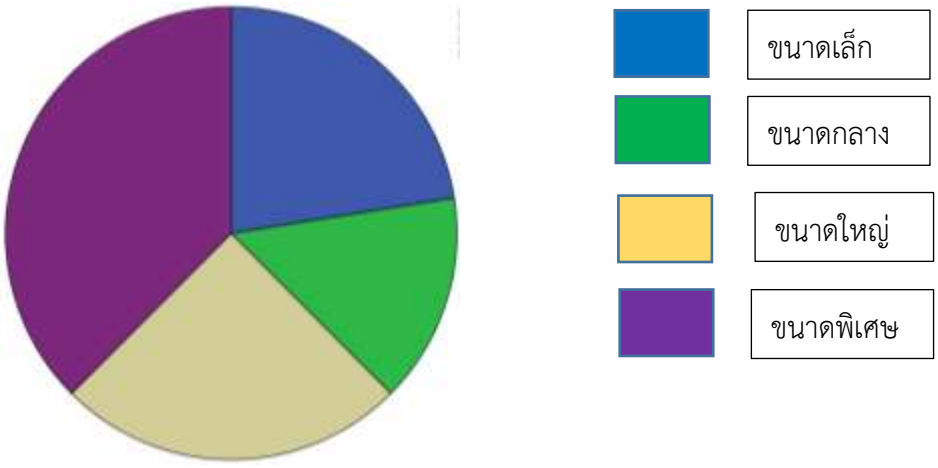

ภาพที่ 4.2 ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานของครูภาษาไทยที่ตอบแบบสอบถาม

3. ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 40 คน ปฏิบัติงานสอนในระดับชั้นที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อย 37.5 รองลงมามัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อย 32.5 และลำดับสุดท้ายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อย 30 ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 4.3 ระดับชั้นที่สอนของครูภาษาไทยที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าภาพรวมของปัญหาอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนยังประสบความยากลำบากในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงลึกในหลายมิติ โดยเฉพาะทักษะการตีความ วิเคราะห์ และวิพากษ์เนื้อหา ซึ่งล้วนเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รายละเอียดของปัญหาในแต่ละด้านมีความแตกต่างกันออกไป ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 4.1 ปัญหาการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปัญหาการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม	4.05	0.81	มาก
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ และประโยคสำคัญ	4.30	0.79	มาก
3. การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	4.25	0.78	มาก
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด หรือข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน	4.25	0.77	มาก
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านโดยแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	3.80	0.75	มาก
6. การสรุปอ้างอิงและบอกจุดประสงค์ของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน	4.20	0.80	มาก
7. การจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน	4.10	0.81	มาก
8. การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา	4.10	0.77	มาก
9. การประเมินข้อโต้แย้ง และการตัดสินสิ่งที่ถูกหรือผิดจากเรื่องที่อ่าน	3.98	0.80	มาก
10. การบอกโครงเรื่องหรือสรุปเรื่องที่อ่าน	4.20	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.12**	**0.84**	**มาก**

ดังตารางที่ 4.1 ปัญหาการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ และประโยคสำคัญ มีปัญหามากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.79) รองลงมา คือ การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.78) และ การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด หรือข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.77) ถัดมาคือ การสรุปอ้างอิงและบอกจุดประสงค์ของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.80) และ การบอกโครงเรื่องหรือสรุปเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.76) ด้าน การจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$ = 4.10, S.D. = 0.81) และ การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา ($\overline{X}$ = 4.10, S.D. = 0.77) อยู่ในระดับมากได้แก่กัน สำหรับ การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.81) และ การประเมินข้อโต้แย้ง และการตัดสินสิ่งที่ถูกหรือผิดจากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 0.80) อยู่ในระดับมาก ลำดับสุดท้าย การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านโดยแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีคะแนนน้อยที่สุด ($\overline{X}$ = 3.80, S.D. = 0.75) อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เพื่อให้การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม การศึกษาความต้องการจำเป็นจึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพรวมของข้อจำกัดและความคาดหวังในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในระดับมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความมีเหตุผล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงช่องว่างในการเรียนรู้ที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน รายละเอียดของผลการวิจัยแยกตามด้านต่าง ๆ มีดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความรู้			
1. ความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์และแนวคิดของเรื่องโดยรวมไม่เพียงพอ	4.20	0.76	มาก
2. ความรู้เกี่ยวกับการตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ ประโยคสำคัญไม่เพียงพอ	4.25	0.78	มาก
3. ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ จำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ	4.20	0.83	มาก
4. ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ	4.07	0.80	มาก
5. ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาว่าแก่น แนวคิด หรือข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านคืออะไร วัตถุประสงค์ เจตนา หรือเจตคติของผู้เขียนเป็นอย่างไร	4.08	0.80	มาก
6. ความรู้เกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านโดยแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	4.00	0.78	มาก
7. ความรู้เกี่ยวกับการสรุปอ้างอิงไม่เพียงพอ	4.15	0.83	มาก
8. ความรู้เกี่ยวกับการนิรนัยและการตีความไม่เพียงพอ	4.08	0.82	มาก
9. ความรู้เกี่ยวกับการประเมินข้อโต้แย้งไม่เพียงพอ	4.06	0.80	มาก
10. ความรู้เกี่ยวกับการบอกโครงเรื่องหรือสรุปเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ	4.08	0.80	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	**4.12**	**0.80**	**มาก**

สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านทักษะ			
11. ทักษะการพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์และแนวคิดของเรื่องโดยรวมไม่เพียงพอ	4.08	0.80	มาก
12. ทักษะการตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญประโยคสำคัญไม่เพียงพอ	4.20	0.80	มาก
13. ทักษะการวิเคราะห์ จำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ	3.96	0.81	มาก
14. ทักษะการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ	3.95	0.79	มาก
15. ทักษะการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านโดยแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	3.95	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	4.03	0.80	มาก
ด้านความมีเหตุผล			
16. การสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัยในเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ	3.67	0.69	มาก
17. การซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัยในเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ	4.08	0.82	มาก
18. การไม่เชื่อสิ่งใดจนกว่าจะได้รับข้อมูลเพียงพอมาสนับสนุนในเรื่องนั้นไม่เพียงพอ	3.75	0.71	มาก
19. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือจากข้อมูลที่ได้จากเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ	3.75	0.71	มาก
20. การนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านมาร่วมอภิปรายและวิเคราะห์ไม่เพียงพอ	3.75	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.80	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.02**	**0.81**	**มาก**

ดังตารางที่ 4.2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.02, S.D. = 0.81) โดยแบ่งตามด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านความรู้ได้รับการประเมินในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.12, S.D. = 0.80) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนยังขาดความรู้พื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวกับการพิจารณาใจความสำคัญ การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาและการสรุปเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล ด้านทักษะอยู่ในระดับมากได้แก่กัน ($\bar{X}$= 4.03, S.D. = 0.80) โดยพบว่าทักษะที่ขาดแคลนได้แก่ การพิจารณาใจความสำคัญ การตีความเนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ส่วนด้านความ

มีเหตุผลก็ได้รับความคิดเห็นในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.80, S.D. = 0.73) โดยนักเรียนยังขาดทักษะในการสืบค้นข้อมูล ซักถาม และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล รวมถึงการนำข้อมูลมาวิเคราะห์และอภิปรายอย่างมีเหตุผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.12, S.D. = 0.80) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.25, S.D. = 0.78) รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวมไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.20, S.D. = 0.76) และความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ จำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.20, S.D. = 0.83) นอกจากนี้ นักเรียนยังมีปัญหาในด้านความรู้เกี่ยวกับการสรุปอ้างอิงไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.15, S.D. = 0.83) ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาว่าแก่น แนวคิด หรือข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านคืออะไร รวมถึงวัตถุประสงค์ เจตนา หรือเจตคติของผู้เขียนเป็นอย่างไร ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.80) ความรู้เกี่ยวกับการนิรนัยและการตีความไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) และความรู้เกี่ยวกับการบอกโครงเรื่องหรือสรุปเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.80) ขณะเดียวกันความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.07, S.D. = 0.80) และความรู้เกี่ยวกับการประเมินข้อโต้แย้งไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.06, S.D. = 0.80) ก็อยู่ในระดับมากได้แก่กัน ส่วนความรู้เกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านโดยแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล อยู่ในระดับที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่มแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.00, S.D. = 0.78) ข้อมูลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนยังมีข้อจำกัดด้านองค์ความรู้พื้นฐานในการอ่านขั้นสูงในหลายด้าน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อไป

2. ด้านทักษะ พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.03, S.D. = 0.80) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ทักษะการตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ และประโยคสำคัญไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.20, S.D. = 0.80) รองลงมาคือ ทักษะการพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวมไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.80) ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากแต่ต่ำกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์และจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 3.96, S.D. = 0.81) ทักษะการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 3.95, S.D. = 0.79) และทักษะการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาโดยใช้เหตุผลเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 3.95, S.D. = 0.78) ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สะท้อนให้นักวิจัยเห็นว่า นักเรียนยังมีข้อจำกัดในการใช้ทักษะการคิดขั้นสูงในการอ่าน โดยเฉพาะในด้านการวิเคราะห์และวิพากษ์เนื้อหา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะการอ่านขั้นสูงที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านความมีเหตุผล พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.80, S.D. = 0.73) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัยในเรื่องที่อ่านไม่เพียงพอ ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังไม่กล้าหรือไม่คุ้นชินกับการตั้งคำถามเพื่อเสริมความเข้าใจในบทเรียน รองลงมาคือ การไม่เชื่อสิ่งใดจนกว่าจะได้รับข้อมูล

เพียงพอมาสนับสนุน ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากการอ่าน ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) และการนำข้อมูลจากการอ่านมาร่วมอภิปรายและวิเคราะห์ ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) ซึ่งแสดงถึงข้อจำกัดของนักเรียนในการใช้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งในเชิงการรับข้อมูลและการแลกเปลี่ยนเชิงเหตุผล ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้คือ การสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 3.67, S.D. = 0.69) ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการส่งเสริมทักษะการตั้งคำถาม การตรวจสอบ และการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาความมีเหตุผลในการอ่านของนักเรียนอย่างเป็นระบบ

ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.84) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตระหนักและเห็นพ้องในความสำคัญของการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านในมิติต่าง ๆ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ความมีเหตุผล และกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านทักษะได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านความรู้ และ ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้ รายละเอียดของผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในแต่ละด้าน สามารถสรุปได้ตาม ตารางที่ 18

ตารางที่ 4.3 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความรู้			
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม	3.67	0.69	มาก
2. การตีความเนื้อหา วิเคราะห์คำสำคัญ และประโยคสำคัญ	4.08	0.82	มาก
3. การวิเคราะห์และจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	3.75	0.71	มาก
4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา	3.75	0.71	มาก
5. การค้นหาแก่น แนวคิด วัตถุประสงค์ เจตนา และเจตคติของผู้เขียน	3.75	0.71	มาก
6. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาและพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่าน	4.08	0.82	มาก
7. การสรุปและอ้างอิงข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน	3.75	0.71	มาก

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8. การประเมินข้อโต้แย้งและการตัดสินความถูกต้องของเนื้อหา	3.75	0.71	มาก
9. การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา	3.75	0.71	มาก
10. การบอกโครงเรื่องและสรุปเรื่องที่อ่าน	4.08	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	**3.84**	**0.74**	**มาก**
ด้านทักษะ			
1. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม	4.08	0.82	มาก
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการตีความเนื้อหา และการวิเคราะห์คำสำคัญ ประโยคสำคัญ	3.75	0.71	มาก
3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการวิเคราะห์และจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	3.75	0.71	มาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด วัตถุประสงค์ และเจตคติของผู้เขียน	3.75	0.71	มาก
5. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาและพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	4.15	0.83	มาก
6. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการสรุปและอ้างอิงเนื้อหาอย่างถูกต้อง	4.08	0.82	มาก
7. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการประเมินข้อโต้แย้งและการตัดสินความถูกต้องของเนื้อหา	4.06	0.80	มาก
8. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการจำแนกประเภทของงานเขียน และโครงสร้างของเรื่อง	4.08	0.80	มาก
9. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา	4.08	0.82	มาก
10. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน	4.06	0.80	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	**3.99**	**0.78**	**มาก**
ความมีเหตุผล	4.08	0.80	มาก
1. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน	4.08	0.82	มาก
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการซักถามหรือแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการประเมินค่าเรื่องที่อ่าน	3.75	0.71	มาก

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความสมเหตุสมผลของข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้	3.75	0.71	มาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	4.08	0.82	มาก
5. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่าน	3.75	0.71	มาก
6. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการบันทึกและสรุปข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	4.08	0.82	มาก
7. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการนำข้อมูลจากการอ่านมาร่วมอภิปรายและวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	3.75	0.71	มาก
8. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นโดยเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผลขององค์ความรู้ที่สร้างขึ้นเอง	3.75	0.71	มาก
9. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการแสวงหาสาเหตุของข้อผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนขององค์ความรู้	3.75	0.71	มาก
10. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการปรับปรุงหรือพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่าน	4.08	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	**3.90**	**0.76**	**มาก**
ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
1. นำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาให้นักเรียนได้ใช้ความคิดไตร่ตรองโดยใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่	4.15	0.80	มาก
2. จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.68	0.69	มาก
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกคิดและปฏิบัติให้เป็น	3.68	0.69	มาก
4. ฝึกทักษะการคิด การจัดการ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์	3.68	0.69	มาก
5. จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	4.15	0.80	มาก
6. กระตุ้นการเรียนรู้โดยการตั้งคำถาม ให้ข้อมูลย้อนกลับ และส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามด้วยตนเอง	3.67	0.69	มาก

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
7. ให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการสร้างองค์ความรู้และแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง	3.67	0.69	มาก
8. ส่งเสริมให้นักเรียนได้อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนและครู	3.67	0.69	มาก
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์	4.08	0.82	มาก
10. ให้นักเรียนได้ตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การตรวจสอบและอภิปรายร่วมกัน	3.75	0.71	มาก
11. ใช้คำถามปลายเปิดและสมเหตุสมผลเพื่อกระตุ้นกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์	3.75	0.71	มาก
12. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียน วิธีสอน และเนื้อหาวิชา	3.75	0.71	มาก
13. ให้เวลากับนักเรียนในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่	4.08	0.82	มาก
14. ใช้แหล่งข้อมูลดิบรอบตัวนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากบริบทจริง	3.75	0.71	มาก
15. มอบหมายบทบาทการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เลือกและรับผิดชอบร่วมกัน	3.75	0.71	มาก
16. ใช้แผนผังความคิดรวบยอดเพื่อช่วยในการสร้างองค์ความรู้ใหม่	3.75	0.71	มาก
17. เปิดโอกาสให้นักเรียนตรวจสอบและนำแนวคิดของตนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง	4.08	0.83	มาก
18. ช่วยให้นักเรียนสะท้อนตนเองว่าความคิดของตนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรจากการเรียนรู้	3.80	0.72	มาก
19. เป็นผู้แนะนำและกระตุ้นให้นักเรียนสร้างความหมายจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.00	0.81	มาก
20. ประเมินความเข้าใจของนักเรียนโดยใช้คำถามปลายเปิดและการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้	3.80	0.72	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	**3.83**	**0.73**	**มาก**
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.12**	**0.84**	**มาก**

ดังตารางที่ 4.3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.84) โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านความรู้ได้รับความเห็นในระดับมาก

($\overline{X}$ = 3.84, S.D. = 0.74) ประเด็นที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การตีความเนื้อหา วิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญ การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาและพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่าน และการบอกโครงเรื่องและสรุปเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$ = 4.08, S.D. = 0.82) ด้านทักษะได้รับความคิดเห็นในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.78) โดยมีประเด็นที่โดดเด่น ได้แก่ การส่งเสริมทักษะการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาอย่างมีเหตุผล การสรุปและอ้างอิงเนื้อหา และการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา (ค่าเฉลี่ยเกิน 4.00) ด้านความมีเหตุผลอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 0.76) โดยเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนสืบค้นข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริง และบันทึกสรุปข้อมูลสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็ได้รับการประเมินในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.83, S.D. = 0.73) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.84, S.D. = 0.74) โดยแนวทางที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การตีความเนื้อหา วิเคราะห์คำสำคัญ และประโยคสำคัญ ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาและพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) และการบอกโครงเรื่องและสรุปเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) ซึ่งสะท้อนว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การพัฒนาความรู้ด้านการตีความและการสรุปเนื้อหาเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง นอกจากนี้ ยังมีแนวทางที่ได้รับความเห็นในระดับมาก ได้แก่ การวิเคราะห์และจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) การค้นหาแก่น แนวคิด วัตถุประสงค์ เจตนาและเจตคติของผู้เขียน ($\overline{X}$ = 3.75, S.D. = 0.71) การสรุปและอ้างอิงข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) การประเมินข้อโต้แย้งและการตัดสินความถูกต้องของเนื้อหา ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) และการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) ขณะที่แนวทางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ยังอยู่ในระดับมาก คือ การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม ($\overline{X}$= 3.67, S.D. = 0.69) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทุกประเด็นล้วนได้รับการประเมินว่าสำคัญและควรได้รับการส่งเสริม เพื่อพัฒนาความรู้พื้นฐานในการอ่านที่นำไปสู่การคิดวิเคราะห์ขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านทักษะ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.99, S.D. = 0.78) โดยประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาและพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล ($\overline{X}$= 4.15, S.D. = 0.83) ซึ่งสะท้อนว่าทักษะด้านการคิดเชิงวิพากษ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะการอ่านอย่างยั่งยืน รองลงมาคือ ทักษะการพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) ทักษะการสรุปและอ้างอิงเนื้อหาอย่างถูกต้อง ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) ทักษะการจำแนกประเภทของงานเขียนและโครงสร้างของเรื่อง ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.80) และทักษะการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) ซึ่งล้วนเป็นทักษะที่สนับสนุนความเข้าใจเชิงลึกในเนื้อหา ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะและตีความเนื้อหาได้อย่างมีระบบ นอกจากนี้ยังพบว่าทักษะอื่น ๆ ได้แก่ ทักษะการประเมินข้อโต้แย้งและตัดสินความถูกต้องของเนื้อหา ($\overline{X}$= 4.06, S.D. = 0.80) และการจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 4.06, S.D. = 0.80) ก็ได้รับความเห็นในระดับมากได้แก่กัน แสดงให้เห็นว่าแนวทางการส่งเสริม

ทักษะการอ่านควรครอบคลุมทั้งการเข้าใจเนื้อหา การคิดวิเคราะห์ และการสื่อความหมายอย่างลึกซึ้ง เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านมีเหตุผล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็น ภาพรวมในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.90, S.D. = 0.76) โดยมีประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากันถึง 4 รายการ ได้แก่ การส่งเสริมให้นักเรียนมีการสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ($\bar{x}$ = 4.08, S.D. = 0.82) การบันทึกและสรุปข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) และการปรับปรุงหรือพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่าน ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีเหตุผลและการเรียนรู้แบบมีการใคร่ครวญ ส่วนประเด็นอื่นที่ได้รับค่าเฉลี่ยในระดับมาก ได้แก่ การซักถามหรือแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) การระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) การนำข้อมูลมาร่วมอภิปรายและวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) การอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นโดยเชื่อมโยงเหตุผล ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) และการแสวงหาสาเหตุของข้อผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนขององค์ความรู้ ($\overline{X}$= 3.75, S.D. = 0.71) แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมความมีเหตุผลในการอ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง โดยเฉพาะในยุคที่ข้อมูลมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น

4. ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.83, S.D. = 0.73) โดยประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาให้นักเรียนได้ใช้ความคิดไตร่ตรองโดยใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่ และการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ($\overline{X}$= 4.15, S.D. = 0.80) รองลงมา คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ การให้เวลากับนักเรียนในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ และการเปิดโอกาสให้นักเรียนตรวจสอบและนำแนวคิดของตนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ($\overline{X}$= 4.08, S.D. = 0.82-0.83) ส่วนประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำกว่ารายการอื่นแต่ยังอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การกระตุ้นการเรียนรู้โดยการตั้งคำถาม ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามด้วยตนเอง ให้ความช่วยเหลือในการสร้างองค์ความรู้และแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง รวมถึงการส่งเสริมให้นักเรียนอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนและครู ($\overline{X}$= 3.67, S.D. = 0.69) ซึ่งควรได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. เพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.20 มากกว่าเพศชายที่มีจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 ดังภาพที่ 4.4

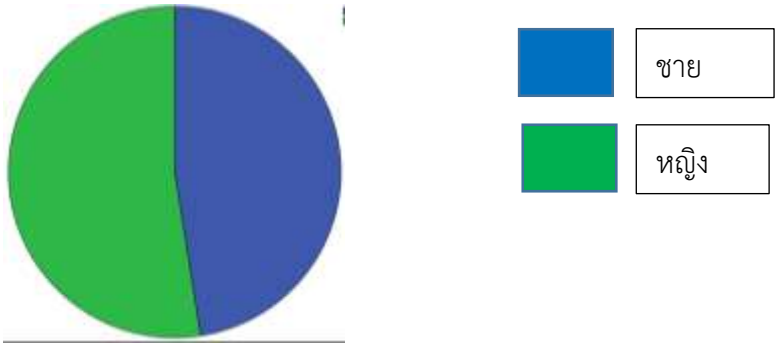

ภาพที่ 4.4 เพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม

2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน ทั้งหมด 400 คน กำลังศึกษาในโรงเรียนขนาดของสถานศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาที่โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีจำนวนเท่ากันกับโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และลำดับสุดท้ายนักเรียนที่กำลังศึกษาที่โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ดังภาพที่ 4.5

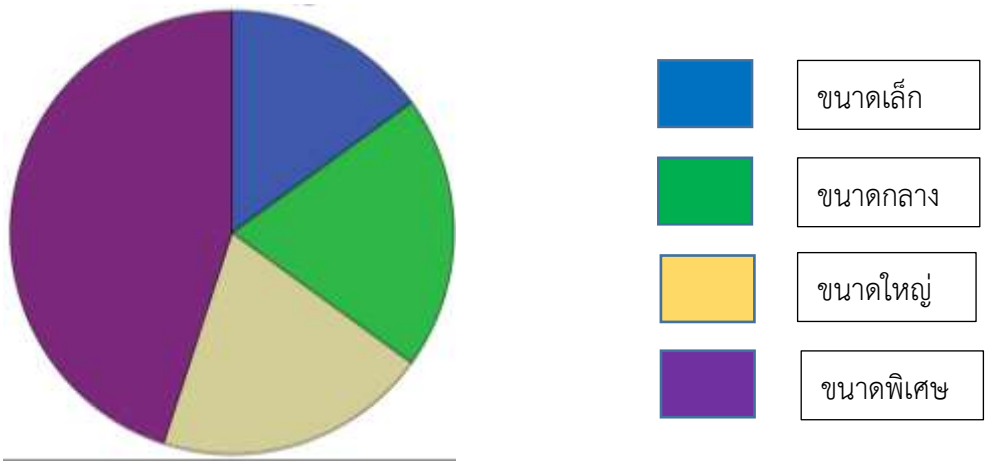

ภาพที่ 4.5 ขนาดของโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม

3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน ทั้งหมด 400 คน กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีจำนวน 130 คน เท่ากัน โดยแต่ละระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 32.5 ดังภาพที่ 4.6

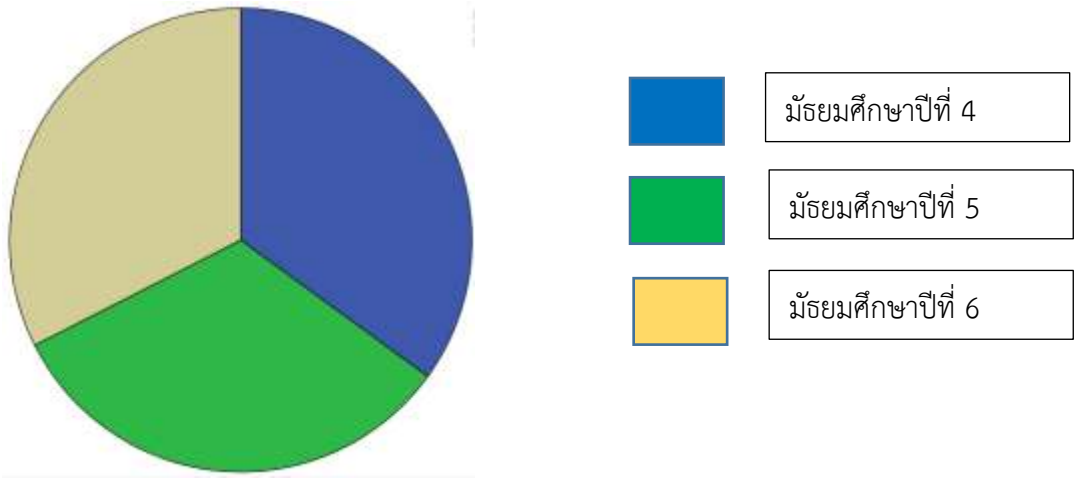

ภาพที่ 4.6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง พบว่า นักเรียนมีระดับความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.75) สะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อให้สามารถคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างลึกซึ้งและมีเหตุผล โดยทักษะที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าอย่างมีเหตุผล รองลงมา ได้แก่ การประเมินข้อโต้แย้งและจุดประสงค์ของผู้เขียน และ การสรุป อ้างอิง และจับแนวคิดหลักจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งล้วนเป็นทักษะระดับสูงที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ และการประเมินข้อมูลอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ รายละเอียดของทักษะที่นักเรียนมีความต้องการในการพัฒนา สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม	3.95	0.75	มาก
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญ	3.93	0.76	มาก
3. การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	3.95	0.78	มาก
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด หรือข้อคิดของเรื่อง รวมถึงวัตถุประสงค์และเจตคติของผู้เขียน	4.00	0.74	มาก
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	4.13	0.76	มาก
6. การสรุปอ้างอิงและการจับแนวคิดหลักจากเรื่องที่อ่าน	4.03	0.77	มาก
7. การวิเคราะห์และตีความข้อมูลด้วยเหตุผลและหลักการนิรนัย	4.00	0.74	มาก
8. การประเมินข้อโต้แย้งและจุดประสงค์ของผู้เขียน	4.10	0.73	มาก
9. ความรู้เกี่ยวกับการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา	3.93	0.76	มาก
10. การประเมินคุณค่าและผลกระทบของเรื่องที่อ่าน	3.95	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.99**	**0.75**	**มาก**

ดังตารางที่ 4.4 นักเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงในหลายด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.99, S.D. = 0.75) โดยทักษะที่มีความสำคัญสูงสุด คือ การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าอย่างมีเหตุผล ($\overline{X}$= 4.13, S.D. = 0.76) ช่วยให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ รองลงมาคือ การประเมินข้อโต้แย้งและจุดประสงค์ของผู้เขียน ($\overline{X}$= 4.10, S.D. = 0.73) ช่วยในการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล รวมถึง การสรุปอ้างอิงและการจับแนวคิดหลักจากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 4.03, S.D. = 0.77) ที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพในการทำความเข้าใจเนื้อหา นอกจากนี้ การวิเคราะห์แนวคิดหลัก วัตถุประสงค์ และเจตคติของผู้เขียน ($\overline{X}$= 4.00, S.D. = 0.74) และ การวิเคราะห์และตีความข้อมูลด้วยเหตุผลและหลักการนิรนัย ($\overline{X}$= 4.00, S.D. = 0.74) ก็เป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้สามารถประมวลข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ด้าน การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์และแนวคิดของเรื่องโดยรวม ($\overline{X}$= 3.95, S.D. = 0.75) และ การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ($\overline{X}$= 3.95, S.D. = 0.78) เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้และ

ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้อย่างแม่นยำ ขณะเดียวกัน การประเมินคุณค่าและผลกระทบของเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 3.95, S.D. = 0.75) ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่กว้างขึ้น ส่วน การตีความเนื้อหาและการวิเคราะห์คำสำคัญ ($\overline{X}$= 3.93, S.D. = 0.76) และ ความรู้เกี่ยวกับการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา ($\overline{X}$= 3.93, S.D. = 0.76) เป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยพัฒนาการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ

จากผลการสำรวจความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีความต้องการในการพัฒนาทักษะการอ่านในระดับสูงทุกด้าน ($\bar{x}$ = 4.02, S.D. = 0.75) สะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักรู้ในความสำคัญของทักษะการคิดวิเคราะห์วิพากษ์ และการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อสาระในสิ่งที่อ่าน โดยเฉพาะทักษะการวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด ข้อคิด วัตถุประสงค์ และเจตคติของผู้เขียน ซึ่งได้รับค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ทักษะการประเมินข้อโต้แย้งและการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ ตลอดจนทักษะด้านภาษาที่เกี่ยวกับการอธิบายคำศัพท์ สำนวน และอุปมา อันเป็นรากฐานสำคัญของการเข้าใจเชิงลึกและการสร้างความหมายจากเนื้อหาที่ซับซ้อน นอกจากนี้ ยังพบว่าทักษะพื้นฐานอื่น ๆ เช่น การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การตีความเนื้อหา และการพิจารณาใจความสำคัญของเรื่องก็ได้รับการประเมินในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้รับสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ดังแสดงใน ตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม	3.93	0.76	มาก
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ และประโยคสำคัญ	3.95	0.78	มาก
3. การวิเคราะห์และการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	4.00	0.74	มาก
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด ข้อคิด วัตถุประสงค์ และเจตคติของผู้เขียน	4.13	0.76	มาก
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	4.03	0.77	มาก
6. การสรุปและการอ้างอิงข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน	4.00	0.74	มาก
7. การประเมินข้อโต้แย้งและการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ	4.10	0.73	มาก
8. การจำแนกประเภทของงานเขียนและโครงสร้างของเรื่องที่อ่าน	3.93	0.76	มาก

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
9. การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา	4.10	0.73	มาก
10. การจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน	4.10	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.02**	**0.75**	**มาก**

ตารางที่ 4.5 จากข้อมูลการสำรวจ ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง พบว่า นักเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะในระดับสูงทุกด้าน ($\overline{X}$= 4.02, S.D. = 0.75) โดยทักษะที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด ข้อคิด วัตถุประสงค์ และเจตคติของผู้เขียน ($\overline{X}$= 4.13, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ การประเมินข้อโต้แย้งและการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ ($\overline{X}$= 4.10, S.D. = 0.73) และ การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา ($\overline{X}$= 4.10, S.D. = 0.73) รวมถึง การจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ($\overline{X}$= 4.10, S.D. = 0.73) ล้วนเป็นทักษะที่ช่วยพัฒนาความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน ในขณะที่ การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าอย่างมีเหตุผล ($\overline{X}$= 4.03, S.D. = 0.77) และ การวิเคราะห์และการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ($\overline{X}$= 4.00, S.D. = 0.74) เป็นทักษะที่ช่วยให้นักเรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญ ($\overline{X}$= 3.95, S.D. = 0.78) และ การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม ($\overline{X}$= 3.93, S.D. = 0.76) เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้สามารถเข้าใจสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ผลการสำรวจชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมทักษะเพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล พบว่า นักเรียนมีความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านนี้ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.76) แสดงให้เห็นถึงการตระหนักในความสำคัญของการใช้เหตุผลประกอบการอ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถูกต้องและลึกซึ้ง โดยเฉพาะทักษะด้านการบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน และการตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ซึ่งได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของการจดบันทึกและการประเมินข้อมูลเชิงวิพากษ์ในการเสริมสร้างความเข้าใจที่แม่นยำและรอบด้าน นอกจากนี้ ทักษะการอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการสืบค้นข้อมูลเพื่อตอบข้อสงสัยจากเนื้อหาที่อ่าน ก็มีความจำเป็นต่อการส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์เชิงตรรกะ ขณะเดียวกัน การระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล รวมถึงการไม่เชื่อข้อมูลใด ๆ โดยปราศจากหลักฐานสนับสนุน ก็มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างกรอบการคิดอย่างมีเหตุผลและวิจารณญาณ ทักษะอื่น คือ การซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัย และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ก็เป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการตรวจสอบคุณภาพของสาระที่ได้รับ ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังแสดงใน ตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน	4.07	0.79	มาก
2. การซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน	3.95	0.78	มาก
3. การไม่เชื่อสิ่งใดจนกว่าจะได้รับข้อมูลเพียงพอมาสนับสนุนในเรื่องนั้น	4.00	0.74	มาก
4. การบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	4.13	0.76	มาก
5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากเรื่องที่อ่าน	3.95	0.78	มาก
6. การนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านมาร่วมอภิปรายและวิเคราะห์	4.00	0.74	มาก
7. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	4.13	0.76	มาก
8. การระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่าน	4.03	0.77	มาก
9. การแสวงหาสาเหตุของข้อผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนขององค์ความรู้	4.00	0.74	มาก
10. การอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	4.10	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.03**	**0.76**	มาก

ดังตารางที่ 4.6 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล พบว่า นักเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.03, S.D. = 0.76) โดยทักษะที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ การบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ($\bar{X}$= 4.13, S.D. = 0.76) และ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ($\bar{X}$= 4.13, S.D. = 0.76) สะท้อนถึงความสำคัญของการจดบันทึกและตรวจสอบข้อมูลเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและครบถ้วน รองลงมาคือ การอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ($\bar{X}$= 4.10, S.D. = 0.73) และ การสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน ($\bar{X}$= 4.07, S.D. = 0.79) ช่วยส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์และพัฒนาความสามารถในการใช้เหตุผล นอกจากนี้ การระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่าน ($\bar{X}$= 4.03, S.D. = 0.77) และ การไม่เชื่อสิ่งใดจนกว่าจะได้รับข้อมูลเพียงพอมาสนับสนุน ($\bar{X}$= 4.00, S.D. = 0.74) เป็นทักษะที่ช่วยให้นักเรียนสามารถประเมินความถูกต้องของข้อมูลและเชื่อมโยงแนวคิดได้อย่างมีเหตุผล ขณะที่ การซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัย ($\bar{X}$= 3.95, S.D. = 0.78) และ การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากเรื่องที่อ่าน ($\bar{X}$= 3.95, S.D. = 0.78) สะท้อนถึงแนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการพิจารณาคุณภาพของข้อมูลโดยรวม

ตอนที่ 5 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากการสำรวจความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.76) สะท้อนถึงความตระหนักในบทบาทของกระบวนการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง โดยทักษะที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกระตุ้นให้นักเรียนคิดและเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายผ่านการตั้งคำถาม การให้กำลังใจ และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.76) รวมถึงการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในห้องเรียนร่วมกัน ซึ่งเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม และการเปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งสมมติฐาน เพื่อนำไปสู่การหาวิธีตรวจสอบและการอภิปรายร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.73) นอกจากนี้ นักเรียนยังเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = 0.75) และการใช้แหล่งข้อมูลดิบจากบริบทชีวิตจริงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.77) ซึ่งช่วยให้การเรียนมีความหมายและเชื่อมโยงกับโลกแห่งความเป็นจริง โดยสรุป กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การตั้งคำถาม และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากบริบทที่หลากหลาย ควบคู่กับการให้โอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการประเมินผลร่วมกัน ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนอย่างยั่งยืน ดังแสดงใน ตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาให้ได้ใช้ความคิดไตร่ตรองโดยใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่	3.93	0.76	มาก
2. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.95	0.75	มาก
3. การจัดกิจกรรมให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	3.93	0.76	มาก
4. การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	3.95	0.78	มาก
5. การให้ความช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้	4.00	0.74	มาก
6. การกระตุ้นโดยการตั้งคำถาม ให้กำลังใจ และให้ข้อมูลย้อนกลับ	4.13	0.76	มาก
7. การเปิดโอกาสให้ได้ฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	3.95	0.78	มาก

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8. การมอบบทบาทการเรียนรู้ให้อย่างเต็มที่ โดยให้นักเรียนเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนเองและรับผิดชอบใน	4.00	0.74	มาก
9. การดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน	4.13	0.76	มาก
10. การใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลดิบที่อยู่รอบตัวเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	4.03	0.77	มาก
11. การใช้คำถามปลายเปิดและส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อถามเพื่อน	4.00	0.74	มาก
12. การเปิดโอกาสให้ตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การหาวิธีตรวจสอบและร่วมกันอภิปราย	4.10	0.73	มาก
13. การช่วยให้แก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง	3.93	0.76	มาก
14. การเปิดโอกาสให้นักเรียนตรวจสอบองค์ความรู้ใหม่ของตนเองที่สร้างขึ้น	3.95	0.75	มาก
15. การเปิดโอกาสให้นำแนวคิดของตนเองที่สร้างขึ้นไปใช้ในสถานการณ์ ที่หลากหลาย	3.93	0.76	มาก
16. การประเมินความเข้าใจโดยการสังเกต ถามคำถามปลายเปิด และให้นักเรียนแสดงความเข้าใจโดยการตอบคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์	3.95	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.99**	**0.76**	**มาก**

ดังตารางที่ 4.7 ผลการสำรวจความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนมีความต้องการในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.99, S.D. = 0.76) โดยทักษะที่ได้รับคะแนนสูงสุด ได้แก่ การกระตุ้นโดยการตั้งคำถาม ให้กำลังใจ และให้ข้อมูลย้อนกลับ ($\overline{X}$= 4.13, S.D. = 0.76) การดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน ($\overline{X}$= 4.13, S.D. = 0.76) และการเปิดโอกาสให้ตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การหาวิธีตรวจสอบและร่วมกันอภิปราย ($\overline{X}$= 4.10, S.D. = 0.73) ทักษะที่สำคัญรองลงมาคือ การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ($\overline{X}$= 3.95, S.D. = 0.75) และการใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลดิบที่อยู่รอบตัวเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ($\overline{X}$= 4.03, S.D. = 0.77) โดยรวม การส่งเสริมการเรียนรู้ควรเน้นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผลและเรียนรู้จากประสบการณ์จริงผ่านกิจกรรมที่เน้นการตั้งคำถาม การให้โอกาสในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาความเข้าใจที่ ทั้งนี้การประเมินผลและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก็เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ลำดับความสำคัญสูงสุดอยู่ที่ด้านความรู้ (PNI = 0.051) ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการเสริมสร้างองค์ความรู้พื้นฐาน โดยเฉพาะด้านการตีความ การวิเคราะห์คำสำคัญ และการแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น ซึ่งล้วนเป็นรากฐานสำคัญต่อการอ่านอย่างลึกซึ้ง อันดับถัดมาคือ ด้านทักษะ (PNI = 0.0293) โดยนักเรียนต้องการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์เจตคติของผู้เขียน ประเมินข้อโต้แย้ง และใช้เหตุผลในการสรุปเนื้อหาอย่างเป็นระบบ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (PNI = 0.0272) โดยเฉพาะกิจกรรมที่กระตุ้นการตั้งคำถาม การอภิปราย และการใช้แหล่งข้อมูลจริงจากชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย สุดท้ายคือ ด้านความมีเหตุผล (PNI = 0.0154) แม้จะอยู่ในลำดับท้าย แต่ยังถือว่ามีความสำคัญในระดับมาก โดยนักเรียนต้องการพัฒนาทักษะด้านการตรวจสอบข้อมูล การอธิบายเชิงเหตุผล และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล จากลำดับความสำคัญทั้งหมดนี้สามารถชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงควรเริ่มต้นจากการเสริมสร้างฐานความรู้และทักษะทางความคิด ก่อนขยายไปสู่การจัดกิจกรรมและการใช้เหตุผลเชิงลึกอย่างเป็นระบบ

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านความรู้

เพื่อให้การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาความต้องการจำเป็นในแต่ละด้านจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในด้านความรู้ซึ่งถือเป็นรากฐานของการอ่านเชิงวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลำดับความสำคัญ (PNI) ช่วยสะท้อนภาพความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นกับสภาพที่ควรจะเป็นของทักษะที่จำเป็นในการอ่านขั้นสูง ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความจำเป็นของผู้เรียนได้อย่างตรงจุด รายละเอียดการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในด้านความรู้สามารถแสดงได้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านความรู้

รายการ	(I)	(D)	PNI
การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ	4.25	3.93	**0.0816**
การวิเคราะห์ข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น	4.20	3.95	0.0633
การวิเคราะห์แนวคิด/เจตคติผู้เขียน	4.08	4.00	0.0200
การพิจารณาใจความสำคัญโดยรวม	4.20	3.95	0.0633
การอธิบายคำศัพท์ สำนวน อุปมา	3.93	3.93	**0.0000**

ค่า PNI เฉลี่ยรวมด้านความรู้ = 0.051

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่า PNI เฉลี่ย = 0.051) โดยประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดคือ การตีความเนื้อหาและการวิเคราะห์คำสำคัญ (PNI = 0.0816) สะท้อนให้นักวิจัยเห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาความเข้าใจของนักเรียนในการเข้าถึงเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง และการแยกแยะข้อความสำคัญในบทอ่าน รองลงมาคือ การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น และ การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์และแนวคิดของเรื่องโดยรวม ซึ่งทั้งสองรายการมีค่า PNI เท่ากันที่ 0.0633 บ่งชี้ว่าผู้เรียนยังขาดความสามารถในการจำแนกเนื้อหาตามลักษณะความเป็นจริง และยังไม่สามารถเข้าใจโครงสร้างของบทความหรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ การวิเคราะห์แนวคิดหรือเจตคติของผู้เขียน มีค่า PNI อยู่ที่ 0.0200 แม้จะอยู่ในลำดับต่ำกว่า แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ควรให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นทักษะที่เชื่อมโยงกับการตีความเชิงลึกและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ การอธิบายคำศัพท์ สำนวน และอุปมา ซึ่งมีค่า PNI เท่ากับ 0.0000 แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถจัดการกับทักษะพื้นฐานทางภาษาได้ดีพอสมควร จึงไม่ใช่ประเด็นเร่งด่วนในการพัฒนาในขณะนี้ โดยสรุป ด้านความรู้ที่ควรได้รับการส่งเสริมอย่างเร่งด่วนควรเน้นไปที่การตีความ วิเคราะห์ใจความสำคัญ และการประเมินข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ซึ่งจะเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงให้มีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านทักษะ

การพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ และการตีความเนื้อหา ซึ่งมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางการส่งเสริมทักษะได้อย่างตรงจุด การศึกษาความต้องการจำเป็นในด้านทักษะจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยดัชนี PNI (Priority Needs Index) จะช่วยระบุลำดับความสำคัญของทักษะที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม รายละเอียดแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านทักษะ

รายการ	I	D	PNI
วิเคราะห์แก่น วัตถุประสงค์ เจตคติ	4.13	4.00	0.0325
การประเมินข้อโต้แย้ง/เหตุผล	4.10	4.00	0.0250
อธิบายศัพท์ สำนวน อุปมา	4.10	3.95	0.0380
การจำแนกข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น	4.00	3.95	0.0127
การพิจารณาใจความสำคัญโดยรวม	4.08	3.93	0.0382

ค่า PNI เฉลี่ยรวมด้านทักษะ = 0.0293

จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านทักษะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูง พบว่า ความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า PNI

เฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.0293 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนยังมีความจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมด้านทักษะที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ในหลายประเด็น โดยรายการที่มีค่า PNI สูงที่สุดคือ การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม (PNI = 0.0382) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนยังขาดทักษะในการจับประเด็นสำคัญและโครงสร้างของเรื่องอย่างเป็นระบบ รองลงมาคือ การอธิบายคำศัพท์ สำนวน และอุปมา (PNI = 0.0380) ซึ่งแม้จะเป็นทักษะพื้นฐานทางภาษา แต่ยังคงเป็นจุดอ่อนที่ส่งผลต่อการเข้าใจความหมายเชิงลึกของข้อความ และ การวิเคราะห์แก่น วัตถุประสงค์และเจตคติของผู้เขียน (PNI = 0.0325) ซึ่งเป็นทักษะระดับสูงที่ต้องใช้ความเข้าใจเชิงนามธรรมและการคิดเชิงวิพากษ์ ประเด็นที่มีความจำเป็นน้อยกว่าคือ การประเมินข้อโต้แย้งและเหตุผล (PNI = 0.0250) และ การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (PNI = 0.0127) ซึ่งแม้จะมีค่าความจำเป็นต่ำกว่า แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ควรส่งเสริม เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้น การพัฒนาในด้านทักษะควรเน้นที่การฝึกให้นักเรียนสามารถสรุปประเด็นสำคัญ วิเคราะห์ภาษาทางวรรณกรรม และทำความเข้าใจเจตนาของผู้เขียน ตลอดจนใช้ภาษาวิเคราะห์เหตุผลได้อย่างแม่นยำ เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านอย่างเป็นองค์รวม

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านความมีเหตุผล

การคิดอย่างมีเหตุผลถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะการอ่านขั้นสูง เนื่องจากช่วยให้นักเรียนสามารถประเมินข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา และแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานของหลักฐานและเหตุผลที่น่าเชื่อถือ การพัฒนาทักษะด้านนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในบริบทที่ผู้เรียนต้องเผชิญกับข้อมูลจำนวนมากและมีความหลากหลาย การศึกษาความต้องการจำเป็นในด้านความมีเหตุผลโดยใช้การวิเคราะห์เชิง PNI (Priority Needs Index) จึงเป็นแนวทางสำคัญในการระบุจุดที่ยังเป็นข้อจำกัด และกำหนดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ รายละเอียดแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านความมีเหตุผล

รายการ	I	D	PNI
การตรวจสอบข้อเท็จจริง/ความคิดเห็น	4.13	4.03	0.0248
การอธิบายหรือแสดงความคิดเห็น	4.10	4.03	0.0174
การบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	4.13	4.03	0.0248
การสืบค้นข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน	4.07	4.03	0.0099
การไม่เชื่อสิ่งใดจนกว่าจะมีข้อมูลสนับสนุน	4.00	4.00	0.0000

ค่า PNI เฉลี่ยรวมด้านความมีเหตุผล = 0.0154

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านความมีเหตุผลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า PNI เฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.0154 ซึ่งแม้จะอยู่ในลำดับความจำเป็นน้อยกว่าด้านอื่น แต่ยังสะท้อนถึงความต้องการในการพัฒนาทักษะเชิงเหตุผลอย่างต่อเนื่อง โดยประเด็นที่มีความจำเป็นสูงที่สุด คือ การตรวจสอบข้อเท็จจริงและ

ความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน (PNI = 0.0248) และ การบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน (PNI = 0.0248) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนยังขาดความสามารถในการจำแนกข้อมูลที่เป็นจริงและข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น ตลอดจนยังไม่สามารถสรุปประเด็นสำคัญจากบทอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ การอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (PNI = 0.0174) ซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอความคิดโดยอิงจากข้อมูลสนับสนุนอย่างมีตรรกะ ขณะที่ การสืบค้นข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน (PNI = 0.0099) แม้จะอยู่ในลำดับความจำเป็นที่ต่ำกว่า แต่ก็ยังถือเป็นทักษะที่ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อให้นักเรียนสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมและขยายขอบเขตความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง สำหรับประเด็นที่มีค่า PNI ต่ำที่สุดคือ การไม่เชื่อสิ่งใดจนกว่าจะได้รับข้อมูลสนับสนุนที่เพียงพอ ซึ่งมีค่า PNI เท่ากับ 0.0000 แสดงว่านักเรียนมีทักษะในด้านนี้ค่อนข้างดี และไม่ใช่ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกในแง่ของการพัฒนา ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่าความสามารถในการตรวจสอบข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ และการแสดงความคิดเห็นเชิงเหตุผล คือจุดที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในด้านความมีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีกรอบความคิดที่แม่นยำรอบด้านในการอ่านและการเรียนรู้

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียน โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม การคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาแนวคิดเชิงวิพากษ์และประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาความต้องการจำเป็นในด้านนี้จึงมีความสำคัญในการชี้ให้เห็นว่าแนวทางใดควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมมากที่สุด เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ตอบสนองต่อศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ดัชนี PNI (Priority Needs Index) จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมที่ควรส่งเสริมอย่างเป็นระบบ รายละเอียดแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการ	I	D	PNI
การใช้คำถามกระตุ้นการคิด	4.13	4.00	0.0325
การตั้งสมมติฐานเพื่อการอภิปราย	4.10	3.95	0.0380
การดูแลห้องเรียนร่วมกัน	4.13	4.00	0.0325
ใช้แหล่งข้อมูลจริง	4.03	3.95	0.0203
การตั้งคำถามเพื่อน/เปิดคำถามปลายเปิด	4.00	3.95	0.0127

ค่า PNI เฉลี่ยรวมด้านกระบวนการ = 0.0272

จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า PNI เฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.0272 สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการจัดการ

เรียนรู้ในห้องเรียน โดยประเด็นที่มีค่า PNI สูงที่สุดคือ การตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การอภิปรายร่วมกัน (PNI = 0.0380) ซึ่งแสดงว่านักเรียนต้องการกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านกระบวนการแสวงหาความรู้ร่วมกัน รองลงมาคือ การใช้คำถามกระตุ้นการคิด และ การดูแลห้องเรียนร่วมกัน ซึ่งมีค่า PNI เท่ากันที่ 0.0325 สะท้อนถึงความต้องการในการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนทั้งในด้านความคิดและพฤติกรรม ส่วน การใช้แหล่งข้อมูลจริงจากบริบทชีวิตประจำวัน (PNI = 0.0203) อยู่ในระดับความจำเป็นรองลงมา แต่ยังคงสำคัญในแง่ของการเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์จริงเพื่อเพิ่มคุณค่าการเรียนรู้ และสุดท้ายคือ การตั้งคำถามเพื่อนหรือใช้คำถามปลายเปิด ซึ่งมีค่า PNI ต่ำที่สุดในกลุ่ม (PNI = 0.0127) แสดงว่าแม้นักเรียนจะมีพื้นฐานด้านนี้พอสมควร แต่ก็ยังคงต้องได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่แท้จริง โดยสรุป การพัฒนาด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นไปที่การกระตุ้นความคิดผ่านคำถาม การเปิดโอกาสให้ตั้งสมมติฐาน และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สรุปลำดับความจำเป็น (PNI Ranking) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI)

การส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การวางแผนพัฒนาทักษะดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) อย่างเป็นระบบ เพื่อระบุด้านที่ควรให้ความสำคัญและพัฒนาเป็นอันดับแรก การวิเคราะห์ PNI ในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดลำดับความจำเป็นของแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูง เพื่อให้สามารถวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียนได้อย่างแท้จริง

ตารางที่ 4.12 สรุปลำดับความจำเป็น (PNI Ranking) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI)

ลำดับ	ด้าน	PNI เฉลี่ย
1	ความรู้	**0.051**
2	ทักษะ	0.0293
3	กระบวนการจัดกิจกรรม	0.0272
4	ความมีเหตุผล	0.0154

จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนามากที่สุด คือ ด้านความรู้ ซึ่งมีค่า PNI เฉลี่ยสูงสุดที่ 0.051 แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังขาดองค์ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์เนื้อหาอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะการตีความเนื้อหาและการแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น ถัดมาในลำดับที่ 2 คือ ด้านทักษะ (PNI = 0.0293) ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการในการ

พัฒนาความสามารถเชิงปฏิบัติ เช่น การวิเคราะห์เจตคติผู้เขียน การอธิบายความหมายแฝง และการประเมินเหตุผลอย่างเป็นระบบ ตามด้วย ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (PNI = 0.0272) ในลำดับที่ 3 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น การตั้งสมมติฐาน การอภิปราย และการใช้ข้อมูลจากบริบทจริง สุดท้ายคือ ด้านความมีเหตุผล (PNI = 0.0154) ซึ่งแม้จะอยู่ในลำดับความจำเป็นต่ำที่สุด แต่ยังสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิจารณญาณ เช่น การตรวจสอบข้อมูล การอธิบายเหตุผล และการบันทึกประเด็นสำคัญ ทั้งนี้ ลำดับความสำคัญที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของผู้เรียนในแต่ละด้านอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์ PNI

1. ควรเน้นพัฒนานักเรียนด้าน ความรู้ เกี่ยวกับการตีความ วิเคราะห์เนื้อหา และข้อเท็จจริง-ความคิดเห็น เป็นอันดับแรก

2. เสริมสร้าง ทักษะการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์เนื้อหา และตีความเจตคติผู้เขียน ด้วยกิจกรรมฝึกอ่านและอภิปรายกลุ่ม

3. พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เกิด การเรียนรู้เชิงรุก เช่น การตั้งคำถาม ปรับใช้สถานการณ์จริง และการอภิปรายร่วม

4. ฝึกฝนด้าน การใช้เหตุผลเชิงตรรกะ และ การตรวจสอบข้อมูล ผ่านกิจกรรมที่เน้นความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลกับการคิดวิเคราะห์

2. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 ผลการสนทนากลุ่มเพื่อการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง จากการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3 คน และด้านสมรรถนะ 3 คน พบข้อค้นหาที่สำคัญเกี่ยวกับความจำเป็นและความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงว่า โดยสมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ผู้ทรงคุณวุฒิทุกกลุ่มให้ความเห็นตรงกันว่า สมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นทักษะฐานที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้ข้ามศาสตร์ และการดำรงชีวิตในโลกที่ข้อมูลมีความซับซ้อนสูง การอ่านขั้นสูงจึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะชีวิต การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ และการมีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตยอย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนยังขาดความสามารถในการวิเคราะห์ วิจารณ์ และเชื่อมโยงข้อมูล นักเรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงมีจุดอ่อนในการวิเคราะห์ข้อความ จับประเด็นสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น และยังขาดทักษะในการประเมินแหล่งข้อมูลหรือมุมมองที่หลากหลาย ส่งผลให้ไม่สามารถใช้การอ่านเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือตอบสนองต่อสถานการณ์ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการเรียนการสอนทั่วไปยังไม่สามารถกระตุ้นสมรรถนะขั้นสูงได้เพียงพอ ส่วนใหญ่ยังเน้นการสอนตามบทเรียน หรือ ข้อสอบ มากกว่าการพัฒนา

ทักษะเชิงลึกที่ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ เช่น การอภิปราย การตั้งคำถาม การถกเถียง หรือการประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง โดยการบูรณาการการสอนกับชีวิตจริงช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ จึงควรออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เช่น การใช้กรณีศึกษา สื่อข่าว สื่อดิจิทัล และการอภิปรายในประเด็นที่เป็นปัจจุบัน จะช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการอ่านมากขึ้น และนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งมากขึ้น และยังเสนอให้มีการสร้างแนวทางการสอนที่มีโครงสร้างชัดเจน บูรณาการเทคนิคการสอนแบบหลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้คำถามเปิด การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และการสะท้อนคิด (Reflection) รวมถึงควรมีการอบรมครูให้สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำเป็นต้องมีสมรรถนะการอ่านขั้นสูง เนื่องจากอยู่ในช่วงวัยที่ต้องพัฒนาทักษะการคิดระดับสูงซึ่งมีความซับซ้อนมากขึ้น สมรรถนะการอ่านขั้นสูงจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การประเมินข้อมูล และการสังเคราะห์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นรากฐานของการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระและการเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาระดับสูง ตลอดจนการเข้าสู่โลกแห่งการทำงานในอนาคต การอ่านขั้นสูงยังเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาและตีความข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวิจารณญาณ และสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นหรืออคติได้ นอกจากนี้ สมรรถนะการอ่านขั้นสูงยังสัมพันธ์กับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เช่น การคิดขั้นสูง การสื่อสาร และการรู้เท่าทันสื่อ ตลอดจนส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการสอบวัดผลระดับชาติและนานาชาติ เช่น TGAT/TPAT และ PISA ดังนั้น การส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ที่มีศักยภาพ พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคใหม่อย่างรอบด้าน

ทักษะการอ่านที่ช่วยให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงและการเรียนต่อโดยทักษะการอ่านขั้นสูงซึ่งครอบคลุมการคิดวิเคราะห์ การตีความ การประเมิน และการประยุกต์ใช้ข้อมูล นักเรียนสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล วิเคราะห์เจตนาและเนื้อหาของข้อความ รวมถึงเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อสร้างความเข้าใจใหม่ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น การทำรายงาน การเรียนรู้แบบสหวิชา และการสอบระดับชาติและนานาชาติ นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนมีวิจารณญาณในการใช้ข้อมูลดิจิทัล สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันจากการอ่านคู่มือ ข้อมูลข่าวสาร หรือบริบททางสังคมที่ซับซ้อนได้อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ ทักษะการอ่านที่หลากหลายประเภท เช่น การอ่านวรรณกรรม ข้อความสารคดี และสื่อดิจิทัล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยข้อมูลจำนวนมากและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนไทยยังมีปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และวิจารณญาณ ได้แก่ การขาดพื้นฐานทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การตั้งคำถาม การสรุปความ การเปรียบเทียบ และการแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น ส่งผลให้นักเรียนมักอ่านเพื่อจำ มากกว่าจะอ่านเพื่อเข้าใจหรือตั้งข้อสงสัย อีกทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนยังเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาแบบตรงไปตรงมา ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์หรืออภิปรายอย่างเป็นระบบ ครูหลายคนขาดการพัฒนาแนว

ทางการสอนที่ส่งเสริมการอ่านเชิงลึกหรือการประเมินข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง นอกจากนี้ แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการสอน เช่น หนังสือเรียนหรือแบบฝึกหัด มักจำกัดเฉพาะข้อความที่มีคำตอบแน่นอน ขาดความหลากหลายทางความคิดและประเภทของข้อความ เช่น บทความข่าวหรือสื่อสาธารณะซึ่งช่วยกระตุ้นการตั้งคำถามและการใช้วิจารณญาณ ขณะเดียวกันนักเรียนยังขาดแรงจูงใจและนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่เกิดการฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างเป็นธรรมชาติ ระบบการประเมินผลในโรงเรียนที่ยังเน้นคำตอบแบบเลือกตอบมากกว่าการคิดเชิงซ้อนหรือการอธิบายเหตุผล ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์อย่างแท้จริง ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่าการส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์และวิจารณญาณต้องอาศัยการพัฒนาร่วมกันทั้งในด้านหลักสูตร วิธีการสอน สื่อการเรียนรู้ และวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

รูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือ รูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกผ่านกิจกรรมการอภิปราย การเรียนรู้ร่วมมือ และการใช้กรณีศึกษา โดยมีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ รูปแบบนี้ออกแบบกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่การกระตุ้นความสนใจ การวิเคราะห์เนื้อหา การสังเคราะห์ความรู้ ไปจนถึงการสะท้อนผลการเรียนรู้ พร้อมใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และวิจารณญาณ รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลอย่างรอบด้านที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ขณะที่นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างองค์ความรู้เอง นอกจากนี้ยังคำนึงถึงการสนับสนุนจากบริบทโรงเรียนและชุมชนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิตและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 8 ด้านหลัก ดังนี้ 1) หลักการที่สอดคล้องกับแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่เน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและเหมาะสมกับบริบทการศึกษาไทย 2) เป้าหมายที่มุ่งให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ตีความ และวิจารณ์ข้อความอย่างมีประสิทธิภาพ 3) สาระการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วย 7 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การรู้จักการอ่านขั้นสูง การอ่านสารคดีขั้นสูง การอ่านบทความขั้นสูง การอ่านหนังสือพิมพ์ขั้นสูง การอ่านเรื่องสั้นขั้นสูง การอ่านร้อยกรองขั้นสูง และการอ่านสื่อดิจิทัลขั้นสูง รวม 18 แผนการสอน 4) วิธีการและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่ม การเรียนรู้ร่วมมือ การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา และการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น 5) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกระตุ้นความสนใจ การวิเคราะห์เนื้อหา การอภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็น การสังเคราะห์และสรุปความรู้ และการประเมินผลและสะท้อนความคิดเพื่อพัฒนาต่อเนื่อง 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น บทความข่าว กรณีศึกษา สื่อวิเคราะห์ สื่อดิจิทัล และห้องสมุดฐานข้อมูลดิจิทัล 7) การประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งการวัดความรู้ ทักษะ เจตคติ และความพึงพอใจ และ 8) ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ครูผู้สอนที่มีความรู้และทักษะ สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนับสนุนจากผู้บริหารและนโยบายโรงเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครอง ทั้งนี้องค์ประกอบเหล่านี้ทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทการศึกษาของประเทศไทย

บาทของครูและนักเรียนในรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้ โดยบทบาทของครูคือการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ที่ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง เช่น การจัดกิจกรรมอภิปราย การตั้งคำถามกระตุ้นความคิด และการจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ การตีความ และการวิจารณ์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาต่อเนื่อง ส่วนบทบาทของนักเรียนคือการเป็นผู้เรียนรู้ที่มีความกระตือรือร้น มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและร่วมมือกับผู้อื่น มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถตั้งคำถาม วิเคราะห์เนื้อหา และสังเคราะห์ความรู้ใหม่จากการอ่าน ตลอดจนใช้ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ในชีวิตจริงและการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้ การทำงานร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างครูและนักเรียนจะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ความท้าทายในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีหลายประการ เช่น การขาดทักษะและความรู้ของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์และวิจารณญาณ สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ไม่หลากหลายหรือไม่ทันสมัย การขาดแรงจูงใจและนิสัยรักการอ่านของนักเรียน รวมถึงระบบการประเมินที่ยังเน้นการวัดผลแบบท่องจำมากกว่าการประเมินทักษะการคิดอย่างลึกซึ้ง แนวทางแก้ไขควรเริ่มจากการพัฒนาศักยภาพครูผ่านการอบรมและนิเทศการสอนที่เน้นการส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูง การจัดหาสื่อและสื่อดิจิทัลที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รวมถึงการปรับระบบการประเมินผลให้ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติเพื่อสะท้อนการพัฒนาของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การสร้างวัฒนธรรมการอ่านในโรงเรียนและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่านและสามารถพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้อย่างยั่งยืน

ผลการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่า สมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้ข้ามศาสตร์ และการดำรงชีวิตในโลกข้อมูลซับซ้อน ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะวิเคราะห์ วิจารณ์ และเชื่อมโยงข้อมูล ทำให้ไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือตอบสนองต่อสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการเรียนการสอนทั่วไปยังเน้นการท่องจำและทำข้อสอบมากกว่าการพัฒนาทักษะเชิงลึก เช่น การอภิปรายและการประยุกต์ใช้ชีวิตจริง จึงควรออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงและใช้เทคนิคสอนหลากหลายพร้อมอบรมครูเพื่อพัฒนาการคิดขั้นสูง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำเป็นต้องมีสมรรถนะนี้เพื่อรองรับการเรียนรู้ระดับสูงและการเข้าสู่โลกการทำงาน รวมทั้งช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองและการใช้วิจารณญาณในการประเมินข้อมูล ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาคือการขาดทักษะคิดขั้นสูง รูปแบบการสอนที่เน้นถ่ายทอดเนื้อหา การขาดสื่อหลากหลาย และแรงจูงใจในการอ่านที่น้อย รวมถึงระบบประเมินที่เน้นคำตอบแบบเลือกตอบ รูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจึงควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้กิจกรรมอภิปราย เรียนรู้ร่วมมือ และกรณีศึกษา มีการวัดผลครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยครูเป็นผู้สนับสนุนและนักเรียนมีบทบาทสร้างองค์ความรู้เอง พร้อมทั้งคำนึงถึงบริบทโรงเรียนและชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความท้าทายหลัก ได้แก่ การ

ขาดทักษะครู สื่อไม่หลากหลาย แรงจูงใจต่ำ และระบบประเมินที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะคิดเชิงลึก แนวทางแก้ไขคือการอบรมครู จัดหาสื่อที่เหมาะสม ออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และปรับระบบประเมินผล รวมถึงส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงอย่างยั่งยืน ดังสนทนาต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการสอนภาษาไทย (3 คน)

ผู้ทรงคุณวุฒิ 1

"สมรรถนะการอ่านขั้นสูงในยุคนี้ถือเป็นทักษะพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนควรมี เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ในทุกวิชา หลายครั้งที่ผมเห็นนักเรียนยังไม่สามารถจับใจความสำคัญหรือแยกแยะข้อมูลที่เป็นจริงกับความคิดเห็นได้ ทำให้เกิดปัญหาในการวิเคราะห์หรือวิจารณ์ข้อมูลอย่างลึกซึ้ง"

ผู้ทรงคุณวุฒิ 2

"ปัญหาหลักที่เจอคือรูปแบบการสอนในโรงเรียนยังเน้นการท่องจำและทำข้อสอบเป็นหลัก ครูยังไม่ค่อยได้มีโอกาสจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์หรืออภิปราย ทำให้ทักษะการอ่านเชิงลึกยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่"

ผู้ทรงคุณวุฒิ 3

"ผมมองว่าการขาดทักษะวิจารณ์และวิเคราะห์เนื้อหาของนักเรียนนี้เป็นอุปสรรคใหญ่ เพราะทักษะนี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้และชีวิตจริง ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสม"

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (3 คน)

ผู้ทรงคุณวุฒิ 4

"รูปแบบการเรียนการสอนต้องเชื่อมโยงกับชีวิตจริง นักเรียนจะได้เห็นว่าการอ่านและคิดวิเคราะห์นั้นมีประโยชน์อย่างไร เช่น การใช้กรณีศึกษา สื่อข่าว หรือสื่อดิจิทัลที่ทันสมัย ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการคิดอย่างลึกซึ้ง"

ผู้ทรงคุณวุฒิ 5

"เราแนะนำให้ใช้เทคนิคการสอนหลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้ร่วมมือ การตั้งคำถามเปิดหรือการสะท้อนคิด (Reflection) เพราะการมีส่วนร่วมของนักเรียนจะทำให้เขาได้ฝึกคิดวิเคราะห์และวิจารณ์ได้ดีขึ้น"

ผู้ทรงคุณวุฒิ 6

"ครูผู้สอนต้องได้รับการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทักษะและความรู้ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านขั้นสูง ไม่ใช่แค่สอนให้ทำข้อสอบเท่านั้น"

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสมรรถนะ (3 คน)

ผู้ทรงคุณวุฒิ 7

"สมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ข้ามศาสตร์และการใช้ชีวิตในโลกที่ข้อมูลข่าวสารซับซ้อนมากขึ้น นักเรียนที่มีทักษะนี้จะสามารถวิเคราะห์และประเมินข้อมูลได้ดี"

ผู้ทรงคุณวุฒิ 8

"สมรรถนะนี้สัมพันธ์กับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางและผลการสอบระดับชาติและนานาชาติ เช่น TGAT, TPAT และ PISA ซึ่งนักเรียนต้องมีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการสอบเหล่านี้"

ผู้ทรงคุณวุฒิ 9

"ในอนาคต ทักษะการอ่านขั้นสูงนี้จะช่วยเตรียมความพร้อมนักเรียนให้เข้าสู่การศึกษาต่อและการทำงาน เพราะจะทำให้พวกเขามีวิจารณญาณ สามารถประเมินข้อมูลและตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ"

2.2 ผู้วิจัยออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมี 8 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการมีสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนจึงเหมาะสมกับบริบทการศึกษาไทย 2) เป้าหมายมุ่งให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ตีความ และวิจารณ์ข้อความ 3) สาระการเรียนการสอน ศึกษาจาก 3 แหล่ง คือ บทความข่าว กรณีศึกษา และสื่อวิเคราะห์ โดยมี 7 หน่วยการ ประกอบด้วย 3.1) รู้จักการอ่านขั้นสูง 3.2) การอ่านสารคดีขั้นสูง 3.3) การอ่านบทความขั้นสูง 3.4) การอ่านหนังสือพิมพ์ขั้นสูง 3.5) การอ่านเรื่องสั้นขั้นสูง 3.6 การอ่านร้อยกรองขั้นสูง และ 3.7) การอ่านสื่อดิจิทัลขั้นสูง รวม 18 แผนสอนครั้งละ 50 นาทีต่อแผน 4) วิธีการและเทคนิคการสอน 4 วิธี ได้แก่ 4.1 การอภิปรายกลุ่ม 4.2) การเรียนรู้ร่วมมือ 4.3) การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา และ 4.4) การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น 5) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน 5.1) กระตุ้นความสนใจและจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วม 5.2) วิเคราะห์และทำความเข้าใจเนื้อหา 5.3) อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นและข้อสังเกต 5.4) สังเคราะห์และสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน และ 5.5) ประเมินผลและสะท้อนความคิดเพื่อนำไปพัฒนาทักษะต่อเนื่อง 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบด้วย 6.1) บทความข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ 6.2) กรณีศึกษา 6.3) สื่อวิเคราะห์ 6.4) สื่อดิจิทัล/เทคโนโลยี และ 6.5) ห้องสมุดและฐานข้อมูลดิจิทัล 7) การประเมินผล 4 สมรรถนะ คือ 7.1) การวัดความรู้ (Knowledge Assessment) 7.2) การวัดทักษะ 7.3) การวัดเจตคติ และ 7.4 การประเมินความพึงพอใจ และ 8) ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย 8.1) ครูผู้สอนที่มีความรู้

ความสามารถ 8.2) สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย 8.3) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 8.4) การสนับสนุนจากผู้บริหารและนโยบายโรงเรียน และ 8.5) การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครอง ดังนี้

2.1) หลักการ

ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทักษะการคิดวิเคราะห์ การตีความ การวิพากษ์วิจารณ์ และการสังเคราะห์ข้อมูล ถือเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน (Anderson, 1984 Snow, 2021 ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรออกแบบโดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (Systematic Approach) ที่เชื่อมโยงองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ เป้าหมายการเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินผล และปัจจัยสนับสนุน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้ (Dick and Carey, 2015; ทิศนา แขมมณี, 2562)

นอกจากนี้ ควรมุ่งเน้นการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และการเรียนรู้จากกรณีศึกษา (Case-Based Learning) ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดขั้นสูง (Slavin, 2018; Smith, R., and Johnson, 2021; Harris and Prentice, 2020) การผสมผสานเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ยังมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน (UNESCO, 2020; Tan and Chan, 2019)

ทั้งนี้ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การใช้ภาษาอย่างมีวิจารณญาณ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาไทยในปัจจุบัน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพในการเข้าสู่สังคมแห่งความรู้ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

2.2) วัตถุประสงค์

การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถดำเนินกระบวนการอ่านอย่างและมีวิจารณญาณ โดยประกอบด้วยทักษะสำคัญ 3 ประการ (Afflerbach, 2016) ดังนี้

2.2.1) การวิเคราะห์ข้อความ (Textual Analysis)

ผู้เรียนสามารถแยกแยะองค์ประกอบของข้อความ ได้แก่ โครงสร้างเนื้อหา คำสำคัญ แนวคิดหลัก ความสัมพันธ์ระหว่างประเด็น รวมถึงลำดับเหตุการณ์หรือเหตุผลที่ผู้เขียนนำเสนอ และสามารถประเมินได้ว่าเนื้อหานั้นมีความเชื่อมโยงหรือขัดแย้งกันในจุดใดบ้าง ซึ่งช่วยให้เข้าใจข้อมูลและประเมินคุณค่าของเนื้อหาได้ดีขึ้น (Snow, 2002)

2.2.2) การตีความข้อความ (Interpretation)

ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายของข้อความในแง่มุมที่หลากหลาย ทั้งข้อความตรงและข้อความโดยนัย ได้แก่ การเข้าใจเจตนาของผู้เขียน การตีความอารมณ์ ความรู้สึก และจุดยืนในบทความ ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์หรือความรู้เดิมของตนเอง ซึ่งช่วยพัฒนา

ความเข้าใจในระดับนามธรรมและตั้งข้อสังเกตหรือข้อสรุปได้ (Kintsch, 1998; Pearson and Gallagher, 1983)

2.2.3) การวิจารณ์ข้อความ (Critique/Evaluation)

ผู้เรียนสามารถวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาอย่างมีเหตุผล ตั้งคำถาม ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล แยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น รวมถึงเสนอแนวคิดหรือข้อเสนอแนะใหม่ๆ เพื่อขยายความเข้าใจ ซึ่งเป็นการพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ขั้นสูงและการตัดสินใจในชีวิตจริง (Shanahan and Shanahan, 2008)

2.3) สาระการเรียนการสอน

สาระการเรียนรู้ในรูปแบบนี้มุ่งเน้นการใช้เนื้อหาที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่านอย่าง วิเคราะห์ และประเมินสาระสำคัญของข้อมูลจากแหล่ง โดยเฉพาะใน 3 รูปแบบหลัก (Tan and Chan, 2019) ประกอบด้วย 3.1 บทความข่าว (News Articles) บทความข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบันและเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งเอื้อต่อการฝึกแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น การระบุอคติของผู้เขียน รวมถึงการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว ตลอดจนการสรุปสาระสำคัญของเนื้อหา ทักษะจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และการอ่านเชิงวิพากษ์ในโลกดิจิทัล (Gabriele and Verna, 2021) 3.2) กรณีศึกษา (Case Studies) กรณีศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการฝึกฝนการคิดวิเคราะห์เนื้อหานำเสนอปัญหา สถานการณ์ หรือเหตุการณ์จริงที่มีความซับซ้อน ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกตีความประเด็น วิเคราะห์เหตุผล และเสนอแนวทางแก้ไขอย่างมีเหตุผล การเรียนรู้จากกรณีศึกษายังช่วยพัฒนาทักษะการตัดสินใจและการเชื่อมโยงความรู้จากหลายมิติ (Harris and Prentice, 2020) 3.3 สื่อวิเคราะห์ (Analytical Media) สื่อประเภทนี้อาจเป็นบทความวิชาการ บทบรรณาธิการ ความคิดเห็นสาธารณะ อินโฟกราฟิก รายงานวิจัยย่อ หรือ วิดีโอวิเคราะห์ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีโครงสร้าง ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ ตีความเจตนาของผู้เขียน เปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง และวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาได้อย่างมีหลักการ (Afflerbach, 2016; Vacca et al., 2016)

ผู้วิจัยจึงออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดย โดยมีสาระการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงสมรรถนะการอ่านขั้นสูง 7 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 รู้จักการอ่านขั้นสูง โดยมีการเรียนการสอน 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านสารคดีขั้นสูง โดยมีการเรียนการสอน 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านบทความ ขั้นสูง โดยมีการเรียนการสอน 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านหนังสือพิมพ์ขั้นสูง โดยมีการเรียนการสอน 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การอ่านเรื่องสั้นขั้นสูง โดยมีการเรียนการสอน 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การอ่านร้อยกรองขั้นสูง โดยมีการเรียนการสอน 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 การอ่านสื่อดิจิทัลขั้นสูง โดยมีการเรียนการสอน 1 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวม 18 แผนการเรียนการสอน ซึ่งจะแสดงรายละเอียดในแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.4) วิธีการและเทคนิคการสอน

เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูงรูปแบบการเรียนการสอนจำเป็นต้องใช้วิธีการและเทคนิคที่กระตุ้นการคิด การตั้งคำถาม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล โดยเน้น 4 วิธีการสำคัญดังนี้

2.4.1) การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion)

การอภิปรายกลุ่มเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยมีประเด็นจากบทความหรือสื่อวิเคราะห์เป็นฐาน (discussion-based reading) ช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน การโต้แย้งเชิงสร้างสรรค์ และการแสดงความเห็นด้วยเหตุผล ซึ่งจำเป็นต่อการวิเคราะห์และวิจารณ์ข้อความ (Brookfield and Preskill, 2005) นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างทางความคิด และพัฒนาทักษะทางสังคมควบคู่กับทักษะภาษา

2.4.2) การเรียนรู้ร่วมมือ (Cooperative Learning)

การจัดกลุ่มผู้เรียนให้ทำงานร่วมกัน โดยแต่ละคนมีบทบาทที่หลากหลายและรับผิดชอบในภาระงานร่วมกัน ได้แก่ การสรุปบทความ การตั้งคำถามเชิงวิจารณ์ หรือการจัดทำ Infographic สรุปเนื้อหา วิธีการนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการเรียนรู้แบบ peer learning และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อกลุ่ม (Slavin, 2018; Johnson and Johnson, 2019)

2.4.3) การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case-based Learning)

การใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์จริงหรือสมมติโดยเชื่อมโยงเนื้อหากับชีวิตจริง ได้แก่ บทความข่าวเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมหรือสังคม โดยนักเรียนต้องอ่าน วิเคราะห์หาประเด็นหลัก ประเมินทางเลือก และเสนอแนวทางแก้ไข กิจกรรมนี้ช่วยฝึกการตีความและการคิดอย่างมีเหตุผล (Harris and Prentice, 2020)

2.4.4) การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active Learning)

Active Learning คือการเรียนรู้ที่เน้น “การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น” ของผู้เรียน ผ่านกิจกรรมหลากหลาย ได้แก่ การตั้งคำถาม การทำแบบฝึกวิเคราะห์ การโต้แย้งทางวิชาการ การเขียนบทวิจารณ์ หรือการใช้เกมทางการศึกษา ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจและฝึกการประมวลผลข้อมูลอย่าง (Bonwell and Eison, 1991) วิธีนี้ตอบโจทย์ทักษะการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้การคิดระดับวิเคราะห์ขึ้นไปตามกรอบของ Bloom’s Taxonomy

2.5) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและการเรียนรู้ (การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องออกแบบให้เหมาะสมกับกระบวนการคิดวิเคราะห์โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ผ่านการอ่านที่มีเป้าหมาย การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์ (Jones and Brown, 2020)

2.5.1) กระตุ้นความสนใจและจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วม

โดยผู้สอนอาจใช้เทคนิคตั้งคำถามที่ท้าทายการกระตุ้นความสนใจเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (Anderson, 2018) หรือเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความอยากอ่านและตั้งคำถามกับเนื้อหา

2.5.2) วิเคราะห์และทำความเข้าใจเนื้อหา

นักเรียนควรได้รับโอกาสฝึกอ่านและวิเคราะห์องค์ประกอบของข้อความอย่างละเอียด ได้แก่ การระบุแนวคิดหลักและความสัมพันธ์ของเนื้อหา เพื่อพัฒนาทักษะการตีความ (King, 2017)

2.5.3) อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นและข้อสังเกต

การอภิปรายแลกเปลี่ยนช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับฟังมุมมองที่หลากหลาย และเสริมสร้างความเข้าใจผ่านการสื่อสารอย่างมีเหตุผล (Johnson and Johnson, 2019) ซึ่งยังเป็นการฝึกทักษะการโต้แย้งและการคิดเชิงวิพากษ์

2.5.4) สังเคราะห์และสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน

การสังเคราะห์ข้อมูลช่วยให้นักเรียนจัดระบบความคิดและสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาอย่างเป็นระบบ (Bloom, 1956) การใช้เครื่องมือได้แก่ แผนผังความคิด (mind map) จะช่วยให้นักเรียนมองเห็นภาพรวมและความเชื่อมโยงของความรู้ได้ชัดเจนขึ้น

2.5.5) ประเมินผลและสะท้อนความคิดเพื่อนำไปพัฒนาทักษะต่อเนื่อง

การประเมินผลเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง (Black and Wiliam, 1998) นักเรียนควรมีโอกาสสะท้อนความคิด และวางแผนพัฒนาการอ่านขั้นสูงให้ยิ่งขึ้น

2.6) สื่อและแหล่งเรียนรู้

การเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน โดยสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ควรนำมาใช้มีดังนี้

2.6.1) บทความข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์

บทความข่าวมีความทันสมัยและเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตจริง ช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น การตรวจสอบแหล่งที่มา และการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Snow, 2010)

2.6.2) กรณีศึกษา (Case Studies)

เนื้อหากรณีศึกษาจะนำเสนอสถานการณ์หรือปัญหาที่มีความซับซ้อน เปิดโอกาสให้นักเรียนวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล ฝึกทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการตัดสินใจ (Harris and Prentice, 2020)

2.6.3) สื่อวิเคราะห์ (Analytical Media)

สื่อประเภทบทความวิชาการ บทบรรณาธิการ ความคิดเห็นสาธารณะ รายงานวิจัยย่อ หรือวิดีโอวิเคราะห์ ช่วยฝึกการวิเคราะห์ตีความและวิจารณ์เนื้อหาอย่างมีหลักการ (Afflerbach, 2016)

2.6.4) สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีการศึกษา

การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ อินโฟกราฟิก วิดีโอ และเกมการศึกษาที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์จะช่วยกระตุ้นความสนใจและเพิ่มความหลากหลายในการเรียนรู้ (Bonwell and Eison, 1991)

2.6.5) ห้องสมุดและฐานข้อมูลดิจิทัล

แหล่งเรียนรู้ที่มีบทความ วิจัย และเอกสารวิชาการที่น่าเชื่อถือ ช่วยให้นักเรียนเข้าถึงข้อมูลและฝึกการสืบค้นข้อมูลเพื่อเสริมสร้างความรู้ (Tan and Chan, 2019)

2.7) การประเมินผล

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำเป็นต้องออกแบบการประเมินผลที่ครอบคลุมหลายมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และความพึงพอใจของผู้เรียน โดยเน้นการประเมินเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณอย่างเหมาะสม เพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้อย่างแท้จริง (Afflerbach, 2016) ดังนี้

2.7.1) การวัดความรู้ (Knowledge Assessment)

ประเมินโดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน (Pre-Post Test) เพื่อวัดความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน การรู้สาระสำคัญ การจำแนกโครงสร้างและแนวคิดหลักของข้อความ รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ได้แก่ แบบเลือกตอบ ข้อเขียนสั้น และแบบอัตนัยที่เน้นการอธิบายเหตุผล (Snow, 2002)

2.7.2) การวัดทักษะ (Skill Assessment)

ใช้การประเมินจากการปฏิบัติจริง ได้แก่ การวิเคราะห์บทความ การจัดทำ Infographic สรุปเนื้อหา การอภิปรายกลุ่ม หรือการเขียนบทวิจารณ์ ซึ่งสามารถสะท้อนความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ ตีความ และวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเป็นระบบ (Remley, 2002; Afflerbach, 2016)

2.7.3) การวัดเจตคติ (Attitude Assessment)

ประเมินความสนใจและความมุ่งมั่นของผู้เรียนต่อการอ่านและการเรียนรู้ ผ่านแบบสอบถามปลายเปิด แบบสำรวจเจตคติ หรือการสัมภาษณ์สั้นๆ เพื่อสะท้อนมุมมองของผู้เรียนต่อคุณค่าของการอ่านและกระบวนการคิดขั้นสูง (Brookfield and Preskill, 2005)

2.7.4) การประเมินความพึงพอใจ (Satisfaction Evaluation)

ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ และวิธีการสอน ได้แก่ ความน่าสนใจของบทเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้ และความเข้าใจเนื้อหา ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนกลับที่สำคัญในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ (UNESCO, 2020)

2.8) ปัจจัยสนับสนุน

ปัจจัยสนับสนุนมีผลต่อความสำเร็จของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในด้านบุคลากร สื่อการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม (Slavin, 2018) ดังนี้

2.8.1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ

ครูควรมีความรู้เกี่ยวกับทักษะการอ่านขั้นสูงและวิธีการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ครูต้องมีทักษะในการกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และวิจารณ์ข้อมูลอย่างมีเหตุผล (Fisher and Frey, 2014)

2.8.2) สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย

การใช้สื่อที่หลากหลาย ได้แก่ บทความข่าว กรณีศึกษา และสื่อวิเคราะห์ จะช่วยกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการคิดของนักเรียน รวมถึงสื่อดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบ Active Learning (Tan and Chan, 2019)

2.8.3) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

การจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมกลุ่ม และส่งเสริมบรรยากาศที่เปิดกว้างสำหรับการอภิปรายและการตั้งคำถาม จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยและกล้าที่จะแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของตนเอง (Brookfield and Preskill, 2005)

2.8.4) การสนับสนุนจากผู้บริหารและนโยบายโรงเรียน

โรงเรียนควรมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง ได้แก่ การจัดอบรมครู การจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง (Ministry of Education, 2019)

2.8.5) การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครอง

นักเรียนต้องมีความตั้งใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันผู้ปกครองควรสนับสนุนการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างสม่ำเสมอทั้งในและนอกโรงเรียน (Epstein, 2011)

ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคข้อมูลข่าวสารที่หลั่งไหลอย่างรวดเร็วและซับซ้อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง การตีความการตั้งคำถามอย่างมีวิจารณญาณ และการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้จึงต้องอิงแนวคิดเชิงระบบและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก และ การเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้สื่อทันสมัย ได้แก่ บทวิเคราะห์ กรณีศึกษา Infographic และวิดีโอ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ บทบาทครูเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการคิดและอภิปราย โดยยึดตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) ที่มุ่งพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ วิจารณญาณทางภาษา และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินผลต้องครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ด้วยวิธีหลากหลาย ได้แก่ ชิ้นงาน การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบ และการสะท้อนความคิด ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน ได้แก่ ครูที่มีความรู้ สื่อที่เหมาะสม บรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงออก และการสนับสนุนจากผู้บริหารและผู้ปกครอง ซึ่งทั้งหมดนี้จะส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงอันเป็นรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเป็นพลเมืองคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ประกอบและกระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไว้โดยสรุปในภาพที่ 11

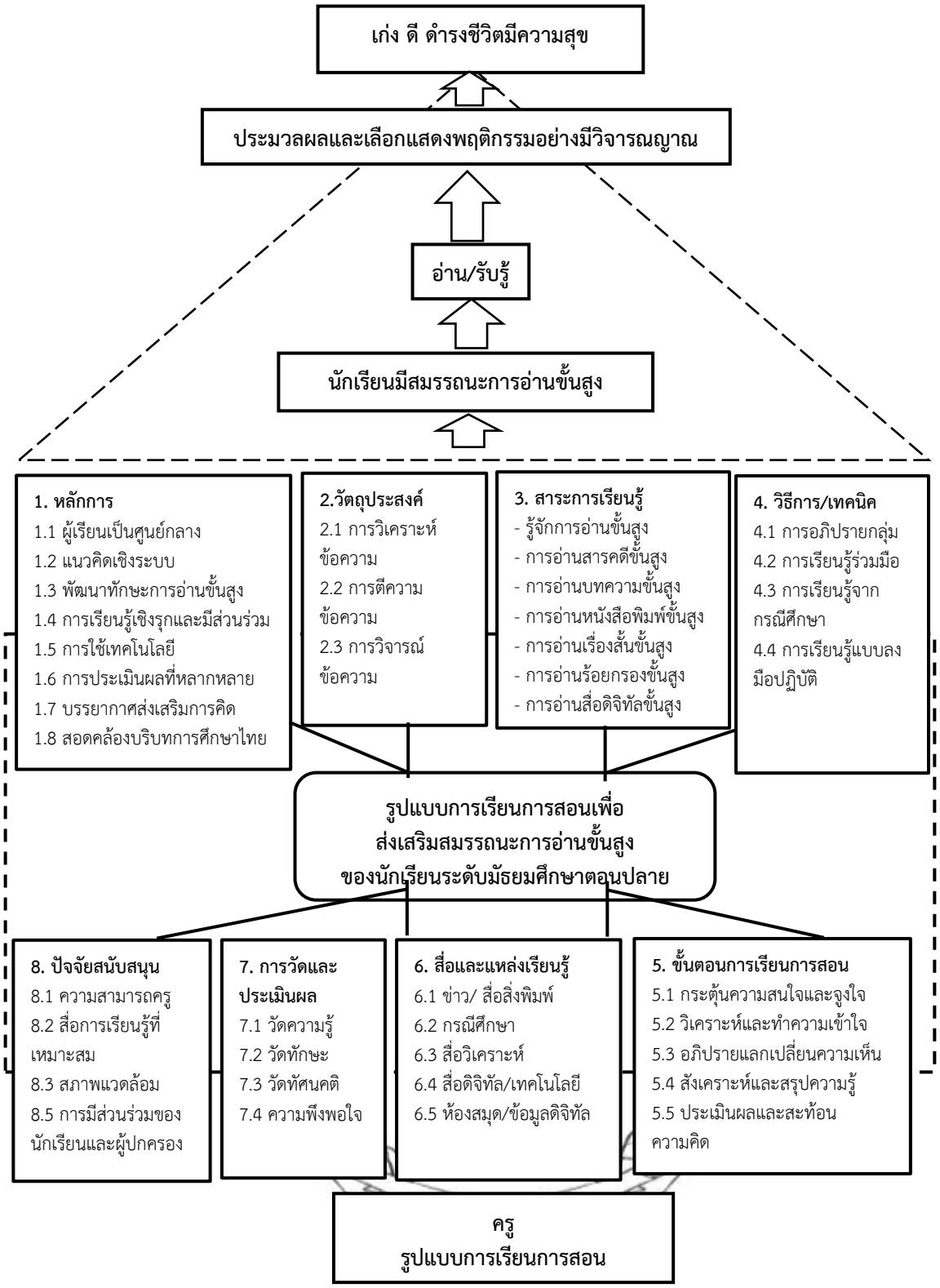

ภาพที่ 4.7 รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

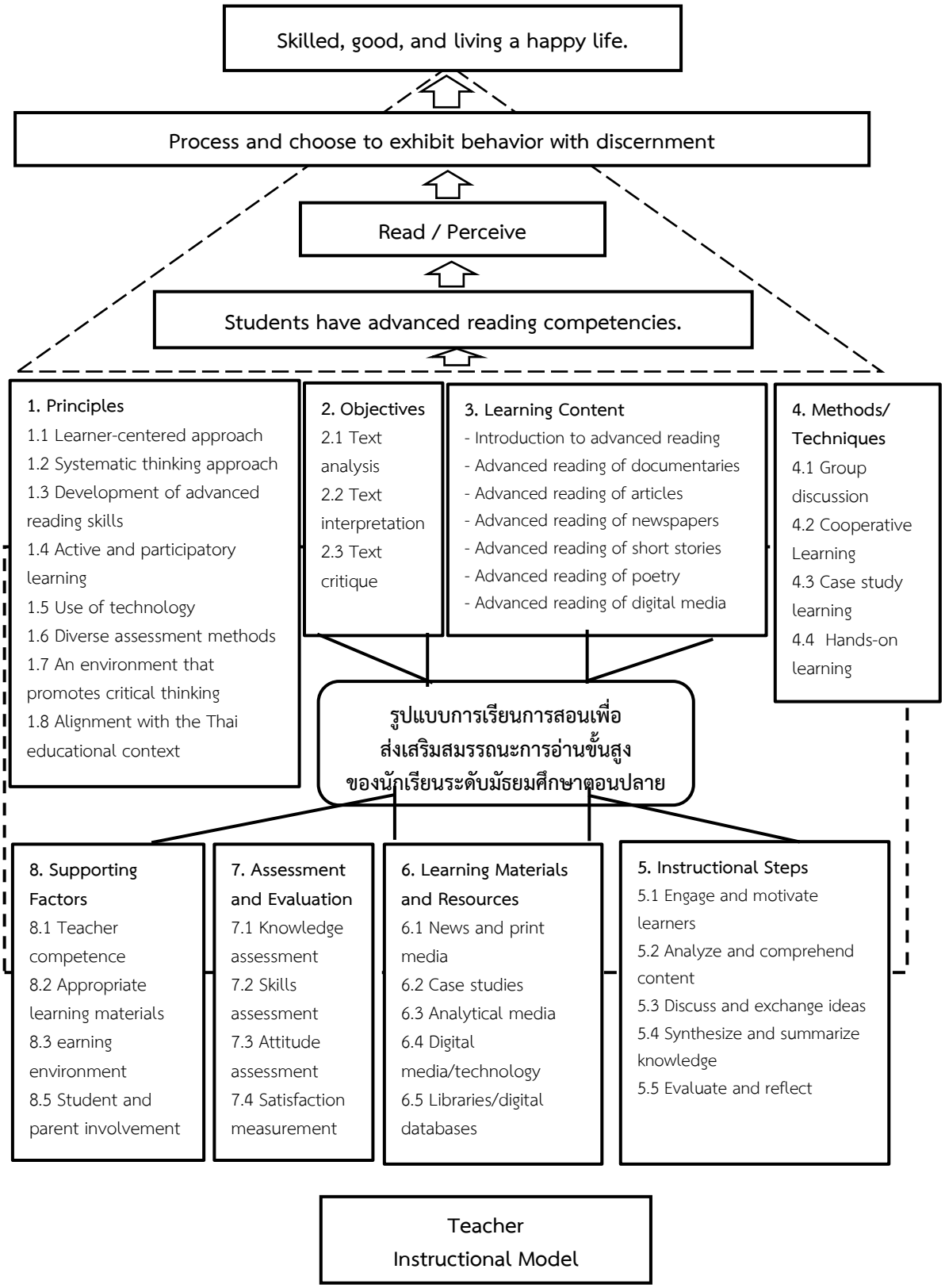

ภาพที่ 4.8 Instructional Model to Promote Advanced Reading Competency in Upper Secondary Education

2.3 ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่านประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย 3 คน ด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3 คน และด้านสมรรถนะ 3 คน ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ดังตารางที่ 28

ตารางที่ 4.13 ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD.	แปรผล
ตอนที่ 1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบในรูปแบบการเรียนการสอน	4.56	0.47	ดีมาก
1. หลักการของรูปแบบชัดเจนและสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21	4.54	0.67	ดีมาก
2. เป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงมีความชัดเจนและครอบคลุม	4.56	0.47	ดีมาก
3. สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	4.54	0.67	ดีมาก
4. วิธีการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์	4.57	0.97	ดีมาก
5. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีลำดับชัดเจนและส่งเสริมการคิดขั้นสูง	4.56	0.47	ดีมาก
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย ทันสมัย และเชื่อมโยงชีวิตจริง	4.54	0.67	ดีมาก
7. แนวทางการประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสมกับเป้าหมาย	4.57	0.97	ดีมาก
8. ปัจจัยสนับสนุนมีความชัดเจนและสามารถดำเนินการได้จริง	4.50	0.47	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	**4.55**	**0.65**	
ตอนที่ 2 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้			
9. สามารถนำไปปรับใช้ได้ในบริบทโรงเรียนทั่วไป	4.54	0.67	ดีมาก
10. กิจกรรมเหมาะสมกับเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียน	4.57	0.97	ดีมาก
11. ครูสามารถดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ได้จริง	4.54	0.67	ดีมาก
12. รูปแบบมีความยืดหยุ่นต่อการปรับเปลี่ยนตามกลุ่มผู้เรียน	4.57	0.97	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	4.55	0.82	ดีมาก
ตอนที่ 3 ประสิทธิผลที่คาดว่าจะเกิดกับผู้เรียน			
13. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ ตีความ วิพากษ์ได้อย่างมีระบบ	4.54	0.67	ดีมาก
14. ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามและสังเคราะห์ข้อมูลจากสื่อหลากหลาย	4.54	0.67	ดีมาก

รูปแบบการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD.	แปรผล
15. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.57	0.97	ดีมาก
ตอนที่ 4 ความน่าสนใจและความทันสมัยของรูปแบบ	4.56	0.47	ดีมาก
16. รูปแบบการเรียนรู้มีความน่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4.54	0.67	ดีมาก
17. สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้มีความทันสมัยและสอดคล้องโลกดิจิทัล	4.54	0.67	ดีมาก
18. มีการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเหมาะสม	4.57	0.97	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	**5.55**	**0.73**	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.88**	**0.73**	ดีมาก

ดังตารางที่ 13 ตอนที่ 1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบในรูปแบบการเรียนการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบในรูปแบบการเรียนการสอนโดยรวมได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$= 4.56, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับดีมาก รายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า หลักการของรูปแบบมีความชัดเจนและสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.54, S.D. = 0.67) เป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงชัดเจนและครอบคลุม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.56, S.D. = 0.47) สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.54, S.D. = 0.67) วิธีการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.57, S.D. = 0.97) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีลำดับชัดเจนและส่งเสริมการคิดขั้นสูง อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.56, S.D. = 0.47) สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย ทันสมัย และเชื่อมโยงกับชีวิตจริง อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.54, S.D. = 0.67) แนวทางการประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสมกับเป้าหมาย อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.57, S.D. = 0.97) และปัจจัยสนับสนุนมีความชัดเจนพร้อมดำเนินการได้จริงอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.50, S.D. = 0.47)

ตอนที่ 2 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษาทั่วไปได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$= 4.55, S.D. = 0.82) อยู่ในระดับดีมาก โดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ารูปแบบนี้สามารถปรับใช้ได้กับบริบทของโรงเรียนทั่วไป อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.54, S.D. = 0.67) กิจกรรมมีความเหมาะสมกับเวลาและทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.57, S.D. = 0.97) ครูสามารถนำไปปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้ได้จริงอยู่ในระดับดีมากอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.54, S.D. = 0.67) และรูปแบบยังมีความยืดหยุ่นพอที่จะปรับเปลี่ยนได้ตามลักษณะของผู้เรียน อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.57, S.D. = 0.97)

ตอนที่ 3 ประสิทธิผลที่คาดว่าจะเกิดกับผู้เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่คาดว่าจะเกิดกับผู้เรียนว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.55, S.D. = 0.77) โดยเห็นว่าผู้เรียนจะสามารถวิเคราะห์ ตีความ และวิพากษ์ข้อมูลได้อย่างมีระบบ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.54, S.D. = 0.67) สามารถตั้งคำถามและสังเคราะห์ข้อมูลจากสื่อที่หลากหลายได้ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$=

4.54, S.D. = 0.67) อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่านและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.97)

ตอนที่ 4 ความน่าสนใจและความทันสมัยของรูปแบบ ในด้านความน่าสนใจและความทันสมัยของรูปแบบการเรียนการสอน ได้รับคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$= 4.56, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับดีมาก โดยเห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้มีความน่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.67) สื่อและกิจกรรมมีความทันสมัยและสอดคล้องกับโลกดิจิทัล อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.67) รวมถึงมีการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.97)

สรุปผลการประเมินโดยรวม ผลการประเมินโดยรวมของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง อยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทั้งสิ้นอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.88, S.D. = 0.73) สะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสม ความน่าสนใจ และประสิทธิผลของรูปแบบที่คาดว่าจะช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ในบริบทของโรงเรียนทั่วไป

3. ผลการศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนและวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กัน โดยพิจารณาระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน

การทดสอบความรู้	n	$\overline{X}$	S.D.	t	p
คะแนนก่อนเรียน (70)	40	42.75	1.61	21.32	0.00
คะแนนหลังเรียน (70)	40	61.63	1.58		

*ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังตารางที่ 4.14 ผลการวิจัย พบว่า ด้านความรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านทักษะผลประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูง 6 ด้าน ได้แก่ การประเมินความเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ การสังเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ และการใช้วิจารณญาณ อยู่ในระดับดีมาก ด้านเจคติ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูงในระดับดีมาก โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน (n=40) มีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน

42.75 คะแนน ($\overline{X}$= 42.75, S.D. = 1.61) มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน 61.63 คะแนน ($\overline{X}$= 61.63, S.D. = 1.58) เพื่อวิเคราะห์ด้วย ค่า t พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (t=21.32; p=0.00)

ผลการประเมินสมรถนะการอ่านขั้นสูง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยพิจารณาจาก 6 ด้านหลัก ได้แก่ การประเมินความเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ การสังเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ และการใช้วิจารณญาณ ผลการประเมินจากครูผู้สอนหัวหน้ากลุ่มสาระ และผู้บริหาร พบว่านักเรียนมีสมรรถนะการอ่านขั้นสูงอยู่ในระดับดีมากในทุกด้าน ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการอ่าน วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลประเมินทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน

n=40

ทักษะการอ่านขั้นสูง	$\overline{X}$	S.D.	คะแนน
1. การประเมินความเข้าใจเนื้อหา			
1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเนื้อหาที่อ่าน	4.56	0.47	ดีมาก
1.2 นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาหลักจากบทความ	4.54	0.67	ดีมาก
1.3 นักเรียนสามารถบ่งชี้ข้อเท็จจริงสำคัญจากข้อความ	4.57	0.97	ดีมาก
1.4 นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาหลักในข้อความ	4.50	0.47	ดีมาก
1.5 นักเรียนสามารถแสดงความเข้าใจในรายละเอียด	4.52	0.57	ดีมาก
2. การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ			
2.1 นักเรียนสามารถแยกแยะข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลที่ไม่สำคัญ	4.54	0.47	ดีมาก
2.2 นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นในข้อความ	4.56	0.67	ดีมาก
2.2 นักเรียนสามารถมองหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ในเนื้อหา	4.53	0.97	ดีมาก
2.3 นักเรียนสามารถแยกแยะประเภทของข้อมูลในข้อความ	4.53	0.47	ดีมาก
2.4 นักเรียนสามารถแยกแยะจุดมุ่งหมายของข้อความ	4.52	0.57	ดีมาก
3. การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ			
3.1 นักเรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	4.54	0.47	ดีมาก
3.2 นักเรียนสามารถตรวจสอบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในข้อมูลที่อ่าน	4.56	0.67	ดีมาก
3.3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูล	4.55	0.97	ดีมาก
3.4 นักเรียนสามารถใช้แหล่งข้อมูลอื่นในการตรวจสอบข้อมูลที่อ่าน	4.53	0.47	ดีมาก
3.5 นักเรียนสามารถประเมินอคติในข้อมูล	4.50	0.57	ดีมาก
4. การสังเคราะห์ข้อมูล			

ทักษะการอ่านขั้นสูง	$\overline{X}$	S.D.	คะแนน
4.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง และเชื่อมโยงข้อมูล	4.54	0.47	ดีมาก
4.2 นักเรียนสามารถสร้างข้อสรุปใหม่จากข้อมูลที่อ่าน	4.55	0.67	ดีมาก
4.3 นักเรียนสามารถนำข้อมูลที่อ่านมาสร้างความคิดเห็นใหม่ที่มีเหตุผล	4.57	0.97	ดีมาก
4.4 นักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้ในหัวข้ออื่น	4.53	0.47	ดีมาก
4.5 นักเรียนสามารถนำข้อสรุปจากการอ่านไปใช้ในสถานการณ์ใหม่	4.52	0.57	ดีมาก
5. การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่			
5.1 นักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว	4.54	0.47	ดีมาก
5.2 นักเรียนสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่แล้วในการตีความข้อมูลใหม่ที่อ่าน	4.53	0.67	ดีมาก
5.3 นักเรียนสามารถนำข้อมูลใหม่ไปเชื่อมโยงกับความเข้าใจในบริบท	4.54	0.97	ดีมาก
5.4 นักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับเหตุการณ์ในโลกจริง	4.51	0.47	ดีมาก
5.5 นักเรียนสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่ในการแยกแยะข้อดีข้อเสียของข้อมูลที่อ่านได้	4.50	0.57	ดีมาก
6. การใช้วิจารณญาณ			
6.1 นักเรียนสามารถแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริงในข้อความ	4.57	0.47	ดีมาก
6.2 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อโต้แย้งหรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับข้อความ	4.54	0.67	ดีมาก
6.3 นักเรียนสามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน	4.52	0.97	ดีมาก
6.4 นักเรียนสามารถระบุข้อจำกัดในข้อมูลที่อ่าน	4.52	0.47	ดีมาก
6.5 นักเรียนสามารถแสดงเหตุผลที่ชัดเจนในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน	4.51	0.57	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.53**	**0.63**	**ดีมาก**

ดังตารางที่ 4.15 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน โดยพิจารณาจาก 6 ด้านหลัก ได้แก่ การประเมินความเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ การสังเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ และการใช้วิจารณญาณ ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาให้คะแนน สมรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.63) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การประเมินความเข้าใจเนื้อหาผลการประเมินในด้านนี้ พบว่า นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเนื้อหาที่อ่านได้ที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.56, S.D. = 0.47) และสามารถสรุปเนื้อหาหลักจากบทความที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.67) นักเรียนยังสามารถบ่งชี้ข้อเท็จจริงสำคัญจากข้อความได้ที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.97) การแสดงความเข้าใจในรายละเอียด อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.52, S.D. = 0.57)

2. การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ นักเรียนสามารถแยกแยะข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลที่ไม่สำคัญที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.47) และสามารถแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นในข้อความที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.56, S.D. = 0.67) การมองหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ในเนื้อหาที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.97)

3. การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือผลการประเมินพบว่า นักเรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.47) และสามารถตรวจสอบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในข้อมูลที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.56, S.D. = 0.67) นักเรียนยังสามารถวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.55, S.D. = 0.97)

4. การสังเคราะห์ข้อมูล การรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง และการเชื่อมโยงข้อมูลทำที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.47) นักเรียนสามารถสร้างข้อสรุปใหม่จากข้อมูลที่อ่านที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.55, S.D. = 0.67) และสามารถนำข้อมูลที่อ่านมาสร้างความคิดเห็นใหม่ที่มีเหตุผลที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.97)

5. การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่นักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่แล้วที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.47) และสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่แล้วในการตีความข้อมูลใหม่ที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.67) การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับเหตุการณ์ในโลกจริงทำที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.51, S.D. = 0.47)

6. การใช้วิจารณญาณ นักเรียนสามารถแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริงในข้อความที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.47) และสามารถวิเคราะห์ข้อโต้แย้งหรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับข้อความที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.67) นักเรียนยังสามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่านที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.52, S.D. = 0.97)

ดังนั้น ทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนมีทักษะการอ่านในระดับดีมากในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.63) สะท้อนถึงความสามารถในการอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับและเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ได้อย่างมีเหตุผล ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูงในนักเรียน

ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูงในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับดีมากในทุกองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

n=40

ความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูง	$\overline{X}$	S.D.	คะแนน
1 การประเมินความเข้าใจเนื้อหา			
1.1 การจับใจความสำคัญจากเนื้อหาที่อ่าน	4.56	0.47	ดีมาก
1.2 การสรุปเนื้อหาหลักจากบทความ	4.54	0.97	ดีมาก
1.3 การบ่งชี้ข้อเท็จจริงสำคัญจากข้อความ	4.53	0.97	ดีมาก
1.4 การอธิบายเนื้อหาหลักในข้อความ	4.50	0.77	ดีมาก
1.5 การแสดงความเข้าใจในรายละเอียด	4.50	0.57	ดีมาก
2 การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ			
2.1 การแยกแยะข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลที่ไม่สำคัญ	4.52	0.47	ดีมาก
2.2 การแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นในข้อความ	4.51	0.67	ดีมาก
2.3 การมองหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ในเนื้อหาผ่านการอ่าน	4.51	0.97	ดีมาก
2.4 การแยกแยะประเภทของข้อมูลในข้อความ	4.51	0.87	ดีมาก
2.5 การแยกแยะจุดมุ่งหมายของข้อความ	4.53	0.57	ดีมาก
3 การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ			
3.1 การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	4.54	0.47	ดีมาก
3.2 การตรวจสอบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในข้อมูลที่อ่าน	4.57	0.67	ดีมาก
3.3 การวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูล	4.56	0.87	ดีมาก
3.4 การใช้แหล่งข้อมูลอื่นในการตรวจสอบข้อมูลที่อ่าน	4.56	0.77	ดีมาก
3.5 การประเมินอคติในข้อมูล	4.50	0.37	ดีมาก
4 การสังเคราะห์ข้อมูล			
4.1 การรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง และเชื่อมโยงข้อมูล	4.57	0.67	ดีมาก
4.2 การสร้างข้อสรุปใหม่จากข้อมูลที่อ่าน	4.53	0.67	ดีมาก
4.3 การนำข้อมูลที่อ่านมาสร้างความคิดเห็นใหม่ที่มีเหตุผล	4.54	0.97	ดีมาก
4.4 การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้ในหัวข้ออื่น	4.54	0.37	ดีมาก
4.5 การนำข้อสรุปจากการอ่านไปใช้ในสถานการณ์ใหม่	4.52	0.57	ดีมาก
5 การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่			
5.1 การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว	4.56	0.47	ดีมาก
5.2 การใช้ความรู้ที่มีอยู่แล้วในการตีความข้อมูลใหม่ที่อ่าน	4.57	0.67	ดีมาก
5.3 การนำข้อมูลใหม่ไปเชื่อมโยงกับความเข้าใจในบริบท	4.58	0.67	ดีมาก
5.4 การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับเหตุการณ์ในโลกจริง	4.53	0.47	ดีมาก
5.5 การใช้ความรู้ที่มีอยู่ในการแยกแยะข้อดีข้อเสียของข้อมูลที่อ่าน	4.53	0.67	ดีมาก
6 การใช้วิจารณญาณ			
6.1 การแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริงในข้อความ	4.52	0.77	ดีมาก
6.2 การวิเคราะห์ข้อโต้แย้งหรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับข้อความ	4.52	0.57	ดีมาก

ความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูง	$\overline{X}$	S.D.	คะแนน
6.3 การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน	4.52	0.92	ดีมาก
6.4 การระบุข้อจำกัดในข้อมูลที่อ่าน	4.52	0.45	ดีมาก
6.5 การแสดงเหตุผลที่ชัดเจนในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน	4.50	0.56	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.53**	**0.67**	**ดีมาก**

ตารางที่ 4.16 ด้านที่ 1 การประเมินความเข้าใจเนื้อหา พบว่า นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญ ($\overline{X}$= 4.56, S.D. = 0.47) สรุปเนื้อหาหลัก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.97) และบ่งชี้ข้อเท็จจริงสำคัญ ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.97) ได้ในระดับดีมาก อีกทั้งยังสามารถอธิบายเนื้อหาหลัก ($\overline{X}$= 4.50, S.D. = 0.77) และแสดงความเข้าใจในรายละเอียด ($\overline{X}$= 4.50, S.D. = 0.57) ได้อย่างชัดเจน แสดงถึงความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแยกแยะข้อมูลสำคัญจากข้อมูลที่ไม่สำคัญ ($\overline{X}$= 4.52, S.D. = 0.47) แยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น ($\overline{X}$= 4.51, S.D. = 0.67) และมองหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในเนื้อหาได้ดี ($\overline{X}$= 4.51, S.D. = 0.97) รวมถึงการแยกแยะประเภทของข้อมูล ($\overline{X}$= 4.51, S.D. = 0.87) และจุดมุ่งหมายของข้อความ ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.57) แสดงถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงลึก

ด้านที่ 3 การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล พบว่า นักเรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.47) ตรวจสอบข้อผิดพลาด ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.67) และวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ ($\overline{X}$= 4.56, S.D. = 0.87) ได้อย่างแม่นยำ นอกจากนี้ยังสามารถใช้แหล่งข้อมูลอื่นในการตรวจสอบ ($\overline{X}$= 4.56, S.D. = 0.77) และประเมินอคติในข้อมูล ($\overline{X}$= 4.50, S.D. = 0.37) ได้ในระดับดีมาก

ด้านที่ 4 การสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งและเชื่อมโยงข้อมูลได้ดี ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.67) สามารถสร้างข้อสรุปใหม่ ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.67) และนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.97) รวมถึงสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับหัวข้ออื่น ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.37) และนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ ($\overline{X}$= 4.52, S.D. = 0.57) แสดงถึงทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์จากการอ่านอย่างชัดเจน

ด้านที่ 5 การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับความรู้หรือประสบการณ์เดิม ($\overline{X}$= 4.56, S.D. = 0.47) และใช้ความรู้เดิมในการตีความข้อมูลใหม่ ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.67) รวมถึงสามารถเชื่อมโยงกับบริบท ($\overline{X}$= 4.58, S.D. = 0.67) และเหตุการณ์ในโลกจริง ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.47) ตลอดจนแยกแยะข้อดีข้อเสียของข้อมูลที่อ่านโดยใช้ความรู้ที่มีอยู่ ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.67) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ด้านที่ 6 การใช้วิจารณญาณ พบว่า นักเรียนสามารถแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริง ($\overline{X}$= 4.52, S.D. = 0.77) วิเคราะห์ข้อโต้แย้งหรือมุมมองที่เกี่ยวข้อง ($\overline{X}$= 4.52, S.D. = 0.57) และใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน ($\overline{X}$= 4.52, S.D. = 0.92) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังสามารถระบุข้อจำกัดในข้อมูล ($\overline{X}$= 4.52, S.D. = 0.45) และแสดงเหตุผลอย่างชัดเจนในการตัดสินใจ ($\overline{X}$= 4.50, S.D. = 0.56) ซึ่งแสดงถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

โดยสรุป นักเรียนมีความพึงพอใจในทักษะการอ่านขั้นสูงทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก สะท้อนถึงความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านในศตวรรษที่ 21 ดังแสดงใน

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า 1) ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน 2) หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน และ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง 10 คน รวม 30 คน ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.54, S.D. = 0.74) แสดงถึงประสิทธิภาพของการออกแบบการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิผลในทุกด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.17 ผลประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

n=30

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับคะแนน
1. ความชัดเจนของรูปแบบการเรียนการสอน			
1.1 มีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.55	0.84	ดีมาก
1.2 ใช้ภาษาที่กระชับและเหมาะสมกับผู้เรียน	4.65	0.77	ดีมาก
1.3 มีตัวอย่างหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน	4.55	0.55	ดีมาก
1.4 มีการจัดลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบ	4.45	0.67	ดี
1.5 สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทการเรียนรู้	4.57	0.89	ดีมาก
2. การส่งเสริมการอ่านขั้นสูง			
2.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา	4.55	0.84	ดีมาก
2.2 สอนเทคนิคการแยกแยะใจความสำคัญของเรื่อง	4.67	0.77	ดีมาก
2.3 ฝึกฝนการจับประเด็นและสรุปสาระสำคัญ	4.55	0.55	ดีมาก
2.4 ใช้แบบฝึกหัดที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์	4.46	0.67	ดี
2.5 สนับสนุนการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.57	0.89	ดีมาก
3. การส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ			
3.1 ส่งเสริมการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล	4.55	0.84	ดีมาก
3.2 สอนให้ผู้เรียนเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง	4.65	0.77	ดีมาก
3.3 ฝึกการแยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็น	4.55	0.55	ดีมาก

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับคะแนน
3.4 ให้ผู้เรียนฝึกตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของเนื้อหา	4.44	0.67	ดี
3.5 ใช้กรณีศึกษาเพื่อฝึกวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความซับซ้อน	4.54	0.89	ดีมาก
4. การส่งเสริมการอ่านเพื่อประเมินค่า			
4.1 สอนให้ผู้เรียนพิจารณาคุณค่าของข้อมูล	4.50	0.84	ดีมาก
4.2 ส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ของตนเอง	4.64	0.77	ดีมาก
4.3 ฝึกการแสดงความคิดเห็นและให้เหตุผลสนับสนุน	4.55	0.55	ดีมาก
4.4 กระตุ้นการวิพากษ์เนื้อหาในเชิงสร้างสรรค์	4.45	0.67	ดี
4.4 ใช้แบบฝึกหัดที่ส่งเสริมการประเมินคุณค่าของข้อมูล	4.57	0.89	ดีมาก
5. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้			
5.1 ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.53	0.84	ดีมาก
5.2 ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้	4.60	0.77	ดีมาก
5.3 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	4.45	0.55	ดีมาก
5.4 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนและลงมือปฏิบัติจริง	4.45	0.67	ดีมาก
5.5 ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4.57	0.89	ดีมาก
6. การพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียน			
6.1 ส่งเสริมการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.55	0.84	ดีมาก
6.2 ฝึกการเขียนสรุปหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	4.65	0.77	ดีมาก
6.3 ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างผู้เรียน	4.53	0.55	ดีมาก
6.4 สอนเทคนิคการนำเสนอความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	4.43	0.67	ดีมาก
6.5 กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามอย่างสร้างสรรค์	4.54	0.89	ดีมาก
7. การส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต			
7.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการอ่านในชีวิตประจำวัน	4.55	0.84	ดีมาก
7.2 สอนทักษะการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง	4.66	0.77	ดีมาก
7.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านและวิเคราะห์เนื้อหาจากแหล่ง	4.55	0.55	ดีมาก
7.4 ฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง	4.45	0.67	ดีมาก
7.5 สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.58	0.89	ดีมาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	**4.54**	**0.74**	ดีมาก

1. ความชัดเจนของรูปแบบการเรียนการสอน รายการที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ การใช้ภาษาที่กระชับและเหมาะสมกับผู้เรียน อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.65, S.D. = 0.77) และการสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.89) แสดงให้เห็นว่า การใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนการสอน

2. การส่งเสริมการอ่านขั้นสูง รายการที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ การสอนเทคนิคการแยกแยะใจความสำคัญของเรื่อง อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.67, S.D. = 0.77) และการสนับสนุนการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.89) สะท้อนถึงความสำคัญของการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการอภิปราย

3. การส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คะแนนสูงสุดในหมวดนี้ได้แก่ การสอนให้ผู้เรียนเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.65, S.D. = 0.77) และการส่งเสริมการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.55, S.D. = 0.84) ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการแยกแยะข้อมูลที่มีคุณค่าและสามารถวิเคราะห์แหล่งข้อมูลได้อย่างมีวิจารณญาณ

4. การส่งเสริมการอ่านเพื่อประเมินค่า รายการที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ การส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ของตนเอง อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.64, S.D. = 0.77) และการใช้แบบฝึกหัดที่ส่งเสริมการประเมินคุณค่าของข้อมูล อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.89) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประเมินและวิพากษ์เนื้อหาที่ได้อ่าน

5. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมที่ออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.53, S.D. = 0.84) และการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.57, S.D. = 0.89) ถือเป็นปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมและส่งเสริมการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียน คะแนนสูงสุดในหมวดนี้ได้แก่ การฝึกการเขียนสรุปหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.65, S.D. = 0.77) ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารและการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

7. การส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต การกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการอ่านในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.55, S.D. = 0.84) และการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$= 4.58, S.D. = 0.89) ได้รับคะแนนสูงสุด เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากผลการวิจัยทั้งหมด รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้ในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียน

การปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ครูผู้สอนภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เสนอแนวทางการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

ตารางที่ 4.18 แสดงเสียงสะท้อนและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

สรุปข้อเสนอแนะ	เสียงสะท้อนจากครูภาษาไทย
ควรปรับกิจกรรมตามพื้นฐานผู้เรียน	*“นักเรียนแต่ละห้องพื้นฐานไม่เหมือนกันค่ะ ถ้ามีแนวทางแยกเป็นระดับกลุ่มเก่ง-กลาง-อ่อนได้จะนำไปใช้ได้คล่องกว่านี้”* *“บางกิจกรรมยากเกินไปสำหรับนักเรียนบางคน ต้องคอยปรับเอง”* *“อยากได้แนวทางแบ่งกลุ่มตามศักยภาพ จะได้สอนให้ตรงจุด”*
ควรจัดทำแผนสอนและคู่มือรายคาบที่ละเอียด	*“ถ้ามีคู่มือแบบละเอียดหรือแผนการสอนรายคาบก็จะช่วยให้ครูหน้าใหม่ใช้ได้เลย”* *“จะดีมากถ้ามีแนวคำถามและเกณฑ์ให้ครบ”* *“บางทีก็ไม่แน่ใจว่าจะใช้กิจกรรมไหนต่อ เลยอยากได้แนวทางชัดเจนกว่านี้”*
ควรเพิ่มการใช้สื่อดิจิทัลช่วยดึงความสนใจมากขึ้น	*“นักเรียนสนใจมากขึ้นเมื่อมีสื่อดิจิทัล ถ้าได้คลิปสั้น ๆ หรืออินโฟกราฟิกมาช่วยจะทำให้บทเรียนสนุก”* *“อยากได้สื่อภาพประกอบที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเร็วขึ้น”* *“ถ้ามีแบบทดสอบออนไลน์หรือเกม จะช่วยกระตุ้นการเรียนได้ดี”*
ควรมีเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างโรงเรียน	*“เราควรมีเวทีแลกเปลี่ยนผลการใช้รูปแบบในแต่ละโรงเรียน”* *“บางโรงเรียนมีวิธีประยุกต์ที่น่าสนใจ ถ้าได้แชร์กันจะดีมาก”* *“อยากให้มีอบรมครูเป็นกลุ่มย่อยตามภูมิภาค”*
ควรใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นการคิด	*“กิจกรรมดี แต่อาจารย์ควรเน้นการตั้งคำถามปลายเปิดให้มากขึ้น”* *“อยากได้ตัวอย่างคำถามที่ช่วยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์”* *“แบบฝึกบางส่วนยังเน้นท่องจำมากไป ควรเพิ่มคำถามเชิงเหตุผล”*

ดังตารางแสดงเสียงสะท้อนและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงที่ 33

1. ควรมีแนวทางการปรับใช้รูปแบบให้เหมาะกับความแตกต่างระหว่างผู้เรียนแม้ว่ารูปแบบโดยรวมจะมีความเหมาะสม แต่ควรมีแนวทางในการปรับระดับความยากง่ายของกิจกรรมหรือเนื้อหาเพื่อรองรับนักเรียนที่มีพื้นฐานการอ่านที่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่มีทักษะต่ำอาจต้องใช้แบบฝึกที่เน้นภาพประกอบ หรือกิจกรรมแบบเป็นขั้นตอนมากขึ้น

2. ควรจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการสอนอย่างละเอียดเพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ควรมีเอกสารประกอบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน แผนการเรียนการสอน แบบฝึก และตัวอย่างคำถามเชิงวิพากษ์ที่สามารถนำไปใช้หรือดัดแปลงได้ตามความเหมาะสม

3. เสนอให้มีการบูรณาการกับวิชาอื่นหรือเนื้อหาท้องถิ่นการอ่านขั้นสูงไม่จำกัดเฉพาะในวิชาภาษาไทย ครูอาจเสนอให้นำรูปแบบนี้ไปใช้กับเนื้อหาในกลุ่มสาระอื่น ได้แก่ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์

หรือการวิเคราะห์ข่าวสารในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะการอ่านขั้นสูงในบริบทที่หลากหลาย

4. ควรมีการอบรมเพื่อพัฒนาครูให้สามารถใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ควรมีการติดตามผลการใช้รูปแบบในระยะยาวครูเสนอให้มีการประเมินผลหลังการใช้รูปแบบในระยะ 1-2 ภาคเรียน เพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงรูปแบบตามสภาพจริงของโรงเรียนแต่ละแห่ง

6. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความน่าสนใจควรมีสื่อประกอบ ได้แก่ คลิปวิดีโอ แอปพลิเคชันที่ช่วยส่งเสริมการอ่านขั้นสูง เพื่อเพิ่มความหลากหลายและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนยุคดิจิทัล

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีวิทยาของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ 4 ข้อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 4) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Research: R1) ผู้วิจัยได้เก็บผ่านกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) สัมภาษณ์ (Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์ เลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (key information) ด้วยวิธีเจาะจงกลุ่ม (purposive sampling) ครูผู้สอนภาษาไทยในโรงเรียน 10 คน อาจารย์สอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัย 10 คน และนักเรียน 10 คน โดยกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างโดยเจาะจงกลุ่มครูผู้สอนภาษาไทย 40 คน ส่วนนักเรียนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน 400 คน (Analysis : A) วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน (basic statistic) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (Index of Priority Needs) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis technique) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Development: D1) ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยผู้วิจัยพัฒนาร่างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากข้อมูลข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และสนทนากลุ่ม (focus group) กับร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์ 9 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย 3 คน ด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3 คน และ ด้านสมรรถนะ 3 คน เพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ (Design and Development: D and D) วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน (basic statistic) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis technique) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Research: R2) ขั้นตอนนี้ใช้รูปแบบของการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental design) โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียน 1 ห้องเรียน 40 คน (One Group Pretest – Posttest Design) ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) ห้องเรียนที่มีความเป็นตัวแทนประชากรโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง เก็บข้อมูลปริมาณด้วย ข้อสอบแบบปรนัย แบบวัดทักษะ และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน (basic statistic) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน (Paired Sample t-test) สถานที่ดำเนินการวิจัย คือ โรงเรียนสตรีอ่างทอง ทำการวิจัยใน เดือนตุลาคม – เดือนมีนาคม ปีการศึกษา 2568 ในรายวิชา ท31102 ภาษาไทย ผู้เรียนยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีอ่างทอง จำนวน 40 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Development: D2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholder) โดยเลือกแบบเจาะจงกลุ่ม (purposive sampling) ครูผู้สอนภาษาไทย 10 คน หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย 10 คน และ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 10 คน รวม 30 คน ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน (basic statistic) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis technique) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผู้เรียนยังขาดทักษะสำคัญด้านการตีความ วิเคราะห์ สรุป และคิดเชิงเหตุผล ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงตามหลักสูตร ความต้องการพัฒนาทักษะเหล่านี้อยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะทักษะการแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น การจับประเด็นหลัก และการประเมินคุณค่าของเนื้อหา ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ร่วมมือ ใช้กรณีศึกษา และกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผลการทดลองใช้รูปแบบดังกล่าวในชั้นเรียนกับกลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะทักษะการตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์ และใช้วิจารณญาณในการอ่าน และได้รับการประเมินจากครูและความคิดเห็นของนักเรียนว่ารูปแบบนี้เหมาะสม สามารถกระตุ้นการคิด วิเคราะห์ปัญหา และเชื่อมโยงความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิผลและสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้สรุปผลการดำเนินการวิจัย เรื่อง การวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ เลือกผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีเจาะจงกลุ่ม ครูผู้สอนภาษาไทยในโรงเรียน 10 คน อาจารย์สอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัย 10 คน และนักเรียน 10 คน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเจาะจงกลุ่มครูผู้สอนภาษาไทย 40 คน ส่วนนักเรียนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน 400 คน พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะวิเคราะห์เนื้อหา จับใจความสำคัญ และวิพากษ์เนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการใช้วิจารณญาณในการตั้งคำถาม ซักถาม และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลอย่างเป็นระบบ ครูระดับมัธยมและอาจารย์มหาวิทยาลัยต่างเห็นความสำคัญและมีเจตจำนงในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง เนื่องจากทักษะดังกล่าวส่งผลต่อความมั่นคงในการดำรงชีวิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง เพื่อเตรียมเยาวชนให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้และการทำงานในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงองค์ความรู้ และการประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้อย่างยั่งยืน แม้ว่านโยบายจะสนับสนุนการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการบูรณาการทักษะการอ่านในทุกกลุ่มสาระวิชา แต่การนำไปใช้ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัด เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังเน้นการท่องจำ ขาดการกระตุ้นการคิด และกิจกรรมที่ส่งเสริมการวิเคราะห์อย่างมีส่วนร่วม การยกระดับทักษะดังกล่าวจึงควรส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่ม การเรียนรู้จากกรณีศึกษา และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างประสบการณ์การอ่านที่หลากหลาย รวมถึงการใช้กลยุทธ์ทางปัญญา การอ่านจากหลายแหล่งข้อมูล และการฝึกคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประมวลผลและประยุกต์ใช้ความรู้ได้มีประสิทธิภาพในโลกที่ซับซ้อนของปัจจุบัน

ปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าผู้เรียนยังขาดความสามารถด้านการวิเคราะห์และการตีความเนื้อหาในหลายมิติ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ความมีเหตุผล และกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะในด้านการพิจารณาใจความสำคัญและแนวคิดโดยรวม การวิเคราะห์คำสำคัญ การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การประเมินข้อโต้แย้ง การสรุปและการบอกจุดประสงค์ของผู้เขียน ตลอดจนการวิจารณ์เนื้อหาอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ยังพบว่ากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและฝึกฝนในสถานการณ์จริง ส่งผลให้สมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนยังอยู่ในระดับที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในด้านการตีความ การวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สาเหตุของปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าสาเหตุอยู่ในระดับมากและสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านความรู้

ด้านทักษะ และด้านเจตคติ โดยในด้านความรู้ พบว่าผู้เรียนยังมีความรู้ไม่เพียงพอเกี่ยวกับการตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำและประโยคสำคัญ การพิจารณาใจความสำคัญและแนวคิดโดยรวม รวมถึงการแยกข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น การสรุปอ้างอิง และการวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแนวคิดและจุดประสงค์ของผู้เขียน ส่วนในด้านทักษะ พบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะในการวิเคราะห์และตีความเนื้อหา ไม่สามารถจับใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดได้ชัดเจน อีกทั้งยังมีข้อจำกัดของเนื้อหาและประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับด้านเจตคติ พบว่า นักเรียนไม่สามารถซักถามเพื่อคลายข้อสงสัยจากสิ่งที่อ่านได้อย่างเพียงพอ และยังไม่สามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล วิเคราะห์ หรืออภิปรายอย่างมีเหตุผลได้ ส่งผลให้การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงยังไม่บรรลุเป้าหมายและต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรดำเนินการแบบองค์รวม โดยเริ่มจากการส่งเสริมความรู้ด้านการวิเคราะห์ใจความสำคัญ ความสัมพันธ์และแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน รวมถึงการตีความเนื้อหาและแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ วิจารณ์ สรุป และอ้างอิงเนื้อหาอย่างมีเหตุผล รวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการตั้งคำถาม ตรวจสอบข้อมูล และสืบค้นคำตอบอย่างมีตรรกะ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเน้นสถานการณ์จริงที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมและความสนใจของนักเรียน พร้อมจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างยั่งยืน

นักเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงในหลายด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทักษะที่มีความสำคัญสูงสุด คือ การวิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าอย่างมีวิจารณญาณ ช่วยให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ รองลงมา คือ การประเมินข้อโต้แย้งและจุดประสงค์ของผู้เขียน ช่วยในการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล รวมถึง การสรุปอ้างอิงและการจับแนวคิดหลักจากเรื่องที่อ่านที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพในการทำความเข้าใจเนื้อหา นอกจากนี้ การวิเคราะห์แนวคิดหลัก วัตถุประสงค์ และทัศนคติของผู้เขียน และ การวิเคราะห์และตีความข้อมูลด้วยเหตุผลและหลักการนิรนัย ก็เป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้สามารถประมวลข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ด้านการพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม และการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาและประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้อย่างแม่นยำ ขณะเดียวกัน การประเมินคุณค่าและผลกระทบของเรื่องที่อ่านส่งเสริมให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่กว้างขึ้น ส่วน การตีความเนื้อหาและการวิเคราะห์คำสำคัญ และความรู้เกี่ยวกับการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา เป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยพัฒนาการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง พบว่า นักเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะในระดับสูงทุกด้านโดยทักษะที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่นแนวคิด ข้อคิด วัตถุประสงค์ และทัศนคติของผู้เขียน รองลงมาคือ การประเมินข้อโต้แย้งและการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ และ การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา รวมถึง การจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่ ล้วนเป็นทักษะที่ช่วยพัฒนาความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน ในขณะที่ การวิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าอย่างมีเหตุผล และ

การวิเคราะห์และการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเป็นทักษะที่ช่วยให้นักเรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญ และ การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้สามารถเข้าใจสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ผลการสำรวจชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมทักษะเพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ครูมีความต้องการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียนในด้านเจตคติในระดับมาก โดยทักษะที่ครูให้ความสำคัญสูงสุด ได้แก่ การบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน และการตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ซึ่งสะท้อนถึงการเล็งเห็นความจำเป็นของการจดบันทึกและการกลั่นกรองข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและครบถ้วน ถัดมา คือ ความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านการอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัย ซึ่งช่วยเสริมสร้างการคิดเชิงวิเคราะห์และการใช้เหตุผลของผู้เรียนอย่างมีระบบ นอกจากนี้ ครูยังต้องการส่งเสริมทักษะการระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลจากเรื่องที่อ่าน และการฝึกนิสัยไม่เชื่อข้อมูลใดโดยปราศจากหลักฐานสนับสนุนที่เพียงพอ เพื่อเสริมสร้างวิจารณญาณในการประเมินข้อมูลและการเชื่อมโยงแนวคิดอย่างมีเหตุผล ขณะเดียวกัน ความต้องการในการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัย และสามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน แสดงถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการพิจารณาคุณภาพของข้อมูลอย่างรอบด้าน โดยสรุป ครูมีความต้องการอย่างชัดเจนในการส่งเสริมเจตคติของผู้เรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลผ่านการอ่าน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจที่แม่นยำในบริบทของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลการสำรวจความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนมีความต้องการในระดับมาก โดยทักษะที่ได้รับคะแนนสูงสุด ได้แก่ การกระตุ้นโดยการตั้งคำถาม ให้กำลังใจ และให้ข้อมูลย้อนกลับ การดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน และการเปิดโอกาสให้ตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การหาวิธีตรวจสอบและร่วมกันอภิปรายทักษะที่สำคัญรองลงมาคือ การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด และการใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลดิบที่อยู่รอบตัวเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวม การส่งเสริมการเรียนรู้ควรเน้นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผลและเรียนรู้จากประสบการณ์จริงผ่านกิจกรรมที่เน้นการตั้งคำถาม การให้โอกาสในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาความเข้าใจ ทั้งนี้ การประเมินผลและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก็เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า ผู้เรียนขาดทักษะในการวิเคราะห์เนื้อหา การจับใจความสำคัญ และการวิพากษ์อย่างมีประสิทธิภาพ (Negative) ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการใช้วิจารณญาณในการตั้งคำถาม ซักถาม และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลอย่างเป็นระบบ (Negative) ด้านบวก ครูผู้สอนภาษาไทยและอาจารย์มหาวิทยาลัยมีความต้องการและเจตนารมณ์ในการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนอย่างชัดเจน (Positive) ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นและความเร่งด่วนในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทการศึกษาใน

ปัจจุบัน (Interesting) เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีสมรรถนะการอ่านที่มีประสิทธิภาพและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงในยุคปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายผ่านวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยพัฒนาร่างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากข้อมูลข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์ 9 คน ประกอบด้วย ด้านการสอนภาษาไทย 3 คน ด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3 คน และด้านสมรรถนะ 3 คน เพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมี 8 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการมีสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนจึงเหมาะสมกับบริบทการศึกษาไทย 2) เป้าหมายมุ่งให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ตีความ และวิจารณ์ข้อความ 3) สาระการเรียนการรู้ ศึกษาจาก 3 แหล่ง คือ บทความข่าว กรณีศึกษา และสื่อวิเคราะห์ โดยมี 7 หน่วยการ ประกอบด้วย 3.1) รู้จักการอ่านขั้นสูง 3.2) การอ่านสารคดีขั้นสูง 3.3) การอ่านบทความขั้นสูง 3.4) การอ่านหนังสือพิมพ์ขั้นสูง 3.5) การอ่านเรื่องสั้นขั้นสูง 3.6) การอ่านร้อยกรองขั้นสูง และ 3.7) การอ่านสื่อดิจิทัลขั้นสูง รวม 18 แผนการจัดการเรียนรู้ คาบละ 50 นาทีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ 4) วิธีการและเทคนิคการสอน ใช้วิธีการและเทคนิคที่กระตุ้นการคิด การตั้งคำถาม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล โดยเน้น 4 วิธี 4.1 การอภิปรายกลุ่ม 4.2) การเรียนรู้ร่วมมือ 4.3) การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา และ 4.4) การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น 5) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน 5.1 กระตุ้นความสนใจและจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วม 5.2) วิเคราะห์และทำความเข้าใจเนื้อหา 5.3) อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นและข้อสังเกต 5.4) สังเคราะห์และสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน และ 5.5) ประเมินผลและสะท้อนความคิดเพื่อนำไปพัฒนาทักษะต่อเนื่อง 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 6.1) บทความข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ 6.2) กรณีศึกษา 6.3) สื่อวิเคราะห์ และ 6.4) ห้องสมุดและฐานข้อมูลดิจิทัล 7) การประเมินผล 4 สมรรถนะ คือ 7.1) การวัดความรู้ (Knowledge Assessment) 7.2) การวัดทักษะ 7.3) การวัดเจตคติ และ 7.4 การประเมินความพึงพอใจ และ 8) ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย 8.1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ 8.2) สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย 8.3) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 8.4) การสนับสนุนจากผู้บริหารและนโยบายโรงเรียน และ 8.5) การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงนี้ถือเป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งกับบริบทการศึกษาไทยในปัจจุบัน เนื่องจากสถานการณ์การศึกษาปัจจุบันต้องการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้มีความสามารถและศักยภาพที่พร้อมในการเข้าสู่สังคมแห่งความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วอย่างมั่นคงและยั่งยืน การพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะช่วยให้นักเรียนไม่เพียงแค่สามารถอ่านและเข้าใจเนื้อหาได้เท่านั้น แต่ยังสามารถ

วิเคราะห์ ตีความ และวิจารณ์ข้อมูลด้วยวิจารณญาณที่เหมาะสม ซึ่งทักษะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถคิดอย่างมีระบบและมีเหตุผล พร้อมทั้งใช้วิจารณญาณในการประเมินเนื้อหาที่อ่าน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนให้มีความเข้มแข็งและครอบคลุมในทุกมิติ การเรียนรู้จึงเน้นไปที่การฝึกฝนให้นักเรียนสามารถแยกแยะและประเมินข้อมูลอย่างมีเหตุผล สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของแนวคิดและบริบทได้อย่างชัดเจน และสามารถตั้งคำถามเพื่อขยายความเข้าใจในเนื้อหา จึงมีสาระการเรียนรู้ในรูปแบบนี้มุ่งเน้นที่เนื้อหาประเภทที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมาย ประกอบด้วย บทความข่าวที่ให้ข้อมูลปัจจุบัน กรณีศึกษาที่เป็นตัวอย่างจริงในชีวิตประจำวัน และสื่อวิเคราะห์ทั้งหมดนี้มีบทบาทสำคัญในการฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ตีความ และวิจารณ์เนื้อหาอย่างละเอียด โดยการเลือกใช้เนื้อหาช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเห็นคุณค่าของการอ่านที่ไม่ใช่เพียงแค่การรับรู้ข้อมูล แต่เป็นการเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ความรู้กับสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม

ในส่วนของวิธีการสอน รูปแบบนี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่มที่ช่วยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ร่วมมือที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และการวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ฝึกฝนการประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทจริง รวมถึงการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกเป็นวิธีการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเกิดการเรียนรู้กว่าการรับฟังเพียงอย่างเดียว ทั้งหมดนี้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการวิจารณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขั้นตอนการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ถูกออกแบบมาอย่างเป็นระบบและมีลำดับที่ชัดเจน เริ่มจากการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ จากนั้นนำเข้าสู่การวิเคราะห์เนื้อหาอย่างละเอียด ต่อด้วยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนเพื่อขยายมุมมองและความเข้าใจ และการสังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ก่อนหน้าอย่างมีเหตุผล สุดท้ายคือการประเมินผลและสะท้อนความคิดของตนเอง ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีโอกาสทบทวนความรู้และทักษะที่ได้รับ พร้อมทั้งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิผลในการอ่าน

นอกจากนี้ รูปแบบการเรียนการสอนยังใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ประกอบด้วย บทความข่าว กรณีศึกษา สื่อวิเคราะห์ รวมถึงสื่อดิจิทัล ฐานข้อมูลที่เข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างมีหลักการ โดยสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากับสถานการณ์ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม การใช้สื่อทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถเลือกใช้เครื่องมือหรือแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมกับตนเองโดยการวัดผลในรูปแบบนี้เน้นทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และความพึงพอใจของผู้เรียน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ประกอบด้วย การทดสอบก่อนและหลังเรียน (Pre-Test และ Post-Test) เพื่อวัดพัฒนาการทางความรู้และทักษะ การประเมินการปฏิบัติจริงเพื่อวัดการนำความรู้ไปใช้ได้จริง แบบสอบถามเพื่อเจตคติและความพึงพอใจ และการสะท้อนคิดที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองและแสดงออกถึงความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลผลการเรียนรู้อย่างครบถ้วนและรอบด้าน นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และมีปัจจัยสนับสนุนที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของรูปแบบการเรียนการสอนนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย สภาพแวดล้อมในห้องเรียนและสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรี

และสร้างสรรค์ การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดสรรทรัพยากรและส่งเสริมการพัฒนาครู และความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครองในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้การพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนเกิดผลสำเร็จและมีความยั่งยืนในระยะยาว สอดคล้องกับเป้าหมายการสร้างผู้เรียนที่มีศักยภาพพร้อมเผชิญโลกแห่งความรู้ในยุคปัจจุบันและอนาคตอย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขั้นตอนนี้ใช้รูปแบบไปทดลองใช้กับนักเรียน 1 ห้องเรียน 40 คน มาจากการสุ่มแบบเจาะจงห้องเรียนที่มีความเป็นตัวแทนประชากรโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง เก็บข้อมูลปริมาณด้วย ข้อสอบแบบปรนัย แบบวัดทักษะ และแบบสอบถาม ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ พบว่า ด้านความรู้ นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านขั้นสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 21.32$, $p = 0.00$) โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และมีทักษะทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับดีมาก ด้านทักษะ ผลประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูง 6 ด้าน ได้แก่ การประเมินความเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความการประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ การสังเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ และการใช้วิจารณญาณ อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X} = 4.53$, S.D. = 0.63) ด้านเจคติและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูงในระดับดีมาก ($\overline{X} = 4.53$, S.D. = 0.67)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเลือกแบบเจาะจงกลุ่ม ครูผู้สอนภาษาไทย 10 คน หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย 10 คน และ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 10 คน รวม 30 คน ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยแบบประเมิน และให้ข้อมูลผ่านแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลเชิงประมาณใช้สถิติพื้นฐาน และสถิติ t-test ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการให้ความเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้คะแนนประเมินเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X} = 4.54$, S.D. = 0.74) และมีข้อเสนอว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเสนอแนะให้มีการปรับปรุง 6 ประเด็น ได้แก่ การปรับระดับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพิ่มรายละเอียดคู่มือการใช้รูปแบบการสอนและเอกสารประกอบ บูรณาการรูปแบบกับเนื้อหาท้องถิ่น อบรมพัฒนาครูให้ใช้รูปแบบการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามและประเมินผลการใช้รูปแบบและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีให้การเรียนการสอนน่าสนใจ

5.2 อภิปรายผล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมเยาวชนให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้และการทำงานในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงองค์ความรู้ และการประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้อย่างยั่งยืน แม้ว่านโยบายการศึกษาในปัจจุบันจะสนับสนุนการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการบูรณาการทักษะการอ่านในทุกกลุ่มสาระวิชา แต่การนำไปใช้ในทางปฏิบัติยังคงพบข้อจำกัด เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังคงเน้นการท่องจำและขาดการกระตุ้นการคิด รวมถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมการวิเคราะห์อย่างมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยการส่งเสริมกิจกรรมที่มีส่วนร่วม ประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่ม การเรียนรู้จากกรณีศึกษา และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างประสบการณ์การอ่านที่หลากหลาย รวมถึงการใช้กลยุทธ์ทางปัญญา ประกอบด้วย การสร้าง schema การอ่านจากหลายแหล่งข้อมูล และการฝึกคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประมวลผลและประยุกต์ใช้ความรู้ได้และมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ที่เน้นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยอิงจากทฤษฎีและผลวิจัย พร้อมการปรับปรุงตามข้อมูลจากการทดลองจริง ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา และคณะ (2561) ที่เสนอขั้นตอนการพัฒนาผ่านการสังเคราะห์ข้อมูล การออกแบบ และการทดสอบประสิทธิภาพ ปัญญาวิทย์ แจ่มกระจ่าง (2564) ที่แบ่งกระบวนการพัฒนาเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษางานวิจัย การสร้างรูปแบบ การตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการทดลองใช้ ทิศนา แขมมณี (2566) ที่กล่าวว่ารูปแบบการเรียนการสอนต้องมีระบบที่สอดคล้องกันและทดสอบประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย รวมถึงงานวิจัยจากนักวิชาการต่างชาติ ประกอบด้วย Robert Gagné (1968) ที่เสนอ "9 ขั้นตอนของการสอน" (Nine Events of Instruction) เพื่อจัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีระบบ Benjamin Bloom (1956) ที่พัฒนา "Bloom’s Taxonomy" ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการออกแบบหลักสูตร Jerome Bruner (1961) ที่เสนอแนวคิดการเรียนรู้แบบค้นพบ (Discovery Learning) David Merrill (2002) ที่พัฒนา "Principles of Instruction" และ John Biggs (2003) ที่เสนอแนวคิด "Constructive Alignment" เพื่อให้การเรียนการสอนมีความสอดคล้องและบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมาย

ปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าผู้เรียนยังขาดความสามารถในการวิเคราะห์และตีความเนื้อหาในหลายมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะความมีเหตุผล และกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะในด้านการพิจารณาใจความสำคัญและแนวคิดโดยรวม การวิเคราะห์คำสำคัญ การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การประเมินข้อโต้แย้ง การสรุปและการบอกจุดประสงค์ของผู้เขียน ตลอดจนการวิจารณ์เนื้อหาอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ ยังพบว่ากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและฝึกฝนในสถานการณ์จริง ส่งผลให้สมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนยังอยู่ในระดับที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในด้านการตีความ การวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่ง

เป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ข้อค้นพบสอดคล้องกับแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนต้องอาศัยการปรับปรุงจากการทดลองใช้งานจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาทักษะการคิด ในทำนองเดียวกัน ทิศนา แขมมณี (2566) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของระบบการเรียนการสอนที่ต้องมีความสอดคล้องระหว่างทฤษฎีและการทดสอบประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ครบถ้วนในทุกด้าน รวมถึงการวิเคราะห์และการตีความเนื้อหา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Robert Gagné (1968) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับปัญหาดังกล่าว โดยทั้งสองท่านได้เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการกระตุ้นความสนใจและพัฒนาการเรียนรู้ในหลายมิติ รวมถึงการเน้นการประเมินผลที่ไม่ใช่เพียงการทดสอบความจำ แต่ยังรวมถึงการประเมินทักษะในการวิเคราะห์และวิจารณ์เนื้อหาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียน

สาเหตุของปัญหาในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าสาเหตุอยู่ในระดับมากและสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ โดยในด้านความรู้ พบว่าผู้เรียนยังมีความรู้ไม่เพียงพอเกี่ยวกับการตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำและประโยคสำคัญ การพิจารณาใจความสำคัญและแนวคิดโดยรวม รวมถึงการแยกข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น การสรุปอ้างอิง และการวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแนวคิดและจุดประสงค์ของผู้เขียน ส่วนในด้านทักษะ พบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะในการวิเคราะห์และตีความเนื้อหา ไม่สามารถจับใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดได้ชัดเจน อีกทั้งยังมีข้อจำกัดของเนื้อหาและประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงยังไม่บรรลุเป้าหมายและต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด (2560) และทิศนา แขมมณี (2566) ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาทักษะให้เกิดประสิทธิภาพ การศึกษาของ John Dewey (1933) และ Paulo Freire (1970) เสนอแนวทางในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือทำและการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดที่มีเหตุผลและการวิจารณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่แนวคิดของ Perkins (1992) และ Vygotsky (1978) เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ในบริบททางสังคมที่ช่วยเพิ่มทักษะการคิดและการเชื่อมโยงความรู้ในลักษณะที่มีการสนับสนุนจากผู้มีประสบการณ์

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรดำเนินการในลักษณะองค์รวม โดยเริ่มจากการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดหลักของเนื้อหาที่อ่าน รวมถึงการตีความและแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นอย่างชัดเจน พร้อมทั้งพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ วิจารณ์ สรุป และอ้างอิงเนื้อหาด้วยเหตุผล รวมถึงการส่งเสริมให้สามารถตั้งคำถามและตรวจสอบข้อมูลได้อย่างมีตรรกะ นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง ซึ่งสะท้อนความรู้เดิมและความสนใจของนักเรียน พร้อมกับสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านโดยการศึกษาของธนพร ภูมิพันธ์ และกนกรัตน์ ทองสวัสดิ์ (2560) พบว่า การใช้สื่อดิจิทัลสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูงในนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่งานวิจัยของ

สุรศักดิ์ บุญญา (2561) ชี้ให้เห็นว่า การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันมีผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ในการอ่านได้อย่างดี นอกจากนี้ นวลจันทร์ จันทร์อ่ำ (2563) และ สุพัตรา โพธิ์ทอง (2562) เน้นการใช้กิจกรรมการเรียนรู้จากชีวิตจริงและการวิเคราะห์ใจความสำคัญเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน โดยจิราพร โพธิ์ทอง และ ชลธิชา พรหมสิริ (2564) เสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการตั้งคำถามและการสืบค้นข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยทั้งหมดนี้มีความสอดคล้องและเสริมสร้างแนวทางที่ครอบคลุมในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

นักเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงในหลายด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทักษะที่มีความสำคัญสูงสุด คือ การวิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าอย่างมี ช่วยให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ รองลงมาคือ การประเมินข้อโต้แย้งและจุดประสงค์ของผู้เขียน ช่วยในการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล รวมถึง การสรุปอ้างอิงและการจับแนวคิดหลักจากเรื่องที่อ่านที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพในการทำความเข้าใจเนื้อหา นอกจากนี้ การวิเคราะห์แนวคิดหลัก วัตถุประสงค์ และทัศนคติของผู้เขียน และ การวิเคราะห์และตีความข้อมูลด้วยเหตุผลและหลักการนิรนัย ก็เป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้สามารถประมวลข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ด้าน การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม และ การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาและประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้อย่างแม่นยำ ขณะเดียวกัน การประเมินคุณค่าและผลกระทบของเรื่องที่อ่าน ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่กว้างขึ้น ส่วน การตีความเนื้อหาและการวิเคราะห์คำสำคัญ และ ความรู้เกี่ยวกับการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา เป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยพัฒนาการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ธวัชชัย สุดใจ (2552) กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินข้อมูลจากแหล่งและตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล โดยการฝึกฝนทักษะนี้ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประเมินข้อมูลและแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นได้อย่างชัดเจน สมศักดิ์ จิตต์สง่า (2558) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนการอ่านเชิงวิจารณญาณในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันและการทำงานในอนาคต ปกรณ์ ปิติพาณิชย์ (2561) ได้กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในบริบทของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร โดยทักษะการอ่านที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและคิดเชิงวิจารณ์จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการตัดสินใจในองค์กร Fisher (2021) กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถในการตั้งคำถามและการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล โดยกระบวนการนี้ช่วยให้ผู้อ่านสามารถประเมินข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผลและเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อการตัดสินใจที่มีเหตุผล Facione (2020) และ Ennis (2018) ชี้ให้เห็นว่า การวิเคราะห์และตีความข้อมูลด้วยเหตุผลและหลักการนิรนัยช่วยให้สามารถจัดระเบียบข้อมูลได้อย่างมีระบบและแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน Cottrell (2021) และ Brookfield (2017) เน้นให้ผู้อ่านสามารถป้องกันการหลงเชื่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องและนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในบริบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ Kadir, Subki, Jamal, and Ismail (2014) ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสอนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาไปสู่

การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และนอกจากนี้ สุนันท์ อัญชลีนุกูล และคณะ (2553) กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะในบริบทการทำงานในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการบุคคลที่สามารถคัดกรองและใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุดในองค์กร

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง พบว่า นักเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะในระดับสูงทุกด้านโดยทักษะที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่นแนวคิด ข้อคิด วัตถุประสงค์ และทัศนคติของผู้เขียน รองลงมาคือ การประเมินข้อโต้แย้งและการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ และ การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา รวมถึง การจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่ ล้วนเป็นทักษะที่ช่วยพัฒนาความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน ในขณะที่ การวิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าอย่างมีเหตุผล และการวิเคราะห์และการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเป็นทักษะที่ช่วยให้นักเรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญ และการพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้สามารถเข้าใจสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ผลการสำรวจชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมทักษะเพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การศึกษาของสุนทรีย์ ภู่ภักดี (2555) ชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของทักษะการอ่านในการเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อและการทำงานในยุคที่ข้อมูลมีความหลากหลายและจำเป็นต้องวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความจำเป็นในการพัฒนาทักษะในนักเรียนเพื่อการตัดสินใจที่มีเหตุผลและเป็นระบบ บุณฑริกา ลิขิตจิต (2559) ย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิจารณญาณในระดับการศึกษาขั้นสูง โดยเฉพาะการเสริมสร้างความสามารถในการตีความข้อมูลที่มีความซับซ้อน ทั้งนี้การใช้ทักษะไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินข้อมูลอย่างรอบคอบ แต่ยังเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สามารถนำไปสู่การตัดสินใจที่มีเหตุผลในชีวิตประจำวัน จิตติมา สังวาลย์ (2560) ได้เน้นการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการอ่านเชิงวิจารณญาณในหมู่นักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้วิธีการที่เหมาะสมในการฝึกฝนทักษะดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดียิ่งขึ้นโดยมีประสิทธิ์ สุวรรณศิริ (2564) ที่พูดถึงความสำคัญของการฝึกทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดระเบียบข้อมูลและแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน มณีรัตน์ ภูมิภาค (2557) เน้นการใช้การอ่านเชิงวิจารณญาณในการศึกษาด้านสังคมวิทยา ซึ่งทำให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้ทักษะนี้ในบริบทที่ต่างกัน รวมถึง เกษร สังวาลย์ (2565) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ทักษะการอ่านเพื่อการคิดวิเคราะห์ในการทำงานในธุรกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของทักษะการคิดวิเคราะห์ที่มีประโยชน์ในหลายสาขา ทั้งในเชิงวิชาการและการทำงานในภาคธุรกิจโดยรวม ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิจารณญาณในหมู่นักเรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการตัดสินใจที่มีเหตุผลในอนาคต ขณะที่ผลการสำรวจของนักวิจัยไทยทั้ง 6 คนนี้ มีความสอดคล้องกับแนวโน้มที่สำคัญในการพัฒนา

ทักษะการอ่านขั้นสูงที่เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในยุคที่ข้อมูลมีความหลากหลาย

ผลการศึกษาของงานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านเจตคตินี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการอ่านที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อความกับความรู้และประสบการณ์ส่วนตัวอย่างมีวิจารณญาณ โดยผลการสำรวจได้ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะในการบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นซึ่งเป็นขั้นตอนพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นและประเมินข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะในการอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลก็เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจในสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง การเชื่อมโยงเหตุและผลจากการอ่านยังเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาความสามารถในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจที่มีพื้นฐานจากข้อมูลที่เชื่อถือได้นอกจากนี้ การสำรวจยังเน้นการพัฒนาในด้านการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากการอ่าน ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการอ่านในแง่ของการเสริมสร้างทักษะการวิเคราะห์และการตรวจสอบข้อมูลเพื่อป้องกันการเชื่อถือข้อมูลที่ผิดพลาด งานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นถึงบทบาทของการซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัย ซึ่งเป็นวิธีที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการพิจารณาคุณภาพของข้อมูลที่ได้การกล่าวถึงความคิดเห็นของนักวิจัยหลายท่าน ประกอบด้วย สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) ไพพรรณ อินทนิล (2546) และอัญชัญ แก้วมณี (2565) ยืนยันถึงบทบาทของการอ่านที่ไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการรับข้อมูล แต่ยังเป็นการสร้างความหมายใหม่จากข้อมูลที่ได้รับโดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การอ้างอิงถึงทฤษฎีของ Stanley Fish (1980) และ Ong (1982) ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการตีความข้อความตามกรอบความคิดและประสบการณ์ของผู้อ่านยังช่วยเสริมให้เห็นถึงกระบวนการตีความที่ไม่ใช่การรับข้อมูลแบบอัตโนมัติ แต่เป็นการสร้างสรรค์ความหมายในบริบทของผู้เรียน จากการวิเคราะห์ดังกล่าว ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการอ่านที่เชื่อมโยงข้อมูลจากข้อความกับความรู้ที่มีอยู่เดิมและการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้และการตัดสินใจในชีวิตจริง การเน้นการฝึกฝนทักษะจึงเป็นการพัฒนาแนวทางที่สำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านที่ไม่เพียงแต่เพื่อการศึกษาหรือการทำงานเท่านั้น แต่ยังเพื่อการพัฒนาทักษะการคิดและการตัดสินใจที่มีเหตุผลในทุกด้านของชีวิต

ผลการสำรวจความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนมีความต้องการในระดับมาก โดยทักษะที่ได้รับคะแนนสูงสุด ได้แก่ การกระตุ้นโดยการตั้งคำถาม ให้กำลังใจ และให้ข้อมูลย้อนกลับ การดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน และการเปิดโอกาสให้ตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การหาวิธีตรวจสอบและร่วมกันอภิปรายทักษะที่สำคัญรองลงมาคือ การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด และการใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลดิบที่อยู่รอบตัวเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวม การส่งเสริมการเรียนรู้ควรเน้นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผลและเรียนรู้จากประสบการณ์จริงผ่านกิจกรรมที่เน้นการตั้งคำถาม การให้โอกาสในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาความเข้าใจทั้งนี้ การประเมินผลและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก็เป็นส่วนสำคัญในการ

เสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยั่งยืน สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) กล่าวว่าการอ่านคือกระบวนการที่ผู้อ่านใช้ทักษะในการรับรู้และตีความข้อมูลจากข้อความ เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาของสิ่งที่อ่าน โดยผู้อ่านจะต้องใช้ความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ส่วนตัวในการเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับกับสิ่งที่เคยรู้จักมาแล้ว การอ่านจึงไม่ใช่เพียงแค่การรับข้อมูลจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์เท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างความหมายและประสบการณ์ใหม่ จากการเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้นกับความรู้และประสบการณ์ของตัวเอง ไพพรรณ อินทนิล (2546) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และการเข้าใจข้อมูล การอ่านไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการในการรับข้อมูลจากข้อความ แต่ยังเกี่ยวข้องกับการตีความและการสร้างความหมายจากข้อความ เพื่อใช้ในการประยุกต์ในชีวิตประจำวันและในกิจกรรม การอ่านจึงเป็นการพัฒนาทักษะในการคิด วิเคราะห์ และการเข้าใจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การอ่านยังช่วยในการพัฒนาความรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งยังส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการประมวลผลข้อมูล อัญชัญ แก้วมณี (2565) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงข้อมูล และการประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ศึกษา เรืองดำ (2565) กล่าวว่า การอ่านเป็นการสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยไม่เพียงแต่ช่วยให้ได้ข้อมูลใหม่ แต่ยังช่วยในการพัฒนาทักษะการคิดและการรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป Stanley Fish (1980) กล่าวว่า การอ่านไม่ใช่กระบวนการที่เป็นกลางหรืออัตโนมัติ แต่การตีความข้อความจะขึ้นอยู่กับ "ชุมชนการตีความ" (Interpretive Communities) ซึ่งหมายถึงกลุ่มของผู้คนที่มีประสบการณ์และค่านิยมที่เหมือนกัน ผู้อ่านจึงใช้กรอบความคิดของตัวเองในการตีความข้อความที่อ่านไป โดยเชื่อว่าไม่มีกฎเกณฑ์การตีความที่สามารถใช้ได้ในทุกกรณี Ong (1982) กล่าวว่า การอ่านไม่เพียงแค่การรับข้อมูล แต่เป็นการใช้เทคโนโลยีของคำที่เปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดและการติดต่อสื่อสาร การอ่านในมุมมองของ Ong เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ความหมายจากการที่ผู้อ่านได้พิจารณาข้อความและโลกภายนอก Tan (2022) กล่าวว่า การอ่านไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการในการรับข้อมูลจากตัวอักษร แต่ยังเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ทักษะในการตีความและประมวลผลข้อมูลเพื่อสร้างความหมายการอ่านทำให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ที่มีอยู่แล้วและพัฒนาความคิดที่มีความคิดสร้างสรรค์ และ Guthrie (2021) กล่าวว่า การอ่านเป็นการสร้างความหมายจากข้อความ ซึ่งผู้อ่านต้องมีทักษะในการเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อความกับความรู้ที่มีอยู่ในตัวเอง การอ่านเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างทักษะทางภาษาและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการศึกษาต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคข้อมูลข่าวสารที่หลั่งไหลอย่างรวดเร็วและซับซ้อน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง การตีความ การตั้งคำถามอย่างมีวิจารณญาณ และการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้จึงต้องอิงแนวคิดเชิงระบบและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ด้วยกิจกรรม Active Learning และ Cooperative Learning ที่หลากหลาย ใช้สื่อทันสมัย ประกอบด้วย บทวิเคราะห์

กรณีศึกษา Infographic และวิดีโอ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ บทบาทครูเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการคิดและอภิปราย โดยยึดตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) ที่มุ่งพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ วิจารณญาณทางภาษา และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินผลต้องครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ด้วยวิธีหลากหลาย ประกอบด้วย ชิ้นงาน การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบ และการสะท้อนความคิด ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน ได้แก่ ครูที่มีความรู้ สื่อที่เหมาะสม บรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงออก และการสนับสนุนจากผู้บริหารและผู้ปกครอง ซึ่งทั้งหมดนี้จะส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง อันเป็นรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเป็นพลเมืองคุณภาพ โดยบรรจง พลไชย (2556) กล่าวถึง องค์ประกอบของการอ่านที่ประกอบด้วยสาร ผู้อ่าน กระบวนการตีความ และการสร้างความหมาย โดยการตีความและการสร้างความหมายมีความสำคัญในการทำให้ผู้อ่านสามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการอ่านมาใช้ในการตัดสินใจหรือการปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ Frank Smith (2004) กล่าวว่าการอ่านประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ สาร (Text) ที่ผู้อ่านต้องทำการอ่านและตีความ ผู้อ่าน (Reader) ที่นำประสบการณ์และความรู้มาช่วยในการตีความ และ การสร้างความหมาย (Meaning) ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการตีความและการทำความเข้าใจข้อความที่อ่าน การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านเชื่อมโยงข้อความกับประสบการณ์ของตนเองและสร้างความหมายจากนั้น David Pearson (2005) เน้นว่าองค์ประกอบหลักของการอ่านมีทั้ง ข้อความ (Text) ที่ผู้อ่านต้องตีความ การตีความของผู้อ่าน (Reader's Interpretation) ที่ได้รับผลกระทบจากประสบการณ์และการศึกษาของผู้อ่าน และ การสร้างความหมาย (Meaning Creation) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านสร้างความเข้าใจจากข้อความที่อ่าน โดยการเชื่อมโยงกับสิ่งที่ผู้อ่านรู้ Michele Anstey and Geoff Bull (2006) กล่าวถึงองค์ประกอบการอ่านว่า ประกอบด้วย สาร (Text) ที่มีข้อมูลที่ต้องตีความ ผู้อ่าน (Reader) ที่มีบทบาทสำคัญในการแปลความหมายจากข้อความ และ การเชื่อมโยงความหมาย (Meaning-Making) ที่ผู้อ่านสร้างขึ้นจากข้อความและประสบการณ์ของตนเอง โดยการอ่านไม่เพียงแค่รับข้อมูลจากข้อความเท่านั้น แต่ยังต้องมีการตีความและประยุกต์ใช้ข้อมูลในชีวิตจริง Kintsch and Rawson (2022) ได้ กล่าวถึง การอ่านว่าเป็นกระบวนการที่มีการเชื่อมโยงระหว่างสารที่นำเสนอ (ข้อความ) และความสามารถของผู้อ่านในการตีความข้อมูล การตีความนั้นประกอบไปด้วยการใช้ประสบการณ์พื้นฐานและความรู้ของผู้อ่านในการสร้างความหมายจากข้อความ ซึ่งจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจหรือการดำเนินชีวิต Smith and Johnson (2021) กล่าวถึง องค์ประกอบของการอ่านว่า มีการเชื่อมโยงระหว่างผู้อ่านและสารที่อ่าน การตีความมีบทบาทสำคัญในการสร้างความหมายจากข้อความที่อ่าน ซึ่งรวมถึงการใช้ประสบการณ์ส่วนตัวและความรู้พื้นฐานในการเข้าใจเนื้อหาของข้อความ การอ่านในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับข้อมูล แต่ยังช่วยในการพัฒนาทักษะการคิดและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน (n=40) มีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน 42.75 คะแนน มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน 61.63 คะแนน เพื่อวิเคราะห์ด้วย ค่า t พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (t=21.32; p=0.00) สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ความสำเร็จในการอ่านไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางภายในและภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีทักษะที่ดีในการอ่าน ประกอบด้วย การอ่านเร็ว การจับใจความสำคัญ และการตีความหมายจากข้อความที่อ่านได้อย่างถูกต้อง 2) ความรู้เบื้องต้นที่ผู้อ่านมีเกี่ยวกับเรื่อง มีผลต่อการเข้าใจเนื้อหาของข้อความ ถ้าผู้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาก่อนจะช่วยให้สามารถเข้าใจข้อความได้ดียิ่งขึ้น 3) การมีประสบการณ์ที่หลากหลายในการอ่าน ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและตีความข้อความได้ดีขึ้น 4) การใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม ประกอบด้วย การอ่านสรุป การอ่านทบทวน หรือการสแกนเนื้อหา ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้เร็วและมีประสิทธิภาพ 5) ทัศนคติที่ดีและแรงจูงใจที่สูงในการอ่านมีส่วนสำคัญในการทำให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการอ่าน Pressley and Afflerbach (1995) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการอ่านที่มีการประเมินผลจากการเข้าใจและการเชื่อมโยงข้อมูล โดยให้ความสำคัญกับการฝึกฝนกลยุทธ์การอ่านที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถตีความข้อมูลจากข้อความได้ดีขึ้น ประกอบด้วย การใช้กลยุทธ์การวิเคราะห์ (analytic strategies) และการเลือกใช้คำศัพท์ที่เหมาะสม (vocabulary acquisition) เพื่อการตีความที่ถูกต้อง Snow (2002) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านและความรู้พื้นฐานที่ผู้อ่านมี Kintsch (2004) กล่าวว่า ทฤษฎีการประมวลผลข้อมูล (construction-integration model) โดยเน้นว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความหมายจากข้อความที่ได้รับ ซึ่งผู้อ่านต้องเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับใหม่กับความรู้ที่มีอยู่แล้วในสมอง Guthrie et al. (2004) กล่าวว่า ปัจจัยด้านการจูงใจในการอ่านโดยเชื่อว่าผู้อ่านที่มีแรงจูงใจสูงและความสนใจในเนื้อหาจะประสบความสำเร็จในการอ่านมากกว่า การสร้างแรงจูงใจในการอ่าน ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนหรือการเลือกอ่านเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจของผู้อ่าน จะช่วยให้กระบวนการอ่านมีประสิทธิภาพมากขึ้น Stanovich (2000) ได้ กล่าวถึง ทฤษฎี "the Matthew Effect" ที่อธิบายว่าเด็กที่มีทักษะการอ่านสูงจะสามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้รวดเร็วกว่าผู้ที่มีทักษะการอ่านต่ำกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะการอ่านในช่วงต้นของชีวิตเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาความสำเร็จในการอ่านในระยะยาว Bowers and Kirby (2020) เสนอถึงการอ่านในฐานะกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการเข้าใจเนื้อหาและเชื่อมโยงข้อมูลใหม่ เข้ากับความรู้ที่มีอยู่ในสมอง โดยการฝึกฝนการใช้กลยุทธ์การอ่าน ประกอบด้วย การวิเคราะห์และการใช้คำศัพท์ที่เหมาะสม สามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดีขึ้น และ Guthrie and Klauda (2021) กล่าวถึง การสร้างแรงจูงใจในการอ่าน โดยเน้นว่าผู้อ่านที่มีความสนใจและตั้งเป้าหมายในการอ่านมักจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่าน การเลือกเนื้อหาที่ผู้อ่านสนใจและการตั้งเป้าหมายการอ่านจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่าน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนใน 6 ด้านหลัก ได้แก่ การประเมินความเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ การสังเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ และการใช้วิจารณญาณ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านขั้นสูงอยู่ในระดับดีมากในทุกด้าน โดยสามารถจับใจความสำคัญและสรุปเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แยกแยะข้อมูลสำคัญและความคิดเห็นได้อย่างถูกต้อง ประเมินแหล่งข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ดี สังเคราะห์และสร้างข้อคิดเห็นใหม่ได้อย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้และประสบการณ์เดิมได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง มุมมอง และการตัดสินใจจากข้อมูลที่อ่านได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ สะท้อนถึงความสามารถในการอ่านและการคิดวิเคราะห์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดีโดย สุนิษา สวัสดิ์ (2563) กล่าวถึง จุดประสงค์ในการอ่านว่า การอ่านมีหลายวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย การค้นหาความรู้ใหม่ การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การเข้าใจข้อความ และการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง สุภา ธีรภาพ (2564) กล่าวถึง จุดประสงค์ในการอ่านว่า การอ่านมีเป้าหมายเพื่อการเข้าใจและวิเคราะห์ข้อความ รวมถึงการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ในการใช้การอ่านเพื่อความสนุกสนานและการหลบหนีจากความเครียด Miller (2022) กล่าวถึง จุดประสงค์ในการอ่านว่า การอ่านมีจุดประสงค์หลากหลาย ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะการคิด การเสริมสร้างความเข้าใจในข้อมูล และการช่วยให้ผู้อ่านสามารถใช้ข้อมูลที่ได้รับในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ Vaughn and Linan-Thompson (2021) กล่าวถึง การอ่านเพื่อการวิเคราะห์และตีความข้อมูล โดยเน้นถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน Nell and Duke (2000) นักการศึกษาชาวอเมริกันที่ศึกษาการอ่านและการเรียนรู้ของเด็ก เธอเน้นความสำคัญของการอ่านเพื่อการสร้างความรู้และการพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ เพื่อเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนสามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจและการแก้ปัญหา และ Michael Graves (2006) นักวิชาการด้านการศึกษาและการสอนอ่านที่เน้นการพัฒนาทักษะการอ่านในระดับประถมศึกษา โดยเขากล่าวว่า การอ่านมีจุดประสงค์หลายประการ ประกอบด้วย การสร้างความเข้าใจในข้อความ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการอ่านในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูงในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยทั้ง 6 ด้านย่อย ได้แก่ การประเมินความเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหา การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ การสังเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ และการใช้วิจารณญาณล้วนแสดงให้เห็นถึงความสามารถที่โดดเด่น นักเรียนสามารถจับใจความ สรุปเนื้อหา วิเคราะห์และแยกแยะข้อมูล รวมทั้งสร้างข้อคิดเห็นใหม่ เชื่อมโยงความรู้ และใช้วิจารณญาณได้อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ สะท้อนถึงทักษะการอ่านที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมนัสวี ศรีนนท์ (2563) กล่าวถึง การคิดว่าเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์ และการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือการตัดสินใจที่เหมาะสม โดยกระบวนการคิดนั้นรวมถึงการใช้เหตุผล การตั้งคำถาม และการหาคำตอบที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น การคิดจึงเป็นการกระทำที่ใช้สติปัญญาเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างความเข้าใจใหม่ ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับการแยกแยะข้อมูล การประเมินข้อมูล และการหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในสถานการณ์ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2562) กล่าวถึง การคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ในการพิจารณาข้อมูลและข้อคิดเห็น ด้วยความรอบคอบ โดยการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลที่ได้รับ เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม การคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่เพียงแค่การรับข้อมูลหรือความคิดเห็นที่มาถึงเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการตั้งคำถามเกี่ยวกับความถูกต้องและความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ได้รับ การพิจารณาหลักฐาน อย่างละเอียด และการตัดสินใจที่มีพื้นฐานจากข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความแม่นยำและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุดในการตัดสินใจในสถานการณ์

โดยที่ Beaty และ Kenett (2023) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์มักถูกมองว่าเกี่ยวข้องกับกระบวนการเชื่อมโยงในหน่วยความจำ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงแนวคิด เพื่อสร้างไอเดีย สิ่งประดิษฐ์ และงานศิลปะ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับการคิดเชื่อมโยงนั้นมีความยากลำบากเนื่องจากข้อจำกัดในการสร้างแบบจำลองโครงสร้างหน่วยความจำและกระบวนการดึงข้อมูล อย่างไรก็ตาม การพัฒนาแบบจำลองคำนิยามหน่วยความจำทางคอมพิวเตอร์ในช่วงหลังได้ช่วยให้นักวิจัยสามารถศึกษาวิธีที่ผู้คนนำทางในพื้นที่ความหมายของแนวคิด เมื่อสร้างการเชื่อมโยง ซึ่งเผยให้เห็นกลยุทธ์ในการค้นหาที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ ในบทความนี้ ผู้เขียนได้สังเคราะห์งานวิจัยจากทั้งด้านจิตวิทยา คอมพิวเตอร์ และประสาทวิทยาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และการคิดเชื่อมโยง บทความนี้ยังเน้นความแตกต่างระหว่างการเชื่อมโยงแบบอิสระและการเชื่อมโยงที่มุ่งหมาย รวมทั้งแสดงบทบาทของการคิดเชื่อมโยงในงานศิลปะ และเชื่อมโยงการคิดเชื่อมโยงกับระบบในสมองที่สนับสนุนทั้งหน่วยความจำเชิงความหมายและหน่วยความจำเชิงเหตุการณ์ส่วน Bloom (1956) กล่าวว่า การคิดเป็นการจัดประเภทกระบวนการคิดในด้านการศึกษาความรู้และการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ 1) การจำ (Remembering) คือ การระลึกถึงข้อมูลพื้นฐาน 2) การเข้าใจ (Understanding) คือการตีความข้อมูลและอธิบายความหมาย 3) การประยุกต์ (Applying) คือการใช้ข้อมูลในสถานการณ์ใหม่ 4) การวิเคราะห์ (Analyzing) คือการแยกแยะและตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 5) การประเมิน (Evaluating) คือการตัดสินคุณค่าของข้อมูลหรือแนวคิด 6) การสร้าง (Creating) คือการสร้างสิ่งใหม่จากองค์ประกอบที่มีอยู่ แนวคิดนี้ช่วยให้นักการศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และช่วยให้นักเรียนพัฒนาความคิดในหลายระดับทำให้การเรียนรู้และหลากหลายมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของ พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมากในทุกด้าน สะท้อนถึงความเหมาะสมและศักยภาพในการส่งเสริมทักษะการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความชัดเจนของรูปแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการอ่านขั้นสูงและมีวิจารณญาณ การประเมินคุณค่าของเนื้อหา การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านโดยในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้เป็นแนวทางสำคัญ โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้ Bloom’s Taxonomy เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ครอบคลุมระดับความคิดที่หลากหลาย ตั้งแต่ความเข้าใจเบื้องต้นไปจนถึงการวิเคราะห์และการประเมินอย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Paul และ Elder (2019) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการคิดและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณในการออกแบบการเรียนรู้ และแนวคิดของ Cottrell (2021) ที่เน้นการใช้ Bloom’s Taxonomy เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการคิดเชิงระบบและเชื่อมโยงระดับความคิดที่ซับซ้อน นอกจากนี้ Marzano (2007) ยังเสนอแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการคิดในทุกระดับ โดยใช้กรอบแนวคิดของ Bloom’s Taxonomy เป็นเครื่องมือในการออกแบบกิจกรรมที่พัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

สำหรับในส่วนของความหมายของการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดจากนักวิชาการหลากหลายท่าน อาทิ Beyer (1995) ที่มองว่าการคิดวิเคราะห์คือกระบวนการที่พัฒนาให้ผู้เรียนสามารถประเมินข้อมูล แยกแยะ และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสามารถในการพิจารณาเหตุผลที่หลากหลายและอาจขัดแย้งกันได้ Facione (2011) อธิบายว่าการคิดวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับการประเมินข้อมูลอย่างละเอียด การตั้งคำถามอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่เหมาะสมและมีคุณภาพในการตัดสินใจ Halpern (2014) เสริมว่า การคิดวิเคราะห์ต้องอาศัยการใช้ทักษะประกอบด้วย การสังเกต การเปรียบเทียบ และการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล เพื่อให้สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ Paul และ Elder (2014) ยังมองว่าการคิดวิเคราะห์เป็นการใช้ความสามารถในการประเมินข้อเท็จจริงและความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดในบริบทที่ซับซ้อน ในขณะที่ Ennis (2011) ให้ความสำคัญกับการใช้การคิดวิเคราะห์ในการประเมินข้อเท็จจริงและพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลและสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ โดยสรุป รูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการพัฒนาและประเมินผลในครั้งนี้ มีพื้นฐานจากแนวคิดของนักวิชาการด้านการคิดวิเคราะห์และการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5.3 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันโดยทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ การตีความการตั้งคำถามอย่างมีวิจารณญาณ และการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้จึงต้องอิงแนวคิดเชิงระบบและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การแสดงความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ด้วยกิจกรรม Active Learning และ Cooperative Learning ที่หลากหลาย ใช้สื่อทันสมัยทั้งบทวิเคราะห์ กรณีศึกษา Infographic และวิดีโอ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ เปลี่ยนบทบาทครูเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการคิดและอภิปราย โดยยึดตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566) ที่มุ่งพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ วิจารณญาณทางภาษา และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินผลต้องครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ด้วยวิธีหลากหลาย เช่น ชิ้นงาน การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบ และการสะท้อนความคิด ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน ได้แก่ ครูที่มีความรู้ สื่อที่เหมาะสม บรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงออก และการสนับสนุนจากผู้บริหารและผู้ปกครอง จึงเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริม การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง อันเป็นรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเป็นพลเมืองคุณภาพ ดังภาที่ 5.1

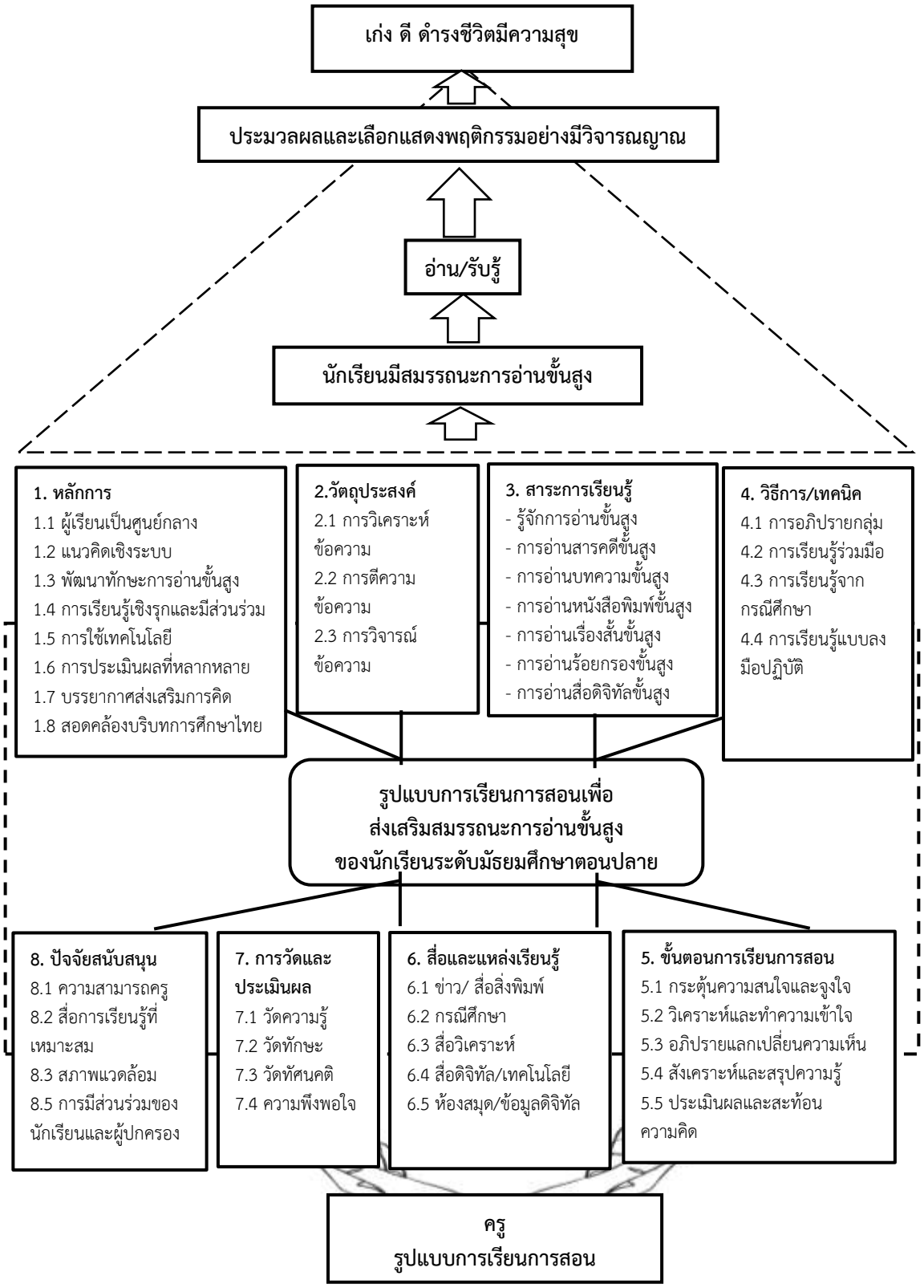

ภาพที่ 5.1 รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

5.4 ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนควรพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน โดยเฉพาะการออกแบบกิจกรรมให้เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้มากขึ้น รวมถึงการใช้กรณีศึกษาที่หลากหลายและใกล้เคียงกับบริบทของนักเรียน เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

2. การสนับสนุนทักษะการอ่านและการคิดวิเคราะห์ควรเพิ่มกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการอ่านขั้นสูง การสังเคราะห์ข้อมูล และการเชื่อมโยงความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย โดยเน้นการใช้เทคนิคการตั้งคำถาม การอภิปรายกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เรียนฝึกฝนการประเมินข้อโต้แย้งเนื้อหาอย่างเป็นระบบ

3. การพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ควรพัฒนาเครื่องมือประเมินผลที่สามารถวัดสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้อย่างครอบคลุมและเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย การให้ผู้เรียนวิเคราะห์บทความหรือข้อมูลจากหลายแหล่ง แล้วสรุปประเด็นสำคัญพร้อมแสดงเหตุผลสนับสนุน นอกจากนี้ควรใช้เครื่องมือประเมินที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน

4. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตควรมีแนวทางในการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูล ประกอบด้วย ห้องสมุดดิจิทัล ฐานข้อมูลออนไลน์ และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. การพัฒนาบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยฝึกอบรมครูให้สามารถใช้แนวทางการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการบูรณาการเทคโนโลยีและสื่อการสอนที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น

6. การศึกษาวิจัยเพิ่มเติมควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน ประกอบด้วย บริบททางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่าน รวมถึงการศึกษาผลระยะยาวของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนในยุคปัจจุบัน

7. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ สถานศึกษาและครูผู้สอน สามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปปรับใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์เนื้อหา

8. หน่วยงานด้านการศึกษา ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายการเรียนการสอนด้านทักษะการอ่านและการคิดวิเคราะห์ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

9. นักวิชาการและนักวิจัย สามารถใช้ข้อมูลจากงานวิจัยนี้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านในกลุ่มผู้เรียนระดับรวมถึงศึกษาผลกระทบของรูปแบบการเรียนการสอนในระยะยาว

10. นักเรียนและผู้ปกครอง สามารถใช้แนวทางการเรียนรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้เพื่อพัฒนากลยุทธ์การอ่านและการคิดวิเคราะห์ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

แนวทางการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาผลกระทบติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจบหลักสูตร วิเคราะห์ว่าสมรรถนะการอ่านขั้นสูงคงอยู่และนำไปใช้ในชีวิตจริง

2. ขยายกลุ่มตัวอย่างและบริบทการศึกษา ทดลองใช้รูปแบบการสอนในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน และศึกษาความแตกต่างของผลลัพธ์ระหว่างนักเรียนที่มีทักษะการอ่านพื้นฐานต่างกัน

3. พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ปรับปรุงกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพิ่มกรณีศึกษาสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่เข้มข้นขึ้น

4. วิจัยเชิงเปรียบเทียบ เปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนากับแนวทางอื่น ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบร่วมมือหรือการใช้เทคโนโลยี

5. ศึกษาบทบาทของครู วิเคราะห์บทบาทของครูในการกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ และศึกษาวิธีการฝึกอบรมครูให้ใช้รูปแบบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ วิเคราะห์ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย เจตคติและแรงจูงใจของนักเรียน และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย บทบาทของครอบครัวและการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการอ่าน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). การอ่านแนว PISA “การอ่านเพื่อการเรียนรู้”. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2567, จาก http://www.teacher.in.th

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2565). รายงานแนวโน้มเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ในศตวรรษที่ 21. สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). รายงานการวิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

การุณันทน์ รัตนแสนวงษ์. (2555). กลวิธีการอ่านเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การุณันทน์ รัตนแสนวงษ์. (2555). การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาและการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ. (2564). ผลการวิจัยแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยการเรียนรู้แห่งชาติ.

กาญจนา คุณารักษ์. (2558). ปรัชญาการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2563). การคิดวิเคราะห์เชิงระบบ. สถาบันวิจัยและพัฒนานโยบาย (NIDP).

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2563). การศึกษายุคใหม่เพื่ออนาคตประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ซัคเซส มีเดีย.

เกษร สังวาลย์. (2565). การใช้ทักษะการอ่านเพื่อการคิดวิเคราะห์ในบริบทการทำงานธุรกิจและอุตสาหกรรม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 14(1), 54–68.

กิตติยา วงษ์ขันธ์. (2561). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.

คนึงนิตย์ ดีพันธ์, อภิรักษ์ อนะมาน, และ สุวรรณี ยหะกร. (2562). ผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(2), 103–112. สืบค้นจาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EdAd/article/view/239968

จตุพร โพธิ์ทอง, และ ชลธิชา พรหมสิริ. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการตั้งคำถามและการสืบค้นข้อมูล. วารสารวิชาการครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 16(2), 101–115.

จิตนา ศิริธัญญารัตน์, และ วัชรา เล่าเรียนดี. (2563). การออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์, 51(2), 65–80.

จิตติมา สังวาลย์. (2560). การพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิจารณญาณในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 12(1), 45–59.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2562). การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2565). การพัฒนาแนวทางการสอนคติชนวิทยาด้วยการบูรณาการสร้างสรรค์การเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการใช้เรื่องเล่าทางคติชนเพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการ, 17(1), 40–48.

ชนาธิป พรกุล. (2555). การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชวาล แพรัตกุล. (2552). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2559). การเรียนรู้แบบวิเคราะห์: แนวทางพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นรินทร์ สังข์รักษา, สวรรยา ธรรมอภิพล, วรรณวีร์ บุญคุ้ม, และ อัจฉราวรรณ เพ็ญวันศุกร์. (2567). การพัฒนารูปแบบการสร้างนักเล่าเรื่องและสื่อความหมาย เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก. วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน, 5(1). สืบค้นจาก https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSTD/article/view/261367

นัยนา ถาวรายุศม์. (2565). การพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 15(3), 45–60.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2552). การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษาไทย.

ผกาศรี เย็นบุตร. (2542). แนวทางการพัฒนาการอ่าน. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พนิตนันท์ บุญพามี. (2542). กลยุทธ์การเรียนรู้จากการอ่าน. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พัชราวลัย อินทร์สุข. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยบูรณาการแนวคิดการอ่านแบบชี้แนะกับกลวิธีความสัมพันธ์ของคำถามและคำตอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. Journal of Education Studies, Chulalongkorn University, 47(2), 211–231.

พัชรินทร์ จันทร์กระจ่าง. (2565). การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อสร้างความหมายสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการครุศาสตร์, 10(1), 75–90.

พัชรี ผลโยธิน, สุนีย์ พงศ์ภิญโญสิน, และ ศิริวรรณ อารยะสำเร็จ. (2543). การพัฒนารูปแบบการสอน. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญวิษา วัฒนปรีชานนท์. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์จุฬาฯ. https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/3578

ไพพรรณ อินทนิล. (2546ก). การอ่านกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในยุคสารสนเทศ. วารสารการศึกษา, 22(2), 45–60.

ไพพรรณ อินทนิล. (2546ข). การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพพรรณ อินทนิล. (2546ค). การสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์. วารสารภาษาไทยและการสื่อสาร, 8(2), 45–56.

ภัทรภร ศิริไพบูลย์. (2563). การวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนัสวี ศรีนนท์. (2563). จิตวิทยาการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มณีรัตน์ ภูมิภาค. (2557). การใช้การอ่านเชิงวิจารณญาณในการศึกษาด้านสังคมวิทยา. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 40(2), 35–50.

มาเรียม ลูกสะเดา. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ [ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี].

มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการ.

ยุทธกรณ์ ก่อนศิลป์. (2562). การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ลินจง จันทรวราทิตย์. (2542). การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วชิราภรณ์ รุ่งโรจน์ชนาทิพย์, & นิตยา แก้วคัลณา. (2566). การสืบสรรค์วรรณคดีมรดกของไทยในกวีนิพนธ์ไทยสมัยใหม่. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 23(1), 1–25.

วนิดา พรมเขต. (2559). แนวคิดการอ่านเพื่อความเข้าใจ: การพัฒนาองค์ประกอบและกระบวนการเรียนรู้. วารสารศึกษาศาสตร์, 23(2), 51–67.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2555). การใช้ Bloom’s Taxonomy ในการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ. วารสารการศึกษาศาสตร์, 20(4), 99–110.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2558). การออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2545). พัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2552). กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศกุลการ สังข์ทอง. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศศิลักษณ์ ขยันกิจ. (2554). การประยุกต์ใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการวัดผลและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย. วารสารจิตตปัญญาศึกษา, 3(1), 25–34.

ศศิมา สุขสว่าง. (2567). การคิดเชิงวิเคราะห์ในศตวรรษที่ 21: แนวทางและการประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา, กิตติชัย สุธาสิโนบล, ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, และ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 19(1), 218-233.

ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา, สมใจ ทองสมุทร, และ วรินทร พงษ์รัตน์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดวิเคราะห์. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 13(42), 45–58.

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2553). พัฒนาการอ่านเพื่อการเรียนรู้. สำนักพิมพ์วิชาการ.

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2554). กลยุทธ์การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิรินทร์ พัฒนาทรัพย์. (2563). การพัฒนาทักษะการอ่านตามจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษาเพื่ออนาคต.

ศึกษา เรืองดำ. (2565). การอ่านกับการปรับตัวในโลกยุคใหม่. วารสารการศึกษาทั่วไป, 8(1), 101–117.

ศูนย์วิจัยพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). รายงานผลการวิจัยและข้อเสนอแนวทางพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการอ่านขั้นสูงในสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สมศักดิ์ จิตต์สง่า. (2558). การสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 38(2), 45–60.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2557). การอ่านเพื่อสร้างความหมายใหม่: กระบวนการคิดวิเคราะห์ในยุคข้อมูลข่าวสาร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 17(1), 75–89.

สุพัตรา โพธิ์ทอง. (2562). การจัดกิจกรรมวิเคราะห์ใจความสำคัญเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 14(2), 134–145.

สุรีรัตน์ อักษรกาญจน์. (2559). การอ่านขั้นสูงเพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรศักดิ์ บุญญา. (2561). การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ในการอ่าน. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 12(3), 76–90.

สุนทรีย์ ภู่ภักดี. (2555). ทักษะการอ่านเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อและการทำงานในยุคข้อมูลหลากหลาย. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 10(1), 77–88.

สมเกียรติ อินทสิงห์, ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์, บุญรอด โชติวชิรา, สิระ สมนาม, ดวงหทัยรัฐ กาญจนรัชตพงศ์, และ พิชญภณ ศรีนวล. (2561). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพของหลักสูตรและเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิชาชีพครู, 33(1), 11-31.

สมพงษ์ จิตระดับ. (2546). ปรัชญาการศึกษา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบัติ จำปาเงิน. (2548). เทคนิคและกระบวนการพัฒนาทักษะการอ่าน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบัติ จำปาเงิน, และ สำเนียง มณีกาญน์. (2548). แนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). รายงานผลการพัฒนาหลักสูตรและสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สพฐ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่าน. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. (2567). รายงานผลการสอบ O-NET ปีการศึกษา 2566 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดการอ่านเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุนิษา สวัสดิ์. (2563). แนวทางการพัฒนาการอ่านเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการศึกษา.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2557). การใช้วิธีวิทยาศาสตร์พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 8(1), 57–72.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2557). การอ่านเพื่อสร้างความหมายใหม่: กระบวนการคิดวิเคราะห์ในยุคข้อมูลข่าวสาร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 17(1), 75–89.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2562). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันท์ อัญชลีนุกูล, ศิรดา เกรียงไกร, วราภรณ์ สาระพิมพ์, และ กัญญ์พิศุทธิ์ ภู่ทอง. (2553). การคิดอย่างมีวิจารณญาณ: แนวคิดและการพัฒนา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุภา ธีรภาพ. (2564). การส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาความคิดและการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุพรรณี วราทร. (2545). การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ: แนวทางและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2563). การวิจัยและพัฒนา (RandD Research). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ. (2557). กลยุทธ์การสอนคิดขั้นสูง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

สุเทพ อ่วมเจริญ. (2559). การออกแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทัศน์ วงศ์กระบากถาวร. (2565). วรรณกวีนิพนธ์ไทย. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 19(2), 249–250. สืบค้นจาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edu-rmu/article/view/258644.

สุทัศน์ วงศ์กระบากถาวร, และเสาวคนธ์ สุขรักษ์. (2565). *แนวทางการศึกษาเนื้อหาของวรรณกรรมนิราศ*. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 19(3), กันยายน–ธันวาคม.

เสาวนีย์ สงวนสิน. (2549). การพัฒนาทักษะการอ่านและการเรียนรู้ของผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สิทธิพล อาจอินทร์, อังคณา ตุงคะสมิต, จตุภูมิ เขตจัตุรัส, และ ดาวรุวรรณ ถวิลการ. (2562). การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 42(2), 109-122. เข้าถึงได้ที่: https://www.tci-thaijo.org/index.php/EDKKUJ/index

อังคณา ขจร. (2560). พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 6(1), 1–11.

อลงกรณ์ อัศวโสวรรณ, อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกูล, และ อรอุมา เจริญสุข. (2566). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. วารสารร้อยแก่นสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 8(4), 117–132.

อมอร เนียมน้อย. (2551). การอ่านเพื่อพัฒนาทักษะวิจารณญาณ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัญชัญ แก้วมณี. (2565). การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ในบริบทของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 13(2), 102–115.

อัญชัญ แก้วมณี. (2565). แนวทางการส่งเสริมทักษะการอ่านเพื่อการคิดวิเคราะห์ในศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์ศึกษา, 13(2), 45–59.

อนุชิต เจริญชัย. (2555). การสร้างความหมายจากการอ่าน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัมพร ทองใบ, และ มาลี พันธุ์ประเสริฐ. (2555). ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านวิเคราะห์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารวิจัยการศึกษา, 16(1), 45–59.

อรวรรณ ด่านไพบูลย์. (2562). การจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 42(3), 55–70.

Adler, M. J., and Van Doren, C. (1972). How to read a book: The classic guide to intelligent reading. New York: Simon and Schuster.

Adler, M. J., and Van Doren, D. C. (1972). How to read a book. New York: Simon and Schuster.

Afflerbach, P. (2016). Understanding and using reading assessment, K–12 (3rd ed.). International Reading Association.

Afflerbach, P. (2016). Reading assessment: Looking ahead. The Reading Teacher, 69(4), 413–419. https://doi.org/10.1002/trtr.1430

Ahmed, S., and Khan, M. A. (2020). Critical reading skills for digital age learners: Developing analytical thinking through text interaction. Journal of Educational Technology Systems, 49(2), 145–162. https://doi.org/10.1177/0047239520926178

anderson, L. W., and Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. Longman.

anderson, R. C., and Pearson, P. D. (1984). A schema-theoretic view of basic processes in reading. In P. D. Pearson (Ed.), Handbook of reading research (pp. 255–291). Longman.

Anstey, M., and Bull, G. (2006). Teaching and learning multiliteracies: Changing times, changing literacies. International Reading Association.

Bagley, W. C. (1934). Education and emergence of essentialism. New York: Macmillan.

Baumgartner, D., and Crotty, J. (2019). Cooperative learning strategies and their effect on student achievement and engagement. Journal of Educational Psychology, 111(4), 657–670.

Beaty, R. E., and Kenett, Y. N. (2023). Creative cognition and semantic memory: Searching for meaning in the structure of memory. Nature Reviews Psychology, 2(4), 213–227. https://doi.org/10.1038/s44159-022-00136-7

Bengü AKSU ATAÇ. (2015). From descriptive to critical writing: A study on the effectiveness of advanced reading and writing instruction. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 199(3), 620–626.

Boyatzis, R. E. (1982). The competent manager: A model for effective performance. New York: John Wiley & Sons.

Bråten, I., & Strømsø, H. I. (2011). Measuring strategic processing when multiple documents are used for inquiry-based writing. Reading and Writing, 24(7), 925–956. https://doi.org/10.1007/s11145-010-9230-0

Beyer, B. K. (1995). Critical thinking. Indiana: Phi Delta Kappa Educational Foundation.

Black, P., and Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. Assessment in Education: Principles, Policy and Practice, 5(1), 7–74.

Bloom, B. S. (Ed.). (1956). Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain. Longmans, Green.

Bonwell, C. C., and Eison, J. A. (1991). Active learning: Creating excitement in the classroom (ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1). The George Washington University, School of Education and Human Development.

Bowers, P. N., and Kirby, J. R. (2020). Foundations of word study: Instruction that supports cognitive development and reading comprehension. Reading Research Quarterly, 55(S1), S99–S113.

Brameld, T. (1965). Education as power. Holt, Rinehart and Winston.

Brookfield, S. D. (2012). Teaching for critical thinking: Tools and techniques to help students question their assumptions. Jossey-Bass.

Brookfield, S. D. (2017). Becoming a critically reflective teacher (2nd ed.). Jossey-Bass.

Brookfield, S. D., and Preskill, S. (2005). Discussion as a way of teaching: Tools and techniques for democratic classrooms (2nd ed.). Jossey-Bass.

Candy, P. C. (1991). Self-direction for lifelong learning: A comprehensive guide to theory and practice. San Francisco: Jossey-Bass.

Chall, J. S. (1980). Stages of reading development. McGraw-Hill.

Clay, M. M. (1990). Reading Recovery: A guidebook for teachers in training (2nd ed.). Heinemann.

Cook, A. E., and McNamara, D. S. (2007). The effects of prior knowledge and text structure on comprehension processes during reading of scientific texts. Discourse Processes, 44(3), 221–238.

Cottrell, S. (2021). Critical thinking skills: Effective analysis, argument and reflection (3rd ed.). Red Globe Press.

Davis School District. (2000). Instructional-design. Farmington: Macmila.

Dewey, J. (1910). How we think. D.C. Heath and Co.

Dewey, J. (1933). How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process. D.C. Heath and Company.

Dick, W., and Carey, L. (2005). The systematic design of instruction (4th ed.). New York: Longman.

Dick, W., Carey, L., and Carey, J. O. (2015). The systematic design of instruction (8th ed.). Pearson Education.

Duke, N. K. (2000). 3.6 minutes per day: The scarcity of informational texts in first grade. Reading Research Quarterly, 35(2), 202–224. https://doi.org/10.1598/RRQ.35.2.1

Duke, N. K., and Pearson, P. D. (2002). Effective practices for developing reading comprehension. In A. E. Farstrup and S. J. Samuels (Eds.), What research has to say about reading instruction (3rd ed., pp. 205–242). International Reading Association.

Ennis, R. H. (2011). The nature of critical thinking: An outline of critical thinking dispositions and abilities. University of Illinois. https://education.illinois.edu/docs/default-source/faculty-documents/robert-ennis/thenatureofcriticalthinking_51711_000.pdf

Epstein, J. L. (2011). School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools (2nd ed.). Routledge.

Eraut, M. (1994). Developing professional knowledge and competence. London: Falmer Press.

Facione, P. A. (2011). Critical thinking: What it is and why it counts (2011 ed.). Insight Assessment. https://www.insightassessment.com/wp-content/uploads/ia/pdf/whatwhy.pdf

Facione, P. A. (2015). Critical thinking: What it is and why it counts (2015 ed.). Insight Assessment.

Facione, P. A. (2020). Critical thinking: What it is and why it counts (2020 ed.). Insight Assessment.

Fisher, A. (2021). Critical thinking: An introduction (2nd ed.). Cambridge University Press.

Fisher, D., and Frey, N. (2014). Better learning through structured teaching: A framework for the gradual release of responsibility (2nd ed.). ASCD.

Fullan, M. (2007). The new meaning of educational change. New York: Teachers College Press.

Freire, P. (1970). Pedagogy of the oppressed. Herder and Herder.

Gabriele, D., and Verna, C. (2021). Critical media literacy in the digital age: Challenges and opportunities. Journal of Media Education, 12(3), 22–29.

Gabriele, L., and Verna, R. (2021). The impact of case-based learning on critical thinking development in higher education. Educational Research and Reviews, 16(2), 75–86.

Gillies, R. M. (2016). Dialogic interactions in cooperative learning groups. International Journal of Educational Research, 76, 178–189. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2015.10.007

Glover, J. A., and Pohl, R. F. (2014). Cognitive psychology for educators. Waveland Press.

Gocsik, K. (2004). Critical reading strategies. In J. Smith (Ed.), Reading education (pp. 45–60). Academic Press.

Goodman, K. S. (1967). Reading: A psycholinguistic guessing game. Journal of the Reading Specialist, 6(4), 126–135.

Graham, S., and Perin, D. (2007). Writing next: Effective strategies to improve writing of adolescents in middle and high schools. Alliance for Excellent Education.

Graves, M. F. (2006). The vocabulary book: Learning and instruction. Teachers College Press.

Guthrie, J. T. (2021). Engaging readers: Motivating reading through meaningful learning. Routledge.

Guthrie, J. T., and Klauda, S. L. (2021). Motivation and engagement in reading: Theory, research, and practice. In Handbook of reading research (Vol. 5, pp. 135–160). Routledge.

Guthrie, J. T., and Klauda, S. L. (2021). Motivating reading comprehension: Concept-oriented reading instruction. Routledge.

Guthrie, J. T., and Wigfield, A. (2022). Engagement and motivation in reading: Theory, research, and practice. Routledge.

Gutek, G. L. (2009). Historical and philosophical foundations of education: A biographical introduction (4th ed.). Pearson Education.

Davis School District. (2000). Instructional-design. Farmington: Macmila.

Dewey, J. (1910). How we think. D.C. Heath and Co.

Dewey, J. (1933). How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process. D.C. Heath and Company.

Dick, W., and Carey, L. (2005). The systematic design of instruction (4th ed.). New York: Longman.

Dick, W., Carey, L., and Carey, J. O. (2015). The systematic design of instruction (8th ed.). Pearson Education.

Duke, N. K. (2000). 3.6 minutes per day: The scarcity of informational texts in first grade. Reading Research Quarterly, 35(2), 202–224. https://doi.org/10.1598/RRQ.35.2.1

Duke, N. K., and Pearson, P. D. (2002). Effective practices for developing reading comprehension. In A. E. Farstrup and S. J. Samuels (Eds.), What research has to say about reading instruction (3rd ed., pp. 205–242). International Reading Association.

Ennis, R. H. (2011). The nature of critical thinking: An outline of critical thinking dispositions and abilities. University of Illinois. https://education.illinois.edu/docs/default-source/faculty-documents/robert-ennis/thenatureofcriticalthinking_51711_000.pdf

Ennis, R. H. (2018). Critical thinking across the curriculum: A brief edition of the values of critical thinking. Rowman and Littlefield.

Epstein, J. L. (2011). School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools (2nd ed.). Routledge.

Facione, P. A. (2011). Critical thinking: What it is and why it counts (2011 ed.). Insight Assessment. https://www.insightassessment.com/wp-content/uploads/ia/pdf/whatwhy.pdf

Facione, P. A. (2015). Critical thinking: What it is and why it counts (2015 ed.). Insight Assessment.

Facione, P. A. (2020). Critical thinking: What it is and why it counts (2020 ed.). Insight Assessment.

Fish, S. (1980). Is there a text in this class? The authority of interpretive communities. Harvard University Press.

Fisher, A. (2021). Critical thinking: An introduction (2nd ed.). Cambridge University Press.

Fisher, D., and Frey, N. (2014). Better learning through structured teaching: A framework for the gradual release of responsibility (2nd ed.). ASCD.

Freire, P. (1970). Pedagogy of the oppressed. Herder and Herder.

Fullan, M. (2007). The new meaning of educational change. Teachers College Press.

Gabriele, D., and Verna, C. (2021). Critical media literacy in the digital age: Challenges and opportunities. Journal of Media Education, 12(3), 22–29.

Gabriele, L., and Verna, R. (2021). The impact of case-based learning on critical thinking development in higher education. Educational Research and Reviews, 16(2), 75–86.

Gillies, R. M. (2016). Dialogic interactions in cooperative learning groups. International Journal of Educational Research, 76, 178–189. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2015.10.007

Glover, J. A., and Pohl, R. F. (2014). Cognitive psychology for educators. Waveland Press.

Goodman, K. S. (1967). Reading: A psycholinguistic guessing game. Journal of the Reading Specialist, 6(4), 126–135.

Graham, S., and Perin, D. (2007). Writing next: Effective strategies to improve writing of adolescents in middle and high schools. Alliance for Excellent Education.

Graves, M. F. (2006). The vocabulary book: Learning and instruction. Teachers College Press.

Grabe, W. (2009). Reading in a second language: Moving from theory to practice. Cambridge University Press.

Guthrie, J. T. (2021). Engaging readers: Motivating reading through meaningful learning. Routledge.

Guthrie, J. T., and Klauda, S. L. (2021). Motivating reading comprehension: Concept-oriented reading instruction. Routledge.

Guthrie, J. T., and Klauda, S. L. (2021). Motivation and engagement in reading: Theory, research, and practice. In Handbook of reading research (Vol. 5, pp. 135–160). Routledge.

Guthrie, J. T., and Wigfield, A. (2022). Engagement and motivation in reading: Theory, research, and practice. Routledge.

Gutek, G. L. (2009). Historical and philosophical foundations of education: A biographical introduction (4th ed.). Pearson Education.

Halpern, D. F. (2014). Thought and knowledge: An introduction to critical thinking (5th ed.). Psychology Press.

Harper, L., and Sain, J. (2022). Title of the book/article in italics. Publisher.

Harris, A., and Prentice, D. (2020). Using case studies to develop critical thinking in secondary education. Journal of Educational Strategies, 93(2), 45–52.

Harris, A., and Prentice, S. (2020). Case-based learning and analytical thinking: A systematic review. International Journal of Teaching and Learning, 13(3), 204–215.

Hmelo-Silver, C. E., Duncan, R. G., & Chinn, C. A. (2011). Scaffolding and achievement in problem-based and inquiry learning: A response to Kirschner, Sweller, and Clark (2006). Educational Psychologist, 42(2), 99–107. https://doi.org/10.1207/s15326985ep4202_5

Hirsh, D. (2012). Reading comprehension in complex texts: Implications for instruction and assessment. Educational Psychologist, 47(3), 172–188.

Jonassen, D. H. (2000). Learning to solve problems: An instructional design guide. Jossey-Bass.

Joyce, B., and Weil, M. (1996). Models of teaching (5th ed.). Allyn and Bacon.

Joyce, B., Weil, M., and Calhoun, E. (2015). Models of teaching (9th ed.). Pearson Education.

Johnson, D. W., and Johnson, R. T. (2019). Cooperative learning: Improving university instruction by basing practice on validated theory. Journal on Excellence in College Teaching, 30(2), 1–28.

Johnson, D. W., and Johnson, R. T. (2019). Cooperation and the use of technology. In D. W. Johnson and R. T. Johnson (Eds.), Cooperation and learning (pp. 129–145). Interaction Book Company.

Jones, A., and Brown, M. (2020). Designing learning activities for critical thinking: A student-centered approach. Teaching in Higher Education, 25(4), 512–525. https://doi.org/10.1080/13562517.2019.1680729

Kadir, N. A., Subki, R. M., Jamal, F., and Ismail, J. (2014). Students' critical reading skills: Promoting awareness in EFL classroom. The English Teacher, 43(2), 132–142.

Kadir, N. A., Subki, R. M., Jamal, F., and Ismail, J. (2014). The importance of teaching critical reading skills in a Malaysian reading classroom. Asian Journal of Humanities and Social Studies, 2(2), 110–117.

Kern, R. (2022). Literacy and language teaching (2nd ed.). Cambridge University Press.

Kintsch, W. (1998). Comprehension: A paradigm for cognition. Cambridge University Press.

Kintsch, W. (2004). The construction-integration model of text comprehension and its implications for instruction. In R. B. Ruddell and N. J. Unrau (Eds.), Theoretical models and processes of reading (5th ed., pp. 1270–1328). International Reading Association.

Kintsch, W., and Rawson, K. A. (2022). How knowledge supports reading comprehension. Educational Psychologist, 57(2), 65–78. https://doi.org/10.1080/00461520.2021.1995062

Kintsch, W. (2004). The construct of comprehension. In P. McCardle & V. Chhabra (Eds.), The voice of evidence in reading research (pp. 269–286). Baltimore, MD: Paul H. Brookes Publishing Co.

Halpern, D. F. (2014). Thought and knowledge: An introduction to critical thinking (5th ed.). Psychology Press.

Harper, L., and Sain, J. (2022). Title of the book/article in italics. Publisher.

Harris, A., and Prentice, D. (2020). Using case studies to develop critical thinking in secondary education. Journal of Educational Strategies, 93(2), 45–52.

Harris, A., and Prentice, S. (2020). Case-based learning and analytical thinking: A systematic review. International Journal of Teaching and Learning, 13(3), 204–215.

Hirsh, D. (2012). Reading comprehension in complex texts: Implications for instruction and assessment. Educational Psychologist, 47(3), 172–188.

Johnson, D. W., and Johnson, R. T. (2019). Cooperative learning: Improving university instruction by basing practice on validated theory. Journal on Excellence in College Teaching, 30(2), 1–28.

Johnson, D. W., and Johnson, R. T. (2019). Cooperation and the use of technology. In D. W. Johnson and R. T. Johnson (Eds.), Cooperation and learning (pp. 129–145). Interaction Book Company.

Jonassen, D. H. (2000). Learning to solve problems: An instructional design guide. Jossey-Bass.

Jones, A., and Brown, M. (2020). Designing learning activities for critical thinking: A student-centered approach. Teaching in Higher Education, 25(4), 512–525. https://doi.org/10.1080/13562517.2019.1680729

Joyce, B., and Weil, M. (1996). Models of teaching (5th ed.). Allyn and Bacon.

Joyce, B., Weil, M., and Calhoun, E. (2015). Models of teaching (9th ed.). Pearson Education.

Kadir, N. A., Subki, R. M., Jamal, F., and Ismail, J. (2014). Students' critical reading skills: Promoting awareness in EFL classroom. The English Teacher, 43(2), 132–142.

Kadir, N. A., Subki, R. M., Jamal, F., and Ismail, J. (2014). The importance of teaching critical reading skills in a Malaysian reading classroom. Asian Journal of Humanities and Social Studies, 2(2), 110–117.

Kedeou, P., McMaster, K. L., and Christ, T. J. (2019). Cognitive and motivational processes in reading comprehension. Contemporary Educational Psychology, 59, 101822. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2019.101822

Kern, R. (2022). Literacy and language teaching (2nd ed.). Cambridge University Press.

Kibler, R. J. (1974). Behavioral objectives and instructional process. In M. Muse (Ed.), Selected reading for the introduction to the teaching profession. McCutchan.

Kintsch, W. (1998). Comprehension: A paradigm for cognition. Cambridge University Press.

Kintsch, W. (2004). The construction-integration model of text comprehension and its implications for instruction. In R. B. Ruddell and N. J. Unrau (Eds.), Theoretical models and processes of reading (5th ed., pp. 1270–1328). International Reading Association.

Kintsch, W., and Rawson, K. A. (2022). How knowledge supports reading comprehension. Educational Psychologist, 57(2), 65–78. https://doi.org/10.1080/00461520.2021.1995062

Kolb, D. A. (1984). Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Prentice-Hall.

Kneller, G. F. (1971). Existentialism and education. Wiley.

Kruse, K. (2011). The ADDIE model explained. University of Florida.

Lapp, D., and Flood, J. (1986). Teaching reading to every child. Macmillan Publishing Company.

Lau, J. Y. F. (2020). An introduction to critical thinking and creativity: Think more, think better (2nd ed.). Wiley.

Littlejohn, S. W., and Foss, K. A. (2009). Theories of human communication (10th ed.). Wadsworth.

Luke, A. (2000). Critical literacy in Australia: A matter of context and standpoint. Journal of Adolescent and Adult Literacy, 43(5), 448–461.

Marzano, R. J. (2007). The art and science of teaching: A comprehensive framework for effective instruction. ASCD.

McNamara, D. S. (2007). Reading comprehension strategies: Theories, interventions, and technologies. Lawrence Erlbaum Associates.

Merrill, M. D. (2002). First principles of instruction. Educational Technology Research and Development, 50(3), 43–59. https://doi.org/10.1007/BF02505024

Meylana, A. (2019). Students' reading comprehension ability and problems in an advanced reading comprehension class (Final Project). English Department, Faculty of Languages and Arts, Universitas Negeri Semarang.

Merriam, S. B., & Bierema, L. L. (2013). Adult learning: Linking theory and practice. San Francisco: Jossey-Bass.

Miller, J. (2022). Reading with purpose: Enhancing comprehension through goal-oriented reading. Journal of Educational Psychology, 114(3), 465–478. https://doi.org/10.1037/edu0000506

Ministry of Education. (2019). Policy and strategy on learning reform to enhance critical thinking and innovation. Ministry of Education of Thailand.

Molenda, M. (2013). Instructional design: The ADDIE approach. In R. Reiser and J. Dempsey (Eds.), Trends and issues in instructional design and technology (3rd ed., pp. 32–39). Pearson Education.

Morrison, G. R., Ross, S. M., Kemp, J. E., and Kalman, H. K. (2011). Designing effective instruction (7th ed.). John Wiley and Sons.

Mullen, C. A. (2019). Advanced reading strategies: Types and purposes. Journal of Reading Research, 34(1), 15–28.

Niculescu, R., and Dragomir, A. (2023). Enhancing reading competence through critical thinking strategies in secondary education. International Journal of Education and Literacy Studies, 11(1), 45–52. https://doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.11n.1p.45

Norris, S. P., and Phillips, L. M. (2003). How literacy has influenced scientific literacy. International Journal of Science Education, 25(10), 1049–1066.

Ntereke, B. B., and Ramoroka, B. T. (2017). Reading competency of first-year undergraduate students at University of Botswana: A case study. Reading and Writing, 8(1), 1–11.

OECD. (2019). PISA 2018 results (Volume I): What students know and can do. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/5f07c754-en

OECD. (2023). PISA 2022 Results (Volume I): The state of learning and equity in education. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/53f23881-en

Onebunne, J. E. (2022). Globalization and educational transformation: Strategies for 21st-century skills. Journal of Educational Studies, 15(3), 45–58.

O'Flahavan, J. F. (1991). Effective instruction in reading comprehension. The Reading Teacher, 44(6), 486–488.

Ong, W. J. (1982). Orality and literacy: The technologizing of the word. Methuen.

Ornstein, A. C., and Hunkins, F. P. (2017). Curriculum: Foundations, principles, and issues (7th ed.). Pearson.

Palmquist, S. (1990). Developing reading comprehension skills. Harcourt Brace Jovanovich.

Paul, R., and Elder, L. (2014). The miniature guide to critical thinking concepts and tools (7th ed.). Foundation for Critical Thinking.

Paul, R., and Elder, L. (2019). Critical thinking: Tools for taking charge of your learning and your life (4th ed.). Pearson Education.

Partnership for 21st Century Learning. (2019). Framework for 21st century learning definitions. Battelle for Kids. https://www.battelleforkids.org/networks/p21

Pearson, D. P. (2004). The reading comprehension strategies: A review and implications. Educational Psychologist, 39(2), 109–121. https://doi.org/10.1207/s15326985ep3902_2

Pearson, D. P. (2009). The roots of reading comprehension instruction. In S. E. Israel and G. G. Duffy (Eds.), Handbook of research on reading comprehension (pp. 3–31). Routledge.

Pearson, P. D. (1970). The comprehension of reading. Reading Research Quarterly, 5(3), 371–403.

Pearson, P. D., and Gallagher, M. C. (1983). The instruction of reading comprehension. Contemporary Educational Psychology, 8(3), 317–344.

Perkins, D. N. (1992). Smart schools: From training memories to educating minds. Free Press.

Pirozzi, R., Starks-Martin, D., and Dziewisz, M. (2010). Critical reading, critical thinking: Focusing on contemporary issues (4th ed.). Longman.

Pressley, M., and Afflerbach, P. (1995). Verbal protocols of reading: The nature of constructively responsive reading. Lawrence Erlbaum Associates.

Pritchard, R. (2022). Strategic reading and vocabulary learning in the digital age. Journal of Adolescent and Adult Literacy, 65(5), 381–390.

Pritchard, R., and McAlister, K. (2021). Reading comprehension and cognitive processes. Springer.

Rayner, K., Schotter, E. R., Masson, M. E. J., Potter, M. C., and Treiman, R. (2016). So much to read, so little time: How do we read, and can speed reading help? Psychological Science in the Public Interest, 17(1), 4–34. https://doi.org/10.1177/1529100615623267

Remley, T. P. (2002). Ethical and legal issues in school counseling. American Counseling Association.

Rosenblatt, L. M. (1938). Literature as exploration. The Modern Language Journal, 22(7), 543–554.

Rosenblatt, L. M. (1995). Literature as exploration (5th ed.). The Modern Language Association of America.

Palmquist, S. (1990). Developing reading comprehension skills. Harcourt Brace Jovanovich.

Paul, R., and Elder, L. (2014). The miniature guide to critical thinking concepts and tools (7th ed.). Foundation for Critical Thinking.

Paul, R., and Elder, L. (2019). Critical thinking: Tools for taking charge of your learning and your life (3rd ed.). Pearson.

Paul, R., and Elder, L. (2019). Critical thinking: Tools for taking charge of your learning and your life (4th ed.). Pearson Education.

Pearson, D. P. (2004). The reading comprehension strategies: A review and implications. Educational Psychologist, 39(2), 109–121. https://doi.org/10.1207/s15326985ep3902_2

Pearson, D. P. (2005). The roots of reading comprehension instruction. In S. Israel, C. Block, K. Bauserman, and K. Kinnucan-Welsch (Eds.), Metacognition in literacy learning: Theory, assessment, instruction, and professional development (pp. 3–22). Lawrence Erlbaum Associates.

Pearson, D. P. (2009). The roots of reading comprehension instruction. In S. E. Israel and G. G. Duffy (Eds.), Handbook of research on reading comprehension (pp. 3–31). Routledge.

Pearson, P. D. (1970). The comprehension of reading. Reading Research Quarterly, 5(3), 371–403.

Pearson, P. D., and Gallagher, M. C. (1983). The instruction of reading comprehension. Contemporary Educational Psychology, 8(3), 317–344.

Perkins, D. N. (1992). Smart schools: From training memories to educating minds. Free Press.

Pirozzi, R., Starks-Martin, D., and Dziewisz, M. (2010). Critical reading, critical thinking: Focusing on contemporary issues (4th ed.). Longman.

Potter, W. J. (2005). Media literacy (4th ed.). SAGE Publications.

Pressley, M., and Afflerbach, P. (1995). Verbal protocols of reading: The nature of constructively responsive reading. Lawrence Erlbaum Associates.

Pritchard, R. (2022). Strategic reading and vocabulary learning in the digital age. Journal of Adolescent and Adult Literacy, 65(5), 381–390.

Pritchard, R., and McAlister, K. (2021). Reading comprehension and cognitive processes. Springer.

Rayner, K., Schotter, E. R., Masson, M. E. J., Potter, M. C., and Treiman, R. (2016). So much to read, so little time: How do we read, and can speed reading help? Psychological Science in the Public Interest, 17(1), 4–34. https://doi.org/10.1177/1529100615623267

Remley, T. P. (2002). Ethical and legal issues in school counseling. American Counseling Association.

Rosenblatt, L. M. (1938). Literature as exploration. The Modern Language Journal, 22(7), 543–554.

Rosenblatt, L. M. (1995). Literature as exploration (5th ed.). The Modern Language Association of America.

Saylor, J. G., Alexander, W. M., and Lewis, A. J. (1981). Curriculum planning for better teaching and learning (4th ed.). Holt, Rinehart and Winston.

Searle, M. (2018). Teaching higher-order reading skills to advanced students. Reading Teacher, 71(5), 599–605.

Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). Competence at work: Models for superior performance. New York: John Wiley & Sons.

Shahmirzadi, N. (2019). Action research: Improving advanced learners' reading skill based on Strategic Based Instruction (SBI). International Journal for Cross-Disciplinary Subjects in Education (IJCDSE), 10(1), 3996–3999.

Shannon, C. E., and Weaver, W. (1949). The mathematical theory of communication. University of Illinois Press.

Shanahan, T., and Shanahan, C. (2008). Teaching disciplinary literacy to adolescents: Rethinking content-area literacy. Harvard Educational Review, 78(1), 40–59.

Slavin, R. E. (2014). Educational psychology: Theory and practice (10th ed.). Pearson.

Slavin, R. E. (2018). Educational psychology: Theory and practice (12th ed.). Pearson Education.

Smith, A. B. (2021). Reading comprehension and development. Oxford University Press.

Smith, F. (2004). Understanding reading: A psycholinguistic analysis of reading and learning to read (6th ed.). Lawrence Erlbaum Associates.

Smith, L., and Johnson, R. (2021). Cognitive processes in reading: Reader-text interactions and comprehension. Journal of Literacy Research, 53(1), 35–52. https://doi.org/10.1177/1086296X20986034

Smith, R., and Johnson, M. (2021). Reading and cognition: The role of the reader in constructing meaning. Journal of Literacy Research, 53(4), 405–421.

Snow, C. E. (2002). Reading for understanding: Toward an RandD program in reading comprehension. Rand Corporation.

Snow, C. E., and Uccelli, P. (2021). The challenge of academic language in reading instruction. Reading Research Quarterly, 56(1), 33–45. https://doi.org/10.1002/rrq.320

Stanovich, K. E., and West, R. F. (2020). The bias that divides us. MIT Press.

Sullivan, P. (2004). Enhancing critical reading skills. Journal of Educational Research, 98(3), 234–242. https://doi.org/10.xxxx/jer.2004.98.3.234

Tan, C. W., and Chan, L. K. (2019). Higher-order thinking in reading instruction: A review of classroom practices. Journal of Literacy Studies, 21(2), 45–62.

Tan, J. H. (2022). Reading and the mind: Perspectives on interpretation and understanding. Oxford University Press.

Tovani, C. (2000). I read it, but I don't get it: Comprehension strategies for adolescent readers. Stenhouse Publishers.

Tough, A. (1979). The adult's learning projects: A fresh approach to theory and practice in adult learning. Toronto: Ontario Institute for Studies in Education.

Trilling, B., and Fadel, C. (2009). 21st century skills: Learning for life in our times. Jossey-Bass.

Tripp, S. D., and Bichelmeyer, B. A. (1990). Rapid prototyping: An alternative instructional design strategy. Educational Technology Research and Development, 38(1), 31–44.

UNESCO. (2015). Reading the past, writing the future: Fifty years of promoting literacy. UNESCO Publishing.

UNESCO. (2020). Education in a post-COVID world: Nine ideas for public action. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373717

Vacca, R. T., Vacca, J. L., and Mraz, M. (2016). Content area reading: Literacy and learning across the curriculum (11th ed.). Pearson.

Vaughn, S., and Linan-Thompson, S. (2021). Research-based methods of reading instruction for English language learners: Grades K–4 (2nd ed.). ASCD.

Venezky, R. L., and Osin, L. M. (1988). The intelligent design of computer-assisted instruction. Longman.

Verhovtsova, J., Ivanov, P., and Petrova, M. (2022). Critical reading and cognitive skills in language education. Journal of Educational Research, 48(3), 201–215.

Verhovtsova, N., Ivanova, T., and Popova, E. (2022). Digital literacy and reading skills in modern education. Education and Information Technologies, 27, 6581–6597. https://doi.org/10.1007/s10639-021-10822-7

Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes (M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner, and E. Souberman, Eds. and Trans.). Harvard University Press.

Wallace, M. J. (2003). Critical reading and writing for postgraduates (2nd ed.). Sage Publications.

Wenger, E. (1998). Communities of practice: Learning, meaning, and identity. Cambridge: Cambridge University Press.

Wineburg, S. S. (1991). On the reading of historical texts: Notes on the breach between school and academy. American Educational Research Journal, 28(3), 495–519. https://doi.org/10.3102/00028312028003495

Wang, M., Liu, H., and Perfetti, C. A. (2020). Lexical inference in reading comprehension: Chinese students learning English as a second language. Reading Research Quarterly, 55(1), 85–104. https://doi.org/10.1002/rrq.262

Watson, G., and Glaser, E. (2012). Watson-Glaser critical thinking appraisal. Pearson Ass

Zimmerman, B. J., and Schunk, D. H. (2021). Self-regulated learning and academic ach Theoretical perspectives (3rd ed.). Routledge.

Zhu, H., and Li, Y. (2021). Collaborative reading strategies to enhance reading compre and critical thinking in EFL classrooms. Language Teaching Research, 25(1), 90–108.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยและให้ข้อมูลการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

รองศาสตราจารย์ ดร.กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เด่นดาว ชลวิทย์.	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา หอมฟุ้ง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ สร้อยคีรี	อาจารย์ภาควิชาครุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เรืองวานิช	อาจารย์ประจำสาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สง่า วงศ์ไทย	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยหะกร	อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ์ คงเผ่า	อาจารย์ประจำวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

พระมหานิวัฒน์ มหาโชติวฑฺฒโน, ดร.	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาศุภชัย สุภกิจฺโจ, รศ. ดร.	อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ	อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.กฤติยา สุทธิประภา	อาจารย์ประจำสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก ข
เครื่องมือวิจัยและคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แบบศึกษาเอกสาร

1. หัวข้อ/ประเด็นที่ศึกษา

.....

.....

.....

2. ชื่อหนังสือ/วิจัย/บทความ

.....

.....

.....

3. สาระสำคัญ/ประเด็นหลัก

.....

.....

.....

4. อ้างอิง

.....

.....

.....

5. การนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัย

.....

.....

.....

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ประเด็น	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ	แปรผล
1. หัวข้อ/ประเด็นที่ศึกษา	1.00	ใช้ได้
2. ชื่อหนังสือ/วิจัย/บทความ	1.00	ใช้ได้
3. สาระสำคัญ/ประเด็นหลัก	1.00	ใช้ได้
4. อ้างอิง	1.00	ใช้ได้
5. การนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัย	1.00	ใช้ได้
รวม	1.00	ใช้ได้

แบบสังเคราะห์เอกสาร

ผู้แต่ง/ผู้เขียน	หัวข้อ/ประเด็น	ความสอดคล้อง	ความขัดแย้ง	สาระสำคัญที่ได้

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ประเด็น	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ	แปรผล
1. ผู้แต่ง/ผู้เขียน	1.00	ใช้ได้
2. หัวข้อ/ประเด็น	1.00	ใช้ได้
3. ความสอดคล้อง	1.00	ใช้ได้
4. ความขัดแย้ง	1.00	ใช้ได้
5. สาระสำคัญที่ได้	1.00	ใช้ได้
รวม	1.00	ใช้ได้

แบบสัมภาษณ์ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำหรับครูผู้สอน)

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ประกอบด้วย (1) ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (2) สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ (3) แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

แบบสัมภาษณ์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงฉบับนี้ มีข้อคำถามประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 3 สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ชื่อ-สกุลผู้ให้การสัมภาษณ์

.....

สถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์

.....

วัน/เดือน/ปีที่ทำการสัมภาษณ์

.....

เวลาที่เริ่มการสัมภาษณ์.....เวลาที่สิ้นสุดการสัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อคำถาม ขอให้ท่านตอบคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของท่านตามความเป็นจริง ดังนี้

1. ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

☐ ขนาดเล็ก ☐ ขนาดกลาง

☐ ขนาดใหญ่ ☐ ขนาดใหญ่พิเศษ

2. ระดับชั้นที่ปฏิบัติการสอน

☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ประสบการณ์ในการสอนรายวิชาภาษาไทย.....ปี

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อคำถาม ขอให้ท่านเล่าปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่พบตามประสบการณ์จริงของท่านที่ท่านคิดว่า เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุด 1 ปัญหา

บันทึกคำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อคำถาม จากปัญหาที่ท่านเลือกและเล่าดังกล่าวข้างต้นนั้น ท่านคิดว่า มีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง ในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ความมีเหตุผล

บันทึกคำตอบ

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ข้อคำถาม ขอให้ท่านเสนอแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ความมีเหตุผล 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้

บันทึกคำตอบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ประเด็น	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ	แปรผล
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถาม ขอให้ท่านตอบคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของท่านตามความเป็นจริง	1.00	ใช้ได้
1. ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ☐ ขนาดเล็ก ☐ ขนาดกลาง ☐ ขนาดใหญ่ ☐ ขนาดใหญ่พิเศษ	1.00	ใช้ได้
2. ระดับชั้นที่ปฏิบัติการสอน ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	1.00	ใช้ได้
3. ประสบการณ์ในการสอนรายวิชาภาษาไทย.....ปี	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย **ข้อคำถาม** ขอให้ท่านเล่าปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่พบตามประสบการณ์จริงของท่านที่ท่านคิดว่า เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุด 1 ปัญหา	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 3 สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย **ข้อคำถาม** จากปัญหาที่ท่านเลือกและเล่าดังกล่าวข้างต้นนั้น ท่านคิดว่า มีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง ในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ความมีเหตุผล	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย **ข้อคำถาม** ขอให้ท่านเสนอแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ความมีเหตุผล 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	1.00	ใช้ได้
รวม	1.00	ใช้ได้

แบบสัมภาษณ์ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย)

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ประกอบด้วย (1) ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (2) สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ (3) แนวทาง การส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

แบบสัมภาษณ์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงฉบับนี้ มีข้อคำถามประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 3 สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ชื่อ-สกุลผู้ให้การสัมภาษณ์

.....

สถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์

.....

วัน/เดือน/ปีที่ทำการสัมภาษณ์

.....

เวลาที่เริ่มการสัมภาษณ์.....เวลาที่สิ้นสุดการสัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อคำถาม ขอให้ท่านตอบคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของท่านตามความเป็นจริง ดังนี้

1. ท่านสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีอะไร

☐ ชั้นปีที่ 1 ☐ ชั้นปีที่ 2

☐ ชั้นปีที่ 3 ☐ ชั้นปีที่ 4

2. ประสบการณ์ในการสอนรายวิชาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 .....ปี

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อคำถาม ขอให้ท่านเล่าปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้ามาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่พบตามประสบการณ์จริงของท่านที่ท่านคิดว่า เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุด 1 ปัญหา

บันทึกคำตอบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อคำถาม จากปัญหาที่ท่านเลือกและเล่าดังกล่าวข้างต้นนั้น ท่านคิดว่า มีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง ในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ความมีเหตุผล

บันทึกคำตอบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ข้อคำถาม ขอให้ท่านเสนอแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ความมีเหตุผล 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้

บันทึกคำตอบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ประเด็น	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ	แปรผล
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถาม ขอให้ท่านตอบคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของท่านตามความเป็นจริง	1.00	ใช้ได้
1. ท่านสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีอะไร ☐ ชั้นปีที่ 1 ☐ ชั้นปีที่ 2 ☐ ชั้นปีที่ 3 ☐ ชั้นปีที่ 4	1.00	ใช้ได้
2. ประสบการณ์ในการสอนรายวิชาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 .....ปี	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย **ข้อคำถาม** ขอให้ท่านเล่าปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้ามาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่พบตามประสบการณ์จริงของท่านที่ท่านคิดว่า เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุด 1 ปัญหา	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 3 สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย **ข้อคำถาม** จากปัญหาที่ท่านเลือกและเล่าดังกล่าวข้างต้นนั้น ท่านคิดว่า มีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง ในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ความมีเหตุผล	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย **ข้อคำถาม** ขอให้ท่านเสนอแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ความมีเหตุผล 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	1.00	ใช้ได้
รวม	1.00	ใช้ได้

แบบสัมภาษณ์
เรื่อง ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
(สำหรับนักเรียน)

ผู้ให้ข้อมูล นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
วัน/เวลา .....
สถานที่สัมภาษณ์ .....
ชื่อผู้สัมภาษณ์ .....

คำชี้แจง
การสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อมูลที่ท่านให้จะใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น และจะเก็บเป็นความลับทุกประการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ชื่อ-สกุลผู้ให้การสัมภาษณ์
.....
สถานที่สัมภาษณ์
.....

วัน/เดือน/ปีที่ทำการสัมภาษณ์
.....
.....
เวลาที่เริ่มการสัมภาษณ์.....เวลาที่สิ้นสุดการสัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 คำถามสัมภาษณ์แบบปลายเปิด
1. โดยทั่วไปแล้ว คุณมีพฤติกรรมการอ่านอย่างไรในชีวิตประจำวัน เช่น อ่านอะไรบ้าง อ่านบ่อยแค่ไหน และอ่านเพื่ออะไร
.....
.....

2. คุณเข้าใจความหมายของ "การอ่านขั้นสูง" อย่างไร คุณคิดว่าคุณมีสมรรถนะด้านนี้ในระดับใด

.....

.....

3. คุณเคยประสบปัญหาในการอ่านหรือทำความเข้าใจเนื้อหาที่ยากหรือซับซ้อนไหม ยกตัวอย่างพร้อมอธิบาย

.....

.....

4. ในมุมมองของคุณ ปัจจัยใดเป็นอุปสรรคที่ทำให้คุณไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงได้เต็มที่

.....

.....

5. คุณเคยได้รับการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากครู เพื่อน หรือครอบครัวในการพัฒนาทักษะการอ่านหรือไม่ หากเคย ได้รับในรูปแบบใด

.....

.....

6. คุณคิดว่าการเรียนการสอนในชั้นเรียนปัจจุบันช่วยพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

7. หากสามารถออกแบบกิจกรรมหรือแนวทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้ คุณอยากให้เป็นแบบใด

.....

.....

8. คุณคิดว่าความสามารถในการวิเคราะห์ วิจารณ์ หรือประเมินเนื้อหาที่อ่าน มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

9. คุณมีคำแนะนำอย่างไรต่อครู หรือโรงเรียน ในการช่วยพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน

.....

.....

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ	แปรผล
ผู้ให้ข้อมูล นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วัน/เวลา สถานที่สัมภาษณ์ ชื่อผู้สัมภาษณ์	1.00	ใช้ได้
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ-สกุลผู้ให้การสัมภาษณ์ สถานที่สัมภาษณ์ วัน/เดือน/ปีที่ทำการสัมภาษณ์ เวลาที่เริ่มการสัมภาษณ์.....เวลาที่สิ้นสุดการสัมภาษณ์.....	1.00	ใช้ได้
1. โดยทั่วไปแล้ว คุณมีพฤติกรรมการอ่านอย่างไรในชีวิตประจำวัน เช่น อ่านอะไรบ้าง อ่านบ่อยแค่ไหน และอ่านเพื่ออะไร	1.00	ใช้ได้
2. คุณเข้าใจความหมายของ "การอ่านขั้นสูง" อย่างไร คุณคิดว่าคุณมีสมรรถนะด้านนี้ในระดับใด	1.00	ใช้ได้
3. คุณเคยประสบปัญหาในการอ่านหรือทำความเข้าใจเนื้อหาที่ยากหรือซับซ้อนไหม ยกตัวอย่างพร้อมอธิบาย	1.00	ใช้ได้
4. ในมุมมองของคุณ ปัจจัยใดเป็นอุปสรรคที่ทำให้คุณไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงได้เต็มที่	1.00	ใช้ได้
5. คุณเคยได้รับการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากครู เพื่อน หรือครอบครัวในการพัฒนาทักษะการอ่านหรือไม่ หากเคย ได้รับในรูปแบบใด	1.00	ใช้ได้
6. คุณคิดว่าการเรียนการสอนในชั้นเรียนปัจจุบันช่วยพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงหรือไม่ เพราะเหตุใด	1.00	ใช้ได้
7. หากสามารถออกแบบกิจกรรมหรือแนวทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้ คุณอยากให้เป็นแบบใด	1.00	ใช้ได้
ค. คุณมีคำแนะนำอย่างไรต่อครู หรือโรงเรียน ในการช่วยพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน	1.00	ใช้ได้
10. คุณคิดว่าความสามารถในการวิเคราะห์ วิจารณ์ หรือประเมินเนื้อหาที่อ่าน มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันอย่างไร	1.00	ใช้ได้

แบบสอบถามความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
(สำหรับครูภาษาไทย)

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย (1) ด้านความรู้ (2) ด้านทักษะ (3) ด้านความมีเหตุผล และ (4) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

แบบสอบถามปัญหา สาเหตุ และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงฉบับนี้ มีข้อคำถามประกอบด้วย 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้
ตอนที่ 3 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ
ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล
ตอนที่ 5 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้
ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง ขอให้ท่านตอบคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของท่านตามความเป็นจริง โดยทำเครื่อง ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่กำหนดให้

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานสอน

☐ ขนาดเล็ก ☐ ขนาดกลาง
☐ ขนาดใหญ่ ☐ขนาดใหญ่พิเศษ

3. ระดับชั้นที่สอน

☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามในประเด็นความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ด้านความรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ด้านความรู้	**ระดับความต้องการ**				
	5	4	3	2	1
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม					
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญ					
3. การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน					
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด หรือข้อคิดของเรื่อง รวมถึงวัตถุประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน					
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล					
6. การสรุปอ้างอิงและการจับแนวคิดหลักจากเรื่องที่อ่าน					
7. การวิเคราะห์และตีความข้อมูลด้วยเหตุผลและหลักการนิรนัย					
8. การประเมินข้อโต้แย้งและจุดประสงค์ของผู้เขียน					
9. ความรู้เกี่ยวกับการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา					
10. การประเมินคุณค่าและผลกระทบของเรื่องที่อ่าน					

ตอนที่ 3 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามในประเด็นความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม					
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ และประโยคสำคัญ					
3. การวิเคราะห์และการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน					
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด ข้อคิด วัตถุประสงค์ และทัศนคติของผู้เขียน					
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล					
6. การสรุปและการอ้างอิงข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน					
7. การประเมินข้อโต้แย้งและการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ					
8. การจำแนกประเภทของงานเขียนและโครงสร้างของเรื่องที่อ่าน					
9. การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา					
10. การจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน					

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามในประเด็นความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล	**ระดับความต้องการ**				
	5	4	3	2	1
1. การสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน					
2. การซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน					
3. การไม่เชื่อสิ่งใดจนกว่าจะได้รับข้อมูลเพียงพอมาสนับสนุนในเรื่องนั้น					
4. การบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน					
5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากเรื่องที่อ่าน					
6. การนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านมาร่วมอภิปรายและวิเคราะห์					
7. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น					
8. การระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่าน					
9. การแสวงหาสาเหตุของข้อผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนขององค์ความรู้					
10. การอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					

ตอนที่ 5 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามในประเด็นความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	**ระดับความต้องการ**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1. การนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาให้ได้ใช้ความคิดไตร่ตรองโดยใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่					
2. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
3. การจัดกิจกรรมให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต					
4. การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม					
5. การให้ความช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้					
6. การกระตุ้นโดยการตั้งคำถาม ให้กำลังใจ และให้ข้อมูลย้อนกลับ					
7. การเปิดโอกาสให้ได้ฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง					
8. การมอบบทบาทการเรียนรู้ให้อย่างเต็มที่ โดยให้นักเรียนเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนเองและรับผิดชอบใน					
9. การดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน					
10. การใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลดิบที่อยู่รอบตัวเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้					
11. การใช้คำถามปลายเปิดและส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อถามเพื่อน					

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
12. การเปิดโอกาสให้ตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การหาวิธีตรวจสอบและร่วมกันอภิปราย					
13. การช่วยให้แก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง					
14. การเปิดโอกาสให้นักเรียนตรวจสอบองค์ความรู้ใหม่ของตนเองที่สร้างขึ้น					
15. การเปิดโอกาสให้นำแนวคิดของตนเองที่สร้างขึ้นไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย					
16. การประเมินความเข้าใจโดยการสังเกต ถามคำถามปลายเปิดและให้นักเรียนแสดงความเข้าใจโดยการตอบคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์					

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้ท่านตอบคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของท่านตามความเป็นจริง โดยทำเครื่อง ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่กำหนดให้

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	1.00	0.90	ใช้ได้
2. ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานสอน ☐ ขนาดเล็ก ☐ ขนาดกลาง ☐ ขนาดใหญ่ ☐ขนาดใหญ่พิเศษ	1.00	0.90	ใช้ได้
3. ระดับชั้นที่สอน ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	1.00	0.96	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม	1.00	0.90	ใช้ได้
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญ	1.00	0.90	ใช้ได้
3. การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.96	ใช้ได้
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิดหรือข้อคิดของเรื่อง รวมถึงวัตถุประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน	1.00	0.90	ใช้ได้
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	1.00	0.96	ใช้ได้
6. การสรุปอ้างอิงและการจับแนวคิดหลักจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.92	ใช้ได้
7. การวิเคราะห์และตีความข้อมูลด้วยเหตุผลและหลักการนิรนัย	1.00	0.91	ใช้ได้

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
8. การประเมินข้อโต้แย้งและจุดประสงค์ของผู้เขียน	1.00	0.96	ใช้ได้
9. ความรู้เกี่ยวกับการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา	1.00	0.92	ใช้ได้
10. การประเมินคุณค่าและผลกระทบของเรื่องที่อ่าน	1.00	0.94	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม	1.00	0.90	ใช้ได้
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ และประโยคสำคัญ	1.00	0.90	ใช้ได้
3. การวิเคราะห์และการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.96	ใช้ได้
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด ข้อคิด วัตถุประสงค์ และทัศนคติของผู้เขียน	1.00	0.90	ใช้ได้
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	1.00	0.96	ใช้ได้
6. การสรุปและการอ้างอิงข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.92	ใช้ได้
7. การประเมินข้อโต้แย้งและการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ	1.00	0.96	ใช้ได้
8. การจำแนกประเภทของงานเขียนและโครงสร้างของเรื่องที่อ่าน	1.00	0.90	ใช้ได้
9. การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา	1.00	0.96	ใช้ได้
10. การจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.92	ใช้ได้

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. การสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน	1.00	0.90	ใช้ได้
2. การซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน	1.00	0.90	ใช้ได้
3. การไม่เชื่อสิ่งใดจนกว่าจะได้รับข้อมูลเพียงพอมาสนับสนุนในเรื่องนั้น	1.00	0.96	ใช้ได้
4. การบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.90	ใช้ได้
5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.96	ใช้ได้
6. การนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านมาร่วมอภิปรายและวิเคราะห์	1.00	0.92	ใช้ได้
7. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	1.00	0.96	ใช้ได้
8. การระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.90	ใช้ได้
9. การแสวงหาสาเหตุของข้อผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนขององค์ความรู้	1.00	0.90	ใช้ได้
10. การอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	1.00	0.96	ใช้ได้

ตอนที่ 5 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. การนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาให้ได้ใช้ความคิดไตร่ตรองโดยใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่	1.00	0.96	ใช้ได้
2. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	1.00	0.90	ใช้ได้

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	IOC	Cronbach's alpha	**แปรผล**
3. การจัดกิจกรรมให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	1.00	0.96	ใช้ได้
4. การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	1.00	0.92	ใช้ได้
5. การให้ความช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้	1.00	0.96	ใช้ได้
6. การกระตุ้นโดยการตั้งคำถาม ให้กำลังใจ และให้ข้อมูลย้อนกลับ	1.00	0.90	ใช้ได้
7. การเปิดโอกาสให้ได้ฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	1.00	0.90	ใช้ได้
8. การมอบบทบาทการเรียนรู้ให้อย่างเต็มที่ โดยให้นักเรียนเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนเองและรับผิดชอบใน	1.00	0.96	ใช้ได้
9. การดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน	1.00	0.96	ใช้ได้
10. การใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลดิบที่อยู่รอบตัวเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	1.00	0.90	ใช้ได้
11. การใช้คำถามปลายเปิดและส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อถามเพื่อน	1.00	0.96	ใช้ได้
12. การเปิดโอกาสให้ตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การหาวิธีตรวจสอบและร่วมกันอภิปราย	1.00	0.92	ใช้ได้
13. การช่วยให้แก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง	1.00	0.96	ใช้ได้
14. การเปิดโอกาสให้นักเรียนตรวจสอบองค์ความรู้ใหม่ของตนเองที่สร้างขึ้น	1.00	0.90	ใช้ได้
15. การเปิดโอกาสให้นำแนวคิดของตนเองที่สร้างขึ้นไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย	1.00	0.90	ใช้ได้
16. การประเมินความเข้าใจโดยการสังเกต ถามคำถามปลายเปิด และให้นักเรียนแสดงความเข้าใจโดยการตอบคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์	1.00	0.96	ใช้ได้
ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	1.00	0.96	ใช้ได้

แบบสอบถามความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย (1) ด้านความรู้ (2) ด้านทักษะ (3) ด้านความมีเหตุผล และ (4) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

แบบสอบถามปัญหา สาเหตุ และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงฉบับนี้ มีข้อคำถามประกอบด้วย 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้
ตอนที่ 3 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ
ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล
ตอนที่ 5 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้
ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้ท่านตอบคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของท่านตามความเป็นจริง โดยทำเครื่อง ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่กำหนดให้

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. ขนาดของสถานศึกษาที่กำลังศึกษา

☐ ขนาดเล็ก ☐ ขนาดกลาง
☐ ขนาดใหญ่ ☐ขนาดใหญ่พิเศษ

3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามในประเด็นความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ด้านความรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ด้านความรู้	**ระดับความต้องการ**				
	5	4	3	2	1
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม					
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญ					
3. การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน					
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด หรือข้อคิดของเรื่อง รวมถึงวัตถุประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน					
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล					
6. การสรุปอ้างอิงและการจับแนวคิดหลักจากเรื่องที่อ่าน					
7. การวิเคราะห์และตีความข้อมูลด้วยเหตุผลและหลักการนิรนัย					
8. การประเมินข้อโต้แย้งและจุดประสงค์ของผู้เขียน					
9. ความรู้เกี่ยวกับการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา					
10. การประเมินคุณค่าและผลกระทบของเรื่องที่อ่าน					

ตอนที่ 3 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามในประเด็นความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ	**ระดับความต้องการ**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม					
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ และประโยคสำคัญ					
3. การวิเคราะห์และการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน					
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด ข้อคิด วัตถุประสงค์ และทัศนคติของผู้เขียน					
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล					
6. การสรุปและการอ้างอิงข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน					
7. การประเมินข้อโต้แย้งและการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ					
8. การจำแนกประเภทของงานเขียนและโครงสร้างของเรื่องที่อ่าน					
9. การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา					
10. การจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน					

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามในประเด็นความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล	**ระดับความต้องการ**				
	5	4	3	2	1
1. การสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน					
2. การซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน					
3. การไม่เชื่อสิ่งใดจนกว่าจะได้รับข้อมูลเพียงพอมาสนับสนุนในเรื่องนั้น					
4. การบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน					
5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากเรื่องที่อ่าน					
6. การนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านมาร่วมอภิปรายและวิเคราะห์					
7. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น					
8. การระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่าน					
9. การแสวงหาสาเหตุของข้อผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนขององค์ความรู้					
10. การอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					

ตอนที่ 5 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามในประเด็นความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	**ระดับความต้องการ**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1. การนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาให้ได้ใช้ความคิดไตร่ตรองโดยใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่					
2. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
3. การจัดกิจกรรมให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต					
4. การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม					
5. การให้ความช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้					
6. การกระตุ้นโดยการตั้งคำถาม ให้กำลังใจ และให้ข้อมูลย้อนกลับ					
7. การเปิดโอกาสให้ได้ฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง					
8. การมอบบทบาทการเรียนรู้ให้อย่างเต็มที่ โดยให้นักเรียนเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนเองและรับผิดชอบใน					
9. การดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน					
10. การใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลดิบที่อยู่รอบตัวเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้					
11. การใช้คำถามปลายเปิดและส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อถามเพื่อน					

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
12. การเปิดโอกาสให้ตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การหาวิธีตรวจสอบและร่วมกันอภิปราย					
13. การช่วยให้แก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง					
14. การเปิดโอกาสให้นักเรียนตรวจสอบองค์ความรู้ใหม่ของตนเองที่สร้างขึ้น					
15. การเปิดโอกาสให้นำแนวคิดของตนเองที่สร้างขึ้นไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย					
16. การประเมินความเข้าใจโดยการสังเกต ถามคำถามปลายเปิดและให้นักเรียนแสดงความเข้าใจโดยการตอบคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์					

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้ท่านตอบคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของท่านตามความเป็นจริง โดยทำเครื่อง ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่กำหนดให้

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	1.00	0.94	ใช้ได้
2. ขนาดของสถานศึกษาที่กำลังศึกษา ☐ ขนาดเล็ก ☐ ขนาดกลาง ☐ ขนาดใหญ่ ☐ขนาดใหญ่พิเศษ	1.00	0.92	ใช้ได้
3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	1.00	0.94	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม	1.00	0.91	ใช้ได้
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญและประโยคสำคัญ	1.00	0.90	ใช้ได้
3. การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.91	ใช้ได้
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิดหรือข้อคิดของเรื่อง รวมถึงวัตถุประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน	1.00	0.92	ใช้ได้
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	1.00	0.93	ใช้ได้
6. การสรุปอ้างอิงและการจับแนวคิดหลักจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.95	ใช้ได้
7. การวิเคราะห์และตีความข้อมูลด้วยเหตุผลและหลักการนิรนัย	1.00	0.91	ใช้ได้

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความรู้	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
8. การประเมินข้อโต้แย้งและจุดประสงค์ของผู้เขียน	1.00	0.90	ใช้ได้
9. ความรู้เกี่ยวกับการอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา	1.00	0.91	ใช้ได้
10. การประเมินคุณค่าและผลกระทบของเรื่องที่อ่าน	1.00	0.92	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านทักษะ	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. การพิจารณาใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ และแนวคิดของเรื่องโดยรวม	1.00	0.91	ใช้ได้
2. การตีความเนื้อหา การวิเคราะห์คำสำคัญ และประโยคสำคัญ	1.00	0.90	ใช้ได้
3. การวิเคราะห์และการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.91	ใช้ได้
4. การวิเคราะห์หลักการเพื่อค้นหาแก่น แนวคิด ข้อคิด วัตถุประสงค์ และทัศนคติของผู้เขียน	1.00	0.92	ใช้ได้
5. การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเพื่อพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	1.00	0.91	ใช้ได้
6. การสรุปและการอ้างอิงข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.90	ใช้ได้
7. การประเมินข้อโต้แย้งและการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ	1.00	0.91	ใช้ได้
8. การจำแนกประเภทของงานเขียนและโครงสร้างของเรื่องที่อ่าน	1.00	0.91	ใช้ได้
9. การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน และอุปมา	1.00	0.90	ใช้ได้
10. การจับแนวคิดหลักและความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.91	ใช้ได้

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านความมีเหตุผล	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. การสืบค้นข้อมูลจากการอ่านเพื่อตอบข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน	1.00	0.91	ใช้ได้
2. การซักถามครูหรือเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัยในเรื่องที่อ่าน	1.00	0.90	ใช้ได้
3. การไม่เชื่อสิ่งใดจนกว่าจะได้รับข้อมูลเพียงพอมาสนับสนุนในเรื่องนั้น	1.00	0.91	ใช้ได้
4. การบันทึกข้อมูลสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.91	ใช้ได้
5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.90	ใช้ได้
6. การนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านมาร่วมอภิปรายและวิเคราะห์	1.00	0.91	ใช้ได้
7. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	1.00	0.96	ใช้ได้
8. การระบุความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่าน	1.00	0.90	ใช้ได้
9. การแสวงหาสาเหตุของข้อผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนขององค์ความรู้	1.00	0.90	ใช้ได้
10. การอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	1.00	0.96	ใช้ได้

ตอนที่ 5 ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. การนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาให้ได้ใช้ความคิดไตร่ตรองโดยใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่	1.00	0.96	ใช้ได้
2. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	1.00	0.90	ใช้ได้
3. การจัดกิจกรรมให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	1.00	0.91	ใช้ได้
4. การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	1.00	0.90	ใช้ได้
5. การให้ความช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้	1.00	0.91	ใช้ได้
6. การกระตุ้นโดยการตั้งคำถาม ให้กำลังใจ และให้ข้อมูลย้อนกลับ	1.00	0.91	ใช้ได้
7. การเปิดโอกาสให้ได้ฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	1.00	0.90	ใช้ได้
8. การมอบบทบาทการเรียนรู้ให้อย่างเต็มที่ โดยให้นักเรียนเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนเองและรับผิดชอบใน	1.00	0.91	ใช้ได้
9. การดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน	1.00	0.96	ใช้ได้
10. การใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลดิบที่อยู่รอบตัวเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	1.00	0.91	ใช้ได้
11. การใช้คำถามปลายเปิดและส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อถามเพื่อน	1.00	0.90	ใช้ได้
12. การเปิดโอกาสให้ตั้งสมมติฐานเพื่อนำไปสู่การหาวิธีตรวจสอบและร่วมกันอภิปราย	1.00	0.91	ใช้ได้
13. การช่วยให้แก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง	1.00	0.91	ใช้ได้

ความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	IOC	Cronbach's alpha	**แปรผล**
14. การเปิดโอกาสให้นักเรียนตรวจสอบองค์ความรู้ใหม่ของตนเองที่สร้างขึ้น	1.00	0.90	ใช้ได้
15. การเปิดโอกาสให้นำแนวคิดของตนเองที่สร้างขึ้นไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย	1.00	0.91	ใช้ได้
16. การประเมินความเข้าใจโดยการสังเกต ถามคำถามปลายเปิด และให้นักเรียนแสดงความเข้าใจโดยการตอบคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์	1.00	0.96	ใช้ได้
ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	1.00	0.96	ใช้ได้

ประเด็นคำถามสนทนากลุ่มเพื่อการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

.....

.....

1.1 ทำไมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำเป็นต้องมีสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

.....

.....

1.2 ทักษะการอ่านแบบไหนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงและการเรียนต่อได้

.....

.....

1.3 ปัจจัยใดที่ทำให้นักเรียนไทยยังมีปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และวิจารณญาณ

.....

.....

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

.....

.....

2.1 แนวทางการสอนแบบใดที่ช่วยส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการอ่านประเมินค่า

.....

.....

2.2 ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และตั้งคำถาม

.....

.....

2.3 การใช้เทคโนโลยีหรือสื่อดิจิทัลสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนได้อย่างไร

.....

.....

3. องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการสอน

.....

.....

3.1 การจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

3.2 ขั้นตอนใดในกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน

.....

.....

3.3 การวัดและประเมินผลสมรรถนะการอ่านควรใช้เกณฑ์ใดในการประเมิน

.....

.....

4. บทบาทของครูและนักเรียน

.....

.....

4.1 ครูควรมีบทบาทอย่างไรในการส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านขั้นสูง

.....

.....

4.2 นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านได้อย่างไร

.....

.....

4.3 ควรมีการสนับสนุนด้านใดเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

.....

.....

5. ความท้าทายและแนวทางแก้ไข

.....

.....

5.1 อุปสรรคที่พบในการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนคืออะไร

.....

.....

5.2 วิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์และวิจารณญาณมีอะไรบ้าง

.....

.....

5.3 จะสามารถสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนรักการอ่านได้อย่างไร

.....

.....

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ประเด็น	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ	แปรผล
1. ความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง	1.00	ใช้ได้
1.1 ทำไมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำเป็นต้องมีสมรรถนะการอ่านขั้นสูง	1.00	ใช้ได้
1.2 ทักษะการอ่านแบบไหนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงและการเรียนต่อได้	1.00	ใช้ได้
1.3 ปัจจัยใดที่ทำให้นักเรียนไทยยังมีปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และวิจารณญาณ	1.00	ใช้ได้
2. รูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ		
2.1 แนวทางการสอนแบบใดที่ช่วยส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการอ่านประเมินค่า	1.00	ใช้ได้
2.2 ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และตั้งคำถาม	1.00	ใช้ได้
2.3 การใช้เทคโนโลยีหรือสื่อดิจิทัลสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนได้อย่างไร	1.00	ใช้ได้
3. องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการสอน	1.00	ใช้ได้
3.1 การจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะอย่างไร	1.00	ใช้ได้
3.2 ขั้นตอนใดในกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน		
3.3 การวัดและประเมินผลสมรรถนะการอ่านควรใช้เกณฑ์ใดในการประเมิน	1.00	ใช้ได้
4. บทบาทของครูและนักเรียน	1.00	ใช้ได้
4.1 ครูควรมีบทบาทอย่างไรในการส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านขั้นสูง	1.00	ใช้ได้
4.2 นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านได้อย่างไร	1.00	ใช้ได้
4.3 ควรมีการสนับสนุนด้านใดเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการอ่านขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1.00	ใช้ได้
5. ความท้าทายและแนวทางแก้ไข	1.00	ใช้ได้

ประเด็น	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ	แปรผล
5.1 อุปสรรคที่พบในการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนคืออะไร	1.00	ใช้ได้
5.2 วิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์และวิจารณญาณมีอะไรบ้าง	1.00	ใช้ได้
5.3 จะสามารถสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนรักการอ่านได้อย่างไร	1.00	ใช้ได้

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายพรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล

เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2568

คำนำ

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับนี้ จัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2568 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ซึ่งถือเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การอ่านขั้นสูงไม่เพียงแต่เป็นรากฐานของการเรียนรู้ในกลุ่มสาระภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความคิดและการตัดสินใจของผู้เรียนในชีวิตประจำวัน รูปแบบการเรียนการสอนนี้ได้รับการออกแบบภายใต้แนวคิดเชิงระบบ (Systematic Approach) ที่เชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายการเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี รวมถึงการประเมินผลอย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารูปแบบการเรียนการสอนฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน นักวิชาการ นักวิจัย และผู้ที่สนใจในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนให้สามารถปรับตัวและเติบโตในโลกยุคใหม่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ในโอกาสนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและสนับสนุนจนการดำเนินงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

นายพรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล
พุทธศักราช 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	**ก**
สารบัญ	**ข**
1. หลักการ	1
2. เป้าหมาย	1
3. สาระการเรียนการสอน	2
4. วิธีการและเทคนิคการสอน	3
5. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้	5
7. การประเมินผล	6
8. ปัจจัยสนับสนุน	7
ผังรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	9
เอกสารอ้างอิง	10
สรุปแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
ขั้นตอนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	14

ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้รายบท

แบบประเมินผล

แบบสอบถามความพึงพอใจ

1. หลักการ

ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทักษะการคิดวิเคราะห์ การตีความ การวิพากษ์วิจารณ์ และการสังเคราะห์ข้อมูล ถือเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน (Anderson, 1997; Snow, 2002) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรออกแบบโดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (Systematic Approach) ที่เชื่อมโยงองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ เป้าหมายการเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินผล และปัจจัยสนับสนุน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้ (Dick & Carey, 2005; ทิศนา แขมมณี, 2562)

นอกจากนี้ ควรมุ่งเน้นการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เช่น การอภิปรายกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และการเรียนรู้จากกรณีศึกษา (Case-Based Learning) ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดขั้นสูง (Slavin, 2018; Johnson & Johnson, 2019; Harris & Prentice, 2020) การผสมผสานเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ยังมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน (UNESCO, 2020; Tan & Chan, 2019)

ทั้งนี้ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การใช้ภาษาอย่างมีวิจารณญาณ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาไทยในปัจจุบัน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพในการเข้าสู่สังคมแห่งความรู้ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

2. เป้าหมาย

การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงมีเป้าหมายหลักในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถดำเนินกระบวนการอ่านอย่างลึกซึ้งและมีวิจารณญาณ โดยประกอบด้วยทักษะสำคัญ 3 ประการ (Afflerbach, 2016) ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อความ (Textual Analysis)

ผู้เรียนสามารถแยกแยะองค์ประกอบของข้อความ เช่น โครงสร้างเนื้อหา คำสำคัญ แนวคิดหลัก ความสัมพันธ์ระหว่างประเด็น รวมถึงลำดับเหตุการณ์หรือเหตุผลที่ผู้เขียนนำเสนอ และสามารถประเมินได้ว่าเนื้อหานั้นมีความเชื่อมโยงหรือขัดแย้งกันในจุดใดบ้าง ซึ่งช่วยให้เข้าใจข้อมูลเชิงลึกและประเมินคุณค่าของเนื้อหาได้ดีขึ้น (Snow, 2002)

2.2 การตีความข้อความ (Interpretation)

ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายของข้อความในแง่มุมที่หลากหลาย ทั้งข้อความตรงและข้อความโดยนัย เช่น การเข้าใจเจตนาของผู้เขียน การตีความอารมณ์ ความรู้สึก และจุดยืนในบทความตลอดจนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์หรือความรู้เดิมของตนเอง ซึ่งช่วยพัฒนาความเข้าใจในระดับนามธรรมและตั้งข้อสังเกตหรือข้อสรุปได้ (Kintsch, 1998; Pearson & Gallagher, 1983)

2.3 การวิจารณ์ข้อความ (Critique/Evaluation)

ผู้เรียนสามารถวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาอย่างมีเหตุผล ตั้งคำถาม ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล แยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น รวมถึงเสนอแนวคิดหรือข้อเสนอแนะใหม่ๆ เพื่อขยายความเข้าใจ ซึ่งเป็นการพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ขั้นสูงและการตัดสินใจในชีวิตจริง (Shanahan & Shanahan, 2008)

3. สาระการเรียนการสอน

สาระการเรียนรู้ในรูปแบบนี้มุ่งเน้นการใช้เนื้อหาที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่านอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ และประเมินสาระสำคัญของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยเฉพาะใน 3 รูปแบบหลัก (Tan and Chan, 2019) ดังนี้

3.1 บทความข่าว (News Articles)

บทความข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบันและเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งเอื้อต่อการฝึกแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น การระบุอคติของผู้เขียน รวมถึงการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว ตลอดจนการสรุปสาระสำคัญของเนื้อหา ทักษะเหล่านี้จึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และการอ่านเชิงวิพากษ์ในโลกดิจิทัล (Gabriele and Verna, 2021)

3.2 กรณีศึกษา (Case Studies)

กรณีศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการฝึกฝนการคิดวิเคราะห์เชิงลึก เนื้อหานำเสนอปัญหาสถานการณ์ หรือเหตุการณ์จริงที่มีความซับซ้อน ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกตีความประเด็น วิเคราะห์เหตุผล และเสนอแนวทางแก้ไขอย่างมีเหตุผล การเรียนรู้จากกรณีศึกษายังช่วยพัฒนาทักษะการตัดสินใจและการเชื่อมโยงความรู้จากหลายมิติ (Harris and Prentice, 2020)

3.3 สื่อวิเคราะห์ (Analytical Media)

สื่อประเภทนี้อาจเป็นบทความวิชาการ บทบรรณาธิการ ความคิดเห็นสาธารณะ อินโฟกราฟิก รายงานวิจัยย่อ หรือ วิดีโอวิเคราะห์ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีโครงสร้าง ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ ตีความเจตนาของผู้เขียน เปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง และวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาได้อย่างมีหลักการ (Afflerbach, 2016; Vacca et al., 2016)

4. วิธีการและเทคนิคการสอน

เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง รูปแบบการเรียนการสอนจำเป็นต้องใช้วิธีการและเทคนิคที่กระตุ้นการคิด การตั้งคำถาม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล โดยเน้น 4 วิธีการสำคัญ ดังนี้

4.1 การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion)

การอภิปรายกลุ่มเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยมีประเด็นจากบทความหรือสื่อวิเคราะห์เป็นฐาน (discussion-based reading) วิธีนี้ช่วยพัฒนาทักษะการฟังอย่างตั้งใจ การโต้แย้งเชิงสร้างสรรค์ และการแสดงความเห็นด้วยเหตุผล ซึ่ง

จำเป็นต่อการวิเคราะห์และวิจารณ์ข้อความ (Brookfield and Preskill, 2005) นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างทางความคิด และพัฒนาทักษะทางสังคมควบคู่กับทักษะภาษา

4.2 การเรียนรู้ร่วมมือ (Cooperative Learning)

การจัดกลุ่มผู้เรียนให้ทำงานร่วมกัน โดยแต่ละคนมีบทบาทที่หลากหลายและรับผิดชอบในภาระงานร่วมกัน เช่น การสรุปบทความ การตั้งคำถามเชิงวิจารณ์ หรือการจัดทำ Infographic สรุปเนื้อหา วิธีการนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการเรียนรู้แบบ peer learning และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อกลุ่ม (Slavin, 2018; Johnson and Johnson, 2019)

4.3 การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case-based Learning)

การใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์จริงหรือสมมติที่ซับซ้อน โดยเชื่อมโยงเนื้อหากับชีวิตจริง เช่น บทความข่าวเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมหรือสังคม โดยนักเรียนต้องอ่าน วิเคราะห์หาประเด็นหลัก ประเมินทางเลือก และเสนอแนวทางแก้ไข กิจกรรมนี้ช่วยฝึกการตีความและการคิดอย่างมีเหตุผล (Harris and Prentice, 2020)

4.4 การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active Learning)

Active Learning คือการเรียนรู้ที่เน้น “การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น” ของผู้เรียน ผ่านกิจกรรมหลากหลาย เช่น การตั้งคำถาม การทำแบบฝึกวิเคราะห์ การโต้แย้งทางวิชาการ การเขียนบทวิจารณ์ หรือการใช้เกมทางการศึกษา ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจและฝึกการประมวลผลข้อมูลอย่างลึกซึ้ง (Bonwell and Eison, 1991) วิธีนี้ตอบโจทย์ทักษะการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้การคิดระดับวิเคราะห์ขึ้นไปตามกรอบของ Bloom’s Taxonomy

5. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น (การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องออกแบบให้เหมาะสมกับกระบวนการคิดวิเคราะห์เชิงลึก โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ผ่านการอ่านที่มีเป้าหมาย การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์ (Jones and Brown, 2020)

5.1 กระตุ้นความสนใจและจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วม

โดยผู้สอนอาจใช้เทคนิคตั้งคำถามที่ท้าทายการกระตุ้นความสนใจเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (Anderson, 2018) หรือเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความอยากอ่านและตั้งคำถามกับเนื้อหา

5.2 วิเคราะห์และทำความเข้าใจเนื้อหาเชิงลึก

นักเรียนควรได้รับโอกาสฝึกอ่านและวิเคราะห์องค์ประกอบของข้อความอย่างละเอียด เช่น การระบุแนวคิดหลักและความสัมพันธ์ของเนื้อหา เพื่อพัฒนาทักษะการตีความ (King, 2017)

5.3 อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นและข้อสังเกต

การอภิปรายแลกเปลี่ยนช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับฟังมุมมองที่หลากหลาย และเสริมสร้างความเข้าใจผ่านการสื่อสารอย่างมีเหตุผล (Johnson and Johnson, 2019) ซึ่งยังเป็นการฝึกทักษะการโต้แย้งและการคิดเชิงวิพากษ์

5.4 สังเคราะห์และสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน

การสังเคราะห์ข้อมูลช่วยให้นักเรียนจัดระบบความคิดและสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาอย่างเป็นระบบ (Bloom, 1956) การใช้เครื่องมือเช่น แผนผังความคิด (mind map) จะช่วยให้นักเรียนมองเห็นภาพรวมและความเชื่อมโยงของความรู้ได้ชัดเจนขึ้น

5.5 ประเมินผลและสะท้อนความคิดเพื่อนำไปพัฒนาทักษะต่อเนื่อง

การประเมินผลไม่เพียงแต่เป็นการวัดความเข้าใจเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง (Black and Wiliam, 1998) นักเรียนควรมีโอกาสสะท้อนความคิด และวางแผนพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

6. สื่อและแหล่งเรียนรู้

การเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน โดยสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ควรนำมาใช้มีดังนี้

6.1 บทความข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์

บทความข่าวมีความทันสมัยและเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตจริง ช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น การตรวจสอบแหล่งที่มา และการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Snow, 2010)

6.2 กรณีศึกษา (Case Studies)

เนื้อหากรณีศึกษาจะนำเสนอสถานการณ์หรือปัญหาที่มีความซับซ้อน เปิดโอกาสให้นักเรียนวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล ฝึกทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการตัดสินใจ (Harris and Prentice, 2020)

6.3 สื่อวิเคราะห์ (Analytical Media)

สื่อประเภทบทความวิชาการ บทบรรณาธิการ ความคิดเห็นสาธารณะ รายงานวิจัยย่อ หรือวิดีโอวิเคราะห์ ช่วยฝึกการวิเคราะห์ตีความและวิจารณ์เนื้อหาอย่างมีหลักการ (Afflerbach, 2016)

6.4 สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีการศึกษา

การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ อินโฟกราฟิก วิดีโอ และเกมการศึกษาที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์จะช่วยกระตุ้นความสนใจและเพิ่มความหลากหลายในการเรียนรู้ (Bonwell and Eison, 1991)

6.5 ห้องสมุดและฐานข้อมูลดิจิทัล

แหล่งเรียนรู้ที่มีบทความ วิจัย และเอกสารวิชาการที่น่าเชื่อถือ ช่วยให้นักเรียนเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก และฝึกการสืบค้นข้อมูลเพื่อเสริมสร้างความรู้ (Tan and Chan, 2019)

7. การประเมินผล

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำเป็นต้องออกแบบการประเมินผลที่ครอบคลุมหลายมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และความพึงพอใจของผู้เรียน โดยเน้นการประเมินเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณอย่างเหมาะสม เพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้อย่างแท้จริง (Afflerbach, 2016) ดังนี้

7.1 การวัดความรู้ (Knowledge Assessment)

ประเมินโดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน (Pre-Post Test) เพื่อวัดความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน การรู้สาระสำคัญ การจำแนกโครงสร้างและแนวคิดหลักของข้อความ รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เช่น แบบเลือกตอบ ข้อเขียนสั้น และแบบอัตนัยที่เน้นการอธิบายเหตุผล (Snow, 2002)

7.2 การวัดทักษะ (Skill Assessment)

ใช้การประเมินจากการปฏิบัติจริง เช่น การวิเคราะห์บทความ การจัดทำ Infographic สรุปเนื้อหา การอภิปรายกลุ่ม หรือการเขียนบทวิจารณ์ ซึ่งสามารถสะท้อนความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ ตีความ และวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเป็นระบบ (Remley, 2002; Afflerbach, 2016)

7.3 การวัดทัศนคติ (Attitude Assessment)

ประเมินความสนใจและความมุ่งมั่นของผู้เรียนต่อการอ่านและการเรียนรู้ ผ่านแบบสอบถามปลายเปิด แบบสำรวจทัศนคติ หรือการสัมภาษณ์สั้นๆ เพื่อสะท้อนมุมมองของผู้เรียนต่อคุณค่าของการอ่านและกระบวนการคิดขั้นสูง (Brookfield and Preskill, 2005)

7.4 การประเมินความพึงพอใจ (Satisfaction Evaluation)

ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ และวิธีการสอน เช่น ความน่าสนใจของบทเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้ และความเข้าใจเนื้อหา ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนกลับที่สำคัญในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ (UNESCO, 2020)

8. ปัจจัยสนับสนุน

ปัจจัยสนับสนุนมีผลต่อความสำเร็จของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในด้านบุคลากร สื่อการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม (Slavin, 2018) ดังนี้

8.1 ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ

ครูควรมีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับทักษะการอ่านขั้นสูงและวิธีการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ครูต้องมีทักษะในการกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และวิจารณ์ข้อมูลอย่างมีเหตุผล (Fisher and Frey, 2014)

8.2 สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย

การใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น บทความข่าว กรณีศึกษา และสื่อวิเคราะห์ จะช่วยกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการคิดเชิงลึกของนักเรียน รวมถึงสื่อดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบ Active Learning (Tan and Chan, 2019)

8.3 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

การจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมกลุ่ม และส่งเสริมบรรยากาศที่เปิดกว้างสำหรับการอภิปรายและการตั้งคำถาม จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยและกล้าที่จะแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของตนเอง (Brookfield and Preskill, 2005)

8.4 การสนับสนุนจากผู้บริหารและนโยบายโรงเรียน

โรงเรียนควรมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง เช่น การจัดอบรมครู การจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง (Ministry of Education, 2019)

8.5 การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครอง

นักเรียนต้องมีความตั้งใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันผู้ปกครองควรสนับสนุนการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างสม่ำเสมอทั้งในและนอกโรงเรียน (Epstein, 2011)

ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคข้อมูลข่าวสารที่หลั่งไหลอย่างรวดเร็วและซับซ้อน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ การตีความเชิงลึก การตั้งคำถามอย่างมีวิจารณญาณ และการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้จึงต้องอิงแนวคิดเชิงระบบและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ด้วยกิจกรรม Active Learning และ Cooperative Learning ที่หลากหลาย ใช้สื่อทันสมัย เช่น บทวิเคราะห์ กรณีศึกษา Infographic และวิดีโอ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ บทบาทครูเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการคิดและอภิปราย โดยยึดตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) ที่มุ่งพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ วิจารณญาณทางภาษา และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินผลต้องครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ด้วยวิธีหลากหลาย เช่น ชิ้นงาน การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบ และการสะท้อนความคิด ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน ได้แก่ ครูที่มีความรู้ สื่อที่เหมาะสม บรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงออก และการสนับสนุนจากผู้บริหารและผู้ปกครอง ซึ่งทั้งหมดนี้จะส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง อันเป็นรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเป็นพลเมืองคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ประกอบและกระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไว้โดยสรุปในภาพที่ 1

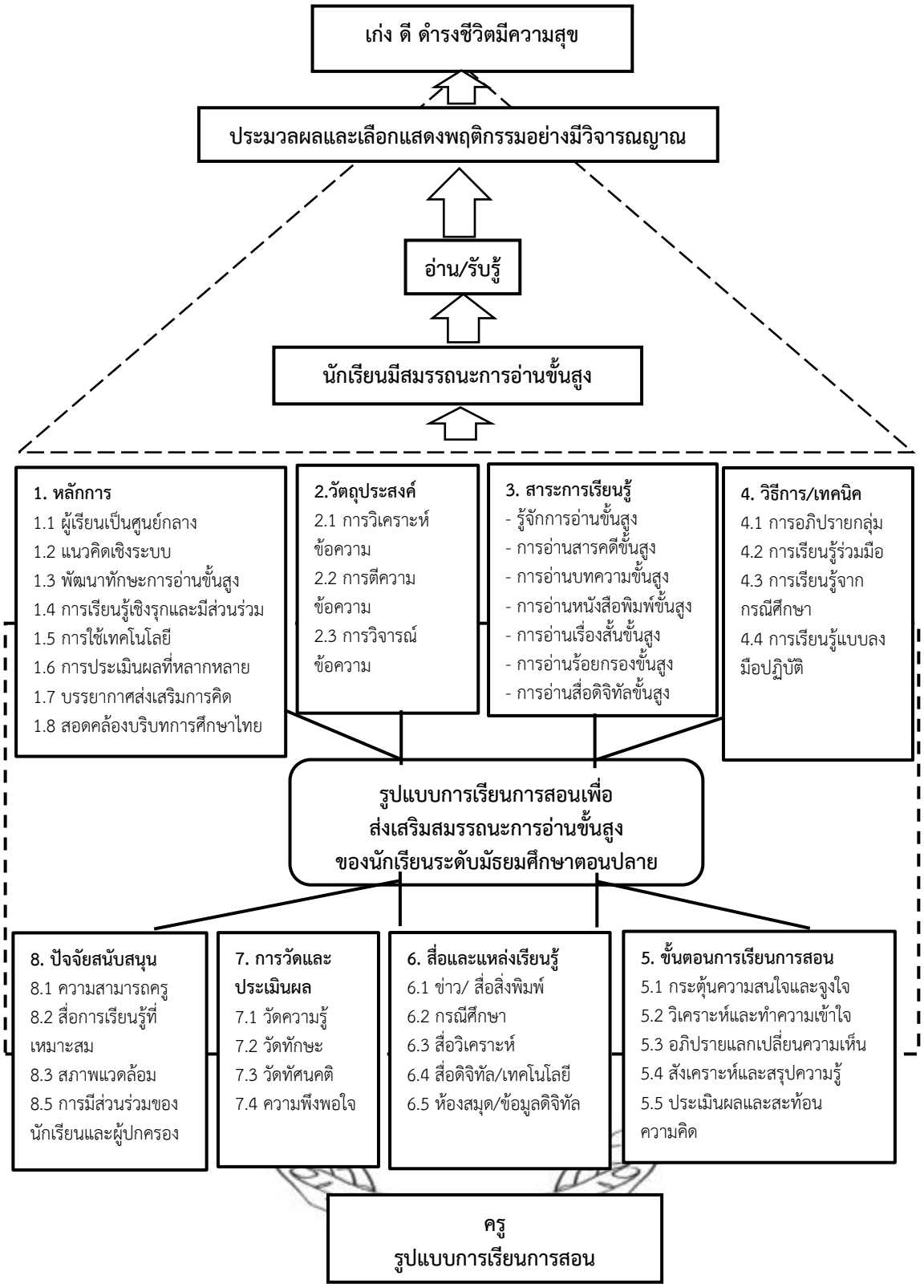

ภาพที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

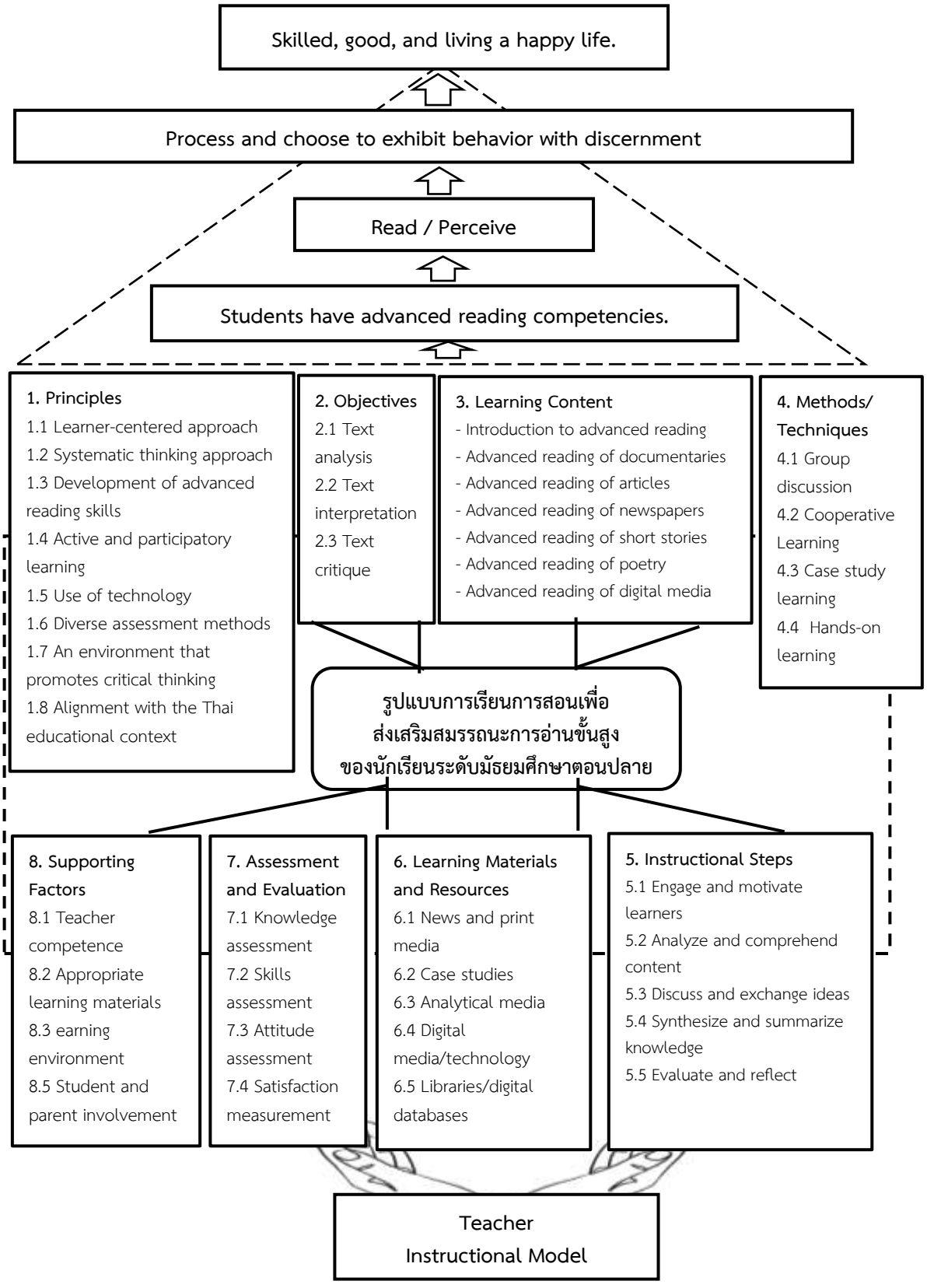

Figure 1 Instructional Model to Promote Advanced Reading Competency in Upper Secondary Education

เอกสารอ้างอิง

ทิศนา แขมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ ครั้งที่ 22). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563). กระทรวงศึกษาธิการ.

Anderson, L. W. (1997). Teaching for higher-order thinking: The dimensions of learning approach. Association for Supervision and Curriculum Development.

Dick, W., & Carey, L. (2005). The systematic design of instruction (6th ed.). Allyn and Bacon.

Gallagher, K. (2010). Readicide: How schools are killing reading and what you can do about it. Stenhouse Publishers.

Harris, L. R., & Prentice, S. (2020). Case-based learning: Preparing students for higher-order thinking in complex learning environments. Journal of Learning Design, 13(1), 1–12.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2019). Cooperative learning: Improving university instruction by basing practice on validated theory. Journal on Excellence in College Teaching, 25(3-4), 85–118.

Remley, D. (2002). Assessing reading strategies in a standards-based environment. Journal of Adolescent and Adult Literacy, 45(7), 556–567.

Slavin, R. E. (2018). Cooperative learning: Theory, research, and practice (3rd ed.). Allyn and Bacon.

Snow, C. E. (2002). Reading for understanding: Toward a research and development program in reading comprehension. RAND Corporation.

Tan, C., & Chan, C. (2019). Digital literacy and reading comprehension: A critical relationship for contemporary learners. International Journal of Education and Literacy Studies, 7(2), 67–74.

ตารางแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แผน	ชื่อแผน	จุดประสงค์	กิจกรรม	สื่อ	การประเมิน
วัดก่อนเรียน					
หน่วยที่ 1 รู้จักการอ่านขั้นสูง					
1	เข้าใจการอ่านขั้นสูง	อธิบายความหมายและคุณลักษณะของการอ่านขั้นสูง	- ดูคลิป PISA วิเคราะห์ลักษณะการอ่านขั้นสูง	คลิปวิดีโอ ใบความรู้	สังเกตการอภิปราย Exit Card
2	สำรวจระดับการอ่าน	เปรียบเทียบระดับการอ่านพื้นฐานกับขั้นสูง	- เกมจับคู่ระดับการอ่าน + วิเคราะห์สถานการณ์	ใบความรู้	Exit Card
หน่วยที่ 2 การอ่านสารคดีขั้นสูง					
3	สารคดีคืออะไร	ระบุโครงสร้างสารคดี	- อ่านสารคดี สรุปโครงสร้าง	บทความสารคดี	ใบงานโครงสร้าง
4	วิเคราะห์เนื้อหา	วิเคราะห์เนื้อหาและเจตนา	- อ่านสารคดี วิเคราะห์ใจความ/เจตนา	สารคดีสังคม/สิ่งแวดล้อม	อภิปรายกลุ่ม
5	ประเมินคุณค่าข้อมูล	ประเมินความน่าเชื่อถือ	- วิเคราะห์ผู้แต่ง/แหล่งที่มา	บทสารคดีหลากแหล่ง	เช็กลิสต์แหล่งข้อมูล
หน่วยที่ 3 การอ่านบทความขั้นสูง					
6	อ่านเพื่อจับประเด็น	สรุปสาระสำคัญของบทความ	- อ่านบทความ ทำแผนผังความคิด	บทความเชิงวิชาการ	Mind Map สัมภาษณ์กลุ่ม
7	วิเคราะห์มุมมอง	เปรียบเทียบทัศนะผู้เขียน	- เปรียบเทียบ 2 บทความมุมมองต่าง	บทความข้อขัดแย้ง	แผ่นประเมินมุมมอง
8	ตีความเชิงนัย	สรุปความหมายแฝง	- วิเคราะห์ถ้อยคำอุปมาอุปไมย	บทความข้อขัดแย้ง	แผ่นประเมินมุมมอง
หน่วยที่ 4 การอ่านหนังสือพิมพ์ขั้นสูง					

แผน	ชื่อแผน	จุดประสงค์	กิจกรรม	สื่อ	การประเมิน
9	วิเคราะห์พาดหัว	วิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอ	- วิเคราะห์พาดหัวตั้งคำถามเชิงวิจารณ์	พาดหัวข่าวหลากฉบับ	ถาม-ตอบกลุ่ม
10	ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ	วิเคราะห์ข่าวลวง	- เทียบข่าวจริงข่าวปลอม	ข่าวจริง-ข่าวลวง ข่าว clickbait	แบบทดสอบวิเคราะห์
11	เชื่อมโยงบริบท	เชื่อมโยงข่าวกับเหตุการณ์	ข่าว แล้วทำ nfographic และสรุป	ข่าว สถิติ แผนที่	Rubric การสรุป
หน่วยที่ 5 การอ่านเรื่องสั้นขั้นสูง					
12	วิเคราะห์โครงเรื่อง	วิเคราะห์โครงสร้างและพฤติกรรมตัวละคร	- อ่านเรื่องสั้นเขียน Plot Diagram	เรื่องสั้นไทย/สากล	กราฟโครงเรื่อง
13	ตีความสัญลักษณ์	วิเคราะห์สัญลักษณ์/นัย	- อ่าน ตั้งสมมติฐาน/อภิปราย	เรื่องสั้นเชิงนัย	วิเคราะห์เชิงลึก
14	ประเมินคุณค่าทางวรรณกรรม	ประเมินคุณค่าทางสังคม-ศิลปะ	- Debate: ตัวละครทำถูกหรือไม่	บทวิจารณ์ + เรื่องสั้น	การอภิปรายอย่างมีเหตุผล
หน่วยที่ 6 การอ่านร้อยกรองขั้นสูง					
15	วิเคราะห์ฉันทลักษณ์	แยกแยะฉันทลักษณ์	- จำแนกกลอน 4, โคลง , กาพย์	กลอนสุภาพ/โคลง	ใบงานฉันทลักษณ์
16	ตีความอารมณ์และสำนวน	วิเคราะห์ภาษาสื่ออารมณ์	- วิเคราะห์ภาพพจน์และสำนวน	ร้อยกรองสมัยใหม่	แบบฝึกตีความ
17	ประเมินคุณค่าทางสุนทรียะ	วิจารณ์และสังเคราะห์	- เขียนวิเคราะห์บทกวี	บทกวีเปรียบเทียบ	Rubric การเขียน
หน่วยที่ 7 การอ่านสื่อดิจิทัลขั้นสูง					
18	อ่านหลายสื่อเชื่อมโยงความรู้	สังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแพลตฟอร์ม	- วิเคราะห์ข่าว+คลิป+คอมเมนต์	TikTok/YouTube/ข่าวออนไลน์	สร้าง Infographic

แผน	ชื่อแผน	จุดประสงค์	กิจกรรม	สื่อ	การประเมิน
					หรือเขียน Reflection
วัดหลังเรียน					

ขั้นตอนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมก่อนเรียน

1.1 วัดความรู้ก่อนเรียน

- ดำเนินการทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เช่น ความสามารถในการแยกโครงสร้างเนื้อหา การจับประเด็นหลัก การสังเกตอคติในข้อความ ฯลฯ โดยใช้แบบทดสอบที่สอดคล้องกับทักษะในแผนการเรียนรู้

- วัตถุประสงค์ของการวัดนี้คือเพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียนรายบุคคล และใช้ข้อมูลนี้เป็นแนวทางในการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน

1.2 อธิบายวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

- ครูควรชี้แจงว่าแผนการเรียนรู้จะมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านที่ลึกซึ้งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งในด้านการเรียน การสอบ และการใช้ชีวิตจริง อธิบายให้เห็นประโยชน์ในการนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ เช่น การแยกแยะข้อมูลจริง-เท็จ การคิดวิเคราะห์ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

- เป้าหมายคือสร้างแรงจูงใจ (Motivation) และสร้างเป้าหมายร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามบทเรียน

2.1 ดำเนินการสอนตามแผนการเรียน 12 บท

ในแต่ละบทเรียนจะมีหัวข้อที่แตกต่างกันไป เช่น การวิเคราะห์บทความ การจับอคติ การเขียนวิจารณ์ ฯลฯ แต่มีจุดร่วมคือการส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูงโดยเชื่อมโยงกับทักษะ PISA ได้แก่

- Interpret การตีความ
- Analyze การวิเคราะห์
- Reflect การสะท้อนคิด
- Evaluate การประเมิน
- Create การสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงกับระดับความคิดใน Bloom’s Taxonomy ได้แก่ Remember, Understand, Apply, Analyze, Evaluate และ Create เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า

2.2 ออกแบบกิจกรรมให้หลากหลายและมีชีวิตชีวา

กิจกรรมเน้นการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลจริง เช่น ข่าว บทความ หรือกรณีศึกษา และให้นักเรียนฝึกทักษะต่าง ๆ ผ่านการทำใบงาน การตั้งคำถาม การอภิปราย และการนำเสนอผลงาน

ขั้นตอนที่ 3 การใช้กิจกรรมกระตุ้นการคิดขั้นสูง

กิจกรรมในขั้นตอนนี้ออกแบบมาเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดระดับสูง เช่น

- การสร้าง Mind Map หรือ Infographic

เพื่อสังเคราะห์ความรู้จากบทเรียนให้เห็นภาพรวมและความสัมพันธ์ของแนวคิดต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

- การเขียนบทวิจารณ์ หรือ Reflection

ให้นักเรียนฝึกการสะท้อนความคิด วิเคราะห์เนื้อหา และเสนอความคิดเห็นของตนเอง โดยมีการใช้ Evidence-Based Thinking

- การอภิปรายกลุ่มหรือจำลองสถานการณ์

กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมอง การคิดเชิงเปรียบเทียบ และการตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่วิเคราะห์มาแล้ว

- การฝึก Fact-check

ให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของข่าวสารที่พบในชีวิตประจำวันจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อฝึกการตั้งคำถามและไม่หลงเชื่อข้อมูลง่าย ๆ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลแบบหลากหลาย (Multiple Assessments)

การประเมินในแผนนี้ไม่เน้นคะแนนอย่างเดียว แต่เน้นพัฒนาการของผู้เรียน โดยใช้เครื่องมือดังนี้

- การถาม-ตอบในชั้นเรียน

เพื่อวัดความเข้าใจของนักเรียนแบบทันทีและแก้ไขความเข้าใจผิดในจุดสำคัญ

- ผลงานและใบงาน (Worksheets/Tasks)

เช่น การจับคู่แนวคิด การสร้าง Mind Map หรือ Infographic การเขียนบทวิจารณ์ ฯลฯ

- การสังเกตพฤติกรรม

เพื่อประเมินเจตคติ ความสนใจ การมีส่วนร่วม และความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

- Rubric และ Peer Feedback

นักเรียนใช้เกณฑ์ประเมินร่วมกันเพื่อให้ Feedback แก่เพื่อนและตนเอง ซึ่งเป็นการส่งเสริมการประเมินเพื่อพัฒนาตน (Assessment for Learning)

ขั้นตอนที่ 5 การวัดผลหลังเรียน

หลังจากครบหน่วยการเรียน

- จัดแบบทดสอบหลังเรียน

เพื่อวัดพัฒนาการทักษะการอ่านเชิงลึก และทักษะคิดวิเคราะห์ วิพากษ์

- เปรียบเทียบผลก่อน-หลังเรียน

เพื่อประเมินความก้าวหน้าอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในระดับรายบุคคลและระดับชั้นเรียน อาจแสดงผลด้วยคะแนน หรือแผนภาพพัฒนาการ (Progress chart)

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความพึงพอใจและการสะท้อนผล

- ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม สื่อการสอน วิธีการสอน และผลกระทบต่อทักษะของตน

- เปิดโอกาสให้นักเรียนสะท้อนผลการเรียนรู้

เช่น การเขียน Reflection Portfolio การพูดคุยกลุ่ม หรือการทำแบบประเมินตนเอง เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาแผนการเรียนรู้ในอนาคต

การหาคุณภาพเครื่องมือ

รูปแบบการเรียนการสอน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ	แปรผล
ตอนที่ 1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบในรูปแบบการเรียนการสอน		
1. หลักการของรูปแบบชัดเจนและสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21	0.60	ใช้ได้
2. เป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงมีความชัดเจนและครอบคลุม	0.60	ใช้ได้
3. สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	0.80	ใช้ได้
4. วิธีการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์	0.80	ใช้ได้
5. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีลำดับชัดเจนและส่งเสริมการคิดขั้นสูง	0.80	ใช้ได้
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย ทันสมัย และเชื่อมโยงชีวิตจริง	0.60	ใช้ได้
7. แนวทางการประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสมกับเป้าหมาย	0.60	ใช้ได้
8. ปัจจัยสนับสนุนมีความชัดเจนและสามารถดำเนินการได้จริง	0.60	ใช้ได้
ตอนที่ 2 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้		
9. สามารถนำไปปรับใช้ได้ในบริบทโรงเรียนทั่วไป	0.60	ใช้ได้
10. กิจกรรมเหมาะสมกับเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียน	0.60	ใช้ได้
11. ครูสามารถดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ได้จริง	0.80	ใช้ได้
12. รูปแบบมีความยืดหยุ่นต่อการปรับเปลี่ยนตามกลุ่มผู้เรียน	0.80	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ประสิทธิผลที่คาดว่าจะเกิดกับผู้เรียน		
13. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ ตีความ วิพากษ์ได้อย่างมีระบบ	0.60	ใช้ได้
14. ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามและสังเคราะห์ข้อมูลจากสื่อหลากหลาย	0.60	ใช้ได้
15. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	0.60	ใช้ได้
ตอนที่ 4 ความน่าสนใจและความทันสมัยของรูปแบบ	0.60	ใช้ได้
16. รูปแบบการเรียนรู้มีความน่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	0.60	ใช้ได้
17. สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้มีความทันสมัยและสอดคล้องโลกดิจิทัล	0.80	ใช้ได้
18. มีการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเหมาะสม	0.80	ใช้ได้

ข้อสอบวัดความรู้ ก่อน-หลัง เข้าร่วมการเรียนการสอนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
1	การอ่านขั้นสูงต่างจากการอ่านทั่วไปอย่างไร 1. ใช้เวลาในการอ่านมากกว่า 2. ต้องอ่านหนังสือที่หายากกว่า 3. ต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า 4. ต้องอ่านเฉพาะหนังสือภาษาต่างประเทศ	3	0.60	0.87	0.35	0.45	ใช้ได้
2	วัตถุประสงค์หลักของการอ่านขั้นสูง คือ ข้อใด 1. เพื่อความบันเทิงและผ่อนคลาย 2. เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการประเมินค่า 3. เพื่อแข่งขันกับผู้อ่านคนอื่น 4. เพื่อจดจำข้อมูลให้ได้มากที่สุด	2	1.00	0.81	0.38	0.40	ใช้ได้
3	ข้อใดแสดงถึงการอ่านขั้นสูงได้ดีที่สุด 1. อ่านหนังสือเสร็จ 5 เล่มในหนึ่งสัปดาห์ 2. จดจำเนื้อหาได้ทุกรายละเอียด 3. ตั้งคำถามและหาคำตอบจากเนื้อหาที่อ่าน 4. อ่านเฉพาะหนังสือที่ได้รางวัล	3	1.00	0.85	0.28	0.49	ใช้ได้
4	เมื่อพบข้อมูลที่ขัดแย้งกัน ผู้อ่านขั้นสูงควรทำอย่างไร 1. เลือกข้อมูลที่ชอบมากกว่า 2. เพิกเฉยต่อข้อมูลทั้งหมด 3. ค้นหาหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประเมิน 4. ถือว่าข้อมูลทั้งหมดไม่น่าเชื่อถือ	3	1.00	0.80	0.30	0.42	ใช้ได้
5	ทักษะใดที่จำเป็นสำหรับการอ่านขั้นสูง	2	1.00	0.81	0.30	0.40	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
	1. การอ่านออกเสียงให้ไพเราะ 2. การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ 3. การจดจำคำศัพท์ยากๆ 4. การอ่านให้เร็วที่สุด						
6	การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลควรพิจารณาจากอะไร 1. ความนิยมของเนื้อหาในโซเชียลมีเดีย 2. ความยาวและรายละเอียดของข้อมูล 3. แหล่งที่มาและหลักฐานที่สนับสนุน 4. ความสวยงามของการนำเสนอ	3	1.00	0.81	0.32	0.40	ใช้ได้
7	การแยกแยะระหว่าง "ข้อเท็จจริง" และ "ความคิดเห็น" ทำได้อย่างไร 1. ดูจากความยาวของประโยค 2. ดูจากการใช้คำบอกอารมณ์ 3. ดูจากความสามารถในการ ตรวจสอบได้ 4. ดูจากการใช้ตัวเลขในเนื้อหา	3	1.00	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้
8	ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของผู้อ่านขั้นสูง 1. มีความอยากรู้อยากเห็น 2. ยอมรับข้อมูลทุกอย่างโดยไม่สงสัย 3. มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ 4. สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่ง	2	0.60	0.80	0.30	0.45	ใช้ได้
9	การอ่านเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากข้อมูลหลายแหล่ง เรียกว่าอะไร 1. การอ่านแบบสำรวจ 2. การอ่านแบบสังเคราะห์ 3. การอ่านแบบกระโดด 4. การอ่านแบบเปรียบเทียบ	2	0.60	0.80	0.30	0.45	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
10	หลักการสำคัญในการอ่านขั้นสูง คือ ข้อใด 1. อ่านให้ครบทุกเรื่องที่วางแผนไว้ 2. เปิดใจกว้างและคิดอย่างมีเหตุผล 3. อ่านเฉพาะเรื่องที่ตนเองสนใจ 4. แข่งขันกับผู้อ่านคนอื่นให้ชนะ	2	0.60	0.83	0.35	0.45	ใช้ได้
11	สารคดี คือ เอกสารประเภทใด 1. เรื่องแต่งที่มีตัวละครและโครงเรื่อง 2. เรื่องจริงที่นำเสนอข้อมูลและความรู้ 3. บทกวีที่มีจังหวะและท่วงทำนอง 4. บทละครที่แสดงบนเวที	2	0.60	0.82	0.32	0.45	ใช้ได้
12	จุดประสงค์หลักของการเขียนสารคดี คือ ข้อใด 1. ให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน 2. ถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ 3. แสดงความสามารถในการใช้ภาษา 4. สร้างความประทับใจให้ผู้อ่าน	2	0.60	0.80	0.32	0.45	ใช้ได้
13	การอ่านสารคดีที่มีการนำเสนอข้อมูลสถิติ ควรให้ความสำคัญกับอะไร 1. ตัวเลขที่สูงหรือต่ำกว่าที่คาดหวัง 2. วิธีการเก็บรวบรวมและการตีความ 3. การนำเสนอในรูปแบบกราฟหรือตาราง 4. แหล่งข้อมูลที่มีชื่อเสียงหรือไม่	2	0.60	0.89	0.40	0.45	ใช้ได้
14	เมื่ออ่านสารคดีเชิงวิทยาศาสตร์ ควรมีทัศนคติอย่างไร 1. เชื่อทุกสิ่งที่เขียนไว้เพราะเป็นวิทยาศาสตร์	3	0.60	0.81	0.45	0.40	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
	2. สงสัยในทุกข้อมูลเพราะอาจมีข้อผิดพลาด 3. เปิดใจรับข้อมูลแต่ประเมินอย่างมีเหตุผล 4. เปรียบเทียบกับความเชื่อเดิมของตนเอง						
15	ลักษณะของสารคดีที่ดี คือ ข้อใด 1. ใช้ภาษาสวยงามและโอ่อ่า 2. มีข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ 3. มีความยาวมากกว่า 100 หน้า 4. เขียนโดยนักเขียนที่มีชื่อเสียง	2	0.60	0.81	0.33	0.40	ใช้ได้
16	การประเมินคุณภาพของสารคดีควรดูจากข้อใด 1. จำนวนการขายและความนิยม 2. รางวัลที่ได้รับจากองค์กรต่างๆ 3. ความถูกต้องและการสนับสนุนด้วยหลักฐาน 4. ความสวยงามของปกและการออกแบบ	3	0.60	0.81	0.33	0.45	ใช้ได้
17	เมื่อพบสารคดีที่มีมุมมองที่แตกต่างในเรื่องเดียวกัน ควรทำอย่างไร 1. อ่านเฉพาะเรื่องที่สอดคล้องกับความคิดของตน 2. หลีกเลี่ยงการอ่านเพื่อป้องกันความสับสน 3. อ่านทั้งหมดและประเมินข้อดีข้อเสียของแต่ละมุมมอง 4. เลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่เขียนโดยผู้เชี่ยวชาญ	3	0.60	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้
18	องค์ประกอบสำคัญของสารคดี คือ ข้อใด 1. ตัวละคร โครงเรื่อง และความขัดแย้ง	2	0.60	0.89	0.35	0.45	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
	2. ข้อมูล หลักฐาน และการวิเคราะห์ 3. จังหวะ ท่วงทำนอง และภาพพจน์ 4. ฉาก บทสนทนา และการแก้ไขปัญหา						
19	การนำความรู้จากสารคดีหลายเรื่องมาเชื่อมโยงกัน เรียกว่าอะไร 1. การอ่านแบบรวดเร็ว 2. การอ่านแบบข้ามผ่าน 3. การอ่านแบบสังเคราะห์ 4. การอ่านแบบเปรียบเทียบ	3	1.00	0.88	0.31	0.40	ใช้ได้
20	ข้อใดแสดงถึงการอ่านสารคดีอย่างมีประสิทธิภาพ 1. อ่านให้จบทุกเรื่องที่เริ่มอ่าน 2. จดจำรายละเอียดทุกอย่างที่อ่าน 3. เลือกอ่านเฉพาะส่วนที่น่าสนใจ 4. ประเมินและนำไปประยุกต์ใช้ได้	4	0.60	0.81	0.25	0.44	ใช้ได้
21	บทความวิชาการแตกต่างจากบทความทั่วไปอย่างไร 1. มีความยาวมากกว่าเสมอ 2. มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลและการตรวจสอบ 3. เขียนโดยศาสตราจารย์เท่านั้น 4. ใช้ภาษาที่ยากและซับซ้อนเสมอ	2	0.60	0.80	0.25	0.45	ใช้ได้
22	โครงสร้างหลักของบทความวิจัยประกอบด้วยส่วนใด 1. เกริ่นนำ เนื้อเรื่อง และสรุป 2. บทคัดย่อ บทนำ วิธีการ และผลการวิจัย 3. ตัวละคร เนื้อเรื่อง และข้อคิด 4. หัวข้อ เนื้อหา และภาพประกอบ	2	1.00	0.81	0.31	0.41	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
23	การอ่านบทความที่มีการถกเถียงกันในประเด็นหนึ่ง ควรทำอย่างไร 1. เลือกฝ่ายที่มีเหตุผลมากกว่าแล้วเพิกเฉยต่ออีกฝ่าย 2. วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของทุกมุมมองอย่างเป็นกลาง 3. หลีกเลี่ยงการอ่านเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนใจ 4. ยึดติดกับความเชื่อเดิมของตนเองเป็นหลัก	2	1.00	0.84	0.30	0.43	ใช้ได้
24	เมื่อต้องเลือกอ่านบทความจากหลายแหล่ง ควรพิจารณาจากอะไร 1. ความยาวของบทความและจำนวนหน้า 2. ความน่าเชื่อถือของผู้เขียนและแหล่งข้อมูล 3. ความสวยงามของการจัดรูปแบบ 4. จำนวนการกดไลค์และแชร์	2	0.60	0.89	0.25	0.45	ใช้ได้
25	การอ้างอิงในบทความมีความสำคัญอย่างไร 1. ทำให้บทความดูมีความน่าเชื่อถือ 2. เพิ่มจำนวนหน้าของบทความ 3. แสดงความรู้ของผู้เขียน 4. เป็นการให้เกียรตินักเขียนท่านอื่น	1	1.00	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้
26	การประเมินคุณภาพของบทความวิชาการควรดูจาก ข้อใด 1. ชื่อเสียงของวารสารที่ตีพิมพ์ 2. กระบวนการตรวจสอบและการอ้างอิง 3. จำนวนปีของการเผยแพร่ 4. ความยาวและความซับซ้อนของเนื้อหา	2	0.60	0.80	0.25	0.45	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
27	เมื่ออ่านบทความที่มีการใช้ข้อมูลสถิติ ควรสังเกตอะไร 1. ตัวเลขที่ใหญ่หรือเล็กกว่าที่คาดหวัง 2. วิธีการเก็บข้อมูลและขนาดตัวอย่าง 3. การนำเสนอในรูปแบบกราฟสีสวย 4. จำนวนทศนิยมที่ใช้ในการแสดงผล	2	1.00	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้
28	ข้อใดเป็นจุดประสงค์หลักของการเขียนบทความวิชาการ 1. แสดงความสามารถในการเขียนของผู้แต่ง 2. ถ่ายทอดและขยายองค์ความรู้ในศาสตร์ 3. สร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันการศึกษา 4. เตรียมความพร้อมสำหรับการสอบ	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
29	การรวบรวมข้อมูลจากบทความหลายเรื่องเพื่อตอบคำถามวิจัย เรียกว่าอะไร 1. การทบทวนวรรณกรรม 2. การลอกเลียนผลงาน 3. การสรุปเนื้อหา 4. การตีพิมพ์ซ้ำ	1	1.00	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้
30	ข้อใดแสดงถึงการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ 1. เชื่อทุกสิ่งที่เขียนไว้เพราะเป็นบทความวิชาการ 2. โต้แย้งทุกข้อความที่ไม่สอดคล้องกับความคิดตน 3. ประเมินข้อมูลและเหตุผลด้วยความเป็นกลาง 4. อ่านเฉพาะบทคัดย่อและบทสรุปเท่านั้น	3	1.00	0.87	0.31	0.40	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
31	หน้าที่หลักของหนังสือพิมพ์ คือ ข้อใด 1. ให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน 2. นำเสนอข่าวสารและข้อมูลปัจจุบัน 3. โฆษณาสินค้าและบริการ 4. สร้างรายได้ให้กับสำนักพิมพ์	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
32	การแยกแยะระหว่าง "ข่าว" และ "บทความความเห็น" ทำได้อย่างไร 1. ดูจากขนาดตัวอักษรและการจัดวาง 2. ดูจากการนำเสนอข้อเท็จจริงกับการแสดงความคิดเห็น 3. ดูจากหน้าที่ลงในหนังสือพิมพ์ 4. ดูจากชื่อของผู้เขียนข่าว	2	1.00	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้
33	เมื่ออ่านข่าวที่มีผลกระทบต่อสังคม ควรทำอย่างไร 1. แชร์ข่าวทันทีเพื่อแจ้งให้คนอื่นทราบ 2. ตรวจสอบความถูกต้องจากแหล่งข่าวหลายแหล่ง 3. เชื่อตามที่หนังสือพิมพ์นำเสนอเพราะเป็นสื่อที่เก่าแก่ 4. เพิกเฉยเพราะไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรง	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
34	การอ่านหนังสือพิมพ์อย่างมีประสิทธิภาพควรทำอย่างไร 1. อ่านทุกหน้าตั้งแต่หน้าแรกจนหน้าสุดท้าย 2. อ่านเฉพาะหัวข้อข่าวและดูภาพประกอบ 3. เลือกอ่านข่าวที่เกี่ยวข้องและสำคัญก่อน 4. อ่านเฉพาะส่วนกีฬาและความบันเทิง	3	1.00	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
35	องค์ประกอบหลักของข่าว คือ ข้อใด 1. ตัวละคร แก่นเรื่อง และข้อคิด 2. ใคร อะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน และทำไม 3. บทนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป 4. สาเหตุ กระบวนการ และผลลัพธ์	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
36	การประเมินความน่าเชื่อถือของข่าวควรดูจากข้อใด 1. ขนาดของหัวข้อข่าวและการจัดวาง 2. แหล่งข้อมูลและการตรวจสอบข้อเท็จจริง 3. จำนวนการแชร์และความนิยมในโซเชียล 4. ความยาวของเนื้อหาและจำนวนรูปภาพ	2	1.00	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้
37	การอ่านข่าวที่มีการใช้สถิติและตัวเลข ควรสังเกตอะไร 1. ตัวเลขที่ดูน่าสนใจหรือแปลกใหม่ 2. แหล่งที่มาของข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวม 3. การนำเสนอในรูปแบบกราฟที่สวยงาม 4. การใช้เปอร์เซ็นต์แทนตัวเลขจริง	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
38	ข้อใดไม่ใช่หลักการของการเขียนข่าวที่ดี 1. ความถูกต้องและทันสมัย 2. ความเป็นกลางและยุติธรรม 3. ความสวยงามและน่าประทับใจ 4. ความชัดเจนและเข้าใจง่าย	3	1.00	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้
39	การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญจากหลายแหล่ง เรียกว่าอะไร 1. การอ่านข่าวแบบกว้าง 2. การอ่านข่าวแบบลึก 3. การอ่านข่าวแบบเปรียบเทียบ	4	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
	4. การอ่านข่าวแบบสังเคราะห์						
40	ผู้อ่านข่าวที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร 1. เชื่อข่าวทุกข่าวที่อ่านโดยไม่สงสัย 2. สงสัยข่าวทุกข่าวจนไม่เชื่อเรื่องใด 3. อ่านข่าวด้วยความเป็นกลางและมีวิจารณญาณ 4. อ่านเฉพาะข่าวที่สอดคล้องกับความเชื่อของตน	3	1.00	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้
41	เรื่องสั้น คือ เรื่องแต่งที่มีลักษณะอย่างไร 1. มีความยาวไม่เกิน 50 หน้าและเน้นความสมจริง 2. มีการพัฒนาตัวละครหลักและโครงเรื่องที่กะทัดรัด 3. เขียนโดยนักเขียนที่มีชื่อเสียงเท่านั้น 4. ต้องมีข้อคิดที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
42	องค์ประกอบสำคัญของเรื่องสั้น คือ ข้อใด 1. ข้อมูล หลักฐาน และการวิเคราะห์ 2. ตัวละคร โครงเรื่อง และฉาก 3. จังหวะ ท่วงทำนอง และสัมผัส 4. ปัญหา วิธีแก้ และผลลัพธ์	2	1.00	0.81	0.31	0.40	ใช้ได้
43	การวิเคราะห์ตัวละครในเรื่องสั้นควรพิจารณาจากอะไร 1. ลักษณะภายนอกและการแต่งกายเท่านั้น 2. ชื่อของตัวละครและความหมายเท่านั้น 3. การกระทำ คำพูด ความคิด และแรงจูงใจ 4. จำนวนครั้งที่ปรากฏในเรื่องเท่านั้น	3	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
44	เมื่ออ่านเรื่องสั้นที่มีการใช้สัญลักษณ์ ควรทำอย่างไร 1. มองข้ามสัญลักษณ์และอ่านเฉพาะเนื้อเรื่อง 2. ค้นหาความหมายจากพจนานุกรมสัญลักษณ์ 3. เชื่อมโยงสัญลักษณ์กับธีมและบริบทของเรื่อง 4. ตีความสัญลักษณ์ตามความรู้สึกส่วนตัว	3	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
45	จุดประสงค์หลักของการเขียนเรื่องสั้น คือข้อใด 1. สร้างความบันเทิงและถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิต 2. ให้ข้อมูลและความรู้ทางวิชาการ 3. โฆษณาสินค้าและบริการ 4. บันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	1	1.00	0.80	0.31	0.42	ใช้ได้
46	การประเมินคุณภาพของเรื่องสั้นควรดูจากข้อใด 1. ความยาวและจำนวนตัวละคร 2. ชื่อเสียงของนักเขียนและรางวัลที่ได้รับ 3. เทคนิคการเล่าเรื่องและความลึกซึ้งของเนื้อหา 4. ความสวยงามของปกหนังสือและการพิมพ์	3	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
47	การอ่านเรื่องสั้นที่มีการเล่าย้อนเวลา ผู้อ่านควรทำอย่างไร 1. อ่านตามลำดับที่เขียนไว้และไม่ต้องสับสน 2. จัดเรียงเหตุการณ์ตามลำดับเวลาจริง	3	1.00	0.89	0.31	0.42	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
	3. เข้าใจเจตนาของผู้เขียนและผลกระทบต่อเรื่อง 4. ข้ามส่วนที่เล่าย้อนเวลาเพื่อไม่ให้สับสน						
48	ข้อใดไม่ใช่เทคนิคการเล่าเรื่องในเรื่องสั้น 1. การเล่าในบุรุษที่หนึ่งและบุรุษที่สาม 2. การใช้ภาษาเปรียบเทียบและสัญลักษณ์ 3. การอ้างอิงแหล่งข้อมูลและบรรณานุกรม 4. การสร้างบรรยากาศและจังหวะการเล่า	3	0.60	0.82	0.27	0.41	ใช้ได้
49	การเปรียบเทียบเรื่องสั้นหลายเรื่องของนักเขียนคนเดียวกัน เรียกว่าอะไร 1. การอ่านแบบเปรียบเทียบเนื้อหา 2. การอ่านแบบศึกษาผลงาน 3. การอ่านแบบวิเคราะห์สไตล์ 4. การอ่านแบบหาข้อมูลประวัติ	3	1.00	0.80	0.30	0.42	ใช้ได้
50	ข้อใดแสดงถึงการอ่านเรื่องสั้นอย่างลึกซึ้ง 1. จดจำชื่อตัวละครและเหตุการณ์ทุกอย่าง 2. อ่านเรื่องสั้นจำนวนมากในเวลาสั้น 3. เข้าใจธีมและสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริง 4. เลือกอ่านเฉพาะผลงานของนักเขียนดัง	3	0.60	0.80	0.23	0.41	ใช้ได้
51	ร้อยกรองคือผลงานวรรณกรรมประเภทใด 1. ผลงานที่เน้นการให้ข้อมูลและความรู้ 2. ผลงานที่เน้นจังหวะ ท่วงทำนอง และความงาม 3. ผลงานที่เล่าเรื่องราวด้วยตัวละครและโครงเรื่อง 4. ผลงานที่นำเสนอข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบัน	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
52	การอ่านร้อยกรองขั้นสูงต้องใช้ทักษะใด 1. การจดจำคำศัพท์และความหมายเท่านั้น 2. การอ่านออกเสียงให้ไพเราะเท่านั้น 3. การวิเคราะห์ภาพพจน์และความหมายซ่อนเร้น 4. การเขียนร้อยกรองให้คล้ายต้นฉบับ	3	1.00	0.89	0.31	0.42	ใช้ได้
53	การตีความร้อยกรองที่มีนัยยะซ่อนเร้นควรอาศัยอะไร 1. ความรู้สึกแรกพบของผู้อ่านเท่านั้น 2. ความหมายตามตัวอักษรเท่านั้น 3. บริบททางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ 4. คำแปลจากพจนานุกรมเท่านั้น	3	0.60	0.82	0.27	0.41	ใช้ได้
54	เมื่ออ่านร้อยกรองที่ใช้ภาษาเปรียบเทียบควรทำอย่างไร 1. ข้ามไปอ่านส่วนอื่นที่เข้าใจง่ายกว่า 2. หาความหมายตรงตัวจากพจนานุกรม 3. พิจารณาความสัมพันธ์และความเหมือนที่เปรียบ 4. เดาความหมายจากบริบทโดยไม่ต้องคิดมาก	3	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
55	องค์ประกอบหลักของร้อยกรองคือข้อใด 1. ข้อมูล หลักฐาน และการวิเคราะห์ 2. ตัวละคร โครงเรื่อง และความขัดแย้ง 3. จังหวะ ท่วงทำนอง และภาพพจน์ 4. ปัญหา วิธีแก้ และผลลัพธ์	3	1.00	0.89	0.31	0.42	ใช้ได้
56	การประเมินคุณภาพของร้อยกรองควรดูจากข้อใด	3	0.60	0.82	0.27	0.41	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
	1. ความยาวและจำนวนบทของร้อยกรอง 2. ชื่อเสียงของกวีและรางวัลที่ได้รับ 3. ความงามของภาษาและความลึกซึ้งของเนื้อหา 4. ความนิยมและการขายของหนังสือ						
57	การอ่านร้อยกรองที่มีการใช้สัญลักษณ์ ควรทำอย่างไร 1. มองข้ามสัญลักษณ์และอ่านเฉพาะคำที่เข้าใจ 2. ค้นหาความหมายจากหนังสือสัญลักษณ์ 3. เชื่อมโยงสัญลักษณ์กับธีมและอารมณ์ของบทกวี 4. ตีความสัญลักษณ์ตามจินตนาการส่วนตัว	3	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
58	ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของร้อยกรองไทย 1. มีการใช้ฉันทลักษณ์และวรรณยุกต์ 2. มีการใช้ภาพพจน์และอุปมาอุปไมย 3. มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลและบรรณานุกรม 4. มีการใช้สัมผัสและการเล่นคำ	3	1.00	0.89	0.31	0.42	ใช้ได้
59	การศึกษาร้อยกรองในช่วงเวลาต่างๆ เพื่อดูวิวัฒนาการ เรียกว่าอะไร 1. การอ่านแบบเปรียบเทียบกาลเวลา 2. การอ่านแบบศึกษาประวัติศาสตร์วรรณกรรม 3. การอ่านแบบวิเคราะห์เนื้อหา 4. การอ่านแบบค้นคว้าข้อมูล	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
60	ข้อใดแสดงถึงการอ่านร้อยกรองอย่างมีคุณภาพ	3	1.00	0.89	0.31	0.42	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
	1. จดจำบทกวีได้ทุกบทและท่องได้คล่อง 2. อ่านร้อยกรองจำนวนมากในเวลาสั้น 3. เข้าใจอารมณ์และความงามของภาษา 4. เลือกอ่านเฉพาะผลงานของกวีที่มีชื่อเสียง						
61	สื่อดิจิทัลคือสื่อประเภทใด 1. สื่อที่ใช้กระดาษและหมึกพิมพ์เท่านั้น 2. สื่อที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการนำเสนอ 3. สื่อที่มีราคาแพงและหายากเท่านั้น 4. สื่อที่ผลิตโดยบริษัทขนาดใหญ่เท่านั้น	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
62	ข้อดีของการอ่านสื่อดิจิทัลคือข้อใด 1. ข้อมูลทุกชิ้นมีความน่าเชื่อถือเท่ากัน 2. ไม่ต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ 3. เข้าถึงได้ง่ายและมีข้อมูลหลากหลาย 4. ไม่ต้องตรวจสอบความถูกต้อง	3	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
63	ความแตกต่างหลักระหว่างการอ่านสื่อดิจิทัลกับสื่อสิ่งพิมพ์คือข้อใด 1. สื่อดิจิทัลมีข้อมูลถูกต้องมากกว่าเสมอ 2. การอ่านสื่อดิจิทัลต้องใช้ทักษะการกรองข้อมูลมากกว่า 3. สื่อสิ่งพิมพ์มีราคาแพงกว่าเสมอ 4. สื่อดิจิทัลใช้เวลาอ่านน้อยกว่าเสมอ	2	1.00	0.89	0.31	0.42	ใช้ได้
64	เมื่ออ่านข้อมูลในสื่อออนไลน์ที่มีลิงก์หลายตัว ควรทำอย่างไร 1. คลิกลิงก์ทุกตัวเพื่อหาข้อมูลครบถ้วน 2. หลีกเลี่ยงการคลิกลิงก์เพื่อไม่เสียสมาธิ 3. เลือกคลิกเฉพาะลิงก์ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย	3	0.60	0.82	0.27	0.41	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
	4. บันทึกลิงก์ทั้งหมดไว้อ่านในภายหลัง						
65	เมื่ออ่านข้อมูลในสื่อดิจิทัล ควรระวังเรื่องใด 1. ความเร็วในการโหลดของเว็บไซต์ 2. ความน่าเชื่อถือและความทันสมัยของข้อมูล 3. สีสันและการออกแบบของหน้าเว็บ 4. จำนวนโฆษณาที่ปรากฏบนหน้าเว็บ	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
66	การประเมินความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ควรดูจากข้อใด 1. ความสวยงามของการออกแบบและสีสัน 2. จำนวนผู้เข้าชมและความนิยม 3. แหล่งข้อมูลและประวัติเจ้าของเว็บไซต์ 4. ความเร็วในการโหลดและการใช้งาน	3	1.00	0.89	0.31	0.42	ใช้ได้
67	การอ่านข้อมูลจากโซเชียลมีเดียควรมีทัศนคติอย่างไร 1. เชื่อทุกข้อมูลเพราะมาจากคนจริง 2. ตรวจสอบข้อมูลและแหล่งที่มาก่อนเชื่อ 3. เพิกเฉยต่อข้อมูลทั้งหมดเพราะไม่น่าเชื่อถือ 4. เชื่อเฉพาะข้อมูลจากคนที่รู้จัก	2	0.60	0.82	0.27	0.41	ใช้ได้
68	ข้อใดเป็นลักษณะเด่นของการอ่านสื่อดิจิทัล 1. การอ่านแบบเส้นตรงจากต้นจนจบ 2. การอ่านแบบข้ามลิงก์และหลายมิติ 3. การอ่านแบบจดจำทุกรายละเอียด 4. การอ่านแบบไม่ต้องคิดวิเคราะห์	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้
69	การรวบรวมข้อมูลจากหลายเว็บไซต์เพื่อตอบคำถามหนึ่ง เรียกว่าอะไร 1. การอ่านแบบกระโดด	2	0.60	0.86	0.25	0.45	ใช้ได้

ข้อ	ข้อสอบ	เฉลย	ความสอดคล(IOC)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปรผล
	2. การอ่านแบบข้ามเชื่อม 3. การอ่านแบบสุ่ม 4. การอ่านแบบเปรียบเทียบ						
70	ทักษะสำคัญที่สุดสำหรับการอ่านสื่อดิจิทัลคือข้อใด 1. ความเร็วในการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยี 2. ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลที่มีคุณภาพ 3. ความสามารถในการใช้โปรแกรมหลายตัว 4. ความสามารถในการจดจำลิงก์ข้อมูล	2	1.00	0.89	0.31	0.42	ใช้ได้

ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย **ระดับชั้น** มัธยมศึกษาตอนปลาย **โรงเรียน** สตรีอ่างทอง
หน่วยการเรียนรู้ รู้จักการอ่านขั้นสูง **เรื่อง** เข้าใจการอ่านขั้นสูง
เวลาเรียน 50 นาที **ครูผู้สอน** นายพรภวิษย์ นันท ชัชวาลย์กุล

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

- ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์เนื้อหาและประเมินข้อมูลจากการอ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/7 แสดงความคิดอย่างมีเหตุผลจากเนื้อหาที่อ่าน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ นักเรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายและคุณลักษณะของการอ่านขั้นสูง ได้ถูกต้อง
2. เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการอ่านขั้นพื้นฐานและขั้นสูงได้
3. วิเคราะห์ความสำคัญ ของการอ่านขั้นสูงในยุคปัจจุบัน
4. ประเมินระดับการอ่าน ของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล

3. สาระสำคัญ

การอ่านขั้นสูงเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านใช้ทักษะการคิดระดับสูงในการประมวลผลข้อมูล ไม่เพียงแต่เข้าใจเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังสามารถวิเคราะห์ ประเมิน สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจและจูงใจ (10 นาที)

• ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้ดูคลิปวิดีโอเรื่อง “ผลคะแนน PISA ของนักเรียนไทย” ลิงก์ https//www.facebook.com/share/v/16nCdeWtYC/

• ตั้งคำถามกระตุ้นความคิด “ทำไมการอ่านถึงสำคัญในยุคปัจจุบัน”

• ให้นักเรียนทำแบบประเมินตนเองเรื่อง “ระดับการอ่านของฉัน” โดยใช้มาตราส่วน (1–5)

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์และทำความเข้าใจ (15 นาที)

• นักเรียนศึกษา ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง “ความหมายของการอ่านขั้นสูง” อย่างเป็นรายบุคคล

• จากนั้นจับกลุ่มย่อย 4–5 คน เพื่อ จับคู่ตัวอย่างการอ่าน กับ ระดับการอ่าน (พื้นฐาน/ขั้นสูง)

ขั้นที่ 3 อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็น (15 นาที)

• ในกลุ่มเดิม นักเรียนช่วยกัน วิเคราะห์สถานการณ์การอ่านในชีวิตประจำวัน ที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือสื่อที่เคยพบเห็น

• ตัวแทนกลุ่มนำเสนอความคิดเห็นต่อชั้นเรียน

• ครูและเพื่อนร่วมชั้นอภิปรายเพิ่มเติมและขยายประเด็นจากการนำเสนอ

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์และสรุปความรู้ (5 นาที)

• ครูร่วมกับนักเรียนสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ

– ความหมายของการอ่านขั้นสูง

– ความแตกต่างระหว่างการอ่านขั้นพื้นฐานกับขั้นสูง

ขั้นที่ 5 ประเมินผลและสะท้อนความคิด (5 นาที)

• นักเรียนเขียน Exit Card ตอบคำถามว่า “จากบทเรียนวันนี้ ฉันเข้าใจความแตกต่างระหว่างการอ่านพื้นฐานกับขั้นสูงอย่างไร”

• ครูเก็บ Exit Card เพื่อนำไปใช้วางแผนการสอนในครั้งถัดไป

5. การวัดและประเมินผล

ด้าน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
ความรู้	การสังเกตจากการอภิปราย ตรวจผลงาน	ใบงาน "จับคู่ระดับการอ่าน" Exit Card
ทักษะ	ตรวจผลงาน	ใบงาน "จับคู่ระดับการอ่าน"
จิตพิสัย	การสังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย	แบบสังเกตการมีส่วนร่วม

6. สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. คลิปวิดีโอ "ผลคะแนน PISA ของนักเรียนไทย" จากลิงก์ https//www.facebook.com/share/v/16nCdeWtYC/ สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2566
2. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง "ความหมายของการอ่านขั้นสูง"
3. ใบกิจกรรมที่ 1 "จับคู่ระดับการอ่าน"
4. Exit Card

7. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถเข้าใจความหมายของการอ่านขั้นสูงและสามารถอธิบายได้
2. นักเรียนสามารถแยกแยะความแตกต่าง ระหว่างการอ่านขั้นพื้นฐานและขั้นสูงได้
3. นักเรียนสามารถตระหนักถึงความสำคัญ ของการพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง
4. นักเรียนสามารถมีแรงจูงใจ ในการพัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง

ใบความรู้ที่ 1
ความหมายของการอ่านขั้นสูง

การอ่านขั้นสูงคืออะไร

การอ่านขั้นสูง (Advanced Reading) หมายถึง กระบวนการอ่านที่ผู้อ่านใช้ทักษะการคิดระดับสูงในการประมวลผลข้อความ ไม่เพียงแต่เข้าใจเนื้อหาตามตัวอักษรเท่านั้น แต่ยังสามารถ

คุณลักษณะ 5 ประการของการอ่านขั้นสูง

1. **การวิเคราะห์ (Analyze)**
    - แยกแยะองค์ประกอบของข้อความ
    - ระบุความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่างๆ
    - หาจุดประสงค์และเจตนาของผู้เขียน
2. **การประเมิน (Evaluate)**
    - ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล
    - ประเมินคุณภาพของแหล่งข้อมูล
    - พิจารณาอคติและมุมมองของผู้เขียน
3. **การเชื่อมโยง (Connect)**
    - เชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้เดิม
    - ربطเนื้อหากับประสบการณ์ส่วนตัว
    - เชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบัน
4. **การสังเคราะห์ (Synthesize)**
    - รวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง
    - สร้างความเข้าใจใหม่
    - จัดระเบียบข้อมูลเป็นองค์รวม
5. **การสร้างสรรค์ (Create)**
    - ตั้งคำถามใหม่จากการอ่าน
    - สร้างแนวคิดหรือทางเลือกใหม่
    - นำความรู้ไปประยุกต์ใช้

ความแตกต่างระหว่างการอ่านขั้นพื้นฐานและขั้นสูง

การอ่านขั้นพื้นฐาน	การอ่านขั้นสูง
เข้าใจข้อความตามตัวอักษร	เข้าใจความหมายแฝงและนัย
จำข้อมูลที่อ่าน	วิเคราะห์และประเมินข้อมูล
รับข้อมูลตามที่ผู้เขียนเสนอ	ตั้งคำถามและท้าทายข้อมูล
อ่านเพื่อหาคำตอบที่กำหนด	อ่านเพื่อสร้างความรู้ใหม่
มุ่งเน้นความเร็วในการอ่าน	มุ่งเน้นคุณภาพของการเข้าใจ

ทำไมการอ่านขั้นสูงจึงสำคัญในยุคปัจจุบัน

ข้อมูลจากผล PISA 2022

- นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน 379 คะแนน
- ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ถึง 93 คะแนน
- เพียง 35% ที่ทำได้ในระดับพื้นฐานขึ้นไป

ความจำเป็นในศตวรรษที่ 21

1. **ยุคข้อมูลล้นหลาม** - ต้องสามารถคัดกรองและประเมินข้อมูล
2. **ข่าวปลอมและข้อมูลเท็จ** - ต้องมีทักษะการตรวจสอบ
3. **การเรียนรู้ตลอดชีวิต** - ต้องปรับตัวและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. **การทำงานในอนาคต** - ต้องการทักษะการคิดวิเคราะห์

ใบกิจกรรมที่ 1
จับคู่ระดับการอ่าน

ชื่อ-นามสกุล _____ **เลขที่** _____ **ชั้น** _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งต่อไปนี้ให้ครบถ้วน

1. จับคู่สถานการณ์การอ่านต่อไปนี้กับระดับการอ่าน โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เหมาะสม

สถานการณ์การอ่าน	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นสูง
1. อ่านเมนูอาหารเพื่อสั่งอาหาร	☐	☐
2. อ่านข่าวการเมืองแล้วเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลอื่น	☐	☐
3. อ่านป้ายบอกทางเพื่อไปยังสถานที่หนึ่ง	☐	☐
4. อ่านบทความวิทยาศาสตร์แล้วนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	☐	☐
5. อ่านโฆษณาสินค้าแล้วประเมินความน่าเชื่อถือ	☐	☐
6. อ่านตารางเวลาเรียนเพื่อเตรียมตัวเข้าชั้น	☐	☐
7. อ่านนิยายแล้ววิเคราะห์ความหมายแฝงในเรื่อง	☐	☐
8. อ่านคำแนะนำการใช้ยาตามฉลาก	☐	☐

2. จากสถานการณ์ในข้อ 1 ให้นักเรียนเลือกสถานการณ์ 1 สถานการณ์ที่เป็น "การอ่านขั้นสูง" และอธิบายว่าทำไมถึงจัดอยู่ในระดับนี้

สถานการณ์ที่เลือก ข้อ _____

เหตุผล

1. _____
2. _____
3. _____

3. ยกตัวอย่างสถานการณ์การอ่านในชีวิตประจำวันของคุณที่ต้องใช้ทักษะการอ่านขั้นสูง

ตัวอย่างที่ 1 _____

ทักษะที่ใช้ ☐ วิเคราะห์ ☐ ประเมิน ☐ เชื่อมโยง ☐ สังเคราะห์ ☐ สร้างสรรค์

ตัวอย่างที่ 2 _____

ทักษะที่ใช้ ☐ วิเคราะห์ ☐ ประเมิน ☐ เชื่อมโยง ☐ สังเคราะห์ ☐ สร้างสรรค์

การประเมินใบกิจกรรม
"จับคู่ระดับการอ่าน"

เกณฑ์การประเมิน (รวม 20 คะแนน)

องค์ประกอบ	ยอดเยี่ยม (4)	ดีมาก (3)	ดี (2)	ปรับปรุง (1)
ความถูกต้องในการจับคู่ (8 คะแนน)	จับคู่ถูกต้อง 7-8 ข้อ	จับคู่ถูกต้อง 5-6 ข้อ	จับคู่ถูกต้อง 3-4 ข้อ	จับคู่ถูกต้อง 1-2 ข้อ
การให้เหตุผล (6 คะแนน)	ให้เหตุผลครบ 3 ข้อ และสมเหตุสมผลดีมาก	ให้เหตุผลครบ 3 ข้อ และสมเหตุสมผลดี	ให้เหตุผล 2 ข้อ หรือเหตุผลพอใช้	ให้เหตุผล 1 ข้อ หรือเหตุผลไม่สมเหตุสมผล
การยกตัวอย่าง (4 คะแนน)	ยกตัวอย่างได้ 2 ตัวอย่าง ตรงประเด็น และมีความคิดสร้างสรรค์	ยกตัวอย่างได้ 2 ตัวอย่าง ตรงประเด็น	ยกตัวอย่างได้ 1-2 ตัวอย่าง ตรงประเด็นบางส่วน	ยกตัวอย่างได้น้อยหรือไม่ตรงประเด็น
การระบุทักษะ (2 คะแนน)	ระบุทักษะถูกต้องและครบถ้วน	ระบุทักษะถูกต้องส่วนใหญ่	ระบุทักษะถูกต้องบางส่วน	ระบุทักษะไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การให้คะแนนรวม

18-20 คะแนน ยอดเยี่ยม (A)
15-17 คะแนน ดีมาก (B+)
12-14 คะแนน ดี (B)
9-11 คะแนน พอใช้ (C)
ต่ำกว่า 9 คะแนน ต้องปรับปรุง (F)

แบบสังเกตการอภิปราย

ครูผู้สอน นายพรภิษย์ นันทชัชวาลย์กุล

หน่วยการเรียนรู้ รู้จักการอ่านขั้นสูง **เรื่อง** เข้าใจการอ่านขั้นสูง

วันที่ _____

เกณฑ์การสังเกต

ชื่อนักเรียน	การตั้งคำถาม	การแสดงความคิดเห็น	การรับฟังผู้อื่น	ความร่วมมือในกลุ่ม	คะแนนรวม	หมายเหตุ
	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	____/16	
	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	____/16	
	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	____/16	
	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	____/16	
	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	☐1 ☐2 ☐3 ☐4	____/16	

เกณฑ์คะแนน

4 = ยอดเยี่ยม ทำได้ดีมากอย่างสม่ำเสมอ

3 = ดีมาก ทำได้ดีส่วนใหญ่

2 = ดี ทำได้บ้างเป็นครั้งคราว

1 = ปรับปรุง ต้องการการกระตุ้นและช่วยเหลือ

รายละเอียดการสังเกต

การตั้งคำถาม

4 ตั้งคำถามที่แสดงการคิดอย่างลึกซึ้งและกระตุ้นการอภิปราย

3 ตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์

2 ตั้งคำถามเป็นบางครั้ง

1 ไม่ค่อยตั้งคำถามหรือคำถามไม่ตรงประเด็น

การแสดงความคิดเห็น

4 แสดงความคิดเห็นอย่างมั่นใจ มีเหตุผลประกอบ และเชื่อมโยงกับเนื้อหา

3 แสดงความคิดเห็นที่ดีและมีเหตุผล

2 แสดงความคิดเห็นบ้างเป็นครั้งคราว

1 ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นหรือความคิดเห็นไม่ชัดเจน

การรับฟังผู้อื่น

4 รับฟังอย่างตั้งใจ สามารถสรุปและตอบโต้ความคิดเห็นของผู้อื่นได้

3 รับฟังผู้อื่นอย่างดีและให้ความเคารพ

2 รับฟังผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่

1 ไม่ค่อยรับฟังหรือขัดจังหวะผู้อื่น

ความร่วมมือในกลุ่ม

4 เป็นผู้นำในการทำงานกลุ่มและช่วยเหลือสมาชิกอื่นๆ

3 ร่วมมือทำงานกลุ่มได้ดี

2 ร่วมมือทำงานได้บ้าง

1 ไม่ค่อยร่วมมือหรือทำงานคนเดียว

Exit Card สะท้อนการเรียนรู้

ชื่อ _____ **ชั้น** _____ **วันที่** _____

1. จงอธิบายว่า การอ่านขั้นสูงคืออะไร ตามแนวคิดของนักเรียน

_____

_____

_____

2. ทำไมการอ่านขั้นสูงจึงสำคัญในยุคปัจจุบัน จงอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ

_____

_____

_____

3. คุณจะพัฒนาทักษะการอ่านของตนเองอย่างไร เขียนแผนการพัฒนา 3 ข้อ

ข้อ 1

_____

ข้อ 2

_____

ข้อ 3

_____

การประเมินตนเอง

ระดับความเข้าใจของฉันในบทเรียนนี้

☐ เข้าใจดีมาก (5) ☐ เข้าใจดี (4) ☐ เข้าใจปานกลาง (3) ☐ เข้าใจน้อย (2) ☐ ไม่เข้าใจ (1)

สิ่งที่ฉันเรียนรู้ใหม่ในวันนี้

_____

สิ่งที่ฉันยังสงสัยหรือต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

_____

ฉันมั่นใจที่จะนำความรู้นี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

☐ มั่นใจมาก ☐ ค่อนข้างมั่นใจ ☐ ปานกลาง ☐ ไม่ค่อยมั่นใจ ☐ ไม่มั่นใจ

การประเมิน Exit Card

เกณฑ์การประเมิน (รวม 15 คะแนน)

หัวข้อการประเมิน	ยอดเยี่ยม (4)	ดีมาก (3)	ดี (2)	ปรับปรุง (1)
คำตอบข้อที่ 1 อธิบายการอ่านขั้นสูง	อธิบายได้ถูกต้องครบถ้วน ใช้คำพูดของตนเอง แสดงความเข้าใจลึกซึ้ง	อธิบายได้ถูกต้อง ใช้คำพูดของตนเอง	อธิบายได้ถูกต้องบางส่วน	อธิบายไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจน
คำตอบข้อที่ 2 ความสำคัญและตัวอย่าง	ระบุความสำคัญได้ถูกต้อง ยกตัวอย่างที่เหมาะสมและชัดเจน	ระบุความสำคัญได้ถูกต้อง มีตัวอย่างประกอบ	ระบุความสำคัญได้บางส่วน มีตัวอย่างพอใช้	ระบุความสำคัญไม่ชัดเจน ตัวอย่างไม่เหมาะสม
คำตอบข้อที่ 3 แผนการพัฒนาตนเอง	เขียนแผนได้ครบ 3 ข้อ เป็นรูปธรรมและเป็นไปได้จริง	เขียนแผนได้ครบ 3 ข้อ เป็นรูปธรรม	เขียนแผนได้ 2-3 ข้อ พอเป็นรูปธรรม	เขียนแผนได้น้อยกว่า 2 ข้อ หรือไม่เป็นรูปธรรม
การสะท้อนการเรียนรู้การประเมินตนเองและข้อสงสัย	ประเมินตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล มีการสะท้อนที่ลึกซึ้ง	ประเมินตนเองได้ดี มีการสะท้อน	ประเมินตนเองพอใช้ มีการสะท้อนบ้าง	ประเมินตนเองไม่สมเหตุสมผล ไม่มีการสะท้อน

เกณฑ์การให้คะแนนรวม

13-15 คะแนน ยอดเยี่ยม (A)

10-12 คะแนน ดีมาก (B+)

7-9 คะแนน ดี (B)

4-6 คะแนน พอใช้ (C)

ต่ำกว่า 4 คะแนน ต้องปรับปรุง (F)

การให้ข้อเสนอแนะ

จุดเด่น

☐ เข้าใจแนวคิดการอ่านขั้นสูงได้ดี

☐ สามารถยกตัวอย่างได้เหมาะสม

☐ มีแผนการพัฒนาตนเองที่ชัดเจน

☐ สะท้อนการเรียนรู้ได้ลึกซึ้ง

ข้อควรพัฒนา

☐ ควรทำความเข้าใจแนวคิดให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

☐ ควรหาตัวอย่างที่หลากหลายและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

☐ ควรวางแผนการพัฒนาที่เป็นไปได้จริงมากขึ้น

☐ ควรสะท้อนการเรียนรู้อย่างละเอียดมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย **ระดับชั้น** มัธยมศึกษาตอนปลาย **โรงเรียน** สตรีอ่างทอง
หน่วยการเรียนรู้ การอ่านสารคดีขั้นสูง **เรื่อง** สารคดี คือ อะไร
เวลาเรียน 50 นาที **ครูผู้สอน** นายพรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

- ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์เนื้อหาและประเมินข้อมูลจากการอ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/7 แสดงความคิดอย่างมีเหตุผลจากเนื้อหาที่อ่าน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ นักเรียนสามารถ

1. ระบุโครงสร้างสารคดี ได้ถูกต้องและครบถ้วน
2. วิเคราะห์องค์ประกอบ ของสารคดีในแต่ละส่วนได้
3. เปรียบเทียบลักษณะ ของสารคดีกับการเขียนประเภทอื่น
4. สรุปโครงสร้าง ของสารคดีจากการอ่านได้อย่างเป็นระบบ

3. สาระสำคัญ

สารคดีเป็นการเขียนที่นำเสนอข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ หรือชี้แจงปรากฏการณ์ต่างๆ สารคดีมีโครงสร้างที่ชัดเจน ประกอบด้วย บทนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป พร้อมการใช้หลักฐานและข้อมูลสนับสนุนอย่างน่าเชื่อถือ

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจและจูงใจ (5.1) (5 นาที)

- ครูนำเสนอข้อความ 3 ประเภท ได้แก่
  - นิยาย
  - ข่าว
  - สารคดี
- ตั้งคำถามให้นักเรียนวิเคราะห์เบื้องต้น
  “ข้อความเหล่านี้แตกต่างกันอย่างไร”
- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า สารคดีแตกต่างจากข้อความประเภทอื่นอย่างไร
- ครูสอบถามนักเรียนว่าเคยอ่านสารคดีหรือไม่ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การอ่านสารคดีในชีวิตจริง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์และทำความเข้าใจ (10 นาที)

- ครูอธิบายความหมาย ลักษณะ และโครงสร้างของสารคดี
- แจก ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง “โครงสร้างและลักษณะของสารคดี”
- นักเรียนอ่านและศึกษารายบุคคล

ขั้นที่ 3 อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็น (25 นาที)

- นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4–5 คน
- ครูแจกบทความสารคดีเรื่อง “พลาสติกกับสิ่งแวดล้อม” ให้แต่ละกลุ่ม
- นักเรียนร่วมกัน สังเกตและวิเคราะห์โครงสร้างของสารคดี ตามใบงานที่ 3 เรื่อง “วิเคราะห์โครงสร้างสารคดี”
- ครูสุ่มตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้น
- ครูสุ่มนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ให้ร่วม วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และแสดงความเห็นต่อผลงานของเพื่อน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์และสรุปความรู้ (5 นาที)

- ครูช่วยนักเรียนสรุปองค์ประกอบสำคัญของโครงสร้างสารคดี เช่น
  - การนำเรื่อง
  - เนื้อหาและข้อมูล
  - การใช้ภาษา
  - การลงท้ายและสรุป
- ย้ำความสำคัญของสารคดีในการ ให้ข้อมูล ความรู้ และสร้างความเข้าใจอย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 5 ประเมินผลและสะท้อนความคิด (5 นาที)

- นักเรียนเล่นเกม Blooket เรื่อง “โครงสร้างและลักษณะของสารคดี” เพื่อทบทวนและประเมินความเข้าใจ
- ครูและนักเรียนช่วยกันเชื่อมโยงความรู้ที่ได้กับการอ่านสารคดีในชีวิตประจำวัน เช่น
  - บทความด้านสิ่งแวดล้อม
  - บทความวิทยาศาสตร์
  - สารคดีเชิงข่าว
- นักเรียนสะท้อนความคิดเห็นว่า

“ฉันสามารถนำความรู้เรื่องโครงสร้างสารคดีไปประยุกต์ใช้อย่างไรในการอ่านและเขียนของตนเอง”

5. การวัดและประเมินผล

ด้าน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
ความรู้	การสังเกตการนำเสนอ ตรวจผลงาน	ใบงานเรื่อง "วิเคราะห์โครงสร้างสารคดี" แบบบันทึกการนำเสนอผลงาน
ทักษะ	ตรวจผลงาน	ใบงานเรื่อง "วิเคราะห์โครงสร้างสารคดี"
จิตพิสัย	การสังเกตจากการอภิปราย	แบบสังเกตการอภิปราย

6. สื่อและแหล่งเรียนรู้

- บทความสารคดีตัวอย่าง "พลาสติกกับสิ่งแวดล้อม"
- ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง "โครงสร้างและลักษณะของสารคดี"
- ใบงานที่ 3 เรื่อง "วิเคราะห์โครงสร้างสารคดี"
- ตัวอย่างข้อความประเภทต่างๆ สำหรับเปรียบเทียบ
- เกม blooket เรื่อง เรื่อง "โครงสร้างและลักษณะของสารคดี"

แหล่งเรียนรู้

- นิตยสารวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
- เว็บไซต์ข้อมูลสิ่งแวดล้อม
- บทความสารคดีจากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร

7. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถเข้าใจโครงสร้าง ของสารคดีและสามารถระบุได้
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบ ของสารคดีได้อย่างเป็นระบบ
3. นักเรียนสามารถแยกแยะสารคดี จากการเขียนประเภทอื่นได้
4. นักเรียนสามารถมีพื้นฐาน สำหรับการอ่านสารคดีขั้นสูงต่อไป

ตัวอย่างบทความสารคดี "พลาสติกกับสิ่งแวดล้อม"

พลาสติก ภัยร้ายที่มองไม่เห็น

ในชีวิตประจำวัน เราใช้พลาสติกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นถุงพลาสติก ขวดน้ำ หรือบรรจุภัณฑ์อาหาร แต่ความสะดวกสบายนี้กลับส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมของเราในรูปแบบที่หลายคนมองไม่เห็น ปัญหาขยะพลาสติกจึงเป็นวิกฤตสิ่งแวดล้อมที่ต้องการความเข้าใจและการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

จากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ พบว่าประเทศไทยผลิตขยะพลาสติกวันละ 2 ล้านตัน โดยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เพียงร้อยละ 17 เท่านั้น ขยะพลาสติกที่เหลือจะถูกฝังกลบหรือเผา ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศและดิน นอกจากนี้ พลาสติกบางส่วนยังไหลลงสู่แหล่งน้ำและทะเล ทำลายระบบนิเวศทางทะเลอย่างรุนแรง

สัตว์ทะเลหลายชนิดเข้าใจผิดว่าเศษพลาสติกเป็นอาหาร เมื่อกินเข้าไปจึงทำให้เกิดการอุดตันในระบบทางเดินอาหาร นักวิทยาศาสตร์ได้ค้นพบซากเต่าทะเลที่มีถุงพลาสติกในกระเพาะอาหารมากกว่า 100 ใบ ขณะที่นกทะเลหลายตัวมีเศษพลาสติกในกระเพาะจนทำให้ไม่สามารถย่อยอาหารจริงได้

การแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกต้องเริ่มจากการลดการใช้ การหาทางเลือกใหม่ และการนำกลับมาใช้ ปัจจุบันหลายประเทศได้เริ่มใช้นโยบาย "3R" คือ Reduce (ลดการใช้) Reuse (นำกลับมาใช้ใหม่) และ Recycle (รีไซเคิล) รวมถึงการพัฒนาวัสดุทดแทนที่ย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ

ปัญหาขยะพลาสติกเป็นความท้าทายของโลกที่ต้องการความร่วมมือจากทุกอส่วน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคของแต่ละคน การสนับสนุนนโยบายรัฐ และการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ จะช่วยให้เราสามารถลดผลกระทบของพลาสติกต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างโลกที่ยั่งยืนให้กับคนรุ่นหลัง การเริ่มต้นที่ตัวเราเองในวันนี้ จะเป็นก้าวสำคัญสู่อนาคตที่ดีกว่า

ใบความรู้ที่ 3
โครงสร้างและลักษณะของสารคดี

ความหมายของสารคดี

สารคดี (Documentary) คือ การเขียนที่นำเสนอข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยอิงจากหลักฐานและข้อมูลที่เชื่อถือได้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ หรือชี้แจงปรากฏการณ์ต่างๆ ให้กับผู้อ่าน

จุดมุ่งหมายของสารคดี

1. **ให้ความรู้** - นำเสนอข้อมูลและความรู้ใหม่
2. **สร้างความเข้าใจ** - อธิบายปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์
3. **วิเคราะห์ปัญหา** - ชี้แจงสาเหตุและผลกระทบ
4. **เสนอแนวทาง** - แนะนำวิธีการแก้ไขหรือพัฒนา

ลักษณะสำคัญของสารคดี

1. เนื้อหาเป็นข้อเท็จจริง

- ไม่ใช่เรื่องสมมติหรือจินตนาการ
- อิงจากข้อมูลที่ตรวจสอบได้
- มีแหล่งที่มาชัดเจน

2. มีการสนับสนุนด้วยหลักฐาน

- ข้อมูลสถิติ ตัวเลข
- ผลการวิจัยและการศึกษา
- คำพูดจากผู้เชี่ยวชาญ
- ตัวอย่างเหตุการณ์จริง

3. ใช้ภาษาที่ชัดเจน

- ภาษาเป็นทางการแต่เข้าใจง่าย
- หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอารมณ์
- ใช้คำศัพท์เฉพาะที่เหมาะสม

4. มีจุดมุ่งหมายชัดเจน

- ระบุวัตถุประสงค์ของการเขียน
- มีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน
- นำไปสู่การปฏิบัติหรือการเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างของสารคดี

1. บทนำ (Introduction)

หน้าที่

- แนะนำหัวข้อและความสำคัญของเรื่อง
- ระบุจุดมุ่งหมายของการเขียน
- สร้างความสนใจและจูงใจให้ผู้อ่านติดตาม

เทคนิคการเขียน

- เริ่มต้นด้วยข้อมูลที่น่าสนใจ
- ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิด
- ยกตัวอย่างเหตุการณ์ปัจจุบัน

2. เนื้อเรื่อง (Body)

หน้าที่

- นำเสนอข้อมูลและหลักฐานอย่างเป็นระบบ
- แบ่งเป็นหัวข้อย่อยตามลำดับความสำคัญ
- วิเคราะห์และอธิบายข้อมูลอย่างละเอียด

วิธีการนำเสนอ

- **การเปรียบเทียบ** - แสดงความเหมือนและความแตกต่าง
- **สาเหตุและผล** - อธิบายเหตุปัจจัยและผลที่ตามมา
- **ตัวอย่างและหลักฐาน** - ใช้กรณีศึกษาประกอบ
- **การจัดลำดับเวลา** - นำเสนอตามลำดับเหตุการณ์

3. บทสรุป (Conclusion)

หน้าที่

- สรุปประเด็นสำคัญที่นำเสนอ
- ย้ำข้อคิดหรือข้อเสนอแนะ
- เชื่อมโยงกับความสำคัญในปัจจุบันและอนาคต

เทคนิคการเขียน

- สรุปประเด็นหลักโดยย่อ
- เสนอแนวทางการพัฒนาหรือแก้ไข
- เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้อ่าน

ความแตกต่างระหว่างสารคดีกับการเขียนประเภทอื่น

ลักษณะ	สารคดี	บทความข่าว	บทความความคิดเห็น	นิยาย
เนื้อหา	ข้อเท็จจริงเชิงวิชาการ	ข้อเท็จจริง เหตุการณ์	ความคิดเห็นส่วนตัว	เรื่องสมมติ
จุดมุ่งหมาย	ให้ความรู้อย่างลึกซึ้ง	รายงานข่าวสาร	แสดงทัศนะ	ความบันเทิง
หลักฐาน	ข้อมูลวิจัยโดยละเอียด	ข้อมูลพื้นฐาน	อาจมีหรือไม่มี	ไม่จำเป็น
ภาษา	เป็นทางการ เชิงวิชาการ	เป็นทางการ รายงาน	ปกติหรืออารมณ์	สร้างสรรค์
โครงสร้าง	บทนำ-เนื้อ-สรุป	ลีด-เนื้อข่าว	เสนอปัญหา-วิเคราะห์	ตอนต้น-กลาง-จบ

ใบงานที่ 3
วิเคราะห์โครงสร้างสารคดี
กลุ่ม
ที่ _____

สมาชิกในกลุ่ม ชื่อ-
นามสกุล _____ **เลขที่** _____ **ชั้น** _____
ชื่อ-นามสกุล _____ **เลขที่** _____ **ชั้น** _____
ชื่อ-นามสกุล _____ **เลขที่** _____ **ชั้น** _____
ชื่อ-นามสกุล _____ **เลขที่** _____ **ชั้น** _____
ชื่อ-นามสกุล _____ **เลขที่** _____ **ชั้น** _____

ส่วนที่ 1 การระบุโครงสร้างสารคดี

คำชี้แจง อ่านบทความสารคดีเรื่อง "พลาสติกกับสิ่งแวดล้อม" แล้วระบุส่วนต่างๆ ตามโครงสร้าง

1. บทนำ (Introduction)

ข้อความที่เป็นบทนำ (เขียนประโยคแรก-ประโยคสุดท้ายของบทนำ)
เริ่มต้น "ในชีวิตประจำวัน เราใช้พลาสติก..."
สิ้นสุด
"..._____"

วิเคราะห์บทนำ

ก. การแนะนำหัวข้อ

_____

ข. ระบุความสำคัญ

_____

ค. จุดมุ่งหมายของการเขียน

_____

2. เนื้อเรื่อง (Body)

หัวข้อย่อยที่
1 _____

เนื้อหาสำคัญ

_____

_____

หลักฐาน/ข้อมูลสนับสนุน

_____

หัวข้อย่อยที่ 2 _____

เนื้อหาสำคัญ

_____

_____

หลักฐาน/ข้อมูลสนับสนุน

_____

หัวข้อย่อยที่ 3 _____

เนื้อหาสำคัญ

_____

_____

_____

หลักฐาน/ข้อมูลสนับสนุน

_____

_____

_____

_____

3. บทสรุป (Conclusion)

ข้อความที่เป็นบทสรุป (เขียนประโยคแรก-ประโยคสุดท้ายของบทสรุป)

เริ่มต้น

"_____"

สิ้นสุด

"_____"

วิเคราะห์บทสรุป

ก. ประเด็นสำคัญ

_____

ข. การเสนอแนวทางพัฒนาหรือแก้ไข

_____

การประเมินกิจกรรม
"วิเคราะห์โครงสร้างสารคดี"

เกณฑ์การประเมิน (รวม 12 คะแนน)

ประเด็นการพิจารณา	ยอดเยี่ยม (4)	ดีมาก (3)	ดี (2)	ปรับปรุง (1)
การระบุส่วนต่างๆ ของสารคดี	-ระบุบทนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป ได้ถูกต้องครบทุกส่วน -เขียนประโยคเริ่ม-จบได้แม่นยำ	-ระบุส่วนต่างๆ ได้ถูกต้องเกือบหมด -มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย	-ระบุได้ถูกต้องพอสมควร -มีข้อผิดพลาดบ้าง	-ระบุได้ไม่ถูกต้อง -หรือไม่ครบถ้วน
ความครบถ้วนของการวิเคราะห์	-วิเคราะห์ครบทุกส่วนตามที่กำหนด -มีรายละเอียดครบถ้วน	-วิเคราะห์ได้เกือบครบ -มีรายละเอียดพอสมควร	-วิเคราะห์ได้บางส่วน -รายละเอียดไม่ครบ	-วิเคราะห์ได้น้อยมาก -หรือไม่ครบถ้วน
คุณภาพของการอธิบายและเหตุผล	-เขียนชัดเจนถูกต้อง---อธิบายเหตุผลได้ดี -เข้าใจเนื้อหาลึกซึ้ง	-เขียนเข้าใจง่าย -อธิบายเหตุผลได้ -เข้าใจเนื้อหาดี	-เขียนเข้าใจได้ -อธิบายเหตุผลพื้นฐาน -เข้าใจเนื้อหาบ้าง	-เขียนไม่ชัดเจน -อธิบายเหตุผลไม่ได้ -เข้าใจเนื้อหาน้อย

เกณฑ์การให้คะแนนรวม

10-12 คะแนน ยอดเยี่ยม (A)
8-9 คะแนน ดีมาก (B+)
5-7 คะแนน ดี (B)
3-4 คะแนน พอใช้ (C)
ต่ำกว่า 3 คะแนน ต้องปรับปรุง (F)

การประเมิน

ประเด็นการพิจารณา	ยอดเยี่ยม (4)	ดีมาก (3)	ดี (2)	ปรับปรุง (1)
ความชัดเจนในการนำเสนอ	-อธิบายเนื้อหาชัดเจนทุกส่วน -ใช้คำศัพท์เหมาะสม -เชื่อมโยงแนวคิดได้ดี -ผู้ฟังเข้าใจง่าย	-อธิบายเนื้อหาชัดเจนส่วนใหญ่ -ใช้คำศัพท์เหมาะสม -เชื่อมโยงได้พอสมควร -ผู้ฟังเข้าใจได้ดี	-อธิบายเนื้อหาได้บางส่วน -ใช้คำศัพท์ธรรมดา -เชื่อมโยงได้เล็กน้อย -ผู้ฟังเข้าใจบ้าง	-อธิบายเนื้อหาไม่ชัดเจน -ใช้คำศัพท์ไม่เหมาะสม -ไม่เชื่อมโยงแนวคิด -ผู้ฟังเข้าใจยาก
ความถูกต้องของการวิเคราะห์	-วิเคราะห์ถูกต้องครบถ้วน -มีหลักฐานสนับสนุนชัดเจน -สรุปผลได้เหมาะสม -เชื่อมโยงทฤษฎีได้ดี	-วิเคราะห์ถูกต้องส่วนใหญ่ -มีหลักฐานสนับสนุนบ้าง -สรุปผลได้พอใช้ -เชื่อมโยงทฤษฎีได้บ้าง	-วิเคราะห์ถูกต้องบางส่วน -หลักฐานสนับสนุนน้อย -สรุปผลไม่ครบถ้วน -เชื่อมโยงทฤษฎีเล็กน้อย	-วิเคราะห์ไม่ถูกต้อง -ไม่มีหลักฐานสนับสนุน -สรุปผลไม่ได้ -ไม่เชื่อมโยงทฤษฎี
ความมั่นใจในการตอบคำถาม	-ตอบคำถามได้ถูกต้องทุกข้อ -แสดงความเข้าใจลึกซึ้ง -มั่นใจ ไม่ลังเลใจ -ขยายความได้เหมาะสม	-ตอบคำถามได้ถูกต้องส่วนใหญ่ -แสดงความเข้าใจดี -ค่อนข้างมั่นใจ -ขยายความได้บ้าง	-ตอบคำถามได้บางข้อ -แสดงความเข้าใจพื้นฐาน -มั่นใจปานกลาง -ขยายความได้เล็กน้อย	-ตอบคำถามไม่ได้หรือผิด -แสดงความเข้าใจน้อย -ไม่มั่นใจ ลังเลใจ -ขยายความไม่ได้

การนำเสนอผลงาน

เกณฑ์การให้คะแนนรวม

10-12 คะแนน ยอดเยี่ยม (A)

8-9 คะแนน ดีมาก (B+)

5-7 คะแนน ดี (B)

3-4 คะแนน พอใช้ (C)

ต่ำกว่า 3 คะแนน ต้องปรับปรุง (F)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไท **ระดับชั้น** มัธยมศึกษาตอนปลาย **โรงเรียน** สตรีอ่างทอง
หน่วยการเรียนรู้ การอ่านสารคดีขั้นสูง **เรื่อง** ประเมินคุณค่าข้อมูล
เวลาเรียน 50 นาที **ครูผู้สอน** นายพรภวิษย์ นันท ชัชวาลย์กุล

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

- ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์เนื้อหาและประเมินข้อมูลจากการอ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/7 แสดงความคิดอย่างมีเหตุผลจากเนื้อหาที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/6 ตั้งคำถามเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากการอ่าน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ นักเรียนสามารถ

1. ประเมินความน่าเชื่อถือ ของผู้แต่งและแหล่งที่มาของสารคดี
2. วิเคราะห์ผู้แต่ง/แหล่งที่มา โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 5W1H
3. แยกแยะข้อมูล ที่เชื่อถือได้และไม่เชื่อถือได้จากบทสารคดีต่างๆ
4. ใช้เช็กลิสต์แหล่งข้อมูล ในการประเมินความน่าเชื่อถือได้อย่างถูกต้อง
5. นำเสนอผลการประเมิน พร้อมเหตุผลประกอบอย่างมีวิจารณญาณ

3. สาระสำคัญ

การประเมินคุณค่าข้อมูลเป็นทักษะสำคัญในยุคข้อมูลข่าวสาร ผู้อ่านต้องสามารถประเมินความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และความลำเอียงของข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์ผู้แต่งและแหล่งที่มาอย่างมีระบบ เพื่อไม่ยอมรับข้อมูลโดยไม่ผ่านการพิจารณา

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจและจูงใจ (5 นาที)

• ครูแสดงข่าวจาก Social Media (จริงหรือปลอมก็ได้) เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วม
• ตั้งคำถามว่า
  – “ใครเชื่อข่าวนี้บ้าง?”
  – “เพราะเหตุใดจึงเชื่อ/ไม่เชื่อ?”
• ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนโดยเน้นว่า
  “ในยุคดิจิทัล การอ่านไม่ใช่แค่เข้าใจ แต่ต้อง ‘คิด’ และ ‘กรอง’ ข้อมูลให้ได้” เชื่อมโยงกับทักษะการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลในสารคดีและข่าว

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์และทำความเข้าใจ (10 นาที)

• ครูแสดงข่าวปลอม 2–3 ข่าว (เช่น ภาพตัดต่อ, ข่าวที่ไม่มีแหล่งอ้างอิง)

• ให้นักเรียนโหวตว่า ข่าวใด “จริง” หรือ “เท็จ” ผ่าน Show of Hands, Poll, หรือ Web App

• ครูเฉลย และถามกระตุ้นการคิดว่า

  – “เรารู้ได้อย่างไรว่าข่าวนี้ไม่น่าเชื่อถือ?”

• แนะนำแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับ “ข่าวปลอม” และความสำคัญของการตรวจสอบแหล่งที่มา

ขั้นที่ 3 อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็น (20 นาที)

• นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4–5 คน เพื่อศึกษา ใบความรู้ที่ 5 เรื่อง “เกณฑ์การประเมินข้อมูล”

• ครูแจก หลักฐาน หรือ บทความตัวอย่างจากแหล่งต่าง ๆ ให้แต่ละกลุ่ม ได้แก่

  – หนังสือพิมพ์ชื่อดัง

  – โพสต์บนโซเชียลมีเดีย

  – เว็บไซต์ที่ไม่ทราบชื่อหรือไม่มีแหล่งอ้างอิง

  – วารสารวิชาการ

  – บล็อกส่วนตัว

• นักเรียนใช้ “เช็กลิสต์แหล่งข้อมูล” จากใบความรู้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

• บันทึกผลการวิเคราะห์ลงใน ใบงานที่ 5 เรื่อง “วิเคราะห์ผู้แต่ง/แหล่งที่มา” โดยพิจารณา

  – ความน่าเชื่อถือของผู้เขียน

  – ความถูกต้องของข้อมูล

  – เจตนาและอคติที่อาจมี

• ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ (1 นาที/กลุ่ม) โดยใช้วลีวิชาการ เช่น

  – “เราพบว่า...”

  – “หลักฐานชี้ว่า...”

  – “ควรระวังเพราะ...”

• ครูและนักเรียนร่วมกัน เปรียบเทียบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลแต่ละประเภท

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์และสรุปความรู้ (3 นาที)

• ครูสรุปความรู้ร่วมกับนักเรียน

  – เกณฑ์สำคัญในการประเมินแหล่งข้อมูล

  – ความแตกต่างระหว่างข้อมูลจริงและข้อมูลเท็จ

  – การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในยุคข้อมูลท่วมท้น

• ย้ำว่า “การประเมินข้อมูลคือหัวใจของการเป็นพลเมืองดิจิทัล”

ขั้นที่ 5 ประเมินผลและสะท้อนความคิด (2 นาที)

• นักเรียนสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยครูอาจใช้คำถาม เช่น
  – “วันนี้คุณได้เรียนรู้อะไรใหม่เกี่ยวกับการประเมินข้อมูล?”
  – “จะนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวันได้อย่างไร?”
• นักเรียนทำ แบบประเมินหลังเรียน หน่วยที่ 2 การอ่านสารคดีขั้นสูง

5. การวัดและประเมินผล

ด้าน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
ความรู้	การสังเกตการนำเสนอ การสังเกตกระบวนการคิด	ใบงานที่ 5 เรื่อง “วิเคราะห์ผู้แต่ง/แหล่งที่มา” แบบบันทึกการนำเสนอผลงาน
ทักษะ	ตรวจผลงาน การสังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม	ใบงานที่ 5 เรื่อง “วิเคราะห์ผู้แต่ง/แหล่งที่มา”
จิตพิสัย	การสังเกตจากการอภิปราย	แบบสังเกต

6. สื่อและแหล่งเรียนรู้

- บทสารคดีจากแหล่งต่างกัน (หนังสือพิมพ์, เว็บไซต์, โซเชียลมีเดีย)
- เช็กลิสต์แหล่งข้อมูล
- ใบความรู้ที่ 5 เรื่อง “เกณฑ์การประเมินข้อมูล”
- ใบงานที่ 5 เรื่อง “วิเคราะห์ผู้แต่ง/แหล่งที่มา”

แหล่งเรียนรู้

- บทสารคดีจากสื่อหลากหลายแนวคิด
- ตัวอย่างข่าวปลอมและข่าวจริง
- เว็บไซต์การตรวจสอบข้อเท็จจริง

7. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

1. นักเรียนมีทักษะการประเมินความน่าเชื่อถือ ของข้อมูลอย่างเป็นระบบ
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผู้แต่งและแหล่งที่มา ด้วยเกณฑ์ที่ชัดเจน
3. นักเรียนไม่เชื่อข้อมูลโดยไม่ผ่านการพิจารณา
4. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาความจริง
5. นักเรียนเป็นผู้บริโภคข้อมูลที่รู้เท่าทัน

ใบความรู้ที่ 5
แกณฑ์การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล

5 เกณฑ์หลักในการประเมินข้อมูล

1. ผู้แต่ง (Author)

- ตรวจสอบประวัติและคุณวุฒิของผู้แต่ง
- ความเชี่ยวชาญในหัวข้อที่เขียน
- ชื่อเสียงและผลงานที่ผ่านมา

2. แหล่งที่มา (Source)

- ความน่าเชื่อถือของสำนักพิมพ์หรือสื่อ
- การมีกระบวนการตรวจสอบข้อมูลก่อนเผยแพร่
- มาตรฐานจรรยาบรรณการนำเสนอข่าว

3. วัตถุประสงค์ (Purpose)

- เป้าหมายของการเขียน (ให้ข้อมูล/โน้มน้าว/ขาย)
- การมีอคติหรือผลประโยชน์แฝง
- ความเป็นกลางในการนำเสนอ

4. ความทันสมัย (Currency)

- วันที่เผยแพร่หรือปรับปรุงล่าสุด
- ความเหมาะสมของช่วงเวลาที่เผยแพร่
- การอ้างอิงข้อมูลล่าสุด

5. หลักฐานสนับสนุน (Evidence)

- การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล
- ความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล
- การมีหลักฐานสนับสนุนข้ออ้าง

สัญญาณเตือนข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ

- ใช้ภาษาที่รุนแรงหรือเร้าอารมณ์มากเกินไป
- ไม่มีการระบุแหล่งที่มาของข้อมูล
- มีข้อผิดพลาดทางภาษาหรือการสะกดมาก
- ขัดแย้งกับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้อื่นๆ
- เผยแพร่ในช่องทางที่ไม่เป็นทางการ

ใบงานที่ 5

วิเคราะห์ผู้แต่ง/แหล่งที่มา

ชื่อกลุ่ม _____ **สมาชิก** _____

ชื่อบทสารคดี _____

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. ชื่อผู้แต่ง

   _____

2. แหล่งที่มา/สำนักพิมพ์

   _____

3. วันที่เผยแพร่

   _____

4. ประเภทของสารคดี

   _____

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ผู้แต่ง

1. **ประวัติการศึกษาและประสบการณ์ของผู้แต่ง**

2. **ความเชี่ยวชาญในหัวข้อที่เขียน**

3. **ผลงานอื่นๆ ของผู้แต่ง**

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์แหล่งที่มา

1. **ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มา**

2. **นโยบายการตรวจสอบข้อมูลของสื่อ**

3. **กลุ่มเป้าหมายของสื่อ**

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์เนื้อหา

1. **วัตถุประสงค์ของการเขียน** ☐ ให้ข้อมูล ☐ โน้มน้าวใจ ☐ บันเทิง ☐ อื่นๆ ระบุ _____
2. **การใช้หลักฐานสนับสนุน**
   ☐ มีการอ้างอิงแหล่งที่มาครบถ้วน ☐ มีการอ้างอิงบางส่วน ☐ ไม่มีการอ้างอิง
3. **ความเป็นกลางในการนำเสนอ** ☐ เป็นกลาง ☐ เอนเอียงเล็กน้อย ☐ มีอคติชัดเจน

ส่วนที่ 5 สรุปการประเมิน

ระดับความน่าเชื่อถือโดยรวม ☐ สูงมาก (5) ☐ สูง (4) ☐ ปานกลาง (3) ☐ ต่ำ (2) ☐ ต่ำมาก (1)

เหตุผลประกอบการประเมิน

คำแนะนำสำหรับผู้อ่าน

การประเมิน
“วิเคราะห์ผู้แต่ง/แหล่งที่มา”

หัวข้อการประเมิน	ดีเยี่ยม (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
การวิเคราะห์ผู้แต่ง	วิเคราะห์ประวัติ คุณวุฒิ และความเชี่ยวชาญของผู้แต่งได้อย่างละเอียดและถูกต้อง	วิเคราะห์ข้อมูลผู้แต่งได้ค่อนข้างครบถ้วนและถูกต้อง	วิเคราะห์ข้อมูลผู้แต่งได้บางส่วน มีข้อมูลไม่ครบถ้วน	วิเคราะห์ข้อมูลผู้แต่งได้น้อยมาก หรือไม่ถูกต้อง
การวิเคราะห์แหล่งที่มา	ประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาได้อย่างครบถ้วนและมีเหตุผล	ประเมินแหล่งที่มาได้ดี มีเหตุผลประกอบ	ประเมินแหล่งที่มาได้พื้นฐาน เหตุผลไม่ชัดเจน	ประเมินแหล่งที่มาได้น้อย ไม่มีเหตุผลประกอบ
การประเมินคุณภาพเนื้อหา	วิเคราะห์วัตถุประสงค์ หลักฐาน และความเป็นกลางได้อย่างถูกต้องและชัดเจน	วิเคราะห์เนื้อหาได้ดี มีการพิจารณาหลายมิติ	วิเคราะห์เนื้อหาได้พื้นฐาน ขาดรายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหาได้น้อยมาก หรือไม่ถูกต้อง
การสรุปและให้เหตุผล	สรุปผลการประเมินได้อย่างชัดเจน มีเหตุผลหนักแน่นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์	สรุปผลได้ดี มีเหตุผลประกอบที่สมเหตุสมผล	สรุปผลได้พื้นฐาน เหตุผลไม่ชัดเจนมากนัก	สรุปผลไม่ชัดเจน ขาดเหตุผลประกอบ
การนำเสนอ	นำเสนอได้อย่างชัดเจน มีความมั่นใจ และตอบคำถามได้ดี	นำเสนอได้ดี มีความชัดเจนในการสื่อสาร	นำเสนอได้พื้นฐาน อาจขาดความชัดเจนบางส่วน	นำเสนอไม่ชัดเจน ขาดความมั่นใจ

เกณฑ์การให้คะแนน

18-20 คะแนน ดีเยี่ยม (A)
14-17 คะแนน ดี (B)
10-13 คะแนน พอใช้ (C)
5-9 คะแนน ต้องปรับปรุง (D)

แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

กรุณากรอกข้อมูลต่อไปนี้โดยเลือกหรือเขียนข้อมูลให้ครบถ้วน

เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

อายุ _____ ปี

สถานภาพ

( ) ครูผู้สอนภาษาไทย

( ) หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย

( ) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนภาษาไทย (สำหรับครู/อาจารย_____ ปี

ระดับความคุ้นเคยกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

( ) มาก

( ) ปานกลาง

( ) น้อย

( ) ไม่เคยมีประสบการณ์

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง กรุณาพิจารณาแต่ละรายการอย่างละเอียด และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยระดับคะแนนมีดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยเลย

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง	**ระดับคะแนน**				
	5	4	3	2	1
1. ความชัดเจนของรูปแบบการเรียนการสอน					
1.1 มีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย					
1.2 ใช้ภาษาที่กระชับและเหมาะสมกับผู้เรียน					
1.3 มีตัวอย่างหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน					
1.4 มีการจัดลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบ					

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง	**ระดับคะแนน**				
	5	4	3	2	1
1.5 สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทการเรียนรู้					
2. การส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์					
2.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา					
2.2 สอนเทคนิคการแยกแยะใจความสำคัญของเรื่อง					
2.3 ฝึกฝนการจับประเด็นและสรุปสาระสำคัญ					
2.4 ใช้แบบฝึกหัดที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์					
2.5 สนับสนุนการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
3. การส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					
3.1 ส่งเสริมการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล					
3.2 สอนให้ผู้เรียนเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง					
3.3 ฝึกการแยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็น					
3.4 ให้ผู้เรียนฝึกตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของเนื้อหา					
3.5 ใช้กรณีศึกษาเพื่อฝึกวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความซับซ้อน					
4. การส่งเสริมการอ่านเพื่อประเมินค่า					
4.1 สอนให้ผู้เรียนพิจารณาคุณค่าของข้อมูล					
4.2 ส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ของตนเอง					
4.3 ฝึกการแสดงความคิดเห็นและให้เหตุผลสนับสนุน					
4.4 กระตุ้นการวิพากษ์เนื้อหาในเชิงสร้างสรรค์					
4.4 ใช้แบบฝึกหัดที่ส่งเสริมการประเมินคุณค่าของข้อมูล					
5. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้					
5.1 ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้					
5.2 ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้					
5.3 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน					
5.4 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนและลงมือปฏิบัติจริง					
5.5 ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน					
6. การพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียน					
6.1 ส่งเสริมการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
6.2 ฝึกการเขียนสรุปหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน					
6.3 ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างผู้เรียน					

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง	**ระดับคะแนน**				
	5	4	3	2	1
6.4 สอนเทคนิคการนำเสนอความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					
6.5 กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามอย่างสร้างสรรค์					
7. การส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
7.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการอ่านในชีวิตประจำวัน					
7.2 สอนทักษะการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง					
7.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านและวิเคราะห์เนื้อหาจากแหล่งต่าง ๆ					
7.4 ฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง					
7.5 สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและเรียนรู้ตลอดชีวิต					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การหาคุณภาพเครื่องมือ

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
1. ความชัดเจนของรูปแบบการเรียนการสอน			
1.1 มีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย	1.00	0.81	ใช้ได้
1.2 ใช้ภาษาที่กระชับและเหมาะสมกับผู้เรียน	0.80	0.87	ใช้ได้
1.3 มีตัวอย่างหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน	0.60	0.87	ใช้ได้
1.4 มีการจัดลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบ	1.00	0.83	ใช้ได้
1.5 สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทการเรียนรู้	0.80	0.81	ใช้ได้
2. การส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์			
2.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา	1.00	0.87	ใช้ได้
2.2 สอนเทคนิคการแยกแยะใจความสำคัญของเรื่อง	0.80	0.83	ใช้ได้
2.3 ฝึกฝนการจับประเด็นและสรุปสาระสำคัญ	0.60	0.81	ใช้ได้
2.4 ใช้แบบฝึกหัดที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์	1.00	0.87	ใช้ได้
2.5 สนับสนุนการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	0.80	0.87	ใช้ได้
3. การส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ			
3.1 ส่งเสริมการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล	1.00	0.81	ใช้ได้
3.2 สอนให้ผู้เรียนเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง	0.80	0.87	ใช้ได้
3.3 ฝึกการแยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็น	0.60	0.87	ใช้ได้
3.4 ให้ผู้เรียนฝึกตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของเนื้อหา	1.00	0.83	ใช้ได้
3.5 ใช้กรณีศึกษาเพื่อฝึกวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความซับซ้อน	0.80	0.81	ใช้ได้
4. การส่งเสริมการอ่านเพื่อประเมินค่า			
4.1 สอนให้ผู้เรียนพิจารณาคุณค่าของข้อมูล	1.00	0.87	ใช้ได้
4.2 ส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์ของตนเอง	0.80	0.83	ใช้ได้
4.3 ฝึกการแสดงความคิดเห็นและให้เหตุผลสนับสนุน	0.60	0.81	ใช้ได้
4.4 กระตุ้นการวิพากษ์เนื้อหาในเชิงสร้างสรรค์	1.00	0.87	ใช้ได้
4.4 ใช้แบบฝึกหัดที่ส่งเสริมการประเมินคุณค่าของข้อมูล	0.80	0.87	ใช้ได้
5. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้		0.83	
5.1 ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1.00	0.81	ใช้ได้
5.2 ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้	0.80	0.87	ใช้ได้
5.3 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	0.60	0.87	ใช้ได้
5.4 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนและลงมือปฏิบัติจริง	1.00	0.83	ใช้ได้

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
5.5 ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	0.80	0.81	ใช้ได้
6. การพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียน			
6.1 ส่งเสริมการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	1.00	0.87	ใช้ได้
6.2 ฝึกการเขียนสรุปหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	0.80	0.83	ใช้ได้
6.3 ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างผู้เรียน	0.60	0.81	ใช้ได้
6.4 สอนเทคนิคการนำเสนอความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	1.00	0.87	ใช้ได้
6.5 กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามอย่างสร้างสรรค์	0.80	0.87	ใช้ได้
7. การส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต			
7.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการอ่านในชีวิตประจำวัน	1.00	0.81	ใช้ได้
7.2 สอนทักษะการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง	0.80	0.87	ใช้ได้
7.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านและวิเคราะห์เนื้อหาจากแหล่งต่าง ๆ	0.60	0.87	ใช้ได้
7.4 ฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง	1.00	0.83	ใช้ได้
7.5 สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและเรียนรู้ตลอดชีวิต	0.80	0.81	ใช้ได้

แบบประเมินสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้ประเมิน.....
ผู้รับการประเมิน.....

เกณฑ์การให้คะแนน

5 หมายถึง ดีมาก
4 หมายถึง ดี
3 หมายถึง พอใช้
2 หมายถึง ควรปรับปรุง
1 หมายถึง ปรับปรุง

สมรรถนะการอ่านขั้นสูง	**ระดับสมรรถนะ**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
ทักษะการอ่านขั้นสูง					
1. การประเมินความเข้าใจเนื้อหา					
1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเนื้อหาที่อ่าน					
1.2 นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาหลักจากบทความ					
1.3 นักเรียนสามารถบ่งชี้ข้อเท็จจริงสำคัญจากข้อความ					
1.4 นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาหลักในข้อความ					
1.5 นักเรียนสามารถแสดงความเข้าใจในรายละเอียด					
2. การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ					
2.1 นักเรียนสามารถแยกแยะข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลที่ไม่สำคัญ					
2.2 นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นในข้อความ					
2.2 นักเรียนสามารถมองหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ในเนื้อหา					
2.3 นักเรียนสามารถแยกแยะประเภทของข้อมูลในข้อความ					
2.4 นักเรียนสามารถแยกแยะจุดมุ่งหมายของข้อความ					

สมรรถนะการอ่านขั้นสูง	ระดับสมรรถนะ				
	5	4	3	2	1
ทักษะการอ่านขั้นสูง					
3. การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ					
3.1 นักเรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล					
3.2 นักเรียนสามารถตรวจสอบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในข้อมูลที่อ่าน					
3.3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูล					
3.4 นักเรียนสามารถใช้แหล่งข้อมูลอื่นในการตรวจสอบข้อมูลที่อ่าน					
3.5 นักเรียนสามารถประเมินอคติในข้อมูล					
4. การสังเคราะห์ข้อมูล					
4.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง และเชื่อมโยงข้อมูล					
4.2 นักเรียนสามารถสร้างข้อสรุปใหม่จากข้อมูลที่อ่าน					
4.3 นักเรียนสามารถนำข้อมูลที่อ่านมาสร้างความคิดเห็นใหม่ที่มีเหตุผล					
4.4 นักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้ในหัวข้ออื่น					
4.5 นักเรียนสามารถนำข้อสรุปจากการอ่านไปใช้ในสถานการณ์ใหม่					
5. การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่					
5.1 นักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว					
5.2 นักเรียนสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่แล้วในการตีความข้อมูลใหม่ที่อ่าน					
5.3 นักเรียนสามารถนำข้อมูลใหม่ไปเชื่อมโยงกับความเข้าใจในบริบท					
5.4 นักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับเหตุการณ์ในโลกจริง					
5.5 นักเรียนสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่ในการแยกแยะข้อดีข้อเสียของข้อมูลที่อ่านได้					

สมรรถนะการอ่านขั้นสูง	**ระดับสมรรถนะ**				
	5	4	3	2	1
ทักษะการอ่านขั้นสูง					
6. การใช้วิจารณญาณ					
6.1 นักเรียนสามารถแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริงในข้อความ					
6.2 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อโต้แย้งหรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับข้อความ					
6.3 นักเรียนสามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน					
6.4 นักเรียนสามารถระบุข้อจำกัดในข้อมูลที่อ่าน					
6.5 นักเรียนสามารถแสดงเหตุผลที่ชัดเจนในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน					
ค่าเฉลี่ยรวม					

ข้อมูลเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์และแนวทางการให้คะแนน

ด้านการประเมิน	5 ดีมาก	4 ดี	3 พอใช้	2 ควรปรับปรุง	1 ปรับปรุง
1. ความเข้าใจเนื้อหา	เข้าใจลึกซึ้ง สรุปได้ครบถ้วน ชัดเจน พร้อมอธิบายและยกตัวอย่างได้	เข้าใจเนื้อหาได้ดี สรุปได้ถูกต้อง มีรายละเอียดเพียงพอ	เข้าใจเนื้อหาได้บางส่วน สรุปได้บ้างแต่ไม่ครบถ้วน	เข้าใจเนื้อหาอย่างผิวเผิน สรุปคลุมเครือ	ไม่เข้าใจเนื้อหาเลย สรุปผิดหรือไม่มีข้อมูล
2. การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ	วิเคราะห์ลึก แยกข้อเท็จจริง/ความคิดเห็นได้ชัด เชื่อมโยงแนวคิดดีเยี่ยม	วิเคราะห์ได้ดี เห็นความสัมพันธ์ของแนวคิดหลักได้ชัดเจน	วิเคราะห์ได้ระดับหนึ่ง แยกข้อมูลได้บางส่วน	วิเคราะห์ได้จำกัด ยังขาดความแม่นยำ	ไม่สามารถวิเคราะห์หรือแยกข้อมูลได้เลย
3. ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ	ตรวจสอบได้แม่นยำ ชัดเจน ใช้หลักเหตุผลอ้างอิงประกอบ	ตรวจสอบข้อมูลได้ดี มีเหตุผลประกอบบางส่วน	ตรวจสอบข้อมูลได้ระดับพื้นฐาน ยังขาดหลักฐานสนับสนุน	ประเมินข้อมูลได้บางจุด ขาดความน่าเชื่อถือ	ไม่สามารถประเมินหรือให้เหตุผลได้เลย
4. การสังเคราะห์ข้อมูล	สร้างแนวคิดหรือข้อสรุปใหม่ได้ดีมาก มีความคิดสร้างสรรค์	สังเคราะห์ข้อมูลได้ดี สร้างข้อสรุปอย่างเหมาะสม	สังเคราะห์ข้อมูลได้บางส่วน ข้อสรุปยังไม่ชัดเจน	สังเคราะห์ได้เล็กน้อย หรือขาดเหตุผลรองรับ	ไม่สามารถสังเคราะห์หรือสร้างข้อสรุปได้
5. การเชื่อมโยงกับความรู้เดิม	เชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้เดิมและประสบการณ์ได้อย่างสมเหตุผล มีมุมมองใหม่	เชื่อมโยงได้ชัดเจน ใช้ความรู้เดิมในการตีความได้ดี	เชื่อมโยงได้บางส่วน ยังไม่ต่อเนื่องหรือไม่ชัดเจน	เชื่อมโยงข้อมูลอย่างผิดหรือไม่เหมาะสม	ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้เดิมได้เลย
6. การใช้วิจารณญาณ	ใช้วิจารณญาณได้ลึกซึ้ง รอบคอบ แยกแยะข้อเท็จจริง/ความคิดเห็นได้ชัด	ใช้เหตุผลวิเคราะห์และตัดสินใจได้ดี มีความถูกต้อง	ใช้วิจารณญาณได้บางส่วน ยังไม่รอบด้าน	มีความพยายามใช้เหตุผลแต่ยังผิดพลาดมาก	ไม่สามารถใช้เหตุผลหรือวิจารณญาณได้เลย

การหารคุณภาพเครื่องมือ

สมรรถนะการอ่านขั้นสูง	IOC	Cronbach's alpha	แปรผล
ทักษะการอ่านขั้นสูง			
1. การประเมินความเข้าใจเนื้อหา			
1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเนื้อหาที่อ่าน	0.80	0.87	ใช้ได้
1.2 นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาหลักจากบทความ	0.80	0.87	ใช้ได้
1.3 นักเรียนสามารถบ่งชี้ข้อเท็จจริงสำคัญจากข้อความ	1.00	0.87	ใช้ได้
1.4 นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาหลักในข้อความ	0.60	0.86	ใช้ได้
1.5 นักเรียนสามารถแสดงความเข้าใจในรายละเอียด	0.60	0.84	ใช้ได้
2. การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ			
2.1 นักเรียนสามารถแยกแยะข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลที่ไม่สำคัญ	0.80	0.87	ใช้ได้
2.2 นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นในข้อความ	0.80	0.87	ใช้ได้
2.2 นักเรียนสามารถมองหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ในเนื้อหา	1.00	0.87	ใช้ได้
2.3 นักเรียนสามารถแยกแยะประเภทของข้อมูลในข้อความ	0.60	0.86	ใช้ได้
2.4 นักเรียนสามารถแยกแยะจุดมุ่งหมายของข้อความ	0.60	0.84	ใช้ได้
3. การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ			
3.1 นักเรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	0.80	0.87	ใช้ได้
3.2 นักเรียนสามารถตรวจสอบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในข้อมูลที่อ่าน	0.80	0.87	ใช้ได้
3.3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูล	1.00	0.87	ใช้ได้
3.4 นักเรียนสามารถใช้แหล่งข้อมูลอื่นในการตรวจสอบข้อมูลที่อ่าน	0.60	0.86	ใช้ได้
3.5 นักเรียนสามารถประเมินอคติในข้อมูล	0.60	0.84	ใช้ได้
4. การสังเคราะห์ข้อมูล			
4.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง และเชื่อมโยงข้อมูล	0.80	0.87	ใช้ได้
4.2 นักเรียนสามารถสร้างข้อสรุปใหม่จากข้อมูลที่อ่าน	0.80	0.87	ใช้ได้
4.3 นักเรียนสามารถนำข้อมูลที่อ่านมาสร้างความคิดเห็นใหม่ที่มีเหตุผล	1.00	0.87	ใช้ได้
4.4 นักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้ในหัวข้ออื่น	0.60	0.86	ใช้ได้

สมรรถนะการอ่านขั้นสูง	IOC	Cronbach's alpha	**แปรผล**
ทักษะการอ่านขั้นสูง			
4.5 นักเรียนสามารถนำข้อสรุปจากการอ่านไปใช้ในสถานการณ์ใหม่	0.60	0.84	ใช้ได้
5. การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่			
5.1 นักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว	0.80	0.87	ใช้ได้
5.2 นักเรียนสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่แล้วในการตีความข้อมูลใหม่ที่อ่าน	0.80	0.87	ใช้ได้
5.3 นักเรียนสามารถนำข้อมูลใหม่ไปเชื่อมโยงกับความเข้าใจในบริบท	1.00	0.87	ใช้ได้
5.4 นักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับเหตุการณ์ในโลกจริง	0.60	0.86	ใช้ได้
5.5 นักเรียนสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่ในการแยกแยะข้อดีข้อเสียของข้อมูลที่อ่านได้	0.60	0.84	ใช้ได้
6. การใช้วิจารณญาณ			
6.1 นักเรียนสามารถแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริงในข้อความ	0.80	0.87	ใช้ได้
6.2 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อโต้แย้งหรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับข้อความ	0.80	0.87	ใช้ได้
6.3 นักเรียนสามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน	1.00	0.87	ใช้ได้
6.4 นักเรียนสามารถระบุข้อจำกัดในข้อมูลที่อ่าน	0.60	0.86	ใช้ได้
6.5 นักเรียนสามารถแสดงเหตุผลที่ชัดเจนในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน	0.60	0.84	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ยรวม	0.60	0.87	ใช้ได้

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
(นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง)

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในแต่ละข้อ โดยพิจารณาจากประสบการณ์ของท่านที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา ซึ่งเน้นส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูง

5	พึงพอใจมากที่สุด	มีความรู้สึกพึงพอใจอย่างยิ่งต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทุกด้าน เห็นว่ากิจกรรมช่วยพัฒนาและส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูงได้อย่างครบถ้วน ใช้ได้จริง เข้าใจง่าย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้
4	พึงพอใจมาก	มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมมาก เห็นว่ากิจกรรมช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นสูงได้ดี เข้าใจได้ชัดเจน มีประโยชน์ แต่ยังมีบางส่วนที่ควรปรับปรุงเล็กน้อย
3	ปานกลาง	มีความพึงพอใจระดับกลาง เห็นว่ากิจกรรมช่วยพัฒนาทักษะการอ่านได้บ้าง แต่ยังไม่ทั่วถึงหรือไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดได้ดีเท่าที่ควร
2	พึงพอใจน้อย	มีความรู้สึกว่ากิจกรรมยังไม่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะการอ่านได้ดี ไม่เข้าใจเนื้อหาบางส่วน หรือไม่เห็นความเชื่อมโยงกับการใช้ในชีวิตจริง
1	พึงพอใจน้อยที่สุด	ไม่พึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ รู้สึกว่ากิจกรรมไม่มีประโยชน์ต่อทักษะการอ่านขั้นสูง ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน หรือทำให้เกิดความสับสน

ความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูง	**ระดับความพึงพอใจ**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1 การประเมินความเข้าใจเนื้อหา					
1.1 การจับใจความสำคัญจากเนื้อหาที่อ่าน					
1.2 การสรุปเนื้อหาหลักจากบทความ					
1.3 การบ่งชี้ข้อเท็จจริงสำคัญจากข้อความ					
1.4 การอธิบายเนื้อหาหลักในข้อความ					
1.5 การแสดงความเข้าใจในรายละเอียด					
2 การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ					

ความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูง	**ระดับความพึงพอใจ**				
	5	4	3	2	1
2.1 การแยกแยะข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลที่ไม่สำคัญ					
2.2 การแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นในข้อความ					
2.3 การมองหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ในเนื้อหาผ่านการอ่าน					
2.4 การแยกแยะประเภทของข้อมูลในข้อความ					
2.5 การแยกแยะจุดมุ่งหมายของข้อความ					
3 การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ					
3.1 การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล					
3.2 การตรวจสอบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในข้อมูลที่อ่าน					
3.3 การวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูล					
3.4 การใช้แหล่งข้อมูลอื่นในการตรวจสอบข้อมูลที่อ่าน					
3.5 การประเมินอคติในข้อมูล					
4 การสังเคราะห์ข้อมูล					
4.1 การรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง และเชื่อมโยงข้อมูล					
4.2 การสร้างข้อสรุปใหม่จากข้อมูลที่อ่าน					
4.3 การนำข้อมูลที่อ่านมาสร้างความคิดเห็นใหม่ที่มีเหตุผล					
4.4 การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้ในหัวข้ออื่น					
4.5 การนำข้อสรุปจากการอ่านไปใช้ในสถานการณ์ใหม่					
5 การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่					
5.1 การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว					
5.2 การใช้ความรู้ที่มีอยู่แล้วในการตีความข้อมูลใหม่ที่อ่าน					
5.3 การนำข้อมูลใหม่ไปเชื่อมโยงกับความเข้าใจในบริบท					
5.4 การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับเหตุการณ์ในโลกจริง					
5.5 การใช้ความรู้ที่มีอยู่ในการแยกแยะข้อดีข้อเสียของข้อมูลที่อ่าน					
6 การใช้วิจารณญาณ					
6.1 การแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริงในข้อความ					

ความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูง	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
6.2 การวิเคราะห์ข้อโต้แย้งหรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับข้อความ					
6.3 การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน					
6.4 การระบุข้อจำกัดในข้อมูลที่อ่าน					
6.5 การแสดงเหตุผลที่ชัดเจนในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน					
ค่าเฉลี่ยรวม					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูง	IOC	Cronbach's alpha	**แปรผล**
1 การประเมินความเข้าใจเนื้อหา	1.00	0.81	ใช้ได้
1.1 การจับใจความสำคัญจากเนื้อหาที่อ่าน	0.80	0.87	ใช้ได้
1.2 การสรุปเนื้อหาหลักจากบทความ	0.60	0.87	ใช้ได้
1.3 การบ่งชี้ข้อเท็จจริงสำคัญจากข้อความ	1.00	0.83	ใช้ได้
1.4 การอธิบายเนื้อหาหลักในข้อความ	0.80	0.81	ใช้ได้
1.5 การแสดงความเข้าใจในรายละเอียด	1.00	0.81	ใช้ได้
2 การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความ			
2.1 การแยกแยะข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลที่ไม่สำคัญ	0.60	0.87	ใช้ได้
2.2 การแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นในข้อความ	1.00	0.83	ใช้ได้
2.3 การมองหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ในเนื้อหาผ่านการอ่าน	0.80	0.81	ใช้ได้
2.4 การแยกแยะประเภทของข้อมูลในข้อความ	1.00	0.81	ใช้ได้
2.5 การแยกแยะจุดมุ่งหมายของข้อความ	0.80	0.87	ใช้ได้
3 การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ			
3.1 การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	1.00	0.83	ใช้ได้
3.2 การตรวจสอบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในข้อมูลที่อ่าน	0.80	0.81	ใช้ได้
3.3 การวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูล	1.00	0.81	ใช้ได้
3.4 การใช้แหล่งข้อมูลอื่นในการตรวจสอบข้อมูลที่อ่าน	0.80	0.87	ใช้ได้
3.5 การประเมินอคติในข้อมูล	0.60	0.87	ใช้ได้
4 การสังเคราะห์ข้อมูล			
4.1 การรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง และเชื่อมโยงข้อมูล	0.80	0.81	ใช้ได้
4.2 การสร้างข้อสรุปใหม่จากข้อมูลที่อ่าน	1.00	0.81	ใช้ได้
4.3 การนำข้อมูลที่อ่านมาสร้างความคิดเห็นใหม่ที่มีเหตุผล	0.80	0.87	ใช้ได้
4.4 การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้ในหัวข้ออื่น	0.60	0.87	ใช้ได้
4.5 การนำข้อสรุปจากการอ่านไปใช้ในสถานการณ์ใหม่	1.00	0.83	ใช้ได้

ความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านขั้นสูง	IOC	Cronbach's alpha	**แปรผล**
5 การเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่			
5.1 การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว	1.00	0.81	ใช้ได้
5.2 การใช้ความรู้ที่มีอยู่แล้วในการตีความข้อมูลใหม่ที่อ่าน	0.80	0.87	ใช้ได้
5.3 การนำข้อมูลใหม่ไปเชื่อมโยงกับความเข้าใจในบริบท	0.60	0.87	ใช้ได้
5.4 การเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับเหตุการณ์ในโลกจริง	1.00	0.83	ใช้ได้
5.5 การใช้ความรู้ที่มีอยู่ในการแยกแยะข้อดีข้อเสียของข้อมูลที่อ่าน	0.80	0.81	ใช้ได้
6 การใช้วิจารณญาณ			
6.1 การแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริงในข้อความ	1.00	0.81	ใช้ได้
6.2 การวิเคราะห์ข้อโต้แย้งหรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับข้อความ	0.80	0.87	ใช้ได้
6.3 การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน	0.60	0.87	ใช้ได้
6.4 การระบุข้อจำกัดในข้อมูลที่อ่าน	1.00	0.83	ใช้ได้
6.5 การแสดงเหตุผลที่ชัดเจนในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่าน	0.80	0.81	ใช้ได้

แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์

เพื่อการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล: .....

☐ ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง

☐ หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง

☐ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง

ตอนที่ 2 คำถามสัมภาษณ์ตามประเด็น

1. ความเหมาะสมของกิจกรรมกับพื้นฐานของผู้เรียน

1.1 โดยภาพรวม ท่านคิดว่ากิจกรรมในรูปแบบนี้สอดคล้องกับพื้นฐานของนักเรียนในห้องเรียนของท่านหรือไม่

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านมีปัญหาในการใช้กิจกรรมกับนักเรียนที่มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

1.3 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มเก่ง-กลาง-อ่อน

.....

.....

.....

.....

2. ความต้องการแผนการสอนหรือคู่มือรายคาบที่ชัดเจน

2.1 ท่านเคยใช้แผนการสอนหรือคู่มือที่แนบมากับรูปแบบนี้หรือไม่

.....

.....

.....

.....

2.2 แผนดังกล่าวมีความละเอียดและใช้งานสะดวกสำหรับท่านเพียงใด

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านอยากได้แนวคำถาม ตัวอย่างกิจกรรม หรือเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมในลักษณะใด

.....

.....

.....

.....

3. การใช้สื่อดิจิทัลในการดึงดูดนักเรียน

3.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้

.....

.....

.....

.....

3.2 สื่อแบบใดที่นักเรียนของท่านให้ความสนใจมากที่สุด (เช่น วิดีโอ, อินโฟกราฟิก, เกม)

.....

.....

.....

.....

3.3 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาสื่อประกอบการสอนหรือไม่

.....

.....

.....

.....

4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน

4.1 ท่านคิดว่าการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใช้รูปแบบกับครูจากโรงเรียนอื่นมีความจำเป็นหรือไม่

.....
.....
.....
.....

4.2 ท่านเคยมีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวทางกับครูจากโรงเรียนอื่นบ้างหรือไม่

.....
.....
.....
.....

4.3 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรเกี่ยวกับการจัดเวที/อบรมเพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี

.....
.....
.....
.....

5. การใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นการคิด

5.1 ท่านมองว่าแบบฝึกและกิจกรรมในรูปแบบนี้ช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

.....
.....
.....
.....

5.2 ท่านมีวิธีการตั้งคำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นการคิดของนักเรียนอย่างไร

.....
.....
.....
.....

5.3 ท่านต้องการตัวอย่างคำถามหรือกิจกรรมประเภทใดเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นใดเพิ่มเติมในการพัฒนา ปรับปรุง หรือขยายผลรูปแบบการสอนนี้ในอนาคตหรือไม่

.....

.....

.....

.....

การหาคุณภาพเรื่องมือ

หัวข้อประเมิน	**ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ**	**แปรผล**
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	1.00	ใช้ได้
ชื่อ-นามสกุล:	1.00	
☐ ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง		
☐ หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง	1.00	ใช้ได้
☐ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 2 คำถามสัมภาษณ์ตามประเด็น	1.00	ใช้ได้
1. ความเหมาะสมของกิจกรรมกับพื้นฐานของผู้เรียน	1.00	ใช้ได้
1.1 โดยภาพรวม ท่านคิดว่ากิจกรรมในรูปแบบนี้สอดคล้องกับพื้นฐานของนักเรียนในห้องเรียนของท่านหรือไม่	1.00	ใช้ได้
1.2 ท่านมีปัญหาในการใช้กิจกรรมกับนักเรียนที่มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างไรบ้าง	1.00	ใช้ได้
1.3 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มเก่ง-กลาง-อ่อน	1.00	ใช้ได้
2. ความต้องการแผนการสอนหรือคู่มือรายคาบที่ชัดเจน	1.00	ใช้ได้
2.1 ท่านเคยใช้แผนการสอนหรือคู่มือที่แนบมากับรูปแบบนี้หรือไม่	1.00	ใช้ได้
2.2 แผนดังกล่าวมีความละเอียดและใช้งานสะดวกสำหรับท่านเพียงใด	1.00	ใช้ได้
2.3 ท่านอยากได้แนวคำถาม ตัวอย่างกิจกรรม หรือเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมในลักษณะใด	1.00	ใช้ได้
3. การใช้สื่อดิจิทัลในการดึงดูดนักเรียน	1.00	ใช้ได้
3.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้	1.00	ใช้ได้
3.2 สื่อแบบใดที่นักเรียนของท่านให้ความสนใจมากที่สุด (เช่น วิดีโอ, อินโฟกราฟิก, เกม)	1.00	ใช้ได้
3.3 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาสื่อประกอบการสอนหรือไม่	1.00	ใช้ได้
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน	1.00	ใช้ได้

หัวข้อประเมิน	**ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ**	**แปรผล**
4.1 ท่านคิดว่าการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใช้รูปแบบกับครูจากโรงเรียนอื่นมีความจำเป็นหรือไม่	1.00	ใช้ได้
4.2 ท่านเคยมีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวทางกับครูจากโรงเรียนอื่นบ้างหรือไม่	1.00	ใช้ได้
4.3 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรเกี่ยวกับการจัดเวที/อบรมเพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี	1.00	ใช้ได้
5. การใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นการคิด	1.00	ใช้ได้
5.1 ท่านมองว่าแบบฝึกและกิจกรรมในรูปแบบนี้ช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด	1.00	ใช้ได้
5.2 ท่านมีวิธีการตั้งคำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นการคิดของนักเรียนอย่างไร	1.00	ใช้ได้
5.3 ท่านต้องการตัวอย่างคำถามหรือกิจกรรมประเภทใดเพิ่มเติม	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นใดเพิ่มเติมในการพัฒนา ปรับปรุง หรือขยายผลรูปแบบการสอนนี้ในอนาคตหรือไม่	1.00	ใช้ได้

แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้ประเมิน

- ☐ ด้านการสอนภาษาไทย
- ☐ ด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- ☐ ด้านสมรรถนะ

รูปแบบการเรียนการสอน	**ระดับคะแนน**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
ตอนที่ 1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบในรูปแบบการเรียนการสอน					
1. หลักการของรูปแบบชัดเจนและสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21					
2. เป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงมีความชัดเจนและครอบคลุม					
3. สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย					
4. วิธีการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์					
5. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีลำดับชัดเจนและส่งเสริมการคิดขั้นสูง					
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย ทันสมัย และเชื่อมโยงชีวิตจริง					
7. แนวทางการประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสมกับเป้าหมาย					
8. ปัจจัยสนับสนุนมีความชัดเจนและสามารถดำเนินการได้จริง					
ตอนที่ 2 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้					
9. สามารถนำไปปรับใช้ได้ในบริบทโรงเรียนทั่วไป					
10. กิจกรรมเหมาะสมกับเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียน					
11. ครูสามารถดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ได้จริง					
12. รูปแบบมีความยืดหยุ่นต่อการปรับเปลี่ยนตามกลุ่มผู้เรียน					
ตอนที่ 3 ประสิทธิผลที่คาดว่าจะเกิดกับผู้เรียน					
13. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ ตีความ วิพากษ์ได้อย่างมีระบบ					

รูปแบบการเรียนการสอน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
14. ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามและสังเคราะห์ข้อมูลจากสื่อหลากหลาย					
15. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
ตอนที่ 4 ความน่าสนใจและความทันสมัยของรูปแบบ					
16. รูปแบบการเรียนรู้มีความน่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม					
17. สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้มีความทันสมัยและสอดคล้องโลกดิจิทัล					
18. มีการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเหมาะสม					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคะแนน	เกณฑ์การประเมิน
5 = มากที่สุด	รูปแบบมีความครบถ้วน ถูกต้อง ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทการเรียนรู้ โดยส่งผลต่อผู้เรียนอย่างชัดเจนทุกด้าน
4 = มาก	รูปแบบมีความถูกต้องและเหมาะสมเกือบทั้งหมด มีจุดที่ควรปรับปรุงเพียงเล็กน้อย ไม่กระทบต่อการนำไปใช้จริง
3 = ปานกลาง	รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับทั่วไป มีข้อจำกัดบางประการที่อาจส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน
2 = น้อย	รูปแบบยังขาดความชัดเจน มีหลายองค์ประกอบที่ไม่เหมาะสม และอาจไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์จริง
1 = น้อยที่สุด	รูปแบบไม่เหมาะสม ขาดความสอดคล้องในเนื้อหา วิธีการ และเป้าหมาย ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้โดยรวม

การหาคุณภาพเครื่องมือ

รูปแบบการเรียนการสอน	**IOC**	**Cronbach's alpha**	**แปรผล**
ตอนที่ 1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบในรูปแบบการเรียนการสอน			
1. หลักการของรูปแบบชัดเจนและสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21	0.60	0.84	ใช้ได้
2. เป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงมีความชัดเจนและครอบคลุม	0.80	0.87	ใช้ได้
3. สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1.00	0.87	ใช้ได้
4. วิธีการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์	0.60	0.86	ใช้ได้
5. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีลำดับชัดเจนและส่งเสริมการคิดขั้นสูง	0.60	0.84	ใช้ได้
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย ทันสมัย และเชื่อมโยงชีวิตจริง	0.60	0.87	ใช้ได้
7. แนวทางการประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสมกับเป้าหมาย	0.80	0.87	ใช้ได้
8. ปัจจัยสนับสนุนมีความชัดเจนและสามารถดำเนินการได้จริง	1.00	0.86	ใช้ได้
ตอนที่ 2 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้			
9. สามารถนำไปปรับใช้ได้ในบริบทโรงเรียนทั่วไป	0.60	0.84	ใช้ได้
10. กิจกรรมเหมาะสมกับเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียน	0.60	0.87	ใช้ได้
11. ครูสามารถดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ได้จริง	0.80	0.87	ใช้ได้
12. รูปแบบมีความยืดหยุ่นต่อการปรับเปลี่ยนตามกลุ่มผู้เรียน	1.00	0.84	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ประสิทธิผลที่คาดว่าจะเกิดกับผู้เรียน			
13. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ ตีความ วิพากษ์ได้อย่างมีระบบ	0.60	0.87	ใช้ได้
14. ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามและสังเคราะห์ข้อมูลจากสื่อหลากหลาย	0.80	0.86	
15. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	0.60	0.84	ใช้ได้
ตอนที่ 4 ความน่าสนใจและความทันสมัยของรูปแบบ	0.60	0.87	ใช้ได้
16. รูปแบบการเรียนรู้มีความน่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	0.80	0.84	ใช้ได้
17. สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้มีความทันสมัยและสอดคล้องโลกดิจิทัล	1.00	0.87	ใช้ได้
18. มีการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเหมาะสม	0.80	0.87	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ยรวม	**0.75**	**0.86**	**ใช้ได้**

ภาคผนวก ค
หนังสือราชการ

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๑๒๗๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๙๓-๒๗๑-๗๗๗, ๐๙๓-๒๗๒-๑๗๖

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร รศ.ดร. สุวรรณี ยศะกร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทขัชวาลย์กุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๙๐๑๓๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านชั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย"

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะประสานวัน – เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๑๒๗๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๑๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๙๓-๒๗๙-๔๗๗, ๐๙๓-๒๗๒-๑๐๖

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร รศ.ดร. กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทขัชวาลย์กุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๔๐๑๓๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย"

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะประสานวัน – เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ที่ อว ๗๗๑๔/ว๑๒๔๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑๓-๔๔๙, ๐๔๓-๒๔๒-๓๗๖

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร รศ.ดร. ชลธิชา หอมฟุ้ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทชัยวาลย์กุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๙๐๑๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย"

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะประสานวัน – เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๔๑๙๗๕

ที่ อว ๗๗๑๕/ว๑๒๔๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๑๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๙๓-๒๗๑-๗๗๗, ๐๙๓-๒๗๒-๗๗๖

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร ผศ.ดร. วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ์ คงเผ่า

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๙๔๐๑๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย"

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะประสานวัน – เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๙๓-๒๙๑๙๙๕

ที่ อว ๗๗๑๔๗/ว๑๒๔๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๔/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๗๗๗, ๐๔๓-๒๔๒-๗๗๖

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร รศ. ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพรภริษย์ นันทชัชวาลย์กุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๔๐๑๓๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย"

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะประสานวัน – เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๔๑๗๙๕

ที่ อว ๗๙๑๕/ว๑๒๘๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๑๗ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๑๔, ๐๔๓-๒๔๒-๓๐๖

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร ผศ.ดร. สง่า วงศ์ไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๔๐๑๓๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย"

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะประสานวัน – เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๔๑๔๙๕

ที่ อว ๗๗๑๔๗๑๒๔๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๑๗ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๗๗๗, ๐๔๓-๒๔๒-๗๗๖

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร ผศ.ดร. เด่นลาว ชลวิทย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๙๐๑๓๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย"

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะประสานวัน – เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๔๑๗๗๕

ที่ ยว ๐๙๐๔/๖๑๒๔๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๑๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๙๓-๒๙๒-๙๙๙๙, ๐๙๓-๒๙๒-๑๑๖

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร ผศ.ดร. ภาสกร เรืองวานิช

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๔๐๑๓๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๗/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย"

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะประสานวัน – เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๙๓-๒๙๒๙๙๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๔๓-๒๔๑๔๙๕

ที่ อว ๗๙๔๕๗๐๖๐๐ **วันที่** ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระมหาศุภชัย สุภกิจฺโจ, รศ.ดร.

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทชัยวาลกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๔๐๑๓๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๔๒๔-๑๔๙๕

ที่ อว ๑๙๖๔/๒๐๕๑๑ **วันที่** ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระมหานิวัฒน์ มหาโชติวฑโน, ดร.

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทชัยวาลกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๔๐๑๓๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๔๓-๒๔๑๔๙๕

ที่ ยว ๐๙๑๔/ว๐๖๐๐ **วันที่** ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.ดร. ทิพมาศ เวชดวรโชติ

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทชัยวาลย์กุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๑๐๔๔๐๑๑๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๙๓-๒๔๑๙๙๕

ที่ ยว ๗๙๑๔/ว๐๖๐๐ **วันที่** ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร. ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ

ด้วย นายพงภาวิษย์ นันทชัยวาลย์กุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๔๐๑๓๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ที่ อว ๙๙๑๙/ว๑๒๔๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๑๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๓-๙๙๙, ๐๔๓-๒๔๓-๑๑๖

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ดร. กฤติยา สุทธิประภา

ด้วย นายพรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กูล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๔๔๐๑๓๒๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๑/๒๕๖๔ กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวชิรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๔๓๙๙๕

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล พรภวิษย์ นันทชัชวาลย์กุล

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 67 หมู่ 1 ตำบลบางระกำ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง 14120

ที่ทำงาน โรงเรียสตรีอ่างทอง เลขที่ 66 หมู่ 3 ตำบลศาลาแดง อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง 14000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2544	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
พ.ศ. 2554	ประกาศนียบัตร วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2559	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารคนและกลยุทธ์องค์กร สถาบันปัญญาภิวัฒน์
พ.ศ. 2559	ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ 2568	ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2544 – 2556	ธุรกิจส่วนตัว
พ.ศ. 2556 – 2560	ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2561 – 2562	อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2561 – ปัจจุบัน	ข้าราชการครู โรงเรียนสตรีอ่างทอง